

**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ
(ΟΧΕ) ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027

ΠΕΡΙΟΧΕΧΟΜΕΝΑ

Ευρετήριο Πινάκων	4
Ευρετήριο Διαγραμμάτων	6
Ευρετήριο Χαρτών	8
Ευρετήριο Εικόνων	8
ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ	9
1. ΑΙΤΗΣΗ	12
1.1 ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	12
1.2 ΧΩΡΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ.....	12
1.3 ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	12
1.4 ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ	12
1.5 ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	12
1.6 ΔΗΛΩΣΗ ΑΙΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	12
2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	14
2.1 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	14
2.1.1 Ακριβή όρια της Περιοχής Παρέμβασης	15
2.1.2 Χαρτογραφική Απεικόνιση της Περιοχής Παρέμβασης	23
2.1.3 Υφιστάμενη Κατάσταση Περιοχής Παρέμβασης.....	24
2.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΣΧΕΔΙΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ	110
2.2.1 Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης	110
2.2.2 Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) Πελοποννήσου	115
2.2.3 Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) Μεγαλόπολης.....	119
2.2.4 Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Μεγαλόπολης.....	120
2.2.5 Άλλο Κείμενο Πολιτικής / Μελέτη.....	121
3. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	127
3.1 ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	127
3.1.1.α Σκοπιμότητα ως προς τις Οικονομικές Ανάγκες και Προκλήσεις.....	128
3.1.1.β Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Οικονομικές Ανάγκες και Προκλήσεις	130
3.1.2.α Σκοπιμότητα ως προς τις Κοινωνικές Ανάγκες και Προκλήσεις.....	131
3.1.2.β Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Κοινωνικές Ανάγκες και Προκλήσεις	133
3.1.3.α Σκοπιμότητα ως προς τις Περιβαλλοντικές Ανάγκες και Προκλήσεις και τις Προκλήσεις της Κλιματικής Αλλαγής.....	134
3.1.3.β Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Περιβαλλοντικές Ανάγκες και Προκλήσεις και τις Προκλήσεις της Κλιματικής Αλλαγής	135
3.1.4.α Σκοπιμότητα ως προς τις Ανάγκες και Προκλήσεις του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος.....	136
3.1.4.β Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Ανάγκες και Προκλήσεις του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος	137

3.1.5.α Σκοπιμότητα ως προς τις Ανάγκες και Προκλήσεις του Δομημένου Περιβάλλοντος και των Βασικών Υποδομών	138
3.1.5.β Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Προκλήσεις του Δομημένου περιβάλλοντος και των Βασικών υποδομών	139
3.1.6.α Σκοπιμότητα ως προς τις Ανάγκες και Προκλήσεις της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης	139
3.1.6.β Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Προκλήσεις της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης	140
3.1.7 Συνολική Σκοπιμότητα	140
4. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΟΧΕ)	143
4.1 ΟΡΑΜΑ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	143
4.1.1 Διατύπωση Οράματος και Στρατηγικών Στόχων	143
4.1.2 Αποτύπωση και Αιτιολόγηση των Στρατηγικών Στόχων	145
4.2 ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	150
4.2.1 Άξονες Στρατηγικής	150
4.2.2 Συγκρότηση των Αξόνων Στρατηγικής σε Ειδικούς Στόχους	152
4.2.3 Αντιστοίχιση Αξόνων Στρατηγικής και Ειδικών Στόχων με το Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 και τα λοιπά Προγράμματα – Πηγές Χρηματοδότησης	155
4.3 ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	158
4.3.1 Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027	158
4.3.2 Στρατηγικές και Πολιτικές στην Ελλάδα και την Περιφέρεια Πελοποννήσου	175
5. ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ – ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	191
5.1 ΑΝΑΛΥΣΗ – ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	191
5.1.1 Άξονας Στρατηγικής 1	200
5.1.2 Άξονας Στρατηγικής 2	210
5.1.3 Άξονας Στρατηγικής 4	219
5.2 ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	228
5.3 ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	232
5.4 ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΩΝ	236
6. ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	246
7. ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	252
7.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ	252
7.1.1 Αρμοδιότητες Δημοτικής Επιτροπής	256
7.2 ΠΡΟΤΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	256
7.2.1 Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης σε Επίπεδο Χωρικής Αρχής	257
7.2.2 Εκπόνηση Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης	259
7.2.3 Παρακολούθηση Υλοποίησης Πράξεων	261
7.2.4 Διαδικασίες διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ανασχεδιασμού της Στρατηγικής	262
7.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	263
8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ – ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ	271

8.1 Πλαίσιο διαβούλευσης ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης	271
8.1.1 Ενέργειες και αποτελέσματα διαβούλευσης για την ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης	271
8.1.2 Ψηφιακή Διαβούλευση της ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης	279
9. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ	314
9.1 Κοινό Στόχο	315
9.1.1 Δυνητικοί Δικαιούχοι & Δικαιούχοι	315
9.1.2 Ειδικές Κοινωνικές Ομάδες	315
9.1.3 Ευρύ κοινό	316
9.2 Μέσα Διάδοσης και Ενημέρωσης	316
9.2.1 Επιλογή Μέσων Επικοινωνίας	316
9.3 Η ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	318
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	320

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1. Οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Μεγαλόπολης με το μόνιμο πληθυσμό τους (2021), τις Δημοτικές Κοινότητες τους και τους οικισμούς τους.	19
Πίνακας 2. Πληθυσμιακές μεταβολές Μόνιμου Πληθυσμού του Δήμου Μεγαλόπολης (2001, 2011, 2021).....	24
Πίνακας 3. Μόνιμος πληθυσμός σε ομάδες ηλικιών για το Δήμο Μεγαλόπολης και τις χωρικές ενότητες στις οποίες υπάγεται (2021).....	26
Πίνακας 4. Μόνιμος Πληθυσμός (2021) ανά Δημοτική Κοινότητα στη Δημοτική Ενότητα Γόρτυνος (Έδρα: Καρίταινα).....	32
Πίνακας 5. Μόνιμος Πληθυσμός (2021) ανά Δημοτική Κοινότητα στη Δημοτική Ενότητα Μεγαλόπολης (Έδρα: Μεγαλόπολη).....	32
Πίνακας 6. Μόνιμος Πληθυσμός (2021) ανά Δημοτική Κοινότητα στη Δημοτική Ενότητα Φαλαισίας (Έδρα: Λεοντάρι).	33
Πίνακας 7. Μόνιμος Πληθυσμός (2021), Έκταση και Πυκνότητα Δήμου Μεγαλόπολης και Ευρύτερων Χωρικών Ενοτήτων.	34
Πίνακας 8. Πληθυσμιακή Κατανομή κατά Φύλο στο Δήμο Μεγαλόπολης (2011 , 2021).....	34
Πίνακας 9. Γεωργία - Κτηνοτροφία Περιφέρειας Πελοποννήσου (2009 και 2020).	36
Πίνακας 10. Σύνολο εκτάσεων παραγωγής ανά κατηγορία προϊόντος και αριθμός κτηνοτροφικών ζώων στο Δήμο Μεγαλόπολης.....	37
Πίνακας 11. Σύνολο φυτικής παραγωγής για την ΠΕ Αρκαδίας κατά τα έτη 2016-2018.....	37
Πίνακας 12. Σύνολο κτηνοτροφικής παραγωγής στην Π.Ε. Αρκαδίας κατά τα έτη 2016-2018.	38
Πίνακας 13. Κατανομή των απασχολούμενων στις Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών Καταλύματος και Εστίασης, 2011-2020.....	41

Πίνακας 14. Ποσοστιαία συμμετοχή κάθε τομέα στην παραγωγή Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (2000, 2009, 2019).	42
Πίνακας 15. Παραγωγή Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας για την Ελλάδα, την Περιφέρεια Πελοποννήσου και την ΠΕ Αρκαδίας (2021*) (Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).	49
Πίνακας 16. Ποσοστό (%) μόνιμου πληθυσμού κατά επίπεδο εκπαίδευσης (2021).	58
Πίνακας 17. Αριθμός των Απασχολούμενων Δήμου Μεγαλόπολης (2014-2019).....	60
Πίνακας 18. Οικονομικά Ενεργός και Μη Πληθυσμός κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας (2011).	61
Πίνακας 19. Οικονομικά Ενεργός και Μη Πληθυσμός κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας (2021).	61
Πίνακας 20. Πολιτιστικό απόθεμα Δήμου Μεγαλόπολης.	89
Πίνακας 21. Ετήσια συνολική παραγωγή Αστικών Στερεών Αποβλήτων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.	96
Πίνακας 22. Κατανομή Εκτάσεων Δήμου Μεγαλόπολης, Δημοτικών Ενοτήτων και ευρύτερων Χωρικών Ενοτήτων στις βασικές κατηγορίες χρήσεων γης (τ.χλμ.).	100
Πίνακας 23. Κατανομή Εκτάσεων Δήμου Μεγαλόπολης, Δημοτικών Ενοτήτων και ευρύτερων Χωρικών Ενοτήτων στις βασικές κατηγορίες χρήσεων γης (%).	100
Πίνακας 24. Δράσεις του Σχεδίου Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα του Δήμου Μεγαλόπολης.....	122
Πίνακας 25. Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Οικονομικές Ανάγκες.	130
Πίνακας 26. Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Κοινωνικές Ανάγκες.....	133
Πίνακας 27. Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες του Περιβάλλοντος και της Κλιματικής Αλλαγής.	135
Πίνακας 28. Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος.....	137
Πίνακας 29. Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες και Προκλήσεις του Δομημένου περιβάλλοντος και των Βασικών υποδομών.....	139
Πίνακας 30. Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης.	140
Πίνακας 31. Άξονες Στρατηγικής, Ειδικοί Στόχοι και Συνέργειες.....	152
Πίνακας 32. Αντιστοίχιση Στρατηγικής στο Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 και σε Λοιπά Προγράμματα.....	156
Πίνακας 33. Συνοπτική Περιγραφή Στόχων Εδαφικού Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Μεγαλόπολης.....	187

Πίνακας 34. Εξειδίκευση Αξόνων Στρατηγικής και Ειδικών Στόχων σε Παρεμβάσεις – Δράσεις και Πράξεις (Έργα).....	192
Πίνακας 35. Πίνακας Ωριμότητας Προτεινόμενων Πράξεων/Έργων Δημοσίων Επενδύσεων/ ΕΠΤΑ στο Σχέδιο Δράσης.....	228
Πίνακας 36. Πίνακας Ωριμότητας Προτεινόμενων Ομαδοποιημένων Πράξεων/Έργων Δημοσίων Επενδύσεων / ΕΤΠΑ.	231
Πίνακας 37. Πίνακας Τεκμηρίωσης της Κοστολόγησης των μη συμβασιολογημένων και χωρίς οριστική Μελέτη Πράξεων / Έργων / Δημοσίων Επενδύσεων ΕΤΠΑ (Στάδιο / Φάση Ωριμότητας 5 και 6).....	232
Πίνακας 38. Πίνακας Τεκμηρίωσης της Κοστολόγησης των Έργων Κατηγοριών Δράσεων ΕΚΤ+ & Κατηγοριών Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΕΤΠΑ.	234
Πίνακας 39. Χρονοπρογραμματισμός των Δράσεων της Στρατηγικής.....	236
Πίνακας 40. Χρηματοδοτικός Πίνακας της Στρατηγικής ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.	246
Πίνακας 41. Αναγνώριση και Ιεράρχηση Κινδύνων.....	266
Πίνακας 42. Διαχείριση Κινδύνων.....	269

Ευρετήριο Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Μεγαλόπολης και Δημοτικών του Ενοτήτων (2001, 2011, 2021).....	25
Διάγραμμα 2. Ποσοστά (%) μόνιμου πληθυσμού σε ομάδες ηλικιών για το Δήμο Μεγαλόπολης και τις χωρικές ενότητες στις οποίες υπάγεται (2021).	27
Διάγραμμα 3. Ποσοστά (%) μόνιμου πληθυσμού σε ομάδες ηλικιών για το Δήμο Μεγαλόπολης (2021).	27
Διάγραμμα 4. Δείκτης γήρανσης στο Δήμο Μεγαλόπολης και στις Δ.Ε. που υπάγονται σε αυτόν (2021).	30
Διάγραμμα 5. Δείκτης αντικατάστασης στο Δήμο Μεγαλόπολης και στις Δ.Ε. που υπάγονται σε αυτόν (2021).....	30
Διάγραμμα 6. Ποσοστιαία κατανομή του Μόνιμου Πληθυσμού του Δήμου Μεγαλόπολης ανά Δημοτική Ενότητα (2021).	31
Διάγραμμα 7. Πληθυσμιακή Κατανομή κατά Φύλο στο Δήμο Μεγαλόπολης, την ΠΕ Αρκαδίας και την Περιφέρεια Πελοποννήσου (2011, 2021).	35
Διάγραμμα 8. Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) της Π.Ε. Αρκαδίας (2000-2021*) (Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).	43
Διάγραμμα 9. Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου (2000-2021*) (Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).	44

Διάγραμμα 10. Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) του συνόλου της χώρας (2000-2021*) (Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).....	44
Διάγραμμα 11. Εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην ΠΕ Αρκαδίας (2000-2021*) (Σε ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).....	46
Διάγραμμα 12. Εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (2000-2021*) (Σε ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).	46
Διάγραμμα 13. Εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στο σύνολο της χώρας (2000-2021*) (Σε ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).....	46
Διάγραμμα 14. Εξέλιξη της Συνολικής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας στην ΠΕ Αρκαδίας (2000-2021) (Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).	47
Διάγραμμα 15. Ποσοστό παραγωγής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας για την Ελλάδα, την Περιφέρεια Πελοποννήσου και την ΠΕ Αρκαδίας (2021*) (Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).	50
Διάγραμμα 16. Ποσοστό (%) μόνιμου πληθυσμού κατά επίπεδο εκπαίδευσης (2021).	59
Διάγραμμα 17. Αριθμός των απασχολούμενων Δήμου Μεγαλόπολης ανά έτος (2014-2019).	60
Διάγραμμα 18. Ποσοστό (%) οικονομικά ενεργών και μη ενεργών στις εξεταζόμενες περιοχές (2021).	62
Διάγραμμα 19. Ποσοστό (%) απασχολούμενων ανά παραγωγικό τομέα δραστηριοτήτων (2021). ...	62
Διάγραμμα 20. Ποσοστό (%) απασχολούμενων και ανέργων στις εξεταζόμενες περιοχές (2021).	63
Διάγραμμα 21. Ποσοστό (%) απασχολούμενων στο Δήμο Μεγαλόπολης κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (μονοψήφιο) (2021).....	64
Διάγραμμα 22. Ιδιότητα των συμμετεχόντων στην ηλεκτρονική διαβούλευση.	299
Διάγραμμα 23. Τόπος διαμονής των συμμετεχόντων στην ηλεκτρονική διαβούλευση.....	300
Διάγραμμα 24. Γνωρίζετε τι είναι η Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης;.....	300
Διάγραμμα 25. Μέσος όρος επίδοσης στις δυνητικές ανάγκες/προκλήσεις στην περιοχή παρέμβασης ΟΧΕ.	304
Διάγραμμα 26. Μέσος όρος επίδοσης στα δυνητικά πλεονεκτήματα/δυνατότητες στην περιοχή παρέμβασης ΟΧΕ.	307
Διάγραμμα 27. Τομείς που πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο η Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης του Δήμου Μεγαλόπολης.	308
Διάγραμμα 28. Σημαντικότεροι Ειδικοί Στόχοι της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης σύμφωνα με το ποσοστό επιλογής των συμμετεχόντων.....	310
Διάγραμμα 29. Κατηγορίες Δράσεων βάσει της σπουδαιότητάς τους για τη Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης στην περιοχή σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων.	312

Ευρετήριο Χαρτών

Χάρτης 1. Διοικητικός χάρτης του Δήμου Μεγαλόπολης (1.1).....	15
Χάρτης 2. Διοικητικός χάρτης του Δήμου Μεγαλόπολης (1.2).....	16
Χάρτης 3. Γεωμορφολογικός χάρτης του Δήμου Μεγαλόπολης.....	17
Χάρτης 4. Γειτονικοί Δήμοι Δήμου Μεγαλόπολης.....	18
Χάρτης 5. Περιοχή Παρέμβασης της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.....	23
Χάρτης 6. Γεωφυσικός χάρτης του Δήμου Μεγαλόπολης.....	73
Χάρτης 7. Γεωφυσικός Χάρτης – Κάλυψη γης CORINE LAND COVER (έτους 2000) του Δήμου Μεγαλόπολης.....	75
Χάρτης 8. Χωρική αποτύπωση των προτεινόμενων έργων (ΕΤΠΑ) της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.....	245

Ευρετήριο Εικόνων

Εικόνα 1. Το Αρχαίο Θέατρο της Μεγαλόπολης.....	83
Εικόνα 2. Αρχαίο θέατρο Μεγαλόπολης – Περιοχές μελετών και εργασιών, αρίθμηση με χρονική σειρά.....	86
Εικόνα 3. Πολιτιστικό Απόθεμα Δήμου Μεγαλόπολης.....	93
Εικόνα 4. Στιγμιότυπο από την εσωτερική διαβούλευση της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης στις 24 Απριλίου, 2024 στην Τρίπολη.....	272
Εικόνα 5. Στιγμιότυπο από τη Διαβούλευση της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027 (9/1/2025).....	277

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ

ΑΕΚΚ: Απόβλητα Εκσκαφών Κατασκευών Κατεδαφίσεων

ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

ΑΗΗΕ: Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού

ΑΗΣ: Ατμοηλεκτρικός Σταθμός

ΑμεΑ: Άτομα με Αναπηρία

ΑΠ: Άξονας Προτεραιότητας

ΑΠΑ: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία

ΑΠΕ: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

ΑΣ: Άξονας Στρατηγικής

ΑΣΑ: Αστικά Στερεά Απόβλητα

ΒΙΠΕ: Βιομηχανική Περιοχή

ΓΠΣ: Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο

ΔΑΜ: Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση

ΔΕ: Δημοτική Ενότητα

ΔΕΥΑ: Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης

ΔΚ: Δημοτική Κοινότητα

ΔΥΠΑ: Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΕΕ: Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα

ΕΕΛ: Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων

ΕΚΤ+: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΛΣΤΑΤ: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΕΠ: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΕΠΑΛ: Επαγγελματικό Λύκειο

ΕΠΣ: Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια

ΕΠΧΣΑΑ: Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

ΕΣΑμΕΑ: Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία

ΕΣΔΙΜ: Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Μετάβασης

ΕΣΕΕ: Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

ΕΣΕΚ: Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα

ΕΣΣΜ: Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών
ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔ: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
ΕΥΣΣΑ: Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης
ΖΑΠ: Ζώνη Απολιγνιτοποίησης
ΙΕΚ: Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΙΕΝΕ: Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης
ΙΟΒΕ: Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών
ΚΑΛΟ: Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία
ΚΑΠΗ: Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων
ΚΔΑΠ: Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών
ΚΔΑΥ: Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών
ΚΕΠ: Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών
ΚοινΣΕπ: Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση
ΚΥΑ: Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΔΜ: Μηχανισμός Διαδικασίας Μετάβασης
ΜΕΑ: Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων
ΜΟΜΑ: Μικτή Ομάδα Μηχανημάτων Ανασυγκρότησης
ΝΠΔΔ: Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ: Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΤΚΖ: Οχήματα στο τέλος του Κύκλου Ζωής τους
ΟΧΕ: Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση
ΠΑΘΕΠ: Πάτρα- Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Ειδομένη - Προμαχώνας
ΠΑΚ: Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας
ΠΑΠ: Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας
ΠΔΑΜ: Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης
ΠΔΕ: Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΠεΠ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΠΕ: Περιφερειακή Ενότητα
ΠΕΚΑ: Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή»
ΠΕΣΔΑ: Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων

ΠεΣΠΚΑ: Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή

ΠΕΧΠ: Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων

ΠΠ: Προγραμματική Περίοδος

ΠΠΑ: Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης

ΠΠΧΣΑΑ: Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

ΠΣΕΕ: Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

ΣΔΑΜ: Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

ΣΠ: Στόχος Πολιτικής

ΣΣ: Στρατηγικός Στόχος

ΤΔΜ: Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης

ΤΕΒΑ: Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους

ΤΙΦΚ: Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους

ΤΠΕ: Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών

ΥΠΕΝ: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΥΠΕΧΩΔΕ: Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων της Ελλάδας

ΧΥΤΑ: Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων

1. ΑΙΤΗΣΗ

1.1 ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

«Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης» στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027.

1.2 ΧΩΡΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ

Ο Δήμος Μεγαλόπολης έχει οριστεί ως η αρμόδια Χωρική Αρχή για την κατάθεση πρότασης Στρατηγικής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027.

1.3 ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Ως Περιοχή Παρέμβασης ορίζεται η εδαφική έκταση που καλύπτει ο Δήμος Μεγαλόπολης.

1.4 ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

Όνοματεπώνυμο	Κωνσταντίνος Μιχόπουλος
Τίτλος/θέση στο Χωρικό Φορέα	Δήμαρχος
Τηλέφωνο Επικοινωνίας	27913 60200
Email Επικοινωνίας	info@megalopoli.gr

1.5 ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ

Όνοματεπώνυμο	Κωνσταντίνος Μιχόπουλος
Τίτλος/θέση στο Χωρικό Φορέα	Δήμαρχος
Τηλέφωνο Επικοινωνίας	27913 60200
Email Επικοινωνίας	info@megalopoli.gr

1.6 ΔΗΛΩΣΗ ΑΙΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Σας υποβάλλουμε τη Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης με τίτλο: «Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης» στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027 για την περιοχή του Δήμου Μεγαλόπολης του Χωρικού Φορέα Δήμου Μεγαλόπολης στο πλαίσιο της πρόσκλησης υπ' αριθμ. πρωτ. 316728/18.10.2024 (ΑΔΑ: ΨΣ1Ε7Λ1-ΔΜΔ) και της 1^{ης} Τροποποίησης Πρόσκλησης υπ' αριθμ. πρωτ.

8093/13.01.2025 (ΑΔΑ: ΨΟ3Τ7Λ1-ΒΓ1) της ΕΥΔ του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027 και
βεβαιώνουμε για την ακρίβεια των στοιχείων που περιέχονται στην παρούσα.

Ημερομηνία / /2025

Για το Χωρικό Φορέα του Δήμου Μεγαλόπολης

Ονοματεπώνυμο

Υπογραφή

Σφραγίδα

2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η παρούσα σύσταση του οργανισμού του Δήμου Μεγαλόπολης προήλθε από τη συνένωση τριών Καποδιστριακών Δήμων της νοτιοδυτικής Αρκαδίας: το Δήμο Γόρτυνος, το Δήμο Μεγαλόπολης και το Δήμο Φαλαισίας, οι οποίοι σήμερα διοικητικά αποτελούν Δημοτικές Ενότητες (ΔΕ). Αυτή η συνένωση προέκυψε με το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» την 1^η Ιανουαρίου του 2011¹. Η ΔΕ Γόρτυνος και Φαλαισίας έχουν περισσότερο αγροτικό χαρακτήρα, ενώ η ΔΕ Μεγαλόπολης παρουσιάζει αστικά χαρακτηριστικά. Ο υπό μελέτη Δήμος έχει έκταση 727,33 τ. χλμ. και έδρα του είναι η Μεγαλόπολη. Σύμφωνα με την Απογραφή του 2021, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται στους 8.784 κατοίκους, παρουσιάζοντας μια μείωση της τάξης του 17,81% σε σχέση με το 2011.

Σε μεγάλο βαθμό, τα διοικητικά όρια του Δήμου αντιστοιχούν στην παλαιότερη επαρχία της Μεγαλόπολης. Η πρόσβαση στη Μεγαλόπολη έχει διευκολυνθεί από τη Νέα Εθνική Οδό Κορίνθου – Τριπόλεως – Μεγαλόπολης – Καλαμάτας – Σπάρτης, με την Τρίπολη να απέχει οδικώς περίπου 15 λεπτά από τη Μεγαλόπολη. Ταυτόχρονα, η Μεγαλόπολη διασχίζεται και από την παλιά εθνική οδό Τρίπολης-Καλαμάτας και την επαρχιακή οδό προς την Καρύταινα.²

Ο Δήμος Μεγαλόπολης εκτείνεται στο νοτιοδυτικό τμήμα της Περιφέρειας Πελοποννήσου, στο κέντρο ενός εύφορου οροπεδίου, του δεύτερου σε έκταση στην Περιφερειακή Ενότητα (ΠΕ) Αρκαδίας, μετά από αυτό της Μαντίνειας. Η Μεγαλόπολη, που είναι κτισμένη κοντά στη θέση της αρχαίας πόλης, εκτείνεται πάνω στο νέο αυτοκινητόδρομο Κορίνθου – Καλαμάτας και απέχει 34 χλμ. από την Τρίπολη και 189,2 χλμ. από την Αθήνα. Η ευρύτερη λεκάνη της Μεγαλόπολης αποτελεί τεκτονικό βύθισμα, που περιβάλλεται από τα όρη Μαίναλο προς βορειοανατολικά, Ταΰγετο προς νότο, Λύκαιο και Τετράδιο προς δυσμάς.

2.1 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Στο εν λόγω κεφάλαιο παρουσιάζεται η Περιοχή Παρέμβασης. Ειδικότερα, πραγματοποιείται ο προσδιορισμός της και αποτυπώνεται η υφιστάμενη κατάστασή της. Ιδιαίτερη βάση δίνεται στα πληθυσμιακά και κοινωνικά στοιχεία των κατοίκων και χρηστών της, σε χωρικά, περιβαλλοντικά, οικονομικά και πολιτιστικά δεδομένα που διαθέτει, καθώς και στα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της σε σχέση με το ευρύτερο χωρικό και μακροοικονομικό περιβάλλον.

Σημειώνεται, ότι βάσει των κριτηρίων για τον προσδιορισμό επιλέξιμων χωρικών ενοτήτων εφαρμογής ΟΧΕ (σύμφωνα με την Α.Π. 124143/ΕΥΣΣΑ/21-12-2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών για τις «Κατευθύνσεις για την επιλογή και σχεδιασμό των στρατηγικών

¹ Πρόκειται για το Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87Α) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης». Με το συγκεκριμένο Νόμο μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας το 2011 και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων, ο τρόπος εκλογής των οργάνων και οι αρμοδιότητές τους. Ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή το Μάιο του 2010 και η πλήρη μορφή του τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου του 2011. Η δομή της Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, βάσει του Προγράμματος Καλλικράτη είναι: Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρεια, Περιφερειακή Ενότητα, Δήμος, Δημοτική Ενότητα, Δημοτική Κοινότητα, Τοπική Κοινότητα (www.yres.gr).

² Lever (2021) 'Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Μεγαλόπολης'

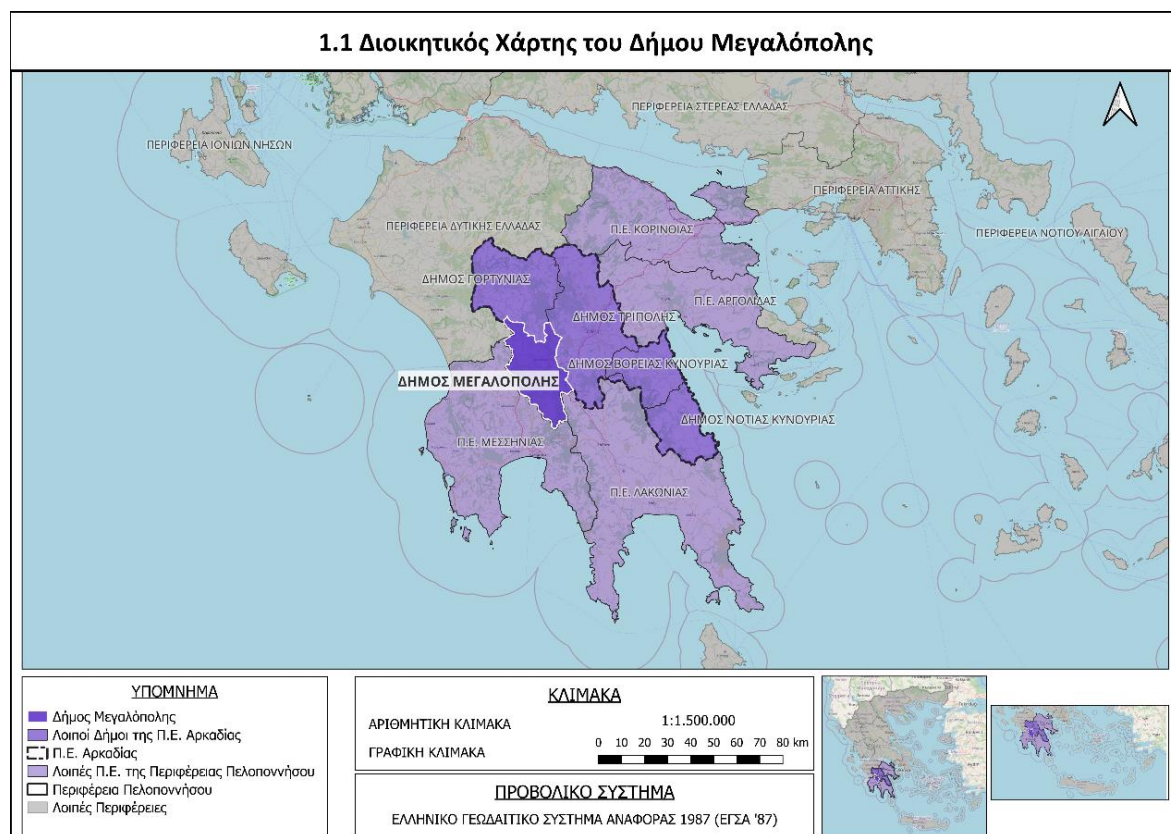
στο πλαίσιο των ΟΧΕ -ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ»), η προτεινόμενη χωρική ενότητα του Δήμου Μεγαλόπολης καλύπτει τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή ΟΧΕ, ως μη αστική περιοχή που παρουσιάζει ιδιαίτερα ή κρίσιμα προβλήματα χωρικής ανάπτυξης που απαιτούν ειδικό σχεδιασμό και ρύθμιση και ιδίως ως:

- Περιοχή που υφίσταται χωρικές επιπτώσεις από μεγάλης κλίμακας έργα ή παρεμβάσεις και
- Αναπτυξιακή υστέρηση, μείωση του πληθυσμού και ύπαρξη σημαντικών εμποδίων ανάπτυξης.
- Ύπαρξη προϋποθέσεων για την ανάπτυξη δικτύων οικονομικών δραστηριοτήτων με στόχο τη δημιουργία οικονομιών συσσωμάτωσης.
- Ύπαρξη αξιόλογων πολιτιστικών και φυσικών πόρων με δυνατότητες αξιοποίησης για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

2.1.1 Ακριβή όρια της Περιοχής Παρέμβασης

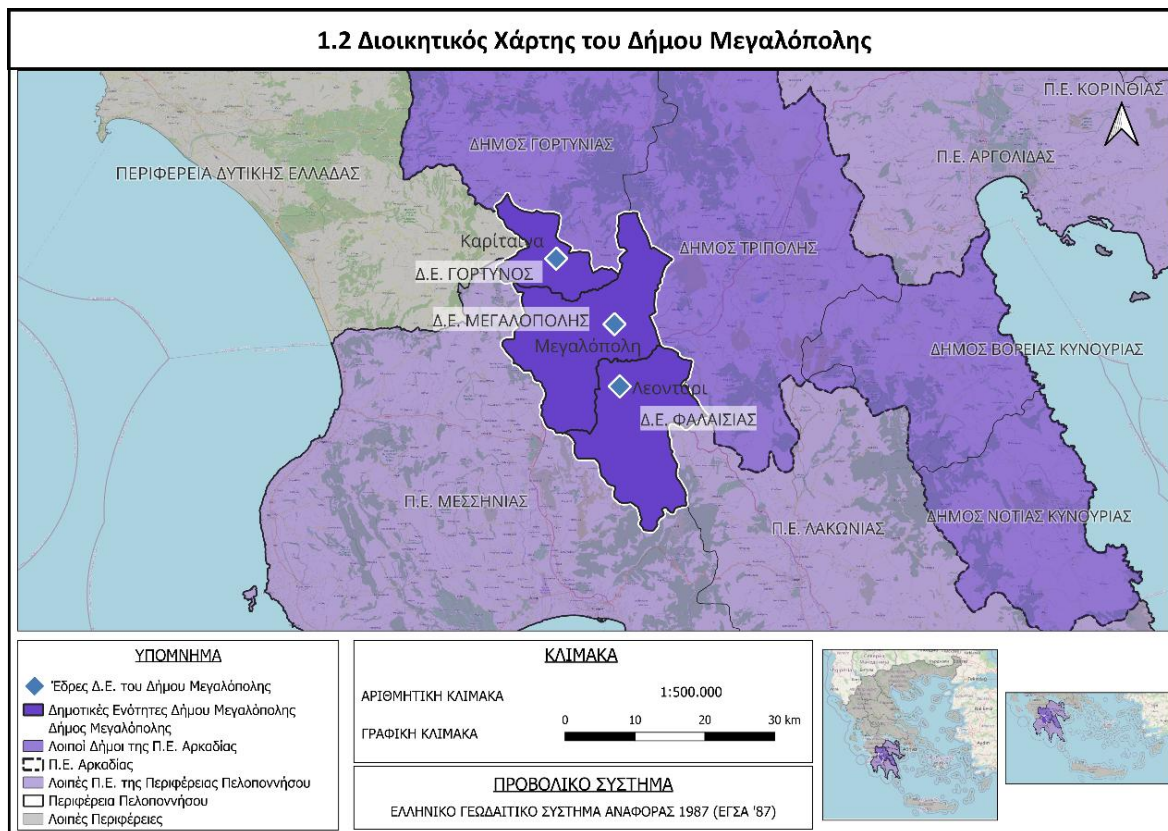
Ο Δήμος Μεγαλόπολης ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα (ΠΕ) Αρκαδίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Στην ΠΕ Αρκαδίας υπάγονται επιπλέον οι Δήμοι Τρίπολης, Νότιας Κυνουρίας, Γορτυνίας και Βόρειας Κυνουρίας. Η περιοχή μελέτης λειτούργησε αρχικά από το 1835 ως το 1912 σαν Δήμος. Έπειτα από το 1912 έως το 1947 αποτέλεσε Κοινότητα. Στις 18 Μαρτίου 1947 αναγνωρίστηκε ξανά ως Δήμος και σήμερα λειτουργεί ως διευρυμένος Δήμος από το 2010, μετά και την ενοποίηση των προϋπαρχόντων Δήμων της νοτιοδυτικής Αρκαδίας: Γόρτυνος, Μεγαλόπολης και Φαλαισίας.

Χάρτης 1. Διοικητικός χάρτης του Δήμου Μεγαλόπολης (1.1).

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

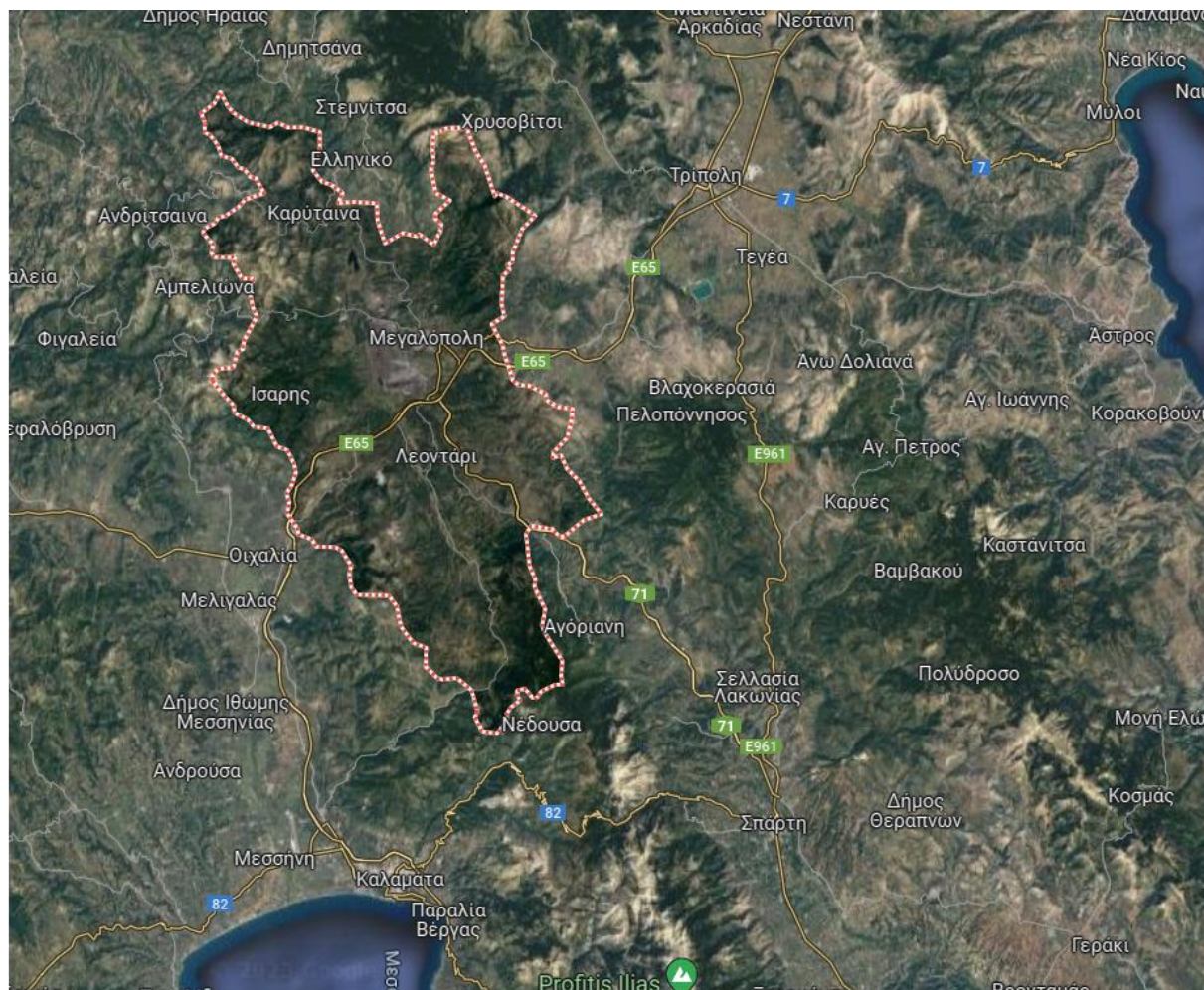
Χάρτης 2. Διοικητικός χάρτης του Δήμου Μεγαλόπολης (1.2).

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

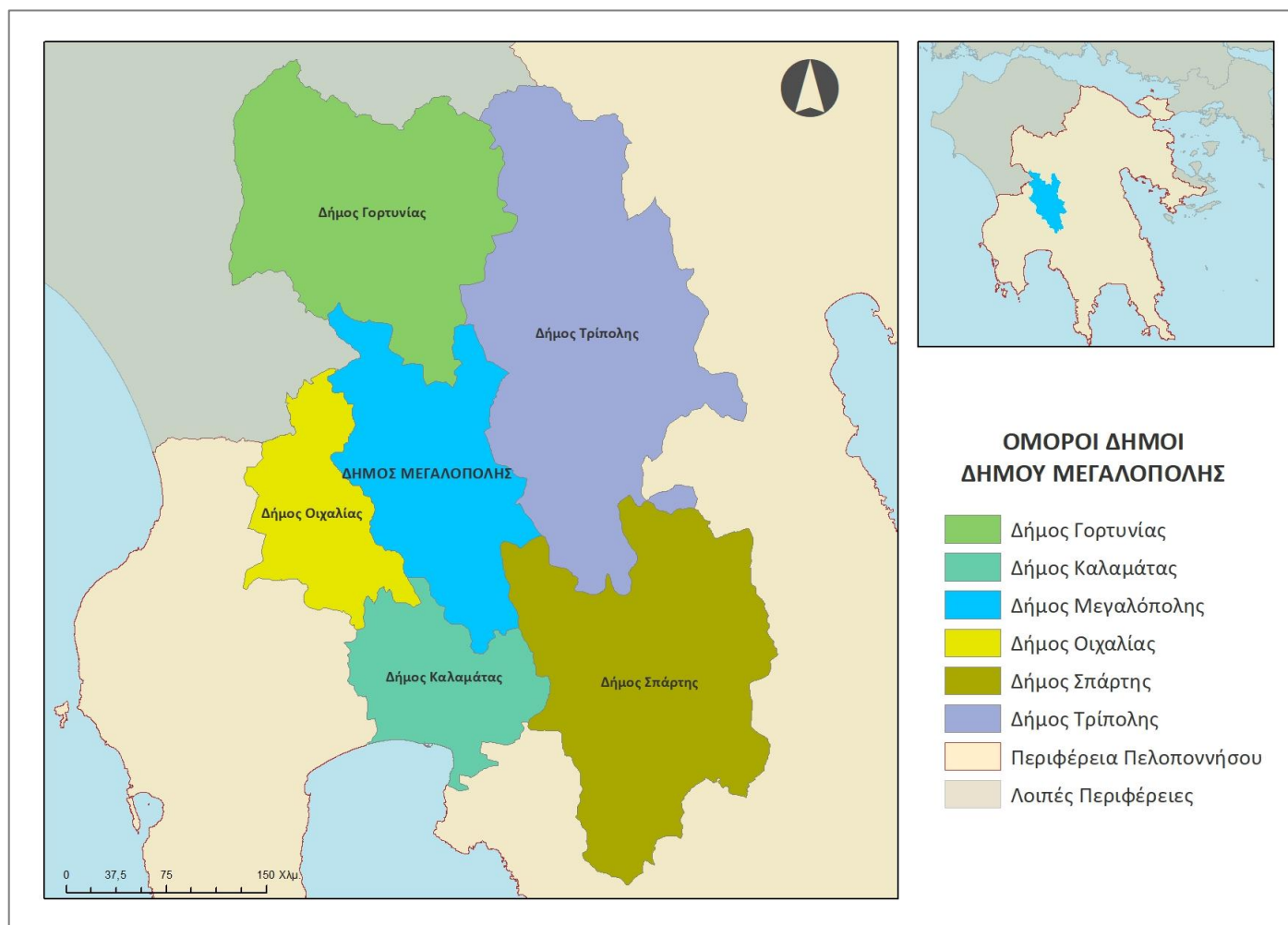
Ο Δήμος Μεγαλόπολης εκτείνεται στο νοτιοδυτικό τμήμα της Περιφέρειας Πελοποννήσου και συνορεύει βόρεια με το Δήμο Γορτυνίας, νότια με το Δήμο Καλαμάτας, ανατολικά με τους Δήμους Τρίπολης και Σπάρτης και δυτικά με τους Δήμους Οιχαλίας, Ανδρίτσαινας – Κρεστένων και Ζαχάρως. Συνιστά, ως επί το πλείστον, ημιορεινό Δήμο με πεδινές εκτάσεις που εκτείνονται κυρίως στο λεκανοπέδιο της πόλης της Μεγαλόπολης, βόρεια μέχρι την κοινότητα Καρύταινας, νότια μέχρι την κοινότητα Καμάρας της ΔΕ Φαλαισίας και δυτικά έως τη Δημοτική Κοινότητα Παραδεισίων. Βρίσκεται σε απόσταση περίπου 34 χλμ. από την πόλη της Τρίπολης και 200 χλμ. από την Αθήνα.

Χάρτης 3. Γεωμορφολογικός χάρτης του Δήμου Μεγαλόπολης.

Πηγή: Χάρτες Google

Χάρτης 4. Γειτονικοί Δήμοι Δήμου Μεγαλόπολης.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Η πρόσβαση στη Μεγαλόπολη γίνεται εύκολα από τη Νέα Εθνική Οδό Αθηνών - Καλαμάτας. Σήμερα, έχει δοθεί σε κυκλοφορία ο αυτοκινητόδρομος από Λεύκτρο για Σπάρτη, καθιστώντας τη Μεγαλόπολη διαμετακομιστικό κέντρο.

Ο Δήμος Μεγαλόπολης χαρακτηρίζεται από πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα, ικανό να προσελκύσει σημαντικό αριθμό επισκεπτών. Χαρακτηριστικά, αναφέρονται ο αρχαιολογικός χώρος Μεγαλόπολης, η Λυκοσούρα, το Αρχαίο Θέατρο Μεγαλόπολης, το Κάστρο Καρύταινας, το Λύκαιο Όρος, η Αγία Θεοδώρα Βάστα, η Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Παναγίας Μπούρα, το Κάστρο Λεονταρίου, το Κάστρο Ωριάς, ο Λούσιος Ποταμός κλπ. Βόρεια και δυτικά της Μεγαλόπολης βρίσκονται οι κυριότερες περιοχές ιδιαίτερου πολιτισμικού ενδιαφέροντος. Η ζώνη αυτή χαρακτηρίζεται από την παρουσία ενός έντονου ορεινού χαρακτήρα. Παραδοσιακό χαρακτήρα διατηρεί το χωριό Ίσαρης, η περιοχή του Δυρραχίου, το χωριό Άνω Καρυές, η Καρύταινα (ορεινός διατηρητέος οικισμός), το Νεοχώριο Φαλαισίας, η Λυκόσουρα, το Λύκαιον, το Λεοντάρι, που παρουσιάζουν ιστορικό ενδιαφέρον με στοιχεία από την αρχαιότητα, τα μεσαιωνικά χρόνια, καθώς και τα χρόνια της Τουρκοκρατίας.

Βάσει της Απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2021, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Μεγαλόπολης ήταν 8.784 κάτοικοι (ΔΕ Μεγαλόπολης: 6.904 κάτ., ΔΕ Γόρτυνος: 425 κάτ. και ΔΕ Φαλαισίας: 1.455 κάτ.). Τα πληθυσμιακά ποσοστά ανά ΔΕ είναι 78,6% για τη ΔΕ Μεγαλόπολης, 16,6% για τη ΔΕ Φαλαισίας και 4,8% για τη ΔΕ Γόρτυνος.

Πίνακας 1. Οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Μεγαλόπολης με το μόνιμο πληθυσμό τους (2021), τις Δημοτικές Κοινοότητες τους και τους οικισμούς τους.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2021	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ
Δημοτική Ενότητα Γόρτυνος	425	Δημοτική Κοινότητα Καριταίνης	Καρίταινα,η Καλυβάκια,τα Καρβουνάρης,ο
		Δημοτική Κοινότητα Ατσιχόλου	Ατσιχόλος,ο
		Δημοτική Κοινότητα Ζώνης	Ζώνη,η
		Δημοτική Κοινότητα Κατσιμπαλη	Κατσιμπαλης,ο
		Δημοτική Κοινότητα Κοτυλίου	Κοτύλιον,το Παλάτος,ο Στρογγυλόν,το
		Δημοτική Κοινότητα Κουρουνιού	Κουρουνιός,ο
		Δημοτική Κοινότητα Κυπαρισσίων	Κυπαρίσσια,τα
		Δημοτική Κοινότητα Μάραθα	Βλαχορράπτης,ο
		Δημοτική Κοινότητα Μαυριών	Μαυριά,τα
		Δημοτική Κοινότητα	Σαρακίνιον,το

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2021	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ
Δημοτική Ενότητα Μεγαλόπολης	6.904	Σαρακινίου	Κρυόνερο,το Παλαιόκαστρο,το
		Δημοτική Κοινότητα Μεγαλοπόλεως	Μεγαλόπολις,η Ορέστειον,το
		Δημοτική Κοινότητα Άνω Καρυών	Άνω Καρυαί,αι
		Δημοτική Κοινότητα Βάγγου	Βάγγος,ο
		Δημοτική Κοινότητα Βάστα	Βάστας,ο
		Δημοτική Κοινότητα Γεφύρας	Γέφυρα,η
		Δημοτική Κοινότητα Θωκνίας	Θωκνία,η
		Δημοτική Κοινότητα Ίσαρη	Ίσαρης,ο Πετροβούνιον,το Χρούσα,η
		Δημοτική Κοινότητα Ισώματος Καρυών	Ίσωμα Καρυών,το
		Δημοτική Κοινότητα Καράτουλα	Καράτουλας,ο
		Δημοτική Κοινότητα Καστανοχωρίου	Καστανοχώριον,το
		Δημοτική Κοινότητα Κάτω Καρυών	Κάτω Καρυές,οι
		Δημοτική Κοινότητα Λυκαίου	Λύκαιον,το
		Δημοτική Κοινότητα Λυκοσούρας	Λυκόσουρα,η Μάρμαρα,τα
		Δημοτική Κοινότητα Λυκοχίων	Λυκόχια,τα
		Δημοτική Κοινότητα Μακρυσίου	Μακρύσιον,το Κάτω Μακρύσι,το
		Δημοτική Κοινότητα Μαλλωτών	Μαλλωτά,τα
		Δημοτική Κοινότητα Νέας Εκκλησούλας	Νέα Εκκλησούλα,η
		Δημοτική Κοινότητα Νεοχωρίου Λυκοσούρας	Νεοχώριον,το
		Δημοτική Κοινότητα Παραδεισίων	Παραδείσια,τα Φαναΐτη,η
		Δημοτική Κοινότητα Περιβολίων	Περιβόλια,τα Βρυσούλαι,αι

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2021	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ
		Δημοτική Κοινότητα Πλάκας	Πλάκα,η
		Δημοτική Κοινότητα Ραψομμάτη	Ραψομμάτης,ο
		Δημοτική Κοινότητα Σουλίου	Σούλιον,το Δερβένιον,το
		Δημοτική Κοινότητα Σούλου	Σούλος,ο
		Δημοτική Κοινότητα Τριλόφου	Τρίλοφον,το Παλαιομοίρι,το
		Δημοτική Κοινότητα Τριποτάμου	Τριποτάμον,το
		Δημοτική Κοινότητα Χιράδων	Χιράδες,αι
		Δημοτική Κοινότητα Χράνων	Χράνοι,οι
		Δημοτική Κοινότητα Χωρέμης	Χωρέμης,ο Απιδίτσα,η
Δημοτική Ενότητα Φαλαισίας	1.455	Δημοτική Κοινότητα Λεονταρίου	Λεοντάριον,το Γαβριά,η Καλύβια,τα Καμαρίτσα,η Κοτσιρίδιον,το
		Δημοτική Κοινότητα Ακόβου	Άκοβος,ο Γούπατα,τα
		Δημοτική Κοινότητα Αναβρυτού	Αναβρυτόν,το Κάτω Αναβρυτόν,το
		Δημοτική Κοινότητα Ανεμοδουρίου	Ανεμοδούριον,το
		Δημοτική Κοινότητα Βελιγοστής	Βελιγοστή,η
		Δημοτική Κοινότητα Βουτσαρά	Βουτσαράς,ο
		Δημοτική Κοινότητα Γιανναίων	Άνω Γιανναίοι,οι Κάτω Γιανναίοι,οι
		Δημοτική Κοινότητα Γραικού	Γραικός,ο
		Δημοτική Κοινότητα Δυρραχίου	Δυρράχιον,το
		Δημοτική Κοινότητα Ελληνίτσας	Ελληνίτσα,η
		Δημοτική Κοινότητα Καμάρας	Καμάρα,η Καμποχώριον,το

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2021	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ
		Δημοτική Κοινότητα Λεπτινίου	Λεπτίνιον,το
		Δημοτική Κοινότητα Νεοχωρίου Φαλαισίας	Νεοχώριον,το
		Δημοτική Κοινότητα Πετρίνας	Πετρίνα,η Μονή Αμπελάκη,η Σπαναίικα,τα
		Δημοτική Κοινότητα Ποταμιάς	Ποταμιά,η
		Δημοτική Κοινότητα Ρουτσίου	Ρούτσιον,το
		Δημοτική Κοινότητα Σκορτσινού	Σκορτσινός,ο
		Δημοτική Κοινότητα Σουλαρίου	Σουλάριον,το
		Δημοτική Κοινότητα Τουρκολέκα	Τουρκολέκας,ο
		Δημοτική Κοινότητα Φαλαισίας	Φαλαισία,η Μονή Μπούρα,η

Πηγή:

ΕΛ.ΣΤΑΤ.

2025

&

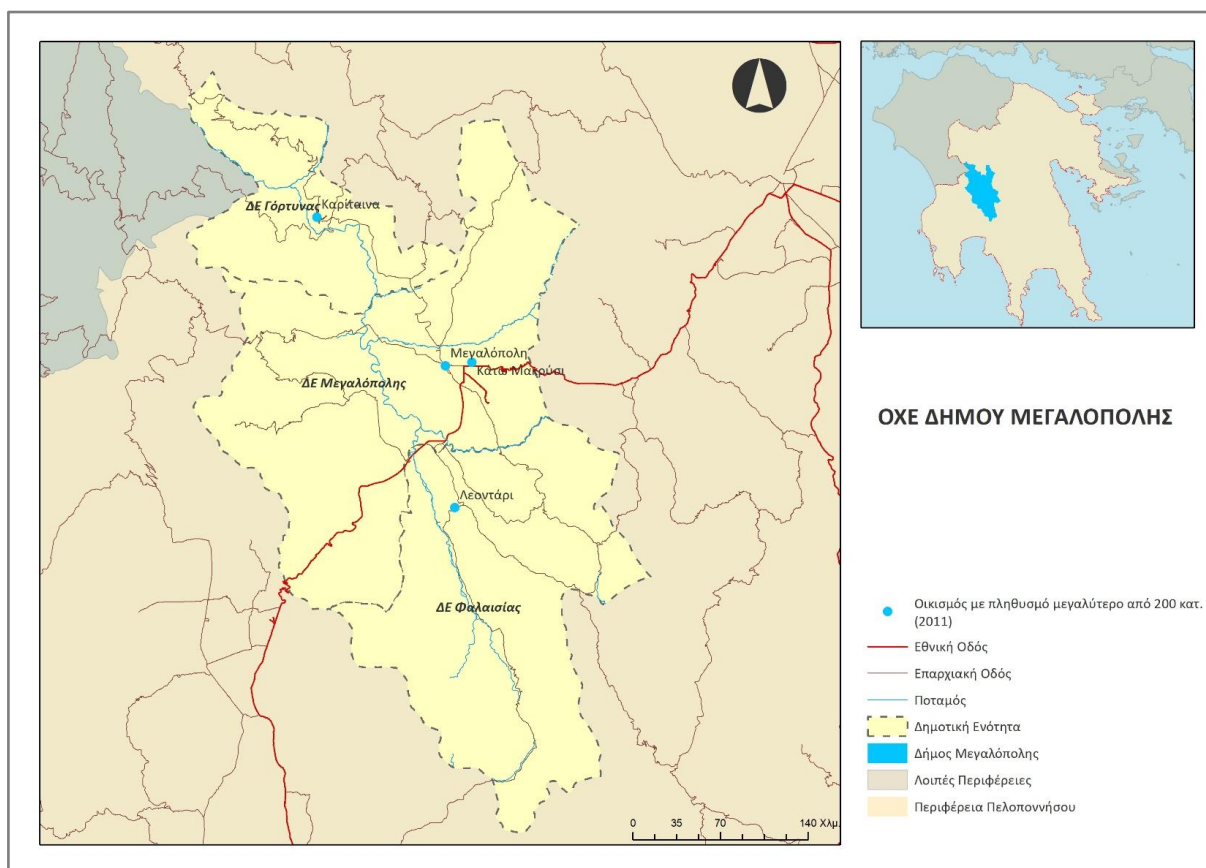
ιδία

επεξεργασία

2.1.2 Χαρτογραφική Απεικόνιση της Περιοχής Παρέμβασης

Η παρούσα υποενότητα αφορά στην χαρτογραφική απεικόνιση της περιοχής παρέμβασης της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης για την ΠΠ 2021-2027. Επαναλαμβάνεται ότι ως Περιοχή Παρέμβασης ορίζεται η εδαφική έκταση που καλύπτει ο Δήμος Μεγαλόπολης.

Χάρτης 5. Περιοχή Παρέμβασης της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

2.1.3 Υφιστάμενη Κατάσταση Περιοχής Παρέμβασης

Η εν λόγω ενότητα παρουσιάζει την υφιστάμενη κατάσταση της Περιοχής Παρέμβασης μέσα από ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία που τεκμηριώνουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο Δήμος Μεγαλόπολης. Η ενότητα διακρίνεται σε επιμέρους τμήματα, που σχετίζονται με δημογραφικά, οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά, πολιτιστικά και χωροταξικά/πολεοδομικά χαρακτηριστικά του υπό μελέτη Δήμου.

A. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής του 2021, ο Μόνιμος Πληθυσμός³ του Δήμου Μεγαλόπολης ανέρχεται στους 8.784 κατοίκους, αριθμός που αντιπροσωπεύει το 1,63% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας Πελοποννήσου και το 11,32% του συνολικού πληθυσμού της ΠΕ Αρκαδίας. Στους παρακάτω Πίνακες παρουσιάζονται αναλυτικά τα δημογραφικά στοιχεία της Περιοχής Παρέμβασης, τόσο για το Δήμο Μεγαλόπολης συνολικά, όσο και για κάθε Δημοτική Ενότητα.

Πίνακας 2. Πληθυσμιακές μεταβολές Μόνιμου Πληθυσμού του Δήμου Μεγαλόπολης (2001, 2011, 2021).

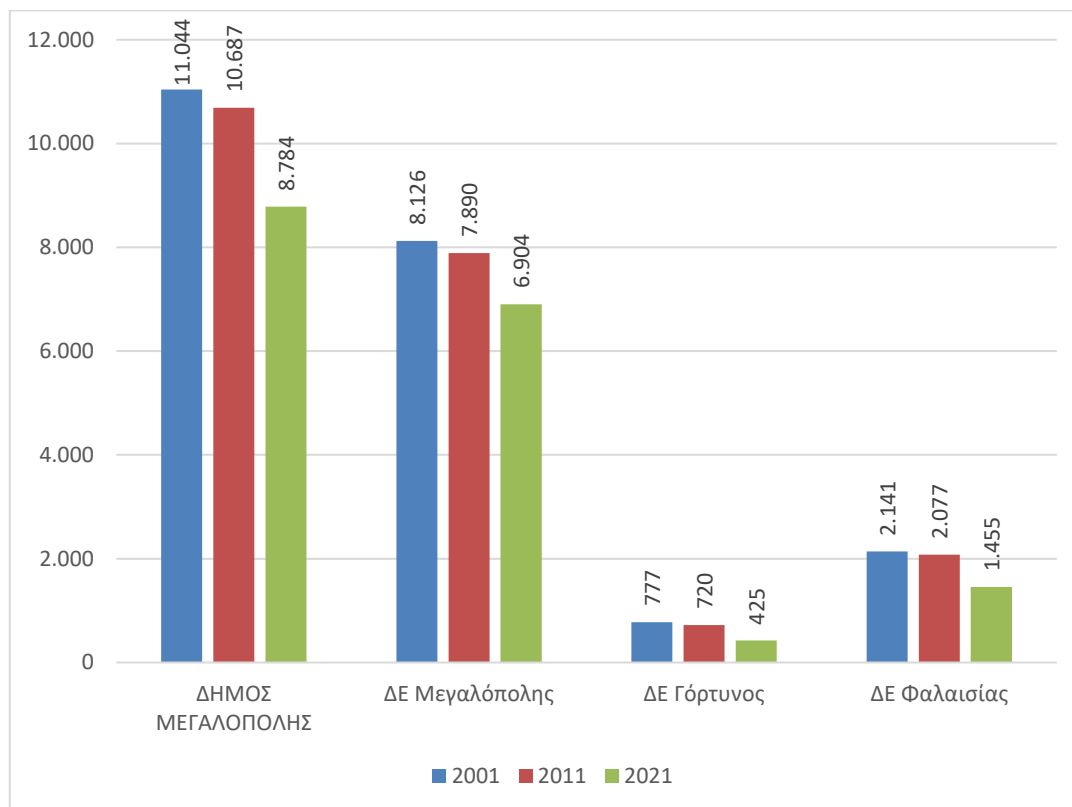
ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	2001	2011	Μεταβολή 2001-2011	2021	Μεταβολή 2011-2021	Μεταβολή 2001-2021
ΔΕ Μεγαλόπολης	8.126	7.890	-2,90%	6.904	-12,50%	-15,04%
ΔΕ Γόρτυνος	777	720	-7,34%	425	-40,97%	-45,30%
ΔΕ Φαλαισίας	2.141	2.077	-2,99%	1.455	-29,95%	-32,04%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	11.044	10.687	-3,23%	8.784	-17,81%	-20,46%
ΠΕ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	91.236	86.685	-4,99%	77.594	-10,49%	-14,95%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	597.622	577.903	-3,30%	539.533	-6,64%	-9,72%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Στο επόμενο Διάγραμμα παρουσιάζονται η γραφική απεικόνιση των πληθυσμιακών δεδομένων του Δήμου Μεγαλόπολης και των Δημοτικών του Ενοτήτων για τα έτη 2001, 2011 και 2021.

³ Ως Μόνιμος Πληθυσμός ορίζεται το σύνολο των ατόμων που έχουν τη συνήθη διαμονή τους (όπως αυτή ορίζεται στην περ. δ του άρθρου 2 του Κανονισμού 763/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου) σε κάθε περιοχή εντός της ελληνικής Επικράτειας (<http://www.opengov.gr/minfin/?p=10055>).

Διάγραμμα 1. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Μεγαλόπολης και Δημοτικών του Ενοτήτων (2001, 2011, 2021).

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Από τα παραπάνω δημογραφικά δεδομένα του Δήμου Μεγαλόπολης διαπιστώνεται ότι ο πληθυσμός παρουσιάζει μείωση το 2011 κατά 3,23%, η οποία εκτοξεύεται το 2021 στο -17,81%. Μειωμένος κατά την Απογραφή του 2021 εμφανίζεται, τόσο ο πληθυσμός της Περιφέρειας Πελοποννήσου (-6,64%), όσο και της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας (-10,49%).

Η ηλικιακή κατανομή του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Μεγαλόπολης υποδεικνύει έντονα φαινόμενα γήρανσης, καθώς το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην ηλικιακή ομάδα 50-59 ετών (16%), ενώ ακολουθεί η ομάδα 60-69 ετών. Αντίθετα, τα παιδιά έως 9 ετών αποτελούν μόλις το 6% του πληθυσμού, γεγονός που αναδεικνύει δημογραφικές προκλήσεις, όπως η χαμηλή γεννητικότητα και η αναμενόμενη μελλοντική μείωση του ενεργού πληθυσμού.

Παρακάτω ακολουθεί σχετικός πίνακας και διαγράμματα.

Πίνακας 3. Μόνιμος πληθυσμός σε ομάδες ηλικιών για το Δήμο Μεγαλόπολης και τις χωρικές ενότητες στις οποίες υπάγεται (2021).

Χωρική Ενότητα	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+	Σύνολο
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	878.489	1.068.213	1.053.304	1.256.395	1.596.029	1.543.341	1.324.633	996.040	766.043	10.482.487
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	41.972	51.707	46.890	60.032	77.377	80.787	75.322	56.448	49.000	539.533
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	5.622	6.985	6.568	8.203	10.451	11.785	11.481	8.266	8.234	77.594
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	565	726	743	893	1.149	1.419	1.332	959	993	8.784

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

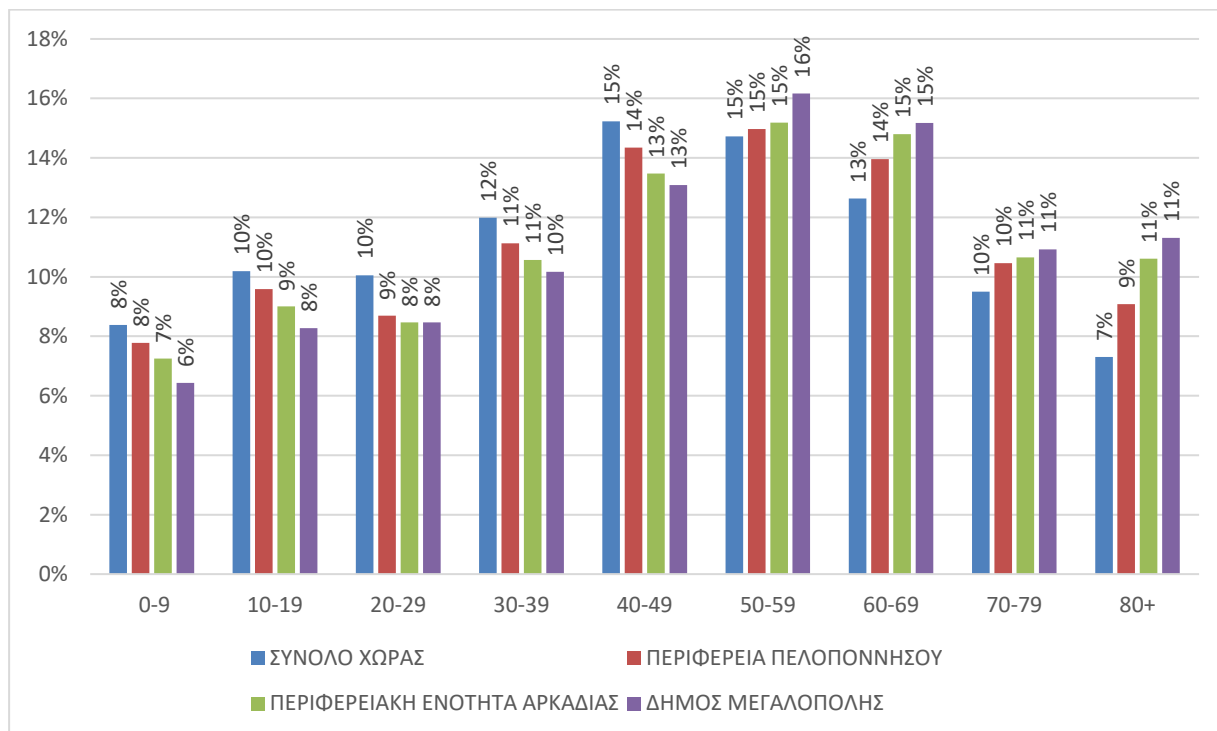

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

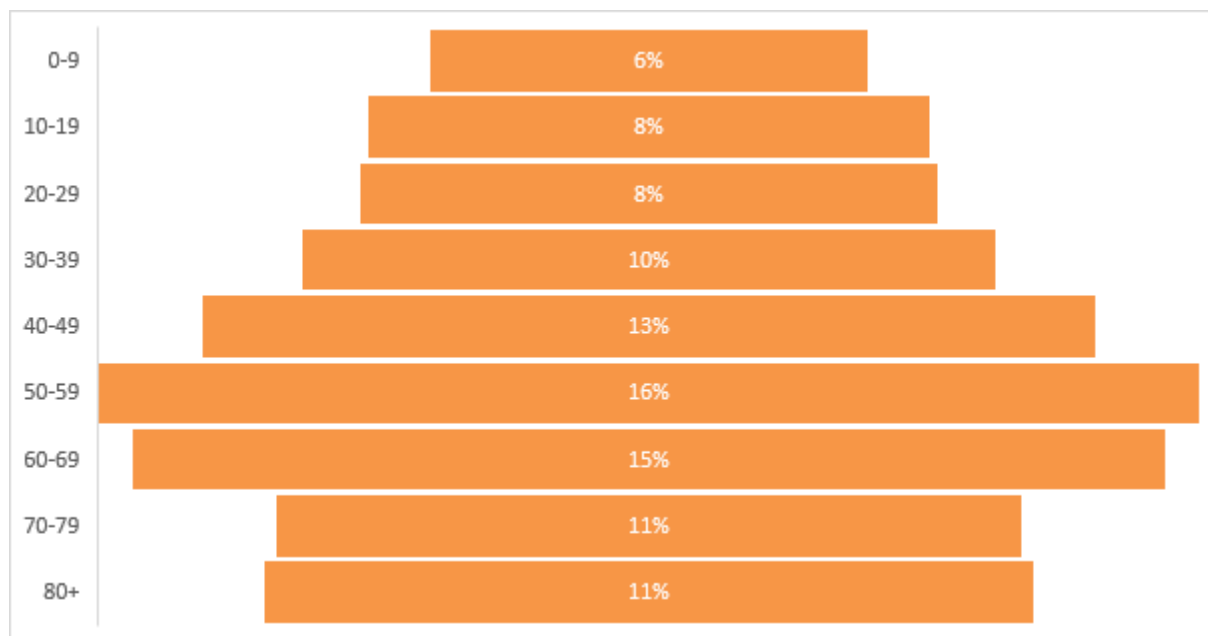
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Διάγραμμα 2. Ποσοστά (%) μόνιμου πληθυσμού σε ομάδες ηλικιών για το Δήμο Μεγαλόπολης και τις χωρικές ενότητες στις οποίες υπάγεται (2021).

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 3. Ποσοστά (%) μόνιμου πληθυσμού σε ομάδες ηλικιών για το Δήμο Μεγαλόπολης (2021).

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Η μείωση του πληθυσμού αποτελεί κομβικής σημασίας ζήτημα για την περιοχή, γιατί συνδέεται με σημαντικές παραμέτρους, όπως η γήρανση του πληθυσμού και η αύξηση του δείκτη εξάρτησης, που με τη σειρά τους επηρεάζουν κατά τρόπο καταλυτικό τις οικονομικές και κοινωνικές λειτουργίες της περιοχής (επιβράδυνση της παραγωγικότητας στην οικονομία, περιορισμός του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας, αύξηση της ανεργίας κ.λπ.).

Η δημογραφική γήρανση είναι μια μακροχρόνια τάση που άρχισε πριν από αρκετές δεκαετίες στην Ευρώπη. Η τάση αυτή είναι εμφανής στους μετασχηματισμούς της ηλικιακής διάρθρωσης του πληθυσμού και αντανakλάται στην αύξηση του ποσοστού των ηλικιωμένων σε συνδυασμό με τη μείωση του ποσοστού των ατόμων σε ηλικία εργασίας στο σύνολο του πληθυσμού.⁴

Για τη μελέτη του επιπέδου υποστήριξης νεαρότερων και/ή γηραιότερων ατόμων από τον πληθυσμό σε ηλικία εργασίας μπορεί να χρησιμοποιηθούν δείκτες της εξάρτησης που συνδέονται με την ηλικία. Οι δείκτες αυτοί εκφράζονται ως το σχετικό μέγεθος του αριθμού των νεαρότερων και/ή γηραιότερων ατόμων συγκριτικά με τον πληθυσμό σε ηλικία εργασίας. Ο συνδυασμός των δεικτών εξάρτησης νεαρών και ηλικιωμένων ατόμων παρέχει το συνολικό δείκτη της εξάρτησης που συνδέεται με την ηλικία (ο οποίος υπολογίζεται ως το ποσοστό των εξαρτώμενων, νεαρών και ηλικιωμένων ατόμων, σε σύγκριση με τον πληθυσμό που θεωρείται ότι βρίσκεται σε ηλικία εργασίας, δηλαδή στην ηλικία από 15 έως 64 ετών).

Η ΠΕ Αρκαδίας βρίσκεται ανάμεσα στις τέσσερις (μαζί με τις ΠΕ Ευρυτανίας, Φωκίδας και Λακωνίας) που εμφανίζουν υψηλό δείκτη γήρανσης, με ιδιαίτερα ανησυχητική προοπτική. Ενδιαφέρον πάνω σε αυτό το ζήτημα παρουσιάζει επιστημονικό άρθρο με τίτλο «Δημογραφικές Ανισότητες και Εθνικό Σχέδιο Δράσης»⁵, των Κοτζαμάνη Β. και Παππά Β., όπου, μεταξύ άλλων αναφέρονται τα εξής: «...Με βάση τις εκτιμήσεις αυτές, σε εθνικό επίπεδο, το ποσοστό των 65 ετών και άνω ανέρχεται στο 22,5% και αυτό των 85 ετών και άνω στο 3,6 %. Κάτω όμως από τους εθνικούς αυτούς μέσους όρους υποκρύπτονται σημαντικές διαφοροποιήσεις, καθώς 10 Νομοί «προπορεύονται» έχοντας το 28%, ενώ σε δύο από αυτούς η αναλογία υπερβαίνει ακόμη και το 30% (το ποσοστό δηλ. των 65 και άνω σε αυτούς είναι το 2020 υψηλότερο και από το αναμενόμενο σε εθνικό επίπεδο το 2050 (30-31%)). Η εξέταση του ειδικού βάρους των 85 ετών και άνω στους 65 ετών και άνω (αναλογών αριθμός ατόμων 85+ σε 100 άτομα 65+) αναδεικνύει και μια άλλη διάσταση, αυτήν της «γήρανσης μέσα στη γήρανση». Έτσι, αν το 2020, σε εθνικό επίπεδο αντιστοιχούν λίγο λιγότερα από 16 άτομα ηλικίας 85+ σε 100 άτομα ηλικίας 65+, σε 15 Νομούς με συνολικό πληθυσμό που εγγίζει το ένα εκατομμύριο το 2020 (το 9% του συνολικού πληθυσμού στο 25,5% της επικράτειας) αντιστοιχούν περισσότερα από 18 άτομα 85 και άνω σε 100 άτομα 65 και άνω, σε τέσσερις δε από αυτούς (Λακωνία, **Αρκαδία**, Φωκίδα και Ευρυτανία) περισσότερα από 20. Οι τέσσερις αυτοί Νομοί έχουν επομένως ήδη υπερβεί το 2020 την αναλογία που αναμένουμε να έχουμε σε εθνικό επίπεδο μετά από 30 χρόνια (το 2050, ενώ οι υπόλοιποι 11 αναμένεται να την ξεπεράσουν στις αρχές της επομένης δεκαετίας. Οδεύουμε, επομένως, προς έναν εκρηκτικό συνδυασμό «γήρανσης» και «υπεργηρίας» σε περισσότερους από 1 στους 4 Νομούς της χώρας μας, με αποτέλεσμα σύντομα (πολύ πριν το 2050) να έχουμε μια ομάδα

⁴Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της Eurostat

⁵ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΝΕΑ Demo News Τεύχος 46, 2023 Εργαστήριο Δημογραφικών & Κοινωνικών Αναλύσεων (ΕΔΚΑ), ΜΧΠΠΑ-Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Νομών όπου οι 65 ετών και άνω θα υπερβαίνουν το 1/3 του πληθυσμού τους, ενώ ταυτόχρονα το 1/4 εξ αυτών θα είναι «υπέργηροι»..».

Βάσει στοιχείων της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2011, στο Δήμο Μεγαλόπολης, ο δείκτης γήρανσης ανερχόταν στο 2,84 ενώ ο δείκτης αντικατάστασης στο 0,93⁶. Αφενός ο δείκτης γήρανσης θεωρείται σχετικά υψηλός με τη ΔΕ Φαλαισίας να συγκεντρώνει 7,55 και να ανεβάζει το μέσο όρο και αφετέρου η ΔΕ Γόρτυνος αποσπά μόνο 0,25 δείκτη αντικατάστασης, μειώνοντας επίσης το συνολικό μέσο όρο του Δήμου Μεγαλόπολης.

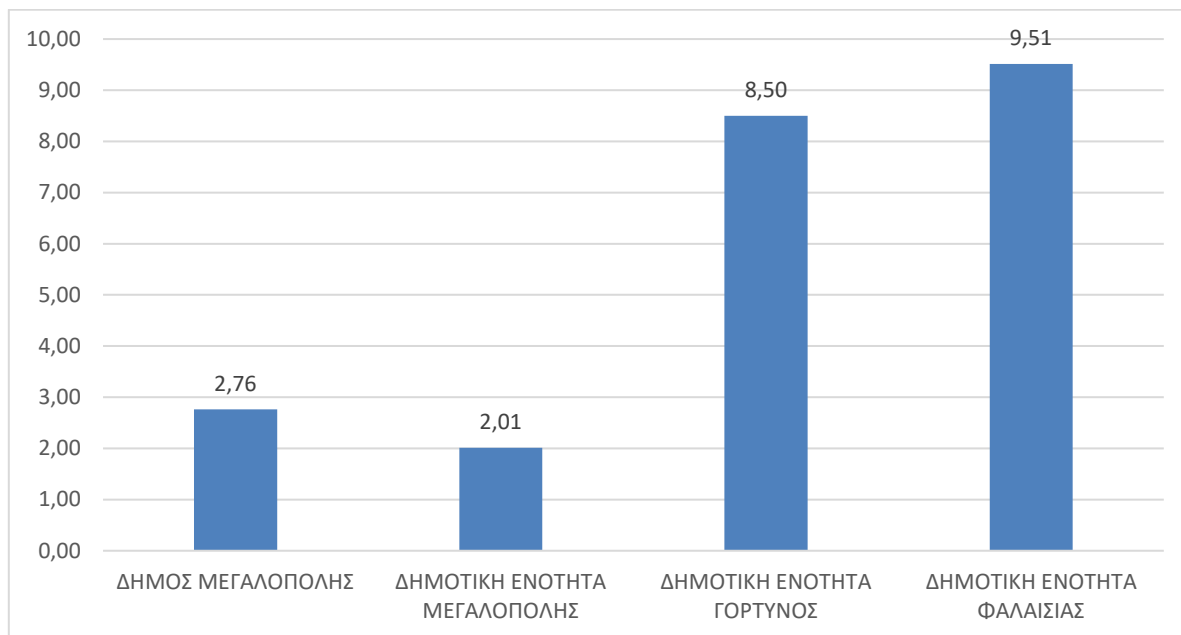
Ο δείκτης γήρανσης στον Δήμο Μεγαλόπολης παρουσίασε μια ελαφρά πτώση, φτάνοντας στο 2,76, με τη Δημοτική Ενότητα Μεγαλόπολης να καταγράφει έναν σχετικά χαμηλότερο δείκτη, στο 2,01. Ωστόσο, οι αντίστοιχες τιμές στις Δημοτικές Ενότητες Γόρτυνος (8,50) και Φαλαισίας (9,51) αναδεικνύουν ένα έντονο και ανησυχητικό πρόβλημα γήρανσης του πληθυσμού, υπογραμμίζοντας τις μεγάλες δημογραφικές ανισορροπίες εντός του Δήμου.

Η γήρανση του πληθυσμού αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα που αντιμετωπίζει ο Δήμος Μεγαλόπολης, ιδιαίτερα στις ορεινές και απομακρυσμένες Δημοτικές Ενότητες, όπως η Γόρτυνα και η Φαλαισία. Η σημαντική απόκλιση των δεικτών γήρανσης στις συγκεκριμένες περιοχές σε σύγκριση με τη Δημοτική Ενότητα Μεγαλόπολης υπογραμμίζει την ανάγκη για στοχευμένες παρεμβάσεις, που θα στηρίξουν τις τοπικές κοινότητες και θα ενισχύσουν την ανανέωση του πληθυσμού.

⁶ **Δείκτης γήρανσης:** Ο λόγος των ατόμων 65+ ετών προς τον πληθυσμό των παιδιών ηλικίας 0-14 ετών. Επομένως, ο αναλογών αριθμός ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω επί 100 παιδιών. Ο λόγος αυτός εκφράζεται συνήθως επί τοις %.

Δείκτης αντικατάστασης: Ο λόγος (πηλίκιο) των ατόμων ηλικίας 10-14 ετών ή ακόμη των 15-19 ετών προς τον πληθυσμό ατόμων ηλικίας 60-64 ετών (ο λόγος αυτός συνήθως εκφράζεται επί τοις %). Επομένως, ο αναλογών αριθμός νέων 10-14 ετών (ή 15-19 ετών) ως προς 100 άτομα ηλικίας 60-64 ετών. Ο δείκτης αυτός δίνει τη σχέση ανάμεσα στα άτομα που θα έχουν τη νόμιμη ηλικία για να εργασθούν εισερχόμενα στην αγορά εργασίας και τα άτομα που θα έχουν την ηλικία συνταξιοδότησης εάν ήταν ήδη ενταγμένα στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό. Ο δείκτης αυτός είναι ένα δημογραφικός και όχι ένας οικονομικός δείκτης καθώς η ηλικιακή ομάδα των 10-14 ετών (ή ακόμη των 15-19 ετών) δεν δύναται να ταυτισθεί με τους εισερχόμενους στην αγορά εργασίας και η ομάδα των 60-64 ετών με τους εξερχόμενους από αυτήν. (http://www.demography-lab.prd.uth.gr/ddaog/edu/lexiko/lexiko_gr.pdf)

Διάγραμμα 4. Δείκτης γήρανσης στο Δήμο Μεγαλόπολης και στις Δ.Ε. που υπάγονται σε αυτόν (2021).

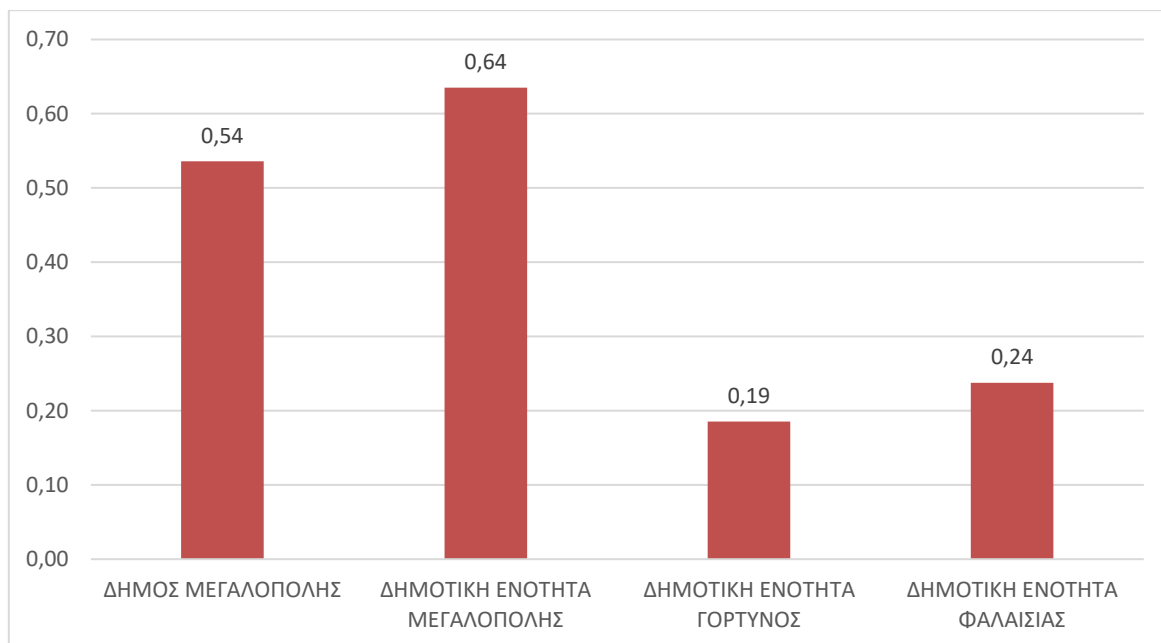

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Αναφορικά με το δείκτη αντικατάστασης για το 2021, όπου αποτυπώνεται η σχέση μεταξύ των νεότερων ατόμων (ηλικίας 10-14 ετών) και των ατόμων ηλικίας 60-64 ετών, στον Δήμο Μεγαλόπολης, ο συνολικός δείκτης αντικατάστασης ανέρχεται στο 0,54, με τη Δημοτική Ενότητα Μεγαλόπολης να σημειώνει την υψηλότερη τιμή (0,64), ενώ οι Δημοτικές Ενότητες Γόρτυνος (0,19) και Φαλαισίας (0,24) καταγράφουν πολύ χαμηλότερες τιμές.

Όπως σχολιάστηκε και νωρίτερα, αυτές οι χαμηλές τιμές στις ορεινές και αγροτικές περιοχές υποδηλώνουν δημογραφική ανισορροπία, με τη γήρανση του πληθυσμού να αποτελεί σημαντική πρόκληση, ιδίως στη μεταλιγνιτική εποχή. Παρόλο που ο δείκτης αντικατάστασης είναι καθαρά δημογραφικός και όχι οικονομικός, καταδεικνύει τη σταδιακή αποδυνάμωση της ενεργού ηλικιακής ομάδας στις συγκεκριμένες περιοχές. Η ανάπτυξη πολιτικών που θα στηρίξουν την προσέλκυση νεότερων πληθυσμών και η ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της κοινωνικής και οικονομικής βιωσιμότητας.

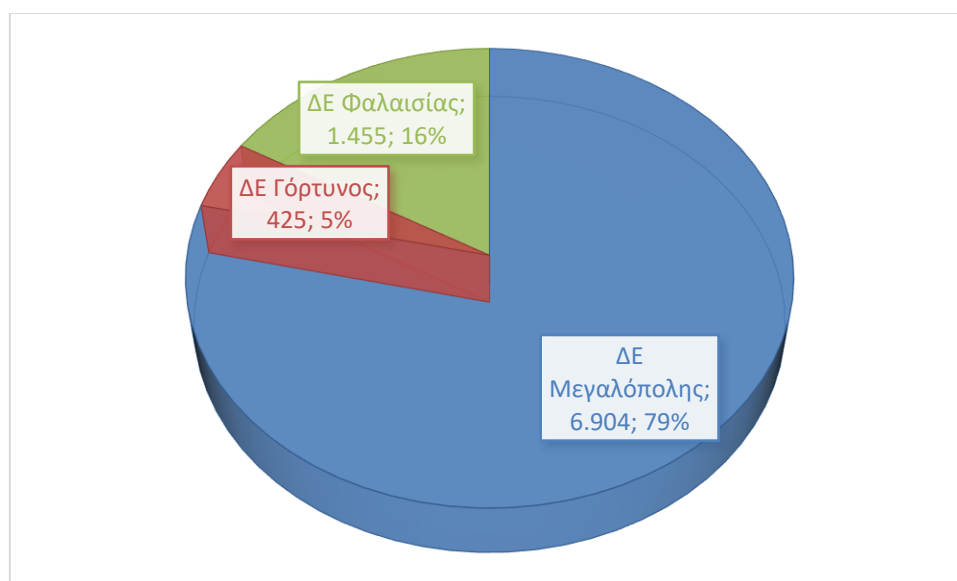
Διάγραμμα 5. Δείκτης αντικατάστασης στο Δήμο Μεγαλόπολης και στις Δ.Ε. που υπάγονται σε αυτόν (2021).

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Στο επόμενο Διάγραμμα παρουσιάζεται η πληθυσμιακή κατανομή του Μόνιμου Πληθυσμού του Δήμου Μεγαλόπολης το 2021 στις επιμέρους Δημοτικές του Ενότητες.

Διάγραμμα 6. Ποσοστιαία κατανομή του Μόνιμου Πληθυσμού του Δήμου Μεγαλόπολης ανά Δημοτική Ενότητα (2021).

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & Ιδία επεξεργασία

Στους επόμενους Πίνακες παρουσιάζονται οι Μόνιμοι Πληθυσμοί των Δημοτικών Κοινοτήτων της Περιοχής Παρέμβασης και το πληθυσμιακό τους ποσοστό στο σύνολο των Δημοτικών Ενοτήτων στις οποίες εντάσσονται. Με μπλε χρώμα σημειώνονται στους Πίνακες οι ΔΚ με Μόνιμο Πληθυσμό μεγαλύτερο των 100 κατοίκων.

Πίνακας 4. Μόνιμος Πληθυσμός (2021) ανά Δημοτική Κοινότητα στη Δημοτική Ενότητα Γόρτυνος (Έδρα: Καρίταινα).

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΡΤΥΝΟΣ		
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ (2021)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
ΔΚ Καριταίνης	166	38,7%
ΔΚ Ατσιχόλου	31	7,2%
ΔΚ Ζώνης	34	7,9%
ΔΚ Κατσίμπαλη	20	4,7%
ΔΚ Κοτυλίου	59	13,8%
ΔΚ Κουρουνιού	20	4,7%
ΔΚ Κυπαρισσίων	18	4,2%
ΔΚ Μάραθα	34	7,9%
ΔΚ Μαυριών	18	4,2%
ΔΚ Σαρακινίου	29	6,8%
ΣΥΝΟΛΟ ΔΕ ΓΟΡΤΥΝΟΣ	425	100%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 5. Μόνιμος Πληθυσμός (2021) ανά Δημοτική Κοινότητα στη Δημοτική Ενότητα Μεγαλόπολης (Έδρα: Μεγαλόπολη).

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ		
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ (2021)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
ΔΚ Μεγαλοπόλεως	5.347	77,3%
ΔΚ Άνω Καρυών	19	0,3%
ΔΚ Βάγγου	44	0,6%
ΔΚ Βάστα	45	0,7%
ΔΚ Γεφύρας	26	0,4%
ΔΚ Θωκνίας	21	0,3%
ΔΚ Ίσαρη	103	1,5%
ΔΚ Ισώματος Καρυών	15	0,2%
ΔΚ Καράτουλα	21	0,3%
ΔΚ Καστανοχωρίου	51	0,7%
ΔΚ Κάτω Καρυών	34	0,5%
ΔΚ Λυκαίου	37	0,5%
ΔΚ Λυκοσούρας	44	0,6%
ΔΚ Λυκοχίων	41	0,6%
ΔΚ Μακρυσίου	312	4,5%
ΔΚ Μαλλωτών	40	0,6%
ΔΚ Νέας Εκκλησούλας	37	0,5%

ΔΚ Νεοχωρίου Λυκοσούρας	21	0,3%
ΔΚ Παραδεισίων	161	2,3%
ΔΚ Περιβολίων	77	1,1%
ΔΚ Πλάκας	14	0,2%
ΔΚ Ραφιομμάτη	34	0,5%
ΔΚ Σουλίου	63	0,9%
ΔΚ Σούλου	23	0,3%
ΔΚ Τριλόφου	38	0,5%
ΔΚ Τριποτάμου	16	0,2%
ΔΚ Χιράδων	68	1,0%
ΔΚ Χράνων	121	1,8%
ΔΚ Χωρέμη	40	0,6%
ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	6.904	100%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Πίνακας 6. Μόνιμος Πληθυσμός (2021) ανά Δημοτική Κοινότητα στη Δημοτική Ενότητα Φαλαισίας (Έδρα: Λεοντάρι).

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ		
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ (2021)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
ΔΚ Λεονταρίου	227	15,6%
ΔΚ Ακόβου	123	8,5%
ΔΚ Αναβρυτού	43	3,0%
ΔΚ Ανεμοδουρίου	48	3,3%
ΔΚ Βελιγοστής	60	4,1%
ΔΚ Βουτσαρά	43	3,0%
ΔΚ Γιανναίων	49	3,4%
ΔΚ Γραικού	3	0,2%
ΔΚ Δυρραχίου	132	9,1%
ΔΚ Ελληνίτσης	44	3,0%
ΔΚ Καμάρας	149	10,3%
ΔΚ Λεπτινίου	30	2,1%
ΔΚ Νεοχωρίου Φαλαισίας	28	1,9%
ΔΚ Πετρίνας	42	2,9%
ΔΚ Ποταμιάς	53	3,6%
ΔΚ Ρουτσίου	38	2,6%
ΔΚ Σκορτσινού	128	8,8%
ΔΚ Σουλαρίου	31	2,1%
ΔΚ Τουρκολέκα	131	9,0%

ΔΚ Φαλαισίας	51	3,5%
ΣΥΝΟΛΟ ΔΕ ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	1.455	100,0%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Ακολουθεί Πίνακας με τις πυκνότητες του Δήμου Μεγαλόπολης, των Δημοτικών Ενοτήτων του και των ευρύτερων Χωρικών του Ενοτήτων με βάση τα πληθυσμιακά δεδομένα του 2021. Από τα στοιχεία του Πίνακα φαίνεται ότι η ΔΕ Μεγαλόπολης λόγω του αστικού της χαρακτήρα παρουσιάζει μεγαλύτερη πυκνότητα από αυτή σε επίπεδο Δήμου, αλλά και Περιφερειακής Ενότητας, ενώ οι υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες έχουν πολύ πιο χαμηλές πυκνότητες σε σχέση με αυτή του Δήμου Μεγαλόπολης, αλλά και της ΠΕ Αρκαδίας. Ωστόσο, οι πυκνότητες των ανώτερων Χωρικών Ενοτήτων (Περιφέρεια, Χώρα) υπερβαίνουν σημαντικά την πυκνότητα σε επίπεδο Δήμου και Δημοτικών Ενοτήτων.

Πίνακας 7. Μόνιμος Πληθυσμός (2021), Έκταση και Πυκνότητα Δήμου Μεγαλόπολης και Ευρύτερων Χωρικών Ενοτήτων.

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2021	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χλμ.)	ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (κάτ./ τ.χλμ.)
ΔΕ Μεγαλόπολης	6.904	331,829	20,81
ΔΕ Γόρτυνος	425	115,911	3,67
ΔΕ Φαλαισίας	1.455	275,158	5,29
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	8.784	722,898	12,15
ΠΕ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	77.594	4.420,388	17,55
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	539.533	15.507,250	34,79
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.482.487	132.028,848	79,40

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & Ιδία επεξεργασία

Στις επί μέρους κατηγορίες μεγεθών ο πληθυσμός των ανδρών εμφανίζεται μεγαλύτερος και στις δύο Απογραφές, ενώ αυτός των γυναικών εμφανίζεται να σημειώνει μεγαλύτερη μείωση (-18,31%) σε σχέση με τον πληθυσμό των ανδρών (-17,37%) μεταξύ του 2011 και 2021.

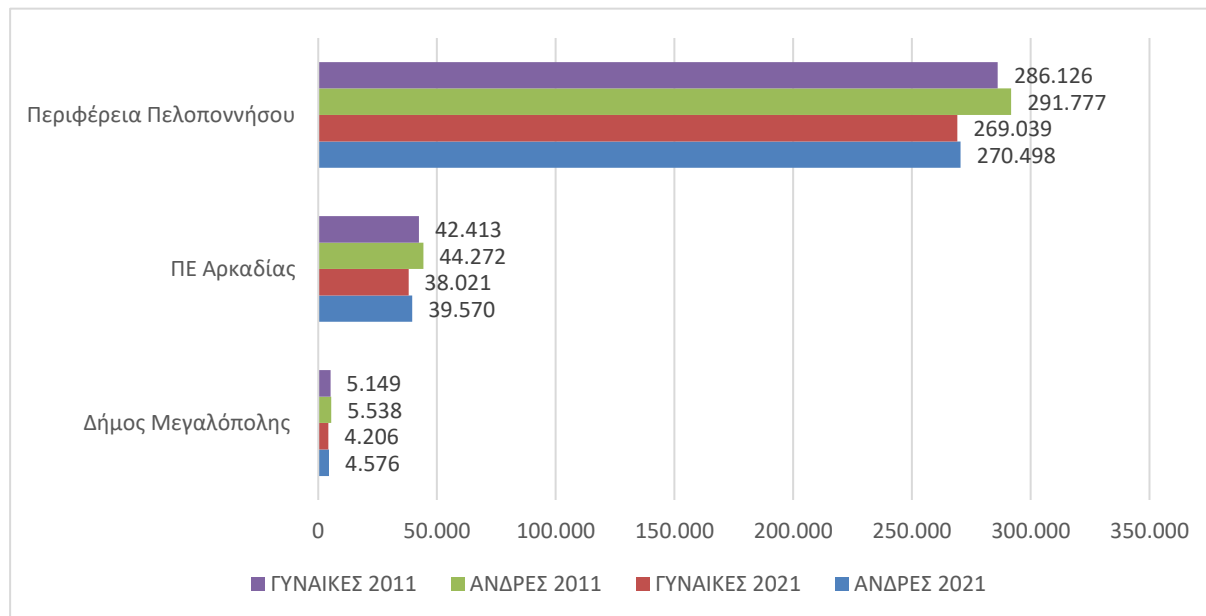
Πίνακας 8. Πληθυσμιακή Κατανομή κατά Φύλο στο Δήμο Μεγαλόπολης (2011 , 2021).

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΝΔΡΕΣ 2021	ΓΥΝΑΙΚΕΣ 2021	ΑΝΔΡΕΣ 2011	ΓΥΝΑΙΚΕΣ 2011	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΝΔΡΩΝ 2011-2021	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ 2011-2021
Δήμος Μεγαλόπολης	4.576	4.206	5.538	5.149	-17,37%	-18,31%
ΠΕ Αρκαδίας	39.570	38.021	44.272	42.413	-10,62%	-10,36%
Περιφέρεια Πελοποννήσου	270.498	269.039	291.777	286.126	-7,29%	-5,97%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	5.125.977	5.356.509	5.303.223	5.513.063	-3,34%	-2,84%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Σε αντίθεση με το εθνικό επίπεδο, σε όλες τις υπόλοιπες Χωρικές Ενότητες, τόσο το 2011, όσο και το 2021, οι άνδρες υπερτερούν των γυναικών.

Διάγραμμα 7. Πληθυσμιακή Κατανομή κατά Φύλο στο Δήμο Μεγαλόπολης, την ΠΕ Αρκαδίας και την Περιφέρεια Πελοποννήσου (2011, 2021).

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & Ιδία επεξεργασία

Β. Οικονομικά Χαρακτηριστικά και Οικονομικές Δραστηριότητες⁷

Στην παρούσα ενότητα γίνεται μια προσπάθεια καταγραφής των οικονομικών χαρακτηριστικών και δραστηριοτήτων στο Δήμο Μεγαλόπολης και στις ευρύτερες περιοχές που αυτός υπάγεται.

Ως προς τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο Δήμο Μεγαλόπολης σημειώνονται τα εξής:

Πρωτογενής τομέας⁸

Ο Πρωτογενής Τομέας σημειώνει φθίνουσα πορεία από το 2015 και έπειτα, τόσο σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Ο Πρωτογενής Τομέας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου καταλαμβάνει ποσοστό της τάξης του 24,7% για το έτος 2020 ενώ σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το 2021 έπεσε στο 23,7%, ποσοστό πολύ μεγαλύτερο από εκείνο της Χώρας (12,4% και 9,1% αντίστοιχα).

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου, σύμφωνα με τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Πελοποννήσου (2021-2027) εμφανίζει σχετικά μεγάλη εξάρτηση απασχόλησης από τον πρωτογενή τομέα, παρ' όλ' αυτά, τα τελευταία

⁷ Πηγές για τη συγκεκριμένη ενότητα είναι οι παρακάτω:

- Lever (2021) 'Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Μεγαλόπολης'
- Βατικιώτης Λ. (2022) 'Προτάσεις για τον οικονομικό μετασχηματισμό και τη βιώσιμη ανάπτυξη την επόμενη μέρα της απολιγνιτοποίησης', ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ
- Λιαργκόβας Π., Κριεμάδης Θ., Αποστολόπουλος Ν., Αναστασίου Α., Δερμάτης Ζ. (2019) 'Αναπτυξιακές Προοπτικές Περιφέρειας Πελοποννήσου', ΙΝΕ ΓΣΕΕ

⁸ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΥΡΗΝΑ Ζ.ΑΠ. ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ (2023).

χρόνια παρουσιάζεται μια τάση μείωσης του πρωτογενή τομέα προς όφελος του τριτογενή. Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου παράγεται σημαντικός αριθμός προϊόντων ΠΟΠ (Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης) και ΠΓΕ (Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης) όπως: ελιές, ελαιόλαδο, τυριά, φρούτα, λαχανικά ξηροί καρποί, όσπρια και προϊόντα ζωικής προέλευσης. Η σχετική θέση του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας σε σύγκριση με το μέγεθος του τομέα στη χώρα, είναι ιδιαίτερα σημαντική όπως ήδη αναφέρθηκε. Στο σύνολο των γεωργικών εκτάσεων, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., κυριαρχούν οι δενδρώδεις καλλιέργειες στις οποίες σημαντικότερη θέση κατέχουν οι ελιές ενώ ακολουθεί η κατηγορία «λοιπές εκτάσεις», οι οποίες περιλαμβάνουν οικογενειακούς λαχανόκηπους, άγονους βοσκότοπους, φυτώρια, άλλες πολυετείς φυτείες και αγραναπαύσεις. Σημαντικό μέρος όμως των γεωργικών εκτάσεων της Περιφέρειας καταλαμβάνεται και από αμπέλια και ετήσιες καλλιέργειες. Η συμβολή της Περιφέρειας στην κτηνοτροφική δραστηριότητα της χώρας υπολείπεται της αντίστοιχης γεωργικής. Στην Περιφέρεια εντοπίζεται σημαντική συγκέντρωση δραστηριοτήτων του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας και ιδιαίτερα της εντατικής ιχθυοκαλλιέργειας θαλάσσιων ειδών, ειδικότερα σημαντικές εκτάσεις ιχθυοκαλλιέργειας εμφανίζονται στην Π.Ε. Κορινθίας και Αργολίδας.

Στον επόμενο Πίνακα παρουσιάζεται η σταδιακή μείωση των αγροτικών (γεωργικών και κτηνοτροφικών) δραστηριοτήτων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.

Πίνακας 9. Γεωργία - Κτηνοτροφία Περιφέρειας Πελοποννήσου (2009 και 2020).

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ	2009	2020	% Μεταβολή
Αριθμός εκμεταλλεύσεων	93.187	68.576	-26,40
Εκμεταλλεύσεις με χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση	92.984	68.357	-26,50
Χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση (στρέμματα)	3.369.301	2.558.637	-24,10
Εκμεταλλεύσεις με αρδευθείσες εκτάσεις	54.766	38.975	-28,80
Αρδευθείσες εκτάσεις	926.005	798.289	-13,80
Αμιγώς γεωργικές εκμεταλλεύσεις	79.857	61.875	-22,50
Αμιγώς κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις	507	488	-0,04
Μεικτές εκμεταλλεύσεις	12.824	6.213	-51,60
Εκμεταλλεύσεις με βοοειδή	903	514	-43,10
Εκμεταλλεύσεις με προβατοειδή	8.198	4.001	-51,20
Εκμεταλλεύσεις με αιγοειδή	8.203	3.563	-56,60
Εκμεταλλεύσεις με χοίρους	1.278	334	-73,90
Εκμεταλλεύσεις με πουλερικά	23.168	6.858	-70,40
Αριθμός βοοειδών	17.005	16.403	-3,50
Αριθμός προβατοειδών	508.201	354.19	-30,30
Αριθμός αιγοειδών	517.081	365.201	-29,40
Αριθμός χοίρων	78.321	67.043	-14,40
Αριθμός πουλερικών	1.368.105	1.390.470	1,60
Εκμεταλλεύσεις μελισσοκομίας	1.303	973	-25,30
Κυψέλες	138.39	120.244	-13,10
Εκμεταλλεύσεις βιολογικής γεωργίας	2.455	1.457	-40,70
Εκτάσεις βιολογικής γεωργίας (στρέμματα)	164.583	109.269	-33,60

Πηγή: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, 2022 & ίδια επεξεργασία.

Πίνακας 10. Σύνολο εκτάσεων παραγωγής ανά κατηγορία προϊόντος και αριθμός κτηνοτροφικών ζώων στο Δήμο Μεγαλόπολης.

Περιγραφή είδους	Έκταση ή ποσότητα (ανάλογα την περίπτωση)
Σύνολο εκτάσεων φυτών μεγάλης καλλιέργειας και λοιπών καλλιεργειών	8.204
Σύνολο αροτραίων καλλιεργειών	13.311
Σύνολο κηπευτικών εκτάσεων	479
Σύνολο εκτάσεων καρποφόρων δένδρων	6.494
Σύνολο Εκτάσεων για οινοπαραγωγή	17
Γενικό σύνολο εκτάσεων	28.505
Σύνολο κτηνοτροφικών ζώων	23.240

Πηγή: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΥΡΗΝΑ Ζ.ΑΠ. ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ (2023) & Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Μεγαλόπολης.

Σημαντική συγκέντρωση δραστηριοτήτων του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας και ιδιαίτερα της εντατικής ιχθυοκαλλιέργειας θαλασσίων ειδών (ένας κατ' εξοχήν εξαγωγικός κλάδος) εντοπίζεται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, η οποία βρίσκεται στη δεύτερη θέση σε αριθμό μονάδων παραγωγής τσιπούρας και λαυρακιού μετά τη Στερεά Ελλάδα.

Εξετάζοντας τον πρωτογενή τομέα σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, ακολουθούν δύο πίνακες όπου ο ένας παρουσιάζει το σύνολο της φυτικής παραγωγής για την ΠΕ Αρκαδίας και ο επόμενος ασχολείται με την κτηνοτροφική παραγωγή για τα έτη 2016-2018

Πίνακας 11. Σύνολο φυτικής παραγωγής για την ΠΕ Αρκαδίας κατά τα έτη 2016-2018.

Κατηγορία Φυτικής Παραγωγής	Έκταση (στρ.)			Παραγωγή (tn)		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Σύνολο Σιτηρών	61.498	52.722	56.398	12.734	11.334	13.258
Σύνολο Ρυζιού	0	0	0	0	0	0
Σύνολο Οσπρίων για καρπό	4.674	6.242	6.658	781	1.227	1.208
Σύνολο Βιομηχανικών & Ελαιοδοτικών Φυτών	460	429	689	0	129	184
Σύνολο Αρωματικών-φαρμακευτικών φυτών	304,20	355,50	329,60	44,07	54,75	135,70
Ενεργειακές καλλιέργειες	139	262	172	7	14	9
Σύνολο Μηλοειδών	5.076	5.115	5.009	3.265	3.988	3.300
Σύνολο Πυρηνοκάρπων	3.784	3.715	3.960	2.559	2.520	3.720
Σύνολο Ακρόδρυων	23.547	24.151	24.407	6.842	6.841	6.923

Κατηγορία Φυτικής Παραγωγής	Έκταση (στρ.)			Παραγωγή (tn)		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Σύνολο						
Εσπεριδοειδών	1.590	1.626	1.677	2.434	2.444	2.443
Διάφορες σπώρες (Σύνολο)	3.522	3.509	3.507	1.994	2.107	2.123
Αμπέλια (Σύνολο)	13.529	13.928	13.567	10.694	10.685	13.712
Σύνολο Ελαιοδένδρων	208.500	208.500	208.500	4.900	8.900	8.900
Νωπά Κηπευτικά	9.305	8.161	6.892	28.584	23.330	18.947

Πηγή: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΥΡΗΝΑ Ζ.ΑΠ. ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ (2023) & Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Πίνακας 12. Σύνολο κτηνοτροφικής παραγωγής στην Π.Ε. Αρκαδίας κατά τα έτη 2016-2018.

Τομείς Κτηνοτροφικής Παραγωγής	Κεφαλές/Κυψέλες		
	2016	2017	2018
Ίπποι, ημίονοι και όνοι (όλων των ηλικιών)	-	-	-
Βόδια, ταύροι, δαμάλια, αγελάδες και βουβάλια (όλων των ηλικιών)	4.618	4.230	4.456
Πρόβατα, αίγες και χοίροι (όλων των ηλικιών)	239.043	228.925	222.320
Πουλερικά, κουνέλια (όλων των ηλικιών)	385.929	230.488	340.892
Κυψέλες μελισσών (εγχώριες)	125	-	-
Ζώα που αρμέχτηκαν	755.496	688.489	680.435

Πηγή: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΥΡΗΝΑ Ζ.ΑΠ. ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ (2023) & ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2016-2018).

Ειδικότερα για το Δήμο Μεγαλόπολης, το 9,3% του συνόλου των απασχολούμενων εργάζονται στον πρωτογενή τομέα (ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2021). Σε επίπεδο δήμου, καταγράφεται σημαντική δραστηριότητα σε αυτόν τον παραγωγικό κλάδο οικονομίας και κυρίως στη φυτική παραγωγή, κάτι το οποίο οφείλεται και στον Αλφειό ποταμό. Ο γεωργικός χαρακτήρας της περιοχής έχει ως αποτέλεσμα τη συγκέντρωση της πρωτογενούς δραστηριότητας του Δήμου κατά κύριο λόγο στις μη ορεινές περιοχές. Συνολικά στο Δήμο Μεγαλόπολης οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις σε συνολικό επίπεδο ανέρχονται στα 28.505 στρ. και η κτηνοτροφία παρουσιάζει δυναμική με 23.240 ζώα. Στην περίπτωση των καλλιεργειών παρατηρούμε έντονη δραστηριότητα με την πρώτη θέση να ανήκει στις αροτραίες καλλιέργειες (κηπευτική γη, θερμοκήπια, εμπορικοί ανθόκηποι, σπορεία), ενώ ακολουθούν τα φυτά μεγάλης και λοιπών καλλιεργειών (σιτάρι, κριθάρι, καλαμπόκι, κ.λπ.) και στην τρίτη θέση τα καρποφόρα δένδρα (ελαιόδεντρα, καστανιές, καρυδιές κ.λπ.).⁹

⁹ Σύμφωνα με τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για τη μονάδα V της ΔΕΗ, το ποσοστό της καλλιεργήσιμης γης ήταν 77% έναντι της γης σε αγροανάπαυση, που καταλάμβανε ποσοστό της τάξης του 23%. Οι αροτραίες καλλιέργειες καταλαμβάνουν ποσοστό της τάξης του 60%, οι δενδρώδεις ποσοστό 15%, τα κηπευτικά 1,5%, οι άμπελοι 0,5%, ενώ μόνο το 15% χαρακτηρίζεται ως αρδευόμενη έκταση. Η κτηνοτροφική δραστηριότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας αφορά στην εκτροφή αιγοειδών, προβατοειδών και πουλερικών.

Ο Δήμος Μεγαλόπολης περιορίστηκε σημαντικά λόγω της απολιγνιτοποίησης (χαρακτηριστικό είναι ότι οι πιο εύφορες εκτάσεις απαλλοτριώθηκαν από τη ΔΕΗ). Επίσης, δραματική συρρίκνωση σημειώθηκε και στον τομέα της κτηνοτροφίας για τον ίδιο λόγο.

Η κτηνοτροφική δραστηριότητα εντοπίζεται κατά κύριο λόγο στο κεντρικό (ημιορεινό) και βόρειο (ορεινό) τμήμα του Δήμου Μεγαλόπολης, ενώ υπάρχουν και κάποιες διάσπαρτες εγκαταστάσεις σε όλη την περιοχή. Σημαντική απασχόληση εργαζομένων απαντάται στον κλάδο της κτηνοτροφίας (παράλληλα με τη γεωργία). Ωστόσο, έχει σημειωθεί μείωση.

Σε γενικές γραμμές σημειώνεται σημαντική δυνατότητα διατήρησης αλλά και ανάπτυξης των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα του Δήμου (ετήσιες καλλιέργειες, δενδροκαλλιέργειες, κτηνοτροφία, κ.λπ.). Προς την κατεύθυνση αυτή μπορεί να συμβάλει και μια πιθανή αύξηση της τουριστικής κίνησης. Ωστόσο, σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσει η διασφάλιση προϊόντων ποιότητας, βιολογικών κ.λπ., καθώς και η τυποποίηση και μεταποίηση της πρωτογενούς παραγωγής. Παράλληλα, τη θέση παραδοσιακών πρακτικών στην παραγωγή και μεταποίηση των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα μπορούν να αναλάβουν σταδιακά σύγχρονες πρακτικές οι οποίες και θα συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας των παραγομένων και στη διάθεσή τους στην αγορά. Λόγω της ήπιας γεωργικής δραστηριότητας στα ορεινά τμήματα του Δήμου, ορισμένες καλλιέργειες έχουν τη δυνατότητα να χαρακτηριστούν ως βιολογικές, για την ενίσχυση της αξίας των παραγόμενων προϊόντων. Σημαντική θα είναι και η περαιτέρω ανάπτυξη της κτηνοτροφίας σε αρκετές περιοχές του ορεινού χώρου, με την οργάνωση των εν λόγω εγκαταστάσεων σε οργανωμένους υποδοχείς να κρίνεται ιδιαίτερης σημασίας για την διευκόλυνση της παραγωγής αλλά και για την προστασία του περιβάλλοντος.

Σε κάθε περίπτωση σημειώνεται σημαντική ανάγκη ενίσχυσης του πρωτογενούς τομέα και ιδιαίτερα του ορεινού και ημιορεινού χώρου, ενός τομέα που αποτελεί την παραγωγική βάση της εκάστοτε οικονομίας, με στοχευμένες και αποτελεσματικές δράσεις για τη διαφύλαξη και ενίσχυση του εισοδήματος των απασχολούμενων σε αυτόν.

Δευτερογενής τομέας¹⁰

Ο Δευτερογενής Τομέας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, κυριαρχείται από τις δραστηριότητες της μεταποίησης και της ενέργειας. Σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2021, καταλαμβάνει ποσοστό της τάξης του 14,11% σε επίπεδο Περιφέρειας, ποσοστό μικρότερο από το σύνολο της Χώρας (14,92%).

Στην Περιφέρεια έχουν αναπτυχθεί τρεις (3) οργανωμένες Βιομηχανικές Περιοχές αυτές της Τρίπολης (Αρκαδία), του Μεγισαλά και της Καλαμάτας (Μεσσηνία), οι οποίες δεν δύναται να καλύψουν τις ανάγκες του κλάδου. Χαρακτηριστική είναι η υψηλή συγκέντρωση επιχειρηματικών μονάδων στην βιομηχανική ζώνη Κορίνθου και Μεγαλόπολης (ενεργειακό κέντρο).

Ο δευτερογενής τομέας το 2021 (Προσωρινά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.) είχε 30,0% συμμετοχή στη διαμόρφωση της συνολικής Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) της Περιφέρειας. Το ποσοστό αυτό οφείλεται κυρίως στη λειτουργία των δύο μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην Αρκαδία και των διυλιστηρίων στην Κορινθία, όπου αθροιστικά παράγεται περίπου το 65% της

¹⁰ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΥΡΗΝΑ Ζ.ΑΠ. ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ (2023).

δευτερογενούς παραγωγής της Περιφέρειας. Κυρίαρχη δραστηριότητα του δευτερογενή τομέα στην Περιφέρεια, είναι η μεταποίηση, η οποία όμως παρουσιάζει σημαντική πτώση. Συγκεκριμένα, το 2011 συνέβαλε κατά 56,4% στη συνολική ΑΠΑ του δευτερογενή τομέα. Ωστόσο, πλέον, το ποσοστό αυτό έχει πέσει σε μεγάλο βαθμό, φτάνοντας μόλις το 44,1% και το 13,2% στη συνολική ΑΠΑ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2021.

Σε επίπεδο Δήμου, στο **δευτερογενή τομέα** επικρατούν οι δραστηριότητες της ΔΕΗ ΑΕ, που αποτελεί την κυρίαρχη οικονομική δραστηριότητα για την περιοχή του Δήμου Μεγαλόπολης. Το Συγκρότημα Α, ή αλλιώς Ατμοηλεκτρικός Σταθμός (ΑΗΣ) Μεγαλόπολης Α', είναι εγκαταστημένο βορειοδυτικά της πόλης της Μεγαλόπολης και σε απόσταση περίπου 3 χλμ. από το κέντρο της, ξεκίνησε να λειτουργεί το 1970 η Μονάδα Ι, που αποτελείται από τρεις Ατμοηλεκτρικές Μονάδες (Μονάδες Ι, ΙΙ & ΙΙΙ), εκ των οποίων οι δύο ισχύος 125 MWe έκαστη και η τρίτη ισχύος 300 MWe. Το Συγκρότημα Β' του ΑΗΣ Μεγαλόπολης (εφεξής ΑΗΣ Μεγαλόπολης Β') περιλαμβάνει μία (1) λιγνιτική Ατμοηλεκτρική Μονάδα (Α/Η Μονάδα ΙV), εγκατεστημένης ισχύος 300 MWe. Η Μονάδα ΙV, υπάγεται στο άρθρο 42 του Ν. 2773/1999 και ισχύει για αυτήν η υπ' αριθ. πρ. Δ5/Β/Φ1/1085/2002 (ΦΕΚ 92 Β') Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, σχετικά με τη χορήγηση Ενιαίας Άδειας Παραγωγής στη ΔΕΗ ΑΕ. Στο γήπεδο του ΑΗΣ Μεγαλόπολης Β' λειτουργεί η λιγνιτική Α/Η Μονάδα ΙV, εγκατεστημένης ισχύος 300 MWe, η οποία εντάχθηκε στο σύστημα το 1991. Από το 2016 λειτουργεί υπό δοκιμαστική λειτουργία η μονάδα V στον ΑΗΣ Μεγαλόπολης Β. Η χωρική οργάνωση της λοιπής βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας στο Δήμο χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία της διάσπαρτης σημειακής χωροθέτησης. Το γεγονός αυτό μακροχρόνια, επιφέρει ζητήματα περιβαλλοντικής επιβάρυνσης, αλλά και εμπόδια για την ανάπτυξη της περιοχής. Στην περιοχή της Μεγαλόπολης λειτουργούν 1 λατομείο αδρανών υλικών, 2 τυροκομεία, 3 μελισσοκομεία, 3 Ελαιοτριβεία, 3 εργαστήρια ζυμαρικών, 5 επιχειρήσεις κουφωμάτων και ξυλείας, κ.ά.

Τριτογενής τομέας

Ο Τριτογενής Τομέας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου συμμετέχει στην παραγωγική διάρθρωση με ποσοστό της τάξης του 62,18% για το έτος 2021, ποσοστό μικρότερο συγκριτικά με το σύνολο της Χώρας (75,95%). Σημαντική αύξηση της συμμετοχής του Τριτογενή Τομέα παρατηρείται στην διάρθρωση της οικονομίας κατά τη δεκαετία 2010-2021.

Με το πέρασμα του χρόνου, ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους και πιο δυναμικούς κλάδους οικονομικής δραστηριότητας σε παγκόσμιο επίπεδο με ταχείς ρυθμούς αύξησης του κύκλου εργασιών του και με ουσιαστικές επιδράσεις άμεσες και έμμεσες στις οικονομίες πολλών χωρών.

Κυρίαρχο συγκριτικό πλεονέκτημα πάνω στο οποίο έχει στηριχθεί το τουριστικό προϊόν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι οι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι που διαθέτει, παράλληλα με τους σπουδαίους αρχαιολογικούς της χώρους. Στο επίπεδο των Περιφερειακών Ενοτήτων, διαχρονικά σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς της Περιφέρειας αποτελούν η Π.Ε. Αργολίδας και η Π.Ε. Κορινθίας, ενώ από την άλλη πλευρά, η Π.Ε. Μεσσηνίας, η οποία ενώ στην αρχή της δεκαετίας διατηρούσε σημαντική θέση πλέον δείχνει να χάνει έδαφος. Συνολικά στην Περιφέρεια εντοπίζονται περιοχές ώριμης τουριστικής ανάπτυξης (αστικές περιοχές του Ναυπλίου, Λουτρακίου και της Καλαμάτας, ορισμένες παραθαλάσσιες περιοχές καθώς και περιοχές παραθεριστικής κατοικίας γύρω από τα ημιαστικά κέντρα), δυναμικές τουριστικές περιοχές σε ορεινές ζώνες

(Γορτυνία, Βόρεια Μαντινεία), περιοχές ενταγμένες σε δίκτυα περιήγησης-διημέρευσης-επίσκεψης (Μυστράς, Μάνη) και άλλες ορεινές περιοχές όπου κυριαρχεί ο περιηγητικός και φυσιολατρικός τουρισμός, που έχει έντονα ποιοτικά χαρακτηριστικά και συγκεντρώνει επισκέπτες με ειδικά ταξιδιωτικά ενδιαφέροντα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΙΝΣΕΤΕ για το έτος 2019, οι τουριστικές αφίξεις(διεθνείς αεροπορικές και αφίξεις εσωτερικού) έφτασαν τις 165.377 ενώ η ακτοπλοϊκή κίνηση στους λιμένες της Περιφέρειας κατέγραψε 984.872 διακινηθέντες εσωτερικού.

Επιπλέον, στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή των απασχολούμενων στις Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών Καταλύματος και Εστίασης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου για τα έτη 2011-2020. Όπως παρατηρείται η συμμετοχή των απασχολούμενων από το 2013 και έπειτα σημειώνει αυξητική πορεία.

Πίνακας 13. Κατανομή των απασχολούμενων στις Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών Καταλύματος και Εστίασης, 2011-2020.

Χωρική Ενότητα	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Πελοπόννησος	15.780	13.282	14.399	16.281	17.526	17.157	20.459	17.489	20.796	20.903
Χώρα	295.676	272.138	259.206	297.122	325.539	341.177	350.692	361.726	381.856	343.635
Ποσοστό συμμετοχής απασχολούμε- νων της Περιφέρειας Πελοποννήσο υ στο σύνολο της Χώρας	5,34%	4,88%	5,56%	5,48%	5,38%	5,03%	5,83%	4,83%	5,45%	6,08%

Πηγή: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΥΡΗΝΑ Ζ.ΑΠ. ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ (2023), Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ (2011-2020) & ιδία επεξεργασία.

Σχετικά με το ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας Πελοποννήσου, για το 2022 η Περιφέρεια αντιπροσωπεύει το 7% των μονάδων, το 4% των δωματίων και το 4% των κλινών της χώρας. Συνολικά διαθέτει 678 μονάδες με 19.867 δωμάτια και 39.823 κλίνες. Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται το ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας Πελοποννήσου ανά Περιφερειακή Ενότητα για το έτος 2022.

Όσον αφορά τον **τρίτογενή τομέα** σε επίπεδο Δήμου, ο κλάδος του εμπορίου που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης μετά τις δραστηριότητες της ΔΕΗ ΑΕ είναι ο κλάδος δραστηριοτήτων που αφορά τα καταστήματα, ενώ παρουσιάζει και τη μεγαλύτερη αύξηση. Η

Μεγαλόπολη, ως κέντρο της ευρύτερης περιοχής, συγκεντρώνει το σύνολο των εργαζομένων στον κλάδο των υπηρεσιών. Ως προς την τουριστική ανάπτυξη, σημαντικά τουριστικά και οικονομικά κέντρα της περιοχής συνιστούν η Καρύταινα και το Λεοντάρι.¹¹

Ο Δήμος Μεγαλόπολης χαρακτηρίζεται από πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα, ικανό να προσελκύσει σημαντικό αριθμό επισκεπτών. Χαρακτηριστικά αναφέρονται τα ακόλουθα: αρχαιολογικός χώρος Μεγαλόπολης, Λυκοσούρα, Κάστρο Καρύταινας, Λύκαιο Όρος, Αγία Θεοδώρα Βάστα, Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Παναγίας Μπούρα, Κάστρο Λεονταρίου, Κάστρο Ωριάς, Λούσιος Ποταμός, κλπ. Βόρεια και δυτικά της Μεγαλόπολης βρίσκονται οι κυριότερες περιοχές ιδιαίτερου πολιτισμικού ενδιαφέροντος. Η ζώνη αυτή χαρακτηρίζεται από την παρουσία ενός έντονου ορεινού χαρακτήρα. Παραδοσιακό χαρακτήρα διατηρεί το χωριό Ίσαρης, η περιοχή του Δυρραχίου, το χωριό Άνω Καρυές, η Καρύταινα (ορεινός διατηρητέος οικισμός), το Νεοχώριο Φαλαισίας, η Λυκόσουρα, το Λύκαιον, το Λεοντάρι, που παρουσιάζουν ιστορικό ενδιαφέρον με στοιχεία από την αρχαιότητα, τα μεσαιωνικά χρόνια καθώς και τα χρόνια της Τουρκοκρατίας.¹²

Παρατηρώντας την ποσοστιαία συμμετοχή κάθε τομέα στην παραγωγή Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) στην ΠΕ Αρκαδίας στον επόμενο Πίνακα, παρατηρούνται μεταβολές στη δομή της οικονομίας της Αρκαδίας στη διάρκεια της τελευταίας εικοσαετίας. Συγκεκριμένα παρατηρείται:

- **Συρρίκνωση** σε τομείς όπως: **α)** Γεωργία και δασοκομία: από 9,48% του ΑΕΠ το 2000 σε 6,09% το 2019. Η μείωση του ποσοστού συμμετοχής συμπίπτει και με τη μείωση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας σε απόλυτους αριθμούς από 96 εκ. € σε 79 εκ. €. **β)** Μεταποίηση, όπου από 10,3% το 2000 μειώνεται σε 5,9% το 2019. Σε απόλυτους αριθμούς, η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) μειώθηκε από 104 εκ. € σε 77 εκ. €. **γ)** Κατασκευές: από 7,19% σε 0,76%. Σε απόλυτους αριθμούς από 73 εκ. € σε 10 εκ. €, και τέλος, **δ)** Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες: από 2,44% το 2000 σε 1,15% το 2019 ή από 25 σε 15 εκ. € ένα χρόνο πριν το ξέσπασμα της πανδημίας.
- **Μεγέθυνση** σε τομείς όπως: **α)** Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, κ.λπ. από 19,95% το 2000 σε 36,12% το 2019 ή από 202 εκ. € σε 471 εκ. € και **β)** Διαχείριση ακίνητης περιουσίας από 8,77% σε 12,55% το 2019 ή από 89 εκ. € σε 164 εκ. €.

Πίνακας 14. Ποσοστιαία συμμετοχή κάθε τομέα στην παραγωγή Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (2000, 2009, 2019).

ΤΟΜΕΑΣ	2000	2009	2019
Γεωργία, δασοκομία, αλιεία	9,48	6,47	6,09
Μεταποίηση	10,30	6,30	5,90
Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος	19,95	21,72	36,12
Κατασκευές	7,19	4,94	0,76
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή οχημάτων κ.ά.	19,94	17,02	15,47
Ενημέρωση και επικοινωνία	2,01	2,06	1,16
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	8,77	12,44	12,55

¹¹ Lever (2021) 'Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Μεγαλόπολης'

¹² Lever (2021) 'Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Μεγαλόπολης'

ΤΟΜΕΑΣ	2000	2009	2019
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	2,44	2,36	1,15
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	14,62	22,44	15,18
Δημόσια διοίκηση και άμυνα	3,22	1,87	3,63
Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, παροχή υπηρεσιών κ.ά.	3,22	1,87	3,63

Πηγή: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, 2022 & ιδία επεξεργασία

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι λόγω της ανόδου του ΑΕΠ από το 2000 και της στασιμότητας από το 2011 έχουν συντελεστεί αισθητές τομεακές μεταβολές, που άλλαξαν την οικονομική κατάσταση της Αρκαδίας.

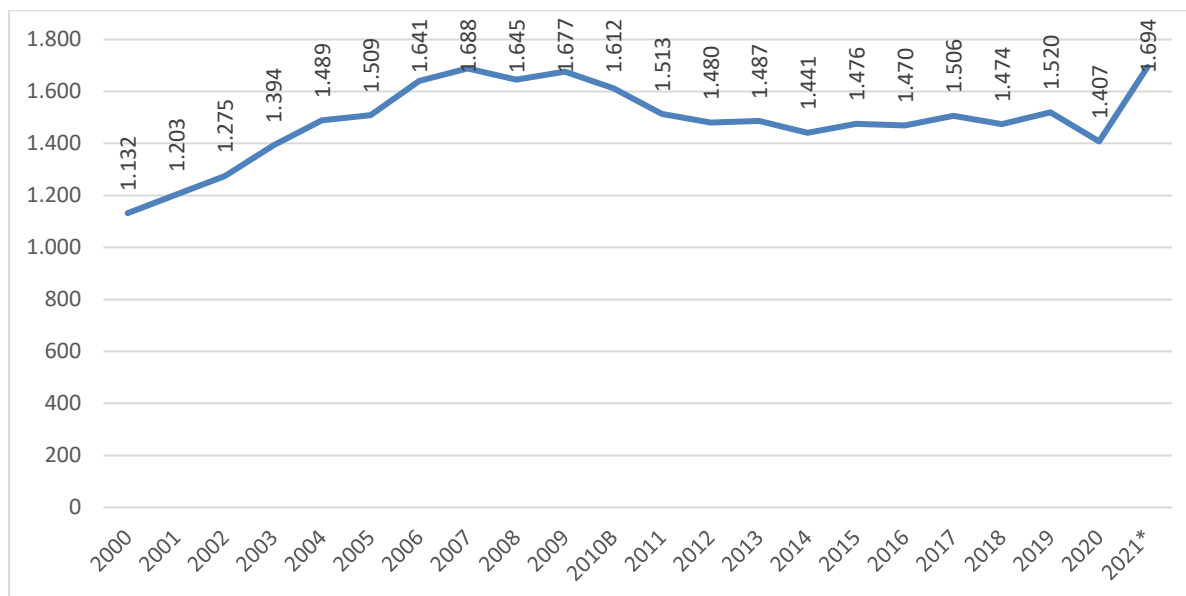
Κατά τη διάρκεια της τελευταίας εικοσαετίας η Πελοπόννησος¹³ ακολούθησε την καθίζηση των επενδύσεων που σημειώθηκε σε όλη την Ελλάδα. Έτσι, οι ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου (σε τρέχουσες τιμές) το 2021 (Προσωρινά στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.) ανέρχονταν στο 74% των αντίστοιχων επενδύσεων του 2000 ενώ το 2019 ανέρχονταν στο 55% (1.396 εκατ. € το 2021, 1.036 εκατ. € το 2019 έναντι 1.890 εκατ. € το 2000), όπως ακριβώς συνέβη και στην Ελλάδα συνολικά (24.165 εκατ. € το 2021, 19.595 εκατ. € το 2019 € έναντι 34.805 εκατ. € το 2000). Η σύμπτωση που παρατηρείται με τα συνολικά μεγέθη δεν αναιρεί τη σημασία του επενδυτικού κενού στην Περιφέρεια, υπονομεύοντας κάθε προοπτική αύξησης της απασχόλησης και του εισοδήματος στο μέλλον αν δεν γίνουν σοβαρές επενδύσεις, γερά γειωμένες στην περιοχή και με διασπορά του κινδύνου που να αντέξουν στο πέρασμα του χρόνου.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της ΠΕ Αρκαδίας για το έτος 2021 (Προσωρινά στοιχεία) ανήλθε σε 1.694 εκ ευρώ (σε τρέχουσες τιμές) συνεισφέροντας κατά 0,93% στο εθνικό ΑΕΠ και κατά 20,73% στο συνολικό ΑΕΠ της Περιφέρειας Πελοποννήσου κατά το ίδιο έτος. Η Περιφέρεια Πελοποννήσου κατατάσσεται έκτη μεταξύ των 13 Περιφερειών της χώρας, με ΑΕΠ για το 2021 στα 8.173 εκ. €. Η ΠΕ Αρκαδίας με ΑΕΠ 1.694 εκ. ευρώ το 2021 καταλαμβάνει την 30ή θέση μεταξύ των 51 Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας.

Βάσει στοιχείων της ΕΛ.ΣΤΑΤ., κατά την περίοδο 2000-2008, το ΑΕΠ της ΠΕ Αρκαδίας αυξήθηκε κατά 45,31%, ενώ μεταξύ 2009 και 2021 το ΑΕΠ της ΠΕ Αρκαδίας παρουσίασε μια μείωση της τάξης του 1,05% (ΑΕΠ 2009: 1.677 εκατ. € και ΑΕΠ 2021: 1.694 εκατ. €). Η ΠΕ Αρκαδίας παρουσίασε τη μικρότερη μείωση του ΑΕΠ σε σύγκριση με τη μείωση των λοιπών Περιφερειακών Ενοτήτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου, της Περιφέρειας, της Αττικής και της Χώρας.

Διάγραμμα 8. Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) της Π.Ε. Αρκαδίας (2000-2021*) (Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).

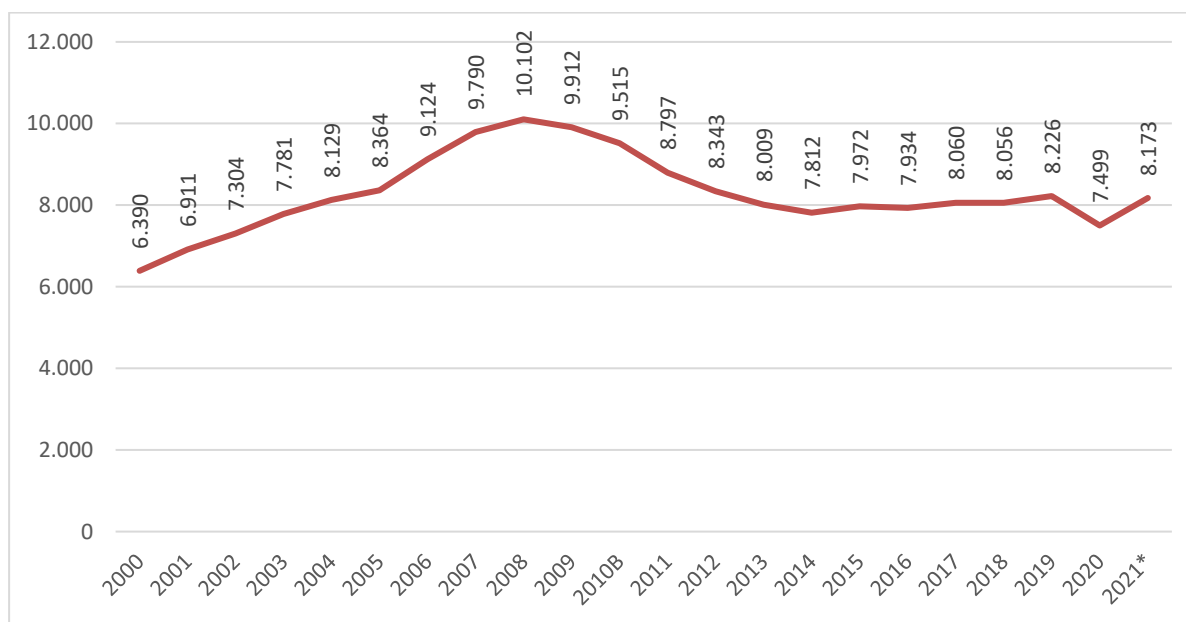
¹³ Η Περιφέρεια είναι το μικρότερο διοικητικό επίπεδο ανάλυσης που διαθέτει η Ελληνική Στατιστική Αρχή, σχετικά με επενδύσεις.

*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

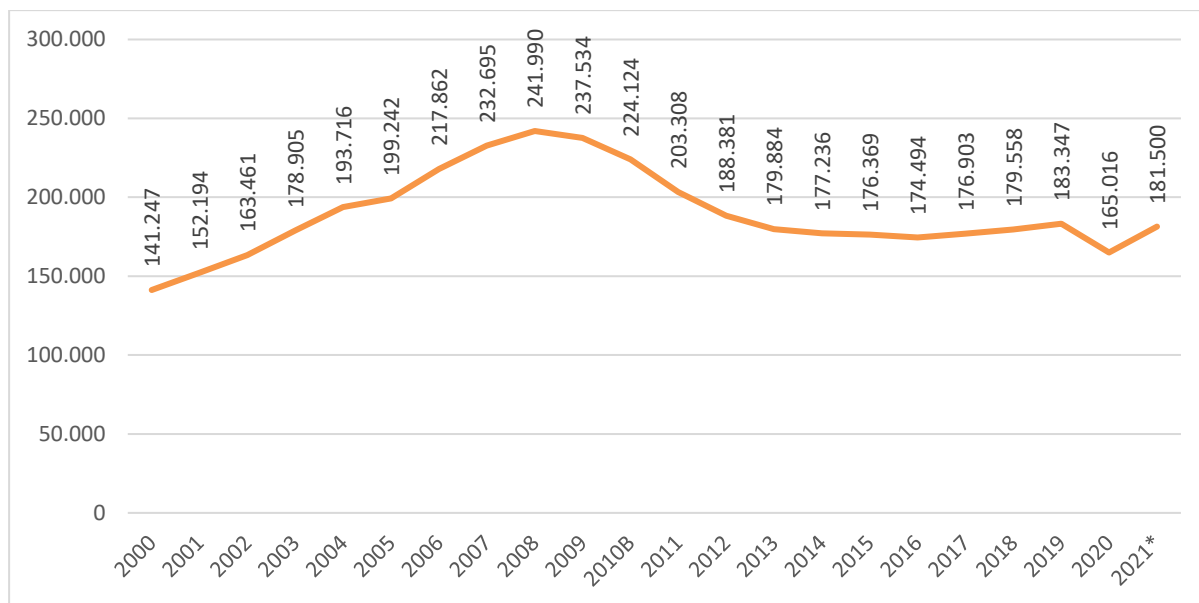
Διάγραμμα 9. Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου (2000-2021*) (Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).

*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 10. Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) του συνόλου της χώρας (2000-2021*) (Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).

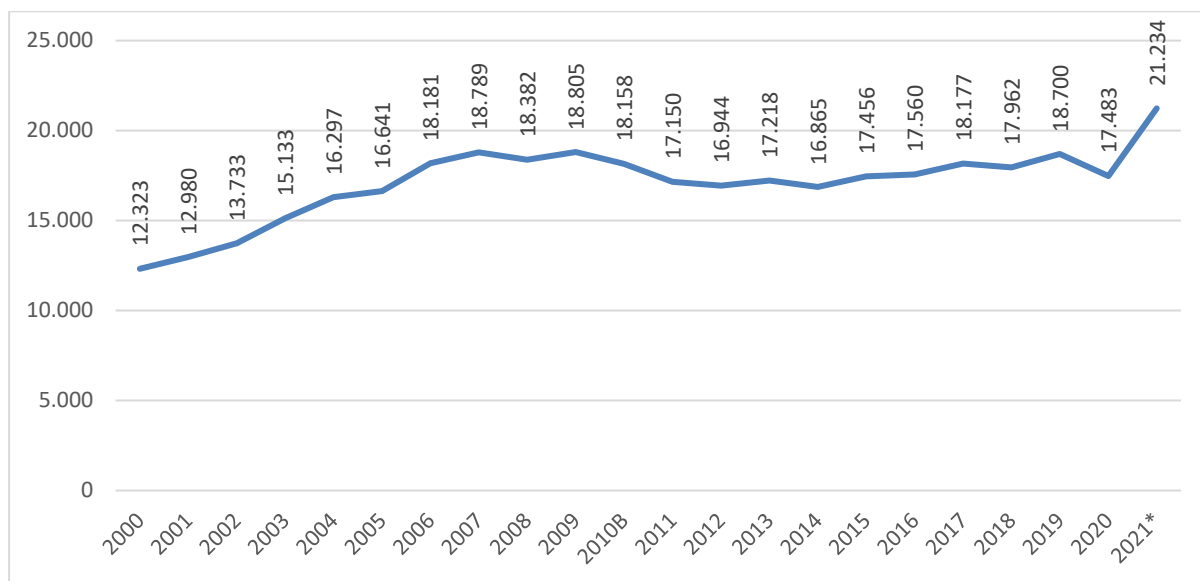
*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της ΠΕ Αρκαδίας κυμαίνεται το 2021 (Προσωρινά στοιχεία) σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με αυτό των λοιπών Περιφερειακών Ενοτήτων, της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της χώρας. Η ΠΕ Αρκαδίας κατατάσσεται 6^η μεταξύ των 51 Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας με βάση το κατά κεφαλήν ΑΕΠ για το 2021. Είναι χαρακτηριστικό ότι την 13^η και 16^η θέση καταλαμβάνουν οι ΠΕ Κοζάνης και Φλώρινας αντίστοιχα, περιοχές που μαζί με την ΠΕ Αρκαδίας (περιοχή Μεγαλόπολης) χαρακτηρίζονται από λιγνιτικά πεδία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (θερμοηλεκτρικοί σταθμοί ΔΕΗ). Η ύπαρξη των εργοστασίων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στις περιοχές αυτές έχει συμβάλει στη διαμόρφωση του ΑΕΠ των περιοχών και κατ' επέκταση σε ένα υψηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

Κατά την περίοδο 2000-2008, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές) της ΠΕ Αρκαδίας αυξήθηκε κατά 49,16%, ενώ κατά την περίοδο 2009-2021 έπεσε στο 12,92%. Το 2020 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της ΠΕ Αρκαδίας (17.483 ευρώ) επανήλθε στα επίπεδα του 2015 (17.456 ευρώ), κάτι που σχετίζεται και με την πανδημική κρίση. Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι με βάση προσωρινά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2021, κατά το χρονικό διάστημα 2020-2021 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της ΠΕ Αρκαδίας αυξάνεται κατά 21,5%. Η τιμή του κατά κεφαλήν ΑΕΠ για το 2021 (21.234 ευρώ) είναι η υψηλότερη στην εικοσαετία 2000-2021.

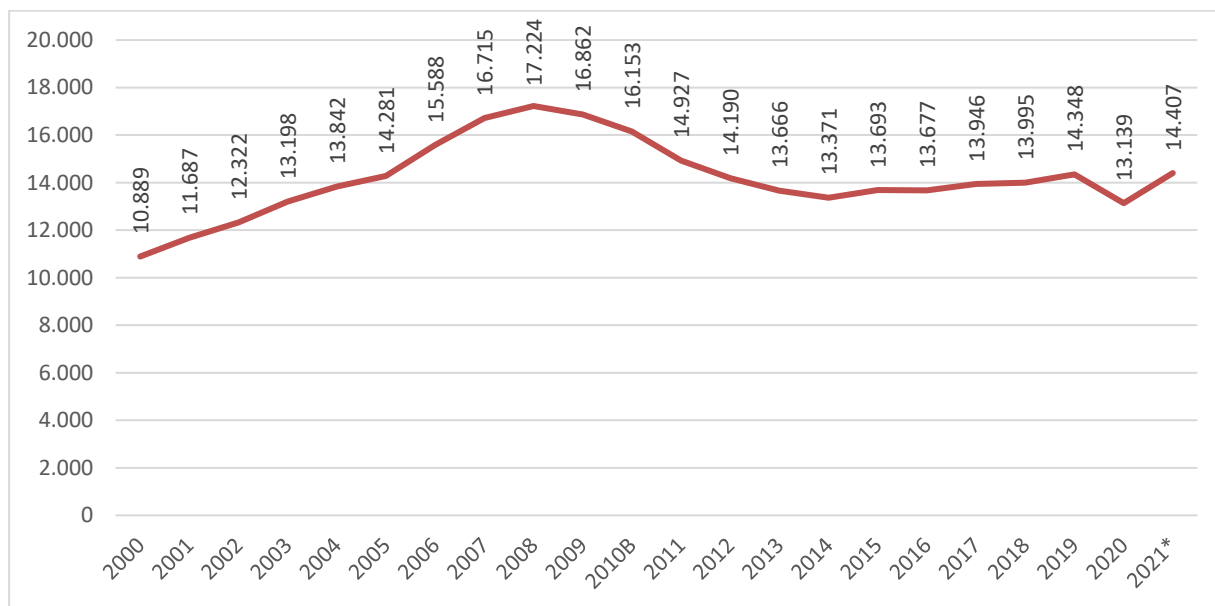
Διάγραμμα 11. Εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην ΠΕ Αρκαδίας (2000-2021*) (Σε ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).

*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

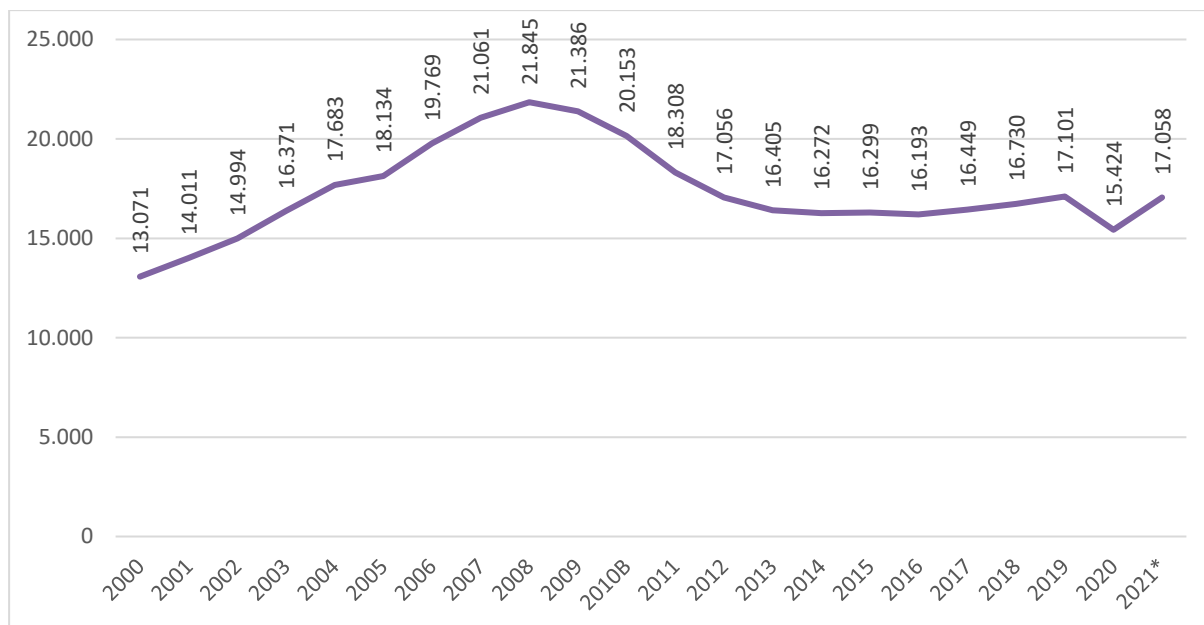
Διάγραμμα 12. Εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (2000-2021*) (Σε ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).

*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 13. Εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στο σύνολο της χώρας (2000-2021*) (Σε ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).

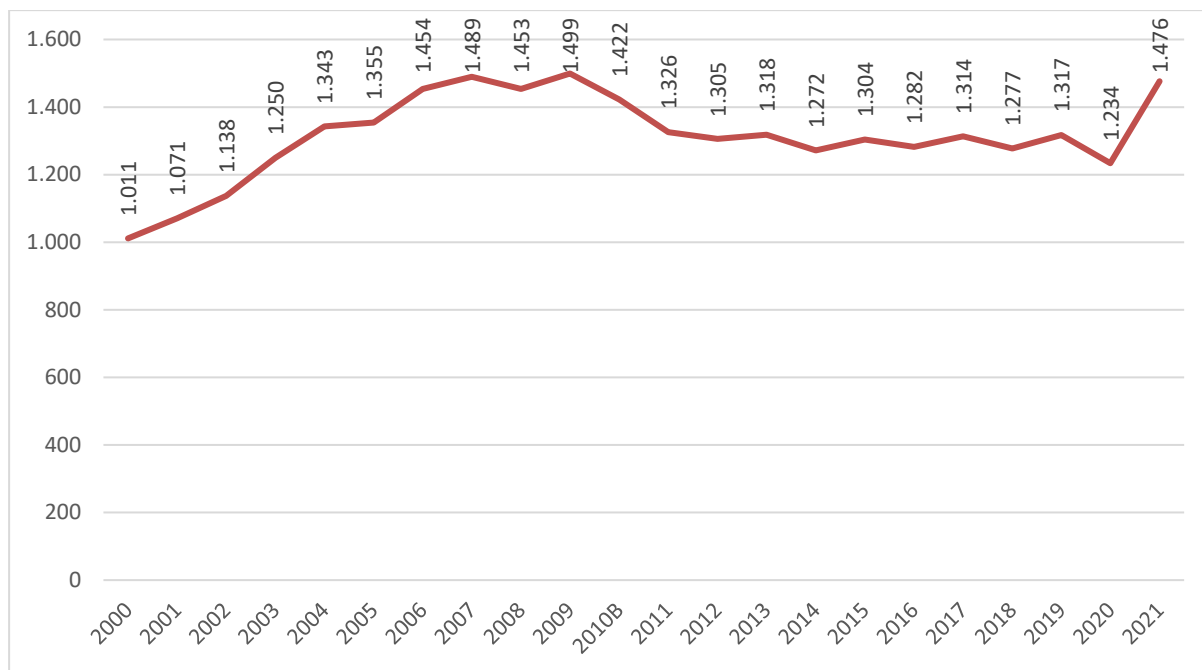
*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Από τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το έτος 2021 για την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) παραγωγής στην ΠΕ Αρκαδίας, ο τριτογενής τομέας κυμαίνεται στο 43%, ο δευτερογενής στο 53% ενώ ο πρωτογενής τομέας έχει συρρικνωθεί σημαντικά (4%).

Η συνολική οικονομική δραστηριότητα της περιοχής παρουσίασε πτώση μετά το 2009 λόγω της οικονομικής κρίσης. Από το 2015 και μετά παρουσιάζει διακυμάνσεις, ενώ το 2020 (1.234 εκ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές) φθάνει τα επίπεδα αυτής του 2003 (1.250 εκ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές). Σε γενικές γραμμές, παραμένει σε χαμηλά επίπεδα. Βάσει προσωρινών στοιχείων της ΕΛ.ΣΤΑΤ., το 2021 φθάνει τα 1.476 εκ. ευρώ, μια τιμή αντίστοιχη με αυτή του 2009 (1.499 εκ. ευρώ).

Διάγραμμα 14. Εξέλιξη της Συνολικής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας στην ΠΕ Αρκαδίας (2000-2021) (Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).

*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ίδια επεξεργασία

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη συμμετοχή κάθε τομέα στην παραγωγή Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας για το 2021 (Προσωρινά στοιχεία) σε επίπεδο χώρας, περιφέρειας και ΠΕ.

Πίνακας 15. Παραγωγή Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας για την Ελλάδα, την Περιφέρεια Πελοποννήσου και την ΠΕ Αρκαδίας (2021*) (Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).

Κλάδος	Ελλάδα	(%)	Περιφέρεια Πελοποννήσου	(%)	ΠΕ Αρκαδίας	(%)
Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	6673	4%	672	9%	65	4%
Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	24594	16%	1983	28%	757	51%
Κατασκευές	2773	2%	154	2%	20	1%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	39837	25%	1380	19%	185	13%
Ενημέρωση και επικοινωνία	5905	4%	86	1%	14	1%
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	7746	5%	163	2%	24	2%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	24628	16%	1047	15%	156	11%
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	8483	5%	141	2%	15	1%
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα	32333	20%	1235	17%	207	14%
Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση, δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	5188	3%	260	4%	32	2%
Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία	158160	100%	7122	100%	1476	100%

*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

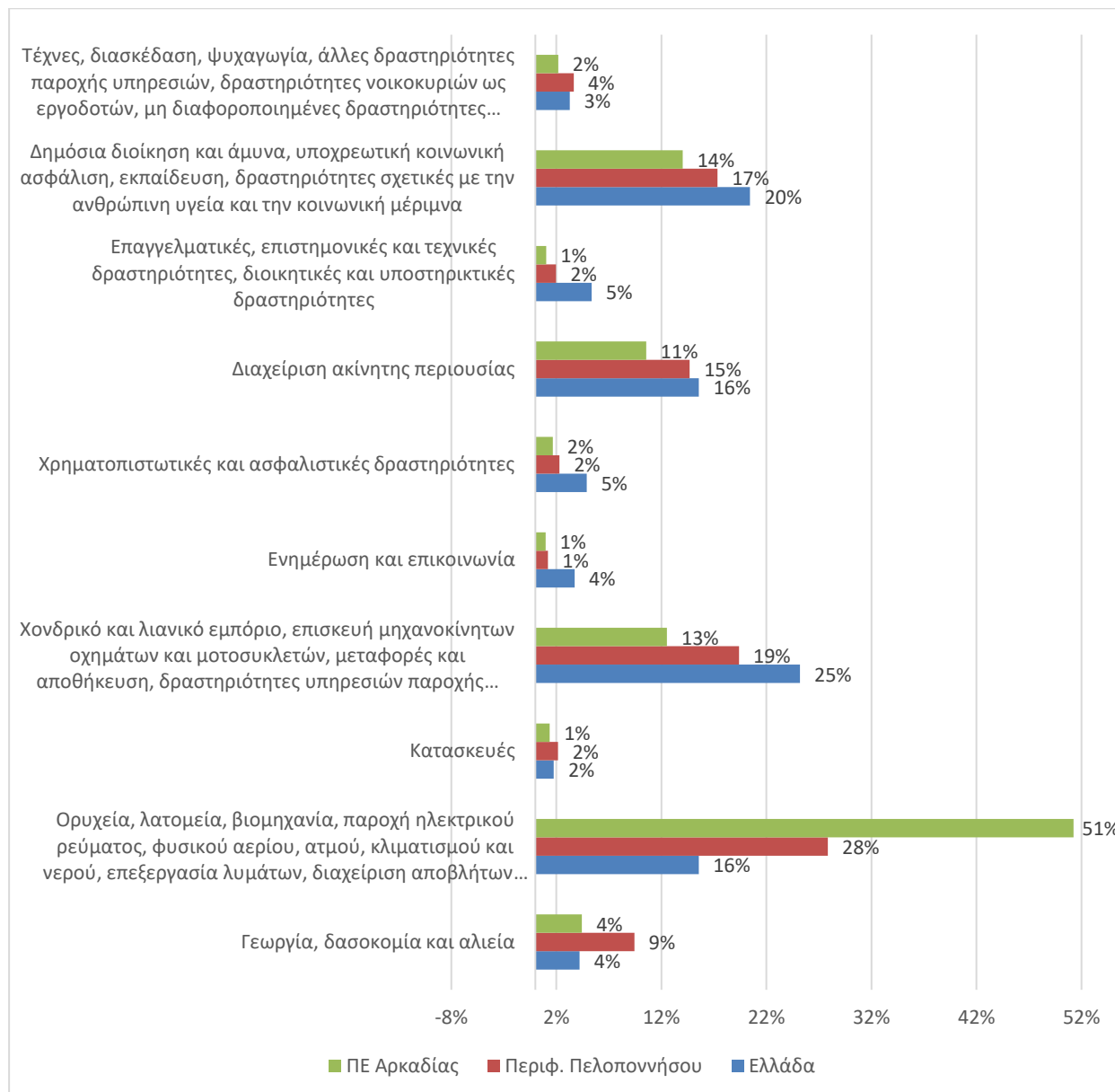

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Διάγραμμα 15. Ποσοστό παραγωγής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας για την Ελλάδα, την Περιφέρεια Πελοποννήσου και την ΠΕ Αρκαδίας (2021*) (Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές).

*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2025 & ιδία επεξεργασία

Από το παραπάνω διάγραμμα, είναι φανερό ότι πρωταγωνιστεί και σε επίπεδο ΠΕ αλλά και συγκρίνοντας με την Περιφέρεια και το σύνολο της χώρας, ο κλάδος «Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης» ξεπερνώντας το 50%. Ακολουθεί ο κλάδος «Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα» και «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης» με πολύ χαμηλότερα ποσοστά (14% και 13% αντίστοιχα).

Η περιοχή εμφανίζει ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα στην ποιοτική παραγωγή ελιάς και λαδιού. Κτηνοτροφική δραστηριότητα εντοπίζεται κυρίως στο κεντρικό και στο βόρειο τμήμα του Δήμου, που έχει ημιορεινό και ορεινό χαρακτήρα, ενώ υπάρχουν και διάσπαρτες κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις σε όλη την περιοχή. Σημαντικό μέρος του πληθυσμού απασχολείται στην κτηνοτροφία παράλληλα με τη γεωργία. Η περιοχή παρουσιάζει προοπτικές διατήρησης, αλλά και περαιτέρω ανάπτυξης των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα (ετήσιες καλλιέργειες, δενδροκαλλιέργειες, κτηνοτροφία κλπ.).

Ωστόσο, στην περιοχή της Μεγαλόπολης η εξόρυξη του λιγνίτη και η ανάπτυξη των λιγνιτωρυχείων περιόρισε τη γεωργική παραγωγή και έχει ως αποτέλεσμα το κύριο μερίδιο στην οικονομία του Δήμου να το καταλαμβάνει ο δευτερογενής τομέας παραγωγής. Η βιομηχανική και βιοτεχνική δραστηριότητα του Δήμου χαρακτηρίζεται από μια διάσπαρτη χωροθέτηση μονάδων, κάτι που έχει περιβαλλοντικές επιπτώσεις για την περιοχή. Στην περιοχή της Μεγαλόπολης οι περισσότερες μονάδες είναι ελαιοτριβεία, μελισσοκομεία, τυροκομεία και μονάδες παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων, ενώ υπάρχουν και μικρές βιοτεχνικές μονάδες και εργαστήρια ξυλείας και κουφωμάτων. Σε κάθε περίπτωση, κρίνεται απαραίτητος ο προσδιορισμός περιοχών υποδοχής των μελλοντικών μεταποιητικών δραστηριοτήτων για την αποφυγή της περαιτέρω υποβάθμισης των φυσικών πόρων της περιοχής. Όσον αφορά τις εγκαταστάσεις της ΔΕΗ, ο ΑΗΣ Μεγαλόπολης Α', που βρίσκεται βορειοδυτικά της Μεγαλόπολης σε απόσταση 3 χλμ. από το κέντρο της, ξεκίνησε να λειτουργεί το 1970 και αποτελείται από τρεις (3) Ατμοηλεκτρικές Μονάδες (Μονάδες Ι, ΙΙ και ΙΙΙ), από τις οποίες οι δύο έχουν ισχύ 125 MWe έκαστη και η τρίτη 300 MWe. Οι Μονάδες Ι και ΙΙ έχουν σταματήσει τη λειτουργία τους λόγω αδυναμίας συμμόρφωσης με την εθνική και ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία. Ο ΑΗΣ Μεγαλόπολης Β' περιλαμβάνει τη λιγνιτική Ατμοηλεκτρική Μονάδα ΙV εγκατεστημένης ισχύος 300 MWe¹⁴, που βρίσκεται 7 χλμ. δυτικά της πόλης της Μεγαλόπολης, ενώ από το 2016 λειτουργεί υπό δοκιμαστική λειτουργία η μονάδα V στον ΑΗΣ Μεγαλόπολης Β'.

Η τοπική οικονομία εμφανίζει τάσεις τριτογενοποίησης. Ο τριτογενής τομέας του Δήμου Μεγαλόπολης αφορά κυρίως σε εμπορικές δραστηριότητες και υπηρεσίες, ενώ έχουν αρχίσει να αναπτύσσονται και τουριστικές δραστηριότητες από τη δημιουργία και αξιοποίηση παραδοσιακών ξενώνων. Ο κλάδος του εμπορίου συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης (κυρίως στη Μεγαλόπολη) μετά τις δραστηριότητες της ΔΕΗ ΑΕ και παρουσιάζει τη μεγαλύτερη ανάπτυξη. Η Μεγαλόπολη, ως κέντρο της ευρύτερης περιοχής συγκεντρώνει τους συνολικούς απασχολούμενους στον κλάδο των υπηρεσιών. Οι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι της περιοχής, καθώς και η γειτνίαση με την Τρίπολη ευνοούν την ανάπτυξη δραστηριοτήτων του τριτογενή τομέα μελλοντικά και ιδιαίτερα αυτών που σχετίζονται με τον τουρισμό (αναψυχή, διαμονή, σίτιση).

Λιγνιτική Δραστηριότητα¹⁵

¹⁴ Η Μονάδα ΙV υπάγεται στο άρθρο 42 του Ν. 2773/1999 και ισχύει για αυτήν η υπ' αριθ. πρ. Δ5/Β/Φ1/1085/2002 (ΦΕΚ 92 Β') Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, σχετικά με τη χορήγηση Ενιαίας Άδειας Παραγωγής στη ΔΕΗ ΑΕ. Επίσης, η συγκεκριμένη μονάδα καλύπτεται από την προσωρινή Ενιαία Άδεια Λειτουργίας του άρθρου 8 (παρ. 5) του Ν. 2941/2001 (ΦΕΚ 201 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 24 του Ν. 3377/2005 (ΦΕΚ 202 Α') και το άρθρο 33 (παρ. 2) του Ν. 3734/2009 (ΦΕΚ 8 Α'). Με την υπ' αριθ. πρ. 161692/29.05.2006 Κοινή Απόφαση των Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ και Ανάπτυξης εγκρίθηκαν οι ισχύοντες περιβαλλοντικοί όροι λειτουργίας του ΑΗΣ Μεγαλόπολης Β'.

¹⁵ ΥΠΕΝ (Φεβρουάριος 2021) Έδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Δήμου Μεγαλόπολης, 1η διαβούλευση

Σε μελέτη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) σχετική με το Προφίλ των Ελληνικών Περιφερειών¹⁶ επισημαίνεται η δυναμική παρουσία της βιομηχανίας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, η οποία οφείλεται στη βιομηχανική συγκέντρωση στην περιοχή της Κορίνθου (κυρίως διυλιστήρια αργού πετρελαίου) και την παραγωγή ενέργειας με βάση τον λιγνίτη στη Μεγαλόπολη.

Εικόνα 1. Η πεδιάδα της Μεγαλόπολης.

Πηγή: <https://www.greekscapes.gr/index.php/2010-01-21-16-47-29/landscapescat/38-arkadias/82-megalopoli>

Η συσχέτιση της λιγνιτικής δραστηριότητας με την ΠΕ Αρκαδίας αναδεικνύεται και μέσω της εξέτασης της ποσοστιαίας συνεισφοράς του κλάδου στη συνολική ΑΠΑ. Συγκεκριμένα, το 33% της ΑΠΑ της ΠΕ Αρκαδίας οφείλεται στον τομέα της ενέργειας, εξόρυξης και ύδρευσης, ενώ τα σχετικά μεγέθη για τις ΠΕ Αργολίδας, Κορινθίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας υπολείπονται σημαντικά. Παράλληλα, το 64% της ΑΠΑ του κλάδου της ενέργειας, εξόρυξης και ύδρευσης της Περιφέρειας Πελοποννήσου προκύπτει από την ΠΕ Αρκαδίας μέσω της δραστηριοποίησης των αντίστοιχων επιχειρήσεων οι οποίες εξυπηρετούν τη λιγνιτική δραστηριότητα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη

(<https://www.sdam.gr/sites/default/files/2021-02/%CE%95%CE%94%CE%91%CE%A6%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%A3%CE%A7%CE%95%CE%94%CE%99%CE%9F%20%CE%9C%CE%95%CE%93%CE%91%CE%9B%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%97%CE%A3%CE%94%CE%99%CE%91%CE%92%CE%9F%CE%A5%CE%9B%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97%20%2002.pdf>)

ΥΠΕΝ (Ιούνιος 2021) 'Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Δήμου Μεγαλόπολης', 2η Διαβούλευση

(<https://sdam.gr/sites/default/files/2021-06/%CE%9C%CE%95%CE%93%CE%91%CE%9B%CE%95%CE%A3%CE%94%CE%99%CE%9C%20%CE%B7%20%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%B2.pdf>)

¹⁶ https://www.espa.gr/el/Documents/2127/Regional_profiles_gr.pdf

συγκέντρωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του κλάδου στην ευρύτερη περιοχή της Αρκαδίας.

Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου το 2019 εκτιμάται πως δραστηριοποιήθηκαν 650 επιχειρήσεις στον τομέα της ενέργειας, εξόρυξης και ύδρευσης, έναν κλάδο που είναι άμεσα συνδεδεμένος με τη λιγνιτική δραστηριότητα, εκ των οποίων το 18% εντοπίζονταν στην ΠΕ Αρκαδίας. Παράλληλα, βάσει της εξέτασης του βαθμού εξάρτησης εκάστης ΠΕ από τη λιγνιτική δραστηριότητα, προκύπτει πως το πλήθος των επιχειρήσεων του υπό εξέταση κλάδου στην ΠΕ Αρκαδίας αφορά άνω του 1% του συνολικού πλήθους των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.

Ειδικότερα, στην ΠΕ Αρκαδίας εκτιμάται πως το 2019 δραστηριοποιήθηκαν 120 επιχειρήσεις στον κλάδο της ενέργειας, εξόρυξης και ύδρευσης. Ο κύκλος εργασιών των εν λόγω επιχειρήσεων ανέρχεται σε 28 εκ. €.

Η συμβολή της λιγνιτικής δραστηριότητας στην οικονομία της ως άνω ΠΕ επιβεβαιώνεται και μέσα από το ύψος των επενδύσεων που έχει υλοποιήσει η ΔΕΗ ΑΕ. Ειδικότερα, για την περίοδο 2014 – 2018 η ΔΕΗ ΑΕ εκτιμάται πως έχει πραγματοποιήσει επενδύσεις σε τοπικές εργολαβικές επιχειρήσεις ύψους ~ 119 εκ. €. Παράλληλα, λαμβάνοντας υπόψη τις έμμεσες και επαγόμενες επιδράσεις της λιγνιτικής δραστηριότητας, οι επενδύσεις αυτές δημιουργούν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα ενισχύοντας περαιτέρω την τοπική οικονομία. Ειδικότερα, η δαπάνη του εργολαβικού προσωπικού της ΔΕΗ ΑΕ για το 2019 εκτιμάται σε 22 εκ. €.

Ως εκ τούτου, γίνεται αντιληπτή η σημαντική συμβολή του τομέα της ενέργειας, εξόρυξης και ύδρευσης στην ΠΕ Αρκαδίας και κατά συνέπεια η επιρροή που αναμένεται να έχει η απολιγνιτοποίηση στην οικονομία και την επιχειρηματική δραστηριότητα στον Δήμο Μεγαλόπολης, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή αυτής.

Η εξέταση των χαρακτηριστικών του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας Πελοποννήσου, φανερώνει ότι η ΠΕ Αρκαδίας απασχολεί το μεγαλύτερο ποσοστό των εργαζομένων του κλάδου εξόρυξης, ενέργειας και ύδρευσης της περιφέρειας συνολικά, το οποίο ανέρχεται σε 49% και αφορά σε ~ 1,6 χιλιάδες άτομα. Αμέσως μετά, στη δεύτερη θέση, έρχεται η ΠΕ Μεσσηνίας, που απασχολεί περίπου 690 άτομα στον προαναφερόμενο κλάδο, κάτι το οποίο υποδηλώνει την αλληλεπίδραση της λιγνιτικής δραστηριότητας και στην ΠΕ Μεσσηνίας λόγω εγγύτητας με τη Μεγαλόπολη.

Ο σημαντικός βαθμός εξάρτησης της απασχόλησης της ΠΕ Αρκαδίας από τη λιγνιτική δραστηριότητα επιβεβαιώνεται και μέσω της απασχόλησης που δημιουργεί η ΔΕΗ ΑΕ. Συγκεκριμένα, το εργατικό δυναμικό που απασχολεί η ΔΕΗ ΑΕ στις λιγνιτικές μονάδες της Μεγαλόπολης υπερβαίνει τα 1.000 άτομα. Η άμεση και έμμεση απασχόληση των ατόμων αυτών έχει τη μορφή τακτικού προσωπικού στις εργασίες των ορυχείων, στα εργοστάσια και σε λοιπές υποστηρικτικές εργασίες, έκτακτου προσωπικού και εργολαβικού προσωπικού.

Τα ανωτέρω στοιχεία για την ΠΕ Αρκαδίας επιβεβαιώνονται και από τη μελέτη του IOBE (έτος βάσης 2019), με βάση την οποία η αλυσίδα αξίας της λιγνιτικής δραστηριότητας (δηλαδή άμεσες, έμμεσες και επαγόμενες επιδράσεις) συνεισφέρει στην οικονομία της ΠΕ Αρκαδίας κατά ~ 305 εκ. €, συμβάλλει στην απασχόληση ~ 3.000 ατόμων, ενώ ο κύκλος εργασιών που επηρεάζεται από τη λιγνιτική δραστηριότητα και βασίζεται στην αξία παραγωγής του κλάδου που επηρεάζεται άμεσα, έμμεσα και επαγόμενα εκτιμάται πως ανέρχεται σε 540 εκ. €.

Η λιγνιτική δραστηριότητα, ωστόσο, συνδέεται άμεσα και με τον ενεργειακό εφοδιασμό της χώρας και την εγχώρια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Επιπροσθέτως, η απαιτούμενη κάλυψη των αναγκών θέρμανσης τμήματος του πληθυσμού πραγματοποιούταν, μέχρι πρότινος, μέσω της αξιοποίησης της θερμότητας που παραγόταν από τη λειτουργία των λιγνιτικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής.

Συνοπτικά, ισχύουν τα εξής με βάση το Εδαφικό Σχέδιο Αναπτυξιακής Μετάβασης για το Δήμο Μεγαλόπολης:

- Η ΠΕ Αρκαδίας συμβάλλει κατά ~50% στην απασχόληση του κλάδου ενέργειας, εξόρυξης και ύδρευσης, άμεσα σχετιζόμενου με τη λιγνιτική δραστηριότητα, του συνόλου της Περιφέρειας Πελοποννήσου.
- Η απασχόληση στην ΠΕ Αρκαδίας εξαρτάται σημαντικά από τον κλάδο εξόρυξης, ενέργειας και ύδρευσης, ο οποίος δημιουργεί, άμεσα, πάνω από 1.600 θέσεις εργασίας στο σύνολό της.
- Στην ΠΕ Αρκαδίας η αλυσίδα αξίας της λιγνιτικής δραστηριότητας (άμεσες, έμμεσες και επαγόμενες επιδράσεις) συμβάλλει στην απασχόληση ~ 3.000 ατόμων.
- Ο συγκεκριμένος κλάδος εξόρυξης, ενέργειας και ύδρευσης παρουσιάζει, επίσης, αξιόλογο ποσοστό άμεσα απασχολούμενων στην ΠΕ Μεσσηνίας, της τάξης του 21%, το οποίο υποδηλώνει την αλληλεπίδραση με τη λιγνιτική δραστηριότητα στη Μεγαλόπολη.

Ως εκ τούτου, η διαδικασία της απολιγνιτοποίησης θα επηρεάσει πρωτίστως το Δήμο Μεγαλόπολης και δευτερευόντως τους όμορους Δήμους Τρίπολης και Γορτυνίας από την ΠΕ Αρκαδίας, καθώς και τον όμορο Δήμο Οιχαλίας από την ΠΕ Μεσσηνίας.

Οικονομικές Επιπτώσεις Απολιγνιτοποίησης¹⁷

Ο δείκτης Location Quotient (LQ) (ISIC Rev4, κλάδοι ομαδοποιημένοι σε δέκα τομείς), που υπολογίζει την παραγωγική εξειδίκευση, έχει τιμή για την εξόρυξη και την παραγωγή ενέργειας στην Πελοπόννησο 1,12, όπως προκύπτει από τη μελέτη του ΟΟΣΑ¹⁸. Η τιμή αυτή, αναγόμενη σε επίπεδο επηρεαζόμενης περιοχής εκτιμάται ως αρκετά υψηλή και δείχνει τη σημαντική εξάρτηση της οικονομικής της δραστηριότητας από τη λιγνιτική παραγωγή. Συνεπώς, η επίπτωση της απολιγνιτοποίησης στην οικονομία της επηρεαζόμενης περιοχής, πρωτίστως δε της Μεγαλόπολης, θα είναι ιδιαίτερα σημαντική, όπως υποστηρίζει η Συντονιστική Επιτροπή Δίκαιης Μετάβασης στο Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης λιγνιτικών περιοχών το 2020.

Η μελέτη του IOBE¹⁹ εκτιμά τη συνολική απώλεια ΑΠΑ σε επίπεδο χώρας από τη μετάβαση σε 1.580 εκ. €. Στην Πελοπόννησο, η απώλεια εκτιμάται σε περίπου 313 εκ. € (~20 % του συνόλου), εκ των

¹⁷ ΥΠΕΝ (Ιούνιος 2021) 'Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Δήμου Μεγαλόπολης', 2η Διαβούλευση (https://sdam.gr/sites/default/files/2021-06/%CE%9C%CE%95%CE%93%CE%91%CE%9B_%CE%95%CE%A3%CE%94%CE%99%CE%9C_2%CE%B7%20%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%B2.pdf)

¹⁸ https://www.espa.gr/el/Documents/2127/Regional_profiles_gr.pdf

¹⁹ Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Αύγουστος 2020) 'Απολιγνιτοποίηση της ηλεκτροπαραγωγής: Κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις και αντισταθμιστικές δράσεις', με την υποστήριξη της ΔΕΗ (<https://shorturl.at/auGL1>)

οποίων τα 305 εκ. € αφορούν την ΠΕ Αρκαδίας. Την ίδια στιγμή, ιδίως στις περιοχές της Μεγαλόπολης και της Γορτυνίας, ο ρόλος εναλλακτικών παραγωγικών δραστηριοτήτων παραμένει περιορισμένος και χωρικά εστιασμένος. Όπως και στη Δυτική Μακεδονία, η λιγνιτική δραστηριότητα δεν έχει προκαλέσει σημαντικές βιομηχανικές δευτερογενείς επιπτώσεις (spillovers), με την πάροδο των ετών, ικανές να ενισχύσουν περαιτέρω τη βιομηχανική ανάπτυξη. Στην περισσότερο αστικοποιημένη περιοχή της Τρίπολης, η ανάπτυξη της βιομηχανίας έχει περιοριστεί από τον κορεσμό της εκεί βιομηχανικής περιοχής.

Οι επιχειρήσεις και οι φορείς οι οποίοι αναμένεται να επηρεαστούν από την απολιγνιτοποίηση δύνανται να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

- **Κατηγορία I – Παρακμάζουσες δραστηριότητες:** Πρόκειται για τις επιχειρήσεις που ασκούν βασικές δραστηριότητες εξόρυξης λιγνίτη και συμβατικές δραστηριότητες παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, καθώς και δραστηριότητες συλλογής, επεξεργασίας και διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων και εξυγίανσης, οι οποίες θα επηρεαστούν άμεσα και σημαντικά από τη διαδικασία της απολιγνιτοποίησης.
- **Κατηγορία II – Μετασχηματιζόμενες δραστηριότητες:** Στην εν λόγω κατηγορία περιλαμβάνονται οι επιχειρήσεις που εντάσσονται στην αλυσίδα αξίας της εξόρυξης λιγνίτη και της συμβατικής παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, όπως υποστηρικτικές δραστηριότητες παραγωγής και προμήθειας πρώτων υλών και μηχανημάτων σχετικά με τη λιγνιτική δραστηριότητα, κατασκευής και εμπορίας μεταλλικών προϊόντων, μηχανημάτων και εξοπλισμού, καθώς και δραστηριότητες μεταφορών (συμπεριλαμβανομένων συνεργείων, προμηθευτών κ.λπ.).

Επίσης, στην εν λόγω κατηγορία εντάσσονται οι δραστηριότητες που θεωρείται ότι έχουν προοπτική για την Περιφέρεια, τόσο στο δευτερογενή τομέα και τη μεταποίηση, όσο και στην παροχή υπηρεσιών και το εμπόριο. Πρόκειται για τις δραστηριότητες που εμπίπτουν στους τομείς εθνικής σημασίας, στους οποίους στοχεύει και η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, δηλαδή στους τομείς της ενέργειας, των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, της μεταποιητικής βιομηχανίας, της αγροδιατροφής, των υλικών και μηχανημάτων, του περιβάλλοντος και της κυκλικής οικονομίας, των μεταφορών εφοδιαστικής αλυσίδας και του τουρισμού – πολιτισμού. Τέλος, στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι φορείς που έχουν ιδιαίτερο ρόλο στην περιοχή ή σχέση με το λιγνίτη, την εξόρυξή του και τη λιγνιτική δραστηριότητα και οι οποίοι θα επηρεαστούν από την απολιγνιτοποίηση και θα πρέπει να επαναπροσδιορίσουν τις υπηρεσίες τους. Πέραν της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τέτοιοι φορείς είναι (ενδεικτικά) το «Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου», η «ΕΤΒΑ ΒΙΠΕ» και η «Τηλεθέρμανση Μεγαλόπολης – Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ».

Τοπικές Οικονομικές Επιδράσεις Αντισταθμιστικών Δράσεων Απολιγνιτοποίησης²⁰

²⁰ Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Αύγουστος 2020) 'Απολιγνιτοποίηση της ηλεκτροπαραγωγής: Κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις και αντισταθμιστικές δράσεις', με την υποστήριξη της ΔΕΗ (<https://shorturl.at/auGL1>)

Στη Μελέτη του IOBE για τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της απολιγνιτοποίησης, εξετάστηκαν οι οικονομικές επιδράσεις που θα προκύψουν από την υλοποίηση επενδύσεων και δράσεων για:

- Την κατασκευή νέων φωτοβολταϊκών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής, οι οποίοι θα εγκατασταθούν σε εκτάσεις που σήμερα είναι λιγνιτωρυχεία
- Την αποκατάσταση του εδάφους στα λιγνιτωρυχεία που θα αποσυρθούν
- Την κατασκευή νέων δικτύων διανομής φυσικού αερίου, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες σε θέρμανση των νοικοκυριών που μέχρι σήμερα εξυπηρετούνται από τα δίκτυα τηλεθέρμανσης των λιγνιτικών μονάδων
- Το πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου και συνταξιοδοτήσεων της ΔΕΗ, το οποίο θα καλύψει μέρος του προσωπικού που απασχολείται σε λιγνιτικές μονάδες και λιγνιτωρυχεία

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης ανάλυσης εξετάστηκαν μόνο οι επιδράσεις από την επενδυτική δαπάνη κατά τη διάρκεια κατασκευής του εκάστοτε έργου, ή από τον περιορισμό του ποσοστού ανεργίας λόγω συνταξιοδότησης του προσωπικού της ΔΕΗ, ενώ δεν εκτιμήθηκαν οι οικονομικές επιδράσεις από τη λειτουργία των έργων.

Σύμφωνα με την ανάλυση, ο συνδυασμός της υλοποίησης των τεσσάρων αντισταθμιστικών δράσεων στην Αρκαδία επιφέρει σημαντική ενίσχυση του τοπικού ΑΕΠ, αφού ενδεικτικά, το 2023 οι συνολικές (άμεσες, έμμεσες και προκαλούμενες) επιδράσεις της υλοποίησης των αντισταθμιστικών δράσεων αντιστοιχούν σε ενίσχυση του ΑΕΠ της Αρκαδίας με 48 εκατ. €. Κατά την περίοδο 2020-2029, με την υλοποίηση των δράσεων αυτών αντισταθμίζεται το 12,3% των τοπικών απωλειών ΑΕΠ λόγω της απολιγνιτοποίησης στην Αρκαδία, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των τοπικών οικονομικών επιδράσεων, άμεσων, έμμεσων και προκαλούμενων, τόσο της απολιγνιτοποίησης, όσο και των αντισταθμιστικών δράσεων. Παρομοίως, οι αντισταθμιστικές δράσεις και τα πολλαπλασιαστικά τους αποτελέσματα οδηγούν σε μείωση της ανεργίας στην Αρκαδία κατά 1.720 άτομα το 2023, ενώ στην περίοδο 2020-2029, με την υλοποίηση των δράσεων αντισταθμίζεται το 48% των τοπικών απωλειών απασχόλησης στην Αρκαδία λόγω της απολιγνιτοποίησης. Εξίσου σημαντική είναι η ενίσχυση των εισοδημάτων των νοικοκυριών στην περιοχή, λόγω της υλοποίησης των αντισταθμιστικών δράσεων, η οποία ενδεικτικά φτάνει τα 24 εκατ. € το 2023. Κατά την περίοδο 2020-2029, με την υλοποίηση των δράσεων αντισταθμίζεται το 30% των απωλειών εισοδήματος λόγω της απολιγνιτοποίησης στην Αρκαδία.

Γ. Κοινωνικά Χαρακτηριστικά και Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες

Κοινωνικά Χαρακτηριστικά

Το μέλλον της Μεγαλόπολης, μιας μικρής κωμόπολης στην Αρκαδία, εξελίχθηκε πολύ διαφορετικά σε σχέση με τις υπόλοιπες κωμοπόλεις της Ελλάδας στις αρχές της δεκαετίας του 1960, καθώς βρέθηκε στη δίνη των αλλαγών που προκλήθηκαν από τις δυνάμεις της φύσης, αλλά και τις δυνάμεις του «εκσυγχρονισμού», που αναμίχθηκαν με τους ρυθμούς της «παράδοσης» μιας τοπικής κοινότητας. Το 1965 ένας καταστροφικός σεισμός άφησε 17 νεκρούς και τα περισσότερα σπίτια της Μεγαλόπολης ερειπωμένα. Ωστόσο, το 1970 αποτέλεσε το σημείο καμπής στην εξέλιξη της Μεγαλόπολης, καθώς τότε ξεκίνησε η αξιοποίηση των πλούσιων κοιτασμάτων λιγνίτη στο

ομώνυμο οροπέδιο και η παραγωγή θερμοηλεκτρικής ενέργειας από τη ΔΕΗ. Τα γεγονότα αυτά εισήγαγαν την οικονομία της περιοχής σε μια διαδικασία αναδιάρθρωσης με καταλυτικές συνέπειες. Τα επόμενα χρόνια ο πληθυσμός της αυξήθηκε θεαματικά (αύξηση κατά 45% τη δεκαετία 1961-71 και 34% τη δεκαετία 1971-81). Την ίδια πορεία ακολούθησε και η χρήση της κατοικίας, καθώς μέσα σε λίγα χρόνια από το μεγάλο σεισμό δημιουργήθηκαν εκτεταμένες περιοχές ανοιχτών λιγνιτωρυχείων, ξεκίνησε η λειτουργία των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ολοκληρώθηκαν από τη Μικτή Ομάδα Μηχανημάτων Ανασυγκρότησης (ΜΟΜΑ)²¹ 450 προκατασκευασμένες μονάδες κατοικίας για τους σεισμόπληκτους και δημιουργήθηκαν οργανωμένες περιοχές κατοικίας για τους εργαζόμενους της ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ (της κατασκευάστριας εταιρείας της θερμοηλεκτρικής μονάδας) και για τους εργαζόμενους και τα ανώτερα στελέχη της ΔΕΗ.

Οι απαιτήσεις για ειδικευμένη εργασία, που οι ντόπιοι δεν μπορούσαν να προσφέρουν, έφεραν στη Μεγαλόπολη εργάτες από όλη την Ελλάδα. Οι νέοι κάτοικοι, όλοι υπάλληλοι και εργάτες της ΔΕΗ στους σταθμούς παραγωγής και τα λιγνιτωρυχεία (υπολογίζονται σε 750 άτομα το 1972) και οι οικογένειές τους, αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα καθημερινής ζωής: έλλειψη στέγης (πολλές από τις μονάδες για τους σεισμόπληκτους της ΜΟΜΑ ενοικιάστηκαν από τους ιδιοκτήτες τους στους νέους κατοίκους), πολύ υψηλά ενοίκια, κατοίκηση στις γειτονικές πόλεις Τρίπολη και Καλαμάτα και καθημερινή μεταφορά με λεωφορεία, καθώς και γενικότερα προβλήματα ενσωμάτωσης στην τοπική κοινωνία. Μια αγροτική-εμπορική κοινωνία με παραδοσιακή νοοτροπία βρέθηκε σε αναγκαστική συμβίωση με νέες κοινωνικές ομάδες, οι οποίες μετέφεραν «σύγχρονα» πρότυπα συμπεριφοράς και αξιών, αυτά της βιομηχανικής εργατικής τάξης και της μεσαίας τάξης των υπαλλήλων, επιταχύνοντας δραστικά τους ρυθμούς κοινωνικής αλλαγής και ότι αυτοί συνεπάγονται. Σήμερα, σχεδόν 50 χρόνια μετά, φαίνεται ότι η Μεγαλόπολη και η περιοχή της έχει μεταβληθεί αμετάκλητα, έστω και αν οι δυνάμεις αυτής της μεταβολής έχουν μετριαστεί και ενσωματωθεί πλέον στην «κανονική» ζωή της πόλης²².

Η μέχρι σήμερα εξειδίκευση της Μεγαλόπολης στη λιγνιτική παραγωγή, όπως de facto επιβλήθηκε με την πάροδο του χρόνου, από κοινού με μια σειρά άλλους παράγοντες, έχει οδηγήσει την Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας να έχει ένα μορφωτικό επίπεδο χαμηλότερο σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα. Το ποσοστό των κατόχων Διδακτορικού ή Μεταπτυχιακού Τίτλου, πτυχιούχων πανεπιστημίου Πολυτεχνείου κ.λπ., τόσο στην ΠΕ Αρκαδίας (16,2%), όσο και στο Δήμο Μεγαλόπολης (12,5%), είναι αισθητά υποδεέστερο του αντίστοιχου ποσοστού στην Επικράτεια (21,1%), ενώ τόσο η Αρκαδία (23,7%), όσο και ο Δήμος Μεγαλόπολης (24,7%) έχουν υψηλότερο του μέσου ποσοστό αποφοίτων Δημοτικού. Ένα βασικό επακόλουθο του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου μιας περιοχής είναι η αύξηση της φτώχειας και η έκθεση του πληθυσμού απέναντι σε αρνητικές και απρόβλεπτες οικονομικές συγκυρίες.

²¹ Οι Μικτές Ομάδες Μηχανημάτων Ανασυγκροτήσεως (γνωστές με το ακρωνύμιο ΜΟΜΑ) ήταν ελληνική στρατιωτική οργάνωση κατασκευαστικού χαρακτήρα η οποία ήταν ενεργή από το 1957 έως το 1992. Οι ΜΟΜΑ ιδρύθηκαν το 1957 με τμήματα στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, το Ηράκλειο, την Πάτρα, τη Λαμία, τη Λάρισα και τα Ιωάννινα.

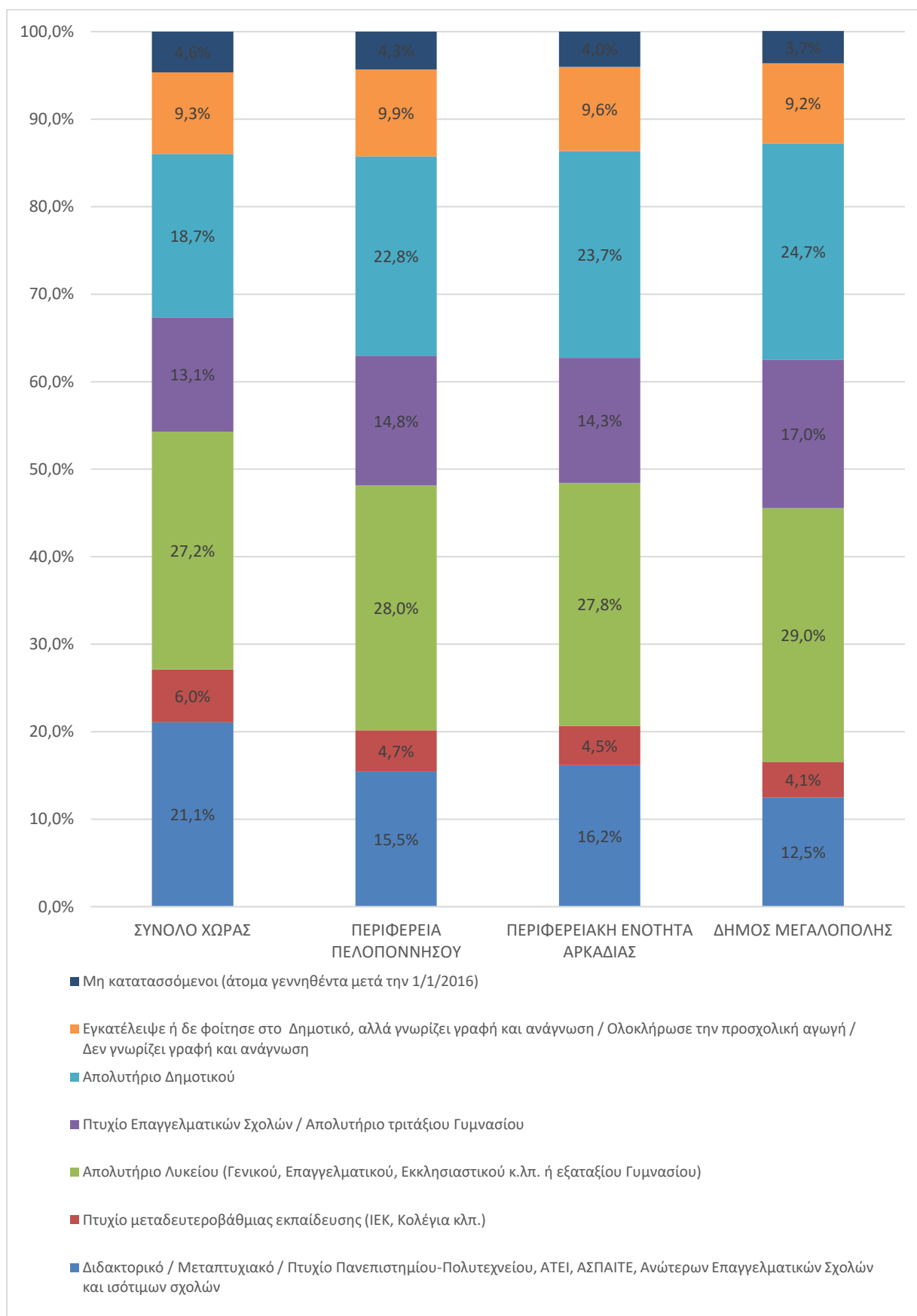
²² <https://www.greekscapes.gr/index.php/2010-01-21-16-47-29/landscapescat/38-arkadias/82-megalopoli>

Πίνακας 16. Ποσοστό (%) μόνιμου πληθυσμού κατά επίπεδο εκπαίδευσης (2021).

Διοικητική Ενότητα	Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου- Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τρίταξίου Γυμνασίου	Απολυτήριο Δημοτικού	Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	Μη κατατασσόμενο ι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1/1/2016)
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	21,1%	6,0%	27,2%	13,1%	18,7%	9,3%	4,6%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	15,5%	4,7%	28,0%	14,8%	22,8%	9,9%	4,3%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	16,2%	4,5%	27,8%	14,3%	23,7%	9,6%	4,0%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	12,5%	4,1%	29,0%	17,0%	24,7%	9,2%	3,7%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2024) & ίδια επεξεργασία.

Διάγραμμα 16. Ποσοστό (%) μόνιμου πληθυσμού κατά επίπεδο εκπαίδευσης (2021).

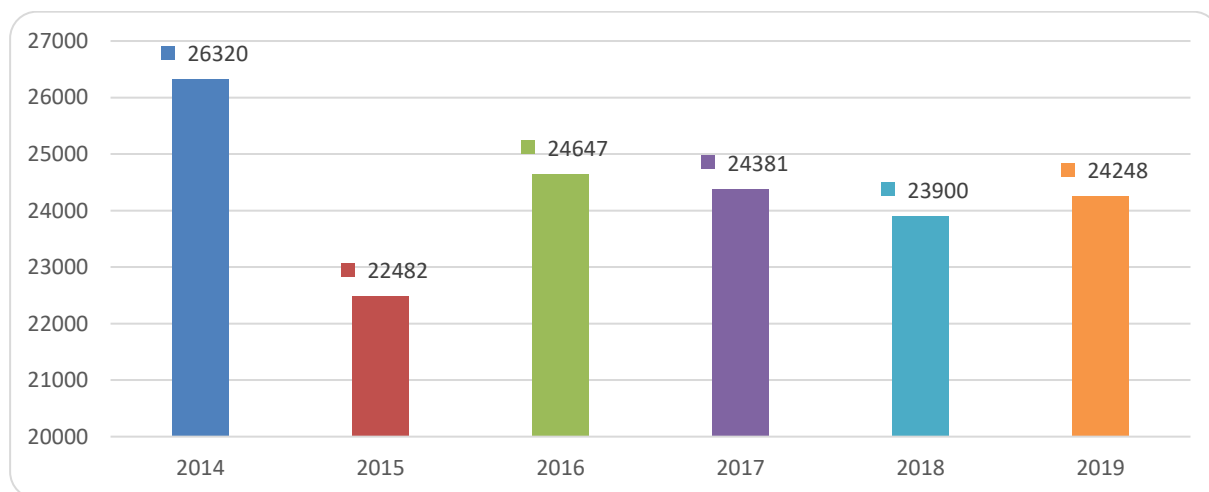
Οι χαμηλές μορφωτικές επιδόσεις (και ειδικότερα των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) ολόκληρης της Περιφέρειας έχουν οδηγήσει σε πολύ χαμηλά επίπεδα το δείκτη καινοτομίας, που προϊόντος του χρόνου πέφτει όλο και πιο χαμηλά. Ως αποτέλεσμα, εκλείπουν οι βιομηχανίες έντασης γνώσης²³. Η ανυπαρξία επιστημονικού δυναμικού ναρκοθετεί τη βασική πρόκληση που συνοδεύει την Πράσινη Μετάβαση των Λιγνιτικών Περιοχών, που είναι «η επικράτηση της λογικής της παρέμβασης υπέρ του στόχου της βιομηχανικής ανάπτυξης έναντι όλων των άλλων λογικών παρέμβασης των εμπλεκόμενων χαρτοφυλακίων πολιτικής»²⁴. Στον επόμενο Πίνακα και στο επόμενο Διάγραμμα παρουσιάζεται ο αριθμός των απασχολούμενων στο Δήμο Μεγαλόπολης από το 2014 έως το 2019.

Πίνακας 17. Αριθμός των Απασχολούμενων Δήμου Μεγαλόπολης (2014-2019).

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
2014	26.320
2015	22.482
2016	24.647
2017	24.381
2018	23.900
2019	24.248

Πηγή: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ (2022) & ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 17. Αριθμός των απασχολούμενων Δήμου Μεγαλόπολης ανά έτος (2014-2019).

Πηγή: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ (2022) & ιδία επεξεργασία

Την ίδια περίοδο μειώθηκε και ο αριθμός των απασχολούμενων στην ΠΕ Αρκαδίας κατά 7,87% (από 26.320 το 2014 σε 24.248 το 2019). Η συρρίκνωση του αριθμού των εργαζομένων έχει ιδιαίτερη σημασία, επειδή την ίδια χρονική περίοδο στην Ελλάδα ο αριθμός τους αυξήθηκε και μάλιστα σημαντικά κατά 13% (από 3,87 εκατομμύρια άτομα το 2014 σε 4,44 εκατομμύρια άτομα το 2019). Συμπερασματικά, στα δύο σημαντικότερα κριτήρια οικονομικής δραστηριότητας, τα έσοδα και τους εργαζόμενους, κατά την εξαετία 2014 – 2019 στην Αρκαδία παρατηρείται μια σημαντική υποχώρηση, όπως προκύπτει από τη σύγκριση με την υπόλοιπη Ελλάδα όπου παρατηρείται άνοδος.

²³ Επίσημη Ιστοσελίδα του ΟΟΣΑ.

²⁴ Επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Απασχόληση

Με βάση τα δεδομένα της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2011, ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός του Δήμου Μεγαλόπολης αντιστοιχούσε στο 65% του συνολικού πληθυσμού, ποσοστό σχεδόν διπλάσιο του αντίστοιχου ποσοστού του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (35%). Από το σύνολο των οικονομικά ενεργών, οι περισσότεροι απασχολούμενοι συγκεντρώνονταν στον τριτογενή τομέα με ποσοστό 40%, ενώ σημαντικά είναι και τα ποσοστά των απασχολούμενων στο δευτερογενή τομέα (36%). Αντιθέτως, ιδιαίτερα χαμηλά ήταν τα ποσοστά των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα (7%). Οι απασχολούμενοι δραστηριοποιούνταν κυρίως στους κλάδους της βιομηχανίας, των κατασκευών, καθώς και του χονδρικού/λιανικού εμπορίου. Σε επίπεδο Δήμου, το ποσοστό ανεργίας ανερχόταν σε 6% (χαμηλότερο κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες, συγκριτικά με το αντίστοιχο ποσοστό σε εθνικό επίπεδο).

Πίνακας 18. Οικονομικά Ενεργός και Μη Πληθυσμός κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας (2011).

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Σύνολο	Σύνολο οικονομικών ενεργών	Οικονομικά ενεργοί				Άνεργοι	Οικονομικά μη ενεργοί
			Απασχολούμενοι					
			Σύνολο απασχολούμενων	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας		
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.816.286	4.586.636	3.727.633	372.209	654.377	2.701.047	859.003	6.229.650
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	577.903	233.986	196.761	50.439	33.740	112.582	37.225	343.917
ΠΕ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	86.685	33.328	28.236	5.070	6.255	16.911	5.092	53.357
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	10.687	3.735	3.097	254	1.338	1.505	638	6.952

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2024 & ιδία επεξεργασία

Εξετάζοντας τον οικονομικά ενεργό και μη ενεργό πληθυσμό του Δήμου Μεγαλόπολης, των ΔΕ του και των χωρικών ενοτήτων στις οποίες υπάγονται, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2021, παρατηρείται ότι το 61,9% του συνολικού πληθυσμού σε επίπεδο δήμου αντιστοιχεί στους δεύτερους, ποσοστό σχεδόν διπλάσιο του αντίστοιχου ποσοστού του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (38,18%).

Ανησυχητική είναι η κατάσταση σε επίπεδο ΔΕ, όπου το ποσοστό των οικονομικά μη ενεργών της Φαλαισίας ξεπερνά το 70%, της Γόρτυνος φτάνει στο 68,2% ενώ της Μεγαλόπολης σχεδόν στο 60%.

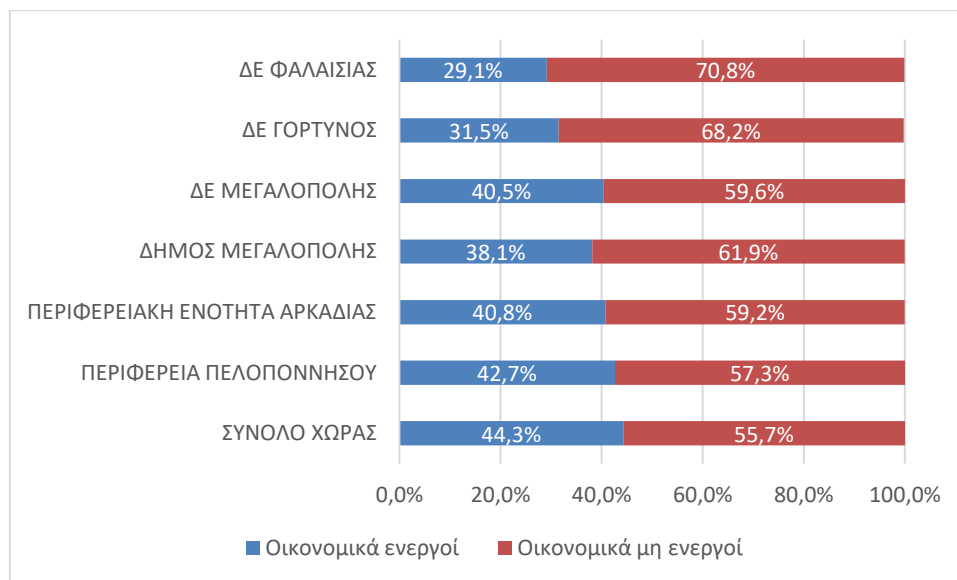
Πίνακας 19. Οικονομικά Ενεργός και Μη Πληθυσμός κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας (2021).

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Σύνολο	Σύνολο οικονομικών ενεργών	Οικονομικά ενεργοί					Οικονομικά μη ενεργοί
			Σύνολο απασχολούμενων	Απασχολούμενοι			Άνεργοι	
				Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας		
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.482.487	4.645.760	3.986.515	364.124	594.601	3.027.790	659.248	5.836.726
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	539.533	230.193	199.826	47.355	28.201	124.270	30.369	309.344
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	77.594	31.668	27.034	4.822	4.455	17.752	4.637	45.923
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	8.784	3.354	2.693	251	906	1.536	657	5.433
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	6.904	2.790	2.257	167	793	1.298	535	4.112

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΡΤΥΝΟΣ	425	137	101	32	18	52	32	290
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	1.455	427	341	58	96	187	83	1.030

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2024 & ιδία επεξεργασία.

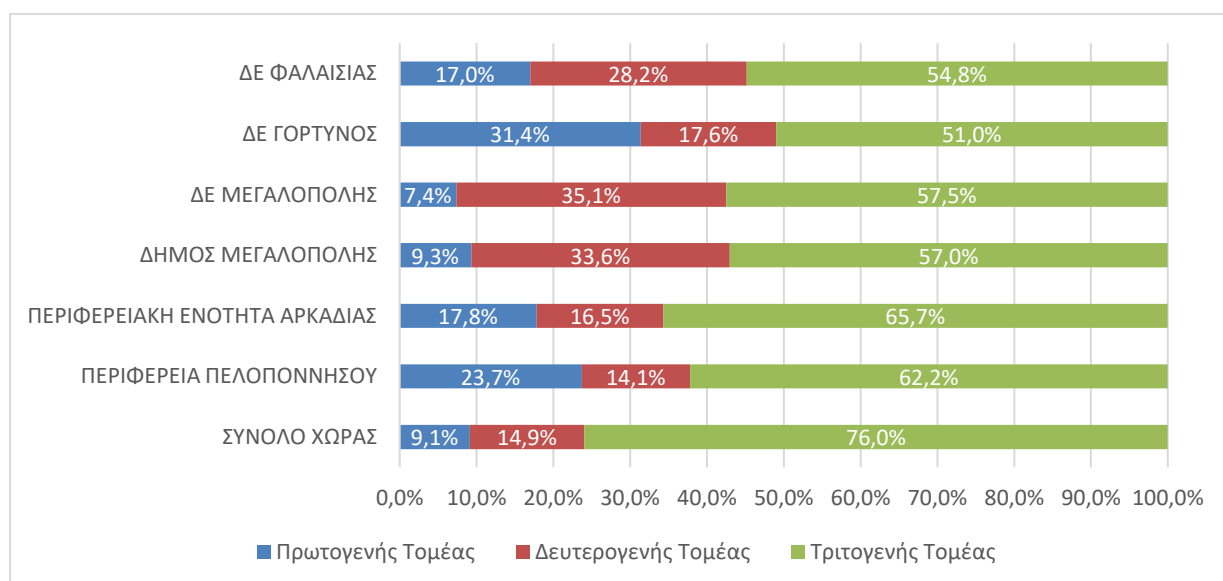
Διάγραμμα 18. Ποσοστό (%) οικονομικά ενεργών και μη ενεργών στις εξεταζόμενες περιοχές (2021).

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2024 & ιδία επεξεργασία.

Από το σύνολο των οικονομικά ενεργών, σε επίπεδο δήμου, οι περισσότεροι απασχολούμενοι συγκεντρώνονται στον τριτογενή τομέα με ποσοστό 57,0%, ενώ αρκετά σημαντικά είναι και τα ποσοστά των απασχολούμενων στο δευτερογενή τομέα (33,6%). Αντιθέτως, ιδιαίτερως χαμηλά είναι τα ποσοστά των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα (9,3%).

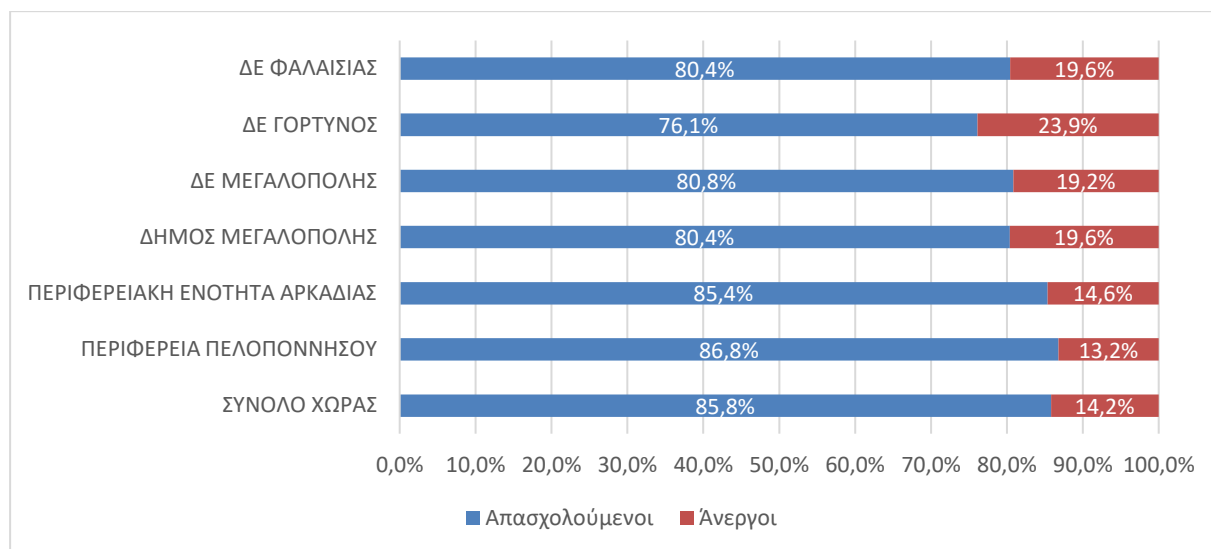
Διάγραμμα 19. Ποσοστό (%) απασχολούμενων ανά παραγωγικό τομέα δραστηριοτήτων (2021).

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2024 & ιδία επεξεργασία.

Τέλος, το ποσοστό των ανέργων σε επίπεδο δήμου φτάνει το 20%, το οποίο σημαίνει ότι 1/5 οικονομικά ενεργούς κατοίκους, είναι άνεργος. Τα στοιχεία αυτά είναι αρκετά παρόμοια και σε επίπεδο ΔΕ, όπου η ΔΕ Γόρτυνος είναι η μόνη που ξεπερνά το 20%, αγγίζοντας το 23,9% των οικονομικά ενεργών.

Διάγραμμα 20. Ποσοστό (%) απασχολούμενων και ανέργων στις εξεταζόμενες περιοχές (2021).

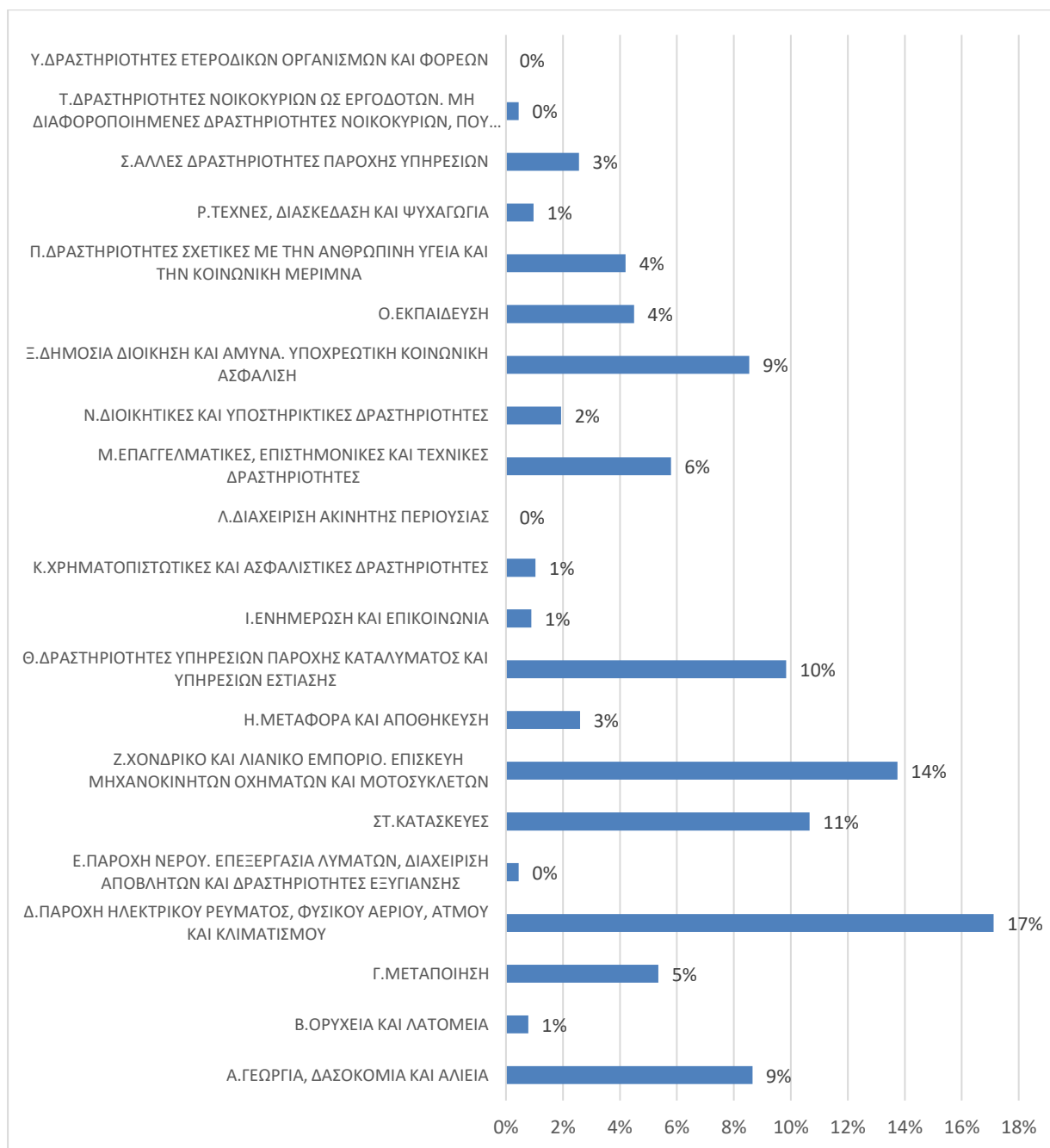
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2024 & ιδία επεξεργασία.

Επιπλέον, σύμφωνα με στοιχεία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΑ), το Δεκέμβριο του 2023 οι εγγεγραμμένοι άνεργοι στο Δήμο Μεγαλόπολης ήταν 800, με την ανεργία να πλήττει κυρίως τις γυναίκες (284 άνδρες, δηλαδή το 35,5% και 516 γυναίκες), δηλαδή το 64,5%)²⁵.

Αξίζει ακόμα να αναφερθεί ότι οι απασχολούμενοι δραστηριοποιούνται κυρίως στους κλάδους της βιομηχανίας, της παροχής ρεύματος κ.λπ. (17%), του χονδρικού/λιανικού εμπορίου (14%) καθώς και των κατασκευών (11%). Σε επίπεδο Δήμου, το ποσοστό ανεργίας ανέρχεται σε 7,5% σε σχέση σύνολο του μόνιμου πληθυσμού ενώ αποτελεί το 19,6% των οικονομικά ενεργών (τα αντίστοιχα ποσοστά της χώρας είναι 6,3% και 14,2%).

²⁵ <https://mdaae.gr/data/engegrammenoi-anergoi-ana-dimo/>

Διάγραμμα 21. Ποσοστό (%) απασχολούμενων στο Δήμο Μεγαλόπολης κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (μονοψήφιο) (2021).

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2024 & ιδία επεξεργασία.

Επιπτώσεις της Απολιγνιτοποίησης στην Κοινωνία και το Ανθρώπινο Δυναμικό²⁶

Εφόσον δεν ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα, η διαχρονική τάση μείωσης του πληθυσμού της ευρύτερης περιοχής της Μεγαλόπολης εκτιμάται ότι θα συνεχιστεί. Κύριο χαρακτηριστικό της θα

²⁶ ΥΠΕΝ (Ιούνιος 2021) 'Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Δήμου Μεγαλόπολης', 2η Διαβούλευση (https://sdam.gr/sites/default/files/2021-06/%CE%9C%CE%95%CE%93%CE%91%CE%9B_%CE%95%CE%A3%CE%94%CE%99%CE%9C_2%CE%B7%20%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%B2.pdf)

παραμένει η μη ανανέωση του πληθυσμού και η συνεπακόλουθη γήρανσή του, στερώντας την περιοχή από το απαραίτητο για την ανάπτυξη της ανθρώπινο κεφάλαιο. Οι συγκεκριμένες τάσεις θα ενισχυθούν, ακολουθώντας την επιτάχυνση της διαδικασίας της απολιγνιτοποίησης και την αύξηση της ανεργίας, πλήττοντας ακόμη και περιοχές που εμφανίζουν συγκριτικά καλύτερους δημογραφικούς δείκτες, όπως η πόλη της Μεγαλόπολης.

Η άμεση επίπτωση στην απασχόληση θα είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς η ΔΕΗ έχει αντικαταστήσει τους μόνιμους εργαζομένους της από εργαζόμενους με προσωρινές συμβάσεις και, κυρίως, με υπεργολάβους. Οι συγκεκριμένες σχέσεις εργασίας χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη επισφάλεια σε σχέση με τις μόνιμες θέσεις εργασίας στη ΔΕΗ.

Δεδομένων των πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων που επιφέρει η λιγνιτική δραστηριότητα, η επίδραση της απολιγνιτοποίησης στην απασχόληση θα είναι σημαντική. Βάσει της μελέτης του IOBE²⁷ εκτιμάται η συνολική απώλεια σε επίπεδο χώρας από την απολιγνιτοποίηση έως το 2029 περισσότερων από 19.000 θέσεων εργασίας, εκ των οποίων οι 3.013 θα αφορούν την ΠΕ Αρκαδίας.

Επίσης, μεγάλο πρόβλημα για τους κατοίκους της περιοχής αποτελεί το ζήτημα της τηλεθέρμανσης και το γεγονός ότι με την παύση της λειτουργίας των λιγνιτικών μονάδων περίπου το 30% της πόλης, ήτοι 516 κτίρια θα μείνουν χωρίς θερμική ενέργεια για θέρμανση χώρων και ζεστό νερό χρήσης. Η αντιμετώπιση του προβλήματος είναι επιτακτική και ως λύση ανάγκης προωθείται η σύνδεση με το δίκτυο φυσικού αερίου, όμως πρόκειται να δοθούν και εναλλακτικές δυνατότητες (π.χ. αντλίες θερμότητας).

Δράσεις Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης²⁸

Το πρόγραμμα της απολιγνιτοποίησης της εγχώριας ηλεκτροπαραγωγής προβλέπει και την παράλληλη υιοθέτηση δράσεων και ολοκληρωμένων προγραμμάτων για τη στήριξη των ελληνικών λιγνιτικών περιοχών κατά τη μετάβαση στη μεταλιγνιτική περίοδο. Ο σχεδιασμός και η δρομολόγηση των λοιπών απαιτούμενων δράσεων πραγματοποιείται με γνώμονα την προώθηση της κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της καινοτομίας και την ενίσχυση της απασχόλησης. Ειδικότερα, οι λοιπές απαιτούμενες δράσεις θα αφορούν, μεταξύ άλλων, δράσεις διασφάλισης ενεργειακού εφοδιασμού, υλοποίησης φυσικών και ψηφιακών υποδομών, επανακατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού και ενίσχυσης επιχειρηματικότητας, μέσω επέκτασης της ρήτηρας μετάβασης και θέσπισης ειδικών κινήτρων.

Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες

Υποδομές Υγείας

Οι σημαντικότερες υποδομές υγείας που απαντώνται στο Δήμο Μεγαλόπολης είναι οι εξής:

²⁷ Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Αύγουστος 2020) 'Απολιγνιτοποίηση της ηλεκτροπαραγωγής: Κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις και αντισταθμιστικές δράσεις', με την υποστήριξη της ΔΕΗ (<https://shorturl.at/auGL1>)

²⁸ https://www.sdam.gr/sites/default/files/2021-02/%CE%95%CE%94%CE%91%CE%A6%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%A3%CE%A7%CE%95%CE%94%CE%99%CE%9F%20%CE%9C%CE%95%CE%93%CE%91%CE%9B%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%97%CE%A3_%CE%94%CE%99%CE%91%CE%92%CE%9F%CE%A5%CE%9B%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97_08%2002.pdf

- Κέντρο Υγείας Μεγαλόπολης
- Περιφερειακό Ιατρείο ΔΚ Ίσαρη
- Περιφερειακό Ιατρείο ΔΚ Παραδεισίων
- Περιφερειακό Ιατρείο ΔΚ Λεονταρίου
- Περιφερειακό Ιατρείο ΔΚ Σκορτσινού
- Περιφερειακό Ιατρείο ΔΚ Καρύταινας
- Περιφερειακό Ιατρείο ΔΚ Μαράθων

Τα περιφερειακά ιατρεία λειτουργούν εκ περιτροπής με επισκέψεις ιατρών από το Κέντρο Υγείας Μεγαλόπολης. Παράλληλα, στη Μεγαλόπολη απαντώνται και ιδιωτικά ιατρεία διαφόρων ειδικοτήτων. Η περιοχή καλύπτεται και από τα περιφερειακά νοσοκομεία της Τρίπολης και Καλαμάτας. Οι υφιστάμενες υποδομές καλύπτουν τις βασικές ανάγκες της περιοχής, ενώ πρόβλημα αποτελεί η υποστελέχωση του Κέντρου Υγείας Μεγαλόπολης.

Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ)

Στο Δήμο Μεγαλόπολης λειτουργεί 1 ΚΑΠΗ. Βασική φιλοσοφία λειτουργίας των ΚΑΠΗ είναι η προάσπιση των κοινωνικών δικαιωμάτων των ηλικιωμένων και η παροχή εξωϊδρυματικής προστασίας. Το πρώτιστος σημασίας σημείο στην έννοια της ανοιχτής προστασίας των ηλικιωμένων είναι η παραμονή τους στην κοινότητα, ως ισότιμα και ενεργά μέλη, δηλαδή η παραμονή τους στο οικείο περιβάλλον της οικογένειας, της γειτονιάς, του φιλικού περίγυρου. Στα ΚΑΠΗ συμμετέχουν μέλη άνω των 58 ετών, που κατοικούν στην περιοχή λειτουργίας τους, ανεξάρτητα από την κοινωνική και οικονομική τους κατάσταση.

Βασικοί στόχοι λειτουργίας των ΚΑΠΗ είναι οι εξής:

- Εξωϊδρυματική προστασία υπερηλίκων, μέσω παροχής ιατρικής, ψυχικής και κοινωνικής προστασίας
- Προάσπιση των κοινωνικών τους δικαιωμάτων
- Οργάνωση της τρίτης ηλικίας για την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, κινητοποίησή της για ζητήματα που αφορούν το Δήμο, με σκοπό την ενεργό συμμετοχή των ηλικιωμένων
- Αντιμετώπιση και πρόβλεψη βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων των ηλικιωμένων, ώστε να παραμείνουν ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου
- Δημιουργία κοινωνικής ζωής μέσω υλοποίησης πολιτιστικών, μορφωτικών και ειδικών προγραμμάτων για τα άτομα της τρίτης ηλικίας,
- Ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου και ανάπτυξη συνεργασίας με κοινωνικούς και άλλους φορείς για τα προβλήματα και τις ανάγκες των ηλικιωμένων, καθώς και διερεύνηση θεμάτων σχετικών με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η «τρίτη» ηλικία

Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι και Κοινωνική Μέριμνα»²⁹

Το ΝΠΔΔ του Δήμου Μεγαλόπολης «Κοινωνική Προστασία και Αλληλεγγύη», παρέχει υπηρεσίες σε ηλικιωμένα άτομα, καθώς και σε ΑμεΑ μέσω των προγραμμάτων «Βοήθεια στο Σπίτι και Κοινωνική Μέριμνα» που διαθέτει.

Στόχος των προγραμμάτων είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής και η παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών προς μοναχικά, ηλικιωμένα, ή άτομα μη επαρκώς αυτοεξυπηρετούμενα, που το εισόδημά τους δεν επιτρέπει να διαθέτουν μέσα εξυπηρέτησης, με σκοπό να διαμένουν στο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον. Τα προγράμματα παρέχουν συμβουλευτική και κοινωνική υποστήριξη, νοσηλευτική φροντίδα, οικογενειακή βοήθεια και συντροφιά και στελεχώνονται από έμπειρο και καταρτισμένο προσωπικό, που αποτελείται από 2 ΤΕ κοινωνικούς λειτουργούς, 1 ΤΕ νοσηλεύτρια, 1 ΔΕ νοσοκόμα και 4 ΥΕ οικιακές βοηθούς.

Τα βασικά κριτήρια για την ένταξη των ενδιαφερομένων στα προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι – Κοινωνική Μέριμνα» είναι τα εξής:

1. Ηλικία (προηγούνται τα άτομα άνω των 65 ετών)
2. Οικογενειακή κατάσταση (προηγούνται τα άτομα που διαβιώνουν μόνα)
3. Εισόδημα (προηγούνται τα άτομα με ετήσιο εισόδημα έως 5.000 €, έπειτα τα άτομα με ετήσιο εισόδημα 5.001 – 12.000 € και έπειτα τα άτομα με ετήσιο εισόδημα 12.001 € και άνω).
4. Κατάσταση υγείας (προηγούνται τα μη αυτοεξυπηρετούμενα άτομα με σοβαρά προβλήματα υγείας και αναπηρίες)

Κινητή Μονάδα Κέντρου Κοινότητας³⁰

Το Κέντρο Κοινότητας αποτελεί μια δομή που θεσμοθετήθηκε με το Ν.4368 (ΦΕΚ 21/Α'/21.02.2016) και την ΚΥΑ που ορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές λειτουργίας τους (Δ23/ΟΙΚ.14435-1135/ΦΕΚ 854/Α'/30.03.2016). Το Κέντρο Κοινότητας και η Κινητή Μονάδα αποτελούν το πρώτο σημείο επαφής του πολίτη με την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου, όπου μπορεί να ενημερωθεί για όλα τα επιδόματα που δικαιούται, τις υπηρεσίες, τους φορείς και τα προγράμματα που του παρέχουν κοινωνική φροντίδα οποιασδήποτε μορφής σε επίπεδο Δήμου Τρίτολης και των υπόλοιπων Δήμων Μεγαλόπολης, Νότιας Κυνουρίας και Γορτυνίας.

Στο Δήμο Μεγαλόπολης λειτουργεί Κινητή Μονάδα του Κέντρου Κοινότητας, όπου μπορούν να απευθύνονται όλοι οι πολίτες της περιοχής του Δήμου, οι οποίοι αντιμετωπίζουν κάποιο κοινωνικό πρόβλημα, όπως ανεργία, έλλειψη στέγης, προβλήματα διαβίωσης λόγω αναπηρίας ή γήρατος και χρειάζονται τη συνδρομή της Πολιτείας. Στόχος του Κέντρου Κοινότητας είναι να συμβάλει στην ολοκληρωμένη προσέγγιση σχεδιασμού και εφαρμογής της κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.

Η Κινητή Μονάδα παρέχει ενημέρωση και πληροφόρηση στους πολίτες για επιδόματα, παροχές και προγράμματα κοινωνικής προστασίας συμπεριλαμβανομένου του Ελάχιστου Εγγυημένου

²⁹ <https://megalopoli.gov.gr/voitheia-sto-spiti/>

³⁰ <https://www.arcadiaportal.gr/news/dimos-megalopolis-enimerosi-gia-tin-leitoyrgia-tis-kinitis-monadas-kentroy-koinotitas>

Εισοδήματος (ΕΕΕ), ενώ αναλαμβάνει και την παραπομπή και διασύνδεση των πολιτών με άλλες δομές και υπηρεσίες απασχόλησης. Επιπρόσθετα, παρέχει συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη των κατοίκων της περιοχής σε ατομικό και οικογενειακό επίπεδο, με έμφαση στις ευάλωτες κοινωνικά ομάδες (άνεργοι, μονογονεϊκές οικογένειες, άτομα με αναπηρία, μετανάστες κ.ά.). Τέλος, αναλαμβάνει τη διοργάνωση δράσεων με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα που άπτονται της υγείας και της ψυχικής υγείας.

Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)

Στο Δήμο Μεγαλόπολης λειτουργεί 1 ΚΕΠ, όπου οι πολίτες μπορούν:

- Να ενημερωθούν και να πληροφορηθούν για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων.
- Να καταθέσουν αιτήσεις για τη διεκπεραίωση πιστοποιημένων υποθέσεων αρμοδιότητας του Δήμου, καθώς και του Δημόσιου και ευρύτερου Δημόσιου Τομέα. Οι πιστοποιημένες διαδικασίες των ΚΕΠ καθορίζονται μέσω κοινών αποφάσεων (ΚΥΑ) του Υπουργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμοδίου Υπουργού.

Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών³¹

Στο Δήμο Μεγαλόπολης λειτουργεί ΚΔΑΠ με φορέα λειτουργίας τη Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου. Επί 20 σχεδόν χρόνια το ΚΔΑΠ Μεγαλόπολης προσφέρει τις υπηρεσίες του διδάσκοντας στα παιδιά:

1. Τα είδη Θεάτρου (μέσω της κίνησης, έκφρασης, απαγγελίας), από το θεατρικό παιχνίδι και τον αυτοσχεδιασμό με στολές έως τα έργα κλασικών θεατρικών συγγραφέων και αρχαίων τραγικών ποιητών, την παντομίμα, τον κινηματογράφο, τη σύγχρονη κωμωδία και το μιούζικαλ.
2. Τα είδη Γυμναστικής και Χορού, από το Μπαλέτο, τη Ρυθμική, την Αεροβική, την Ενόργανη Γυμναστική, ως τους Παραδοσιακούς, Ευρωπαϊκούς, Μοντέρνους και άλλους Χορούς.
3. Τα Αγγλικά, με τα κατάλληλα εκπαιδευτικά βιβλία, μέσα από τα οποία αναπτύσσονται οι γνώσεις, αλλά και οι ανθρώπινες αξίες, με το δημιουργικό παιχνίδι και με τη χρήση νέων τεχνολογικών, με στόχο κάθε παιδί να γνωρίσει μια άλλη γλώσσα που δεν είναι η μητρική του και να αναπτύξει τις δεξιότητές του, τη φαντασία του, αλλά και την κριτική του σκέψη.
4. Τη Μουσική και το Τραγούδι, μέσω της παιδικής Μουσικής Χορωδίας, όπου καλλιεργούν τις φωνητικές τους ικανότητες και μαθαίνουν να είναι μέρος ενός συνόλου και να συνεργάζονται αρμονικά.
5. Τα είδη Ζωγραφικής, Χειροτεχνίας και Κατασκευών.

Το ΚΔΑΠ Μεγαλόπολης αναλαμβάνει, επίσης, τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών μέσα από το παιχνίδι, την κοινωνικοποίηση με άλλα παιδιά και την επικοινωνία.

Υποδομές Εκπαίδευσης³²

³¹<https://www.scribd.com/document/441147151/%CE%9A%CE%94%CE%91%CE%A0-%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%85-%CE%9C%CE%B5%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CF%8C%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B7%CF%82-12-2019>

Στο Δήμο Μεγαλόπολης υπάρχουν υποδομές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες συγκεντρώνονται στο αστικό κέντρο της Μεγαλόπολης, ενώ απουσιάζουν οι υποδομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι εκπαιδευτικές υποδομές του Δήμου Μεγαλόπολης είναι οι εξής:

- 1^ο Νηπιαγωγείο (Νηπιαγωγείο «ΜΕΛΑ») Μεγαλόπολης
- 2^ο Νηπιαγωγείο Μεγαλόπολης
- 3^ο Νηπιαγωγείο Μεγαλόπολης
- 4^ο Νηπιαγωγείο Μεγαλόπολης
- 1^ο Δημοτικό Σχολείο Μεγαλόπολης
- 2^ο Δημοτικό Σχολείο Μεγαλόπολης
- 3^ο Δημοτικό Σχολείο Μεγαλόπολης
- 4^ο Δημοτικό Σχολείο Μεγαλόπολης
- Γυμνάσιο Μεγαλόπολης
- Γενικό Λύκειο Μεγαλόπολης
- 1^ο ΕΠΑΛ Μεγαλόπολης (ΤΕΕ Μεγαλόπολης)
- Κέντρο Δια Βίου Μάθησης Μεγαλόπολης
- Δημόσιο ΙΕΚ Μεγαλόπολης

Αθλητικές Υποδομές

Οι αθλητικές υποδομές της περιοχής συγκεντρώνονται στην πόλη της Μεγαλόπολης, στο αθλητικό κέντρο στο ανατολικό άκρο της πόλης. Περιλαμβάνει το Κλειστό Στάδιο Μεγαλόπολης και το Ανοικτό Στάδιο, που διαθέτει στίβο με ταρτάν για την τέλεση κλασικών αγωνισμάτων, καθώς και ανοικτό γήπεδο μπάσκετ³³.

Το Κλειστό Στάδιο Μεγαλόπολης έχει χωρητικότητα 1.000 θέσεων και λειτουργεί από το 1988, ενώ αποτελεί έδρα πολλών Αθλητικών Συλλόγων της πόλης σε ποικίλα αθλήματα. Φιλοξενεί αθλητικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες κυρίως στα αθλήματα της καλαθοσφαίρισης, της πετοσφαίρισης και του καράτε. Επίσης, σε αυτό λειτουργεί αίθουσα με όργανα γυμναστικής για τη σωματική άσκηση των δημοτών. Ακόμα, υπάρχουν επιμέρους αίθουσες, όπου οι δημότες μπορούν να ασχοληθούν και με άλλες αθλητικές δραστηριότητες, όπως επιτραπέζια αντισφαίριση και αθλήματα κλασικής γυμναστικής και στίβου. Εκεί ακολουθείται Πρόγραμμα Άσκησης και Άθλησης του κοινού, πέρα από τις ημέρες και ώρες προπόνησης των αθλητικών συλλόγων και σωματείων, το οποίο είναι αναρτημένο

στη θύρα του σταδίου για κάθε ενδιαφερόμενο³⁴.

³² <https://megalopoli.gov.gr/paideia/>

³³ Redeplan AE (2020) Σχέδιο Ανάπτυξης (Masterplan) περιοχής ενεργειακού Δήμου Μεγαλόπολης και Δήμου Γορτυνίας (ΔΕ Τρικολώνων), Αθήνα

³⁴ <https://megalopoli.gov.gr/athlitismos/>

Δομή Αδέσποτων Ζώων

Ένα ακόμη ζήτημα για το οποίο έχει μεριμνήσει ο Δήμος Μεγαλόπολης είναι τα αδέσποτα ζώα, για τα οποία έχει δημιουργηθεί ειδική δομή αδέσποτων ζώων προς υιοθεσία ή φιλοξενία.

ΚοινΣΕπ

Στο Δήμο Μεγαλόπολης, υπάρχουν 3 Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας που είναι εγγεγραμμένες στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ) και είναι οι ακόλουθες:

- Μυρόπολις
- ΚΟΡΥΜΒΟΣ
- ΡΟΥΤΣΙ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Σύλλογοι Κοινωνικού Ενδιαφέροντος³⁵

Οι σημαντικότεροι Σύλλογοι Κοινωνικού Ενδιαφέροντος στο Δήμο Μεγαλόπολης είναι οι εξής:

- Σύλλογος Πολυτέκνων
- Σύλλογος Γονέων Τριτέκνων Μεγαλόπολης «Ο Αρκάς»
- Σύλλογος Γυναικών Μεγαλόπολης «ΚΑΛΛΙΣΤΩ»
- Εμπορο-βιομηχανικός Σύλλογος Μεγαλόπολης «Ο Φιλοποιμήν»

Δ. Φυσικό Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή

Κλιματολογικά Στοιχεία και Φυσικά Χαρακτηριστικά³⁶

Η Περιοχή Παρέμβασης έχει χαρακτηριστικό μεσογειακό κλίμα, ιδιαίτερα ξηρό, με ήπιους χειμώνες και ζεστά καλοκαίρια και με γενικά μακρές περιόδους ηλιοφάνειας κατά τη μεγαλύτερη διάρκεια του έτους. Οι καλοκαιρινοί μήνες είναι κατάλληλοι για την επίσκεψη στην περιοχή και την απόλαυση της φυσικής ομορφιάς της. Η υψηλή ηλιοφάνεια και η χαμηλή υγρασία καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, συνιστούν τα κύρια χαρακτηριστικά του κλίματος της περιοχής. Το μέσο ετήσιο ύψος βροχής στην Τρίπολη φτάνει τα 900mm, ενώ στη Βαμβακού (στον Πάρνωνα) δεν ξεπερνά τα 550mm. Η μέση θερμοκρασία για μια περίοδο 16 περίπου ετών ήταν 18,2°C, η μέγιστη θερμοκρασία έφτασε τους 41,4°C, η μέση μέγιστη 31,7°C και η ελάχιστη -2,2°C. Το μέσο ετήσιο ύψος βροχόπτωσης φτάνει τα 250 mm, ενώ ο μέσος αριθμός ημερών κατά τις οποίες καταγράφηκε βροχόπτωση είναι 76.6. Επίσης, ο μέσος αριθμός ημερών με χιονόπτωση ανέρχεται στις 2,1 μέρες ετησίως. Η θερμοκρασία κατά τους θερινούς μήνες κυμαίνεται από 21°C έως 33°C και κατά τους χειμερινούς από 6°C έως 15°C.

Λόγω των μεγάλων αποθεμάτων λιγνίτη που απαντώνται στην περιοχή του Δήμου (τα μεγαλύτερα στην Ελλάδα μετά την περιοχή της Πτολεμαΐδας), κατά τη δεκαετία του 1960 η ΔΕΗ ξεκίνησε την

³⁵ <https://megalopoli.gov.gr/sylogoι/>

³⁶ Lever (2021) 'Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Μεγαλόπολης'

εξόρυξη του λιγνίτη της περιοχής με την κατασκευή των μονάδων Ι, ΙΙ, ΙΙΙ και ΙV έκτοτε των μεγάλων θερμοηλεκτρικών σταθμών Α' (μονάδες Ι, ΙΙ, ΙΙΙ) και Β' (μονάδα ΙV) με καύσιμο το λιγνίτη, ενώ από το 2016 λειτουργεί υπό δοκιμαστική λειτουργία η μονάδα V του Ατμοηλεκτρικού Σταθμού Μεγαλόπολης Β' με καύσιμο φυσικό αέριο. Οι μονάδες που λειτουργούν σήμερα είναι οι ΙΙΙ, ΙV και V. Οι δύο πρώτες (Ι και ΙΙ) έχουν σταματήσει τη λειτουργία τους λόγω αδυναμίας συμμόρφωσης με την εθνική και ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία.

Το Ασεατικό πεδίο (γνωστότερο ως Σαπολίβαδο, κάμπος Σαπικού ή κάμπος Ασέας) βρίσκεται νοτιοδυτικά της πεδιάδας της Τρίπολης, από την οποία το διαχωρίζεται με το βουνό του Γκράβαρη (πιθανόν όρος Βόρειον κατά τον Πausanias). Με την πεδιάδα της Τρίπολης, το Παλλάντιο και την Τεγέα συνδεόταν από το πέρασμα του Καλογερικού με την παραπάνω αρχαία οδό και από το πέρασμα της Βίγλας. Στα νότια οριοθετείται από τα χαμηλά υψώματα του Πάπαρη και του Μανιάτη, στα νοτιοανατολικά από τον Άγιο - Λιά του Μάναρη και στα βόρεια από τα υψώματα της Ασέας, με κυριότερο τον Άγιο - Λιά. Τέλος, το Ασεατικό πεδίο στα δυτικά/νοτιοδυτικά οριοθετείται από τον ορεινό όγκο της Τσεμπερούς, ο οποίος χωρίζει το υψίπεδο της Ασέας από τη Μεγαλοπολίτιδα, τα σημαντικότερα περάσματα της οποίας βρίσκονται το ένα νότια του χωριού Ραφομμάτη και το άλλο στην Παλιόχουνη, από το οποίο περνά και η εθνική οδός Τρίπολης - Μεγαλόπολης. Στα δυτικά και στα ανατολικά του Ασεατικού πεδίου βρίσκονται οι πεδινές προεκτάσεις του Μάναρη και του Αθήναιου.

Όσον αφορά το φυσικό τοπίο του Δήμου, η πόλη της Μεγαλόπολης περιβάλλεται από λόφους με έντονη βλάστηση και βουνά, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζει το όρος Λυκαίο και το όρος Μαινάλο. Η περιοχή είναι γνωστή για τις πυκνές δασώσεις, στις οποίες κυριαρχούν κυπαρίσσια, έλατα, οξιές και καστανιές. Η πανίδα και η χλωρίδα της περιοχής κάνουν τη Μεγαλόπολη έναν ιδανικό προορισμό για φυσιολάτρες. Η βλάστηση κοντά στην πόλη της Μεγαλόπολης είναι ιδιαίτερα φτωχή παρά τις πολλές βροχοπτώσεις, καθώς παρατηρούνται κυρίως στις περιοχές με το μεγαλύτερο υψόμετρο.

Όσον αφορά τους ποταμούς, ο ποταμός Αλφειός και ο ποταμός Ερύμανθος είναι δύο από τους πιο σημαντικούς ποταμούς της περιοχής. Ο Αλφειός, μήκους 110 χλμ., διέρχεται από τις ΠΕ Αρκαδίας και Ηλείας και είναι ο μεγαλύτερος της Πελοποννήσου. Πηγάζει από τον ορεινό όγκο νοτιοδυτικά του οροπεδίου της Τρίπολης και διασχίζει τη λεκάνη της Μεγαλόπολης, διερχόμενος νοτιοδυτικά της έδρας του Δήμου μέσα από την περιοχή των δραστηριοτήτων της ΔΕΗ ΑΕ. Ο Αλφειός δέχεται τα νερά πολλών ρεμάτων και χειμάρρων του λεκανοπεδίου και αποτελεί τον αποδέκτη όλων των επιφανειακών νερών της λεκάνης της Μεγαλόπολης.

Τα σημαντικότερα φυσικά αξιοθέατα στη ΔΕ Μεγαλόπολης είναι ο Καράβασαρης, οι Λουτροπύργοι, το προσκύνημα της Αγίας Θεοδώρας Βάστας, το όρος Λυκαίο και η παλιά πόλη της Μεγαλόπολης με τις παραδοσιακές πέτρινες κατοικίες της.

Χλωρίδα και Πανίδα³⁷

³⁷ Τσούκα Α. (2021) 'Διερεύνηση της ρύπανσης από βαρέα μέταλλα των εδαφών της ευρύτερης περιοχής της Μεγαλόπολης', Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γενικό Τμήμα, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Οικολογία και Διαχείριση Περιβάλλοντος», Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (<http://dspace.aua.gr/xmlui/bitstream/handle/10329/7401/Tsouka%20A.pdf?sequence=3>)

Η περιοχή μελέτης ανήκει στην Παραμεσογειακή ζώνη (*Quercetalia rubescentis*), στην υποζώνη των ξηρόφιλων φυλλοβόλων δασών. Χαρακτηριστικό είδος αποτελεί η δρυς μέσα σε δένδρα και θάμνους.

Τα κυριότερα είδη που συναντώνται στην περιοχή είναι τα εξής: *Quercus petraea*-Δρυς απόδισκη, *Quercus frainetto*-Δρυς πλατύφυλλη, *Quercus pubescens*-Δρυς χνοώδης, *Quercus coccifera*-Πουρνάρι, *Quercus ithaburensis*-Βελανιδιά, *Pirus amygdaliformis*-Γκορτσιά, *Pirus malus*-Αγριομηλιά, *Pirus communis*-Αγριοχλαδιά, *Cercis ciliquastrum*-Κουτσουπιά, *Ceratonia siliqua*-Χαρουπιά, *Rhus cotinus*-Χρυσόξυλο, *Vitex agnus castus*-Λυγιά, *Acermon spessulanum*-Σφενδάμι μονσπεσουλανό, *Calycotome villosa*-Ασπάλαθος, *Platanus orientalis*-Πλάτανος, *Pistacia lentiscus*-Σχίνος, *Arbutus unedo*-Κουμαριά, *Pistacia terebinthus*-Κοκορεβυθιά, *Arbutus andrachne*-Γλυστροκουμαριά, *Laurus nobilis*-Δάφνη Απόλλωνος, *Phyllirea media*-Φυλλύκι, *Carpinus orientalis*-Γαύρος, *Sambucus nigra*-Κουφοξυλιά, *Juniperus Oxycedrus*- Άρκευθος οξύκεδρος, *Juniperus communis*-Άρκευθος κοινή, *Populus alba*-Λεύκη λευκή, *Populus tremula*-Λεύκη τρέμουλα, *Acer Platanoides*-Σφενδάμι πλατανοειδές, *Salix alba*-Ιτιά λευκή, *Cupressus sempervirens*-Κυπαρίσσι κοινό, *Olea europaea avar. sisilvestris*-Αγριελιά, *Tamarix s.sp.*-Αρμυρίκι, *Paliurus spina-christi*-Παλιούρι, *Erica arborea*-Ρείκι, *Erica verticillata*-Χαμορέικι, *Spartium junceum*-Σπάρτο, *Cistus incanus*-Λαδανιά, *Genista acanthocladia*-Ξυλαφάνα, *Sacropoterium spinosum*-Αφάνα, *Phlomis fruticosa*-Ασφάκα, *Phragmites communis*-Καλάμι, *Juncus s.sp.*-Βούρλο, *Typha latifolia*-Ψαθί, *Euphorbia s.sp.*-Γαλατσίδα, *Thymus capitatus*-Θυμάρι, *Rubus canescens*-Βάτος, *Origanum vulgare*-Ρίγανη, *Pteridium aquilinum*-Φτέρη, *Trifolium repens*-Τριφύλλι, *Festuca ovina*-Φεστούκα, *Poa bulbosa*-Πόα, *Hedera helix*-Κισσός, *Clematis vitalba*-Κληματίδα, *Asparagus aphyllus*- Σπαράγγι, *Mentha longifolia*-Αγριοδυόσμος, *Cyclanohen s.sp.*-Κυκλάμινο, *Achillea millefolium*-Χόρτο του Αχιλλέα, *Hypericum empetrifolium*-Υπέρικο, *Erygium campestre*-Αγκάθι, *Salvia officinalis*-Φασκομηλιά, *Avena sterilis*-Αγριοβρώμη, *Cupressus arizonica*-Γλαυκοκυπάρισσο, *Cupressus sempervirens var. horizontalis*-Οριζοντιόκλαδο κυπαρίσσι, *Ficus carica*-συκιά, *Prunus cerasus*-βυσσινιά, *Prunus mahaleb*-κερασιά, *Cedrus s.sp.*-κέδρος, *Amygdalus communis*-αμυγδαλιά, *Tilia tomentosa*-φλαμουριά, *Prunus japonicum*-Δαμασκηνιά καλλωπιστική, *Eucalyptus s.sp.*-Ευκάλυπτος, *Catalpa s.sp.*-Κατάλη, *Olea europaea*-Ελιά, *Nerium oleander*-Πικροδάφνη.

Η περιοχή μελέτης είναι σημαντική για τα αποδημητικά και τα ενδημικά πτηνά της Πελοποννήσου. Τα είδη που εμφανίζονται κυρίως στην περιοχή είναι τα εξής: *Circus cyaneus*-Βαλτόκιρκος, *Circus Pygarcus*-Λιβαδόκιρκος, *Accipiter nisus*-Τσιχλογέρακο, *Buteo buteo*-Γερακίνα, *Falcon aumanni*-Κιρκινέζι, *Falco Subbuteo*-Δενδρογέρακο, *Falco eleonora*-Μαυροπετρίτης, *Scolopax rusticola*-Μπεκάτσα, *Perdix perdix*-πέρδικα, *Coturnix coturnix*-ορτύκι, *Streptotelia decaocto*-Δεκαοχτούρα, *Cuculus canorus*-Κούκος, *Athene noctua*-Κουκουβάγια, *Phasianus eolchicus*-φασιανός, *Pica pica*-Καρακάξα, *Garrulus glandarius*-Κίσσα, *Columba livia*-αγριοπερίστερο, *Columba Palumbus*-φάσσα, *Turbus Philomelos*-τσιχλά, *Otus skor*-Γκιώνης, *Meropsa Piaster*-Μελλισοφάγος, *Urupa erops*-Τσαλαπετεινός, *Picus viridis*-Πρασινοτσικλιτάρ, *Dendrocopus minor*-Νανοτσικλιτάρ, *Melanocorypha calandra*-Γαλιάντρα, *Galerida cristata*-Κατσουλιέρη, *Alauda arvensis*-Σταρήθρα, *Hirundo rustica*-Χελιδόνι, *Delicho nurbica*-Σπιτοχελιδόνο, *Motacilla cinerea*-Σταχτοσουσουράδα, *Troglodyte stroglydites*-Τρυποφράκτης, *Eritha cusrubecula*-Κοκκινολαίμης, *Turdus iliacus*-Κοκκινότσιχλα, *Muscica pastriata*-Μυγοχάφτης, *Parus Major*-Καλόγερος, *Stumus vulgaris*-Ψαρόνι, *Passerdo mesticus*-Σπιτοσπουργίτης, *Passer hispaniolensis*-Χωραφοσπουργίτης, *Fringilla coelebs*-

Σπίνος, Carduelis choris-Φλώρος, Carduelis carduelis-Καρδερίνα, Lacerta graeca-Ελληνική σαύρα, Lacerta viridis- Πράσινη σαύρα, Podarcis peloponnesiana-Γουστέρα της Πελοποννήσου, Ophiomorus punctatissimus-Οφιόμορφη άποδη σαύρα, Podarcis tauricaionica-Γουστέρα η ιονική, Cyrtopodion kotschy-Σαμαμίδι, Coluber gemonensis-Δενδρογαλιά, Coluber najadum-Σάϊτα, Natrix natrix-νερόφιδο, Vipera berus-Οχιά, Vipera ammodytes-Αστρίτης, Malpolon monspessylanus-Σαπίτης, Elaphes itula-Σπιτόφιδο, Ophisaurus apodus-Τυφλίτης, Testudo hermanni-Μεσογειακή, Testudo marginata-Κρασπεδωτή, Mauremus caspica- Γραμμωτή νεροχελώνα, Emy orbicularis-Στικτή νεροχελώνα, Bufo bufo-Μπράσκα, Bufo viridis-Πράσινος φρύνος, Hyla arborea-Δενδροβάτραχος, Ranari dibunda-Λιμνοβάτραχος, Salamandra Salamandra-Σαλαμάνδρα, Martes foina-Πετροκούναβο, Mustela nivalis-Νυφίτσα, Vulpes vulpes-Αλεπού, Meles meles-Ασβός, Lepus europaeus-Λαγός, Canis aureus-Τσακάλι, Erinaceus concolor-Σκαντζόχοιρος, Talpa caeca-Τυφλασπάλακας, Neomysa nomalus-Βαλτομυγαλή, Tadarida teniotis-Μολοσσονυχτερίδα, Rhinolophus euryale-Μεσογειορινολόφη, Myotis daubentani-Βραχυοτομυτίδα, Pipistrellus kuhli-Λευκογυροπιπιστρέλλη, Glis glis-Δασομυξός, Microspalax leucodon-Τυφλοποντικός, Rattus rattus-Μικροεπιμύς, Mus musculus-Ποντικός ο κατοικίδιος, Salmo trutta-Πέστροφα, Salmo gairdneri-Πέστροφα η καναδική, Valenciella tourmeuxi-Ιουρνάς, Barbus meridionalis-Μπριάννα, Tropheus phoxinellus spartiaticus-Γουρνάρα, Rutilus spartiaticus-Τσιρώνι, Leuciscus cephalus-Τυλινάρι, Leuciscus souffia-Τυλινάρι, Anguilla Anguilla-Χέλι.

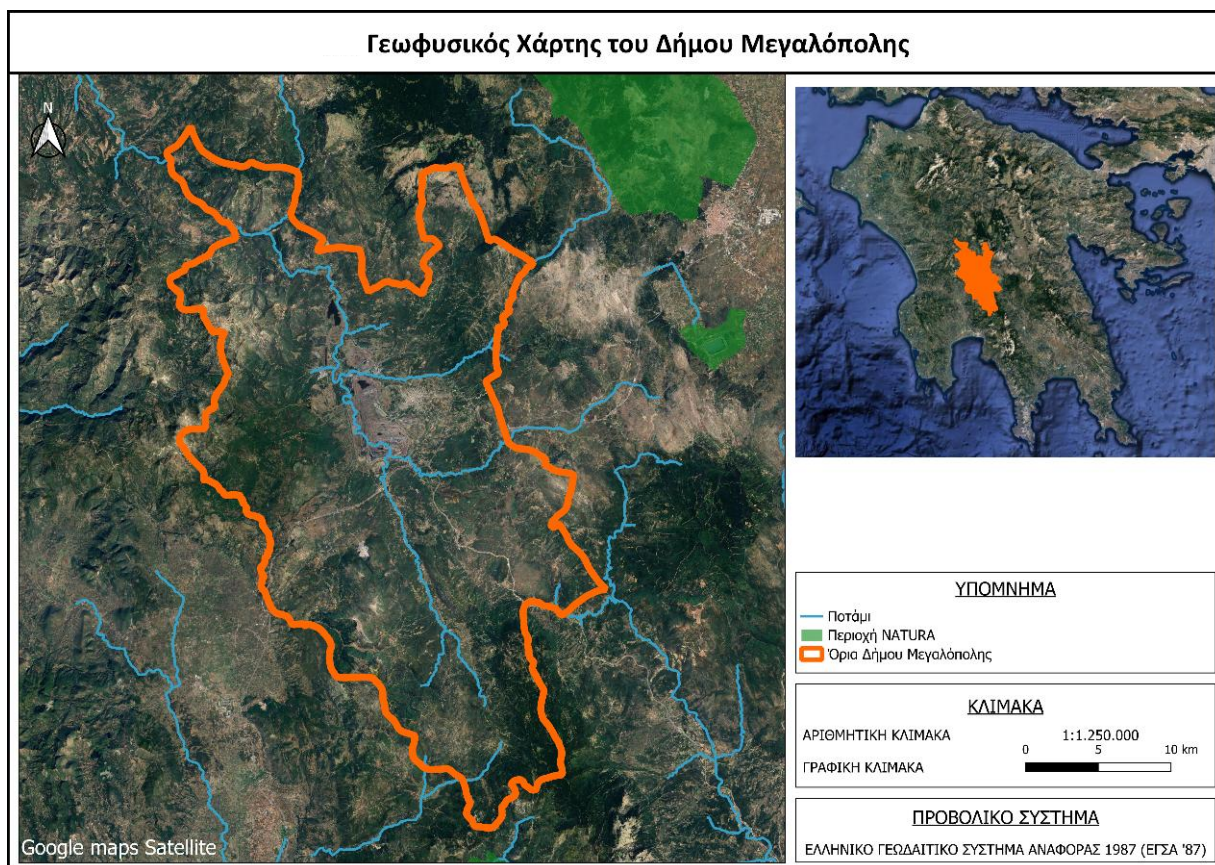
Προστατευόμενες Περιοχές Προστασίας κοντά στην Περιοχή Παρέμβασης

Οι σημαντικότερες Προστατευόμενες Περιοχές που απαντώνται κοντά ή εντός του Δήμου Μεγαλόπολης είναι οι εξής:

Περιοχές ενταγμένες στο Δίκτυο Natura 2000

- LIMNI TAKA (GR2520002)
- OROS MAINALO (GR2520001)

Χάρτης 6. Γεωφυσικός χάρτης του Δήμου Μεγαλόπολης.

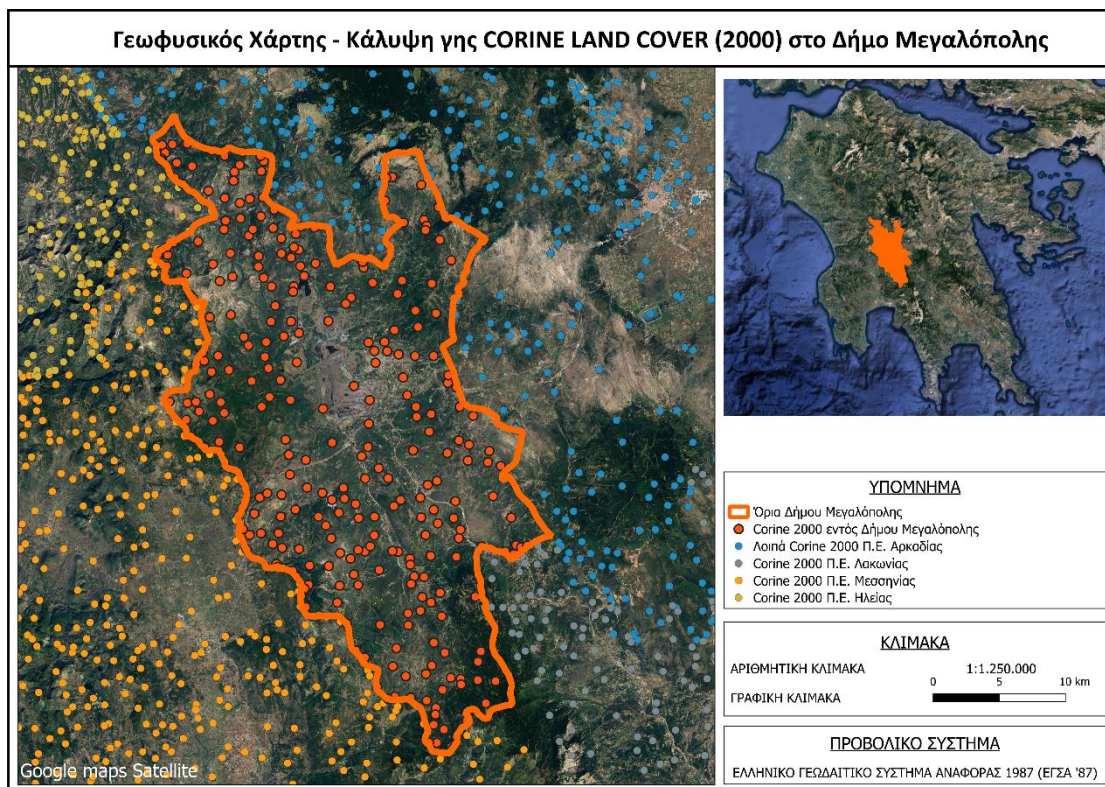

Πηγή: Ιδία επεξεργασία.

Βιότοποι CORINE

- Λίμνη Τάκα (Α00010064)
- Κορυφές Όρους Μαίναλο (Α00060080)
- Φαράγγι Λούσιου (Α00060081)

Χάρτης 7. Γεωφυσικός Χάρτης – Κάλυψη γης CORINE LAND COVER (έτους 2000) του Δήμου Μεγαλόπολης.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία.

Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ)

- Δημητσάνα, Στεμνίτσα και Φαράγγι Λουσίου (ΑΤ1011084)
- Καρύταινα (ΑΤ1011072)

Καταφύγια Άγριας Ζωής

- Προφήτης Ηλίας, Δάσος Παπαλείκο, Τρύπιο Λιθάρι, Βαθύρεμα (Κ708)
- Τσεμπερού (Κ468)

Ακολουθεί μια συνοπτική περιγραφή των περιοχών προστασίας που βρίσκονται εντός των ορίων του Δήμου Μεγαλόπολης.

Το **Φαράγγι Λουσίου**, Βιότοπος Corine, με κωδικό Α00060081, έχει έκταση 2537,45 εκτάρια, μέγιστο υψόμετρο 1.000 μ. και ελάχιστο υψόμετρο 500 μ. Πρόκειται για μικρό φαράγγι με πλούσια βλάστηση και μόνιμη ροή νερού. Στην περιοχή απαντώνται κοντινά χωριά και καλλιεργήσιμη γη, νερόμυλοι, τρία μοναστήρια (δύο από αυτά λειτουργούν ακόμα) και μια αρχαιολογική τοποθεσία.

Η **Καρύταινα**, Τοπίο ΤΙΦΚ, με κωδικό ΑΤ 1011072, έχει έκταση 260,18 εκτάρια. Η Καρύταινα είναι κτισμένη πάνω σε λόφο που δεσπόζει της κοιλάδας του Αλφειού, με ξεχωριστή ομορφιά. Ανάμεσα στα σπίτια του οικισμού παρουσιάζονται σημαντικές νησίδες βλάστησης. Το φράγκικο κάστρο (από τα αντιπροσωπευτικότερα δείγματα γαλλικής αρχιτεκτονικής του 13^{ου} αι.) είναι από τα πιο εντυπωσιακά της Πελοποννήσου και είναι χτισμένο στην κορυφή του λόφου, στη νότια άκρη του χωριού. Στο εσωτερικό είναι ερειπωμένο, αλλά τα εξωτερικά τείχη διατηρούνται σε σχετικά καλή

κατάσταση. Ο οικισμός έχει πέτρινα σπίτια, σε ορισμένα σημεία τετραώροφα, καθώς και στενούς πλακόστρωτους δρόμους.

Το Καταφύγιο Άγριας Ζωής **Προφήτης Ηλίας, Δάσος Παπαλέικο, Τρύπιο Λιθάρι, Βαθύρεμα** (Κ708) καταλαμβάνει την περιοχή των Τοπικών Κοινοτήτων Ασέας Αρκαδίας, Αραχαμιτών, Κεραστάρη, Παλαιοχούνης, και Μακρυσίου Αρκαδίας έκτασης 16.000 στρεμμάτων.

Το Καταφύγιο Άγριας Ζωής **Τσεμπερού** (Κ468) καταλαμβάνει την περιοχή των Τοπικών Κοινοτήτων Πάπαρη, Αγριακόνας, Σκορτσινού, Αθήναιου, Ρουτσίου, Ανεμοδουρίου, Αναβρυτού Αρκαδίας και Γραικού έκτασης 25.500 στρεμμάτων.

Περιβαλλοντικές Πιέσεις της Ευρύτερης Περιοχής Μελέτης³⁸

Σε γενικό επίπεδο, η βλάστηση της Αρκαδίας έχει μικρή χρονική διάρκεια ζωής λόγω των εδαφοκλιματικών της συνθηκών. Η Αρκαδία έχει πολλά βουνά και είναι λεπτόγαιη, με γη εκπληνόμενη εύκολα από τη βροχή και τους χειμάρρους. Παράλληλα, είναι γεμάτη από πετρώματα, τα οποία διευκολύνουν το φαινόμενο κατολισθήσεων. Στο δάσος γίνεται υπερβόσκηση, με πρόβατα και διάφορα μεγάλα ζώα. Αυτό το γεγονός έχει ως αποτέλεσμα να μειώνεται η φυσική του αναπλήρωση, λόγω του ότι, τα ζώα αυτά τρώνε το βελανιδόσπορο και τα δενδρύλλια, άρα η κτηνοτροφία στην περιοχή θα πρέπει να στραφεί προς την οικόσιτη σταβλική παρά προς τη νομαδική, ούτως ώστε να μη διαταράσσεται η ισορροπία των δασών.

Επίσης, ζημιές στο δάσος προκαλεί και η παράνομη υλοτομία, που αυξήθηκε μετά τη διάνοιξη της οδού Μεγαλόπολης - Ίσαρη. Επιπλέον, στην περιοχή Μεγαλόπολης προκαλούνται αρκετές πυρκαγιές, οι οποίες προκαλούνται λόγω του κλίματος και του είδους της βλάστησης που υπάρχει, η οποία είναι αδύναμη. Πολλές πυρκαγιές προκαλούνται, επίσης, και από το κάψιμο των καλαμιών.

Ένα χαρακτηριστικό που έχει παρατηρηθεί σε μεγάλο ποσοστό είναι το φαινόμενο της ξήρανσης και ταλαιπωρίας που υφίστανται τα κυπαρίσσια, λόγω του μύκητα *Seiridium cardinale*. Όσον αφορά το εργοστάσιο της ΔΕΗ ΑΕ, δεν έχει εξακριβωθεί ακόμη εάν η ρύπανση που προκαλεί επηρεάζει την αποξήρανση των δένδρων ή την ανάπτυξη αυτού του μύκητα.

Η καύση του λιγνίτη για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας οδηγεί στην αλλοίωση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος, με επιπτώσεις στην υγεία των εργαζομένων και των κατοίκων της περιοχής που υφίστανται τις σχετικές συνέπειες. Σχετικά με την περιβαλλοντική ρύπανση, διαπιστώθηκε ότι οι τιμές του διοξειδίου του θείου (που ευθύνεται για το φαινόμενο της όξινης βροχής) έχουν στο παρελθόν βρεθεί να ξεπερνούν κατά περίπου εκατό φορές το ανώτατο όριο, τα επίπεδα συγκέντρωσης των αιωρούμενων σωματιδίων ήταν σχετικά υψηλά, ενώ τα υγρά απόβλητα του εργοστασίου χύνονταν χωρίς καμιά επεξεργασία στο εγκαταλειμμένο λιγνιτωρυχείο της Θωκνίας, με προφανείς συνέπειες στον υδροφόρο ορίζοντα της περιοχής. Επιπλέον, οι μεγάλες ποσότητες υπτάμενης τέφρας και τέφρας εστίας που παράγονται κατά την καύση του χαμηλής ποιότητας λιγνίτη, όπως είναι ο λιγνίτης της Μεγαλόπολης, περιέχουν διάφορα τοξικά στοιχεία, όπως Cd, Co, Ni, Pb, Zn, τα οποία είναι δυνατό να εκπλυθούν και να ρυπάνουν το έδαφος, το επιφανειακό και το

³⁸ Τσούκα Α. (2021) 'Διερεύνηση της ρύπανσης από βαρέα μέταλλα των εδαφών της ευρύτερης περιοχής της Μεγαλόπολης', Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γενικό Τμήμα, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Οικολογία και Διαχείριση Περιβάλλοντος», Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία
(<http://dspace.aua.gr/xmlui/bitstream/handle/10329/7401/Tsouka%20A.pdf?sequence=3>)

υπόγειο νερό. Ωστόσο, λόγω της εργασιακής εξάρτησης των κατοίκων από το εργοστάσιο, δεν προκλήθηκαν ιδιαίτερα έντονες διαμαρτυρίες για αυτά τα προβλήματα.

Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή

Η ανθρώπινη δραστηριότητα, που αφορά κυρίως σε γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες, πυρκαγιές, υλοτομία, τεχνικά έργα, λατομεία, εξορύξεις κ.ά. έχει υποβαθμίσει τα δάση της περιοχής, κάτι που έχει ως συνέπεια τη μείωση της γονιμότητας, την απόπλυση συστατικών, τη χαλαρωτή διάβρωση του εδάφους και την αναταραχή και διατάραξη στους ορίζοντες του εδάφους, δημιουργώντας συχνά άγονα εδάφη. Εδώ θα πρέπει να επισημανθεί ότι σύμφωνα με το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Λυμάτων Οικισμών Γ' Προτεραιότητας για την Περιφέρεια Πελοποννήσου (2019), ο οικισμός της Μεγαλόπολης με ισοδύναμο πληθυσμό 5.643 άτομα διαθέτει Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) που εμφανίζει προβλήματα και δε λειτουργεί. Ειδικότερα, δεν επιτυγχάνει το απαιτούμενο λειτουργικό αποτέλεσμα, ώστε να καλύπτει την ελάχιστη ποιότητα εκροής σύμφωνα με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ.

Σύμφωνα με το Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ), οι φυσικές καταστροφές και ειδικότερα οι δασικές πυρκαγιές, όπως και κάθε άλλη φυσική διαδικασία ενός οικοσυστήματος, επηρεάζονται πολύ εύκολα από την κλιματική αλλαγή. Η άνοδος της μέσης θερμοκρασίας εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής θα αυξήσει την ξηρότητα της καύσιμης ύλης, ελαττώνοντας τη σχετική υγρασία και το φαινόμενο αυτό θα γίνεται πιο έντονο στις περιοχές όπου μειώνεται η βροχόπτωση. Παράλληλα, η αύξηση της συχνότητας εμφάνισης ακραίων καιρικών συνθηκών αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στην τρωτότητα των δασών σε πυρκαγιές. Ειδικότερα για την Περιφέρεια Πελοποννήσου, οι μεγαλύτερες αυξήσεις σε όλα τα σενάρια εκπομπών προβλέπονται στα ορεινά τμήματα και οι μικρότερες στις παραθαλάσσιες περιοχές. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Σχεδίου Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή για τα διάφορα σενάρια εκπομπών, οι μέρες αυξημένου κινδύνου πυρκαγιάς αυξάνονται κατά 10-25 επιπλέον μέρες στο εγγύς μέλλον. Άξιο λόγου είναι ότι, τόσο στο εγγύς, όσο και στο μακρινό μέλλον και για όλα τα σενάρια οι προβλεπόμενες αυξήσεις στην Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι σημαντικά μεγαλύτερες συγκριτικά με τις αντίστοιχες εκτιμώμενες για τις Περιφερειακές Ενότητες της Πελοποννήσου που ανήκουν στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Η Πελοπόννησος είναι ήδη από τις πλέον ευπαθείς περιοχές σε δασικές πυρκαγιές, όπως φαίνεται και από τους χάρτες επικινδυνότητας, κάτι που τονίζει την ανάγκη λήψης μέτρων πρόληψης για τα μελλοντικά σενάρια αύξησης της θερμοκρασίας. Η αναμενόμενη ξηρασία, ως αποτέλεσμα του συνδυασμού της αύξησης της θερμοκρασίας και της μείωσης των βροχοπτώσεων αναμένεται να αυξήσει τη συχνότητα, αλλά και την έκταση των δασικών πυρκαγιών στο κοντινό μέλλον, ακόμη και στο πιο ήπιο σενάριο εκπομπών.

Τέλος, όσον αφορά τους υδάτινους πόρους, η αύξηση της θερμοκρασίας της ατμόσφαιρας και η επιμήκυνση των περιόδων ξηρασίας μπορούν να επιφέρουν τις ακόλουθες επιπτώσεις στα υδατικά αποθέματα της Περιφέρειας Πελοποννήσου:

- Εντατικοποίηση της κατανάλωσης του νερού (οικιακές χρήσεις, αρδεύσεις, ενέργεια, βιομηχανία, κ.λπ.)
- Μείωση της ποσότητας του υδατικού διαθέσιμου σε φράγματα και ταμιευτήρες

- Υπεράντληση και ποσοτική και ποιοτική υποβάθμιση των υπόγειων υδροφορέων (υφαλμύριση)
- Μείωση των ανανεώσιμων αποθεμάτων του νερού

Επιπτώσεις Απολιγνιτοποίησης στο Περιβάλλον και την Υγεία³⁹

Οι επιπτώσεις της απολιγνιτοποίησης στο περιβάλλον και την υγεία αφορούν στην περιοχή της Μεγαλόπολης, όπου βρίσκονται τα ορυχεία και οι λιγνιτικές μονάδες. Η απολιγνιτοποίηση αναμένεται πως θα έχει προοπτικά θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, κυρίως λόγω της μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που προκαλείται από τη λειτουργία των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής, αλλά και την εξόρυξη και τη μεταφορά του λιγνίτη από τα ορυχεία στις μονάδες. Ωστόσο, για να υπάρξουν μακροχρόνιες θετικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα των επηρεαζόμενων περιοχών, την ατμόσφαιρα και τα ύδατα, όπου υπήρξε ταπείνωση του υπόγειου υδροφορέα, καθώς και προστασία των εδαφών από τη διάβρωση και τις κατολισθήσεις, θα πρέπει να υλοποιηθούν τα απαραίτητα έργα αποκατάστασης. Τα έργα αυτά θα συμβάλουν και στην ελκυστικότητα της περιοχής ως τόπου κατοικίας και εργασίας.

Αντίστοιχα, θα υπάρξουν θετικές επιπτώσεις άμεσα στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζόμενων και των πολιτών, καθώς οι συνθήκες εργασίας στα λιγνιτωρυχεία είναι δύσκολες και ανθυγιεινές. Επίσης, παθήσεις που σχετίζονται με την ατμοσφαιρική ρύπανση αναμένεται να μειωθούν. Ωστόσο, για να είναι οι επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια μακροχρόνιες θα πρέπει να υλοποιηθούν τα απαραίτητα έργα αποκατάστασης των υποβαθμισμένων εκτάσεων και εγκαταστάσεων.

Ε. Πολιτιστικό Περιβάλλον

Ένα μείζον παλαιό και νέο διακύβευμα αφορά την ιστορία του τόπου. Η εγκατάσταση και λειτουργία εργοστασίου λιγνιτοπαραγωγής στη Μεγαλόπολη σε χώρο μεγάλης εγγύτητας με τα αρχαιολογικά ευρήματα της περιοχής (Αρχαία Μεγαλόπολης και Τραπεζούντας) έθεσε στο περιθώριο την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου και τη συνεπαγόμενη τουριστική ανάπτυξη. Η Λυκόσουρα δεν ήταν φυσικά η μοναδική σημαντική πόλη της περιοχής. Οι ανασκαπτικές δραστηριότητες της ΔΕΗ για την εκμετάλλευση των λιγνιτικών κοιτασμάτων της περιοχής που εκτείνεται από τις ανατολικές υπώρειες του Λυκαίου όρους μέχρι τον Αλφειό σε συνεργασία με την Ε' Εφορία Αρχαιοτήτων Σπάρτης και κατά το χρονικό διάστημα 1998-2002 έφεραν στην επιφάνεια τη σημαντική Μυκηναϊκή πόλη της Τραπεζούντας, μιας πόλης με ανεπτυγμένο πολεοδομικό σχεδιασμό, που είχε φιλοξενήσει και την έδρα των Αρκάδων βασιλέων μετά τη Λυκόσουρα και την Τεγέα. Ο Πausanias μάλιστα αναφέρεται σε σαράντα συγκροτημένες αρκαδικές πόλεις κατά την εποχή κτίσης της Μεγάλης Πόλης, που τοποθετείται ανάμεσα στο 370-361 π.Χ., οι οποίες συνέβαλαν διά των κατοίκων τους στον πολιτισμό της Μεγάλης Πόλεως. Υπό τις παρούσες συνθήκες της λιγνιτοπαραγωγικής αποδρομής, επανέρχεται στο προσκήνιο το ζήτημα της αξιοποίησης της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου το οποίο είχε ατονήσει κατά την

³⁹ ΥΠΕΝ (Ιούνιος 2021) 'Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Δήμου Μεγαλόπολης', 2η Διαβούλευση (https://sdam.gr/sites/default/files/2021-06/%CE%9C%CE%95%CE%93%CE%91%CE%9B_%CE%95%CE%A3%CE%94%CE%99%CE%9C_2%CE%B7%20%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%B2.pdf)

περίοδο της αρχικής εγκατάστασης και εντατικής λειτουργίας της λιγνιτοπαραγωγής, δηλαδή για ολόκληρο το διάστημα της επικράτησης του προτύπου της βιομηχανικής ανάπτυξης της περιοχής⁴⁰.

Το Πολιτιστικό Περιβάλλον στο Δήμο Μεγαλόπολης είναι πλούσιο και πολυσχιδές, με μια μακρά ιστορία και πολυάριθμα πολιτιστικά στοιχεία που καταντούν την περιοχή μοναδική. Η πόλη της Μεγαλόπολης και οι γύρω περιοχές διαθέτουν αξιοθέατα, μνημεία, παραδοσιακά γεγονότα και πολιτιστικά έθιμα που αναδεικνύουν την πλούσια κληρονομιά τους.

Παλαιολιθική Εποχή

Σύμφωνα με τις ανακαλύψεις στους πρόποδες του Λύκαιου όρους και πιο συγκεκριμένα στο χωριό Ίσωμα Καρυών, τα απολιθωμένα οστά ελεφάντων (με μήκος χαυλιοδόντων που έφταναν τα 2,5 μέτρα), οστά μαμούθ, υποπόταμων κι άλλων ζώων, δείχνουν πως η ζωή στην περιοχή ανάγεται κατά την Πλειστόκαινο περίοδο (2.000.000 - 10.000 χρόνια π.Χ.).

Αρχαία περίοδος

Η Μεγαλόπολη χτίστηκε με προτροπή του Επαμεινώνδα το 370 π.Χ., με σκοπό να αποτελέσει ένα κέντρο για όλους τους Αρκάδες και έναν αντίπαλο πόλο δύναμης στη γειτονική της Σπάρτη. Για να κατοικηθεί η πόλη μετακινήθηκαν κάτοικοι από 40 αρκαδικά χωριά και αρκετοί είλωτες που είχαν δραπετεύσει, έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι ποτέ αυτή η πόλη δε θα φερόταν φιλικά στη Σπάρτη. Μετά το 337 π.Χ. η πόλη συντάχθηκε με τους Μακεδόνες. Το 331 π.Χ. πολιορκήθηκε χωρίς επιτυχία από τους Σπαρτιάτες και τους συμμάχους τους. Εκεί, τον ίδιο χρόνο, συγκρούστηκαν οι Σπαρτιάτες και οι σύμμαχοί τους με τους Μακεδόνες και τους δικούς τους συμμάχους, που είχαν φτάσει για να βοηθήσουν τη Μεγαλόπολη. Οι Μακεδόνες κατάφεραν να νικήσουν, σβήνοντας έτσι κάθε ελπίδα των Σπαρτιατών για ανασύσταση της ηγεμονίας τους. Στη μάχη σκοτώθηκε ο βασιλιάς της Σπάρτης, Άγης Γ΄. Τους Μακεδόνες διοικούσε ο Αντίπατρος.

Το 223 π.Χ. ο Σπαρτιάτης βασιλιάς Κλεομένης Γ΄ την κατέλαβε και την έκαψε, αλλά οι κάτοικοί της σώθηκαν ακολουθώντας το Φιλοποίμενα στη Μεσσηνία όπου εγκαταστάθηκαν προσωρινά. Το 208 π.Χ., ο Φιλοποίμην ως στρατηγός της Αχαϊκής Συμπολιτείας την ανοικοδόμησε. Αργότερα, η πόλη καταστράφηκε οριστικά.

Το χωριό Παλλάντιο βρίσκεται κοντά στην αρχαία πόλη Παλλάντιο (3 χλμ.). Το 1991 απογράφησαν 269 κάτοικοι, ο μόνιμος όμως πληθυσμός του είναι πολύ μικρότερος. Οι κάτοικοί του ασχολούνται με τη γεωργία και κτηνοτροφία. Από το αρχαίο Παλλάντιο λέγεται ότι ξεκίνησαν άποικοι υπό τον Εύανδρο που ίδρυσαν τη Ρώμη. Για το λόγο αυτό, ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Αντωνίνος Πίος ανακήρυξε την πόλη ανεξάρτητη και προνομιούχο. Από το αρχαίο Παλλάντιο ελάχιστα ευρήματα έχουν βρεθεί. Σήμερα το χωριό ανήκει στο Δήμο Τρίπολης. Κοντά στο χωριό είναι τα χωριά Θάνα, Εύανδρο και ο οικισμός Περπατάρης.

Αρχαιολογικοί χώροι

⁴⁰ Τσίγκανου Ι. (2018) 'Στα πρόθυρα της μετάβασης στη μεταλιγνιτική εποχή. Η περίπτωση της Μεγαλόπολης', 5ο Κεφάλαιο στο Βιβλίο «Ενέργεια και Τοπικές Κοινωνίες», Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (https://www.ekke.gr/publication_files/sta-prothira-tis-metavasis-sti-metalignitiki-epochi-i-periptosi-tis-megalopolis)

Η περιοχή της Μεγαλόπολης διαθέτει σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους που αναδεικνύουν το παρελθόν της. Ένα από τα κυριότερα αξιοθέατα είναι το αρχαίο θέατρο της Μεγαλόπολης, ένα από τα μεγαλύτερα αρχαία θέατρα στην Ελλάδα. Επίσης, η αρχαία Μαντίνεια και η αρχαία Τεγέα προσφέρουν μοναδικές αρχαιολογικές εμπειρίες.

Αρχαία Λυκόσουρα⁴¹

Η αρχαία πόλη της Λυκόσουρας εντοπίζεται σε απόσταση ενός (1) χιλιομέτρου από την σύγχρονη ομώνυμη κοινότητα, η οποία υπάγεται στο Δήμο Μεγαλόπολης. Το σημερινό χωριό, με 65 κατοίκους, βρίσκεται σε απόσταση 22 χλμ. περίπου από τη Μεγαλόπολη, έδρα του Δήμου.

Εκτείνεται στις νότιες υπώρειες του Λυκαίου Όρους και βρίσκεται σε απόσταση περίπου δύο (2) ωρών με τα πόδια από τον αρχαιολογικό χώρο του ιερού του Διός στο Λύκαιο.

Ο αρχαιολογικός χώρος της αρχαίας Λυκόσουρας βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα της Αρκαδίας, στην ανατολική πλευρά του Λυκαίου όρους, μέσα σε καταπράσινο και ειδυλλιακό περιβάλλον. Απέχει 49 χλμ. από την Τρίπολη και 12 χλμ. από την Μεγαλόπολη. Ο αρχαίος οικισμός δεν έχει έως σήμερα ανασκαφεί συστηματικά, είναι μόνο ορατά τμήματα του τείχους. Το ιερό της τοπικής θεότητας, που την ονόμαζαν Δέσποινα, είναι ένα από τα σημαντικότερα ιερά της αρχαίας Αρκαδίας, που ήκμασε μέχρι το τέλος των ρωμαϊκών χρόνων.

Τα σημαντικότερα μνημεία του Αρχαιολογικού χώρου είναι:

1. Ο Ναός της Δέσποινας
2. Το Μέγαρο (Βωμός)
3. Η Μεγάλη Στοά και οι Βωμοί
4. Η Αρχαία Κρήνη-Δεξαμενή

Το ιερό της Δέσποινας στη Λυκόσουρα ήταν ένα σύμπλεγμα βωμών και ναών αφιερωμένων σε διάφορες θεότητες, με κορυφαίο το ναό και το μέγαρο της Δέσποινας. Εκεί γίνονταν από πολύ παλιά απόκρυφη οργιαστική γιορτή, με αναπαράσταση της γέννησης του Δία, όπου λάμβαναν μέρος έφηβοι υποδουόμενοι τους Κουρήτες και Κορύβαντες, που χόρευαν με ενθουσιασμό κραδαίνοντας όπλα και βγάζοντας άναρθρες κραυγές. Δέσποινα ήταν από τις αρχέγονες χθόνιες θεότητες, προς τιμήν της οποίας γίνονταν μυστηριακές λατρευτικές τελετές, τις οποίες καθώς και το όνομά της γνώριζαν μόνο οι μυημένοι σε αυτές. «Δέσποινα» δεν ήταν το κύριο όνομα της θεάς, αλλά επίθετο, με το οποίο την προσαγόρευαν. Μυστηριώδης και μη ονομαζόμενη η θεά, η επικαλούμενη Δέσποινα, την οποία ο Πausanias ταυτίζει με την Κόρη, φαίνεται ότι πράγματι ήταν η Περσεφόνη, κόρη του Ποσειδώνα και της Δήμητρας. Η Δέσποινα ήταν άρρηκτα δεμένη με την Αρκαδική λατρεία. Κατείχε ξεχωριστή θέση μεταξύ των αρκάδων θεών και για το λόγο αυτό υπήρχε συνέχεια από τη μια εποχή στην άλλη. Αυτό διαφαίνεται ανάγλυφα, τόσο στα διάφορα ευρήματα που αντιπροσωπεύουν διαφορετικές εποχές, όσο και στο τεραστίου μεγέθους σύμπλεγμα του Δαμοφώντα, όπου συνδέεται η σύγχρονη τέχνη του με την αρκαδική παράδοση.

Η Λυκόσουρα, ήταν η ιερότερη και αρχαιότερη πόλη των Αρκάδων. Ιδρύθηκε από το μυθικό βασιλιά Λυκάωνα, γιό του Πελασγού. Σύμφωνα με τις παραδόσεις, η πόλη εθεωρείτο σαν η αρχαιότερη στην ηπειρωτική γη και τα νησιά. Την πόλη επισκέφτηκε ο Πausanias και μάλιστα έγραψε στο έργο του

⁴¹ <https://golden-greece.gr/archaeological/peloponisos/arkadia/arxaia-lykosoura-arkadia>

Ελλάδος Περιήγησις ότι είναι η πρώτη πόλη που είδε ο ήλιος! Η Λυκόσουρα, που εθεωρείτο «η πιο παλαιά πόλη του κόσμου», εξακολούθησε να υπάρχει όταν μετά το 360 όλες οι άλλες αρκαδικές πόλεις ενώθηκαν, σχηματίζοντας τη Μεγαλόπολη. Συνέχισαν να τελούνται τα μυστήρια, όπως μας πληροφορεί επιγραφή του 3^{ου} αι. π.Χ.

Ο αρχαιολογικός χώρος περιλαμβάνει ναό, περίβολο, ένα μεγάλο βωμό σε δύο επίπεδα (μέγαρο), όπου λάμβαναν χώρα οι επίσημες τελετές, τη μεγάλη στοά, υπολείμματα Λουτρών, και τους βωμούς της Δέσποινας, της Δήμητρας και της Μεγάλης Μητρός. Τα σωζόμενα ερείπια είναι του 2^{ου} αι. π.Χ. Στο ναό της Δέσποινας βρέθηκε το βάθρο του περίφημου «συντάγματος» του Μεσσήνιου γλύπτη Δαμοφώντα (σύμπλεγμα των κολοσσιαίων αγαλμάτων της Αθηνάς, της Δήμητρας, της Αρτέμιδας και του τιτάνα Ανύτου) του 2^{ου} π.Χ. αι., καθώς και θραύσματα από τα αγάλματα των θεών. Το λατρευτικό άγαλμα παριστάνει τη Δέσποινα ένθρονη, με την κίστη στα γόνατά της, ενώ δίπλα της στέκονταν οι θεές Δήμητρα και Άρτεμις.

Στον πέπλο του αγάλματος της Δέσποινας στη Λυκόσουρα απεικονίζονταν κάθε είδους μουσικοί μεταμφιεσμένοι σε ζώα, με μάσκες σε μορφή όνου καθώς και πλάσματα με κεφαλή αγελάδας ή χοίρου. Στη βάση του αγάλματος απεικονίζονταν Κουρήτες και Κορύβαντες. Μάλλον με αυτό υποδηλώνεται η ύπαρξη ενός λατρευτικού θιάσου μασκοφόρων και μια μυστηριακή κοινωνία πολεμιστών στον κύκλο της θυσίας.

Κατά τον Ηρόδοτο, στην Αρκαδία διατηρούνταν προδωρικά μυστήρια της Δήμητρας. Το μέγαρο της Δέσποινας, είναι ένα ναόμορφο οικοδόμημα με υπαίθριο βωμό. Ήταν ιερός χώρος όπου γίνονταν τελετουργίες μύησης και μυστηριακές θυσίες. Στο μεγάλο βωμό γίνονταν θυσίες διαμελισμού. Πάνω από το μέγαρον υπήρχε άλσος και στην κορυφή του υψώματος ιερό του Πανός. Εντυπωσιακά είναι τα αναθηματικά αγαλματίδια κριοκέφαλων ανθρώπων με μακριά ενδύματα. Στα νοτιοδυτικά του μεγάρου υπάρχει κρηνικό κτίσμα από μεγάλες ορθογωνισμένες πέτρες. Επίσης, υπάρχει και μία μνημειώδης κατασκευή από δέκα σειρές εδωλίων στο πλάι του ναού, από όπου παρακολουθούσαν τα δρώμενα οι προσκυνητές.

Δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο έχει δημιουργηθεί το μικρό μονόχωρο Αρχαιολογικό Μουσείο της Λυκοσούρας, το οποίο στεγάζει μέρος των ευρημάτων του Ιερού της Δέσποινας στη Λυκοσούρα. Το Μουσείο περιλαμβάνει τις εξής συλλογές: γλυπτά, επιγραφές, μαρμάρινα και πήλινα αναθήματα διαφόρων τύπων από το Ιερό της Δέσποινας στη Λυκόσουρα Αρκαδίας, καθώς και διάφορα μικρά ευρήματα από την περιοχή γύρω από το Ιερό.

Στο μικρό μονόχωρο Μουσείο, εντός του αρχαιολογικού χώρου, εκτίθενται σήμερα οι κορμοί των αγαλμάτων του λατρευτικού συντάγματος. Οι κεφαλές των μορφών μεταφέρθηκαν ήδη από τις αρχές του 20ου αι. στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, όπου και εκτίθενται.

Παρακάτω παρουσιάζονται προτάσεις ανάδειξης της αρχαίας Λυκόσουρας:

1. Καθαρισμός του τείχους της αρχαίας πόλης
2. Ολοκληρωμένο σύστημα πυρόσβεσης και πυρασφάλειας στον αρχαιολογικό χώρο του Ιερού
3. Συστηματικός καθαρισμός, αποψίλωση και τοπογραφική αποτύπωση όλου του χώρου του ιερού

4. Διαμόρφωση μονοπατιού που οδηγεί από το Μουσείο στο ιερό
5. Ενημερωτικές πινακίδες, πινακίδες σήμανσης κλπ.
6. Αναβάθμιση του Μουσείου (τουαλέτες, ελαιοχρωματισμοί, νέες πινακίδες σήμανσης κλ.)
7. Αντικεραυνική προστασία
8. Διαμόρφωση πεζοπορικής διαδρομής που θα συνδέει τον αρχαιολογικό χώρο με τον χώρο του Ιερού Διός στο Λύκαιο.

Τέλος, κρίνεται ότι απαιτείται η εκπόνηση μελέτης συντήρησης και ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου.

Αρχαιολογικός Χώρος Μεγαλόπολης⁴²

Ο αρχαιολογικός χώρος της αρχαίας Μεγάλης Πόλης βρίσκεται 3 χκμ. έξω από την σημερινή πόλη της Μεγαλόπολης, κοντά στο δρόμο Μεγαλόπολης - Καρύταινας και 35 χλμ. από την Τρίπολη. Κοντά κυλά ο ποταμός Ελισσών, που εκβάλλει στον Αλφειό.

Η Μεγαλόπολη ιδρύθηκε το 371 π.Χ. από συνοικισμό διαφόρων Αρκαδικών κωμών με τη συνδρομή του Θηβαίου στρατηγού Επαμεινώνδα. Η πόλη παρήκμασε στους υστερορωμαϊκούς χρόνους και κατά το μεσαίωνα οι κάτοικοι διεσπάρησαν σε γειτονικούς οικισμούς.

Τα σημαντικότερα μνημεία του Αρχαιολογικού χώρου είναι:

1. Το Αρχαίο Θέατρο (4ος αιώνας π.Χ.)
2. Η Αρχαία Αγορά. Περιλαμβάνει τα εξής ανεσκαμμένα μνημεία: το Ιερό του Διός Σωτήρος, την Φιλίππειο Στοά και τμήμα της Μυροπώλιδος Στοάς.
3. Λείψανα των τειχών
4. Το Θερσίλειο Βουλευτήριο

Κεντρικό μνημείο είναι το Αρχαίο Θέατρο, το οποίο αποτελεί μεγάλη μαρτυρία της κραταιάς Αρκαδικής Ομοσπονδίας και της πανίσχυρης Μεγάλης Πόλεως, της νεώτερης πόλης της αρχαίας Αρκαδίας, που γνώρισε αίγλη και μεγαλείο, αλλά χάθηκε μέσα σε δύο αιώνες.

Αρχαίο Θέατρο Μεγαλόπολης⁴³

Το θέατρο Μεγαλόπολης ήταν το μεγαλύτερο του αρχαίου ελληνικού κόσμου. Αποτελέσε σπουδαίο πνευματικό και καλλιτεχνικό κέντρο τον 3ο αιώνα π. Χ. για την Μεγάλη Πόλη και το Αρκαδών Κοινό μαζί με το Θερσίλειο βουλευτήριο, την Αγορά, τα Ιερά, τη Φιλίππειο Στοά. Κατασκευάστηκε από τον Αργεΐτη Πολύκλειτο λίγο μετά το 370 π.χ. Το κοίλο είχε διάμετρο 145 μ., ενώ η ορχήστρα του 30 μ. περίπου. Θεωρείται ότι το κοίλο περιλάμβανε δύο διαζώματα, με 20 σειρές εδωλίων στα δύο κατώτερα μέρη του και 17 στο ανώτερο μέρος. Υπολογίζεται πως η χωρητικότητά του ήταν 18.200 θεατές περίπου.

⁴² <https://www.gnoristetinellada.gr/politismos/arxaiologikoi-xoroi/6175-arxaia-megalopoli>

⁴³ <https://diazoma.gr/theaters/archaio-theatro-megalopolis/>

Η πρώτη σειρά εδωλίων αποτελείται από εννέα ενεπίγραφους θρόνους. Το βάθος του σκηνικού οικοδομήματος σχηματιζόταν από την παρακείμενη στοά του Θερσιλείου. Για τις ανάγκες των παραστάσεων είχε κατασκευαστεί ξύλινη σκηνή, η οποία στηνόταν μπροστά από τη στοά και τον υπόλοιπο καιρό φυλασσόταν στη σκηνοθήκη. Στην Αρκαδία, στο κέντρο της Πελοποννήσου, η αρχαία πόλη της Μεγαλόπολης βρίσκεται περίπου 1,6 χλμ. νότια από την ομώνυμη σύγχρονη πόλη. Το θέατρο της Μεγαλόπολης, το μέγεθος του οποίου εντυπωσίασε και τον Πausanias (8,32, 1), είναι το μεγαλύτερο μνημείο του είδους στον ελληνικό χώρο, αφού η χωρητικότητά του εκτιμάται σε 18-20.000 θεατές. Πρόκειται για ένα λίθινο μνημείο, η αρχική φάση του οποίου τοποθετείται στην περίοδο 350-300 π.Χ.

Το θέατρο είχε χτιστεί στα φυσικά πρανή του λόφου και το κοίλο του ήταν χωρισμένο σε τρία τμήματα. Η ορχήστρα του είχε 30 μ. διάμετρο και το κοίλο είχε μέγιστη διάμετρο 145 μ. Πρόκειται για ένα από τα πρώτα θέατρα στον ελληνικό χώρο, όπου εφαρμόζεται το αρχιτεκτονικό σχέδιο της κυκλικής κάτοψης κοίλου και ορχήστρας.

Το κάτω τμήμα χωριζόταν σε εννέα κερκίδες και διατηρεί σε καλή κατάσταση τις πρώτες σειρές των εδωλίων του καθώς και τις θέσεις της προεδρίας. Στο πίσω μέρος των ερεισίνωτων των εδωλίων υπάρχουν χαραγμένες επιγραφές του 4ου και 3ου αι. π.Χ. Η κιονοστοιχία του Θερσιλείου, που ήταν κτισμένο στη νότια πλευρά του θεάτρου, αποτελούσε ένα σκηνικό βάθος απέναντι στο κοίλο του θεάτρου και το στοιχείο αυτό υπήρξε καινοτομία για την αρχιτεκτονική των θεάτρων που ήταν ενταγμένα στον πολεοδομικό ιστό μιας πόλης.

Το θέατρο αρχικά διέθετε κινητή ξύλινη σκηνή που αποσυρόταν και φυλασσόταν στην σκηνοθήκη που λειτουργούσε ως χώρος αποθήκευσης του θεατρικού υλικού και βρισκόταν κοντά στη δυτική πάροδο. Το κτιστό λίθινο προσκήνιο, του οποίου το θεμέλιο διατηρείται σήμερα, κατασκευάστηκε στη ρωμαϊκή περίοδο. Το θέατρο ανασκάφηκε στα 1890-1891 από την Αγγλική Αρχαιολογική Σχολή υπό τη διεύθυνση των E.A. Gardner και W. Loring και σήμερα είναι μερικώς αναστηλωμένο.

Εικόνα 1. Το Αρχαίο Θέατρο της Μεγαλόπολης.

Πηγή: <https://diazoma.gr/theaters/archaio-theatro-megalopolis/>

Σύμφωνα με μελέτη του Πολιτικού Μηχανικού Κώστα Ζάμπα (2015), η οποία ανατέθηκε και επιτελέστηκε με την συμβολή του πολιτιστικού οργανισμού «ΔΙΑΖΩΜΑ», για τις απαραίτητες εργασίες αποκατάστασης του αρχαίου θεάτρου της Μεγαλόπολης, αναφέρονται τα παρακάτω:

Με δεδομένο το ιστορικό των μελετών και των εργασιών απαιτείται η εκπόνηση μιας λεπτομερούς μελέτης εφαρμογής για το σύνολο των επεμβάσεων με προτεραιότητες και ιεραρχήσεις κατά περιοχές. Άμεσα είναι δυνατό να ξεκινήσουν οι προκαταρτικές εργασίες βάσει των εγκεκριμένων προμελετών. Θα ακολουθήσουν οι εργασίες βάσει της πρώτης φάσης της μελέτης εφαρμογής σε μια περιοχή και θα προετοιμάζονται οι μελέτες εφαρμογής για την επόμενη. Οι περιοχές φαίνονται στην εικόνα που ακολουθεί αριθμημένες με την προτεινόμενη χρονική σειρά.

Η πρώτη περιοχή ορίζεται από τις κάτω σειρές του λίθινου κοίλου που έχουν αποκαλυφθεί. Οι εργασίες θα περιλαμβάνουν ανατάξεις, συγκολλήσεις, συμπληρώσεις, σφραγίσεις λίθινων μελών. Η μελέτη εφαρμογής θα περιέχει αποτύπωση παρουσιασμένη σε κλίμακα 1/20 και επί των σχεδίων αυτών θα καταχωρηθούν όλες οι προτάσεις με λεπτομέρεια. Επισημαίνεται ότι θα πρέπει να υπάρχει μια πλήρης εικόνα για τις απαιτούμενες εργασίες σε όλες τις κερκίδες, έτσι ώστε να είναι συνολικά σαφές σε ποια έκταση προβλέπεται κάθε είδος εργασίας και κυρίως οι συμπληρώσεις με νέο υλικό. Η γνώμη μας είναι ότι οι γενόμενες συμπληρώσεις περιέλαβαν και πολύ μικρά τεμάχια, τα οποία δεν ήταν απαραίτητα από λόγους ασφαλείας, ευστάθειας ή ολοκλήρωσης της μορφής.

Τα λεπτομερή σχέδια του αποκαλυφθέντος τμήματος του κοίλου θα πρέπει να εξαρτηθούν από ένα γενικότερο τοπογραφικό του μνημείου με σταθερά σημεία. Δεδομένου ότι έχουν γίνει τοπογραφικές αποτυπώσεις, θα πρέπει να βρεθούν τα παλαιά σχέδια να αναγνωριστούν τα σταθερά σημεία και να προστεθούν μόνο όσα νέα σημεία χρειάζονται. Για τις εργασίες στο κάτω τμήμα του κοίλου είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί η υπάρχουσα γερανογέφυρα, αφού καθαριστούν και βαφούν τα στοιχεία των ικριωμάτων που έχουν σκουριάσει. Η μετάθεση του συστήματος προς ανατολάς είναι δυνατή με

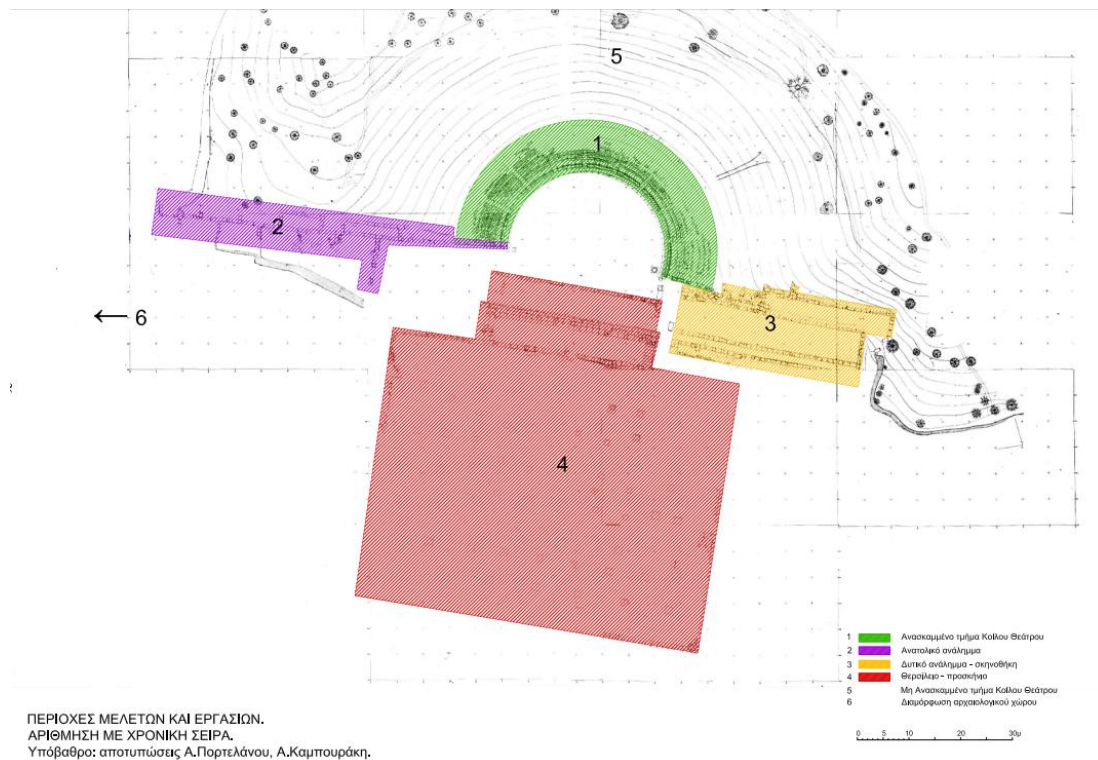
τη βοήθεια γερανού. Είναι επίσης δυνατή η προσθήκη μιας ελαφριάς γερανογέφυρας αλουμινίου για μικρότερα βάρη.

Για τις επεμβάσεις στα αναλήμματα έχει προταθεί η γενική αποσυναρμολόγησή τους, η κατασκευή πλάκας θεμελίου με πασσάλους από οπλισμένο σκυρόδεμα, η ενίσχυση των πρανών και η ανακατασκευή των τοίχων ενισχυμένων με κατακόρυφα αγκύρια. Οι προτάσεις αυτές έχουν εγκριθεί, αλλά η γνώμη του γράφοντος είναι πως πρόκειται για πολύ βαριές επεμβάσεις με αβέβαιο αποτέλεσμα για την προστασία του αρχαίου υλικού. Το πρώτο βήμα για την εγκεκριμένη επέμβαση στα αναλήμματα είναι η λεγόμενη αποχωμάτωση στους χώρους μεταξύ των διαμήκων τοίχων των αναλημμάτων. Στην πραγματικότητα πρόκειται για μια αρχαιολογική ανασκαφή, η οποία είναι δυνατό να ξεκινήσει άμεσα κατά τμήματα, έτσι ώστε να ερευνηθεί η κατάσταση των αναλημματικών τοίχων 4 στο εσωτερικό τους. Πιθανότατα είναι δυνατό να αποφευχθεί η γενική αποξήλωση των αναλημματικών τοίχων και να γίνει η αποκατάσταση των αναλημμάτων με τοπικές αποξηλώσεις των πλέον παραμορφωμένων τμημάτων τους, ανάταξη άλλων και ενίσχυση των υπολοίπων με εσωτερικές αθέατες κατασκευές. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται ο προγραμματισμός και παρακολούθηση των ανασκαφικών εργασιών, έτσι ώστε να αντληθούν οι κατάλληλες πληροφορίες και να οριστικοποιηθούν οι προτάσεις επέμβασης. Συνεπώς όταν θα υπάρχουν τα πραγματικά δεδομένα από τις τομές είναι πιθανότατο να αναθεωρηθούν οι ήδη εκπονηθείσες μελέτες.

Ειδικά για το αποσυναρμολογημένο άνω τμήμα του ανατολικού τμήματος θα συγκεντρωθούν όλα τα στοιχεία που υπάρχουν και θα αναζητηθεί η αρχική θέση των λιθοπλίνθων προκειμένου να επανατοποθετηθούν.

Σε όλη τη διάρκεια των επεμβάσεων και με την παράλληλη εκπόνηση των μελετών θα είναι δυνατό να δίνονται οδηγίες στα συνεργεία για την έντεχνη εφαρμογή της μελέτης και ταυτοχρόνως να αναγνωρίζονται και να αξιολογούνται τα νέα στοιχεία που προκύπτουν. Με αυτό τον τρόπο θα εξασφαλιστεί μια σωστή αναστήλωση και ταυτοχρόνως μια πλήρης τεκμηρίωση και κατανόηση του μνημείου. Άλλωστε μια αναστήλωση ποτέ δεν είναι απλώς ένα τεχνικό έργο. Είναι επίσης μια ερευνητική επιστημονική εργασία αναγνώρισης του μνημείου και της αρχικής του υπόστασης, την οποία θα πρέπει να σεβαστούμε κατά τις επεμβάσεις.

Εικόνα 2. Αρχαίο θέατρο Μεγαλόπολης – Περιοχές μελετών και εργασιών, αρίθμηση με χρονική σειρά.

Πηγή: Ζάμπας Κώστας, 2015.

Οι φάσεις της μελέτης με τα αντίστοιχα περιεχόμενα βάσει των όσων αναλύθηκαν παραπάνω είναι:

1. Μελέτη εφαρμογής αποκατάστασης σωζόμενου τμήματος κοίλου και προετοιμασίας επεμβάσεων στα αναλήμματα. Περιλαμβάνει: Συγκέντρωση, έλεγχο και συσχέτισμό των στοιχείων των μελετών που έχουν γίνει μέχρι σήμερα. Συμπληρωματική τοπογραφική αποτύπωση συνόλου σε συσχέτιση με υπάρχουσες αποτυπώσεις. Αποτύπωση, παθολογία και προτάσεις αποκατάστασης κατώτερων σειρών κοίλου σε κλίμακα 1/20. Αξιοποίηση υφιστάμενου εξοπλισμού εργοταξίου (γερανογέφυρα, οικόσκοι, εργαλεία κλπ) Καθορισμός θέσεων τομών στα αναλήμματα, παρακολούθηση εργασιών, συμπληρωματικές αποτυπώσεις.
2. Μελέτη εφαρμογής αποκατάστασης ανατολικού αναλήμματος. Αναγνώριση θέσης λιθοπλίνθων ανατολικού αναλήμματος που βρίσκονται στο έδαφος και μελέτη επανατοποθέτησής τους. Βάσει των αποτελεσμάτων των ερευνητικών τομών θα οριστεί η μέθοδος επέμβασης σε φάση μελέτης εφαρμογής με αξιοποίηση των μελετών που έχουν ήδη εκπονηθεί.
3. Μελέτη εφαρμογής αποκατάστασης δυτικού αναλήμματος και σκηνοθήκης. Βάσει των αποτελεσμάτων των ερευνητικών τομών θα οριστεί η μέθοδος επέμβασης σε φάση μελέτης εφαρμογής με αξιοποίηση των μελετών που έχουν ήδη εκπονηθεί.
4. Μελέτη εφαρμογής αποκατάστασης κρηπίδας Θεορσλείου και ανάδειξης χώρου. Μετά από συστηματικό καθαρισμό του χώρου, διερευνητική τομή στο δυτικό άκρο του νότιου τοίχου και ανασκαφική διερεύνηση.

5. Μελέτη εφαρμογής αποκατάστασης άνω τμήματος κοίλου. Βάσει των συμπερασμάτων περί της έκτασης διατήρησης των εδωλίων από διερευνητικές τομές. Η μελέτη θα παραδίδεται κατά στάδια και θα τίθεται σε εφαρμογή, ενώ παραλλήλως θα προχωρεί η εκπόνηση των επομένων σταδίων της μελέτης.

Αρχαία Τραπεζούντα⁴⁴

Πρόκειται για αρχαία πόλη της Αρκαδίας που ανήκε στην Παρασσία χώρα. Λιγοστά ερείπια από το ανασκαφέν αρχαίο τείχος της πόλης απαντώνται στην περιοχή μεταξύ των χωριών Μαυριά και Κυπαρρίσια, δίπλα στα λιγνιτικά πεδία της ΔΕΗ.

Κάστρο Καρύταινας⁴⁵

Η Καρύταινα είναι το βασικό κάστρο της περιοχής. Ήλεγχε τα στρατηγικά περάσματα που συνέδεαν την Αρκαδία με τη Μεσσηνία και την Ηλεία. Το κάστρο με τον οικισμό του αναπτύσσεται σε απότομο βραχώδες έξαρμα στη δεξιά όχθη του Αλφειού ποταμού. Στον ίδιο λόφο πιθανολογείται ότι βρισκόταν η αρχαία πόλη Βρένθη, που αναφέρεται ως ερειπωμένη ήδη από την εποχή του Πausανία, αλλά και μια βυζαντινή εγκατάσταση.

Λίγο μετά την κατάληψη της Πελοποννήσου από τους Φράγκους σταυροφόρους και την ίδρυση του πριγκιπάτου της Αχαΐας το 1205, η Καρύταινα έγινε έδρα βαρονίας με 22 φέουδα. Πρώτος βαρόνος αναδείχτηκε ο Ούγος ντε Μπριγιέρ, ενώ η ανέγερση του εντυπωσιακού κάστρου της αποδίδεται, σύμφωνα με το χρονικό του Μορέως στον γιο του, Γοδεφρείδο περί τα μέσα του 13^{ου} αιώνα. Το 1320 η Καρύταινα κυριεύτηκε από τον ιδιοκτήτη του Μυστρά Ανδρόνικο Παλαιολόγο Ασάν και παρέμεινε υπό βυζαντινή κυριαρχία έως και το 1458, όταν καταλήφθηκε από τους Οθωμανούς. Έκτοτε και έως την Ελληνική Επανάσταση παρέμεινε υπό οθωμανική διοίκηση με μία σύντομη περίοδο βενετικής κυριαρχίας (1685-1715). Καθ' όλη τη διάρκεια της Οθωμανικής περιόδου αποτέλεσε σημαντικό εμπορικό κέντρο με μεγάλο παζάρι, κυρίως για την πώληση των σιτηρών της ευρύτερης περιοχής. Κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης και συγκεκριμένα το 1826, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης επισκεύασε το κάστρο προκειμένου να το χρησιμοποιήσει ως καταφύγιο για τον άμαχο πληθυσμό και ταυτόχρονα ως ορμητήριο για τις επιχειρήσεις του κατά του Ιμπραήμ. Από την μεσαιωνική Καρύταινα διατηρείται σε καλή κατάσταση η οχυρή ακρόπολη στην κορυφή του λόφου. Εντός αυτής διακρίνονται τα ερείπια των χώρων διαμονής των φράγκων βαρώνων. Στο κέντρο δέσποζε ο ψηλός κεντρικός πύργος σήμερα κατεδαφισμένος ως τα θεμέλια. Στην ηπιότερη πλαγιά του λόφου από την ίδια περίοδο διατηρείται ο ναός της Παναγίας του κάστρου, το συγκρότημα της λεγόμενης οικίας Κολοκοτρώνη καθώς και άλλα κτήρια σε χαμηλά ερείπια. Χαμηλότερα, έξω από την οχύρωση του κάστρου δεσπόζει ο βυζαντινός πύργος του Ματζουρανόγιαννη.

Στον διατηρητέο μεταβυζαντινό οικισμό με πολλά σπίτια που χρονολογούνται στον 18ο αιώνα, ξεχωρίζει ο πύργος της Λεβένταινας, οι ναοί του Αγίου Νικολάου και της Ζωοδόχου Πηγής με το μεσαιωνικό κωδωνοστάσιο. Έξω από τον οικισμό, στον Αλφειό ποταμό διατηρείται η μοναδική βυζαντινή γέφυρα του 15ου αιώνα με ένα παρεκκλήσι κτισμένο σε ένα από τα ποδαρικά της.

⁴⁴ <https://www.exploring-greece.gr/el/show/37708/:ttd/ARCHEA-TRAPESUDA>

⁴⁵ http://odysseus.culture.gr/h/3/gh351.jsp?obj_id=7525

Κάστρο Λεονταρίου⁴⁶

Δίπλα από το Λεοντάρι και πάνω στο λόφο που δεσπόζει στο χωριό υπάρχουν τα ερείπια μεσαιωνικού φράγκικου κάστρου. Η περιοχή ανήκε σε μια από τις σημαντικότερες φράγκικες βαρονίες της Πελοποννήσου, την ονομαζόμενη Βελιγοστή. Η στρατηγική του θέση ανέδειξε το Λεοντάρι την περίοδο της φραγκοκρατίας σε εμπορικό και διοικητικό κέντρο όλης της περιοχής. Το Λεοντάρι αναπτύχθηκε ραγδαία μετά από την καταστροφή της Βελιγοστής. Μάλιστα, από το 1300 μέχρι το 1391 αποτελούσε την έδρα των δεσποτών του Μοριά. Το 1391 καταλήφθηκε από τους Τούρκους υπό τον Εβρενός Πασά. Σύντομα όμως οι Τούρκοι έφυγαν και το Λεοντάρι επανήλθε στους Βυζαντινούς.

Στο κάστρο σώζονται υπολείμματα της οχύρωσης και μιας δεξαμενής. Κοντά στην είσοδό του υπάρχει η επίσης ενδιαφέρουσα βυζαντινή εκκλησία του Αγίου Αθανασίου, χαρακτηριστικό δείγμα βυζαντινής αρχιτεκτονικής.

Μεγάλη ανάπτυξη γνώρισε στα βυζαντινά χρόνια, καθώς δεν αποτέλεσε απλώς μια ακμάζουσα ελληνική κοινότητα που διαδέχτηκε το φράγκικο οικισμό της Βελιγοστής, αλλά στο πέρασμα του χρόνου εξελίχθηκε στην δεύτερη σημαντικότερη πόλη του Δεσποτάτου του Μυστρά, ενώ για περιορισμένα χρονικά διαστήματα διεκδίκησε και τον τίτλο της πρωτεύουσάς του, περί το 1391, λόγω της στρατηγικής θέσης που κατείχε το ονομαστό του κάστρο. Το οχυρό αυτό ήταν και η βασική αιτία που το Λεοντάρι δεν έχασε τη λάμψη του, ούτε στα χρόνια που ακολούθησαν την Άλωση της Κωνσταντινούπολης, καθώς τόσο οι Βενετοί κατακτητές, όσο και οι Τούρκοι, συγκρούστηκαν αρκετές φορές στην προσπάθειά τους να το θέσουν υπό το δικό τους έλεγχο, ενώ ανεξαρτήτως της δύναμης που το κυριεύε ο οικισμός διατηρούσε τον τίτλο της ομώνυμης επαρχίας.

Η στρατηγική του σημασία ήταν τόσο μεγάλη, ώστε για μια χρονική περίοδο μετατράπηκε σε έδρα του Τούρκου πασά της Πελοποννήσου, ενώ αργότερα και ύστερα από την οριστικοποίηση της επικράτησης των Τούρκων στην Πελοπόννησο, το Λεοντάρι εξακολούθησε να κατέχει το ρόλο πρωτεύουσας σε μία από τις 24 επαρχίες - βιλαέτια, στις οποίες χώρισαν το Μοριά οι κατακτητές. Ενδεικτικό, άλλωστε, της σπουδαιότητας του κάστρου για τον εκάστοτε κύριο της περιοχής είναι ότι η μισθοδοσία της φρουράς του, γινόταν απευθείας από τον ίδιο τον σουλτάνο, τακτική που ίσχυε για τα σημαντικά φρούρια, όπως ήταν εκείνα του Μυστρά, του Ναυπλίου, της Πάτρας, του Ναυαρίνου, της Μεθώνης και της Κορώνης.

Κάστρο Ωριάς ή Παλιόκαστρο⁴⁷

Στη νοτιοδυτική Αρκαδία στα σύνορα με τη Μεσσηνία υπάρχει το Κάστρο της Ωριάς ή Γαρδικίου ή Παλιόκαστρο, το οποίο είναι κτισμένο κοντά στον οικισμό Τουρκολέκα, πάνω σε απόκρημνο λόφο. Είναι γνωστό και με το όνομα Gradisco. Το όνομα Κόκκαλα ή Κόκλα το πήρε διότι κατά την κατάληψή του από τους Τούρκους το 1460 σφαγιάστηκαν 6.000 υπερασπιστές του και τα άψυχα κορμιά τους πετάχτηκαν στον γκρεμό από τη νότια πλευρά του κάστρου.

Το κάστρο βρίσκεται σε υψόμετρο 670μ. και κτίστηκε από τους Φράγκους του Πριγκιπάτου της Αχαΐας, μεταξύ 1265-1292. Αργότερα το κατέλαβαν οι Βυζαντινοί του Δεσποτάτου του Μορέως. Το

⁴⁶ <https://megalopoli.gov.gr/kastro-leontariou/>

⁴⁷ <https://peloponnisossearch.com/el/castle/orias-castle>

1374 το κάστρο θα έπεφτε στα χέρια των Φράγκων αν δεν ερχόταν σε βοήθεια ο Μανουήλ Κατακουζηνός από το Μυστρά. Μετά το 1460 το κάστρο δεν αναφέρεται πουθενά, ενώ κατά την Ελληνική Επανάσταση το υπερασπίστηκε ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.

Η πρόσβαση στο κάστρο είναι δύσκολη και επικίνδυνη. Στο κάτω μέρος του υψώματος στο οποίο είναι κτισμένο υπάρχει πλάτωμα και στην άκρη του γκρεμός. Σήμερα υπάρχουν ερείπια από διάφορα κτίσματα, όπως από έναν πύργο, από μια δεξαμενή νερού, από τον ναό της Παναγίας. Επίσης, θα συναντήσει κανείς ερείπια τάφων, μιας θολωτής δεξαμενής, της εκκλησίας της Αγ. Ελεούσας κ.ά.

Στον επόμενο Πίνακα παρουσιάζεται το πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα (αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία) του Δήμου Μεγαλόπολης με βάση τα στοιχεία του Αρχαιολογικού Κτηματολογίου⁴⁸.

Πίνακας 20. Πολιτιστικό απόθεμα Δήμου Μεγαλόπολης.

ΜΝΗΜΕΙΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΦΕΚ ΚΗΡΥΞΗΣ
Κάστρο Καριταίνης	Γόρτυνος	Καρύταινα	ΒΔ 25-2-1922, ΦΕΚ 28/Α'/26.2.1922
Πύργος Κουντάνη στην Καρίταινα	Γόρτυνος	Καρύταινα	ΥΑ 15794/19-12-1961, ΦΕΚ 35/Β'/2.2.1962
Πύργος Λεβένταινας στην Καρίταινα	Γόρτυνος	Καρύταινα	ΥΑ 15794/19-12-1961, ΦΕΚ 35/Β'/2.2.1962
Κουιάδα ποταμού Λουσίου	Γόρτυνος		ΥΑ 11707/14- 6-1966, ΦΕΚ 429/Β'/8.7.1966
Φρούριο Γόρτυνος (Μάρμαρα)	Γόρτυνος		ΥΑ 131296/4450/21-1-1952, ΦΕΚ 33/Β'/14.2.1952
Αρχαίο φρούριο επί του υψώματος του Αγίου Νικολάου στον Βλαχορράπη	Γόρτυνος		ΥΑ 131296/4450/21-1-1952, ΦΕΚ 33/Β'/14.2.1952
Αρχαιολογικός χώρος Κυπαρισίων, Δήμου Γόρτυνας Νομού Αρκαδίας.	Γόρτυνος	Κυπαρίσσια	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ.43/ 106096/4921/12-12-2005, ΦΕΚ 1931/Β'/ 30.12.2005
Γεφύρι του "Κούκου" στον ποταμό Αλφειό	Γόρτυνος		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/4574/15167/ 17-3-1999, ΦΕΚ 337/Β'/ 8.4.1999
Γέφυρα επί του Γορτυνίου	Γόρτυνος		ΥΑ 131296/4450/21-1-1952, ΦΕΚ 33/Β'/14.2.1952
Γέφυρα κοντά στο μύλο Κόκορη	Γόρτυνος		ΥΑ 131296/4450/21-1-1952, ΦΕΚ 33/Β'/14.2.1952
Γέφυρα στον Αλφειό ποταμό	Γόρτυνος	Καρύταινα	ΥΑ 136340/6023/29-12-1956, ΦΕΚ 11/Β'/12.1.1957
Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στο Λιμποβίσι	Γόρτυνος		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/9574/ 200/10-4-1989, ΦΕΚ 268/Β'/ 17.4.1989
Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στη δεξιά όχθη του Γορτυνίου	Γόρτυνος		ΥΑ 131296/4450/21-1-1952, ΦΕΚ 33/Β'/14.2.1952
Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στον Βλαχορράπη	Γόρτυνος	Βλαχορράπη	ΥΑ 161067/6488/24-12-1957, ΦΕΚ 12/Β'/17.1.1958
Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής	Γόρτυνος	Καρύταινα	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/ΚΗΡ/

⁴⁸ <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>

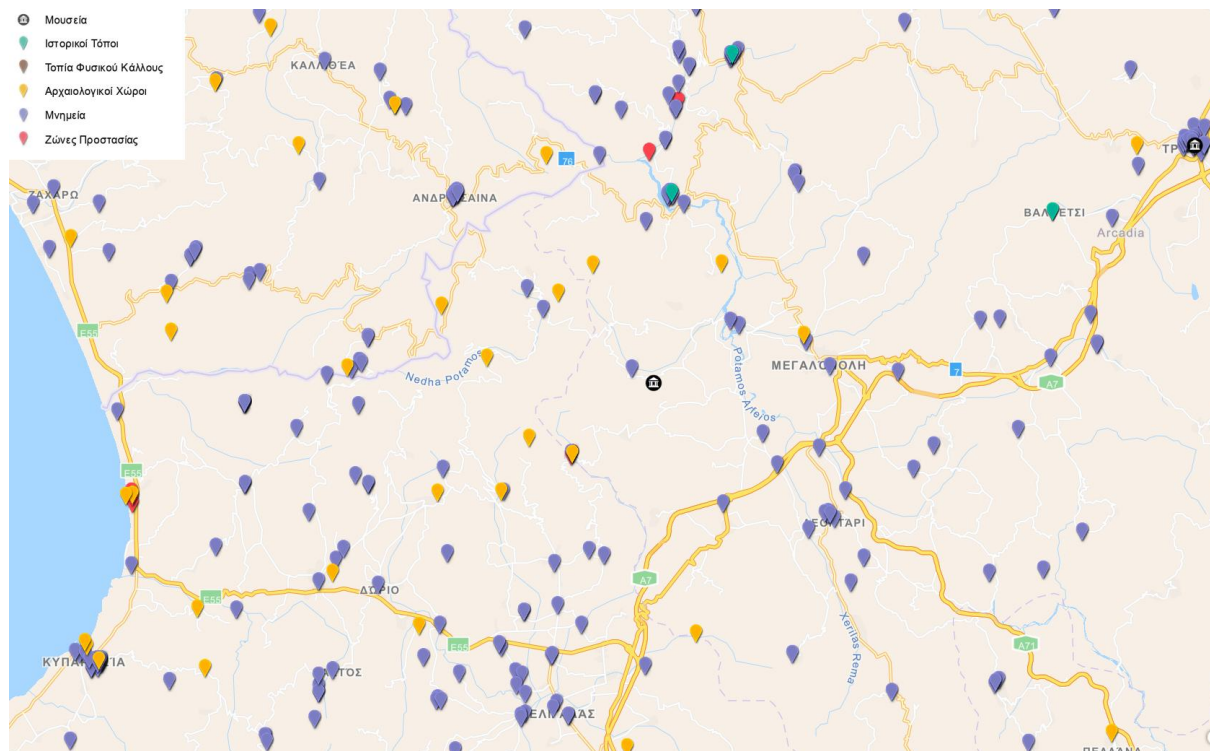
ΜΝΗΜΕΙΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΦΕΚ ΚΗΡΥΞΗΣ
στην Καρίταινα			27931/865/15-6-2000, ΦΕΚ 818/Β' /5.7.2000
Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, ιδ. Οικογένειας Ταγκαλάκη	Γόρτυνος	Καρύταινα	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/ΚΗΡ/22494/675/11-7-2000, ΦΕΚ 982/Β' /9.8.2000
Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Καριταίνης (Νεκροταφείο)	Γόρτυνος	Καρύταινα	ΒΔ 26-10-1923, ΦΕΚ 328/Α' /14.11.1923
Αρχαιολογικός χώρος γύρω από τον Ι. Ναό Αγίου Αθανασίου Κωτίλιου	Γόρτυνος	Κωτίλιον	ΥΑ 15794/19-12-1961, ΦΕΚ 35/Β' /2.2.1962
Κωδωνοστάσιο Παναγίας Καριταίνης	Γόρτυνος	Καρύταινα	ΒΔ 26-10-1923, ΦΕΚ 328/Α' /14.11.1923
Ι. Ναός Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Καρίταινας και κωδωνοστάσιο	Γόρτυνος	Καρύταινα	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/5551/191/19-2-2001, ΦΕΚ 198/Β' /1.3.2001
Νέα Μονή Καλαμίου Ατσιόλου	Γόρτυνος		ΒΔ 25-2-1922, ΦΕΚ 28/Α' /26.2.1922, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/10659/258/21-3-1986, ΦΕΚ 304/Β' /24.4.1986
Ι. Μονή Καλαμίου στην Καρίταινα	Γόρτυνος	Καρύταινα	ΒΔ 26-10-1923, ΦΕΚ 328/Α' /14.11.1923
Σκήτη Αγίου Νικολάου στη θέση Γάιτο Παλαιοκάστρου	Γόρτυνος	Παλαιοκάστρον	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/ΚΗΡ/17682/655/10-4-2002, ΦΕΚ 520/Β' /29.4.2002
Παραδοσιακός οικισμός Καρίταινας	Γόρτυνος	Καρύταινα	ΥΑ Γ/51358/2102/10-10-1978, ΦΕΚ 910/Β' /23.10.1978 ΠΔ 19-10-1978, ΦΕΚ 594/Δ' /13.11.1978
Οικοδομικά λείψανα (σπίτια της Τουρκοκρατίας, κρήνες, αλώνια κλπ) στο Λιμποβίσι	Γόρτυνος		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/9574/200/10-4-1989, ΦΕΚ 268/Β' /17.4.1989
Βρύση στη θέση "Ζούλα" Σαρακινίου	Γόρτυνος		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1978/43917/31-8-1993, ΦΕΚ 704/Β' /10.9.1993
Βρύση στη θέση "Λούτσα" Σαρακινίου	Γόρτυνος		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1978/43917/31-8-1993, ΦΕΚ 704/Β' /10.9.1993
Αρχαιολογικός χώρος περιοχής εντός αρχαίων τειχών Μεγαλοπόλεως (ΟΤ 198 - 242)	Μεγαλόπολης		ΥΑ Α/Φ3/21915/1641/24-11-1975, ΦΕΚ 1495/Β' /23.12.1975
Κάστρον της Ωριάς Γαρδικίου	Μεγαλόπολης		ΥΑ 26061/1530/28-2-1959, ΦΕΚ 94/Β' /12.3.1959 ΥΑ 38200/2234/26-4-1960, ΦΕΚ 203/Β' /13.5.1960
Αρχαιολογικός χώρος κέντρου αρχαίας πόλεως Μεγαλοπόλεως	Μεγαλόπολης		ΥΑ Α/Φ3/21915/1641/24-11-1975, ΦΕΚ 1495/Β' /23.12.1975

ΜΝΗΜΕΙΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΦΕΚ ΚΗΡΥΞΗΣ
Κτίριο παλαιού Δημοτικού Σχολείου στο Τριπόταμο	Μεγαλόπολης	Τριπόταμον	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3402/53066/26-10-1995, ΦΕΚ 946/Β' /16.11.1995
Σιδηροδρομικός Σταθμός ΤΡΙΠΟΤΑΜΟΣ	Μεγαλόπολης	Τριπόταμον	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1010-1088/28818/13-5-1985, ΦΕΚ 391/Β' /25.6.1985
Παλαιό γεφύρι Μπούτουνα	Μεγαλόπολης		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/550/54031/17-10-2001, ΦΕΚ 1350/Β' /17.10.2001
Αρχαιολογικός χώρος Ι. Ναού Αγίας Θεοδώρας Βάστας. Καθορισμός ζωνών προστασίας Α και Β	Μεγαλόπολης	Βάστας	ΥΑ 14185/17-12-1964, ΦΕΚ 37/Β' /19.1.1965, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/36429/1253/30-7-1999, ΦΕΚ 1705/Β' /2.9.1999, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/ 36428/1252/30-7-1999, ΦΕΚ 1705/Β' /2.9.1999
Παλαιά εκκλησία στη Θωκνία	Μεγαλόπολης	Θωκνία	ΥΑ 15904/24-11-1962, ΦΕΚ 473/Β' /17.12.1962
Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στη Θωκνία	Μεγαλόπολης	Θωκνία	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/37732/776/16-7-1984, ΦΕΚ 704/Β' /3.10.1984
Ι. Ναός Ευαγγελιστριάς στα Μαλλωτά	Μεγαλόπολης	Μαλλωτά	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/1018/18/2-2-1987, ΦΕΚ 274/Β' /2.6.1987
Το κτίριο της Ι.Μ. Παναγίας (Αγία Μονή), Δ.Δ. Νέας Εκκλησούλας, Δ. Μεγαλόπολης Ν. Αρκαδίας.	Μεγαλόπολης	Νέα Εκκλησούλα	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ50/74415/3726/28-8-2006, ΦΕΚ 1296/Β' /13.9.2006
Σιδηροδρομικός Σταθμός ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗ	Μεγαλόπολης	Μεγαλόπολις	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1010-1088/28818/13-5-1985, ΦΕΚ 391/Β' /25.6.1985
Σιδηροδρομικός Σταθμός ΠΑΡΑΔΕΙΣΙΑ	Μεγαλόπολης	Παραδείσια	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1010-1088/28818/13-5-1985, ΦΕΚ 391/Β' /25.6.1985
Παλιά βρύση στη θέση "Χάνια" Σουλίου	Μεγαλόπολης		ΥΑ ΥΠΠΕ/Β1/Φ30/50713/1083/7-11-1985, ΦΕΚ 759/Β' /19.12.1985
Παλαιό ελαιοτριβείο μαζί με τον εξοπλισμό του στον Άκοβο	Φαλαισίας	Άκοβος	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3237/53418/27-10-1992, ΦΕΚ 668/Β' /12.11.1992
Παλαιό ελαιοτριβείο στον Τουρκολέκας	Φαλαισίας	Τουρκολέκας	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/243/11207/8-3-1993, ΦΕΚ 196/Β' /26.3.1993
Κάστρο Λεονταρίου	Φαλαισίας		ΠΔ 23-1-1930, ΦΕΚ 30/Α' /29.1.1930
Σιδηροδρομικός Σταθμός ΛΕΟΝΤΑΡΙ	Φαλαισίας	Λεοντάρion	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1010-1088/28818/13-5-1985, ΦΕΚ 391/Β' /25.6.1985
Γέφυρα του "Ξερίλα" στο Λεοντάρion	Φαλαισίας	Λεοντάρion	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/342/23832/11-5-1999, ΦΕΚ 1175/Β' /15.6.1999

ΜΝΗΜΕΙΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΦΕΚ ΚΗΡΥΞΗΣ
Ερείπια Ι. Ναού Αγίας Κυριακής στο Λεοντάρι	Φαλαισίας		ΥΑ 15904/24-11-1962, ΦΕΚ 473/Β' /17.12.1962
Ερείπια Ι. Ναού Αγίου Βασιλείου στο Λεοντάρι	Φαλαισίας		ΥΑ 15904/24-11-1962, ΦΕΚ 473/Β' /17.12.1962
Ερείπια Ι. Ναού Μεταμορφώσεως στο Λεοντάρι	Φαλαισίας		ΥΑ 15904/24-11-1962, ΦΕΚ 473/Β' /17.12.1962
Ι. Ναός Προφήτου Ηλία στο Λεοντάρι	Φαλαισίας		ΥΑ 15904/24-11-1962, ΦΕΚ 473/Β' /17.12.1962
Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου στο Λεοντάρι	Φαλαισίας	Λεοντάριον	ΒΔ 26-10-1923, ΦΕΚ 328/Α' /14.11.1923
Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Λεοντάρι	Φαλαισίας	Λεοντάριον	ΒΔ 26-10-1923, ΦΕΚ 328/Α' /14.11.1923
Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων στο Λεοντάρι	Φαλαισίας	Λεοντάριον	ΒΔ 26-10-1923, ΦΕΚ 328/Α' /14.11.1923
Ι. Ναός Ταξιάρχων στο Λεοντάρι	Φαλαισίας	Λεοντάριον	ΒΔ 26-10-1923, ΦΕΚ 328/Α' /14.11.1923
Καθολικό διαλελυμένης Ι. Μονής Ρεκίτζης στο Δυρράχιο	Φαλαισίας		ΥΑ 15904/24-11-1962, ΦΕΚ 473/Β' /17.12.1962
Ι. Μονή Χουντάλου	Φαλαισίας		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ34/53930/1569 π.ε./2-1-1996, ΦΕΚ 177/Β' /19.3.1996
Ι. Μονή Θεοτόκου ή Μπούρα	Φαλαισίας	Μονή Μπούρα	ΥΑ 15904/24-11-1962, ΦΕΚ 473/Β' /17.12.1962
Μητροπόλεις (Νεκροταφείο) Λεονταρίου	Φαλαισίας	Λεοντάριον	ΒΔ 26-10-1923, ΦΕΚ 328/Α' /14.11.1923
Σιδηροδρομικός Σταθμός ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΙ	Φαλαισίας	Ανεμοδούριον	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1010-1088/28818/13-5-1985, ΦΕΚ 391/Β' /25.6.1985
Σιδηροδρομικός Σταθμός ΡΟΥΤΣΙ	Φαλαισίας	Ρούτσιον	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1010-1088/28818/13-5-1985, ΦΕΚ 391/Β' /25.6.1985

Πηγή: <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>

Εικόνα 3. Πολιτιστικό Απόθεμα Δήμου Μεγαλόπολης.

Πηγή: <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>

Οικισμοί Παραδοσιακής Αρχιτεκτονικής και Ιστορικού Ενδιαφέροντος

Οι περιοχές με το μεγαλύτερο πολιτισμικό ενδιαφέρον βρίσκονται βόρεια και δυτικά της Μεγαλόπολης, σε μια ζώνη με έντονο ορεινό χαρακτήρα. Παραδοσιακά χαρακτηριστικά και ιστορικό ενδιαφέρον με στοιχεία από την αρχαιότητα, τα μεσαιωνικά χρόνια, καθώς και τα χρόνια της Τουρκοκρατίας παρουσιάζουν το χωριό Ίσαρης, η περιοχή του Δυρραχίου, το χωριό Βάγγος, το χωριό Άνω Καρυές, η Καρύταινα, το Νεοχώριο Φαλαισίας, η Λυκόσουρα, το Λύκαιον, το Λεοντάρι.

Πολιτιστικές Δραστηριότητες και Σύλλογοι⁴⁹

Τα πολιτιστικά δρώμενα και εκδηλώσεις της περιοχής του Δήμου Μεγαλόπολης διοργανώνονται στο **Πνευματικό Κέντρο Μεγαλόπολης «Ο Πολύβιος»**. Η αίθουσα υποδοχής (φουαγιέ) φιλοξενεί εκθέματα προϊστορικής περιόδου, ενώ η κύρια αίθουσα έχει τις κατάλληλες προδιαγραφές για να φιλοξενήσει θεατρικές παραστάσεις, καλλιτεχνικά δρώμενα, καθώς και συνέδρια, ημερίδες και άλλου τύπου εκδηλώσεις. Στο Πνευματικό κέντρο γίνονται και κινηματογραφικές προβολές με χρήση σύγχρονων οπτικοακουστικών μέσων που προσφέρουν μια απολαυστική τηλεθέαση και ηχοθέαση στους θεατές, οι οποίοι μπορούν να μετακινούνται με ευκολία, τόσο στους διαδρόμους, όσο και στις σειρές των καθισμάτων χωρίς να παρεμποδίζουν τους υπόλοιπους.

Η **Θεατρική Ομάδα Μεγαλόπολης** ιδρύθηκε το 2009. Αποτελείται από 60 μέλη και εκπροσωπείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο.

⁴⁹ <https://megalopoli.gov.gr/politismos/>

Η Δημοτική Χωροδιά Μεγαλόπολης «ΠΥΛΑΔΗΣ» ιδρύθηκε το 2008. Ανήκει στη Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου Μεγαλόπολης, αποτελείται περίπου από 60 μέλη- Χωρδούς και εκπροσωπείται από πενταμελή Άτυπη Διοικούσα Επιτροπή.

ΣΤ. Δομημένο Περιβάλλον και Βασικές Υποδομές

Οδικό Δίκτυο

Η ΠΕ Αρκαδίας διασχίζεται από τη νέα Εθνική Οδό Αθηνών - Κορίνθου - Τρίπολης - Καλαμάτας, που αποτελεί τμήμα του κύριου εθνικού δικτύου, συνδέοντας την ΠΕ με το αστικό κέντρο της Αθήνας. Ο αυτοκινητόδρομος αυτός, διέρχεται από τη Μεγαλόπολη και αποτελεί τη σημαντικότερη οδική αρτηρία με συνολικό μήκος που ανέρχεται σε 205 χλμ.

Σημαντικό οδικό άξονα της ΠΕ Αρκαδίας αποτελεί και ο αυτοκινητόδρομος Άστρος - Τρίπολη - Βυτίνα - Λαγκάδια - Ολυμπία, που διασχίζει την Αρκαδία σε όλο της το μήκος, ενώνοντας τα παράλια της Κυνουρίας με τον ορεινό όγκο της Γορτυνίας αποτελώντας παράλληλα συνδετήρια οδό για τον πόλο αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, την Αρχαία Ολυμπία. Τέλος, σημαντικός λόγω της διασύνδεσης τουριστικών θερέτρων, είναι ο επαρχιακός οδικός άξονας που κινείται παραλιακά ενώνοντας τους οικισμούς Κιβέρι - Άστρος - Λεωνίδιο και την Παλιά Εθνική Οδό 3.

Ως προς το Οδικό Δίκτυο εντός του Δήμου Μεγαλόπολης, ο κύριος οδικός άξονας διασύνδεσής του είναι η Νέα Εθνική Οδός Αθηνών – Καλαμάτας. Σημαντικό άξονα αποτελεί και η Παλιά Εθνική Οδός Τρίπολης-Καλαμάτας, ο άξονας διασύνδεσης με τη Σπάρτη και την Αρχαία Ολυμπία, καθώς και η επαρχιακή οδός προς την Καρύταινα. Εξετάζοντας τη σημασία και την εμβέλεια των βασικών χερσαίων οδικών αξόνων μεταφορών του Δήμου Μεγαλόπολης προκύπτουν τα εξής:

- Στους κύριους, εθνικής και διαπεριφερειακής εμβέλειας άξονες ανήκει ο άξονας Αθήνα-Κόρινθος – Τρίπολη – Καλαμάτα.
- Στους δευτερεύοντες, περιφερειακής εμβέλειας, ανήκει ο άξονας Σπάρτη - Μεγαλόπολη - Πύργος. Σημειώνεται ότι ο άξονας Μεγαλόπολη - Πύργος δεν έχει ακόμη κατασκευαστεί (σήμερα η διαδρομή γίνεται μέσω Κυπαρισσίας). Επίσης, στα οδικά έργα που προβλέπονται εντός της Περιφέρειας Πελοποννήσου συγκαταλέγεται η κατασκευή νέων και η αναβάθμιση των υφιστάμενων περιφερειακών οδών όλων των σημαντικών αστικών κέντρων για τη διαδρομή Σπάρτη - Μεγαλόπολη - Ανδρίτσαινα - Πύργος - Πάτρα.

Σιδηροδρομικό δίκτυο

Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Περιφέρειας Πελοποννήσου περιλαμβάνει τις γραμμές:

- Πάτρα - Πύργος - Καλό Νερό - Ζευγολατιό - Καλαμάτα
- Κόρινθος (Παλιός Σταθμός) – Άργος – Τρίπολη - Ζευγολατιό
- Κόρινθος (Παλιός Σταθμός) - Κόρινθος (Νέος Σταθμός)
- Διακλάδωση των κύριων γραμμών

Από την ΠΕ Αρκαδίας διέρχεται η σιδηροδρομική γραμμή Καλαμάτα – Τρίπολη – Κόρινθος - Αθήνα. Ως προς το Δήμο Μεγαλόπολης, σήμερα σε προσωρινή αναστολή λειτουργίας, όπως ορίζεται στο Ν.3891/10, βρίσκεται η διακλάδωση της γραμμής Λεύκτρο - Μεγαλόπολη. Η γραμμή, ωστόσο είναι

εν δυνάμει ενεργή. Παράλληλα, προβλέπεται η επέκταση και η αναβάθμιση των υφιστάμενων υπηρεσιών σιδηρόδρομου προαστιακού τύπου, συμπεριλαμβάνοντας εκτός των άλλων και τη διαδρομή Κόρινθος - Τρίπολη - Καλαμάτα (κανονικοποίηση, ηλεκτροκίνηση, σηματοδότηση) και η διερεύνηση αξιοποίησης του υφιστάμενου σιδηροδρομικού δικτύου και σταθμών στον άξονα Κόρινθος – Ναύπλιο – Τρίπολη - Καλαμάτα, συμπεριλαμβανομένου του κλάδου προς την Κυπαρισσία, για τουριστικές διαδρομές.

Δίκτυο Ύδρευσης

Ο Δήμος Μεγαλόπολης δε διαθέτει υπηρεσία Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) και διαχειρίζεται τις υδρευτικές τους ανάγκες ως ΟΤΑ. Η Μεγαλόπολη και οι τοπικές κοινότητες Περιβόλια, Γέφυρα Ανθοχώρι, Νέα Εκκλησούλα, Μακρύσι, Μαραθούσα, καθώς και οι Οικισμοί Ορέστιο - Βρυσσούλες, υδρεύονται από τρεις υδρογεωτρήσεις που διαθέτουν αυτοματοποιημένα αντλητικά συστήματα. Οι δύο βρίσκονται στην περιοχή του οικισμού των Κυπαρισσίων και η τρίτη στον οικισμό της Μαραθούσας.

Το δίκτυο ύδρευσης εντός της Μεγαλόπολης ολοκληρώθηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1980. Καλύπτει σχεδόν ολόκληρο το πραγματοποιημένο ρυμοτομικό σχέδιο, ενώ όποτε χρειάζεται πραγματοποιούνται επεκτάσεις ή αντικαταστάσεις των παλαιών τμημάτων του.

Το σύστημα ύδρευσης του Δήμου Μεγαλόπολης βρίσκεται σε φάση ανασυγκρότησης προκειμένου να βελτιώσει την αποδοτικότητά του και την ποιότητά του. Εντός του 2019 εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος 2014-2020» η Πράξη «Υδρεύσεις Δημοτικής Κοινότητας Μεγαλόπολης και Τοπικών Κοινοτήτων (Παραδείσια)», η οποία περιλαμβάνει παρεμβάσεις για την αναβάθμιση του υφιστάμενου εξωτερικού υδραγωγείου των οικισμών Παραδείσια και Φαναίτη και τη βελτίωση της ποιότητας του παρεχόμενου νερού προς τους οικισμούς αυτούς. Επιπλέον, το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) της Περιφέρειας προβλέπει την αντικατάσταση του εξωτερικού δικτύου ύδρευσης των τοπικών κοινοτήτων του Δήμου Μεγαλόπολης.

Δίκτυο Αποχέτευσης

Το σύνολο των αστικών κέντρων τη Περιφέρειας Πελοποννήσου διαθέτει εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων και αποχετευτικό δίκτυο. Συγκεκριμένα, λειτουργούν 11 εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων προς εξυπηρέτηση των πόλεων: Καλαμάτα, Μεσσήνη, Τρίπολη, Σπάρτη, Άργος – Ναύπλιο - Νέα Κίος, Ασίνη, Ασκληπιείο, Κρανίδι, Βυτίνα, Κόρινθος - Λουτράκι - Περαχώρα, Κιάτο - Βέλο και Ξυλόκαστρο. Οι περισσότεροι Δήμοι διαθέτουν ένα συνδυασμό απορροφητικών βόθρων και δικτύων αποχέτευσης και τα νερά καταλήγουν σε επιφανειακούς αποδέκτες, χωρίς να προηγηθεί επεξεργασία των λυμάτων, αυξάνοντας σημαντικά τον κίνδυνο ρύπανσης.

Σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου Μεγαλόπολης (2011-2014), ο Δήμος διαθέτει πλήρη κάλυψη από δίκτυο αποχέτευσης. Το αρχικό αποχετευτικό δίκτυο της Μεγαλόπολης κατασκευάστηκε μεταξύ 1930-35 και ήταν παντορροϊκό, ενώ ο Δήμος από το 1983 εγκαινίασε την κατασκευή δικτύου υπονόμων. Ο σχεδιασμός ως προς τα λύματα της Μεγαλόπολης ήταν να οδηγούνται μέσω αγωγών νοτιοδυτικά της πόλης, ώστε να καταλήξουν στις εγκαταστάσεις Βιολογικού καθαρισμού προς επεξεργασία. Η κατασκευή του Βιολογικού Καθαρισμού Μεγαλόπολης ξεκίνησε το 2006 και η λειτουργία του το 2012. Οι εγκαταστάσεις του Βιολογικού Καθαρισμού

ωστόσο, λόγω προβλημάτων που παρουσίασαν βγήκαν σύντομα εκτός λειτουργίας, με αποτέλεσμα τα αστικά λύματα να καταλήγουν στους υδάτινους αποδέκτες χωρίς καμία επεξεργασία. Ο Δήμος εκκίνησε εντός του 2020 τις διαδικασίες για την ωρίμανση του έργου «Αναβάθμιση λειτουργίας Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων Μεγαλόπολης»⁵⁰.

Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου χαρακτηρίζεται από σημαντικές ελλείψεις υποδομών διαχείρισης αποβλήτων, καθώς παρότι το υφιστάμενο Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΟΣΔΑ) προβλέπει έργα υποδομής, η κατασκευή αυτών έχει παρουσιάσει σημαντικές καθυστερήσεις⁵¹. Σύμφωνα με το Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή η ετήσια συνολική παραγωγή Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ) στην Περιφέρεια Πελοποννήσου για το έτος 2018, καθώς και η εκτίμηση των ΑΣΑ έως το 2025, ανά Περιφερειακή Ενότητα διαμορφώθηκε και θα διαμορφωθεί βάσει του παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 21. Ετήσια συνολική παραγωγή Αστικών Στερεών Αποβλήτων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.

Χωρική Ενότητα	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
ΠΕ Αργολίδας	44.337	44.645	44.947	45.247	45.545	45.842	46.140	46.443
ΠΕ Αρκαδίας	38.711	38.949	39.180	39.407	39.630	39.851	40.071	40.293
ΠΕ Κορινθίας	65.444	65.869	66.284	66.694	67.099	67.502	67.904	68.31
ΠΕ Λακωνίας	40.081	40.338	40.587	40.833	41.076	41.317	41.557	41.800
ΠΕ Μεσσηνίας	72.101	72.568	73.023	73.472	73.917	74.358	74.799	75.245
Περιφέρεια Πελοποννήσου	260.674	262.369	264.022	265.652	267.266	268.870	270.471	272.092

Πηγή: Lever (2021) & ίδια επεξεργασία

Όπως γίνεται εμφανές, η ΠΕ Αρκαδίας συμμετέχει κατά 15% στη συνολική παραγωγή απορριμμάτων της Περιφέρειας, η οποία ανέρχεται στους 255.288 τόνους στερεών αποβλήτων/έτος, ενώ παράλληλα αναμένεται αύξηση των τόνων αποβλήτων ανά έτος για τα επόμενα χρόνια.

Τα έργα υποδομής που λειτουργούν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου για τη διαχείριση των ΑΣΑ είναι ελάχιστα, δημιουργώντας σημαντικό πρόβλημα διαχείρισης σε επίπεδο Δήμων. Στο σύνολο της Περιφέρειας Πελοποννήσου λειτουργεί ένας μόνο ΧΥΤΑ στο Δήμο Ξυλοκάστρου – Ευρωστίνης, τρία Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) συμβεβλημένα με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης ΑΕ (ΠΕΛΑΝ Ανακυκλωτική Πελοποννήσου ΑΕ, ECORAP ΑΕ και το ΚΔΑΥ

⁵⁰ Σήμερα τα λύματα της Μεγαλόπολης συγκεντρώνονται στο νοτιοδυτικό τμήμα της πόλης μέσω τοπικού χειμάρρου και στη συνέχεια μέσω τάφρου, που έχει διανοιχτεί από τη ΔΕΗ καταλήγουν ανεπεξέργαστα στον Αλφειό ποταμό. Η ΔΕΗ έχει παραχωρήσει έκταση 30 στρ. στη θέση «παλιό Ψαθί» για την κατασκευή μονάδας επεξεργασίας λυμάτων (Σχέδιο Ανάπτυξης – Masterplan – περιοχής ενεργειακού Δήμου Μεγαλόπολης και Δήμου Γορτυνίας – ΔΕ Τρικολώνων, 2020).

⁵¹ Τα στερεά απόβλητα (απορρίμματα) της Μεγαλόπολης και των γύρω οικισμών συλλέγονται και αποτίθενται σε χώρους αποθέσεων άγονων της ΔΕΗ όπου καλύπτονται. Η δραστηριότητα αυτή έχει διακοπεί. Έχει εκπονηθεί ΜΠΕ για την κατασκευή ΧΥΤΑ αλλά το έργο δεν έχει προχωρήσει (Σχέδιο Ανάπτυξης – Masterplan – περιοχής ενεργειακού Δήμου Μεγαλόπολης και Δήμου Γορτυνίας – ΔΕ Τρικολώνων, 2020).

Καλαμάτας), τα οποία δέχονται κατά βάση το περιεχόμενο των μπλε κάδων, ενώ οι μονάδες διαχείρισης σύμμεικτων ΑΣΑ είναι οι εξής:

- Περιοχή Μαραθόλακκα Ταυγέτου (Δήμος Καλαμάτας)
- Σκάλα (Δήμος Ευρώτα)
- Άστρος (Δήμος Βόρειας Κυνουρίας)

Επίσης, σύμφωνα με το ΠεΣΠΚΑ Πελοποννήσου, στην Περιφέρεια υπάρχει ακόμη ένας σημαντικός αριθμός ανενεργών ΧΑΔΑ, που δεν έχουν αποκατασταθεί. Ως προς το Δήμο Μεγαλόπολης, η απόθεση των απορριμμάτων γίνεται σε χώρους της ΔΕΗ ΑΕ, όπου αποτίθενται και καλύπτονται. Στο Δήμο της Μεγαλόπολης υφίστανται πέντε καταγεγραμμένοι ΧΑΔΑ στα σημεία Κατσούλη, ΔΕΗ ΑΗΣ, Γαϊδουρόρεμα, Παλιοχώρι και Κακήδημα, οι οποίοι έχουν αποκατασταθεί. Σημαντικό να αναφερθεί είναι το γεγονός ότι τα στερεά απόβλητα που προκύπτουν από την παραγωγική διαδικασία των ΑΗΣ της ΔΕΗ, τους καθιστούν τη σημαντικότερη μονάδα παραγωγής αποβλήτων, στα οποία συγκαταλέγονται η ιπτάμενη τέφρα και ο γύψος. Στις αρχές του 2021 υπεγράφη από τον Περιφερειάρχη το έργο της διαχείρισης των απορριμμάτων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, μέσω ΣΔΙΤ. Η συνολική διάρκεια του έργου θα είναι 28 χρόνια (διετής κατασκευαστική περίοδος και 26ετής περίοδος λειτουργίας).

Σημειώνεται ότι το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) του 2016, χωρίζοντας την Περιφέρεια σε τρεις διαχειριστικές ενότητες, τοποθετεί το Δήμο Μεγαλόπολης στη 2η Διαχειριστική Ενότητα, η οποία περιλαμβάνει την ΠΕ Μεσσηνίας και τους Δήμους Μεγαλόπολης και Γορτυνίας. Τα έργα που προτείνονται για την ενότητα αυτή περιλαμβάνουν:

- Μία Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ), η οποία θα έχει τη δυνατότητα πλήρους επεξεργασίας του συνόλου των συμβατικών αποβλήτων της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας και των Δήμων Μεγαλόπολης και Γορτυνίας, της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας. Η ποσότητα των αποβλήτων που θα μπορεί να επεξεργάζεται η ΜΕΑ ανέρχεται σε 65.000 τόνους/έτος και θα περιλαμβάνει:
 - Μονάδα Μηχανικής Επεξεργασίας
 - Μονάδα Βιολογικής Επεξεργασίας
 - Μονάδα Μηχανικής Επεξεργασίας Κομπόστ (Ραφιναρία)
- Ένα Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ), στην ίδια θέση για τη διάθεση των υπολειμμάτων συνολικής ωφέλιμης χωρητικότητας 1.240.000 m³ περίπου.
- Μία Μονάδα Μεταβατικής Διαχείρισης, που θα κατασκευαστεί στην ίδια θέση, όπου θα εγκατασταθούν η ΜΕΑ και ο ΧΥΤΑ της 2^{ης} Διαχειριστικής Ενότητας για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών της εξυπηρετούμενης περιοχής, μέχρι την ολοκλήρωση της κατασκευής των αναφερόμενων έργων.

Υποδομές Ενέργειας και Τηλεπικοινωνιών

Στην Περιοχή Παρέμβασης είναι ανεπτυγμένο πλήρες ηλεκτρικό δίκτυο, καθώς και πλήρες τηλεπικοινωνιακό δίκτυο (σταθερή τηλεφωνία Internet και κινητή τηλεφωνία). Η κάλυψη της κινητής τηλεφωνίας εξαρτάται από τον πάροχο.

Ζ. Χωροταξική – Πολεοδομική Οργάνωση και Χρήσεις Γης⁵²

Μετά την εγκατάσταση των υποδομών παραγωγής θερμοηλεκτρικής ενέργειας της ΔΕΗ ο πληθυσμός της περιοχής αυξήθηκε θεαματικά, ενώ η μεταβολή στις χρήσεις γης υπήρξε έντονη, με την επέκταση της κατοικίας να ακολουθεί αντίστοιχη αυξητική πορεία. Μέσα σε λίγα χρόνια από το μεγάλο σεισμό του 1965 δημιουργήθηκαν εκτεταμένες περιοχές ανοιχτών λιγνιτωρυχείων, ξεκίνησε η λειτουργία των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ολοκληρώθηκαν από τη ΜΟΜΑ 450 προκατασκευασμένες μονάδες κατοικίας για τους σεισμόπληκτους και δημιουργήθηκαν οργανωμένες περιοχές κατοικίας για τους εργαζόμενους της ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ (της κατασκευάστριας εταιρείας της θερμοηλεκτρικής μονάδας) και για τους εργαζόμενους και τα ανώτερα στελέχη της ΔΕΗ. Οι νέοι κάτοικοι, όλοι υπάλληλοι και εργάτες της ΔΕΗ στους σταθμούς παραγωγής και τα λιγνιτωρυχεία (υπολογίζονται σε 750 άτομα το 1972) και οι οικογένειές τους, αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα καθημερινής ζωής: έλλειψη στέγης (πολλές από τις μονάδες για τους σεισμόπληκτους της ΜΟΜΑ ενοικιάστηκαν από τους ιδιοκτήτες τους στους νέους κατοίκους), πολύ υψηλά ενοίκια, κατοίκηση στις γειτονικές πόλεις Τρίπολη και Καλαμάτα και καθημερινή μεταφορά με λεωφορεία, καθώς και γενικότερα προβλήματα ενσωμάτωσης στην τοπική κοινωνία.

Έντονη ήταν και η αλλαγή στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής, καθώς η εκτεταμένη επιφανειακή εξόρυξη του λιγνίτη εξαφάνιζε κτίσματα και γεωργική γη αλλάζοντας τον αγροτικό χαρακτήρα της περιοχής, ενώ μαζί με την παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας δημιουργούσε μια νέα «βιομηχανική» περιοχή. Η πρώτη επίπτωση ήταν η ριζική και δραματική αλλαγή του εδάφους, του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου. Η δεύτερη και πιο σημαντική επίπτωση ήταν η επιβάρυνση της ατμόσφαιρας από την καύση του λιγνίτη στις θερμοηλεκτρικές μονάδες. Η ρύπανση της ατμόσφαιρας ήταν ιδιαίτερα έντονη στην πρώτη φάση λειτουργίας και εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα ακόμα και σήμερα, παρά την εγκατάσταση εξελιγμένων φίλτρων και συστημάτων απορρύπανσης⁵³.

Η εγκατάσταση και λειτουργία των λιγνιτικών μονάδων παραγωγής της ΔΕΗ επέφερε και έναν κάποιου είδους κοινωνικό διαχωρισμό, που είχε και τη χωρική του διάσταση. Σε συγκεκριμένες περιοχές της πόλης συγκροτήθηκαν ξεχωριστά σύνολα οικισμών, τόσο για την ακμάζουσα οικονομικά κοινωνική ομάδα των μηχανικών της ΔΕΗ, αλλά και των νεοαφιχθέντων εργατοϋπαλλήλων της. Έτσι, κατασκευάστηκε ένας σχεδόν πρότυπος οικισμός με αυτοτελείς κατοικίες και μεζονέτες των μηχανικών της ΔΕΗ, με τη μονοπωλιακή και πρωτόγνωρη για την πόλη λειτουργία πολυκαταστήματος τροφίμων (supermarket), γήπεδο τένις κ.λπ., αλλά και ο οικισμός των ομοϊομορφων πολυκατοικιών «ΠΡΕΚΑΣΤΗ». Ο εξωραϊσμός επέφερε και την τσιμεντοποίηση του σημαντικής έκτασης μοναδικού πνεύμονα της πόλης («πανήγυρις») με το σιδηροδρομικό σταθμό της πόλης και το γραφικό τραινάκι στο πλάι της, όπου μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1970 επιτελείτο ζωοπανήγυρις - κατά τις εναπομείνουσες συνήθειες μιας άλλης εποχής - και αποτελούσε τον κύριο προορισμό των σχολικών περιπάτων και απρογραμματίστων εκδρομών των μαθητών (εναλλακτικά με την τοποθεσία της δεξαμενής – το παλαιό υδραγωγείο της πόλης). Έτσι, η

⁵² Lever (2021) 'Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Μεγαλόπολης'

ΝΕΣΤΩΡ Συμβουλευτική ΑΕ (2022) 'Σχεδιασμός, Επιλογή και Προσαρμογή των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου του ΕΠ Πελοποννήσος 2021-2027'

⁵³ <https://www.greeksapes.gr/index.php/2010-01-21-16-47-29/landscapescat/38-arkadias/82-megalopoli>

πανήγυρις εξαφανίστηκε σχεδόν ολοσχερώς όταν στην έκταση που καταλάμβανε κατασκευάστηκε γήπεδο για τη στέγαση των αθλητικών αναγκών των ομίλων της περιοχής. Στο ίδιο πνεύμα, η πόλη απέκτησε στεγασμένο κολυμβητήριο και παιδικές χαρές. Θετικές ήταν οι παρεμβάσεις για την εγκατάσταση στεγασμένης και σταθερής βάσης λαϊκής αγοράς, ενώ απομακρύνθηκε από το κέντρο σχεδόν της πόλης η δραστηριότητα των σφαγείων. Μια άλλη ενδεικτική μεταμόρφωση του τόπου και των συνηθειών αλλά και των αξιών των κατοίκων της πόλης αφορά την εξαφάνιση των παραδοσιακών παντοπωλείων (μπακάλικά), με τα χύμα προϊόντα και τα ζαχαρωτά στα τσουβάλια ή τις χαρτοσακούλες και την προσχώρηση στη λογική των super-market. Τέλος, η τουριστική διαφήμιση της πόλης και της περιοχής συμπεριέλαβε στις απεικονίσεις τους την συνύπαρξη του αρχαίου θεάτρου υπό το φόντο της λειτουργίας της νεοαποκτηθείσας βιομηχανικής κληρονομιάς του εργοστασίου, το οποίο αποτέλεσε και νέο τόπο εκδρομών και εκπαιδευτικών επισκέψεων. Όλα αυτά σκιαγραφούν όψεις της εξέλιξης της κοινωνικής κατάστασης της πόλης κατά τις δεκαετίες του 1970, του '80 και του '90⁵⁴.

Σε ό,τι αφορά τα βασικά χωροταξικά και πολεοδομικά στοιχεία του Δήμου Μεγαλόπολης, χαρακτηρίζεται από μια ποικιλομορφία χωρικών καταστάσεων. Η μορφολογία του ανάγλυφου της περιοχής μελέτης συνέβαλλε καθοριστικά στη δημιουργία μεγάλου αριθμού οικισμών. Στο Δήμο Μεγαλόπολης παρατηρείται μια σχετικά συμμετρική κατανομή στο χώρο, με τους περισσότερους οικισμούς ωστόσο να αναπτύσσονται στις πεδινές περιοχές του Δήμου. Ο οικισμός της Μεγαλόπολης συνιστά το κύριο αστικό κέντρο της περιοχής, όπου συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος των πληθυσμών. Η ανάπτυξη του οικισμού είναι κατά βάση επίπεδη και συμμετρική. Η οδός Κολοκοτρώνη και η κεντρική πλατεία (πλατεία Δημοκρατίας) συνιστούν κύρια χωρικά στοιχεία, λειτουργώντας ουσιαστικά ως άξονες προσανατολισμού του χώρου, εκατέρωθεν των οποίων συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος των χρήσεων γης (διοίκηση, υπηρεσίες, εμπόριο, αναψυχή, κλπ.).

Όσον αφορά το οικιστικό δίκτυο, στο Δήμο Μεγαλόπολης υπάρχουν 88 οικισμοί (16 στη ΔΕ Γόρτυνος, 41 στη ΔΕ Μεγαλόπολης και 31 στη ΔΕ Φαλαισίας). Μετά τη διάνοιξη του νέου αυτοκινητόδρομου «Αθηνών – Κορίνθου – Τρίπολης – Καλαμάτας» και του αυτοκινητόδρομου «Μεγαλόπολης – Σπάρτης» η πρόσβαση της περιοχής και ειδικότερα της πόλης της Μεγαλόπολης από τα αστικά κέντρα και τις αγορές άμεσης επιρροής βελτιώθηκε σημαντικά, καθώς είναι πλέον ασφαλής και ταχεία (χρόνος μικρότερος της μιας ώρας) η πρόσβαση σε αγορές της Τρίπολης, της Καλαμάτας και της Σπάρτης. Η πρόσβαση στην αγορά της Αθήνας γίνεται σε λιγότερο από δύο ώρες. Ωστόσο, παραμένει προβληματική η σύνδεση της περιοχής με την Ηλεία, λόγω του έντονου γεωγραφικού αναγλύφου και της παλαιάς χάραξης του υφιστάμενου οδικού δικτύου⁵⁵.

Στους επόμενους Πίνακες παρουσιάζονται οι κυριότερες κατηγορίες χρήσεων γης βάσει στοιχείων της ΕΛ.ΣΤΑΤ. στο Δήμο Μεγαλόπολης, τις Δημοτικές του Ενότητες και τις ευρύτερες Χωρικές Ενότητες στις οποίες εντάσσεται διοικητικά, καθώς και τα αντίστοιχα ποσοστά τους.

⁵⁴ Τσίγκανου Ι. (2018) 'Στα πρόθυρα της μετάβασης στη μεταλιγνιτική εποχή. Η περίπτωση της Μεγαλόπολης', 5ο Κεφάλαιο στο Βιβλίο «Ενέργεια και Τοπικές Κοινωνίες», Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών

(https://www.ekke.gr/publication_files/sta-prothira-tis-metavasis-sti-metalignitiki-epochi-i-periptosi-tis-megalopolis)

⁵⁵ Redeplan AE (2020) Σχέδιο Ανάπτυξης (Masterplan) περιοχής ενεργειακού Δήμου Μεγαλόπολης και Δήμου Γορτυνίας (ΔΕ Τρικολώνων), Αθήνα

Πίνακας 22. Κατανομή Εκτάσεων Δήμου Μεγαλόπολης, Δημοτικών Ενοτήτων και ευρύτερων Χωρικών Ενοτήτων στις βασικές κατηγορίες χρήσεων γης (τ.χλμ.).

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	Γεωργικές Περιοχές	Δάση Ημιφυσικές εκτάσεις	Εκτάσεις που καλύπτονται από νερά	Τεχνητές Περιοχές
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	131.982,2	65.136,2	62.478,1	1.790,1	2.577,8
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	15.505,6	7.145,8	8.090,1	36,9	232,8
ΠΕ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	4.418,4	1.692,7	2.652,7	10,6	62,4
ΔΕ ΓΟΡΤΥΝΟΣ	116,0	39,2	74,0	0,0	2,8
ΔΕ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	331,0	123,7	180,6	1,5	25,2
ΔΕ ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	274,5	111,6	161,1	0,0	1,8

Πηγή: Σχέδιο Ανάπτυξης – Masterplan – περιοχής ενεργειακού Δήμου Μεγαλόπολης και Δήμου Γορτυνίας – ΔΕ Τρικολώνων, 2020

Πίνακας 23. Κατανομή Εκτάσεων Δήμου Μεγαλόπολης, Δημοτικών Ενοτήτων και ευρύτερων Χωρικών Ενοτήτων στις βασικές κατηγορίες χρήσεων γης (%).

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	Γεωργικές Περιοχές	Δάση Ημιφυσικές εκτάσεις	Εκτάσεις που καλύπτονται από νερά	Τεχνητές Περιοχές
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	100%	49,35%	47,34%	1,36%	1,95%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	100%	46,09%	52,18%	0,24%	1,50%
ΠΕ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	100%	38,31%	60,04%	0,24%	1,41%
ΔΕ ΓΟΡΤΥΝΟΣ	100%	33,79%	63,79%	0,00%	2,41%
ΔΕ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	100%	37,37%	54,56%	0,45%	7,61%
ΔΕ ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	100%	40,66%	58,69%	0,00%	0,66%

Πηγή: Σχέδιο Ανάπτυξης – Masterplan – περιοχής ενεργειακού Δήμου Μεγαλόπολης και Δήμου Γορτυνίας – ΔΕ Τρικολώνων, 2020

Στο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Μεγαλόπολης, το οποίο αναλύεται σε επόμενη Ενότητα, προβλέπεται η αναδιοργάνωση και ο εξορθολογισμός της οικιστικής εξέλιξης της πόλης της Μεγαλόπολης. Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη πρόταση για **α)** τον καθορισμό ζωνών, τη θεσμοθέτηση Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου με σκοπό να προστατευτούν οι περιμετρικά του σχεδίου πόλης περιοχές από τις διάχυτες επεκτατικές οικιστικές διαθέσεις και από πιθανή υποβάθμιση του περιβάλλοντός τους, **β)** τη λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος, **γ)** την οργάνωση των δικτύων χερσαίων μεταφορών και **δ)** προτάσεις για έργα και μελέτες δικτύων υποδομής.

Ανάπτυξη ψηφιακού χάρτη και θεσμοθέτηση ζωνών απολιγνιτοποίησης στο πλαίσιο του Εδαφικού Σχεδίου Δίκαιης Μετάβασης Μεγαλόπολης⁵⁶

Ως Ζώνη Απολιγνιτοποίησης (ΖΑΠ) καθορίστηκε ο Δήμος Μεγαλόπολης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με την ονομασία «Ζώνη Απολιγνιτοποίησης Μεγαλόπολης» (ΖΑΠ Μεγαλόπολης). Ως

⁵⁶https://www.sdam.gr/sites/default/files/2021-02/%CE%95%CE%94%CE%91%CE%A6%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%A3%CE%A7%CE%95%CE%94%CE%99%CE%9F%20%CE%9C%CE%95%CE%93%CE%91%CE%9B%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%97%CE%A3_%CE%94%CE%99%CE%91%CE%92%CE%9F%CE%A5%CE%9B%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97_08%2002.pdf

«Πυρήνες» της ως άνω Ζώνης Απολιγνιτοποίησης Μεγαλόπολης χαρακτηρίζονται οι αντίστοιχες περιοχές των λιγνιτικών πεδίων και μονάδων παραγωγής ενέργειας της ΔΕΗ ΑΕ, που βρίσκονται εντός των ορίων των ΖΑΠ. Η εν λόγω Ζώνη Απολιγνιτοποίησης έχει θεσμοθετηθεί με το Ν.4759/2020 (ΦΕΚ 245/Α'/09.12.2020). Εντός της ΖΑΠ καταστρώνονται και εκτελούνται δράσεις και προγράμματα, υλοποιούνται παρεμβάσεις και λαμβάνονται μέτρα για την εξυπηρέτηση των σκοπών της δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών. Ειδικότερα, στην προαναφερθείσα ΖΑΠ δημιουργείται ένα χωρικό και κοινωνικοοικονομικό Πλαίσιο Δίκαιης Μετάβασης με βασικούς στόχους:

- Την αναδιάρθρωση της παραγωγικής ενεργειακής δραστηριότητας και την «ανασυγκρότηση» και τον ανασχεδιασμό των επιχειρηματικών προοπτικών ανάπτυξης των τριών τομέων παραγωγής (πρωτογενής, δευτερογενής και τριτογενής)
- Την αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης της περιοχής από τις επιπτώσεις της εξόρυξης του λιγνίτη και της λειτουργίας των ΑΗΣ, τόσο στα φυσικά και ανθρωπογενή της συστήματα όσο και στο τοπίο
- Την εναρμόνιση με τη γενικότερη ενεργειακή πολιτική και την πολιτική για την κλιματική αλλαγή της ΕΕ και της χώρας, όπως εκφράζεται στον Οδικό Χάρτη για την Ενέργεια με ορίζοντα το 2050 και τον Εθνικό Ενεργειακό Σχεδιασμό, σε συνδυασμό με το Στρατηγικό Πλαίσιο για μια ανθεκτική Ενεργειακή Ένωση
- Την αποτελεσματική διαχείριση και αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων που θα έχει η απολιγνιτοποίηση στις επηρεαζόμενες περιοχές

Για την ανάπτυξη των προτάσεων χωροθέτησης προτεινόμενων χρήσεων γης στον ψηφιακό χάρτη ακολουθείται η κάτωθι μεθοδολογία:

- Μελέτη και ανάλυση των υφιστάμενων χρήσεων γης
- Προσδιορισμός δεσμευμένων περιοχών
- Ανάλυση υφιστάμενου συγκοινωνιακού δικτύου και δικτύου μεταφοράς ενέργειας
- Ανάπτυξη ψηφιακών μοντέλων εδάφους
- Καταγραφή και μελέτη θεσμοθετημένων χρήσεων γης
- Προσδιορισμός προτεινόμενων κατευθύνσεων και τροποποιήσεων
- Εφαρμογή χωρικών κανόνων: **α.** ορθολογική χωρική ανάλυση, **β.** αξιοποίηση υφιστάμενων χρήσεων (οικονομικά ορθολογική μετάβαση), **γ.** ελάχιστο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, **δ.** βιώσιμη ανάπτυξη

Η. Παρεμβάσεις – Προγράμματα που υλοποιήθηκαν στην Περιοχή Παρέμβασης

Στην παρούσα υποενότητα παρουσιάζονται οι παρεμβάσεις και τα προγράμματα που έχουν υλοποιηθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη στο Δήμο Μεγαλόπολης. Η περιοχή παρέμβασης της ΟΧΕ αριθμεί 6 παρεμβάσεις/προγράμματα που χαρακτηρίζονται ιδιαίτερης σημασίας λόγω του φυσικού αντικειμένου, του προϋπολογισμού και των εκτιμώμενων αποτελεσμάτων.

Παρουσιάζονται αναλυτικότερα στον παρακάτω πίνακα:

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1	
Τίτλος	ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΜΟΝΑΔΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ – ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΜΦΗ – ΜΚ) ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗ ΑΡΚΑΔΙΑΣ (Κωδικός: 5165762)
Δικαιούχος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
Πρόγραμμα χρηματοδότησης	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2014-2020
Θεματικοί Στόχοι	Κοινωνική Ένταξη
Περιγραφή	Το φυσικό αντικείμενο της Πράξης αφορά στην κατασκευή Μονάδας Φροντίδας Ηλικιωμένων – μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα στη Μεγαλόπολη Αρκαδίας που θα εξυπηρετεί ηλικιωμένα άτομα, καθώς και χρονίως πάσχοντες, η οποία θα ανεγερθεί σε οικόπεδο ιδιοκτησίας της Ιεράς Μητροπόλεως Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως – Γηροκομείον ίδρυμα κατάκοιτων γερόντων “Η Αγία Θεοδώρα η έν Βάστα”. Η Μονάδα θα αποτελείται από δύο Μονάδες Διαβίωσης (Μ.Δ.) με δυναμικότητα 32 θαλάμους με 48 κλίνες. Στο φυσικό αντικείμενο του έργου περιλαμβάνονται εργασίες εκσκαφών, σκυροδετήσεων, γύψινων κατασκευών, οπτοπλινθοδομών, εξωτερικών κουφωμάτων-κιγκλιδωμάτων, εσωτερικών κουφωμάτων, χρωματισμών, υγραπομονώσεων, θερμομονώσεων, επιχρισμάτων και δαπέδων. Επίσης περιλαμβάνονται εργασίες ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων και κατασκευής στεγών. Η ενεργειακή υποστήριξη της Μονάδας, προβλέπεται να καλυφθεί, τόσο από τον βιοκλιματικό σχεδιασμό του κτιρίου, όσο και με δίκτυο φωτοβολταϊκού συστήματος και επίσης εναλλακτικά με την κατασκευή ηλιακών συλλεκτών νέας γενιάς, που τοποθετούνται στο δώμα του κτιρίου. Το κτίριο θα αναπτύσσεται σε έξι επίπεδα (υπόγειο, ισόγειο, μεσοπάτωμα, Α΄όροφος, Β΄όροφος και δώμα) με στοιχεία δόμησης που δεν ξεπερνούν τα επιτρεπόμενα και με εμφάνιση (μορφή και λειτουργία) που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του συγκεκριμένου τύπου που επιλέχθηκε (βιοκλιματικός σχεδιασμός), έτσι ώστε, αφενός η προσαρμογή του στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον του συγκεκριμένου χώρου της πλατείας, να θεωρείται εξασφαλισμένη με επακόλουθο την ποιοτική αναβάθμισή του και αφετέρου να αναδειχθεί σε ένα αισθητικά σημαντικό σημείο αναφοράς και ιδιαίτερου ενδιαφέροντος της πόλης. Ο κάθε όροφος αποτελεί και μία (1) Μονάδα Διαβίωσης (Μ.Δ.), στην οποία η δυναμικότητα ανέρχεται στους 16 θαλάμους με 24 κλίνες. Από τους 16 θαλάμους

	του κάθε ορόφου οι 3 θα είναι για μη αυτοεξυπηρετούμενα άτομα (Α.Μ.Ε.Α.) με 4 κλίνες αντίστοιχα. Και στους δύο ορόφους θα υπάρχουν συνολικά 6 θάλαμοι Α.Μ.Ε.Α. με 8 κλίνες. Με την συγκεκριμένη διάταξη των χώρων, οι οποίοι πληρούν ως προς τη χρήση και την επιφάνεια τις απαιτούμενες τεχνικές προδιαγραφές (Πίνακας Ι, ΦΕΚ 1136 Β'/06.07.2007), καθώς και με τα τρία κλιμακοστάσια με Lift (1 κεντρικό, 1 βοηθητικό ΚΑΙ 1 βοηθητικό – προσωπικού), επιτυγχάνεται η λειτουργικότητα του κτιρίου στο μέγιστο βαθμό. Τοποθετώντας τις κοινόχρηστες λειτουργίες στο ισόγειο και το μεσοπάτωμα, διαχωρίζονται και απομονώνονται οι 2 Μονάδες Διαβίωσης στους Α' ΚΑΙ Β' ορόφους, με αποτέλεσμα να επιτυγχάνεται η επιθυμητή ησυχία και ποιότητα διαβίωσης των περιθαλπόμενων στη Μ.Φ.Η.
Ταμείο	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
Συνολικός Προϋπολογισμός Επένδυσης	4.083.286,00 €
Έναρξη	26/09/2022
Λήξη	31/12/2024
Παρατηρήσεις	Ποσοστό απορρόφησης: 29,19%
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2	
Τίτλος	Αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης με συστήματα φυσικού αερίου σε δημόσια κτίρια στη Μεγαλόπολη (Κωδικός: 5201816)
Δικαιούχος	ΠΑΡΝΩΝΑΣ ΑΕ ΟΤΑ
Πρόγραμμα χρηματοδότησης	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία 2014-2020
Θεματικοί Στόχοι	Οικονομία Χαμηλών Ρύπων
Περιγραφή	Στόχος της δράσης είναι η βελτίωση της ποιότητας του αέρα, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου, μέσω της αντικατάστασης του πετρελαίου θέρμανσης με φυσικό αέριο σε συστήματα θέρμανσης και της εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας. Μέσω της δράσης θα ενισχυθούν τα δημόσια κτήρια που βρίσκονται στην περιοχή του Δήμου Μεγαλόπολης. Για την εκπόνηση των απαιτούμενων μελετών και την εκτέλεση του εν λόγω έργου έχει εκδοθεί η με αρ. πρωτ. 6294/11-11-2022 Πρόκληση με κωδικό 169

	(Α/Α ΟΠΣ ΕΣΠΑ 6513), της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Προγραμμάτων Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ταμείου Συνοχής, του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για την υποβολή προτάσεων στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», με τίτλο «Αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης με συστήματα φυσικού αερίου σε δημόσια κτίρια στη Μεγαλόπολη».
Ταμείο	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
Συνολικός Προϋπολογισμός Επένδυσης	985.338,00 €
Έναρξη	01/05/2023
Λήξη	31/12/2023
Παρατηρήσεις	Ποσοστό απορρόφησης: 98,12%
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3	
Τίτλος	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΩΝ Ο.Ε.Κ. ΚΑΙ ΨΑΘΙ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ (Κωδικός: 5168315)
Δικαιούχος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
Πρόγραμμα χρηματοδότησης	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2014-2020
Θεματικοί Στόχοι	Κοινωνική Ένταξη
Περιγραφή	Η Πράξη αφορά στην ανάπλαση δύο (2) πλατειών στην Δ.Κ. ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ της Π.Ε.ΑΡΚΑΔΙΑΣ ΥΠΟΕΡΓΟ 1: ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΩΝ Ο.Ε.Κ. ΚΑΙ ΨΑΘΙ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ -Η πλατεία Ο.Ε.Κ. Δ.Κ. Μεγαλόπολης στην σημερινή της κατάσταση είναι πλακοστρωμένη στο μεγαλύτερο μέρος της με φθαρμένες τσιμεντένιες πλάκες πεζοδρομίου, με ανύπαρκτο χώρο πρασίνου και λιγοστά δέντρα. Στο κέντρο της πλατείας βρίσκεται το ισόγειο κτίριο του ΟΕΚ που δεν λειτουργεί πλέον, πιο πίσω ένας διαμορφωμένος χώρος με σιντριβάνι και ξερά παρτέρια πρασίνου. Παράλληλα με τον δρόμο έχουν οριοθετηθεί παράνομα θέσεις στάθμευσης με κατασκευές από ελενίτ. Η γενικότερη κατάσταση του αστικού εξοπλισμού είναι κακή, με σκουριασμένα και σπασμένα φωτιστικά,

	απουσία καθιστικών χώρων, σπασμένων πλακοστρώσεων και κρασπέδων σε πολλά σημεία των πεζοδρομίων. Μεγάλο μέρος της πλατείας παραμένει ουσιαστικά αναξιοποίητο, ένα αστικό κενό τσιμέντου, με αποτέλεσμα να μην αποτελεί η χρήση της πλατείας μια ευχάριστη διέξοδος αναψυχής για τους κατοίκους και επί της ουσίας να έχει απαξιωθεί στη συνείδησή τους. Η προτεινόμενη ανάπλαση συνίσταται στη δημιουργία ζωνών φύτευσης και καθιστικών. Ο βασικός σκοπός είναι το πράσινο να αντικαταστήσει το τσιμέντο ως οπτικό ερέθισμα και παράλληλα να εμπλουτιστεί με στοιχεία αστικού εξοπλισμού, ειδικού φωτισμού κ.λπ., σύμφωνα με τα σχέδια της ανάπλασης. Παράλληλα θα αποκατασταθούν οι φθορές και θα αναδειχθούν οι υφιστάμενες διαμορφώσεις όπου αυτές θα διατηρηθούν. Για να εξασφαλιστεί κατά το δυνατό η διατήρηση της καλής κατάστασης των χώρων πρασίνου που προβλέπονται θα τοποθετηθεί σύστημα άρδευσης. -Η πλατεία του οικισμού Ψαθί Δ.Κ. Μεγαλόπολης στην σημερινή της κατάσταση καταλαμβάνεται από ένα γήπεδο μπάσκετ και ένα μνημείο, κατακερματισμένη σε χώρους που χωρίζονται μεταξύ τους από κράσπεδα και με δυσκολία πρόσβασης και μετακίνησης. Παράλληλα, ένα μεγάλο μέρος της πλατείας παραμένει ουσιαστικά αναξιοποίητο και παρουσιάζει σημάδια εγκατάλειψης με αποτέλεσμα να μειώνονται οι δυνατότητες αξιοποίησης της πλατείας από τους κατοίκους του οικισμού και επί της ουσίας να απαξιώνεται στη συνείδησή τους. Η προτεινόμενη ανάπλαση συνίσταται στη δημιουργία χώρων πρασίνου, περιπάτου και ξεκούρασης, με μετακίνηση και ανάδειξη του υπάρχοντος μνημείου, με τη δημιουργία χώρου εκδηλώσεων αλλά και με την (έμμεση) ενοποίηση της με τον περιβάλλοντα χώρο της εκκλησίας μέσω της δημιουργίας μεγάλου πλατώματος σε συνάρτηση με αυτόν. Η αναβάθμιση επιτυγχάνεται με χρήση πράσινου, στοιχείων αστικού εξοπλισμού, ειδικού φωτισμού κλπ, σύμφωνα με τα σχέδια της ανάπλασης. Παράλληλα θα τοποθετηθεί και σύστημα άρδευσης ώστε να εξασφαλιστεί κατά το δυνατό η διατήρηση της καλής κατάστασης των χώρων πρασίνου που προβλέπονται.
Ταμείο	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
Συνολικός Προϋπολογισμός Επένδυσης	641.253,00 €
Έναρξη	15/09/2022

Λήξη	30/04/2024
Παρατηρήσεις	Ποσοστό απορρόφησης: 66,53%
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4	
Τίτλος	Αναβάθμιση Κοινόχρηστων Χώρων Λαϊκής Αγοράς Δ.Ε. Μεγαλόπολης & Αναβάθμιση Περιβάλλοντος Χώρου 4ου Δημοτικού Σχολείου Μεγαλόπολης (Κωδικός: 5041952)
Δικαιούχος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
Πρόγραμμα χρηματοδότησης	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2014-2020
Θεματικοί Στόχοι	Κοινωνική Ένταξη
Περιγραφή	Σκοπός του έργου είναι η αναβάθμιση των εξής χώρων: - Κοινόχρηστοι χώροι Λαϊκής Αγοράς Δ.Ε. Μεγαλόπολης: Αναβάθμιση των χώρων για να δημιουργηθεί μια εικόνα με ποιοτικά χαρακτηριστικά ώστε να είναι ελκυστική και ασφαλής για τους κατοίκους της περιοχής. - Συγκεκριμένα περιλαμβάνονται εργασίες: α) αύξησης χώρων πρασίνου, β) χώρων περιπάτου και ξεκούρασης, γ) συστήματος ύδρευσης, δ) αποκατάστασης φθορών (πλακοστρώσεις κ.λπ.) και ε) αναβάθμισης – επέκτασης του υπάρχοντος φωτισμού. - Περιβάλλον χώρος του 4ου Δημοτικού Σχολείου Μεγαλόπολης: Αναβάθμιση του περιβάλλοντος χώρου του σχολείου. - Συγκεκριμένα περιλαμβάνονται εργασίες: α) αντικατάστασης του ασφάλτινου δαπέδου με κυβόλιθους, β) κατασκευής στεγάστρων και καθιστικών, γ) τοποθέτησης νέου προστατευτικού ελαστικού ακρυλικού τάπητα στα γήπεδα, δ) κατασκευής νέων παρτεριών και ε) φυτεύσεων και δημιουργίας νέων κερκίδων από οπλισμένο σκυρόδεμα.
Ταμείο	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
Συνολικός Προϋπολογισμός Επένδυσης	406.586,00 €
Έναρξη	15/01/2021
Λήξη	31/12/2023

Παρατηρήσεις	Ποσοστό απορρόφησης: 99,29%
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 5	
Τίτλος	Ενεργειακή Αναβάθμιση Δημοσίου Κτιρίου Καρύταινας (Κωδικός: 5041954)
Δικαιούχος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2014-2020
Θεματικοί Στόχοι	Οικονομία Χαμηλών Ρύπων
Περιγραφή	Σκοπός του έργου είναι η ενεργειακή αναβάθμιση (κατά τουλάχιστον δύο ενεργειακές κατηγορίες) δημοτικού κτιρίου στην Καρύταινα Αρκαδίας και η ανάπτυξη περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των μαθητών και της τοπικής κοινωνίας. Οι εργασίες που θα πραγματοποιηθούν αφορούν: α) Αντικατάσταση κουφωμάτων με ξύλινα ενεργειακά υαλοστάσια, β) Θερμική μόνωση στέγης, γ) Θερμομόνωση κτιρίου (εσωτερικά), δ) Αντικατάσταση των διάσπαρτων αντλιών θερμότητας και του λέβητα με κεντρική αντλία, ε) Αντικατάσταση των λαμπτήρων με νέους εξοικονόμησης ενέργειας τύπου LED.
Ταμείο	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
Συνολικός Προϋπολογισμός Επένδυσης	114.208,00 €
Έναρξη	30/10/2019
Λήξη	31/12/2023
Παρατηρήσεις	Ποσοστό απορρόφησης: 63,58%
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 6	
Τίτλος	Υδρεύσεις Δ. Κοινότητας Μεγαλόπολης και Τοπικών Κοινοτήτων (Παραδείσια) (Κωδικός: 5041955)
Δικαιούχος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
Πρόγραμμα χρηματοδότησης	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2014-2020

Θεματικοί Στόχοι	Προστασία Περιβάλλοντος
Περιγραφή	Σκοπός του έργου είναι η αναβάθμιση-βελτίωση του υφιστάμενου εξωτερικού υδραγωγείου των οικισμών Παραδείσια και Φαναίτη. Η εργασία που θα πραγματοποιηθούν αφορούν α) Αντικατάσταση τμήματος παλαιού αγωγού με νέο και β) Αλλαγή της όδευσης του αγωγού, ούτως ώστε να είναι εύκολη η πρόσβαση στον αγωγό και στα φρεάτια του. Το έργο αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας του παρεχόμενου νερού προς τους οικισμούς και στην μείωση των διαρροών.
Ταμείο	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
Συνολικός Προϋπολογισμός Επένδυσης	51.931,00 €
Έναρξη	17/02/2021
Λήξη	31/12/2023
Παρατηρήσεις	Ποσοστό απορρόφησης: 100,00%

Πηγή: <https://anaptyxi.gov.gr/el-gr/> & ιδία επεξεργασία

Η χρηματοδότηση των παραπάνω παρεμβάσεων και των προγραμμάτων πραγματοποιείται αποκλειστικά από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), με ποσοστό 100%.

Στη συνέχεια, αξίζει να παρουσιαστούν και οι διαθέσιμες ολοκληρωμένες Μελέτες στο Δήμο Μεγαλόπολης και την ευρύτερη περιοχή του, οι οποίες είναι οι εξής⁵⁷:

1. Ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιου κτιρίου Καρύταινας (Μελέτη ηλεκτρομηχανολογικών)
2. Ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιου κτιρίου Καρύταινας (Αρχιτεκτονική Μελέτη)
3. Υδρεύσεις Δ. Κοινότητας Μεγαλόπολης και Τοπικών Διαμερισμάτων (Λεπτίни)
4. Ανέγερση πολιτιστικού κέντρου (Το σπίτι του Κολοκοτρώνη, Αρχιτεκτονική Μελέτη και Μηχανολογική Μελέτη)
5. Γεωλογική - υδρογεωλογική Μελέτη στη θέση Βρυσούλι της ΤΚ Παραδεισίων
6. Υδρεύσεις ΔΚ Μεγαλόπολης και Τοπικών Διαμερισμάτων (Παραδείσια - Υδραυλική Μελέτη)
7. Αναβάθμιση κοινοχρήστων χώρων Λαϊκής Αγοράς ΔΚ Μεγαλόπολης (Τοπογραφική Μελέτη)
8. Αναβάθμιση περιβάλλοντος χώρου 4^{ου} Δημοτικού Σχολείου Μεγαλόπολης (Αρχιτεκτονική Μελέτη)
9. Μελέτη δρόμου Καστρί - Αγ. Πέτρος – Μαλεβή - Άστρος
10. Μελέτη ανάπτυξης - αναδιάρθρωσης και βελτίωσης της αποδοτικότητας της γεωργικής παραγωγής του Λεκανοπεδίου Μεγαλόπολης (Α΄ και Β΄ Φάση)

⁵⁷ Redeplan AE (2020) Σχέδιο Ανάπτυξης (Masterplan) περιοχής ενεργειακού Δήμου Μεγαλόπολης και Δήμου Γορτυνίας (ΔΕ Τρικολώνων), Αθήνα

11. Μελέτη δημιουργίας πειραματικού αγροκτήματος και σταθμού μελέτης για την ανάπτυξη νέων καλλιεργειών στα αποδιδόμενα εδάφη από τη ΔΕΗ της περιοχής Μεγαλόπολης
12. Μελέτη αρδευτικών έργων κάμπου Καρύταινας από το πηγάδι 7 της ΔΕΗ
13. Μελέτη απαιτούμενων υποδομών και οργάνωσης διαχείρισης των βοσκοτόπων του Λεκανοπεδίου Μεγαλόπολης
14. Μελέτη για τους δρόμους α) Δυρράχι – Λεπτίνι – Άκοβος - Γιανναίοι β) Λεύκτρο – Λεοντάρι - Ποταμιά – Καμάρα – Δυρράχι - Νεοχώρι γ) Μεγαλόπολη – Ανθοχώρι – Απιδίτσα - Αγία Θεοδώρα δ) Γέφυρα Μπαρμπουτσάνας – Εκκλησούλα – Τρίλοφος – Παύλια – Σύρνα - Ελληνικό
15. Μελέτη για την εγκατάσταση ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης μικροκλίματος και ελέγχου καλλιεργειών στη περιοχή Μεγαλόπολης
16. Σχέδιο στρατηγικής ολοκληρωμένης ανάπτυξης 2013-2020 Λεκανοπεδίου Μεγαλόπολης
17. Μελέτη για την εγκατάσταση ασύρματης δικτυακής υποδομής στην περιοχή Μεγαλόπολης
18. Μελέτη για τη δημιουργία Κέντρου Μηχανοκίνητου Αθλητισμού Μεγαλόπολης
19. Μελέτη δημιουργίας Μουσείου Τεχνολογίας και Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων στην περιοχή Μεγαλόπολης

2.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΣΧΕΔΙΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ

Η παρούσα ενότητα αποτελεί μία συνοπτική παρουσίαση των πορισμάτων και των προτάσεων που έχουν προκύψει από επίσημα κείμενα πολιτικής, προγράμματα και μελέτες για το Δήμο Μεγαλόπολης.

2.2.1 Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

2.2.1.1 «Νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό» και Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων⁵⁸

Σκοπός και στρατηγικοί στόχοι

Με το εν λόγω Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο (ΕΧΠ) για τον Τουρισμό, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας αποσκοπεί στον προσδιορισμό μακροπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων στόχων, καθώς και στρατηγικών κατευθύνσεων σε εθνικό επίπεδο, για τη χωρική διάρθρωση του τομέα του τουρισμού, με όρους οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής βιωσιμότητας και αειφορίας.

Ειδικότερα, το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό στοχεύει, μέσω χωρικών εργαλείων:

1. Στη στήριξη της αυξητικής δυναμικής του Ελληνικού τουρισμού και στην παγίωση της χώρας ως ανταγωνιστικού παγκόσμιου προορισμού, με την προσφορά κατάλληλης γης και χωροθετικών όρων, που θα διευκολύνουν τις τουριστικές επενδύσεις.
2. Στην υποστήριξη θεματικών μορφών τουρισμού παράλληλα με τον τουρισμό ήλιου-θάλασσας, την προώθηση σύγχρονων τουριστικών προϊόντων και καταλυμάτων (νέων και υφιστάμενων) υψηλής ποιότητας, και την ισορροπία μεταξύ κλασικών και αναδυόμενων τουριστικών μοντέλων (όπως ιδίως ο τουρισμός διαμοιρασμού και η τουριστική κατοικία).
3. Στις διασυνδέσεις μεταξύ διαφορετικών μορφών τουρισμού, με βάση την έννοια της σύνθετης τουριστικής εμπειρίας και της πολλαπλότητας των τουριστικών πόρων (φυσικών, πολιτιστικών κ.λπ.).
4. Στη μείωση των διαπεριφερειακών και ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων τουριστικής ανάπτυξης και την επέκταση της τουριστικής περιόδου, με εκμετάλλευση συγκριτικών πλεονεκτημάτων διαφόρων περιοχών.
5. Στη χωρική οργάνωση του τουρισμού, με άξονες την ενίσχυση των οργανωμένων μορφών χωροθέτησης, την καινοτομία στο τουριστικό προϊόν, τη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου, την ολοκληρωμένη διαχείριση των προορισμών, την αντιμετώπιση φαινομένων υπερτουρισμού, αξιοποιώντας με κατάλληλο τρόπο την ιδιαιτερότητα της ανομοιογένειας του εθνικού χώρου.
6. Στην απλούστευση των διαδικασιών χωροθέτησης και τον συντονισμό όλων των βαθμίδων σχεδιασμού που επηρεάζουν τον τουρισμό.
7. Στην προσαρμογή του τουρισμού στην Κλιματική Αλλαγή.

⁵⁸ Ανακτήθηκε από: <https://mintour.gov.gr/se-dimosia-diavoyleysi-to-neo-eidiko-chorotaxiko-plaisio-gia-ton-toyrismo-kai-i-stratigiki-meleti-perivallontikon-epiptoseon/>

8. Στην προώθηση υποδομών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος αναγκαίων για την τουριστική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανόμενων των μεταφορών, των περιβαλλοντικών υποδομών, και των ψηφιακών υποδομών.

Επισημαίνεται ότι το νέο ΕΧΠ για τον Τουρισμό έρχεται να καλύψει το κενό που δημιουργήθηκε στον Χωροταξικό Σχεδιασμό, μετά την ακύρωση από το ΣτΕ των προηγούμενων ΕΧΠ Τουρισμού των ετών 2009 και 2013.

Κατηγοριοποίηση του εθνικού χώρου

Ο εθνικός χώρος κατηγοριοποιείται με βάση:

1. Τη χωρική διάρθρωση του τουριστικού φαινομένου

Οι περιοχές στις οποίες κατηγοριοποιείται ο εθνικός χώρος (1.034 Δημοτικές Ενότητες), με βάση τη χωρική διάρθρωση των τουριστικών καταλυμάτων είναι οι εξής:

1. Περιοχές ελέγχου (18 Δ.Ε.)
2. Αναπτυγμένες περιοχές (84 Δ.Ε.)
3. Αναπτυσσόμενες περιοχές (139 Δ.Ε.)
4. Περιοχές με δυνατότητες ανάπτυξης (265 Δ.Ε.)
5. Μη αναπτυγμένες περιοχές (528 Δ.Ε.)

Προσδιορίζονται κατευθύνσεις και ρυθμίσεις, ανά κατηγορία περιοχών.

2. Τα ειδικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά και το ειδικό καθεστώς κάποιων περιοχών

Περιλαμβάνονται:

Περιοχές με ειδικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά

- Μητροπολιτικές περιοχές
- Νησιά
- Παράκτια ζώνη
- Ορεινές περιοχές

Κατηγορίες χώρου με ειδικό καθεστώς

- Περιοχές του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών
- Προστατευόμενοι και εγκαταλελειμμένοι οικισμοί
- Αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία και ιστορικοί τόποι

Προσδιορίζονται κατευθύνσεις και ρυθμίσεις, ανά κατηγορία περιοχών.

3. Τη χωροθέτηση ειδικών μορφών τουρισμού και τουριστικών υποδομών

Προσδιορίζονται κατευθύνσεις για ειδικές μορφές τουρισμού και τις σχετιζόμενες με αυτές τουριστικές υποδομές. Ως ειδικές μορφές τουρισμού είναι οι εξής:

- Τουρισμός υπαίθρου
- Αθλητικός Τουρισμός
- Θαλάσσιος Τουρισμός
- Πολιτιστικός Τουρισμός
- Θρησκευτικός-Προσκυνηματικός Τουρισμός

- Συνεδριακός τουρισμός
- Τουρισμός υγείας

Σημειώνεται ότι με το ΕΧΠ δίνονται κατευθύνσεις για τον υποκείμενο χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. Παρέχεται η δυνατότητα στα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια και τον Πολεοδομικό Σχεδιασμό Α' επιπέδου (Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια, Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια κ.λπ.) να εξειδικεύουν τις κατευθύνσεις – ρυθμίσεις του παρόντος ΕΧΠ σε επίπεδο διοικητικής υποεπένδυσης ή τμήματος αυτής, εφόσον αυτό προκύπτει από τα στοιχεία της ανάλυσης στο επίπεδο της κλίμακας του αντίστοιχου σχεδιασμού.

Παράλληλα, περιλαμβάνονται προτάσεις για τις αναγκαίες υποστηρικτικές υποδομές, όπως: μεταφορικές υποδομές, σταθμοί εισόδου, ύδρευση, διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, υποδομές υγείας.

Σημειώνεται ότι, κατά τη χρονική περίοδο συγγραφής της παρούσας μελέτης, το «Νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό» και η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων βρίσκονται σε διαδικασία διαμόρφωσης. Επίσης, από τις 3 Ιουλίου 2024 μέχρι τις 15 Σεπτεμβρίου 2024 πραγματοποιήθηκε δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση για τη διατύπωση απόψεων από τους ενδιαφερόμενους. Το αποτέλεσμα της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης του ΕΧΠ θα είναι η ενσωμάτωση στο Σχέδιο όλων των απαραίτητων μέτρων για την προστασία του Περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη του τουριστικού τομέα της χώρας μας.

Μετά την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, οι σχετικές προτάσεις που διατυπώθηκαν θα αξιολογηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες του **Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας**, ώστε να ληφθούν υπόψη στην οριστική διαμόρφωση του νέου ΕΧΠ για τον τουρισμό. Θα ακολουθήσει η γνωμοδότηση του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας του άρθρου 4 του Ν. 4447/2016 (Α' 241) όπως ισχύει, προκειμένου να προωθηθεί στη συνέχεια η έγκριση του νέου ΕΧΠ για τον τουρισμό και της ΣΜΠΕ αυτού, με **Κοινή Απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Τουρισμού**.

2.2.1.2 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία⁵⁹

Το ΕΠΧΣΑΑ για τη Βιομηχανία έχει ως στόχο τη θεσμοθέτηση χωρικών κατευθύνσεων για τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού. Όσον αφορά στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, οι κατευθύνσεις του συγκεκριμένου πλαισίου αναφέροντα στα εξής:

Η κατάσταση και οι προοπτικές της Περιφέρειας χαρακτηρίζονται από πολύ έντονο δυϊσμό. Το ηπειρωτικό, κυρίως, τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας είναι λειτουργικά ενσωματωμένο στη Μητροπολιτική Περιοχή της Αθήνας (ΜΠΑ) και συγκεντρώνει μεγάλες βιομηχανικές μονάδες μητροπολιτικής χωροθέτησης, ενώ στο υπόλοιπο (κατά πολύ μεγαλύτερο) τμήμα της Περιφέρειας η βιομηχανία παραμένει σε σαφώς χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης. Οι προοπτικές του πρώτου τμήματος συνδέονται με αυτές της ΜΠΑ, ενώ στην υπόλοιπη περιφέρεια η βιομηχανία θα εξακολουθήσει να παίζει γενικά δευτερεύοντα ρόλο. Η διαφοροποίηση αυτή πρέπει να ληφθεί υπ' όψη και από τον Αναπτυξιακό Νόμο με αντίστοιχη γεωγραφική προσαρμογή.

⁵⁹ ΦΕΚ 151/ΑΑΠΘ/13.04.2009

Η κλαδική φυσιογνωμία της Περιφέρειας δεν είναι σαφής, αλλά αυτό συνδέεται εν πολλοίς με την εσωτερική της ανομοιογένεια. Εξάιρεση αποτελούν η μεταποίηση – τυποποίηση αγροτικών προϊόντων σε ολόκληρη την Περιφέρεια, με ιδιαίτερες προοπτικές στην οινοποιία στις ΠΕ Αρκαδίας, Αργολίδας και Κορινθίας και η εξόρυξη – επεξεργασία μαρμάρου σε Αργολίδα και Κορινθία. Εκτός των προαναφερόμενων κλάδων, δεν φαίνεται να υπάρχουν περιθώρια διατύπωσης μιας κλαδικής στρατηγικής σε επίπεδο περιφέρειας, αλλά η ολοκλήρωση του συμπλέγματος 1 στο ΒΑ τμήμα της είναι σκόπιμη και χρήζει στήριξης. Η ανάπτυξη δορυφορικών μονάδων μεταποίησης στη ζώνη Μεγαλόπολης (πολύ σημαντική ειδίκευση στον κλάδο 40–ηλεκτροπαραγωγή, και μερικώς στον κλάδο 10–άνθρακας) αποτελούν συγκεκριμένες κλαδικές προτεραιότητες που πρέπει να στηριχθούν.

Παρά την ύπαρξη των οργανωμένων υποδοχέων στην Τρίπολη και το Μελιγαλά, υπάρχει υψηλή ανάγκη νέων οργανωμένων υποδοχέων, με σχετικούς όρους και αρκετά υψηλή με απόλυτους, με έμφαση στο τμήμα που εντάσσεται στη ΜΠΑ.

Τέλος η πολιτική του Ειδικού Πλαισίου για τις χρήσεις γης και τη διάσπαρτη χωροθέτηση της βιομηχανίας συνοψίζεται παρακάτω:

Αποτροπή της παρόδιας ανάπτυξης μονάδων μεταποίησης στους μη-κλειστούς αυτοκινητόδρομους και το λοιπό βασικό οδικό δίκτυο των ισχυρών στοιχείων της χωρικής οργάνωσης της βιομηχανίας.

Η χωροθέτηση νέων μονάδων με βάση τις γενικές διατάξεις της νομοθεσίας περί εκτός σχεδίου δόμησης είναι μη αποδεκτή στη ΜΠΑ, όπου πρέπει να προβλεφθούν ειδικές κατάλληλες ζώνες.

Η στήριξη της επιβίωσης/μετασχηματισμού των υπαρχουσών μονάδων, εκτός των περιοχών των δυο πρώτων σημείων στις σημερινές τους θέσεις είναι σκόπιμη, ιδιαίτερα σε όσες παρουσιάζουν κάποια ασθενή αλλά άνω του χαμηλού μέσου όρου βιομηχανική βάση.

Οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες ως προς τη μεταποίηση είναι ιδιαίτερα έντονες, κυρίως μεταξύ του τμήματος της περιφέρειας που εντάσσεται λειτουργικά στη ΜΠΑ και των υπόλοιπων περιοχών. Δεν τίθεται ζήτημα ομογενοποίησης των δύο αυτών επιμέρους τμημάτων της περιφέρειας, δεδομένου του πολύ διαφορετικού ρόλου της στη χωροταξική οργάνωση. Από την άλλη πλευρά, μεταξύ των υπόλοιπων περιοχών οι ανισότητες είναι μέσης έντασης (η χωρική μορφή τους είναι κυρίως αυτή μεταξύ ορεινών και πεδινών περιοχών), δεν αποτελούν πρόβλημα πρώτης προτεραιότητας αλλά πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο δράσεων για τη μείωσή τους.

2.2.1.3 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)⁶⁰

Το ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ αφορά στις γενικές κατευθύνσεις και κανόνες χωροθέτησης εγκαταστάσεων παραγωγής αιολικής ενέργειας, υδροηλεκτρικών έργων, εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας, εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα ή βιοαέριο, εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας, καθώς και νέες μορφές ΑΠΕ. Πιο συγκεκριμένα:

Αιολική ενέργεια - Αιολικά Πάρκα

⁶⁰ ΦΕΚ 2464/Β'/3.12.2008

Για τη χωροθέτηση των αιολικών εγκαταστάσεων ο εθνικός χώρος, με βάση το εν δυνάμει εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό του και τα ιδιαίτερα χωροταξικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του, περιλαμβάνεται στην κατηγορία ηπειρωτική χώρα, συμπεριλαμβανομένης της Εύβοιας.

Επιπλέον, το συγκεκριμένο ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ επιχειρεί τη διάκριση του εθνικού χώρου, σε σχέση με το επίσης συγκεκριμένο ειδικό θέμα σε Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ) και Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας (ΠΑΚ). Ως ΠΑΠ ορίζονται οι περιοχές της ηπειρωτικής χώρας, οι οποίες διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών, ενώ ταυτόχρονα προσφέρονται από απόψεως επίτευξης των χωροταξικών στόχων. Ως ΠΑΚ χαρακτηρίζονται όλοι οι πρωτοβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) της ηπειρωτικής χώρας που δεν περιλαμβάνονται στις ΠΑΠ των οποίων περιοχές ή και μεμονωμένες θέσεις που κρίνονται από την ΡΑΕ, ως ενεργειακά αποδοτικές.

Στην Περιφέρεια και πιο συγκεκριμένα στις ΠΕ Ενότητες Λακωνίας και Αρκαδίας έχει καθορισθεί ΠΑΠ με συνολικό αιολικό δυναμικό 478 τυπικές Ανεμογεννήτριες (ενδεικτικά 955 MWe) και αφορούν στις παρακάτω Δημοτικές Ενότητες: Βοιών Γερωνθρών, Ζάρακα, Μολάων, Μονεμβασιάς, Νιάτων, Λεωνιδίου και Κοσμά. Το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδαφών από αιολικές εγκαταστάσεις στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ που εμπίπτουν στην ΠΑΠ δεν μπορεί να υπερβαίνει το 8% της έκτασης ανά ΟΤΑ (άλλως 1,05 τυπικές ανεμογεννήτριες /1000 στρέμματα). Αυτό το ποσοστό κάλυψης μπορεί να αυξάνεται έως και 30% ανά πρωτοβάθμιο ΟΤΑ ύστερα από σύμφωνη γνώμη του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, η οποία παρέχεται για όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των σχετικών εγκαταστάσεων και πάντως για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ίσο με το χρόνο ισχύος των σχετικών αδειών παραγωγής (25 έτη). Συγκεκριμένα για τη ΔΕ Μονεμβασιάς που χαρακτηρίζεται από υψηλό δείκτη τουριστικής ανάπτυξης, το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4% ανά Δήμο (άλλως 0,53 τυπικές ανεμογεννήτριες/1000 στρέμματα).

Στις Δημοτικές Ενότητες της Περιφέρειας το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδαφών από αιολικές εγκαταστάσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% ανά ΟΤΑ (άλλως 0,66 τυπικές ανεμογεννήτριες/1000 στρέμματα). Ομοίως, το πιο πάνω ποσοστό κάλυψης μπορεί να αυξάνεται έως και 50% ανά πρωτοβάθμιο ΟΤΑ ύστερα από σύμφωνη γνώμη του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου όπως αναφέρθηκε και παραπάνω.

Σε συνέχεια το ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ προσδιορίζει τις «περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας», τις περιοχές δηλαδή εκείνες που θα αποκλείεται η χωροθέτηση των αιολικών εγκαταστάσεων (αρχαιολογικών χώρων, περιοχές προστασίας φύσης, περιοχές σχεδίων πόλεως και περιοχές εντός ορίων οικισμών, οργανωμένων τουριστικών περιοχών κλπ).

Επίσης, για τα κριτήρια ένταξης αιολικών εγκαταστάσεων στο τοπίο εφαρμόζονται οι κανόνες τοπίου που ορίζονται στο Παράρτημα IV της ίδιας απόφασης.

Η ίδια λογική ακολουθείται, κατ' αντιστοιχία, και στις υπόλοιπες κατηγορίες εγκαταστάσεων παραγωγής ΑΠΕ.

Για τις εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας, ως περιοχές προτεραιότητας για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας, μπορεί ενδεικτικά, να

θεωρηθούν οι περιοχές που είναι άγονες ή δεν είναι υψηλής παραγωγικότητας και κατά προτίμηση αθέατες από πολυσύχναστους χώρους, και με δυνατότητες διασύνδεσης με το Δίκτυο ή το Σύστημα.

Αντίστοιχα και με ειδοποιό διαφορά προς τα προηγούμενα, η χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας είναι απόλυτα συνυφασμένη με την ύπαρξη γεωθερμικού πεδίου στο οποίο εντοπίζεται αυτοτελές γεωθερμικό δυναμικό υψηλής ενθαλπίας. Από το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τη σπανιότητα της σχετικής ενεργειακής ύλης, ως περιοχές προτεραιότητας για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας ορίζονται οι περιοχές της χώρας που διαθέτουν εκμεταλλεύσιμο γεωθερμικό δυναμικό, για τις οποίες έχει ήδη βεβαιωθεί η ύπαρξη γεωθερμικών πεδίων υψηλής θερμοκρασίας. Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου εντοπίζεται ένα βεβαιωμένο γεωθερμικό πεδίο χαμηλής θερμοκρασίας στην περιοχή «Σουσάκι» της ΠΕ Κορινθίας.

2.2.2 Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) Πελοποννήσου⁶¹

Το Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού για την Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι θεσμοθετημένο από το 2003 (ΦΕΚ 1485/2003) και σε αυτό προσδιορίζονται οι αρχές και οι στόχοι που τίθενται για τη χωρική ανάπτυξη της Περιφέρειας, καθώς και οι στρατηγικές κατευθύνσεις προς τον υποκείμενο σχεδιασμό.

Οι Γενικοί Στόχοι του Πλαισίου αναφέρονται:

- Στην ισχυροποίηση του περιφερειακού ρόλου της Περιφέρειας Πελοποννήσου και δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων σε διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο
- Στην ενίσχυση της εξωστρέφειας
- Στη δημιουργία προϋποθέσεων για μελλοντική ανάδειξη της σε ισχυρό εναλλακτικό συγκοινωνιακό κόμβο στο Μεσογειακό χώρο
- Στον εξορθολογισμό των σχέσεων αλληλεξάρτησης από το οικονομικό σύμπλεγμα Αθήνας - Πειραιά και ενίσχυση της διασύνδεσής της με τις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας και Κρήτης.
- Στην ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνοχής

Για την επίτευξη των ανωτέρων στόχων δίνονται οι παρακάτω στρατηγικές επιλογές:

- Ενίσχυση του ρόλου των αστικών κέντρων - βασικών στοιχείων οργάνωσης - διάρθρωσης του χώρου για τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών στην ευρύτερη περιοχή επιρροής τους, ώστε να καταστούν μοχλός δημιουργίας, διάχυσης και στήριξης της χωρικής ανάπτυξης και να βελτιωθούν και εξισορροπηθούν οι συνθήκες και η ποιότητα ζωής των κατοίκων (πόλοι ανάπτυξης – προσέλκυση προωθητικών δραστηριοτήτων)
- Εξοπλισμός των αστικών κέντρων με σύγχρονες και νέες διοικητικές και κοινωνικές υπηρεσίες ως και υπηρεσίες πολιτισμού, εμπορίου κλπ. στο πλαίσιο της αποκεντρωμένης διοίκησης, ως και με την ανάπτυξη υποδομών έρευνας και τεχνολογίας

⁶¹ ΦΕΚ 1485/Β'/10.10.2003

- Αναδιάρθρωση - ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου σε επίπεδα λειτουργικής, διοικητικής και οικονομικής αλληλεξάρτησης
- Οργάνωση των ορεινών περιοχών ως πεδίων παρεμβάσεων μέσα από τις νέες πολιτικές για την ανάπτυξη, με κατεύθυνση κυρίως προς τις ήπιες δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού και αναψυχής, με ένταξη και ανάδειξη των παραδοσιακών οικισμών, τη δημιουργία κέντρων βιοτεχνικών – οικοτεχνικών δραστηριοτήτων, συνδεδεμένων με τη δασική διαχείριση, ειδικές καλλιέργειες, βιολογική γεωργία-κτηνοτροφία και εν γένει την ενίσχυση της πολυδραστηριότητας
- Ελεγχόμενη αξιοποίηση των παράκτιων περιοχών της (προστασία και διαχείριση).
- Δημιουργία ενιαίου πλέγματος πολιτισμικών πυρήνων υπερεθνικής εμβέλειας και ένταξή τους, σε συνδυασμό με τα επί μέρους τοπικά πολιτιστικά στοιχεία και ιστορικές διαδρομές, σε επί μέρους υποσύνολα ειδικών ενδιαφερόντων
- Ανάδειξη των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού ενδιαφέροντος με παράλληλη προστασία και πρόβλεψη δραστηριοτήτων που θα ενισχύσουν την ανάπτυξη και θα αξιοποιούν χωρίς να υποβαθμίζουν την περιβαλλοντική τους αξία (περιοχές NATURA 2000, υδροβιότοποι, ορεινοί δρόμοι, ποταμοί, λίμνες, οικοσυστήματα, φυσικά τοπία, κλπ.)
- Αναδιάρθρωση, ιεράρχηση και προώθηση του πλέγματος των αναγκαίων τεχνικών και κοινωνικών υποδομών

Επιπλέον, στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν.2742/99, περιγράφεται ότι σε εφαρμογή κατευθύνσεων εγκεκριμένων Ειδικών ή Περιφερειακών Πλαισίων, μπορούν να χαρακτηρίζονται ως Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ) περιοχές εντός ή εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων ή οικισμών προϋφιστάμενων του 1923 ή εντός ορίων οικισμών κάτω των 2.000 κατοίκων, οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερα ή κρίσιμα προβλήματα χωρικής ανάπτυξης που απαιτούν ειδικό σχεδιασμό και ρύθμιση και ιδίως:

α) περιοχές που υφίστανται χωρικές επιπτώσεις από μεγάλης κλίμακας έργα ή παρεμβάσεις, όπως δημιουργία νέων εδαφών από προσχώσεις, δημιουργία υδάτινων επιφανειών,

β) περιοχές με μειονεκτικό χαρακτηριστικό, λόγω γεωγραφικής απομόνωσης ή δυσμενούς προσπελασιμότητας, όπως ορεινές, νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές,

γ) περιοχές σε παραμεθόριες ζώνες που παρουσιάζουν κρίσιμα προβλήματα από γεωπολιτική άποψη,

δ) περιοχές που παρουσιάζουν έκτακτες και απρόβλεπτες ανάγκες λόγω φυσικών ή τεχνολογικών καταστροφών και κινδύνων, όπως σεισμών, πλημμυρών, κατολισθήσεων, δυσμενών κλιματικών συνθηκών.

Σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά των περιοχών που μπορούν να καταταγούν στην κατηγορία του εν λόγω άρθρου στην Περιφέρεια προτείνονται από το εγκεκριμένο Χωροταξικό Πλαίσιο κατά προτεραιότητα οι ορεινές και εσωτερικές μειονεκτικές περιοχές με συνεχή πληθυσμιακή μείωση και στις δύο ή τρεις 10ετίες των Απογραφών, απομονωμένες ή δυσπρόσιτες με χαμηλές πληθυσμιακές

συγκεντρώσεις στην έδρα του Δήμου ή της Κοινότητας και με εξυπηρετούμενο συνολικά πληθυσμό του συνόλου του ΟΤΑ μικρότερο των 5000 κατοίκων.

Προτείνονται κατά προτεραιότητα οι περιοχές:

- Περιοχή Πάρνωννα: περιλαμβάνονται οι Δήμοι Ζάρακα, Νιάτων, Γερónθρων και οι Κοινότητες Καρυών του Ν. Λακωνίας και Κοσμά της ΠΕ Αρκαδίας. Ειδικότερα, για την περιοχή του Πάρνωννα θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η εγκεκριμένη μελέτη λειτουργίας και διαχείρισης του όρους (Οικολογικό Πάρκο Πάρνωννα – ΥΠΕΧΩΔΕ 2000).
- Περιοχή Λυκαίου Όρους: περιλαμβάνεται η Κοινότητα Είρας και οι ορεινές περιοχές του Δήμου Δωρίου του Ν. Μεσσηνίας.
- Περιοχή Ζήριας – Ολίγυρτου: περιλαμβάνονται οι Δήμοι Στυμφαλίας, Φενεού και οι ορεινές περιοχές του Δήμου Ξυλοκάστρου του Ν. Κορινθίας
- Οι ορεινές περιοχές του Ταυγέτου: περιλαμβάνουν ορεινά τμήματα των Δήμων Φαλαισίας, Καλαμάτας, Σπάρτης, των Δήμων της Μεσσηνιακής Μάνης και άλλων Δήμων της ανατολικής Μεσσηνίας και Δυτικής Λακωνίας. Οι ορεινές περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας (πιο συγκεκριμένα οι Δήμοι Βυτίνας, Γόρτυνος, Δημητσάνας, Ηραίας, Κλείτορος, Κοντοβάζινας, Λεβιδίου, Τρικολώνων, Τροπαίων, Λαγκαδίων και Φαλαισίας) που έχουν προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, χαμηλές πληθυσμιακές συγκεντρώσεις και προβλήματα συγκράτησης του πληθυσμού, προκειμένου να προσδιοριστούν τα ενδεικνυόμενα μέτρα για την ενίσχυση και δρομολόγηση της εξόδου τους από την αναπτυξιακή υστέρηση.

Ειδικά για το Δήμο Μεγαλόπολης του Ν. Αρκαδίας που εμπίπτει στην κατηγορία α της παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν.2742/99, προτείνεται η εκπόνηση Ειδικής Χωροταξικής Μελέτης και στη συνέχεια ο χαρακτηρισμός της ζώνης των λιγνιτωρυχείων του Δήμου Μεγαλόπολης ως Περιοχή Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ) για την αποκατάσταση των εδαφών μετά από τη χρήση του Λιγνίτη που χρησιμοποιεί η εγκαταστημένη μονάδα της ΔΕΗ.

Μέχρι σήμερα, ο μηχανισμός των Μελετών ΠΕΧΠ δεν ακόμα ενεργοποιηθεί, ωστόσο αποτελεί χαρακτηριστική ένδειξη και κατεύθυνση για το χωρικό εντοπισμό των μειονεκτικών περιοχών και την εφαρμογή χωρικών και μη πολιτικών για την άμβλυνση των μειονεκτικών αυτών χαρακτηριστικών τους.

Τέλος, με το άρθρου 12 του Ν.2742/99 έχει καθοριστεί το «εργαλείο» των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) για την προώθηση ολοκληρωμένων στρατηγικών αστικού σχεδιασμού σε πόλεις ή τμήματά τους, καθώς και σε ευρύτερες αστικές περιοχές που παρουσιάζουν κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής.

Με τα παραπάνω σχέδια επιδιώκεται ειδικότερα, εντός του πλαισίου των κατευθύνσεων του εθνικού και περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού και των εγκεκριμένων ρυθμιστικών σχεδίων, η βελτίωση των υποδομών και των βασικών κοινωνικών εξυπηρετήσεων, η αντιμετώπιση της ανεργίας και η δημιουργία επαρκών ευκαιριών απασχόλησης, η ενσωμάτωση των λειτουργιών και των κοινωνικών ομάδων στον αστικό ιστό και η καταπολέμηση του κοινωνικού διαχωρισμού, η

ορμονική διάρθρωση των χρήσεων γης, η συνετή διαχείριση του αστικού οικοσυστήματος, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, η ανάπτυξη μέσων πρόσβασης και διακίνησης ανθρώπων και αγαθών φιλικών προς το περιβάλλον, η διατήρηση και ανάδειξη της αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και η γενικότερη κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική και πολιτισμική αναζωογόνηση των πόλεων και των ευρύτερων αστικών περιοχών με μειονεκτικά χαρακτηριστικά.

Τα σχέδια αυτό συνοδεύονται από πρόγραμμα δράσης, στο οποίο εξειδικεύονται οι απαιτούμενες για την εφαρμογή τους κανονιστικές, χρηματοδοτικές και διαχειριστικές ρυθμίσεις, μέτρα και προγράμματα, κατά φάσεις και φορείς εκτέλεσης και χρηματοδότησης, καθώς και τυχόν συμπληρωματικές δράσεις πληροφόρησης, κατάρτισης, εκπαίδευσης και κοινωνικής και οικονομικής επανένταξης του πληθυσμού των περιοχών αυτών.

Το εγκεκριμένο ΠΠΧΣΑΑ Πελοποννήσου προτείνει την εκπόνηση ΣΟΑΠ για τις πόλεις Άργος – Ναύπλιο, Κόρινθος, και Τρίπολη, καθώς και για τη ΔΕ Ν. Κίου. Πρόσφατα (2012), εγκρίθηκαν οι προδιαγραφές σύνταξης μελετών ΣΟΑΠ, οπότε η Διοίκηση μπορεί πλέον να προχωρήσει στην υλοποίηση των κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ.

Στην παρούσα φάση βρίσκεται σε διαβούλευση το Β1 Στάδιο της Μελέτης «Αξιολόγησης, Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου».

Σύμφωνα με τη μελέτη αυτή οι Στρατηγικές Επιλογές Προτεραιότητας της Περιφέρειας διαμορφώνονται ως εξής:

- Ολοκλήρωση Υποδομών Στρατηγικού Χαρακτήρα
- Ολοκλήρωση Αυτοκινητοδρόμων / Βελτίωση προσπελασιμότητας
- Ανάπτυξη Σιδηροδρομικών Υποδομών
- Υλοποίηση Συνδυασμένων Μεταφορών Ενίσχυση Εξωστρέφειας, διαπεριφερειακής και ενδοπεριφερειακής Συνοχής Μεγέθυνση του ρόλου του πρωτογενούς τομέα
- Καθορισμός / Προστασία Γεωργικής Γης Α΄ Προτεραιότητας στο σύνολο της Περιφέρειας
- Προώθηση Αρδευτικών Έργων / Φραγμάτων
- Ενίσχυση Αγροδιατροφικού τομέα
- Ενίσχυση κτηνοτροφικής δραστηριότητας (υλοποίηση κτηνοτροφικών ζωνών)
- Ολοκλήρωση χωροταξικού σχεδιασμού Υδατοκαλλιεργειών Χωρική Οργάνωση Παραγωγικών Δραστηριοτήτων
- Εξορθολογισμός χωροθέτησης παραγωγικών δραστηριοτήτων
- Οργανωμένη ανάπτυξη δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας: ναυτιλιακές, ενέργεια, μεταφορές - logistics
- Καθορισμός Ειδικών Οικονομικών Ζωνών βάσει ειδικής αναπτυξιακής μελέτης Αξιοποίηση Ηλιακού και Αιολικού Δυναμικού Πολυμορφική Τουριστική Ανάπτυξη
- Ενίσχυση της Πελοποννήσου ως αναγνωρίσιμου τουριστικού προορισμού, διεθνώς

- Ενίσχυση της συμμετοχής του τουρισμού στο παραγόμενο περιφερειακό προϊόν και την απασχόληση
- Εναλλακτικός Τουρισμός, Θαλάσσιος τουρισμός, Καταδυτικά Πάρκα Βιώσιμη Εκμετάλλευση Φυσικών Πόρων
- Διασφάλιση αξιοποίησης ορυκτών στους οποίους η Πελοπόννησος έχει συγκριτικό πλεονέκτημα όπως λιγνίτης, μάρμαρα, πέτρα

2.2.3 Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) Μεγαλόπολης

Το ΓΠΣ Μεγαλόπολης εγκρίθηκε με την υπ' αριθμόν 71440/2997/1985 απόφαση Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων- (ΦΕΚ 733/Δ/1985) Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Μεγαλόπολης (Λακωνίας) και τα αντίστοιχα εγκεκριμένα διαγράμματα του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου και των χρήσεων γης που τη συνοδεύουν. Μιλώντας για το Σχέδιο Χωρικής Οργάνωσης του Δήμου έτσι όπως αποτυπώνεται μέσα από το ΓΠΣ, Ο Δήμος Μεγαλόπολης εντάσσεται στο ευρύτερο χωροταξικό πλαίσιο της Περιφέρειας Πελοποννήσου και βρίσκεται περίπου στο κέντρο της σημερινής Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του 1985 είναι και το τελευταίο θεσμοθετημένο σχέδιο για την πόλη της Μεγαλόπολης και δημιουργήθηκε κατά την Επιχείρηση Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης στο οποίο οργανώθηκαν οι χρήσεις γης στην έκταση του υπάρχοντος σχεδίου του 1894, ενώ έγιναν και οι απαραίτητες επεκτάσεις, οι οποίες σε αρκετό βαθμό είχαν ήδη άναρχα οικιστικά αναπτυχθεί.

Το ΓΠΣ προέβλεπε την επέκταση του σχεδίου πόλης σε εκτάσεις αραιοδομημένες συνολικής επιφάνειας της τάξης των 150 στρεμμάτων και τη δημιουργία τεσσάρων πολεοδομικών ενοτήτων με μέσα μεγέθη μικτής πυκνότητας οικήσεως και συντελεστή δόμησης κατά πολεοδομική ενότητα.

Επίσης στο ΓΠΣ προβλέπει παρεμβάσεις στον αστικό ιστό της πόλης όπως:

- Τη χωροθέτηση και ανασυγκρότηση των κεντρικών λειτουργιών στο κέντρο της πόλης ώστε να διατηρηθεί ο συνεκτικός ιστός με κυριότερες παρεμβάσεις την αναμόρφωση του χώρου της δημοτικής αγοράς για τη συγκέντρωση δημοτικών λειτουργιών, την κατασκευή αίθουσας για πολλαπλές χρήσεις, τη δημιουργία μικρής εμπορικής αγοράς και την αποπεράτωση του πολιτιστικού κέντρου του Δήμου
- Τη διατήρηση του διασπαρμένου χαρακτήρα του λιανικού εμπορίου στη ζώνη των κεντρικών λειτουργιών γιατί ανταποκρίνεται στη κλίμακα και τη δομή της πόλης
- Την αναβάθμιση της κεντρικής ζώνης αναψυχής και γενικότερα τη βελτίωση της ποιότητας του δομημένου και αδόμητου χώρου
- Τη δημιουργία τοπικών κέντρων με τις αντίστοιχες λειτουργίες σε όλες τις γειτονιές
- Τη δημιουργία σε κάθε γειτονιά δημοτικού σχολείου, νηπιαγωγείου και παιδικού σταθμού
- Τη χωροθέτηση του κέντρου υγείας σε χώρο δίπλα στην εκκλησία Αγίου Κωνσταντίνου και τη κατασκευή ελικοδρομίου δίπλα στο χώρο του Κέντρου Υγείας, για τις ανάγκες της ευρύτερης περιοχής

- Τη χωροθέτηση ζωνών βιοτεχνίας – χονδρεμπορίου και αποθηκών και μικρής βιομηχανικής ζώνης (μη οχλουσών εγκαταστάσεων) στην είσοδο της πόλης, ώστε να υπάρχουν οι κατάλληλες διευκολύνσεις (Εθνική οδός, σιδηρόδρομος) και να μην οχλούν την πόλη
- Δημιουργία δημοτικού πάρκου στη νοτιοδυτική περιοχή της πόλης
- Τη χωροθέτηση σταθμού ΚΤΕΛ και φορτηγών αυτοκινήτων στη νότια περιοχή της πόλης και στις ζώνες βιοτεχνίας, χονδρεμπορίου και αποθηκών
- Τη χωροθέτηση αθλητικού κέντρου στα δυτικά της πόλης

2.2.4 Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Μεγαλόπολης

Με τον ΑΔΑ: ΒΛ19ΩΛ8-ΒΘΘ αναρτήθηκε στη Διαύγεια η έγκριση-ψήφιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Μεγαλόπολης 2013-2014 το οποίο αποτελεί την πιο πρόσφατη απόπειρα Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου. Το Σχέδιο είχε καταρτισθεί και εισηγηθεί προς ψήφιση, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν την εκπόνηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α' βαθμού.

Στο δεύτερο κεφάλαιο του επιχειρησιακού προγραμματισμού ιεραρχούνται οι δράσεις για την επίτευξη των στόχων του κάθε μέτρου και προσδιορίζονται οι δράσεις πρώτης προτεραιότητας. Πιο συγκεκριμένα οι Στρατηγικοί στόχοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Μεγαλόπολης είναι:

- **1ος Στρατηγικός Στόχος:** Ενίσχυση της κοινωνικοοικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής βάση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης
- **2ος Στρατηγικός Στόχος:** Πολύ-πολική χωρο-οικονομική προσέγγιση του αναπτυξιακού οράματος με εξειδικευμένη παρέμβαση και ισόρροπη ανάπτυξη της περιοχής
- **3ος Στρατηγικός Στόχος:** Αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου και των παρεχόμενων υπηρεσιών του προς τους πολίτες
- **4ος Στρατηγικός Στόχος:** Βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου

Οι Ειδικοί στόχοι του Επιχειρησιακού Σχεδίου Δήμου Μεγαλόπολης είναι:

1. Αναβάθμιση και βελτίωση των υπηρεσιών του Δήμου προς τους πολίτες
2. Περαιτέρω βελτίωσης της Οικονομικής Διαχείρισης του Δήμου
3. Υποστήριξη στην άμβλυνση των επιπτώσεων της παρούσας οικονομικής συγκυρίας για το κοινωνικό σύνολο
4. Εξομάλυνση των ανισοτήτων μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων του Δήμου και χάραξη κοινού αναπτυξιακού πλάνου
5. Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και της ανάπτυξης νέων δραστηριοτήτων με έμφαση τις πράσινες εφαρμογές και της επιχειρηματικότητας των νέων και των γυναικών
6. Ενίσχυση της απασχόλησης με προτεραιότητα την αντιμετώπιση της νεανικής ανεργίας
7. Υποστήριξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων και λήψη μέτρων άρσης των φαινομένων αποκλεισμού τους

8. Αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης του Δήμου στο κέντρο της Πελοποννήσου
9. Προβολή του πολιτιστικού αποθέματος για την ενίσχυση των τουριστικών δραστηριοτήτων της περιοχής
10. Αναβάθμιση του οικιστικού και πολεοδομικού σχεδιασμού της πόλης
11. Αναβάθμιση των συνεργασιών και δικτυώσεων του Δήμου σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο

Σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Μεγαλόπολης είναι η εναρμόνισμένη προώθηση της Δημοτικής και της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, καθώς επίσης και με τις νέες αρμοδιότητες που ορίζει το Πρόγραμμα Καλλικράτης και ειδικότερα:

- Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης
- Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως Οργανισμού
- Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου

Ο κεντρικός στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι να λειτουργήσει ως ένα πολυεργαλείο το οποίο θα δώσει τη δυνατότητα στον Καλλικρατικό Δήμο της Μεγαλόπολης να ενισχύσει κρίσιμες παρεχόμενες προς του πολίτες υπηρεσίες όπως η μάθηση, η αποτελεσματικότερη οργάνωση, διευκολύνοντας τη συνέργεια των παραγωγικών δυνατοτήτων της περιοχής και την ενίσχυση της επικοινωνίας και πληροφόρησης των δημοτών.

Με βάση τα παραπάνω ο Δήμος Μεγαλόπολης ιεράρχησε μια σειρά από δράσεις, μερικές από τις οποίες θα είναι παρόμοιες με αυτές που θα προταθούν στο Σχέδιο Δράσης της συγκεκριμένης Πρότασης.

2.2.5 Άλλο Κείμενο Πολιτικής / Μελέτη

2.2.5.1 Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας & Κλίματος Δήμου Μεγαλόπολης - 2021⁶²

Ο ρόλος που καλείται να διαδραματίσει ο Δήμος Μεγαλόπολης στην προσπάθεια μείωσης των εκπομπών CO₂ έχει διπλή υπόσταση. Ως καταναλωτή ενέργειας που φέρει την ευθύνη μείωσης των εκπομπών που προκαλούνται από τα δημοτικά κτίρια και εγκαταστάσεις, καθώς και από το δημοτικό στόλο οχημάτων. Αλλά και ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπου καλείται να αναλάβει και το ρόλο του συντονιστή των πολιτών και του καθοδηγητή τους στην υιοθέτηση ορθών πρακτικών εξοικονόμησης ενέργειας. Η δυνατότητα για μελέτη των επιτυχημένων πρακτικών και παραδειγμάτων αποτελεί ίσως ένα από τα πιο σημαντικά αποτελέσματα της δημιουργίας της «Κοινότητας» του «Συμφώνου των Δημάρχων». Μέσα από την αναζήτηση βέλτιστων πρακτικών σε άλλους Δήμους της Ευρώπης δίνεται η ευκαιρία για σχεδιασμό δράσεων αειφορικής ενέργειας, οι οποίες έχουν ήδη εφαρμοστεί και φέρει θετικά αποτελέσματα. Ταυτόχρονα, η ανταλλαγή εμπειριών μπορεί να αποφέρει γνώση στην αντιμετώπιση προβλημάτων που τυχόν εμφανιστούν κατά την εφαρμογή των μέτρων/δράσεων.

⁶² Lever (2021) 'Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Μεγαλόπολης'

Οι δράσεις και πρακτικές που ακολουθούν εξετάστηκαν υπό το πρίσμα της εμπειρίας που αποκομίστηκε από την αναζήτηση και τη μελέτη καλών πρακτικών σε άλλους Ευρωπαϊκούς Δήμους, με παρόμοια χαρακτηριστικά με το Δήμο Μεγαλόπολης αλλά και με γνώμονα τη μετάβαση της περιοχής μελέτης στη μετά-λιγνίνη εποχή. Επιπροσθέτως, η συστράτευση με την Εθνική Επιτροπή Δίκαιης Μετάβασης αποτελεί ικανή και αναγκαία συνθήκη για την υλοποίηση δράσεων με οικονομικό όφελος για το Δήμο Μεγαλόπολης ως ανταπόδοση στην επικείμενη απολιγνιτοποίηση της περιοχής. Η αναζήτηση χρηματοδοτήσεων για ενεργειακές παρεμβάσεις αλλά και παρεμβάσεις αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής από Εθνικά και Ευρωπαϊκά Ταμεία είναι η βασική κατεύθυνση που θα ακολουθήσει η Δημοτική Αρχή για τη μόχλευση αναπτυξιακών κονδυλίων.

Βασικό στόχο του σχεδίου αποτελεί η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών CO₂ του Δήμου Μεγαλόπολης, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί στο πλαίσιο της Συμφωνίας των Δημάρχων και αφορούν τη μείωση των εκπομπών CO₂ τουλάχιστον κατά 40% έως το 2030.

Όπως προκύπτει από την Απογραφή Εκπομπών Αναφοράς, οι σημαντικότεροι τομείς που συμβάλλουν αισθητά στην παραγωγή CO₂ είναι ο οικιακός τομέας, ο τριτογενής τομέας, καθώς και οι ιδιωτικές και εμπορικές μεταφορές, ενώ σημαντική είναι και η κατανάλωση που σημειώνεται στα δημοτικά κτήρια. Συνεπώς, συνιστά επιτακτική ανάγκη η υιοθέτηση ενεργειακά ορθολογικότερων πρακτικών για τη μείωση των εκπομπών των συγκεκριμένων τομέων. Ωστόσο, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης του μετριασμού των εκπομπών CO₂ παρουσιάζονται μέτρα και προτάσεις για το σύνολο των τομέων που λαμβάνουν χώρα στο Δήμο Μεγαλόπολης. Ειδικότερα, ενδεικτικές Δράσεις που σχεδιάζονται και ιεραρχούνται στο παρόν Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα του Δήμου Μεγαλόπολης είναι αυτές που παρουσιάζονται στον επόμενο Πίνακα.

Πίνακας 24. Δράσεις του Σχεδίου Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα του Δήμου Μεγαλόπολης.

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ
Δ1	Διαμόρφωση ειδικής πρότυπης ενεργειακά πλατείας. Παρεμβάσεις στο Δημοτικό φωτισμό, έξυπνα παγκάκια, wifi παροχή, φωτοβολταϊκά φωτιστικά, φορτιστές ηλεκτροκίνησης, βιοκλιματικός σχεδιασμός στεγάστρων, πρασίνισμα στεγών
Δ2	Δημιουργία πρότυπου περιβαλλοντικού και ενεργειακού σχολικού συγκροτήματος με παρεμβάσεις μόνωσης κτηρίων, πρασίνισμα στεγών, χρήση φωτοβολταϊκών πάνελ στις στέγες, αντικατάσταση εσωτερικού φωτισμού και χρήση φωτοκύτταρων, αντικατάσταση εξωτερικού φωτισμού, διαμόρφωση βιοκλιματικά σχεδιασμένων σχολικών αυλών
Δ3	Μελέτη και εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε στέγες κατοικιών. Ταυτόχρονη αντικατάσταση στεγών αμιάντου. Περιβαλλοντική και Ενεργειακή αναβάθμιση των οικισμών της ΜΟΜΑ
Δ4	Δημιουργία μεγάλου Φ/Β Πάρκου σε ειδικά διαμορφωμένη περιοχή ιδιοκτησίας του Δήμου
Δ5	Πρωώθηση Ηλεκτροκίνησης, σχέδιο βιώσιμης αστικής κινητικότητας, σχέδιο φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, διαμόρφωση, περιβαλλοντική και ενεργειακή ανάπλαση σχολικών διαδρομών
Δ6	Ενεργειακή και Περιβαλλοντική Αναβάθμιση ιστορικών κτηρίων ιδιοκτησίας του Δήμου Μεγαλόπολης
Δ7	Ειδικά επιπλέον κίνητρα για τους Δημότες για το πρόγραμμα Εξοικονομώ κατ' οίκον

Δ8	Ειδικά επιπλέον κίνητρα για τη Δημοτική Αρχή για το πρόγραμμα Εξοικονομώ σε Δήμους
Δ9	Δημιουργία ομάδας εργασίας με στελέχη του Δήμου αλλά και της Εθνικής Επιτροπής Δίκαιης Μετάβασης και του Πράσινου Ταμείου – Υπογραφή σχετικού Μνημονίου συνεργασίας και συναντίληψης
Δ10	Παρεμβάσεις στο Δημοτικό Φωτισμό και αντικατάσταση του στο σύνολο του αστικού ιστού της πόλης αλλά και σε όλους τους οικισμούς του Δήμου. Αντικατάσταση λαμπτήρων
Δ11	Μέτρα βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης αντλιοστασίων στις υποδομές του Δήμου
Δ12	Επιμόρφωση τμήματος προμηθειών για καθιέρωση περιβαλλοντικών και ενεργειακών προδιαγραφών στις δημοτικές προμήθειες
Δ13	Καμπάνια ενημέρωσης ευαισθητοποίησης για μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας με την ενεργή συμμετοχή των δημοτών
Δ14	Περιβαλλοντική και Ενεργειακή ανάπλαση του τοπικού Κλειστού Γυμναστηρίου
Δ15	Προώθηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων
Δ16	Διερεύνηση νέων μηχανισμών και δικτύωση του Δήμου Μεγαλόπολης για την αναζήτηση βέλτιστων πρακτικών και τη μεταφορά τεχνογνωσίας σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο
Δ17	Μελέτη για τη δημιουργία πρότυπου περιβαλλοντικού και ενεργειακού Πάρκου Κυκλικής Οικονομίας στα όρια του Δήμου Μεγαλόπολης
Δ18	Προώθηση των Ενεργειακών Κοινοτήτων

Πηγή: ΣΔΑΕΚ Δήμου Μεγαλόπολης

2.2.5.2 Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΟΣΔΑ) Δήμου Μεγαλόπολης

Με τον ΑΔΑ: 6Μ8ΛΩΛ8-ΙΦΤ αναρτήθηκε στη Διαύγεια η έγκριση του ΤΟΣΔΑ Δήμου Μεγαλόπολης, το οποίο ανατέθηκε με την αριθμ. 300/6647/20.05.2016 Απόφαση Δημάρχου, σύμφωνα με την αριθμ. 23/07-04-2016 συνταχθείσα μελέτη που εγκρίθηκε με την αριθμ. 181/4681/07-04-2016 Απόφαση Δημάρχου, μετά την αριθμ. 112/2016 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, για τη διαχείριση των απορριμμάτων του Δήμου Μεγαλόπολης με έμφαση στη διαλογή στην πηγή.

Το ΤΟΣΔΑ περιλαμβάνει:

- Την εξειδίκευση των εθνικών στόχων και σχεδιασμού σε επίπεδο Δήμου
- Την κατάρτιση προτάσεων και δράσεων για τη διαχείριση επιμέρους ρευμάτων δημοτικών αποβλήτων προωθώντας κατά προτεραιότητα την πρόληψη
- Την ανάλυση του κόστους της επένδυσης και διαχείρισης του σχεδίου, συγκριτικά με το σχέδιο της υφιστάμενης διαχείρισης
- Την ανάλυση των απαιτήσεων και τους στόχους της νομοθεσίας
- Τον υπολογισμό του προαπαιτούμενου προϋπολογισμού για την υλοποίηση του τοπικού σχεδίου προκειμένου να εξεταστεί η δυνατότητα χρηματοδότησης
- Προτάσεις για δράσεις για τη μείωση των αποβλήτων που οδηγούνται για ταφή και κατ' επέκταση το κόστος διαχείρισης για το Δήμο, για την αύξηση των ποσοστών, δηλαδή διαλογή στη πηγή με την ανακύκλωση
- Περιγραφή δράσεις υποκίνησης – ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για τη διαλογή

- Δράσεις για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών

Επίσης στο ΤΟΣΔΑ γίνεται μια ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης παραγωγής και διαχείρισης των στερεών αποβλήτων στο Δήμο. Το ΤΟΣΔΑ κάνει τις εξής καταγραφές:

- Καταγραφή συστήματος αποκομιδής και μεταφοράς που αφορά τα αναγκαία οχήματα.
- Καταγραφή ΧΥΤΑ –ΧΥΤΥ, μονάδων επεξεργασίας αποβλήτων
- Καταγραφή της ποσότητας των στερεών αποβλήτων που παράγονται σήμερα ανά ρεύμα αποβλήτων
- Καταγράφει τους μεγάλους παραγωγούς, αγορές, χώροι εστίασης, τουριστικές μονάδες, δηόσιες υπηρεσίες, σχολεία, τράπεζες και τους παραγωγούς ειδικών και επικίνδυνων αποβλήτων
- Καταγραφή του ανθρώπινου δυναμικού και της οργάνωσης υπηρεσίας που εμπλέκεται στη διαχείριση των απορριμμάτων και γίνεται και μία καταγραφή των προβλημάτων που πρέπει να επιλυθούν και η εκτίμηση της εξέλιξης των αναγκών και η επιλογή των δράσεων και των στόχων που θα επιτευχθούν σε βάθος τουλάχιστον πενταετίας
- Καταγραφή σημείων ιδιαίτερου ενδιαφέροντος (πλατείες, κοινόχρηστοι χώροι, χώροι άθλησης).
- Καταγραφή νοσοκομείων, ιατρικών κέντρων, βιοτεχνιών, βιομηχανιών και συνεργείων
- Καταγραφή των τοπικών έργων υποδομής
- Καταγραφή δικτύου πράσινων σημείων για τη συγκέντρωση υλικών που δεν κατευθύνονται στους κάδους, όπως ηλεκτρικός, ηλεκτρονικός εξοπλισμός, ελαστικά, ογκώδη αντικείμενα, τυχόν συγκεντρωμένες μεγάλες ποσότητες.
- Καταγραφή των κατασκευών και των κατεδαφίσεων

2.2.5.3 Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Εξασφάλιση Κοινόχρηστων και Κοινοφελών Χώρων (ΕΣΕΚΚΧ) Δήμου Μεγαλόπολης

Η οικονομική κρίση και οι εφαρμοζόμενες πολιτικές λιτότητας έχουν οδηγήσει σε μία ανθρωπιστική κρίση, η οποία χρήζει άμεσης αντιμετώπισης. Ο αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης εξαρτάται όχι μόνο από την αύξηση των κοινωνικών δαπανών, αλλά και από την αναβάθμιση του συστήματος κοινωνικής προστασίας. Η καταγραφή των στοιχείων έχει αναδείξει μία σημαντική αστοχία, των εφαρμοζόμενων έως σήμερα πολιτικών, καθώς, όσο πιο βαθιά είναι η φτώχεια, τόσο μικρότερη είναι η παρέμβαση του συστήματος κοινωνικής προστασίας.

Ο Δήμος Μεγαλόπολης την τελευταία δεκαετία έχει στηριχθεί σε διάφορες στρατηγικές και σχέδια για τη σύνταξη της Πρότασης αυτής, ένα εκ των οποίων είναι το προσφάτως εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Εξασφάλιση Κοινόχρηστων και Κοινοφελών Χώρων (ΕΣΕΚΚΧ) Δήμου Μεγαλόπολης. Προκειμένου να προωθηθεί ο χωρικός σχεδιασμός και να ολοκληρωθεί η εφαρμογή του σχεδίου πόλης και η απόκτηση των χαρακτηρισμένων κοινόχρηστων και κοινοφελών χώρων, οι Δήμοι καταρτίζουν Επιχειρησιακό Σχέδιο εντός των διοικητικών ορίων τους, στο οποίο

καταγράφονται, ανά Δήμο ή δημοτική ενότητα ή δημοτική κοινότητα, οι χαρακτηρισμένοι από το σχέδιο πόλης κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι. Οι χώροι για τους οποίους δεν έχει συντελεστεί η απαλλοτρίωση ιεραρχούνται βάσει κριτηρίων ως προς την αναγκαιότητα απόκτησής τους για τον ευρύτερο πολεοδομικό σχεδιασμό του Δήμου λαμβάνοντας υπόψη και το χρόνο που έχει παρέλθει από την επιβολή της ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης.

Ο στόχος του Επιχειρησιακού Σχεδίου για την εξασφάλιση των Κοινοχρήστων και Κοινωφελών Χώρων, είναι η συμβολή του στην ολοκλήρωση της εφαρμογής του σχεδίου πόλης, μέσω της απόκτησης των εγκεκριμένων κοινοχρήστων και κοινωφελών χώρων. Προσανατολίζεται κυρίως, στην καταγραφή της νομικά και ιδιοκτησιακά, υπάρχουσας κατάστασης για τους χώρους αυτούς που δεν έχει ακόμη συντελεστεί απαλλοτρίωση. Ειδικότερα, στοχεύει στη συλλογή, καταγραφή, οργάνωση και αξιολόγηση των σχετικών στοιχείων των Δήμων με σκοπό να ιεραρχηθούν όλοι οι εγκεκριμένοι κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι που κινδυνεύουν να απωλέσουν τον κοινόχρηστο ή κοινωφελή χαρακτήρα τους, εντός μιας πολεοδομικής ενότητας του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, λόγω άρσης ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης. Στο πλαίσιο αυτό, καταγράφονται όλοι οι εγκεκριμένοι χώροι (πολύγωνα) που έχουν κοινόχρηστες ή και κοινωφελείς χρήσεις γης και που δύναται να επηρεάσουν τα πολεοδομικά μεγέθη μιας περιοχής λόγω άρσης ή μη της ρυμοτομικής τους απαλλοτρίωσης.

Κατά τη σύνταξη του ΕΣΣΕΚΧ σε πρώτη φάση αποθηκεύτηκαν τα στοιχεία ταυτοποίησης και αναγνώρισης κάθε πολυγώνου από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο και σε δεύτερο χρόνο έγινε εξαγωγή μόνο του επιπέδου των κοινοχρήστων και κοινωφελών χώρων για τους οποίους δεν έχει συντελεστεί απαλλοτρίωση ή βρίσκονται σε δικαστική εκκρεμότητα ή είναι πολεοδομικά αρρύθμιστοι.

Σύμφωνα με την ανωτέρω καταγραφή, η συνολική έκταση των κοινοχρήστων και κοινωφελών χώρων που δεν έχουν μέχρι σήμερα απαλλοτριωθεί από το Δήμο ανέρχεται στα 64,26 στρέμματα. Από αυτά και με βάση την ιεράρχηση αναγκαιότητας καταγράφονται 9,32 στρέμματα ως μεγάλης αναγκαιότητας/προτεραιότητας, με τη μεγαλύτερη βαθμολόγηση.

Οι κοινόχρηστοι χώροι, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην οργάνωση του αστικού ιστού και η σημασία τους είναι ζωτική και πολυσήμαντη. Καθώς εξυπηρετούν τις ανάγκες των κατοίκων της πόλης, εξασφαλίζουν την ευμάρεια και ζωτικότητα της κοινότητας οδηγώντας στην ποιοτική αναβάθμιση της διαβίωσης των κατοίκων της. Οι κοινόχρηστοι χώροι αποτελούν ουσιαστικό στοιχείο της ποιοτικής διαβίωσης των κατοίκων. Η προστασία και η εξασφάλιση επαρκών κοινοχρήστων χώρων βοηθά στη βελτίωση του υποβαθμισμένου αστικού περιβάλλοντος, καθώς η υπέρμετρη αστικοποίηση, η επέκταση των πόλεων και η τάση ανεξέλεγκτης δόμησης, οδήγησαν σε επιδείνωση του αστικού χώρου και σε μείωσή τους. Η εξασφάλιση τους, συνδέεται άρρηκτα με την πολεοδομική νομοθεσία, τον πολεοδομικό σχεδιασμό καθώς και με τις χωρικές πολιτικές και στρατηγικές που εφαρμόζει το Κράτος.

Πρώτος τομέας που επλήγη σε προηγούμενες χρονικές περιόδους ήταν οι κοινόχρηστοι χώροι. Καθώς το μέσο ποσοστό τους μειώθηκε, ενώ όσοι παρήχθησαν μέσω των πολεοδομικών σχεδίων, αποκτήθηκαν μερικώς, η ανάγκη εξασφάλισης τους καθίσταται επιτακτική. Η κυριότερη αδυναμία εξασφάλισής τους είναι σαφώς το πολύπλοκο θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή των σχεδίων με την έγκαιρη απόκτηση τους. Αυτό σε συνδυασμό με την ανεπάρκεια οικονομικών πόρων οδηγεί σε

κάποιες περιπτώσεις στην κατάργηση τους και την ανατροπή του πολεοδομικού σχεδιασμού, κυρίως λόγω άρσεων μακροχρόνιων ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων. Η χρόνια αδυναμία αποζημίωσης τους ώστε να γίνει η υλοποίηση και εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου και η απόδοση των κοινόχρηστων χώρων στους πολίτες υποδεικνύουν την αναγκαιότητα αλλαγών στο θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη συντέλεση ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων, καθώς και τη διάθεση μεγαλύτερου ποσοστού για την απαλλοτρίωση τους, ιδιαίτερα αυτών που κινδυνεύουν χαθούν, μέσω μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης αστικού ανασχεδιασμού αξιοποιώντας πόρους και σχετικά προγράμματα της ΕΕ. Η προοπτική μιας τέτοιας διαδικασίας θα δώσει τη δυνατότητα στο Δήμο να αποσαφηνίσει ζητήματα του χωρικού σχεδιασμού τα οποία μένουν ανολοκλήρωτα και αρρύθμιστα για αρκετά χρόνια αλλά και να επαναπροσδιορίσει τις προτεραιότητές του ως προς την αναγκαιότητα απόκτησης των χώρων αυτών.

3. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Στο παρόν κεφάλαιο συνοψίζονται τα πορίσματα των Ενοτήτων που συγκροτούν το προηγούμενο Κεφάλαιο «Ταυτότητα της Περιοχής Παρέμβασης», προκειμένου να αναδειχθεί η σκοπιμότητα της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης. Επίσης, παρουσιάζονται οι προκλήσεις και οι ανάγκες παρέμβασης που αναδεικνύονται για την Περιοχή Παρέμβασης.

Σημειώνεται εκ νέου, ότι βάσει των κριτηρίων για τον προσδιορισμό επιλέξιμων χωρικών ενοτήτων εφαρμογής ΟΧΕ (σύμφωνα με την Α.Π. 124143/ΕΥΣΣΑ/21-12-2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών για τις «Κατευθύνσεις για την επιλογή και σχεδιασμό των στρατηγικών στο πλαίσιο των ΟΧΕ -ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ»), η προτεινόμενη χωρική ενότητα του Δήμου Μεγαλόπολης καλύπτει τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή ΟΧΕ, ως μη αστική περιοχή που παρουσιάζει ιδιαίτερα ή κρίσιμα προβλήματα χωρικής ανάπτυξης που απαιτούν ειδικό σχεδιασμό και ρύθμιση και ιδίως ως:

- Περιοχή που υφίσταται χωρικές επιπτώσεις από μεγάλης κλίμακας έργα ή παρεμβάσεις
- Αναπτυξιακή υστέρηση, μείωση του πληθυσμού και ύπαρξη σημαντικών εμποδίων ανάπτυξης.
- Ύπαρξη προϋποθέσεων για την ανάπτυξη δικτύων οικονομικών δραστηριοτήτων με στόχο τη δημιουργία οικονομιών συσσωμάτωσης.
- Ύπαρξη αξιόλογων πολιτιστικών και φυσικών πόρων με δυνατότητες αξιοποίησης για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

3.1 ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η απολιγνιτοποίηση που επιχειρείται στο πλαίσιο αναπροσαρμογής των πηγών ενέργειας, ως εθνική πολιτική και σε εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος, έχει άμεση και καταλυτική επίδραση σε όλο το φάσμα της οικονομικής και κοινωνικής πραγματικότητας του Δήμου Μεγαλόπολης, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Δεδομένης της κρισιμότητας του θέματος, έχει αναληφθεί μια σειρά πρωτοβουλιών από τους εμπλεκόμενους φορείς, κατά βάση δημόσιους, μέσα από τη διαμόρφωση στρατηγικών αντιμετώπισης των δυσμενών επιπτώσεων, όπως περιληπτικά αναφέρεται στις προηγούμενες ενότητες. Αυτή, λοιπόν, την ιδιαιτερότητα για την περιοχή αναφοράς, λαμβάνει σοβαρά υπόψη η ΟΧΕ Μεγαλόπολης, υπό από το πρίσμα της εξασφάλισης συμπληρωματικότητας της αποτελεσματικότητας των δράσεών της, στο επίπεδο εξυπηρέτησης των πολιτών και των διαμορφούμενων αναγκών τους στο πλαίσιο της νέας πραγματικότητας.

3.1.1.α Σκοπιμότητα ως προς τις Οικονομικές Ανάγκες και Προκλήσεις⁶³

Η περιοχή του Δήμου Μεγαλόπολης, αν εξαιρεθεί το κεφάλαιο «λιγνιτωρυχεία», δεν είναι παρά ένα τυπικό δείγμα του ελληνικού επαρχιακού χώρου, αναφορικά με τα προβλήματα ανάπτυξης της περιοχής και τις προοπτικές που διαμορφώνονται κάτω από την πίεση συγκεκριμένων ποιοτικών χαρακτηριστικών, όπως οι δημογραφικοί δείκτες (μείωση πληθυσμού, υπογεννητικότητα, γήρανση κλπ.), οι οικονομικοί δείκτες (χαμηλά εισοδήματα, μειωμένος ρυθμός παραγωγικότητας, εσωστρεφής επιχειρηματικότητα, υψηλή ανεργία κλπ.), οι κοινωνικές εξυπηρετήσεις (πρόνοια, υγεία, εκπαίδευση κλπ.) και οι περιβαλλοντικοί δείκτες (επικινδυνότητα καιρικών φαινομένων, επισφαλής πολιτική προστασία, επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος κλπ.). Η εικόνα αυτή γίνεται πιο επιβαρυνμένη λαμβάνοντας υπόψη ότι η λειτουργία των ορυχείων αποτελούσε μια βάση ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας, όπως προκύπτει από ανάλυση των αλυσίδων αξίας, που έχει πραγματοποιήσει ο Δήμος Μεγαλόπολης, βάσει στοιχείων τα οποία είχαν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της ΔΕΗ από το δεύτερο εξάμηνο του 2015 ως και το πρώτο εξάμηνο του 2018⁶⁴. Με τις εκτιμήσεις αυτές συμφωνούν και άλλοι φορείς που ασχολήθηκαν με το ζήτημα της απολιγνιτοποίησης. Ειδικότερα, σχετικά με το θέμα της απασχόλησης, οι προοπτικές εμφανίζονται αρκετά δυσοίωνες. Εκτίμηση του IOBE IOBE⁶⁵ υπολογίζει ότι η αλυσίδα αξίας της λιγνιτικής δραστηριότητας (δηλαδή οι άμεσες, έμμεσες και επαγόμενες επιδράσεις) συμβάλλει στην απασχόληση περίπου 3.000 ατόμων, ενώ συνεισφέρει στην οικονομία της ΠΕ Αρκαδίας κατά 305 εκ. €.

Από τις αναλύσεις του Εδαφικού Σχεδίου Αναπτυξιακής Μετάβασης του Δήμου Μεγαλόπολης⁶⁶ έγιναν σαφή τα εξής:

- Η οικονομία της ΠΕ Αρκαδίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό (33%) από τον κλάδο εξόρυξης, ενέργειας και ύδρευσης, ενώ η εν λόγω περιοχή συμβάλλει σε μεγάλο ποσοστό (64%) στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της ενέργειας, εξόρυξης και ύδρευσης της Περιφέρειας Πελοποννήσου.
- Η λιγνιτική παραγωγή και οι επιδράσεις που προκαλεί σε συναφείς και εξαρτώμενες δραστηριότητες της αλυσίδας αξίας της δημιουργούν συνολικά στην ΠΕ Αρκαδίας περίπου

⁶³ Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (2021) 'Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Μεγαλόπολης' Lever (2021) 'Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Μεγαλόπολης' Βατικιώτης Λ. (2022) 'Προτάσεις για τον οικονομικό μετασχηματισμό και τη βιώσιμη ανάπτυξη την επόμενη μέρα της απολιγνιτοποίησης', ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

⁶⁴ Βατικιώτης Λ. (2022) 'Προτάσεις για τον οικονομικό μετασχηματισμό και τη βιώσιμη ανάπτυξη την επόμενη μέρα της απολιγνιτοποίησης', ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

⁶⁵ Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Αύγουστος 2020) 'Απολιγνιτοποίηση της ηλεκτροπαραγωγής: Κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις και αντισταθμιστικές δράσεις', με την υποστήριξη της ΔΕΗ (<https://shorturl.at/auGL1>)

⁶⁶ ΥΠΕΝ (Φεβρουάριος 2021) 'Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Δήμου Μεγαλόπολης', 1η διαβούλευση (https://www.sdam.gr/sites/default/files/2021-02/%CE%95%CE%94%CE%91%CE%A6%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%A3%CE%A7%CE%95%CE%94%CE%99%CE%9F%20%CE%9C%CE%95%CE%93%CE%91%CE%9B%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%97%CE%A3_%CE%94%CE%99%CE%91%CE%92%CE%9F%CE%A5%CE%9B%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97_08%2002.pdf)

ΥΠΕΝ (Ιούνιος 2021) 'Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Δήμου Μεγαλόπολης', 2η Διαβούλευση (https://sdam.gr/sites/default/files/2021-06/%CE%9C%CE%95%CE%93%CE%91%CE%9B_%CE%95%CE%A3%CE%94%CE%99%CE%9C_2%CE%B7%20%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%B2.pdf)

3.0000 θέσεις εργασίας. Ο αριθμός αυτός αφορά στο περίπου 60% των εργαζομένων σε συναφείς και εξαρτώμενες δραστηριότητες στην Περιφέρεια.

- Ο Δήμος Μεγαλόπολης εξαρτάται από τη λιγνιτική ηλεκτροπαραγωγή για την κάλυψη των αναγκών θέρμανσης των νοικοκυριών του.
- Πέραν της ΠΕ Αρκαδίας, προκύπτει συμβολή των δραστηριοτήτων της ενέργειας και της εξόρυξης στην ΠΕ Μεσσηνίας και συγκεκριμένα στο Δήμο Οιχαλίας, ο οποίος συνδέεται με την αλληλεπίδραση σε οικονομικό, επιχειρησιακό – επιχειρηματικό επίπεδο, καθώς και σε επίπεδο απασχόλησης.

Άλλο βασικό πρόβλημα στην οικονομία της Περιοχής Παρέμβασης, που σχετίζεται με ένα πολύ σημαντικό τομέα της παραγωγικής διαδικασίας, είναι αυτό της υποβάθμισης της γεωργικής γης, ένα μεγάλο τμήμα της οποίας χρησιμοποιήθηκε για τις εξορύξεις και πλέον χρήζει πολιτικών επαναφοράς σε χαρακτηριστικά γεωργικής γης.

Κρίσιμο ζήτημα αποτελεί, επίσης, ο κύκλος παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών, τόσο ως προς τα παραγόμενα μεγέθη, όσο και ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά τους. Συνυφασμένη απόλυτα με τον κύκλο παραγωγής αγαθών είναι και η εξωστρέφεια στην όλη παραγωγική διαδικασία, ώστε να αναζητηθούν και αξιοποιηθούν νέες αγορές και να επαυξηθούν οι υφιστάμενες.

Ο ανθρώπινος παράγοντας, που συμμετέχει στην παραγωγική διαδικασία, απαιτείται να αναδείξει τις δυνατότητές του και να αξιοποιήσει τις ικανότητές του, λαμβάνοντας κατάλληλη εκπαίδευση πάνω σε σύγχρονες μεθόδους παραγωγής και διαχείρισης αγαθών.

Κατά συνέπεια, η μεγαλύτερη πρόκληση, που αποτελεί ταυτόχρονα και στρατηγικό στόχο, είναι ο δομικός μετασχηματισμός της τοπικής οικονομίας, για να διασφαλιστεί η οικονομική ανάπτυξη και η κοινωνική ευημερία των κατοίκων.

Προς αυτή την κατεύθυνση συγκλίνει και η αξιακή στρατηγική της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης, επιχειρώντας να εξασφαλίσει πόρους και να κατευθύνει δυνάμεις για την εξασφάλιση των καλύτερων και ευνοϊκότερων προϋποθέσεων για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της. Με αυτό τον τρόπο, αναμένεται να επιτευχθεί αναδιαμόρφωση του παραγωγικού προτύπου της περιοχής, στα περισσότερα, κατά το δυνατό, επίπεδα, για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της περιόδου απομείωσης της λιγνιτικής παραγωγής ως προς το ανθρώπινο δυναμικό, την οικονομία, το αστικό και φυσικό περιβάλλον – κάτι που στοιχειοθετεί τη σκοπιμότητα της ΟΧΕ αναφορικά με τις οικονομικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η τοπική κοινωνία.

Θεματικά πεδία προσανατολισμού ενεργειών και ανάληψης πρωτοβουλιών για την κάλυψη αναγκών πρέπει, μεταξύ άλλων, είναι:

- Η προώθηση νέων κλάδων στην τοπική οικονομία, όπως ο τουρισμός και ιδιαίτερα ο θεματικός, ανάλογα με τον πλούτο της περιοχής, καθώς επίσης και η δημιουργία σχετικών υποδομών εξυπηρέτησης επισκεπτών για φιλοξενία, εστίαση, ψυχαγωγία κλπ.
- Η ενίσχυση της γεωργίας και της κτηνοτροφίας και ο προσανατολισμός των εκμεταλλεύσεων σε νέα και σύγχρονα πρότυπα οργάνωσης και λειτουργίας, ώστε να αποκτήσουν εξωστρέφεια

- Η αξιοποίηση των φυσικών δυνατοτήτων της περιοχής για την ανάπτυξη Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας
- Η δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας (συμβουλευτική και τεχνογνωστική υποστήριξη για νέους επιχειρηματίες, εξωστρεφής διάχυση των τοπικών χαρακτηριστικών της περιοχής, ανάδειξη και υποστήριξη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, υποστήριξη ψηφιακού μετασχηματισμού επιχειρήσεων και οργανισμών κλπ.)
- Η προώθηση της καινοτομίας και της τεχνολογικής ανάπτυξης μέσα από την ανάπτυξη συνεργασιών με Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα, η παροχή επιδοτήσεων και χρηματοδοτήσεων για καινοτόμα επιχειρηματικά σχέδια κλπ.
- Η αξιοποίηση ανενεργών εγκαταστάσεων με την επαναχρησιμοποίησή τους, κατά τρόπο που να αναδεικνύει και να καλύπτει τις καινούργιες ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, έτσι ώστε να δημιουργούν προσθετικότητα στη λειτουργία της και αποτελεσματικότητα ως κεφάλαιο
- Η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός των δικτύων υποδομών, κατά τρόπο που να καλύπτουν τις πραγματικές ανάγκες των κατοίκων της περιοχής και να προσδίδουν συγκριτικά πλεονεκτήματα, στο πλαίσιο της επιζητούμενης οικονομικής ανάπτυξης
- Η δημιουργία χρηματοδοτικών εργαλείων για την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας
- Η διαμόρφωση και εμπέδωση ενός αισθήματος συνεργατικότητας και συμπληρωματικότητας μεταξύ των ενεργούντων

Βασικό σκοπό και στόχο των παραπάνω αποτελεί η δημιουργία θέσεων εργασίας, η ενεργοποίηση του ντόπιου ανθρώπινου δυναμικού στην παραγωγική διαδικασία και η αύξηση του κύκλου εργασιών σε τοπικό επίπεδο, έτσι ώστε να εξασφαλισθούν προϋποθέσεις για τη συγκράτηση και επαύξηση του πληθυσμού.

3.1.1.β Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Οικονομικές Ανάγκες και Προκλήσεις

Πίνακας 25. Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Οικονομικές Ανάγκες.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
Οικονομικές			
• Ο δομικός μετασχηματισμός της τοπικής οικονομίας, ώστε να καταστεί βιώσιμη και ανταγωνιστική	• Αξιόλογα και δημοφιλή τοπικά δυναμικά χαρακτηριστικά (τοπικά προϊόντα, έθιμα κλπ.)	• Σημαντικός βαθμός εξάρτησης του τοπικού οικονομικού κύκλου από τη λιγνιτική δραστηριότητα	• Ενδυνάμωση και αναπροσανατολισμός της τοπικής παραγωγικής διαδικασίας – τόνωση της επιχειρηματικότητας
• Η αποδοχή νέων αντιλήψεων αναφορικά με τον τρόπο ανάπτυξης της παραγωγικής	• Εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό	• Χαμηλό εκπαιδευτικό υπόβαθρο εργατικού δυναμικού και εσωστρεφής αντιμετώπιση	• Ανάδειξη και αξιοποίηση του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
Οικονομικές			
διαδικασίας		κρίσιμων ζητημάτων της παραγωγικής διαδικασίας	
• Η ανάσχεση ή/και αντιστροφή της διαρροής ικανού παραγωγικού δυναμικού	• Κεντρική θέση στην Πελοπόννησο, διέλευση επισκεπτών που κατευθύνονται σε άλλους σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς στα νότια και δυτικά της Περιφέρειας	• Περιορισμένες ψηφιακές υποδομές και γενικότερα, κατά περίπτωση, δίκτυα υποδομών	• Συγκράτηση πληθυσμού – προσέλκυση νέων κατοίκων και ιδιαίτερα ικανού παραγωγικού δυναμικού
• Η δημιουργία πλαισίου προστασίας της τοπικής οικονομίας από την επίδραση ανεπιθύμητων εξωγενών επιδράσεων	• Πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα	• Ελλείψεις και υστέρηση ποιότητας των τουριστικών υποδομών	
• Ενίσχυση των δραστηριοτήτων του τριτογενή τομέα (κυρίως τουρισμός, πολιτισμός)	• Αξιοποίηση εθνικών και κοινοτικών χρηματοδοτικών εργαλείων	• Απουσία ταυτότητας της περιοχής και δημιουργίας ανταγωνιστικού τουριστικού προϊόντος	

3.1.2.α Σκοπιμότητα ως προς τις Κοινωνικές Ανάγκες και Προκλήσεις

Το πιο βασικό χαρακτηριστικό της οικονομικής πραγματικότητας, όπως ήδη αναφέρθηκε, για το Δήμο Μεγαλόπολης ήταν και είναι η λειτουργία των λιγνιτωρυχείων. Συνακόλουθα, αυτό το χαρακτηριστικό μεταφέρεται και στην κοινωνική πραγματικότητα της περιοχής και μάλιστα σε πολύ υψηλό βαθμό – κάτι που είναι απολύτως αναμενόμενο και, υπό συγκεκριμένη οπτική, φυσιολογικό. Κατά συνέπεια, οι αναταράξεις που δημιούργησε και θα δημιουργήσει η διαδικασία απολιγνιτοποίησης εκτείνονται σε κοινωνικό εύρος στο σύνολο της τοπικής κοινωνίας, αδιακρίτως της σχέσης και του βαθμού εξάρτησης του κάθε κατοίκου με αυτή. Για παράδειγμα, ίσως το πιο χαρακτηριστικό ζήτημα, η μείωση των θέσεων εργασίας, δεν επηρεάζει μόνο τους άμεσα ενδιαφερόμενους απασχολούμενους, ούτε και όσους κινούνται στον περιφερειακό οικονομικό κύκλο τους (π.χ. προμηθευτές), αλλά τους πάντες και σε διάφορα επίπεδα. Η ανατάραξη στο ατομικό ή/και οικογενειακό κοινωνικό status δημιουργεί ένα καινούργιο αντιληπτικό πλαίσιο για τους κατοίκους, επηρεασμένο από τα δυσμενέστερα συστατικά στοιχεία της καθημερινότητας (κυρίως μείωση ή και απώλεια εισοδήματος), με επακόλουθο να αναπτύσσονται συνθήκες διατάραξης των κοινωνικών ισορροπιών, μέσα από τη διαμόρφωση νέων συναισθημάτων, λόγω της απώλειας οικονομικών πόρων και αγαθών, κυρίως υλικών (π.χ. αίσθημα υστέρησης, μεροληψίας, αδικίας, χλευασμού, φθόνου κλπ.). Έτσι κι αλλιώς, σε όλες τις κοινωνίες, υπάρχουν συνθήκες κοινωνικού διαχωρισμού, οι οποίες, ανάλογα με την ένταση των φαινομένων που τις προκαλούν, βρίσκονται χαμηλά ή ψηλά στην κλίμακα μεγέθους του κινδύνου εμφάνισης κοινωνικών εντάσεων.

Το ιδιαίτερα ξεχωριστό στοιχείο στην περίπτωση της Μεγαλόπολης είναι το ότι λίγα χρόνια πριν η κοινωνική πραγματικότητα ήταν εντελώς διαφορετική. Χαρακτηριστική του γενικότερου κλίματος είναι η παρακάτω αναφορά: «...Οι σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική ζωή των λιγνιτικών περιοχών, από κοινού με το θεβιασμένο χαρακτήρα της απολιγνιτοποίησης, οδήγησαν τις τοπικές κοινωνίες να σταθούν από επιφυλακτικά έως αρνητικά απέναντι στις αλλαγές. Η επιφυλακτικότητα των κατοίκων οφείλεται στη θετική συμβολή του λιγνίτη στην άνοδο των εισοδημάτων, καθώς συνετέλεσε στην αναμόρφωση της περιοχής, στην εξύψωση του βιοτικού επιπέδου και στη συγκράτηση, αλλά και την αύξηση του πληθυσμού της περιοχής και ιδιαίτερα της πόλης, αφού οι κάτοικοί της υπερδιπλασιάστηκαν από το 1961 μέχρι το 2011. Στη συνέχεια, η σταδιακή άνοδος του εισοδήματος των κατοίκων της Μεγαλόπολης επέφερε μια κυριολεκτική μεταμόρφωση της πόλης, ενδεικτική του νεοαποκτηθέντος status τους...»⁶⁷.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι στην περιοχή της Μεγαλόπολης υφίστανται συνθήκες οι οποίες δημιουργούν τον κίνδυνο τροφοδότησης κοινωνικών εντάσεων, πάντα υπό προϋποθέσεις και ως ακραίο σενάριο, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι η συνολική πραγματικότητα δεν απαιτεί πρόβλεψη και ανάληψη διορθωτικών πρωτοβουλιών.

Πέρα όμως αυτών, ο Δήμος Μεγαλόπολης δεν παύει να είναι ένας τυπικός μικρός Δήμος που συγκεντρώνει όλα τα τυπικά κοινωνικά χαρακτηριστικά της κατηγορίας του όπως:

- **Συρρίκνωση των δημογραφικών δεικτών** (και μάλιστα με αρνητικές επιδόσεις καθόλου ευκαταφρόνητες, όπως η κατά -17,81% πληθυσμιακή μείωση της τελευταίας δεκαετίας)
- **Μείωση της απασχόλησης και συνακόλουθη αύξηση του δείκτη ανεργίας**
- **Διαρροή ανθρώπινου δυναμικού** προς άλλες περιοχές, κυρίως αστικές για εύρεση εργασίας και εξασφάλιση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης
- **Υποβαθμισμένη συμμετοχή σε βασικά κοινωνικά αγαθά**, όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η πρόνοια κ.λπ.
- **Έλλειψη βασικών εξυπηρετήσεων κοινωνικού εξοπλισμού**, που να κινούνται στο πλαίσιο των πραγματικών αναγκών και όχι του ελάχιστου και να καλύπτουν τομείς υψηλής προτεραιότητας, όπως ο πολιτισμός, ο αθλητισμός, η ψυχαγωγία κλπ.
- **Εσωστρέφεια** αναφορικά με τις ανησυχίες, αναζητήσεις και προβληματισμούς των πολιτών, στο βαθμό που δεν υφίσταται το κατάλληλο και επαρκές υποστηρικτικό περίγραμμα κατά τα προηγούμενα

Κατά συνέπεια, η μεγαλύτερη πρόκληση στον κοινωνικό τομέα, που αποτελεί ταυτόχρονα και στρατηγικό στόχο, είναι η συγκροτημένη και στοχευμένη αντιμετώπιση του κινδύνου ανάπτυξης φαινομένων κοινωνικού διαχωρισμού, λόγω και της πίεσης που προσθέτει η διαδικασία απολιγνιτοποίησης (απώλεια θέσεων εργασίας, διάχυση της απώλειας εισοδήματος, διαμόρφωση κακής ψυχολογίας) στις ήδη πιεσμένες συνθήκες της περιοχής.

Προς αυτή την κατεύθυνση συγκλίνει και η αξιακή στρατηγική της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης, επιχειρώντας να εξασφαλίσει πόρους και να κατευθύνει δυνάμεις για την εξασφάλιση των

⁶⁷ Βατικιώτης Λ.(2022) 'Προτάσεις για τον οικονομικό μετασχηματισμό και τη βιώσιμη ανάπτυξη την επόμενη μέρα της απολιγνιτοποίησης', ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

καλύτερων και ευνοϊκότερων προϋποθέσεων για την ανάληψη ενεργειών και την επίτευξη αποτελεσμάτων, που υποστηρίζουν την κοινωνική ένταξη, ενισχύουν την κοινωνική συνοχή και συμβάλλουν στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της περιοχής - κάτι που στοιχειοθετεί τη σκοπιμότητα της ΟΧΕ αναφορικά με τις κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η τοπική κοινωνία.

Θεματικά πεδία προσανατολισμού ενεργειών και ανάληψης πρωτοβουλιών για την κάλυψη αναγκών πρέπει, μεταξύ άλλων, είναι:

- Η δημιουργία ή/και ενίσχυση δομών εκπαίδευσης ανθρώπινου δυναμικού, στο πλαίσιο πολιτικών αναπροσανατολισμού αντικειμένων απασχόλησης και απόκτησης δεξιοτήτων, πάνω σε ειδικότητες που μπορούν να στηρίξουν την τοπική επιχειρηματικότητα
- Η επαύξηση και βελτίωση των παρεχόμενων βασικών κοινωνικών αγαθών της υγείας, της εκπαίδευσης και της πρόνοιας, σε βαθμό που να ικανοποιούνται οι πραγματικές ανάγκες των κατοίκων και να προσδίδουν συγκριτικά πλεονεκτήματα, στο πλαίσιο της επιζητούμενης κοινωνικής ευημερίας
- Η επαύξηση και η βελτίωση κοινωνικών υποδομών πολιτισμού, αθλητισμού, ψυχαγωγίας κλπ.
- Η μεταστροφή της εσωστρεφούς συμπεριφοράς και η εμπέδωση θετικής αντίληψης για την αναζήτηση τρόπων ανάπτυξης συνεργασιών και αξιοποίησης μηχανισμών ανταλλαγής εμπειριών και γνώσεων – κάτι που ισχύει, τόσο για τους απλούς πολίτες, όσο και για οργανωμένες ομάδες πολιτών και δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς.

Βασικό σκοπό και στόχο των παραπάνω αποτελεί η ενίσχυση των δυνατοτήτων του ντόπιου ανθρώπινου δυναμικού στην εξασφάλιση εργασίας, η διαμόρφωση υγιούς κλίματος προσέλκυσης κατοίκων για την άμβλυνση των δημογραφικών προβλημάτων και η συγκράτηση του διαρρέοντος παραγωγικού δυναμικού, η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης με βάση τις πραγματικές ανάγκες των κατοίκων και γενικότερα η άμβλυνση ή/και εξάλειψη φαινομένων κοινωνικού διαχωρισμού.

3.1.2.β Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Κοινωνικές Ανάγκες και Προκλήσεις

Πίνακας 26. Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Κοινωνικές Ανάγκες.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
Κοινωνικές			
• Η διατήρηση της κοινωνικής ηρεμίας και η αποφυγή φαινομένων κοινωνικού διαχωρισμού, που υποτροφοδοτούνται από την πίεση που δέχεται η τοπική οικονομία λόγω της	• Σημαντική εμπειρία και γνώση της τοπικής κοινωνίας για τα υπέρ και τα κατά την περίοδο προ της απολιγνιτοποίησης	• Η αναβλητικότητα ή/και επιφυλακτικότητα των τοπικών δυνάμεων, είτε ατομικά είτε συλλογικά, για την αναγκαιότητα και τη σημαντικότητα ανάληψης πρωτοβουλιών	• Η εξασφάλιση καταρτισμένου παραγωγικού δυναμικού, που μπορεί να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της τοπικής οικονομίας

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
Κοινωνικές			
απολιγνιτοποίησης			
• Η αποδοχή νέων αντιλήψεων αναφορικά με την αναγκαιότητα «κοινωνικοποίησης» και ανάπτυξης συνεργασιών	• Η δυναμική των μαζικών φορέων και συλλόγων της περιοχής	• Η «ευκολία» της αναζήτησης έτοιμων λύσεων, έναντι της «δυσκολίας» της αυτενέργειας, στο πλαίσιο μιας εσωστρεφούς αντιμετώπισης της πραγματικότητας	• Η ενθάρρυνση της προσέλευσης παραγωγικού δυναμικού και της βελτίωσης των δημογραφικών δεικτών
• Η ανάσχεση ή/και αντιστροφή της διαρροής ικανού παραγωγικού δυναμικού και η προσέλκυση νέων κατοίκων και ιδιαίτερα ικανού παραγωγικού δυναμικού	• Η δεδομένη πολιτική βούληση του Δήμου Μεγαλόπολης και η σημαντική εμπειρία των Δημοτικών Υπηρεσιών για τα κρίσιμα ζητήματα επί του πεδίου	• Η απουσία οργανωμένου και εκτατού, στο μεγαλύτερο μέρος της τοπικής κοινωνίας, μηχανισμού διαβούλευσης επί των προβλημάτων της περιοχής και των επιλεγόμενων πολιτικών υπέρβασής τους	• Η διατήρηση και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής
• Η δημιουργία ενός προστατευτικού κλοιού στις ομάδες του πληθυσμού που θα πληγούν πρώτες από τη διαδικασία της απολιγνιτοποίησης	• Η ολοκληρωμένη αντιμετώπιση στο χειρισμό κοινωνικών θεμάτων, μέσα από ενέργειες συμβουλευτικής, υποστήριξης, κοινωνικών δράσεων και ενημέρωσης των πολιτών	• Εξάρτηση σε όρους εισοδήματος και απασχόλησης σε σημαντικό τμήμα της περιοχής από τη φθίνουσα οικονομική δραστηριότητα	• Η αξιοποίηση εθνικών και κοινοτικών χρηματοδοτικών εργαλείων

3.1.3.α Σκοπιμότητα ως προς τις Περιβαλλοντικές Ανάγκες και Προκλήσεις και τις Προκλήσεις της Κλιματικής Αλλαγής

Η Κλιματική Αλλαγή αποτελεί μια πραγματικότητα ιδιαίτερα επιδραστική για τις ανθρώπινες κοινωνίες και τις διάφορες εκφάνσεις της λειτουργίας τους. Με αυτή λοιπόν την έννοια αποτελεί ιδιαίτερα κρίσιμο παράγοντα η διαδραστικότητα που αναπτύσσεται μεταξύ των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων και ο βαθμός που η μία αναιρεί την άλλη.

Η λιγνιτική δραστηριότητα συμβάλει σημαντικά στην ευρύτερη τοπική οικονομία και απασχόληση. Ειδικότερα, το 33% της ΑΠΑ της ΠΕ Αρκαδίας οφείλεται στον τομέα της ενέργειας, εξόρυξης και ύδρευσης. Επιπλέον, όσον αφορά το εργατικό δυναμικό, άνω του 5% απασχολείται στη λιγνιτική δραστηριότητα. Αναδεικνύεται, επομένως, η συμβολή της λιγνιτικής δραστηριότητας στην ευρύτερη περιοχή χωροθέτησης των μονάδων και ορυχείων, καθώς και οι επιπτώσεις που αναμένεται να επέλθουν από την πλήρη απόσυρσή τους.

Στο πλαίσιο των μέτρων αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, προκρίθηκε ο τερματισμός της λιγνιτικής παραγωγής για να μειωθούν οι εκπομπές των επικίνδυνων αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου και αυξάνουν τη θερμοκρασία. Η απολιγνιτοποίηση είχε σοβαρές επιπτώσεις στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στη Μεγαλόπολη, που αποτελούσαν επί δεκαετίες τους ενεργειακούς πνεύμονες της Ελλάδας.

Η σημασία της λιγνιτικής δραστηριότητας και της απολιγνιτοποίησης, όπως προσδιορίζονται στο χώρο και το χρόνο, διαμορφώνουν μια εικόνα «αντιπαλότητας». Βασικά συστατικά στοιχεία τους, που συνθέτουν ταυτόχρονα και τους άξονες αναφοράς της λειτουργικότητάς τους, αποτελούν οι επιδράσεις στο οικονομικό και το κοινωνικό επίπεδο. Για τη διαχείριση της κατάστασης απαιτούνται στοχευμένες και εξειδικευμένες εθνικές πολιτικές, στο πλαίσιο ανάπτυξης των οποίων τα κατώτερα επίπεδα διοίκησης, όπως οι Δήμοι, συνδράμουν αναλόγως.

Εντοπίζοντας τη σκοπιμότητα της ΟΧΕ Μεγαλόπολης επί του πεδίου, αυτή επικεντρώνεται στην εξασφάλιση όλων εκείνων των προϋποθέσεων που θα υποστηρίξουν το δομικό μετασχηματισμό της τοπικής οικονομίας, ώστε να καταστεί βιώσιμη και ανταγωνιστική, αλλά και την κοινωνική συνοχή και ισορροπία, όπως περιγράφονται στις προηγούμενες ενότητες για τη σκοπιμότητα επί των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων και αναγκών. Επιπλέον, η σκοπιμότητα στοιχειοθετείται και από τη στόχευση της ΟΧΕ για την υιοθέτηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων και πολιτικών, που μπορούν να οδηγήσουν σε ένα περιβάλλον πιο φιλικό προς τον άνθρωπο και τη φύση.

Ενέργειες που μπορούν εν δυνάμει να αναπτυχθούν, στο πλαίσιο υποστήριξης της σκοπιμότητας της ΟΧΕ ως προ την προστασία του περιβάλλοντος, είναι, μεταξύ άλλων:

- Η αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και η μείωση των φαινομένων ρύπανσης
- Η προώθηση της χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στον αστικό χώρο
- Η αποκέντρωση της κίνησης και η προώθηση των μεταφορών με περιβαλλοντικά βιώσιμα μέσα, όπως, για παράδειγμα, η διευκόλυνση της ποδηλασίας, η βελτίωση του δημόσιου συστήματος μεταφορών και η προώθηση της χρήσης ηλεκτρικών οχημάτων
- Ο μετασχηματισμός του εγχώριου ενεργειακού μείγματος και η μεταστροφή σε λοιπές μορφές, προκειμένου να διασφαλιστεί η ενεργειακή ασφάλεια
- Η αποκατάσταση των πληγισίων περιοχών από τη λιγνιτική δραστηριότητα και η απόδοσή τους μέσα από διαδικασίες βιώσιμης ανάπτυξης
- Η αντιμετώπιση της ευαλωτότητας της περιοχής απέναντι σε φαινόμενα ερημοποίησης, καλλιέργειων και πλημμυρών, που απορρέει από το γεγονός ότι περιλαμβάνει πεδία εκτεταμένης λιγνιτικής εξόρυξης

3.1.3.β Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Περιβαλλοντικές Ανάγκες και Προκλήσεις και τις Προκλήσεις της Κλιματικής Αλλαγής

Πίνακας 27. Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες του Περιβάλλοντος και της Κλιματικής Αλλαγής.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
Περιβαλλοντικές / Κλιματικής Αλλαγής			

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
Περιβαλλοντικές / Κλιματικής Αλλαγής			
Ο συγκερασμός των απαιτήσεων προς μια ήπια και αναπτυξιακή μετάβαση της τοπικής κοινωνίας, με βιώσιμο περιβαλλοντικό αποτύπωμα	Πλούσιο φυσικό τοπίο	Επιβαρυνόμενο φυσικό περιβάλλον με αστικούς ρύπους, κυρίως λόγω της τοπικής μονάδας ηλεκτροπαραγωγής, ελλιπής προστασία και μη αξιοποίηση του μοναδικού φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής	Αναπροσανατολισμός της τοπικής αναπτυξιακής διαδικασίας με όρους αειφορίας
Εξωστρέφεια στην αναζήτηση νέων συμπεριφορικών προτύπων, σχετικών με τις περιβαλλοντικές προκλήσεις	Καλό ηλιακό δυναμικό	Γερασμένο και ενεργοβόρο κτιριακό απόθεμα δημοτικών κτιρίων και σχολείων	Ενεργειακός και ψηφιακός μετασχηματισμός και δυνατότητες χρηματοδότησης έργων πολιτικής προστασίας
Σταδιακή αποκατάσταση της περιοχής των λιγνιτωρυχείων	Οικονομικές επιδράσεις αντισταθμιστικών δράσεων απολιγνιτοποίησης	Ατελέσφορο σύστημα προστασίας από φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές, πλημμύρες κλπ.)	Αξιοποίηση πόρων Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης και λοιπών πυλώνων Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο

3.1.4.α Σκοπιμότητα ως προς τις Ανάγκες και Προκλήσεις του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος

Το πολιτιστικό απόθεμα της κάθε περιοχής αποτελεί ένα σημαντικό κεφάλαιο στην αναπτυξιακή προσπάθεια για την υπέρβαση των προβλημάτων οικονομικής υστέρησης, κάτι που ισχύει και για το Δήμο Μεγαλόπολης. Το κρίσιμο όμως ζήτημα είναι τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που θα πρέπει να προσιδιάζουν στο πολιτιστικό κεφάλαιο και η θέση που αυτό θα πρέπει να κατέχει στο αναπτυξιακό μοντέλο που θα υποστηριχθεί.

Ο Δήμος Μεγαλόπολης αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις όσον αφορά το πολιτιστικό περιβάλλον του. Για να διαφυλαχθεί και να αναδειχθεί η πολιτιστική κληρονομιά και ο πολιτισμός του Δήμου, χρειάζεται να διευθετηθούν ορισμένες σημαντικές πτυχές.

Μια από τις προκλήσεις είναι η ανάγκη δημιουργίας πολιτιστικών εκδηλώσεων. Η προαγωγή της τοπικής κουλτούρας και των τεχνών μπορεί να γίνει μέσω διάφορων πολιτιστικών εκδηλώσεων, όπως μουσικές συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, λογοτεχνικά σεμινάρια και άλλες δραστηριότητες που προάγουν την πολιτιστική δημιουργία του τόπου.

Επίσης, η ανάδειξη των τοπικών αρχαιολογικών χώρων είναι σημαντική για την προβολή της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς του Δήμου. Η προστασία και η ανάδειξη αυτών των χώρων μπορεί να γίνει μέσω εκθέσεων, αρχαιολογικών ανασκαφών και οργάνωσης περιηγήσεων για τους επισκέπτες.

Η ανάδειξη των τοπικών αρχαιολογικών χώρων αποτελεί μια αξιόπαινη πρωτοβουλία για το Δήμο Μεγαλόπολης, καθώς επιτρέπει την προβολή και προστασία της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής. Οι αρχαιολογικοί χώροι αποτελούν μαρτυρίες του παρελθόντος και παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τον πολιτισμό και την ιστορία των προγόνων μας.

Η προστασία και ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων μπορεί να γίνει μέσω διάφορων πρωτοβουλιών, όπως Αρχαιολογικές Ανασκαφές, Οργάνωση Περιηγήσεων και Εκθέσεων, Εκπαιδευτικές Πρωτοβουλίες, όπως σεμινάρια και διαλέξεις, για να ενημερώσει τους κατοίκους για τη σημασία των αρχαιολογικών χώρων και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Επιπρόσθετα, η ανάδειξη της τοπικής αρχιτεκτονικής είναι σημαντική για τη διατήρηση της παραδοσιακής κληρονομιάς της περιοχής. Η διατήρηση και η αναστήλωση των παραδοσιακών κτηρίων και των αρχιτεκτονικών στοιχείων μπορεί να δημιουργήσει ένα μοναδικό περιβάλλον και να προσελκύσει επισκέπτες που ενδιαφέρονται για την τοπική κληρονομιά και παράδοση.

Τέλος, η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος, όπως ο ποταμός Αλφειός ή ο Ευρώτας, για τη διεξαγωγή αθλητικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων και ασχολιών μπορεί να ενισχύσει τη σχέση των κατοίκων με τη φύση και να δημιουργήσει ένα περιβάλλον φιλικό προς τον άνθρωπο και τη φύση.

Συνοψίζοντας, ο Δήμος Μεγαλόπολης έχει μπροστά του πολλές προκλήσεις σχετικά με το πολιτιστικό περιβάλλον. Μέσα από την προώθηση πολιτιστικών εκδηλώσεων, την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, την υποστήριξη των αθλητικών σωματείων, την προβολή της τοπικής αρχιτεκτονικής και την ανάδειξη των αξιόλογων φυσικών πόρων, ο Δήμος μπορεί να διασφαλίσει την πολιτιστική ποικιλομορφία και να ενισχύσει την ταυτότητα της περιοχής. Με στρατηγικές και συντονισμένες προσπάθειες, μπορούν να δημιουργηθούν κοινότητες που είναι περήφανες για την πολιτιστική τους κληρονομιά και ανοιχτές σε νέες ευκαιρίες και εμπειρίες.

Όλα τα παραπάνω στοιχειοθετούν τη σκοπιμότητα της ΟΧΕ Μεγαλόπολης αναφορικά με το πολιτιστικό κεφάλαιο, ως παράγοντα υποβοήθησης της τοπικής ανάπτυξης, αλλά και της κοινωνικής εξωστρέφειας.

3.1.4.β Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Ανάγκες και Προκλήσεις του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος

Πίνακας 28. Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
Πολιτιστικού Περιβάλλοντος			
Σχεδιασμός και εφαρμογή ολοκληρωμένης πολιτικής για την ανάδειξη και αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής αναφοράς και εξωστρέφης διαχείριση του πολιτιστικού	Πλούσιο και αξιόλογο πολιτιστικό απόθεμα, με ποικιλία ενδιαφερόντων	Αποσπασματικότητα στη διαχείριση του πολιτιστικού κεφαλαίου	Ανάπτυξη πολιτιστικής κληρονομιάς και τουριστικού τομέα, με προσθετικότητα στην τοπική οικονομία και την κοινωνική ευημερία

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
Πολιτιστικού Περιβάλλοντος			
αποθέματος			
• Σύνδεση της δυναμικής του πολιτιστικού αποθέματος με άλλες αναπτυξιακές δυνατότητες, όπως ο τουρισμός	• Αξιόλογο ανθρώπινο δυναμικό, που μπορεί να ενισχύσει με το έργο του την επιτυχή έκβαση των σχετικών πολιτικών	• Ελλιπής χρηματοδότηση επενδύσεων στο πεδίο	
• Ενεργητική συμμετοχή των κατοίκων της περιοχής στην παραγωγική διαδικασία	• Ανάπτυξη θεματικών συνεργασιών με φορείς και οργανισμούς που διαθέτουν εμπειρία, τεχνογνωσία και ευαισθησία για να συνδράμουν ανάλογα		

3.1.5.α Σκοπιμότητα ως προς τις Ανάγκες και Προκλήσεις του Δομημένου Περιβάλλοντος και των Βασικών Υποδομών

Ο Δήμος Μεγαλόπολης αντιμετωπίζει προκλήσεις στον τομέα του δομημένου περιβάλλοντος και των βασικών υποδομών, που απαιτούν αναβάθμιση και βελτίωση για την αειφόρο ανάπτυξη και ανταπόκριση στις αυξανόμενες ανάγκες της κοινότητας.

Η αναβάθμιση του οδικού δικτύου αποτελεί μία από τις πρώτιστες προκλήσεις για το Δήμο, με στόχο την ανάδειξη της περιοχής ως μεταφορικού κέντρου. Η βελτίωση των οδικών υποδομών θα βοηθήσει στην ενίσχυση της συνδεσιμότητας του Δήμου με άλλες πόλεις και περιοχές, μειώνοντας το χρόνο ταξιδιού και βελτιώνοντας την πρόσβαση στις υπηρεσίες και τους πόρους. Επίσης, η αναβάθμιση του οδικού δικτύου θα συμβάλλει στην αποσυμφόρηση των οδών μεγάλης κυκλοφορίας και στη μείωση των ατυχημάτων.

Η αναβάθμιση των συγκοινωνιών είναι ένα απαραίτητο βήμα για τη βελτίωση της μετακίνησης και της πρόσβασης στις υπηρεσίες για τους κατοίκους του Δήμου. Η ενίσχυση του δημόσιου συγκοινωνιακού δικτύου, με προσφορά αποδοτικών, αξιόπιστων και φιλικών προς το περιβάλλον Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, θα προωθήσει τη χρήση των δημόσιων μέσων και θα μειώσει την ανάγκη για ιδιωτικά οχήματα, με αποτέλεσμα τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την ανακούφιση της οδικής κυκλοφορίας.

Εν κατακλείδι, η αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος και των βασικών υποδομών αποτελεί ένα ουσιαστικό μέτρο για την προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και την προστασία του περιβάλλοντος, κάτι που τεκμηριώνει τη σκοπιμότητα της ΟΧΕ Μεγαλόπολης αναφορικά με τις προκλήσεις του Δομημένου Περιβάλλοντος και των Βασικών Υποδομών.

3.1.5.β Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Προκλήσεις του Δομημένου περιβάλλοντος και των Βασικών υποδομών

Πίνακας 29. Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες και Προκλήσεις του Δομημένου περιβάλλοντος και των Βασικών υποδομών.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
Δομημένου Περιβάλλοντος / Βασικών Υποδομών			
Βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος και των βασικών υποδομών κατά τρόπο που να υποστηρίζει επί πραγματικού το δομικό μετασχηματισμό της τοπικής οικονομίας, αλλά και να διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή	Ευνοϊκές συνθήκες πρόσβασης – εξυπηρέτησης από αυτοκινητόδρομους (Αθήνα – Τρίπολη – Καλαμάτα)	Η έλλειψη συντονισμένου αστικού και κοινωνικοπολιτικού σχεδιασμού	Ενίσχυση των βασικών προαπαιτούμενων υποδομών για τη βελτίωση της καθημερινότητας των κατοίκων και τη συνολική ενίσχυση της προσβασιμότητας, είτε σε φυσικό/μεταφορικό επίπεδο, είτε σε εξ' αποστάσεως/ ψηφιακό επίπεδο.
Βελτίωση και αναβάθμιση του οδικού δικτύου	Δυνατότητα εντατικότερης παρακολούθησης και παρέμβασης στα οδικά έργα	Έλλειψη ενδοδημοτικής κοινωνικής συνοχής	Αξιοποίηση πόρων Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης και λοιπών πυλώνων Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης για την ενίσχυση της οδικής συνδεσιμότητας σε τοπικό επίπεδο

3.1.6.α Σκοπιμότητα ως προς τις Ανάγκες και Προκλήσεις της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης

Η Χωροταξική – Πολεοδομική Οργάνωση και οι Χρήσεις Γης αποτελούν σημαντικές προκλήσεις για το Δήμο Μεγαλόπολης, καθώς επηρεάζουν τον τρόπο ανάπτυξης και οργάνωσης της περιοχής. Η έλλειψη επικαιροποιημένου ολοκληρωμένου σχεδίου χωροταξικής οργάνωσης και πολεοδομικής ανάπτυξης μπορεί να οδηγήσει σε ανεπιθύμητες συνέπειες, όπως η ανάπτυξη χωρίς σχεδιασμό και προγραμματισμό, η υπερβολική αστικοποίηση και η εξάντληση των φυσικών πόρων.

Η περιοχή αντιμετωπίζει προβλήματα, όπως διασπορά της ανάπτυξης, η άναρχη δόμηση, η μη συμβατική χρήση γης και η ανεπαρκής ρύθμιση για την προστασία περιοχών πράσινου και φυσικού περιβάλλοντος. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα όπως η μη βιώσιμη ανάπτυξη, η υποβάθμιση του τοπίου, η αστική διάχυση και η αύξηση του κόστους υπηρεσιών και υποδομών.

Η ανεξέλεγκτη ανάπτυξη μπορεί να οδηγήσει στην υπερβολική εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Η χρήση της γης πρέπει να εξετάζεται με προσοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες.

Για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, ο Δήμος Μεγαλόπολης πρέπει να εκπονήσει Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια, που θα λαμβάνουν υπόψη τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές, οικονομικές και

πολιτιστικές πτυχές. Επίσης, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παραπάνω πτυχές του χωρικού χαρακτήρα της περιοχής. Επιπλέον, ο Δήμος μπορεί να συνεργαστεί με περιβαλλοντικούς φορείς, τοπικούς κατοίκους και ενδιαφερόμενα μέρη για την επίλυση αυτών των προβλημάτων και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής. Με την αποτελεσματική συνεργασία και την υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών, ο Δήμος Μεγαλόπολης μπορεί να ανταποκριθεί με επιτυχία στις προκλήσεις της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης και να διασφαλίσει την αειφόρο ανάπτυξη και πρόοδο της περιοχής του.

3.1.6.β Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Προκλήσεις της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης

Πίνακας 30. Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
Χωροταξική – Πολεοδομική Οργάνωση και Χρήσεις Γης			
Σημαντική μείωση του πληθυσμού και κατ' επέκταση εγκατάλειψη πολλών ιδιοκτησιών στην περιοχή μελέτης	Κεντρική θέση στην Πελοπόννησο, διέλευση επισκεπτών που κατευθύνονται σε άλλους σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς στα νότια και δυτικά της Περιφέρειας	Οι χρονοβόρες διαδικασίες έγκρισης των πολεοδομικών σχεδίων, που εν τέλει καθιστούν το σχεδιασμό αναποτελεσματικό	Η υλοποίηση του ΕΣΔΙΜ Μεγαλόπολης, που θα επαναπροσδιορίσει τις χρήσεις γης και θα συμβάλλει στην απορρύπανση των υποβαθμισμένων εκτάσεων του Δήμου
Η ανάγκη αποκατάστασης των προβλημάτων που προκαλούν περιβαλλοντική υποβάθμιση στην περιαστική ζώνη και της εκτέλεσης έργων αναβάθμισης του φυσικού τοπίου	Η ύπαρξη φυσικών διαδρομών (ρέματα, δενδροστοιχίες κλπ.), που με τα κατάλληλα έργα δύνανται να συνδέσουν το περιαστικό με το αστικό πράσινο και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη φυσικών και ανθρωπογενών αλληλεπιδράσεων	Η έλλειψη των ανάλογων πόρων για απαλλοτριώσεις, καθώς και η μη ύπαρξη ενός ορθολογικού σχεδίου καθορισμού των προτεραιοτήτων για ανάγκες σε νέα γη	Η ύπαρξη ικανής υποδομής ανθρώπινων και υλικών πόρων για τη διαχείριση προγραμμάτων και η υλοποίηση του ΕΣΔΙΜ Μεγαλόπολης

3.1.7 Συνολική Σκοπιμότητα

Η περίπτωση της Μεγαλόπολης υποδεικνύει ανάγλυφα τις σημαντικές επιπτώσεις ενός βίαιου αστικού και βιομηχανικού εκσυγχρονισμού της ελληνικής υπαίθρου. Υποδεικνύει, επίσης, τις επιπτώσεις από τη μονοκαλλιέργεια λιγνιτικών μονάδων παραγωγής ενέργειας για τον τόπο, αλλά και για τη χώρα. Υπογραμμίζει, ταυτόχρονα, την αναστάτωση και την αβεβαιότητα των κατοίκων από την έλλειψη ενός ενεργειακού σχεδιασμού μετάβασης στη μεταλιγνιτική εποχή. Η εντατική εκμετάλλευση των εγχώριων ενεργειακών λιγνιτικών πόρων δημιούργησε ένα υπόστρωμα

προσωρινού πλούτου επί του οποίου συγκροτήθηκε μια τοπική κοινωνία με χωρικούς και κοινωνικούς διαχωρισμούς ντόπιων, περαστικών και εποίκων.⁶⁸

Η συνολική σκοπιμότητα της ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης συνδέεται με την ανάδειξή του σε έναν εκσυγχρονισμένο Δήμο, που συμβαδίζει λειτουργικά με τις ανάγκες των κατοίκων του, τις ιδιαιτερότητες και τις συνθήκες της εποχής, σε ένα πλαίσιο βιωσιμότητας. Έχει παρατηρηθεί πως στην υπό μελέτη περιοχή υφίστανται πολύπλευρες προκλήσεις, με τη μεγαλύτερη ίσως από αυτές να είναι το δημογραφικό ζήτημα, δηλαδή το πως θα επιτευχθεί μια παλιννόστηση κατοίκων, αλλά και πώς θα δοθούν κίνητρα για να επιλέξει ο πληθυσμός ως μόνιμη κατοικία του το Δήμο Μεγαλόπολης.

Σε οικονομικό επίπεδο, ο Δήμος Μεγαλόπολης επιδιώκει να ενδυναμώσει την ταυτότητα και τις υπηρεσίες του προς μία πιο «ανθεκτική», «έξυπνη» και «ψηφιακή» πόλη, προκειμένου να μπορέσει να αντιμετωπίσει σύγχρονες και μελλοντικές κρίσεις. Προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στην αύξηση του ποσοστού του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και στην οικονομική αναδιάρθρωση της περιοχής. Ακόμη, ο κλάδος του αγροτουρισμού χρήζει περαιτέρω ενδυνάμωσης, καθώς δύναται να λειτουργήσει ως κινητήριο δύναμη της οικονομίας της Περιοχής Παρέμβασης. Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας αποτελούν επιτακτικές ανάγκες.

Αναφορικά με το κοινωνικό περιβάλλον της Περιοχής Παρέμβασης, καταδεικνύεται η ανάγκη τόνωσης της κοινωνικής, αλληλέγγυας και συμπεριληπτικής ταυτότητας του Δήμου Μεγαλόπολης. Κρίνεται απαραίτητη η περαιτέρω ένταξη και ενσωμάτωση των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού και η προώθηση πολιτικών σχετικών με την επίτευξη κοινωνικής συνοχής. Ως βασική προτεραιότητα χαρακτηρίζεται η μείωση της ανεργίας και η καταπολέμηση του φαινομένου της φτώχειας. Ακόμη, παρατηρείται πως οι κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες χρήζουν ποιοτικής αναβάθμισης και επέκτασης, ώστε να επέλθει η βέλτιστη δυνατή χωρική κάλυψη ολόκληρου του Δήμου Μεγαλόπολης. Επίσης, στο πλαίσιο του κοινωνικού περιβάλλοντος, ο Δήμος επιδιώκει την προώθηση προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης για την απόκτηση νέων δεξιοτήτων και γνώσεων, καθώς και τη δημιουργία ευκαιριών αλλαγής καριέρας.

Σχετικά με το φυσικό περιβάλλον, προτεραιότητα για το Δήμο Μεγαλόπολης αποτελεί η επιτακτική ανάγκη για αποτελεσματικότερη διαχείριση των αποβλήτων. Η ενίσχυση των μέτρων και δράσεων διατήρησης, προστασίας, προώθησης και ανάπτυξης των περιβαλλοντικών πόρων και των οικοσυστημάτων καταδεικνύεται ως βασική ανάγκη στο σημερινό Δήμο. Ειδικότερα, στην πόλη της Μεγαλόπολης χρήζουν περαιτέρω αντιμετώπισης τα φαινόμενα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της ηχορύπανσης. Ακόμη, κρίνεται αναγκαία η προσαρμογή του Δήμου στην κλιματική αλλαγή. Ως ανάγκη μείζονος σημασίας χαρακτηρίζεται η δημιουργία περισσότερων έργων πολιτικής προστασίας στο Δήμο, προκειμένου να υλοποιηθεί η ολοκληρωμένη θωράκιση του.

Στον υπό μελέτη Δήμο παρατηρείται ανάγκη ενίσχυσης των μέτρων διαφύλαξης, διατήρησης, διαχείρισης, ανάπτυξης και προώθησης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Επιπλέον, στο Δήμο Μεγαλόπολης αναγκαία είναι η αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και η προώθηση

⁶⁸ Τσίγκανου Ι. (2018) 'Στα πρόθυρα της μετάβασης στη μεταλignitiki εποχή. Η περίπτωση της Μεγαλόπολης', 5ο Κεφάλαιο στο Βιβλίο «Ενέργεια και Τοπικές Κοινωνίες», Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (https://www.ekke.gr/publication_files/sta-prothira-tis-metavasis-sti-metalignitiki-epochi-i-periptosi-tis-megalopolis)

εναλλακτικών και ειδικών μορφών τουρισμού, που θα διασυνδέονται με τον πολιτισμό. Παράλληλα, προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στην περαιτέρω ενδυνάμωση της ταυτότητας του Δήμου.

Στο δομημένο περιβάλλον του Δήμου Μεγαλόπολης απαιτείται η προώθηση ενεργειών διασφάλισης ενός βιώσιμου δομημένου περιβάλλοντος και η υλοποίηση βιοκλιματικού σχεδιασμού. Ο Δήμος μπορεί να προωθήσει προγράμματα δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης για να εξισορροπήσει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της απολιγνιτοποίησης και να αναπτύξει εναλλακτικούς οικονομικούς κλάδους. Ακόμη, η συντήρηση του οδικού δικτύου πρέπει να υλοποιηθεί, διότι θα ευνοήσει την κινητικότητα και τη συνδεσιμότητα της περιοχής. Ως βασική προτεραιότητα αναδεικνύεται, επίσης, και η αξιοποίηση ανεκμετάλλευστων εκτάσεων. Η αποσυμφόρηση του κέντρου της πόλης της Μεγαλόπολης, μέσω της προώθησης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, θεωρείται επίσης επιτακτική ανάγκη.

Στον τομέα της χωροταξίας και πολεοδομίας, η επικαιροποίηση των υφιστάμενων πολεοδομικών σχεδίων και η εκπόνηση στους οικισμούς που δε διαθέτουν είναι επιτακτική ανάγκη. Επιπροσθέτως, η βιώσιμη αστική κινητικότητα πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω εντός της Περιοχής Παρέμβασης. Η δημιουργία περισσότερων κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων με χωρική κάλυψη ολόκληρου του Δήμου πρόκειται να συμβάλλει στη βελτίωση της εικόνας και της λειτουργικότητάς του, καθώς και στην αλλαγή της καθημερινότητας των κατοίκων του προς το καλύτερο. Η προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας και η αποσυμφόρηση οδικών αρτηριών μέσω της υλοποίησης ανάλογων παρεμβάσεων θα ενισχύσει την «πράσινη» αστική μετακίνηση στο Δήμο Μεγαλόπολης.

Συνολικά, η επίλυση αυτών των προκλήσεων απαιτεί ολοκληρωμένη και συντονισμένη προσέγγιση από το Δήμο, με συμμετοχή του κοινού, των τοπικών ενώσεων, και των περιβαλλοντικών και κοινωνικών οργανώσεων. Με την υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών και την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, ο Δήμος Μεγαλόπολης μπορεί να διασφαλίσει την ισορροπημένη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της περιοχής του.

Όλα τα παραπάνω εκτεθέντα στοιχειοθετούν τη σκοπιμότητα και αναγκαιότητα της ΟΧΕ Μεγαλόπολης, ως εργαλείου χρηματοδότησης και ως μηχανισμού αναπτυξιακού σχεδιασμού και συσπείρωσης τοπικών δυνάμεων.

4. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΟΧΕ)

4.1 ΟΡΑΜΑ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Το όραμα και οι στρατηγικοί στόχοι της ΟΧΕ Μεγαλόπολης διαμορφώθηκαν βάσει του εντοπισμού των αναγκών και της ανάλυσης των προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών, που υλοποιήθηκαν στην Ενότητα 3, όπως και βάσει των αποτελεσμάτων της εσωτερικής και εξωτερικής διαβούλευσης.

4.1.1 Διατύπωση Οράματος και Στρατηγικών Στόχων

Η αναγκαιότητα και η καταλληλότητα εφαρμογής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) στο Δήμο Μεγαλόπολης τεκμηριώνεται με βάση τις κοινές αναπτυξιακές προκλήσεις ανά τομέα που αναλύθηκαν στο 3^ο Κεφάλαιο, μέρος των οποίων καλείται να αντιμετωπίσει η προτεινόμενη ΟΧΕ.

Ο Δήμος Μεγαλόπολης, με πληθυσμό 8.784 κατοίκων σύμφωνα με την Απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2021, κρίνεται κατάλληλος για την εφαρμογή ΟΧΕ σε συνέργεια και πλήρη συντονισμό με το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ) και με θεματική στόχευση τους τομείς τουρισμού και πολιτισμού ως εναλλακτικούς μοχλούς ανάπτυξης της περιοχής.

Σε αυτό το πλαίσιο, υλοποιείται για τη Μεγαλόπολη και την ευρύτερη περιοχή της (όμορες περιοχές Οιχαλίας, Γορτυνίας και Τρίπολης) το Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης και Αναπτυξιακής Μετάβασης, που προωθεί την *ανάδειξη της Μεγαλόπολης σε «πόλο επιχειρηματικότητας» με έμφαση σε νέες και καινοτόμες παραγωγικές δραστηριότητες γύρω από την αλυσίδα αξίας της βιοοικονομίας (αγροδιατροφή, κυκλική και ψηφιακή οικονομία).*

Η βασική πρόκληση που καλείται να αντιμετωπίσει ο Δήμος Μεγαλόπολης είναι η προετοιμασία για τη μετάβαση στη μετα-λιγνιτική εποχή, δίνοντας έμφαση στον εμπλουτισμό της οικονομικής του βάσης με νέες παραγωγικές δραστηριότητες. Στην περιοχή της Μεγαλόπολης βρίσκονται τα μεγαλύτερα ορυχεία και οι περισσότεροι σταθμοί παραγωγής ενέργειας, κάτι που έχει ως αποτέλεσμα η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με βάση το λιγνίτη να αποτελεί μακράν την πιο σημαντική οικονομική δραστηριότητα. Επομένως, ενώ το κλείσιμο του τομέα του λιγνίτη αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και την υγεία, θέτει σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις, καθώς σύμφωνα με τις εκτιμήσεις και προβλέψεις του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), περίπου 3.000 θέσεις εργασίας κινδυνεύουν να χαθούν λόγω του κλεισίματος του τομέα του λιγνίτη έως το 2029. Η περιβαλλοντική αποκατάσταση και επανατοποθέτηση των περιοχών εξόρυξης αποτελεί μια επίσης σημαντική πρόκληση που πρέπει να αντιμετωπιστεί, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Τα βασικά κριτήρια που πληροί ο Δήμος Μεγαλόπολης είναι τα ακόλουθα:

1. Στήριξη και διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας μέσα από την οργάνωση και διαμόρφωση εναλλακτικών προσεγγίσεων στη βάση της προώθησης και διασύνδεσης του τουρισμού και του πολιτισμού

2. Αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος, μείωση των φαινομένων ρύπανσης και ενίσχυση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης

3. Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και οργάνωση και ανάδειξη των υποδομών και πλεονεκτημάτων του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος

Η πρόταση εφαρμογής ΟΧΕ στο Δήμο Μεγαλόπολης για την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο εντάσσεται στο Περιφερειακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027. Μετά τον εντοπισμό και την ανάλυση των προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών στην προαναφερθείσα χωρική ενότητα διαμορφώθηκε μια στοχευμένη Στρατηγική, που ανταποκρίνεται στο δυναμικά μεταβαλλόμενο τοπίο με πλήθος προοπτικών και προκλήσεων.

Το όραμα της Στρατηγικής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης για στο Δήμο Μεγαλόπολης στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 είναι το εξής:

«Αναδιαμόρφωση του παραγωγικού προτύπου της περιοχής μέσα από την ενίσχυση της τουριστικής και πολιτιστικής ταυτότητάς της, για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της περιόδου απομείωσης της λιγνιτικής παραγωγής ως προς τη στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού, της οικονομίας, του οικιστικού και του φυσικού περιβάλλοντος».

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Στρατηγική της ΟΧΕ για το Δήμο Μεγαλόπολης σχεδιάζεται και θα υλοποιηθεί σε συνέργεια με τις προτεραιότητες του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ) της ΠΠ 2021-2027, όπως και κατά εξειδίκευση του Εδαφικού Σχεδίου Δίκαιης Μετάβασης ειδικά για την Μεγαλόπολη (ΕΣΔΙΜ). Το Σχέδιο Ανάπτυξης (Τοπικό ΣΔΑΜ) συνθέτει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα στρατηγικής και αποτελεί στην πραγματικότητα το πρώτο ολοκληρωμένο Τοπικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης που συντάχθηκε για την περιοχή της Μεγαλόπολης.

Η ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων, έτσι ώστε να μειωθούν οι αρνητικές επιπτώσεις από την επικείμενη ενεργειακή μετάβαση και ταυτόχρονα η αξιοποίηση των δυνατοτήτων του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος δικαιολογούν τον οραματισμό και προσανατολίζουν την προτεινόμενη Στρατηγική, η οποία κατευθύνεται στην αντιμετώπιση των σύνθετων προκλήσεων, με γνώμονα την αξιοποίηση των πολύπλευρων δυνατοτήτων που προσφέρει η Περιοχή Παρέμβασης επιδιώκοντας τα ακόλουθα:

- Ουσιαστική ενδυνάμωση της εξωστρέφειας και της αναπτυξιακής δυναμικής της Περιοχής Παρέμβασης
- Συγκράτηση του πληθυσμού, καθώς και η προσέλκυση νέου
- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- Διασύνδεση και ολοκληρωμένη αξιοποίηση των φυσικών, παραγωγικών και ανθρώπινων πόρων
- Προστασία του περιβάλλοντος και του τοπίου
- Αναβάθμιση των υποδομών
- Ανάδειξη της τοπικής αγροδιατροφής και έμφαση στον αγροτουρισμό

Προκειμένου να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες αυτές και να μπουν τα θεμέλια για την επίτευξη του οράματος, ο Δήμος Μεγαλόπολης θα στηρίξει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής, όπως η ενίσχυση της αγροτικής παραγωγής, η ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πτυχών της και η προβολή των φυσιογραφικών περιοχών της.

Ως Στρατηγικοί Στόχοι (ΣΣ) της προτεινόμενης Στρατηγικής ΟΧΕ για το Δήμο Μεγαλόπολης τίθενται οι κατωτέρω:

ΣΣ 1: Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων.

ΣΣ 2: Διαφύλαξη, αξιοποίηση και ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και του τουριστικού και πολιτιστικού αποθέματος.

ΣΣ 3: Ενίσχυση των παραγωγικών δραστηριοτήτων στη βάση της πράσινης οικονομίας, της ψηφιακής μετάβασης και της διασύνδεσης τουρισμού και πολιτισμού.

ΣΣ 4: Διασφάλιση κοινωνικής ένταξης και συνοχής με τη στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και την επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών.

4.1.2 Αποτύπωση και Αιτιολόγηση των Στρατηγικών Στόχων

Μέσα στο σύγχρονο δυναμικά μεταβαλλόμενο περιβάλλον η επίτευξη του οράματος της ΟΧΕ για το Δήμο Μεγαλόπολης απαιτεί σαφή προσδιορισμό του ολοκληρωμένου χαρακτήρα της προτεινόμενης Στρατηγικής. Το όραμα κωδικοποιείται με σαφήνεια στους τέσσερις προαναφερθέντες Στρατηγικούς Στόχους που αναλύονται στη συνέχεια.

ΣΣ 1: Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων

Η απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων στοχεύει στην εξυγίανση του περιβάλλοντος και στην πράσινη ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής. Στο πλαίσιο αυτό, επιδιώκεται η μεταστροφή σε καθαρές μορφές ενέργειας χαμηλών εκπομπών άνθρακα και η εξοικονόμηση ενέργειας. Όσον αφορά στο περιβάλλον, επιδιώκεται η άμεση αποκατάσταση των εδαφών, τα οποία θα επηρεαστούν από την απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων, με παράλληλη μέριμνα για την προστασία και την ανάδειξη του φυσικού πλούτου των εξεταζόμενων περιοχών, μέσω ανάπτυξης π.χ. χώρων πρασίνου, λιμνών, αμπελώνων, δασών. Παράλληλα, η αποκατάσταση των εδαφών έχει ως επιπλέον στόχο, να δημιουργήσει τις κατάλληλες υποδομές για την προσέλκυση και την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων.

Η βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της Περιοχής Παρέμβασης είναι απαραίτητη για τη μείωση του αρνητικού αντίκτυπου των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον. Μέσω της εξοικονόμησης ενέργειας, της αειφόρου χρήσης των πόρων, της ανακύκλωσης και της προαγωγής βιώσιμων πρακτικών διασφαλίζεται ένας πιο βιώσιμος τρόπος ζωής για τους κατοίκους.

Η αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος αποτελεί βασικό στόχο για την ανάπτυξη μιας βιώσιμης και πράσινης κοινότητας. Η αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και η βελτίωση της ζωής των κατοίκων με πράσινες υποδομές και «έξυπνες» λειτουργίες αποτελούν προτεραιότητα για τη διασφάλιση ενός πιο βιώσιμου και ανθεκτικού δομημένου περιβάλλοντος. Μέσω προγραμμάτων

ανάπλασης και παρεμβάσεων βελτίωσης τα οικιστικά κέντρα γίνονται λειτουργικά, ευχάριστα και πράσινα. Η συνδυασμένη προσπάθεια για τη βελτίωση των οικιστικών κέντρων και τη δημιουργία πράσινων υποδομών έχει πολλαπλά οφέλη στην καθημερινότητα των κατοίκων τους. Αρχικά δημιουργεί ένα ασφαλές περιβάλλον για τους κατοίκους, ενώ συμβάλλει στην πράσινη και βιώσιμη ανάπτυξη της πόλης, καθώς μειώνεται η ρύπανση και η σπατάλη πόρων. Παράλληλα βοηθά στην ανάπτυξη του τουρισμού και της επιχειρηματικότητας, καθώς ένα ευχάριστο και πράσινο περιβάλλον αποτελεί πόλο έλξης όλο και περισσότερων επισκεπτών και ευνοεί την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Παράλληλα, η επέκταση και αναβάθμιση των δημόσιων υποδομών μέσω της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων βελτιώνει την ενεργειακή αποδοτικότητα των κτιρίων, αλλάζει το μικρο-κλίμα του Δήμου προς το καλύτερο, ελαχιστοποιεί το ενεργειακό του αποτύπωμα, ενισχύει την ανθεκτικότητα των αστικών οικοσυστημάτων και εξασφαλίζει τη μέγιστη δυνατή προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή μέσω της μειωμένης ενεργειακής κατανάλωσης.

ΣΣ 2: Διαφύλαξη, αξιοποίηση και ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και του τουριστικού και πολιτιστικού αποθέματος

Η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί σημαντική πτυχή της αναπτυξιακής στρατηγικής του Δήμου Μεγαλόπολης. Η προώθηση πρακτικών για την αειφόρο ανάπτυξη και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος διασφαλίζει την ακεραιότητα της φύσης, καθώς και της χλωρίδας και πανίδας της περιοχής. Αυτό συμβάλλει στη δημιουργία ενός βιώσιμου τουριστικού προϊόντος και προάγει την οικολογική συνείδηση των κατοίκων και των επισκεπτών. Επίσης, ενθαρρύνεται έτσι η πρόληψη και η αντιμετώπιση των πυρκαγιών. Με βάση την εμπειρία από προηγούμενες πυρκαγιές, έχουν αναπτυχθεί σχέδια και μέτρα πρόληψης για την πυροπροστασία της περιοχής. Σε αυτά περιλαμβάνονται η ενίσχυση της πυροπροστατευτικής υποδομής, η εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων και των επισκεπτών για την πρόληψη των πυρκαγιών και η συνεργασία με αρμόδιους φορείς για την αντιμετώπιση τυχόν πυρκαγιών.

Με την αξιοποίηση των φυσικών, πολιτιστικών και ιστορικών χαρακτηριστικών της Περιοχής Παρέμβασης μπορούν να αναπτυχθούν νέα τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες, που θα προσελκύσουν επισκέπτες από διάφορες περιοχές. Συνολικά, η ανάπτυξη του τουριστικού και πολιτιστικού τομέα μπορεί να αποτελέσει μια καίριας σημασίας προσέγγιση για το Δήμο Μεγαλόπολης, βοηθώντας στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προκύπτουν από την απομείωση της λιγνιτικής παραγωγής και συνδράμοντας στην ευημερία και αειφορία της περιοχής.

Η ενίσχυση του τουριστικού και πολιτιστικού τομέα μπορεί να αποτελέσει κρίσιμη λύση για την ανάκαμψη της περιοχής και την αντιμετώπιση των υφιστάμενων προκλήσεων. Η ανάπτυξη του τουριστικού και πολιτιστικού τομέα προσφέρει ένα νέο και διαφορετικό οικονομικό μοντέλο για την περιοχή, που μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη ανθεκτικότητα κατά την αντιμετώπιση οικονομικών δυσκολιών και να μειώσει τον αντίκτυπο των κυκλικών πτωτικών περιόδων της βιομηχανίας λιγνίτη. Η ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων μπορεί να επιτρέψει στο Δήμο να εκμεταλλευτεί τους πολιτιστικούς πόρους και την πλούσια ιστορία της περιοχής (ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων, μνημείων, παραδοσιακών οικισμών και παραδοσιακών εθίμων). Προγράμματα περιηγήσεων, αρχαιολογικές ανασκαφές και πολιτιστικές εκδηλώσεις μπορούν να ενισχύσουν την τουριστική προσέλκυση και να προσελκύσουν νέους επισκέπτες στην περιοχή.

Επιπλέον, η ανάπτυξη του τουριστικού τομέα μπορεί να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες απασχόλησης για τους κατοίκους της περιοχής, βοηθώντας έτσι στην ενίσχυση της οικονομίας και της κοινωνικής ευημερίας.

Ωστόσο, είναι σημαντικό να υπάρξει ανάπτυξη του τουριστικού τομέα με σεβασμό στο περιβάλλον και την τοπική κοινότητα. Η αειφόρος τουριστική ανάπτυξη και η διατήρηση της πολιτιστικής φυσιογνωμίας της περιοχής πρέπει να αποτελούν κεντρικούς στόχους. Ακόμα, μπορεί να τεθεί προς αξιοποίηση το φυσικό περιβάλλον για τη διεξαγωγή αθλητικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων.

Η ανάπτυξη του τουριστικού κλάδου απαιτεί τη βελτίωση των ψηφιακών υποδομών, όπως η πρόσβαση σε γρήγορο και αξιόπιστο διαδίκτυο, προσφέροντας έτσι μια πιο σύγχρονη εμπειρία στους επισκέπτες. Επίσης, είναι σημαντική η ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών σε όλες τις παραγωγικές δραστηριότητες του Δήμου, ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερος βαθμός απόδοσης των δραστηριοτήτων, καθώς και φιλικότερη προς το περιβάλλον παραγωγική διαδικασία.

Η προώθηση μιας στρατηγικής βιώσιμης και ισόρροπης τουριστικής ανάπτυξης πρόκειται να λειτουργήσει ως κινητήρια δύναμη ανάπτυξης τοπικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων και υπηρεσιών. Σε αυτό το πλαίσιο, προωθούνται δράσεις τουριστικής προβολής, βιώσιμης διαχείρισης τουρισμού, διασύνδεσης των παρεχόμενων τουριστικών δραστηριοτήτων και υπηρεσιών με αυτές του πολιτισμού και προσέλκυσης ροών επισκεψιμότητας.

ΣΣ 3: Ενίσχυση των παραγωγικών δραστηριοτήτων στη βάση της πράσινης οικονομίας, της ψηφιακής μετάβασης και της διασύνδεσης τουρισμού και πολιτισμού

Ο **τρίτος Στρατηγικός Στόχος** αφορά στην ενίσχυση της παραγωγικής βάσης και την αναστροφή της φθίνουσας δημογραφικής εξέλιξης, που αποτελούν βασικές επιδιώξεις για το Δήμο με σκοπό τη δημιουργία ευκαιριών και τη διασφάλιση μιας βιώσιμης και ευημερούσας κοινότητας. Καταρχήν, η ενίσχυση της παραγωγικής βάσης αποσκοπεί στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας μέσω της αξιοποίησης των τοπικών πόρων. Ο Δήμος Μεγαλόπολης διαθέτει γεωργικούς και κτηνοτροφικούς πόρους. Η ενίσχυση αυτών των τομέων μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη της γεωργίας και της τοπικής παραγωγής, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και προσφέροντας οικονομική ανάπτυξη στην περιοχή. Επιπλέον, η αναστροφή της φθίνουσας δημογραφικής εξέλιξης είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση και την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας. Η μείωση του πληθυσμού μπορεί να οδηγήσει σε μείωση των κοινωνικών δομών, της οικονομικής δραστηριότητας και της ποιότητας ζωής. Με την υιοθέτηση μέτρων και πολιτικών που προωθούν την ανάπτυξη της περιοχής και δημιουργούν ευκαιρίες για εργασία, επιχειρηματικότητα και κοινωνική ευημερία, μπορεί να επιτευχθεί η αντιστροφή αυτής της τάσης και η προσέλκυση νέων κατοίκων στην περιοχή. Με την ενίσχυση της παραγωγικής βάσης και την αναστροφή της φθίνουσας δημογραφικής εξέλιξης, μπορεί να δημιουργηθεί μια ευημερούσα και βιώσιμη κοινότητα, που θα προσφέρει ευκαιρίες για τους κατοίκους της και θα διατηρηθεί ο πλούτος των πόρων και η πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής για τις επόμενες γενιές.

Οι επιπτώσεις της πλήρους απόσυρσης των λιγνιτικών μονάδων αναδεικνύουν τη σημασία δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού σε επίκαιρους και διαφοροποιημένους παραγωγικούς και επιχειρηματικούς τομείς. Βασικά προσδοκώμενα αποτελέσματα αποτελούν η μείωση της ανεργίας, η αύξηση των εισοδημάτων των πολιτών μέσα

από την αναβάθμιση της απασχόλησης και η ενεργητική συμπερίληψη αιτούντων εργασία (συμπεριλαμβανομένων και των ευπαθών ομάδων), με παράλληλη μέριμνα για την προώθηση της κοινωνικής συνοχής. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη το βαθμό εξάρτησης της υπό εξέταση περιοχής από τη λιγνιτική παραγωγή, η διαδικασία της απολιγνιτοποίησης αναμένεται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομική και επιχειρηματική δραστηριότητα. Στο πλαίσιο αυτό, επιδιώκεται ο μετασχηματισμός και η βελτίωση της τοπικής οικονομίας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, ενώ θα πρέπει να δοθεί έμφαση και στην προσέλκυση νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Συγχρόνως, επιδιώκεται η περαιτέρω ενδυνάμωση της τοπικής επιχειρηματικής δραστηριότητας μέσω της ενσωμάτωσης προηγμένων τεχνολογιών στις επιμέρους διαδικασίες και μέσω της ενίσχυσης της εφοδιαστικής αλυσίδας, κάτι που θα συμβάλλει στην αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών.

Σχετικά με την ανάπτυξη της παραγωγικής βάσης, η ενίσχυσή της και η αξιοποίηση των τοπικών πόρων αποτελούν προτεραιότητα για το Δήμο. Η προώθηση της επιχειρηματικότητας, η δημιουργία θέσεων εργασίας και η υποστήριξη των τοπικών παραγωγικών κλάδων, ενισχύουν την οικονομία της περιοχής και παρέχουν ευκαιρίες για μια βιώσιμη ανάπτυξη. Παράλληλα, κρίνεται απαραίτητη η ενίσχυση της αγροτικής παραγωγής και της βιολογικής γεωργίας. Μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης και υποστήριξης προάγεται η αειφόρος γεωργία και ενισχύεται η παραγωγή τοπικών προϊόντων υψηλής ποιότητας, κάτι που δίνει τη δυνατότητα στους αγρότες να αυξήσουν τα εισοδήματά τους και ταυτόχρονα να δημιουργήσουν μια ευεργετική αλυσίδα για τον τοπικό τουρισμό.

Η ενίσχυση της οικονομικής συνοχής και η οικονομική βιωσιμότητα της περιοχής επιτυγχάνεται και μέσω της αναβάθμισης των υποδομών (π.χ. οδικά δίκτυα, υδροδότηση, ηλεκτροδότηση και τηλεπικοινωνίες), καθώς δημιουργείται ένα περιβάλλον που ευνοεί την επιχειρηματικότητα και την οικονομική ανάπτυξη. Παράλληλα, μέσω της υποστήριξης του ανθρώπινου δυναμικού με εκπαίδευση, κατάρτιση και προγράμματα απασχόλησης, διασφαλίζεται ότι οι κάτοικοι έχουν τις δεξιότητες και τις ευκαιρίες για μια βιώσιμη και ανεξάρτητη ζωή.

Οι ψηφιακές τεχνολογίες παρουσιάζουν τεράστιο δυναμικό ανάπτυξης για οποιονδήποτε Δήμο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δεσμευτεί να καταστήσει την Ευρώπη έτοιμη για την ψηφιακή εποχή, ενδυναμώνοντας τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις διοικήσεις με μια νέα γενιά τεχνολογιών, όπου όλοι θα ωφεληθούν από τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Η χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) με την ψηφιακή τους λύση θα δώσουν μια προτεραιότητα στους πολίτες να δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις, θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη αξιόπιστης τεχνολογίας, θα προωθήσουν μια ανοικτή και δημοκρατική κοινωνία, θα ευνοήσουν μια δυναμική και βιώσιμη οικονομία και θα συμβάλουν στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και στην επίτευξη της πράσινης μετάβασης. Η προώθηση του τουριστικού και πολιτιστικού τομέα, όπως και η χρήση νέων τεχνολογιών, απαιτεί κατάρτιση και εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού, προκειμένου να παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες στους επισκέπτες. Ο Δήμος καταγράφει υψηλά ποσοστά επαγγελματιών χαμηλής κατάρτισης και σε συνδυασμό με την επαγγελματική στροφή που θα αναγκαστούν να κάνουν πολλοί από τους εργαζόμενους στην ηλεκτροπαραγωγή, η υιοθέτηση μέτρων και δράσεων για την επαγγελματική κατάρτιση των ανθρώπων του Δήμου

κρίνεται αναγκαία για την ελαχιστοποίηση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της μετάβασης, αλλά και για την περαιτέρω βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

Η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΣΕΕ, RIS3) της Περιφέρειας Πελοποννήσου στους τομείς προτεραιότητας που θέτει προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες για περαιτέρω ενσωμάτωση της γνώσης, της έρευνας και της καινοτομίας στην παραγωγική δραστηριότητα και την ένταξη καινοτομιών στα προϊόντα, τις υπηρεσίες, τις διαδικασίες και τις αλυσίδες αξίας με σύγχρονα μέσα (π.χ. συνεργατικοί σχηματισμοί και δικτυώσεις). Επιπροσθέτως, η εν δυνάμει στήριξη των επενδύσεων παραγωγής και ενσωμάτωσης καινοτομίας στην αγροδιατροφή, στην πράσινη καινοτομία, στην εξοικονόμηση ενέργειας, στη βιομηχανία της εμπειρίας και στη βιώσιμη διαχείριση των περιβαλλοντικών πόρων μπορούν να αποτελέσουν σημαντικές αναπτυξιακές ευκαιρίες για την τοπική οικονομία της Περιοχής Παρέμβασης.

ΣΣ 4: Διασφάλιση κοινωνικής ένταξης και συνοχής με τη στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και την επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών

Κατά την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο ο Δήμος Μεγαλόπολης κλήθηκε να αντιμετωπίσει σοβαρές κοινωνικές προκλήσεις, που ήταν απόρροια της οικονομικής, ενεργειακής και υγειονομικής κρίσης των περασμένων ετών. Καθώς οι κοινωνικές αυτές προκλήσεις εξακολουθούν να παραμένουν στο εσωτερικό του, ως βασική αναγκαιότητα καθίσταται η συνέχεια της αξιοποίησης όλων των διαθέσιμων εργαλείων πολιτικής και πόρων για την αντιμετώπισή τους.

Για να διασφαλίσει την κοινωνική ένταξη και συνοχή, ο Δήμος Μεγαλόπολης θα πρέπει να επικεντρωθεί στην ανάπτυξη και βελτίωση των κοινωνικών υπηρεσιών παρέχοντας ευκαιρίες για εκπαίδευση και κατάρτιση, κοινωνική υποστήριξη και προγράμματα για την ένταξη των ευπαθών ομάδων που θα διασφαλίσουν την παροχή ισότιμων ευκαιριών για όλους τους κατοίκους ανεξαρτήτων κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης. Μέσω της προώθησης της κοινωνικής συνοχής, διασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης, κοινωνικής προστασίας και πολιτιστικών δραστηριοτήτων για όλους. Επιπλέον, στην περίπτωση του Δήμου Μεγαλόπολης και με δεδομένη τη διαδικασία απολιγνιτοποίησης προτεραιότητα θα πρέπει να αποτελέσει η ανάπτυξη και προώθηση της απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας σε ποικίλους τομείς (π.χ. τουρισμός, γεωργία, τεχνολογία και τοπική βιομηχανία).

Η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και συνοχής είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση ενός δίκαιου και ισότιμου κοινωνικού περιβάλλοντος. Οι κοινωνικές υπηρεσίες αποτελούν σημαντικό πυλώνα για την υποστήριξη και προστασία των ευάλωτων ομάδων της κοινωνίας, όπως οι άνθρωποι με αναπηρίες, οι ηλικιωμένοι, οι άστεγοι, οι άνεργοι και οι οικονομικά αδύνατοι. Η επέκταση των υπηρεσιών αυτών σε περισσότερους ανθρώπους και η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους επιτρέπει την προώθηση της ισότητας, της δικαιοσύνης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Η αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών περιλαμβάνει την προσαρμογή και τη βελτίωση των υπάρχοντων προγραμμάτων και υπηρεσιών, καθώς και την ανάπτυξη νέων πρωτοβουλιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας (π.χ. προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης για νέους και ανέργους, ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες, δράσεις προαγωγής της υγείας των κατοίκων, διερεύνηση των τοπικών επιχειρήσεων για τις ανάγκες δεξιοτήτων και κατάρτισης του

προσωπικού τους, διοργάνωση σχετικών ενημερωτικών εκδηλώσεων που συμβάλλουν στην ενεργητική ένταξη και προωθούν ίσες ευκαιρίες ενεργής συμμετοχής στην κοινωνική ζωή όλων των πολιτών κ.τ.λ.). Μέσω προγραμμάτων που προωθούν την εκπαίδευση, την παροχή κοινωνικών παροχών και την προώθηση της ποιότητας ζωής πρόκειται να δημιουργηθεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον, που πιθανότατα θα προσελκύσει και νέους κατοίκους στην περιοχή.

Συνολικά, η επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών συμβάλλει στην προώθηση της κοινωνικής συνοχής, την καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων, την εξάλειψη των διακρίσεων και τη δημιουργία μιας πιο δίκαιης και συνεκτικής κοινωνίας. Αυτή η προσπάθεια απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες από τη Δημοτική Αρχή, τον τοπικό πληθυσμό και τους φορείς κοινωνικής προστασίας, προκειμένου να δημιουργηθούν κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες που να ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των ανθρώπων.

4.2 ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Σε συνέχεια των ανωτέρω, ακολουθεί η διαμόρφωση των Αξόνων Στρατηγικής, οι οποίοι στη συνέχεια εξειδικεύονται σε Ειδικούς Στόχους. Καθώς πρόκειται για μια ολοκληρωμένη Στρατηγική, κάθε Ειδικός Στόχος πρέπει να τεκμηριώνει τις συνέργειες με άλλους Ειδικούς Στόχους της Στρατηγικής.

Η Στρατηγική εντάσσεται κυρίως στο Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027, οπότε κάθε Ειδικός Στόχος της Στρατηγικής πρέπει να αντιστοιχίζεται στα Πεδία Παρέμβασης του Προγράμματος, ενώ σε διαφορετική περίπτωση πρέπει να προσδιορίζεται το Πρόγραμμα από το οποίο προβλέπεται η χρηματοδότηση του Ειδικού Στόχου της Στρατηγικής.

4.2.1 Άξονες Στρατηγικής

Οι Στρατηγικοί Στόχοι εξειδικεύονται σε Άξονες Στρατηγικής (ΑΣ). Η ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης για την Προγραμματική Περίοδο (ΠΠ) 2021-2027 διαρθρώνεται σε τέσσερις Άξονες Στρατηγικής (ΑΣ) που αναφέρονται κατωτέρω, οι οποίοι με τη σειρά τους εξειδικεύονται σε Ειδικούς Στόχους (ΕΣ):

ΑΣ 1: Αναζωογόνηση του αστικού ιστού, βελτίωση της λειτουργικότητας των οικιστικών υποδομών και προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης

- **ΕΣ 1.1:** Βελτίωση υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης

ΑΣ 2: Διαφύλαξη και προβολή του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής και του ιστορικού της χαρακτήρα με έμφαση στους τομείς του τουρισμού και του πολιτισμού

- **ΕΣ 2.1:** Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης

ΑΣ 3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

- **ΕΣ 3.1:** Προώθηση της επιχειρηματικότητας και της πρόσβασης στην απασχόληση

ΑΣ 4: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και συνοχής με επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών

- **ΕΣ 4.1:** Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο Μεγαλόπολης

4.2.2 Συγκρότηση των Αξόνων Στρατηγικής σε Ειδικούς Στόχους

Στην παρούσα υποενότητα παρουσιάζεται αιτιολόγηση των Αξόνων Στρατηγικής και των Ειδικών Στόχων ως προς τις προσκλήσεις ενώ παρουσιάζονται και οι συνέργειες με άλλους Ειδικούς Στόχους της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης για την ΠΠ 2021-2027.

Πίνακας 31. Άξονες Στρατηγικής, Ειδικόί Στόχοι και Συνέργειες.

ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ (ως προς τις προκλήσεις)	ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ (με άλλους Ειδικούς Στόχους)
ΑΣ 1: Αναζωογόνηση του αστικού ιστού, βελτίωση της λειτουργικότητας των οικιστικών υποδομών και προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης	ΕΣ 1.1: Βελτίωση υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης	Η αναβάθμιση του αστικού και μη περιβάλλοντος της περιοχής παρέμβασης και η βελτίωση των υποδομών αποτελούν κρίσιμες προκλήσεις για το Δήμο Μεγαλόπολης, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της μετάβασης από τη λιγνιτική παραγωγή ενέργειας προς μια βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Η ανάγκη αυτή γίνεται επιτακτικότερη καθώς ο Δήμος καλείται να μετασχηματίσει την ταυτότητά του και να προσαρμοστεί στη μεταλιγνιτική εποχή, διασφαλίζοντας παράλληλα την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Η αντιμετώπιση των προκλήσεων απαιτεί στοχευμένες παρεμβάσεις στις βασικές αστικές και περιβαλλοντικές υποδομές, με έμφαση στην ενεργειακή αναβάθμιση και τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων. Παράλληλα, η ενίσχυση της ανθεκτικότητας του Δήμου μέσω της βελτίωσης των υποδομών και των λειτουργιών του αποτελεί προϋπόθεση για την επιτυχή μετάβαση σε ένα νέο μοντέλο αστικής ανάπτυξης που θα εξασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της περιοχής.	ΕΣ 2.1 ΕΣ 3.1 ΕΣ 4.1
ΑΣ 2: Διαφύλαξη και προβολή του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής και του ιστορικού της χαρακτήρα με έμφαση στους τομείς του τουρισμού και του πολιτισμού	ΕΣ 2.1: Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης	Η μετάβαση στη μεταλιγνιτική εποχή προσφέρει στο Δήμο Μεγαλόπολης την ευκαιρία να επαναπροσδιορίσει την ταυτότητά του, αναδεικνύοντας το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό του απόθεμα. Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων της περιοχής αποτελεί κρίσιμη πρόκληση, καθώς η περιοχή καλείται να μεταβεί από το βιομηχανικό της παρελθόν σε ένα βιώσιμο μέλλον που θα αξιοποιεί με ήπιο τρόπο τους φυσικούς της πόρους. Παράλληλα, η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του Δήμου, από την αρχαία ιστορία έως τη βιομηχανική περίοδο, αποτελεί σημαντική πρόκληση και ευκαιρία. Η αξιοποίηση και ανάδειξη σημαντικών πολιτιστικών πόρων, όπως το Αρχαίο Θέατρο, το Αρχαιολογικό Μουσείο, η Αρχαία Λυκόσουρα και η βιομηχανική κληρονομιά της περιοχής, μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη ενός διακριτού τουριστικού προϊόντος. Η ενίσχυση των τουριστικών υποδομών και η δημιουργία νέων πόλων έλξης επισκεπτών, σε	ΕΣ 1.1 ΕΣ 3.1

ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ (ως προς τις προκλήσεις)	ΣΥΝΕΡΓΕΙΣ (με άλλους Ειδικούς Στόχους)
		συνδυασμό με την αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος για δραστηριότητες αναψυχής, αποτελούν βασικές προκλήσεις για τη διαμόρφωση μιας νέας αναπτυξιακής προοπτικής. Η ολοκληρωμένη αυτή προσέγγιση στοχεύει στη δημιουργία ενός ελκυστικού προορισμού που θα συνδυάζει την πολιτιστική εμπειρία με τις δυνατότητες υπαίθριων δραστηριοτήτων.	
ΑΣ 3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας	ΕΣ 3.1: Προώθηση της επιχειρηματικότητας και της πρόσβασης στην απασχόληση	Η μετάβαση στη μεταλινιτική εποχή δημιουργεί την επιτακτική ανάγκη για ενδυνάμωση και διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας του Δήμου Μεγαλόπολης. Η ανάπτυξη οργανωμένων υποδομών για την προσέλκυση επιχειρήσεων και η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου επιχειρηματικού οικοσυστήματος αποτελούν βασικές προκλήσεις για την οικονομική αναζωογόνηση της περιοχής. Η προώθηση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας, με έμφαση στη βιοοικονομία και τις πράσινες τεχνολογίες, αναδεικνύεται ως κρίσιμη προτεραιότητα για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την προσέλκυση επενδύσεων στην περιοχή. Παράλληλα, η ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων και η υποστήριξη της νεοφυούς επιχειρηματικότητας μπορούν να συμβάλουν στη διαμόρφωση ενός νέου παραγωγικού μοντέλου. Η δημιουργία ενός σύγχρονου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, που θα αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής και θα προωθεί την καινοτομία, αποτελεί θεμελιώδη πρόκληση για την επιτυχή μετάβαση σε ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο.	ΕΣ 1.1 ΕΣ 2.1 ΕΣ 4.1
ΑΣ 4: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και συνοχής με επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών	ΕΣ 4.1: Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο Μεγαλόπολης	Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και η στήριξη των ευάλωτων ομάδων αποτελούν κρίσιμες προκλήσεις για το Δήμο Μεγαλόπολης, ιδιαίτερα στο πλαίσιο των κοινωνικοοικονομικών μεταβολών που συνοδεύουν τη μεταλινιτική μετάβαση. Η ανάπτυξη ολοκληρωμένων υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και η προώθηση της κοινωνικής ένταξης αναδεικνύονται ως βασικές προτεραιότητες. Η διασφάλιση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας, με έμφαση στην πρόληψη και την προαγωγή της δημόσιας υγείας, αποτελεί σημαντική πρόκληση. Παράλληλα, η ανάπτυξη στοχευμένων δράσεων για την υποστήριξη των ηλικιωμένων και των ευάλωτων ομάδων είναι καθοριστική για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής. Η ενίσχυση των ευκαιριών απασχόλησης μέσω της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και η προώθηση καινοτόμων εκπαιδευτικών δράσεων για τους νέους αποτελούν επίσης σημαντικές προκλήσεις για την κοινωνική ενδυνάμωση και την ομαλή προσαρμογή της τοπικής κοινωνίας στη νέα εποχή.	ΕΣ 1.1 ΕΣ 3.1

Τεκμηρίωση Συνεργειών

Από την αξιολόγηση των ενδεχόμενων συνεργειών μεταξύ των ΕΣ προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Ο **ΕΣ 1.1** «Βελτίωση υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης» δύναται να αλληλοεπιδράσει με όλους τους ΕΣ. Οι συγκεκριμένες συνέργειες θα διαμορφώσουν μια αναγνωρίσιμη φυσιογνωμία για την Περιοχή Παρέμβαση και θα της δώσουν μια κοινωνική και σύγχρονη ταυτότητα που θα τονώσει στις πραγματοποιούμενες στην περιοχή δραστηριότητες και θα προσελκύσει νέους επισκέπτες. Η βελτίωση των υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα (ΕΣ 1.1) αποτελεί θεμέλιο για την προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων (ΕΣ 2.1), καθώς η αναβάθμιση των υποδομών διευκολύνει την πρόσβαση σε πολιτιστικά μνημεία και τουριστικούς χώρους. Παράλληλα, ενισχύει την επιχειρηματικότητα (ΕΣ 3.1) μέσω της ανάπτυξης υποδομών που υποστηρίζουν την τοπική οικονομία, όπως η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και η δημιουργία χώρων κατάλληλων για επιχειρηματική δραστηριότητα. Η ανθεκτικότητα του δήμου ενδυναμώνει και τις κοινωνικές δομές (ΕΣ 4.1), εξασφαλίζοντας πρόσβαση σε υποδομές κρίσιμης σημασίας για την παροχή κοινωνικής στήριξης σε περιόδους κρίσης
2. Ο **ΕΣ 2.1** «Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης» θα παρουσιάσει συνέργειες με τους ΕΣ 1.1 και ΕΣ 3.1. Η προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων (ΕΣ 2.1) συνδέεται άρρηκτα με την αναβάθμιση των υποδομών (ΕΣ 1.1), καθώς η διατήρηση και αξιοποίηση πολιτιστικών μνημείων απαιτεί σύγχρονες και βιώσιμες υποδομές. Επιπλέον, η ενίσχυση του πολιτιστικού και τουριστικού τομέα δημιουργεί ευκαιρίες για επιχειρηματική δραστηριότητα (ΕΣ 3.1), ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη νέων επαγγελματικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τον τουρισμό και την προώθηση τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών.
3. Ο **ΕΣ 3.1** «Προώθηση της επιχειρηματικότητας και της πρόσβασης στην απασχόληση» δύναται να αλληλοεπιδράσει με όλους τους ΕΣ. Η προώθηση της επιχειρηματικότητας και της πρόσβασης στην απασχόληση (ΕΣ 3.1) υποστηρίζεται από τις βελτιωμένες υποδομές (ΕΣ 1.1), καθώς εξασφαλίζουν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για επενδύσεις και δραστηριότητες. Παράλληλα, η αξιοποίηση των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων (ΕΣ 2.1) προσφέρει νέες δυνατότητες για την ανάπτυξη του τουριστικού κλάδου, δημιουργώντας θέσεις εργασίας. Τέλος, οι υπηρεσίες κοινωνικής στήριξης (ΕΣ 4.1) παρέχουν ένα δίκτυο ασφάλειας για τους ανέργους και τους ευάλωτους πληθυσμούς, προωθώντας την κοινωνική ένταξη και μειώνοντας τα εμπόδια στην πρόσβαση στην εργασία.
4. Ο **ΕΣ 4.1** «Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο Μεγαλόπολης» δύναται να αλληλοεπιδράσει με τον ΕΣ 1.1 και τον ΕΣ 3.1. Επιδιώκεται η ισότιμη πρόσβαση των πολιτών σε υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης και βελτίωσης της ποιότητας ζωής, η αντιμετώπιση της απειλής του κοινωνικού αποκλεισμού των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, η πρόσβαση στα βασικά κοινόχρηστα αγαθά και η ενίσχυση της απασχόλησης. Ακόμη, προωθείται η ισότιμη πρόσβαση των πολιτών σε αναβαθμισμένες και καινοτόμες υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και προστασίας, μέσα από την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης, πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας και παροχής κοινωνικής κατοικίας. Η αναβάθμιση των μηχανισμών κοινωνικής στήριξης (ΕΣ 4.1) επωφελείται από τη βελτίωση των υποδομών (ΕΣ 1.1), καθώς η αποτελεσματική λειτουργία κοινωνικών υπηρεσιών προϋποθέτει κατάλληλες υποδομές και συνθήκες ανθεκτικότητας. Επιπλέον, η προώθηση της επιχειρηματικότητας (ΕΣ 3.1) συνδέεται άμεσα με την κοινωνική στήριξη, καθώς οι

ευπαθείς ομάδες μπορούν να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας μέσα από στοχευμένα προγράμματα και δράσεις που διευκολύνουν την πρόσβαση στην απασχόληση.

4.2.3 Αντιστοίχιση Αξόνων Στρατηγικής και Ειδικών Στόχων με το Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 και τα λοιπά Προγράμματα – Πηγές Χρηματοδότησης

Στον επόμενο Πίνακα παρατηρείται ο συσχετισμός των Αξόνων Στρατηγικής και των Ειδικών Στόχων με τα Πεδία Παρέμβασης του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027 και την αντιστοίχισή τους με άλλες πηγές χρηματοδότησης.

Πίνακας 32. Αντιστοίχιση Στρατηγικής στο Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 και σε Λοιπά Προγράμματα.

ΑΞΙΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟ ΔΟΤΗΣΗΣ
ΑΣ 1: Αναζωογόνηση του αστικού ιστού, βελτίωση της λειτουργικότητας των οικιστικών υποδομών και προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης	ΕΣ 1.1: Βελτίωση υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης	Ειδικός Στόχος 5.ii: Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών Ειδικός Στόχος 2.v: Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης 66: Συλλογή και επεξεργασία λυμάτων σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης 168: Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων	ΑΛΛΟΙ ΠΟΡΟΙ (Πράσινο Ταμείο κ.α.)
ΑΣ 2: Διαφύλαξη και προβολή του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής και του ιστορικού της χαρακτήρα με έμφαση στους τομείς του τουρισμού και του πολιτισμού	ΕΣ 2.1: Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης	Ειδικός Στόχος 5.ii: Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	165: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της δημόσιας τουριστικής περιουσίας και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού 166: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών 169: Πρωτοβουλίες εδαφικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας εδαφικών στρατηγικών	ΑΛΛΟΙ ΠΟΡΟΙ (ΠΟΡΟΙ ΠΔΑΜ κ.α.)
ΑΣ 3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας	ΕΣ 3.1: Προώθηση της επιχειρηματικότητας και της πρόσβασης στην απασχόληση	-	-	ΑΛΛΟΙ ΠΟΡΟΙ (ΠΟΡΟΙ ΠΔΑΜ κ.α.)
ΑΣ 4: Προώθηση της	ΕΣ 4.1: Αναβάθμιση	Ειδικός Στόχος 4.ia: Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε	159: Μέτρα για την αναβαθμισμένη παροχή υπηρεσιών φροντίδας που βασίζονται στην	ΑΛΛΟΙ ΠΟΡΟΙ

ΑΞΙΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟ ΔΟΤΗΣΗΣ
κοινωνικής ένταξης και συνοχής με επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών	μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο Μεγαλόπολης	ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης, εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες, βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης	οικογένεια και την τοπική κοινότητα 160: Μέτρα για τη βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης (εξαιρουμένων των υποδομών)	(ΠΟΡΟΙ ΠΔΑΜ κ.α.)

4.3 ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

4.3.1 Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027

4.3.1.1 Πρόγραμμα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» (ΠΑΔΜ) 2021-2027

Το Πρόγραμμα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» 2021-2027 με συνολικό προϋπολογισμό 1,63 δις € συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και υλοποιείται στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή. Υπηρετεί το διακριτό ειδικό στόχο για τη δίκαιη μετάβαση, παρέχοντας στήριξη σε εκείνες τις περιοχές και τους ανθρώπους που πλήττονται από τις κοινωνικές, εργασιακές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασης, προς τους στόχους της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα για το έτος 2030 και προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία της Ένωσης έως το 2050.

Η μετάβαση προς τους στόχους της ΕΕ για το 2030 ακολουθεί συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα ως προς την παύση της εξόρυξης λιγνίτη και της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από την καύση του. Πολλές λιγνιτικές μονάδες ήδη έχουν αποσυρθεί. Η διακύμανση της παραγωγής ενέργειας των μονάδων της ΔΕΗ από το λιγνίτη, έχει ως εξής:

- 2011: παραγωγή 27,4 TWh
- 2019: 10,417 TWh (μείωση 62%)
- 2020: 5,7 TWh (μείωση 30% έναντι των 8,1 TWh, πρόβλεψη ΕΣΕΚ)

Όλες οι λιγνιτικές μονάδες επιδιώκεται να αποσυρθούν έως το 2023, πλην της Πτολεμαΐδας V που θα αποσυρθεί το 2028.

Η Ελλάδα ακολουθεί τα επιμέρους στάδια, πυλώνες και τις υποστηρικτικές δράσεις που προτάθηκαν στον οδικό χάρτη της Παγκόσμιας Τράπεζας για τη Δίκαιη Μετάβαση για το σύνολο της διαδικασίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ), προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, σε 2 στάδια: Σχεδιασμός και Υλοποίηση.

Καθορίζονται 3 Πυλώνες για τη ΔΑΜ:

1. Αποκατάσταση και επανάχρηση υποβαθμισμένων εκτάσεων - εγκαταστάσεων
2. Κοινωνική συνοχή και οικονομικός μετασχηματισμός (Μετάβαση σε νέο παραγωγικό μοντέλο)
3. Διακυβέρνηση

Ο σχεδιασμός στον 1^ο Πυλώνα ΔΑΜ, ξεκίνησε με το Ν. 4759/2020 για το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) και θα ολοκληρωθεί με την έγκριση νέων χρήσεων γης (Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια - ΕΠΣ). Η υλοποίηση θα ξεκινήσει με την αποκατάσταση των λιγνιτικών πεδίων και θα ολοκληρωθεί με τη λειτουργία των πρώτων κυττάρων-οργανωμένων υποδοχέων το 2025.

Η εκπόνηση του ΣΔΑΜ (2020) ενεργοποίησε το σχεδιασμό του 2^{ου} Πυλώνα ΔΑΜ, που θα οριστικοποιηθεί με την έγκριση των Ειδικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) και του ΠΔΑΜ. Η ενεργοποίηση του ΠΔΑΜ προγραμματίστηκε για το 2022, με ολοκλήρωση στο τέλος της ΠΠ (Ταμείο ΔΑΜ, 1^{ος} Πυλώνας Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης). Στο 2^ο Πυλώνα ΔΑΜ περιλαμβάνεται επίσης, η ενεργοποίηση δράσεων των άλλων δύο πυλώνων του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης. Ο 3ος πυλώνας ΔΑΜ ενεργοποιήθηκε με το Ν. 4685/2020 με τη συγκρότηση Κυβερνητικής και Συντονιστικής Επιτροπής ΣΔΑΜ και η οργάνωση του συστήματος διοίκησης ολοκληρώθηκε με το Ν. ΔΑΜ (Ν. 4872/2021).

Το ΠΔΑΜ επικεντρώνεται στη στήριξη των εξαρτώμενων από την εξόρυξη και καύση λιγνίτη για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας περιοχών, καθώς και σε νησιωτικές περιοχές εξαρτώμενες από την καύση μαζούτ και ντίζελ. Ως περιοχές παρέμβασης καθορίζονται η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, ο Δήμος Μεγαλόπολης και όμορες περιοχές, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και η Περιφέρεια Κρήτης. Η τεκμηρίωση των περιοχών παρέμβασης καθώς και ο στοχευμένος σχεδιασμός για κάθε μία από αυτές περιλαμβάνεται στα 3 διακριτά Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) που συνοδεύουν το ΠΔΑΜ.

Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει ένα συνεκτικό πλέγμα μέτρων, που θα δώσει νέα πνοή ανάπτυξης στις επηρεαζόμενες περιοχές. Εστιάζει στην αναγέννηση της τοπικής οικονομίας, στη στήριξη επενδύσεων που συμβάλλουν στη διαφοροποίηση και τον εκσυγχρονισμό της, καθώς και στην προώθηση της απασχόλησης, μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και της ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού που επηρεάζεται από τη μετάβαση.

Προτεραιότητες και ενδεικτικές δράσεις είναι οι εξής:

- 1. Ενίσχυση και προώθηση της επιχειρηματικότητας:** Δράσεις ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, διασύνδεσης της επιχειρηματικότητας με την έρευνα και την καινοτομία, προώθηση της νεοφυούς επιχειρηματικότητας και του ψηφιακού μετασχηματισμού
- 2. Ενεργειακή μετάβαση – κλιματική ουδετερότητα:** Δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, σε συστήματα και υποδομές οικονομικά προσιτής καθαρής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων και των τεχνολογιών αποθήκευσης της
- 3. Αναπροσαρμογή χρήσεων γης – κυκλική οικονομία:** Δράσεις για την αναγέννηση και επανάχρηση των λιγνιτικών εδαφών, πράσινες υποδομές και τεχνικά έργα αναπροσαρμογής της χρήσης γης, ενίσχυση κυκλικής οικονομίας
- 4. Δίκαιη εργασιακή μετάβαση:** Δράσεις αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού, επενδύσεις σε υποδομές εκπαίδευσης, δράσεις διευκόλυνσης της ένταξης στην αγορά εργασίας
- 5. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας:** Παρεμβάσεις για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και τη διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών
- 6. Τεχνική βοήθεια:** Κάλυψη αναγκαίων δαπανών (προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών, Υποστήριξη Δικαιούχων κ.ά.), που θα ενισχύσουν την υλοποίηση των στόχων του ΠΔΑΜ

Πρόκειται για το πρώτο Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης που εγκρίθηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αναδεικνύοντας το στόχο για τη μετάβαση της χώρας μας σε κλιματικά ουδέτερη οικονομία, με κοινωνικά δίκαιο και βιώσιμο τρόπο, σε εθνική προτεραιότητα.

Το ΠΔΑΜ συνδέεται ιδιαίτερα με τον 1^ο, τον 3^ο και τον 4^ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.1.2 Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» (ΠΕΚΑ) 2021-2027

Το ΠΕΚΑ της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, σχεδιάστηκε στο πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 2 του ΕΣΠΑ 2021-2027, αξιοποιώντας πόρους των Διαρθρωτικών Ταμείων (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ταμείο Συνοχής). Διαθέτει ως βασική επιδίωξη την ανάπτυξη βιώσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών υποδομών και έξυπνων συστημάτων, με χαμηλές εκπομπές άνθρακα, μέσω της προώθησης της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, στην κυκλική οικονομία και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, που θα υπηρετούν τον πολίτη, ενώ θα συμβάλλουν στην επίτευξη μετρήσιμων στόχων σε επίπεδο Επικράτειας, Περιφερειών και ΕΕ. Οι βασικές προτεραιότητες του ΠΕΚΑ 2021-2027 είναι οι ακόλουθες:

1. Ενεργειακή απόδοση, προώθηση ΑΠΕ και ενεργειακή υποδομή: Το πρόγραμμα θα υποστηρίξει επενδύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης νοικοκυριών, δημόσιων κτιρίων και ΜΜΕ, δράσεις συμπαράγωγής υψηλής απόδοσης για τηλεθέρμανση και τηλεψύξη, έργα ΑΠΕ κυρίως σε νησιά GR-eco, διασύνδεση νησιών με την ηπειρωτική χώρα, αγωγό φυσικού αερίου στη Δυτική Μακεδονία προς αντικατάσταση λιγνίτη και έργα αποθήκευσης ενέργειας.
2. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: Μέσω του προγράμματος θα προωθηθούν επενδύσεις σε αντιπλημμυρικά έργα, έργα προστασίας από κατολισθήσεις, εφαρμογή σχεδίων πρόληψης και διαχείρισης δασικών κινδύνων και επενδύσεις σε πράσινες υποδομές και προσεγγίσεις με βάση το οικοσύστημα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της ερημοποίησης και διάβρωσης ακτών και εδαφών λόγω της κλιματικής αλλαγής. Επίσης, θα υποστηρίξει την ανάπτυξη του Μητροπολιτικού Πάρκου στο Φαληρικό όρμο στην Αθήνα, το οποίο θα σέβεται τις αρχές του νέου ευρωπαϊκού Bauhaus. Επιπλέον, θα υποστηριχθούν πράσινες και μπλε υποδομές, συμπεριλαμβανομένης της απορρύπανσης και αποκατάστασης μολυσμένων αστικών και περιαστικών περιοχών, καθώς και δράσεις παρακολούθησης της ποιότητας του αέρα σε μεγάλες αστικές περιοχές και χαρτογράφηση θορύβου.
3. Αστική αναζωογόνηση: Το πρόγραμμα προωθεί δράσεις απορρύπανσης και αποκατάστασης μολυσμένων αστικών και περιαστικών περιοχών που έχουν περιέλθει στην κυριότητα του δηmosίου και δεν μπορεί να εφαρμοστεί η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Οι συγκεκριμένες δράσεις αφορούν σε περιβαλλοντική αποκατάσταση δημόσιου χώρου ή και υποδομών (πχ κτίρια, εγκαταστάσεις) που έχουν περιέλθει στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου ή των ΟΤΑ. Τα έργα θα ιεραρχηθούν και προτεραιοποιηθούν στη βάση σχετικής μελέτης επικινδυνότητας που έχει εκπονηθεί από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) και λαμβάνοντας υπόψη τυχόν καταγγελίες πολιτών και φορέων ή σχετικές εκθέσεις – αυτοψίες που έχουν διενεργηθεί από το Σώμα Επιθεωρητών Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ. Παράλληλα θα γίνει αποκατάσταση σημαντικών ρυπασμένων χώρων, χαρακτηριστικό παράδειγμα των οποίων αποτελεί το δημόσιο ανενεργό μεταλλείο της Κίρκης στην Αλεξανδρούπολη και η απορρύπανση του Ασωπού ποταμού.
4. Ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων – Μετάβαση στην κυκλική οικονομία: Το πρόγραμμα θα συμβάλλει στην ενίσχυση την ανάπτυξη Μονάδων Ανακύκλωσης και Ανάκτησης (RRF), που

υποδέχονται κυρίως χωριστά συλλεγμένα απόβλητα και δευτερευόντως σύμμεικτα απόβλητα, εξοπλισμό διαλογής στην πηγή και υποστηρικτικές διαδημοτικές εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων. Οι δράσεις κυκλικής οικονομίας θα υποστηριχθούν στα GR-eco νησιά και έχει προγραμματιστεί 4% του προϋπολογισμού του άξονα προτεραιότητας να διατεθεί σε μέτρα υποστήριξης των δικαιούχων στον τομέα των αποβλήτων.

5. Διαχείριση αστικών λυμάτων και υδάτινων πόρων: Μέσα από το πρόγραμμα θα υποστηριχθεί η ολοκλήρωση υποδομών διαχείρισης αστικών λυμάτων προς συμμόρφωση με την Οδηγία, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ενός χρηματοδοτικού μέσου για τη διασφάλιση των ιδιωτικών συνδέσεων, τη δημιουργία μονάδων αφαλάτωσης με συστήματα ΑΠΕ, ενώ δράσεις διαχείρισης υδατικών πόρων θα υποστηριχθούν σε GR-eco νησιά. Το 4% του προϋπολογισμού του άξονα προτεραιότητας θα διατεθεί σε μέτρα υποστήριξης των δικαιούχων στον τομέα των υδάτων.
6. Προστασία της βιοποικιλότητας: Το πρόγραμμα θα υποστηρίξει τη θέσπιση στόχων διατήρησης για τις υπόλοιπες περιοχές κοινοτικού ενδιαφέροντος και ένα εθνικό σύστημα παρακολούθησης οικοτόπων/ειδών, την ολοκλήρωση των Σχεδίων Δράσης για τα είδη και τους οικοτόπους και τα σχέδια διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών. Επίσης, θα παρέχει υποστήριξη της νέας δομής διοίκησης και διαχείρισης περιοχών Natura και της δημιουργίας πράσινων υποδομών (π.χ. «Greenway»).

Ο Στρατηγικός Προσανατολισμός του Προγράμματος εξυπηρετεί τους επιμέρους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και των περιβαλλοντικών και κλιματικών πολιτικών που συνδέονται με αυτή (όπως Ευρωπαϊκός Κλιματικός Νόμος, Νέα Στρατηγική της ΕΕ για την Προσαρμογή στη Κλιματική Αλλαγή, Νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα, Νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δάση, Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία).

Στο πλαίσιο της στρατηγικής προβλέπονται έργα/ πράξεις ενεργειακών αναβαθμίσεων του δημόσιου κτιριακού αποθέματος, αναπλάσεων, δράσεις βιώσιμης αστικής κινητικότητας και ενίσχυσης της περπατησιμότητας, καθώς και δράσεις για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας, ενίσχυσης της ταυτότητας και εικόνας των Δήμων και του μετριασμού των κινδύνων που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή. Συγκεκριμένα, οι Ειδικοί Στόχοι που έχουν τεθεί από τους Δήμους ενσωματώνουν το βασικό πυρήνα της στρατηγικής του ΠΕΚΑ και ειδικότερα σε ό,τι αφορά στις Προτεραιότητες 1 «Ενεργειακή απόδοση, προώθηση ΑΠΕ και ενεργειακή υποδομή», 2 «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή» και 4 «Ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων – Μετάβαση στην κυκλική οικονομία».

Το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» (ΠΕΚΑ) 2021-2027 συνδέεται ιδιαίτερα με τον 1^ο και 2^ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.1.3 Πρόγραμμα «Πολιτική Προστασία» 2021-2027

Η Ελλάδα αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια, ως αποτέλεσμα και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, ένα ευρύ φάσμα φυσικών, περιβαλλοντικών και ανθρωπογενών κινδύνων και καταστροφών, ενώ υπάρχουν πρόσθετες επικίνδυνες καταστάσεις που έχουν σημαντικό αντίκτυπο, παρόλο που δεν επηρεάζουν άμεσα ή βραχυπρόθεσμα την ανθρώπινη ασφάλεια και προστασία. Οι

επικίνδυνες αυτές καταστάσεις, δημιουργούν την αναγκαιότητα αναβάθμισης των μηχανισμών διαχείρισης κρίσεων και τη δημιουργία ενός σύγχρονου μηχανισμού πολιτικής προστασίας υπό το πρίσμα των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Το Πρόγραμμα «Πολιτική Προστασία» 2021-2027 συνδέεται ιδιαίτερα με τον 1ο και 2ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.1.4 Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027

Το πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027 αποτελεί ολοκληρωμένη παρέμβαση που θα υποστηρίξει τους παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας στη μετάβασή τους σε ένα αναπτυξιακό πρότυπο που καθοδηγείται από την Οικονομία της Γνώσης, αποτυπώνει σε μεγάλο βαθμό τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της Χώρας και σε εναρμονίζεται με τις νέες προτεραιότητες της Επιτροπής. Το Πρόγραμμα εναρμονίζεται, επίσης, με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον ψηφιακό και πράσινο μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας, προωθώντας παρεμβάσεις και επενδύσεις που συνεισφέρουν στους στόχους που έχουν τεθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ελληνικής οικονομίας κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021 - 2027 θα χρειαστούν ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες στήριξης, με στόχο να καλυφθεί όλο το εύρος των αναγκών των επιχειρήσεων σε επίπεδο πληροφόρησης, ενίσχυσης συνεργασιών, ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών προτύπων και εύρεσης τεχνολογικών, ανθρώπινων και επενδυτικών πόρων. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα στόχος του Προγράμματος είναι η αύξηση του μεγέθους των ελληνικών επιχειρήσεων και η ενίσχυση του εξωστρεφούς προσανατολισμού τους, ώστε να αποτελέσουν βασικό μοχλό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

Η στρατηγική του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027 οργανώνεται σε τέσσερις βασικούς άξονες επενδύσεων στο πλαίσιο των αντίστοιχων Ταμείων:

1. Ενίσχυση Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΤΠΑ⁶⁹)
2. Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας και Ανταγωνιστικότητας (ΕΤΠΑ)
3. Βελτίωση Πρόσβασης Επιχειρήσεων σε Χρηματοδότηση (ΕΤΠΑ)
4. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Κεφαλαίου στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Μετασχηματισμού (ΕΚΤ+⁷⁰)

Το Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027 συνδέεται ιδιαίτερα με τον 3ο και 4ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.1.5 Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

Το Πρόγραμμα στοχεύει στη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού, με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους έως 29 ετών εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης & Κατάρτισης(ΕΑΕΚ). Επίσης το συγκεκριμένο

⁶⁹ ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

⁷⁰ Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

πρόγραμμα στοχεύει στην προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση. Επιπλέον, βασική στόχευση του προγράμματος αποτελεί η αντιμετώπιση της υλικής στέρησης των ανθρώπων και των δομών υπευθύνων για την εκπαίδευση και την κατάρτιση και τους οργανισμούς πρόσβασης στην εργασία. Τέλος, το πρόγραμμα αποσκοπεί στην εξασφάλιση ίσης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξη για όλες τις κοινωνικές ομάδες, με έμφαση στις ευαίσθητες και αποκλεισμένες κοινωνικά ομάδες.

Βασικές προτεραιότητες του Προγράμματος αποτελούν:

Οριζόντιες -Συστημικές Παρεμβάσεις

- Παρεμβάσεις για τον εκσυγχρονισμό, την προσαρμογή και ενίσχυση των θεσμών και των υπηρεσιών της αγοράς εργασίας, της κοινωνικής ένταξης και υγείας
- Βελτίωση της ικανότητας συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών, δράσεις διακυβέρνησης όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, κ.ά.

Απασχόληση και Αγορά Εργασίας

- Δραστική αντιμετώπιση της ανεργίας, αύξηση της απασχόλησης, ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας με έμφαση στις ομάδες του πληθυσμού με τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας (μακροχρόνια άνεργοι, γυναίκες)
- Παρεμβάσεις για την προώθηση της ισόρροπης συμμετοχής των δύο φύλων στην αγορά εργασίας, μέσω σύγχρονων μορφών οργάνωσης της εργασίας και δράσεων για την εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, κ.ά.
- Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
- Παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην αναβάθμιση της ποιότητας και την ενίσχυση της ισότιμης πρόσβασης, της εξωστρέφειας και της συνάφειας της εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης με την αγορά εργασίας
- Βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών σε σύγχρονες γνώσεις και δεξιότητες, στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και τον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας στη διδασκαλία και τη μάθηση, κ.ά.

Δράσεις Κοινωνικής Καινοτομίας

- Χρηματοδότηση δράσεων κοινωνικής καινοτομίας και κοινωνικού πειραματισμού όλων των Ειδικών Στόχων που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα.

Επισιτιστική Βοήθεια και Αντιμετώπιση της υλικής στέρησης

- Στοχευμένες δράσεις για τη στήριξη των απόρων, και εν γένει όσων διαβιούν σε κίνδυνο ακραίας φτώχειας, οι οποίες κατά την ΠΠ 2014-2020 συγχρηματοδοτήθηκαν από το «Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους» (πρώην ΤΕΒΑ)
- Συνοδευτικές δράσεις υποστήριξης της κοινωνικοποίησης και κοινωνικής ένταξης απόρων.

Απασχόληση των Νέων

- Δράσεις για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων έως 29 ετών που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης και στη βιώσιμη ένταξή τους στην αγορά εργασίας μέσω υλοποίησης δράσεων μαθητείας, απόκτησης δεξιοτήτων και προώθησης στην αγορά εργασίας συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027 συνδέεται ιδιαίτερα με τον 3ο και 4ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.1.6 Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» 2021-2027

Σημαντική διάσταση της Στρατηγικής αποτελεί ο ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους, με στόχο την προσφορά εύχρηστων ψηφιακών υπηρεσιών προσανατολισμένων στις ανάγκες των χρηστών. Για να επιτευχθεί αυτό, η Δημόσια Διοίκηση εφαρμόζει ευέλικτα μοντέλα για σχεδιασμό και υλοποίηση νέων ψηφιακών λύσεων, ενσωματώνοντας καινοτόμες μεθόδους και τεχνολογίες αιχμής σε όλους τους τομείς. Όλες οι δράσεις του Προγράμματος «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» εναρμονίζονται και είναι συνεπείς, κατά περίπτωση, με τις συναφείς ειδικές ανά χώρα συστάσεις (Country-Specific Recommendations, CSRs) του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και με τις σχετικές προτεραιότητες οικονομικής πολιτικής που έχουν προσδιοριστεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, τις αντίστοιχες προτάσεις του Σχεδίου Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία (έκθεση Πισσαρίδη) και συμπληρωματικές με τις δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021 – 2025, των άλλων Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021 – 2027, και των λοιπών ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (Ψηφιακή Ευρώπη, η ΕΕ για την Υγεία, Συνδέοντας την Ευρώπη, κ.ά.), υπό την εποπτεία των συναφών δράσεων από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Το Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» συμβάλλει στο όραμα για την Ψηφιακή Ελλάδα και στην προαγωγή του οικονομικού μετασχηματισμού της χώρας στοχεύοντας κυρίως:

- Στην παροχή νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών και εφαρμογών προς επιχειρήσεις και πολίτες
- Στη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας ψηφιακών συστημάτων και υπηρεσιών
- Στην ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών υποστήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας
- Στην εξασφάλιση συνδεσιμότητας υπερυψηλής ταχύτητας
- Στην κάλυψη των αναγκών σε ψηφιακές δεξιότητες
- Στην αξιοποίηση και ενσωμάτωση τεχνολογιών αιχμής

Επίσης, αναμένεται να υλοποιηθούν εστιασμένες οριζόντιες δράσεις δημόσιων υπηρεσιών για υποστήριξη της επιχειρηματικότητας, αλλά και υποστήριξης τομέων με ειδικό ενδιαφέρον για τη χώρα, όπως ο Τουρισμός, ο Πολιτισμός και η Ναυτιλία, συμβάλλοντας στην προώθηση της γαλάζιας ανάπτυξης που αποτελεί πυλώνα προτεραιότητας για την Ελλάδα, σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής για το μετασχηματισμό της γαλάζιας οικονομίας της ΕΕ για ένα βιώσιμο μέλλον.

Το Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» 2021-2027 συνδέεται ιδιαίτερα με τον 3ο και 4ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.1.7 Πρόγραμμα «Μεταφορές» 2021-2027

Το συγκεκριμένο Τομεακό Πρόγραμμα αποσκοπεί στην υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού των αρμοδίων Υπουργείων Πολιτικής (Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής), με στόχο την υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής στον Τομέα των Υποδομών Μεταφορών για την ΠΠ 2021-2027.

Οι κύριες προκλήσεις του τομέα των Μεταφορών για την ΠΠ 2021-2027 αφορούν στην αντιμετώπιση των άμεσων και έμμεσων αναγκών της χώρας, οι οποίες συνδέονται με την Πολιτική Συνοχής και τους 5 Εθνικούς Στρατηγικούς Στόχους του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών (ΕΣΣΜ). Από το Κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ, που διέπει την Πολιτική της Συνοχής για την ΠΠ 2021-2027, οι Στόχοι Πολιτικής (ΣΠ) και οι σχετικοί Ειδικό Στόχοι (ΕΣ) τους οποίους υπηρετεί το Πρόγραμμα είναι:

- Ο ΣΠ 3: «Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων» που αναλύεται στους ΕΣ 3 ii «Ανάπτυξη βιώσιμου, ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς και διατροφικού ΔΕΔ-Μ» και 3 iii «Ανάπτυξη βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα».
- Ο ΣΠ 2: «Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων» που περιλαμβάνει τον ΕΣ 2 viii για την «προώθηση της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, για τη μετάβαση σε μία οικονομία μηδενικών ρύπων», στοιχεία που αποτελούν ουσιαστικά συστατικά στοιχεία της πολιτικής των μεταφορών.

Οι 5 Εθνικοί Στρατηγικοί Στόχους του ΕΣΣΜ, είναι η Οικονομική Ανάπτυξη και Αποδοτικότητα, η Συνδεσιμότητα των Μεταφορών, ο Περιβαλλοντικά Βιώσιμος Τομέας Μεταφορών, Προσβασιμότητα και Κοινωνική Ένταξη, καθώς και η Ασφάλεια και Προστασία.

Στο πλαίσιο των Εθνικών Στρατηγικών Στόχων, των Επιλογών Πολιτικής του ΣΠ3 και ΣΠ2 και των κύριων Αναμενόμενων Αποτελεσμάτων για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ του ΕΣΠΑ 2021-2027, της Εθνικής Λιμενικής Πολιτικής 2020 – 2030, του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Οδική Ασφάλεια και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Logistics, διαμορφώθηκαν οι βασικοί στόχοι του Προγράμματος Υποδομών Μεταφορών:

Α) Προώθηση της ολοκλήρωσης μέρους των υποδομών του κεντρικού ΔΕΔ-Μ και περαιτέρω ανάπτυξη / αναβάθμιση του αναλυτικού ΔΕΔ-Μ, που περιλαμβάνει την ολοκλήρωση του κεντρικού σιδηροδρομικού ΠΑΘΕΠ και κλάδους του με την εγκατάσταση σύγχρονων συστημάτων έλξης και διαχείρισης της κυκλοφορίας, τη διασύνδεση υφιστάμενου αναλυτικού ΔΟΔ στην ηπειρωτική Ελλάδα και συνδέσεων με αυτό, την ολοκλήρωση διασυνοριακών οδικών συνδέσεων, καθώς και επιλεγμένες παρεμβάσεις σε μεγάλες Νησιωτικές Περιφέρειες. Σχετίζεται με τον 1^ο και 2^ο Εθνικό Στρατηγικό Στόχο.

Β) Προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών, που περιλαμβάνει σιδηροδρομικές (υπεραστικές και προαστιακές) συνδέσεις, καθώς και οδικές συνδέσεις με λιμάνια και Βιομηχανικές Περιοχές (ΒΙΠΕ) και υλοποιείται στο πλαίσιο του 1^{ου} και 2^{ου} Εθνικού Στρατηγικού Στόχου.

Γ) Ενίσχυση και διασφάλιση της συνδεσιμότητας των νησιών, που περιλαμβάνει τη βελτίωση των υποδομών πλέγματος λιμένων Νησιωτικών Περιφερειών και καλύπτει το 2^ο Εθνικό Στρατηγικό Στόχο.

Δ) Βελτίωση της ασφάλειας μεταφορών, με την υλοποίηση εστιασμένων παρεμβάσεων παθητικής οδικής ασφάλειας και συστημάτων για τη βελτίωση της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας και αεροναυτιλίας, στο πλαίσιο του 5^{ου} Εθνικού Στρατηγικού Στόχου.

Ε) Ανάπτυξη και επέκταση βιώσιμων και οικολογικών αστικών μέσων μεταφοράς, που περιλαμβάνει την επέκταση και βελτίωση των μέσων σταθερής τροχιάς και την ανανέωση του στόλου των λεωφορείων με ηλεκτρικά στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη, στο πλαίσιο του 3^{ου} Εθνικού Στρατηγικού Στόχου. Ο 4^{ος} Εθνικός Στρατηγικός Στόχος «Παροχή Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Ένταξης» διέπει όλες τις προτεινόμενες παρεμβάσεις και αποτελεί το βασικό κορμό σε επίπεδο προδιαγραφών.

Το Πρόγραμμα «Μεταφορές» 2021-2027 συνδέεται ιδιαίτερα με τον 1^ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.1.8 Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας έχει ως στόχο να δημιουργήσει μια αλλαγή υποδείγματος στην ελληνική οικονομία και τους θεσμούς, προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό και πράσινο οικονομικό μοντέλο, με πιο αποτελεσματικό και ψηφιοποιημένο κράτος, λιγότερο γραφειοκρατικό, με δραστικά μειωμένη παραοικονομία, με φορολογικό σύστημα φιλικό προς την ανάπτυξη και με ένα, ποιοτικό και αποτελεσματικό δίκτυο κοινωνικής προστασίας, προσβάσιμο σε όλους. Δεν πρόκειται απλώς για μια οικονομική μετάβαση. Στόχος είναι να γίνουν θεμελιώδεις οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, που θα επηρεάσουν όχι μόνο την οικονομική δραστηριότητα, αλλά και τις τεχνολογίες, τις νοοτροπίες και τους θεσμούς. Μία μετάβαση που συνδυάζει την οικονομική αποτελεσματικότητα με την καινοτομία και τον ψηφιακό εκσυγχρονισμό με την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική συνοχή και τη δικαιοσύνη.

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας σκοπεύει να είναι πλήρως εναρμονισμένο με τους στόχους της ΕΕ για ταχύτερη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας προς ένα ψηφιοποιημένο και πράσινο μοντέλο ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές ευρωπαϊκές συστάσεις για τη χώρα μας, σε ό,τι αφορά τις προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις και τις αναγκαίες για την έγκαιρη ολοκλήρωσή τους επενδύσεις, και να προσθέσει ακόμη πιο φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες αποτελούν μέρος της στρατηγικής ατζέντας της Ελληνικής Κυβέρνησης, πολλές από τις οποίες περιλαμβάνονται και στην έκθεση της Επιτροπής «Πισσαρίδη».

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελείται από τέσσερις πυλώνες: (1) Πράσινο, (2) Ψηφιακό, (3) Απασχόληση, δεξιότητες και κοινωνική συνοχή, (4) Ιδιωτικές επενδύσεις και οικονομικός και θεσμικός μετασχηματισμός.

Με οικονομικούς όρους, ο πρωταρχικός στόχος του Σχεδίου είναι να καλύψει το μεγάλο κενό σε επενδύσεις, εθνικό προϊόν και απασχόληση, κενό ενδημικό των επιδόσεων της ελληνικής οικονομίας κατά την τελευταία δεκαετία που επιδεινώθηκε λόγω της πανδημίας του COVID-19.

Σε αυτό το πλαίσιο, το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποσκοπεί στο να κινητοποιήσει σημαντικές δυνάμεις από τον ιδιωτικό τομέα χρησιμοποιώντας: (α) σε σημαντικό βαθμό Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα για την πραγματοποίηση δημοσίων επενδύσεων, (β) Εταιρείες Παροχής Ενεργειακών Υπηρεσιών για την πραγματοποίηση έργων ενεργειακής απόδοσης στο δημόσιο τομέα και (γ) συγχρηματοδοτήσεις μέσω ποικίλων χρηματοδοτικών εργαλείων ώστε να συγκεντρώσει σημαντικότερα επιπρόσθετα ιδιωτικά κεφάλαια για τις επιλέξιμες ιδιωτικές επενδύσεις.

1. Ως προς την πράσινη μετάβαση, οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: διασύνδεση των ελληνικών νησιών, η οποία θα μειώσει σημαντικά το ενεργειακό κόστος νοικοκυριών και επιχειρήσεων και θα επιτρέψει την καλύτερη αξιοποίηση του δυναμικού της χώρας σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Εγκατάσταση εκατομμυρίων έξυπνων τηλεμετρητών ενέργειας με στόχο την ενεργειακή εξοικονόμηση. Εκτεταμένο πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών, κτιριακών υποδομών επιχειρήσεων και δημοσίων κτιρίων και υποδομών. Ανάπτυξη προσβάσιμων σταθμών φόρτισης για ηλεκτρικά οχήματα. Μεταρρύθμιση του πολεοδομικού σχεδιασμού με την εισαγωγή πολεοδομικών σχεδίων που θα πληροφορούν έγκυρα και αμέσως για τις δυνατότητες χρήσης γης για σχεδόν τα 4/5 της χώρας. Προώθηση στρατηγικών αστικών αναπλάσεων υψηλής αναπτυξιακής και περιβαλλοντικής αξίας. Μεγάλες επενδύσεις σε αρδευτικά και αντιπλημμυρικά έργα μέσω ΣΔΙΤ συνοδευόμενα από αλλαγές στη χρήση των δικτύων άρδευσης και εγκατάσταση τηλεμετρητών για τον εντοπισμό διαρροών και την έξυπνη διαχείριση του νερού. Νέο Εθνικό Σχέδιο Αναδάσωσης σε συνδυασμό με αναμόρφωση των δασικών χαρτών. Πρωτοβουλίες για προστασία της βιοποικιλότητας, οι οποίες περιλαμβάνουν την ίδρυση Εθνικού Συστήματος Μόνιμης Παρακολούθησης ειδών και βιοτόπων και επιτήρησης των προστατευόμενων περιοχών. Δημιουργία Περιφερειακών Κέντρων Πολιτικής Προστασίας μέσω ΣΔΙΤ κ.ο.κ.

2. Για την ψηφιακή μετάβαση, οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: προεγκατάσταση υποδομής οπτικών ινών στα κτίρια για τη διευκόλυνση της μετάβασης στη χρήση δικτύων οπτικών ινών από επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Ανάπτυξη διαδρόμων δικτύου 5G στους ελληνικούς αυτοκινητόδρομους. Ψηφιακό μετασχηματισμό επιχειρήσεων, με απόκτηση εξοπλισμού, υπηρεσιών cloud και διαδικτυακών υπηρεσιών. Ευρείες επενδύσεις σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες περιλαμβάνουν αναβάθμιση των ψηφιακών υπηρεσιών που παρέχουν τα υπουργεία, το ψηφιακό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (ΕΦΚΑ), ψηφιοποίηση Πολεοδομικών Δήμων, της δικαιοσύνης (e-justice) , τις «έξυπνες» πόλεις (smart cities) κ.ο.κ.

3. Ως προς τον πυλώνα απασχόλησης, δεξιοτήτων και συνοχής, οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας, που ενισχύει τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη διατήρησή τους σε περιόδους κρίσης. Προώθηση σύγχρονων Ενεργητικών και μη Ενεργητικών Πολιτικών για την Αγορά Εργασίας (Active and Passive Labour Market Policies), αποσκοπώντας σε ενεργοποίηση της αγοράς εργασίας, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και δικτύου προστασίας κατά της ανεργίας. Μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού μέσω ενός ανταποδοτικού συστήματος επικουρικών συντάξεων. Τα πλέον σύγχρονα προγράμματα

κατάρτισης και επανακατάρτισης για την αύξηση της απασχόλησης που δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων, μεταρρύθμιση στα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και μαθητείας. Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που ενισχύουν την αυτονομία των ελληνικών πανεπιστημίων, τις επιδόσεις τους στην έρευνα και την ποιότητα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, περιλαμβανομένης και της σύνδεσής της με την αγορά εργασίας.

Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις προς ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας του συστήματος υγείας, προκειμένου να παρέχει υπηρεσίες υγείας υψηλής ποιότητας. Στις μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται: ένα ολοκληρωμένο σύστημα πρόληψης, η αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, η εισαγωγή θεραπευτικών πρωτοκόλλων στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης, καθώς και η δημιουργία ατομικού ηλεκτρονικού φακέλου υγείας για κάθε ασθενή. Τέλος, μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που ενδυναμώνουν την κοινωνική δικαιοσύνη και το δίκτυο κοινωνικής προστασίας, μέσω προγραμμάτων ενίσχυσης της οικονομικής και κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων, που προωθούν τις ίσες ευκαιρίες και στηρίζουν τη διαφορετικότητα, ενώ θωρακίζουν το σύστημα κοινωνικών παροχών.

4. Σε ό,τι αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις και το θεσμικό μετασχηματισμό, το Σχέδιο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: σημαντικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, που περιλαμβάνουν περαιτέρω ψηφιοποίηση των φορολογικών υπηρεσιών, κωδικοποίηση και εκσυγχρονισμό της φορολογικής νομοθεσίας, δράσεις κατά του λαθρεμπορίου, ηλεκτρονική διασύνδεση των ταμειακών μηχανών και των POS με τις φορολογικές αρχές και χρήση τεχνητής νοημοσύνης για τη διευκόλυνση των φορολογικών ελέγχων. Ενέργειες προς εκσυγχρονισμό του πλαισίου διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των δημοσίων επενδύσεων με δράσεις υπέρ της ενίσχυσης της διαφάνειας. Μια φιλόδοξη ατζέντα για τη βελτίωση της ταχύτητας και αποτελεσματικότητας στην απονομή της δικαιοσύνης, με μεταρρυθμίσεις, επενδύσεις και ψηφιοποίηση. Δέσμευση για περαιτέρω ανάπτυξη της ελληνικής κεφαλαιαγοράς, και νέες δράσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος του ιδιωτικού χρέους.

Τομεακές πολιτικές για ενίσχυση του πολιτισμού, του τουρισμού, της έξυπνης βιομηχανικής παραγωγής, και της αγροτοδιατροφής. Τέλος, ανάπτυξη πολυμορφικών, προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών, με βελτίωση της συνδεσιμότητας και μεταρρύθμιση του κανονιστικού πλαισίου.

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας συνδέεται και με τους 4 Άξονες Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.1.9 Περιφερειακό Πρόγραμμα Πελοποννήσος 2021-2027

Το Πρόγραμμα της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την ΠΠ 2021-2027 σχεδιάζεται ως μια ολοκληρωμένη παρέμβαση, λαμβάνοντας υπόψη το Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία 2020, το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας («Ελλάδα 2.0»), το ΕΣΠΑ 2021- 2027, τη Μελέτη για την Περιφερειακή Πολιτική της Ελλάδας που εκπόνησε ο ΟΟΣΑ, τις Εθνικές και Περιφερειακές Στρατηγικές στους τομείς αναφοράς του Προγράμματος, τις ειδικές συστάσεις (CSRs) του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τις προτεραιότητες οικονομικής πολιτικής που έχουν προσδιοριστεί

στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, καθώς και τα σχετικά Εθνικά και Ευρωπαϊκά Προγράμματα και Πρωτοβουλίες.

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της Περιφέρειας κατά την ΠΠ 2021 - 2027, θα χρειαστούν ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες στήριξης, με στόχο να καλυφθεί όλο το εύρος των αναγκών.

Βάσει του εγκεκριμένου Προγράμματος Πελοποννήσου 2021-2027, ο στρατηγικός στόχος της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την περίοδο 2021-2027, προσδιορίζεται ως εξής: «Αειφόρος ενδογενής και εξωστρεφής ανάπτυξη, με βάση την καινοτομία και τη διασφάλιση της χωρικής και κοινωνικής συνοχής».

Στο πλαίσιο αυτό, η στρατηγική του Περιφερειακού Προγράμματος Πελοποννήσου 2021-2027 καλείται να δώσει απαντήσεις στις προκλήσεις και ανάγκες που αναλύθηκαν παραπάνω υιοθετώντας τους παρακάτω Στρατηγικούς Στόχους:

1. Μετασχηματισμός της οικονομίας της Περιφέρειας, μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και του παραγωγικού δυναμικού.
2. Αποτελεσματική διαχείριση του περιβάλλοντος και των πόρων της Περιφέρειας.
3. Βελτίωση της περιφερειακής συνδεσιμότητας και ενίσχυση της κινητικότητας.
4. Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τόνωση της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας.
5. Ενδυνάμωση της χωρικής συνοχής και άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων της Περιφέρειας.

Ανά ΣΠ οι κύριες στρατηγικές επιλογές της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την κάλυψη των αναπτυξιακών αναγκών της, την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και του αναπτυξιακού δυναμικού της και την επίτευξη των παραπάνω Στρατηγικών Στόχων είναι οι ακόλουθες:

Στο ΣΠ 1 αφορούν στη διεύρυνση των ερευνητικών υποδομών στην Περιφέρεια, με κατεύθυνση τη σύνδεση της έρευνας με τις παραγωγικές/οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες, στην προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού, στην αύξηση της τουριστικής δραστηριότητας, στη διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος και διεύρυνση, ενδυνάμωση και εκσυγχρονισμό του επιχειρηματικού και εν γένει παραγωγικού ιστού της Περιφέρειας.

Στο ΣΠ 2 αφορούν στη μείωση των αερίων του θερμοκηπίου και των ενεργειακών καταναλώσεων στον οικιστικό τομέα, στην εξασφάλιση επαρκούς ποσότητας και ποιότητας ύδατος και στη διασφάλιση της διατηρησιμότητας των φυσικών πόρων, καθώς και στη διασφάλιση της προστασίας του πληθυσμού και της περιουσίας του από φυσικές καταστροφές, με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, προκειμένου να αναδειχθούν ως πόλοι έλξης για επίσκεψη, διαμονή και κατοίκηση και για ανάπτυξη παραγωγικών/οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων.

Στο ΣΠ 3 αφορούν στη άρση της απομόνωσης των απομακρυσμένων εσωτερικών ορεινών και ημιορεινών ζωνών της Περιφέρειας, στη μείωση του κόστους και του χρόνου μετακίνησης ανθρώπων και μεταφοράς αγαθών/ εμπορευμάτων, μείωση των οδικών ατυχημάτων με την αύξηση της ασφάλειας των μετακινήσεων και στην αύξηση του επιπέδου ποιότητας των μεταφορικών υπηρεσιών και κατ' επέκταση αύξηση της ελκυστικότητας της Περιφέρειας.

Στο ΣΠ 4 αφορούν στη βελτίωση των δεικτών της αγοράς εργασίας σε περιφερειακό, αλλά και σε τοπικό επίπεδο, στην αύξηση της απασχολησιμότητας του εργατικού δυναμικού και στην αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Παράλληλα, θα επιδιωχθεί ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής, μείωση της φτώχειας και εξάλειψη της περιθωριοποίησης ευπαθών κοινωνικών ομάδων, αύξηση της εξωστρέφειας του κοινωνικοοικονομικού ιστού της Περιφέρειας και βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας.

Στο ΣΠ 5 αφορούν στη ενδυνάμωση της Χωρικής Συνοχής, ως βασικού παράγοντα της κοινωνικής συνοχής και της προώθησης της ανάπτυξης, μέσω της εφαρμογής ολοκληρωμένων Στρατηγικών ΒΑΑ και ΟΧΕ.

Το Περιφερειακό Πρόγραμμα «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027 συνδέεται και με τους 4 Άξονες Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.1.10 Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Πελοποννήσου 2021-2025

Με το Ν. 4635/2019 (ΦΕΚ 167/Α') θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά ένα ολοκληρωμένο σύστημα για το σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Για πρώτη φορά εισάγονται η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υπαγωγή των παρεμβάσεων του ΠΔΕ σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Το όραμα της στρατηγικής του ΠΠΑ Πελοποννήσου για την περίοδο 2021-2025 συνδέεται ισχυρά με τη διεύρυνση των παραγωγικών δραστηριοτήτων μέσω αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων στους αναπτυξιακούς τομείς αιχμής και την αποδοτική κάθετη διασύνδεση τους, στη βάση της ενίσχυσης της βιωσιμότητας των πόρων, της εξωστρέφειας και της ενσωμάτωσης καινοτομίας, με οριζόντιο γνώμονα την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, όπως και την άμβλυνση των ανισοτήτων μεταξύ περιοχών και κοινωνικών ομάδων.

Η στρατηγική της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την περίοδο 2021-2025 περιλαμβάνει τους ακόλουθους επιμέρους Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους ανά Αναπτυξιακό Στόχο του ΠΠΑ:

Έξυπνη Ανάπτυξη

Υπό το πρίσμα προσέγγισης του περιεχομένου του στόχου της Έξυπνης Ανάπτυξης, η Περιφέρεια Πελοποννήσου υιοθετεί στο σχεδιασμό της, τους παρακάτω Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους:

Ι. Προώθηση δεσμών έρευνας και καινοτομίας μεταξύ των επιχειρήσεων και των ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών

Αφορά σε δράσεις και έργα ενίσχυσης της ώσμωσης, της συνεργασίας και της μεταφοράς καινοτομικής τεχνογνωσίας, μεταξύ των επιχειρήσεων και των ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων, επιδιώκοντας τη διευκόλυνση της καθετοποίησης της σύνδεσης των αναπτυξιακών τομέων της αγροδιατροφής, της μεταποίησης, του τουρισμού του πολιτισμού και πράσινης επιχειρηματικότητας. Κρίσιμο στοιχείο σε αυτό το Στόχο αποτελεί και η έμμεση και άμεση στήριξη των υφιστάμενων, αλλά και νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, με έμφαση στη στήριξη της συνδυαστικής δημιουργικότητας και την αξιοποίηση νέων καινοτομικών εργαλείων και τρόπων οργάνωσης.

II. Στήριξη των επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας

Αφορά σε δράσεις στήριξης των υφιστάμενων επιχειρήσεων και ενθάρρυνσης δημιουργίας νέων, πάνω στους αναπτυξιακούς τομείς συγκριτικού πλεονεκτήματος της Περιφέρειας, της αγροδιατροφής, της μεταποίησης, του τουρισμού, του πολιτισμού και της πράσινης επιχειρηματικότητας.

III. Αξιοποίηση ΤΠΕ για τη βελτίωση της ποιότητας και την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, των παρεχόμενων υπηρεσιών των επιχειρήσεων, της πρόσβασης των πολιτών σε υπηρεσίες και την ενίσχυση των λειτουργιών της υγείας και της εκπαίδευσης

Αφορά σε δράσεις με σκοπό τη βελτίωση της παραγωγικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων με έμφαση στην εφαρμογή ΤΠΕ στην παραγωγή, στον τουρισμό και στον πολιτισμό και στις συναλλαγές στα αγαθά, στις υπηρεσίες και στις εξαγωγές. Επίσης, επιδιώκει την ολοκλήρωση της ψηφιακής διασύνδεσης των μονάδων της δημόσιας διοίκησης, τη δημιουργία ψηφιακών καναλιών αλληλεπίδρασης των πολιτών και των επιχειρήσεων με τη Δημόσια Διοίκηση, καθώς και τη διεύρυνση των δυνατοτήτων χρήσης καινοτόμων εργαλείων για την παροχή τηλε-υπηρεσιών.

Πράσινη Ανάπτυξη

Υπό το πρίσμα προσέγγισης του περιεχομένου του στόχου της Πράσινης Ανάπτυξης, η Περιφέρεια Πελοποννήσου υιοθετεί στο σχεδιασμό της τους παρακάτω Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους:

I. Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας

Αφορά σε δράσεις και έργα για την αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας, τόσο στις ανθρωπογενείς δραστηριότητες, όσο και για το ενεργοβόρο κτιριακό απόθεμα. Επίσης, στόχος είναι η ανάπτυξη εργαλείων και εφαρμογών για τη βελτίωση της ενεργειακής εξοικονόμησης και αποδοτικότητας στην παραγωγή προϊόντων και τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος σε συνδυασμό με μικρής κλίμακας δράσεις αξιοποίησης των ΑΠΕ, προωθώντας παράλληλα τις τεχνολογίες μείωσης της εκπομπής επιβλαβών αερίων.

II. Ολοκληρωμένη και βιώσιμη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων

Αφορά σε έργα που συνδέονται με τους στόχους του ΠΕΣΔΑ Πελοποννήσου για τη διαχείριση των αποβλήτων, για την επίτευξη των οποίων απαιτείται η ολοκλήρωση σειράς έργων χαρακτηριζόμενων ως έργα α' και β' χρηματοδοτικής προτεραιότητας. Η ολοκλήρωση των έργων α' χρηματοδοτικής προτεραιότητας αποτελεί βασικό πυλώνα του σχεδιασμού της Περιφέρειας.

III. Βιώσιμη διαχείριση υδατικών πόρων για ανάγκες ύδρευσης και άρδευσης

Αφορά σε δράσεις και έργα για την αντιμετώπιση των έντονων προβλημάτων των υδάτινων πόρων της Περιφέρειας, με έργα αξιοποίησης των επιφανειακών υδάτων για χρήση και εμπλουτισμό του υδροφόρου ορίζοντα. Επίσης, περιλαμβάνει υλοποίηση έργων ορθολογικής και αποδοτικής διαχείρισης πόσιμου νερού σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής, ενώ έμφαση θα δοθεί και στη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό του αρδευτικού δικτύου.

IV. Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας

Αφορά σε δράσεις και έργα επιδίωξης της αποτελεσματικής προστασίας, ορθολογικής διαχείρισης και διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας του φυσικού τοπίου και της εν

γένει φυσικής κληρονομιάς της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ώστε να διατηρηθεί η ποιότητα ζωής για τους κατοίκους, αλλά και να ενισχυθεί η ελκυστικότητα της περιοχής για τουριστική επισκεψιμότητα και επιχειρηματικές πρωτοβουλίες.

V. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και πρόληψη κινδύνων

Αφορά σε δράσεις και μηχανισμούς αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και προετοιμασίας και διαχείρισης των κινδύνων, στην κατεύθυνση της προστασίας των ακτών από τη διάβρωση, της αξιοποίησης ΤΠΕ για έγκαιρη ειδοποίηση για πλημμύρες και δασικές πυρκαγιές.

VI. Κυκλική οικονομία

Η Περιφέρεια υστερεί σημαντικά στην ενσωμάτωση των αρχών της κυκλικής οικονομίας και απαιτείται περαιτέρω μελέτη για τον προσδιορισμό των αναγκών βημάτων για την προώθησή της. Η εξασφάλιση της κυκλικής διαχείρισης των πόρων στις περιοχές βιομηχανικής και μεταποιητικής συγκέντρωσης και η περαιτέρω προσέλκυση επενδύσεων απαιτεί πρωτοβουλίες οι οποίες θα περιορίσουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της παραγωγικής δραστηριότητας με διεργασίες φιλικότερες προς το περιβάλλον.

Κοινωνική Ανάπτυξη

Υπό το πρίσμα προσέγγισης του περιεχομένου του στόχου της Κοινωνικής Ανάπτυξης, η Περιφέρεια Πελοποννήσου υιοθετεί στο σχεδιασμό της, τους παρακάτω Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους:

I. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και ανάπτυξη δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού

Αφορά σε δράσεις για την ανάσχεση του ρυθμού αύξησης της ανεργίας, με τη διατήρηση ή/και αύξηση των θέσεων απασχόλησης στις επιχειρήσεις, με άμεση και διαρκή προσαρμογή των εργαζομένων και των επιχειρήσεων στις αλλαγές του εξωτερικού περιβάλλοντός τους. Ακόμα, θα δοθεί έμφαση στην ενδυνάμωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων/ προσόντων των εργαζομένων και επιχειρηματιών των πολύ μικρών/ μικρομεσαίων επιχειρήσεων της Περιφέρειας σε εξειδικευμένα αντικείμενα προκειμένου να ανταποκρίνονται στις εξελισσόμενες ανάγκες των παραγωγικών τομέων αιχμής της Περιφέρειας.

II. Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Αφορά σε στοχευμένες δράσεις για την αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών της πρόσφατης οικονομικής κρίσης, αλλά και της υγειονομικής κρίσης με τις διαφαινόμενες συνδεόμενες αρνητικές κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις. Έχει ήδη καταγραφεί άλλωστε η χαμηλή επίδοση της Πελοποννήσου στο μέσο εισόδημα. Επιπρόσθετα, στην καταπολέμηση των ανισοτήτων, της αστικής και αγροτικής φτώχειας και του αποκλεισμού και στην αντιστροφή της πολύπλευρης υποβάθμισης των περιοχών, μέσα από τη στοχευμένη αποκατάσταση του οικονομικού ιστού και την άμβλυση των χωρικών και πληθυσμιακών θυλάκων φτώχειας που εντοπίζονται στην Περιφέρεια. Έμφαση θα δοθεί παράλληλα, σε κοινωνικές ομάδες που πλήττονται διαχρονικά από τη φτώχεια, όπως οι μετανάστες/στρίες και οι Ρομά, αλλά και στις υπόλοιπες ομάδες στόχου όπως οι άνεργοι/ες και τα νοικοκυριά σε κίνδυνο φτώχειας.

III. Αναβάθμιση των υποδομών και βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας, εκπαίδευσης, δια βίου μάθησης και αθλητισμού

Τα δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά σημαντικού μέρους του πληθυσμού της Περιφέρειας, ιδιαίτερα στις περιοχές της υπαίθρου και κυρίως στις εσωτερικές ορεινές και ημιορεινές περιοχές, σε συνδυασμό με τη δημοσιονομική δυσπραγία και τις επιπτώσεις της στο σύστημα περίθαλψης, δημιουργούν συνθήκες εμφάνισης προβλημάτων στο επίπεδο υγειονομικής περίθαλψης και διατήρησης του επιπέδου υγείας σε χαμηλά επίπεδα. Η συνιστώσα αυτή συνδυάζεται και με το χαμηλό επίπεδο των υποδομών εκπαίδευσης, τα περιορισμένα προγράμματα δια βίου μάθησης, όπως και με έλλειψη ποιοτικών αθλητικών εγκαταστάσεων. Προκύπτουν, λοιπόν, ανάγκες για την προώθηση δράσεων και έργων ενίσχυσης των υποδομών υγείας και πρόνοιας, κυρίως για τις περιοχές με έντονη περιφερειακότητα, αλλά και για την υποστήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ηλικιωμένοι, παιδιά, άτομα με αναπηρία, μακροχρόνια άνεργους, τοξικομανείς), αξιοποιώντας και τις δυνατότητες των ΤΠΕ. Στο ίδιο πλαίσιο, σχεδιάζονται δράσεις για την αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών, ιδίως σε ορεινές απομονωμένες περιοχές, παράλληλα με τη μέριμνα απόδοσης ικανών αθλητικών εγκαταστάσεων για την ικανοποίηση των αναγκών άθλησης των τοπικών κοινωνιών.

Ανάπτυξη υποδομών

Υπό το πρίσμα προσέγγισης του περιεχομένου του στόχου της Ανάπτυξης Υποδομών, η Περιφέρεια Πελοποννήσου υιοθετεί στο σχεδιασμό της, τους παρακάτω Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους:

I. Ευρυζωνικότητα δικτύων

Αφορά σε έργα επέκτασης και αναβάθμισης των ευρυζωνικών δικτύων. Η εν λόγω υποδομή διαπερνά οριζόντια, ως βασική προϋπόθεση, τη διευκόλυνση της προσέγγισης των στόχων και υλοποίησης δράσεων των επιμέρους Αναπτυξιακών στόχων της στρατηγικής του ΠΠΑ Πελοποννήσου.

II. Μεταφορές

Αφορά σε έργα συμπλήρωσης και αναβάθμισης των μεταφορικών υποδομών. Έμφαση θα δοθεί, στην ολοκλήρωση της διασύνδεσης των κεντρικών οδικών αξόνων με τα τοπικά οδικά δίκτυα για την εξυπηρέτηση των οικισμών, αλλά και των πολιτιστικών τόπων, για την άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και τη διευκόλυνση της διάχυσης των αναπτυξιακών οφελών.

III. Βιώσιμη αστική κινητικότητα

Αφορά σε δράσεις και έργα προώθησης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, λαμβάνοντας υπόψη κατά προτεραιότητα τις κατευθύνσεις των ΣΒΑΚ των Δήμων. Οι παρεμβάσεις θα εστιάζουν στην αναβάθμιση του δικτύου μέσων μεταφοράς, στη βελτίωση της προσβασιμότητας στα αστικά κέντρα, στη διεύρυνση των χώρων στάθμευσης και σε σημειακές αναπλάσεις στις πόλεις, στη βάση της ενίσχυσης της αστικής καθημερινής λειτουργίας στην Περιφέρεια. Η λογική της προώθησης της έννοιας 'έξυπνη πόλη' αποτελεί κρίσιμη παράμετρο, αξιοποιώντας εργαλεία και εφαρμογές που παρέχουν οι ΤΠΕ.

Ενίσχυση εξωστρέφειας

Υπό το πρίσμα προσέγγισης του περιεχομένου του στόχου της Ενίσχυσης Εξωστρέφειας, η Περιφέρεια Πελοποννήσου υιοθετεί στο σχεδιασμό της τους παρακάτω Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους:

I. Προστασία, συντήρηση και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος

Αφορά σε δράσεις και έργα ανάδειξης, διατήρησης της ταυτότητας και της αναγνωρισιμότητας μνημείων και τόπων ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, στην κατεύθυνση οργάνωσης και ενοποίησης του τουριστικού και πολιτιστικού προϊόντος, της λειτουργικής σύνδεσης των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς με τον περιβάλλοντα χώρο, της θεματικής σύνδεσης και προώθησης μέσα από προγράμματα branding και marketing, ώστε να αυξηθεί και να διευκολυνθεί η επισκεψιμότητα.

II. Προστασία, συντήρηση και ανάδειξη μουσείων, πολιτιστικών κέντρων

Αφορά σε δράσεις και έργα ανάδειξης, συντήρησης αναβάθμισης μουσείων και πολιτιστικών κέντρων, για την προστασία και προώθηση της ευρείας πολιτιστικής κληρονομιάς της Περιφέρειας Πελοποννήσου, για τη διάχυση της τουριστικής δραστηριότητας και της επισκεψιμότητας στο σύνολο των χωρικών ενοτήτων, συμβάλλοντας παράλληλα και στο περιεχόμενο των υπόλοιπων αναπτυξιακών στόχων του ΠΠΑ.

III. Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς

Το ανωτέρω πλαίσιο έργων για τη συντήρηση, αναβάθμιση και ανάδειξη των μουσείων, μνημείων και πολιτιστικών τόπων, οφείλει να συνδυαστεί και με την προώθηση δράσεων που εστιάζουν στην προστασία, ανάπτυξη και προβολή της σημαντικής πολιτιστικής κληρονομιάς, επιβεβαιώνοντας τη συνέχεια στο πολιτιστικό προϊόν της Περιφέρειας.

IV. Ενίσχυση θεματικών μορφών τουρισμού και δράσεις επιμήκυνσης τουριστικής περιόδου

Η Περιφέρεια καλείται να διαφύγει του διαχρονικού κλασικού μοντέλου του σύντομου καλοκαιρινού παραθερισμού των επισκεπτών μέσω της αξιοποίησης των ποικίλων δυνατοτήτων που προσδίδει το ανάγλυφο και φυσικό πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, περιπατητικός τουρισμός, θρησκευτικός, ορειβατικός, συνεδριακός τουρισμός, περιήγηση σε παραδοσιακούς οικισμούς, φυσιολατρικός, γαστρονομικός τουρισμός κ.τ.λ.), δημιουργώντας ολοκληρωμένα θεματικά τουριστικά προϊόντα, με το κατάλληλο marketing, ώστε να επιμηκυνθεί η τουριστική περίοδος και να πολλαπλασιαστούν τα αναπτυξιακά οφέλη, κυρίως για τις χωρικές ενότητες που βρίσκονται σε υστέρηση.

V. Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ) και συμμετοχή σε εκθέσεις

Αφορά σε δράσεις ενίσχυσης της φήμης της μεγάλης ποικιλίας προϊόντων που παράγονται στην Περιφέρεια, εστιάζοντας κυρίως στην ποιότητά τους και τον παραδοσιακό τρόπο που παράγονται, με την υποστήριξη της διεύρυνσης της δικτύωσης των παραγωγών και επιχειρηματιών και τη συμμετοχή σε στοχευμένες διεθνείς εκδηλώσεις.

Σημειώνεται ότι το χρηματοδοτικό πλαίσιο του ΠΠΑ και τα πλεονεκτήματα που το συνοδεύουν σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό και με την προσαύξηση της δυνατότητας της Περιφέρειας να υλοποιήσει μια σειρά από απαραίτητες, αλλά και εξειδικευμένες μελέτες οι οποίες θα λειτουργήσουν προπαρασκευαστικά για την υλοποίηση έργων και δράσεων και από άλλες χρηματοδοτικές πηγές, στην κατεύθυνση της συνέργειας και συμπληρωματικότητας των περιφερειακών πρωτοβουλιών, καλύπτοντας με αυτή την προσέγγιση το σύνολο των καταγεγραμμένων αναγκών και προκλήσεων. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται στην προώθηση έργων

και δράσεων συμπληρωματικά και χωρίς επικαλύψεις, με παράλληλα χρηματοδοτικά πλαίσια, όπως το ΠΕΠ και τα Τομεακά προγράμματα του ΕΣΠΑ, το Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης και το Ταμείο Ανάκαμψης. Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι στη Στρατηγική του ΠΠΑ της Πελοποννήσου προστίθεται έκτος Άξονας Προτεραιότητας, που αφορά στην υλοποίηση έργων Τεχνικής Βοήθειας.

Το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Πελοποννήσου 2021-2025 συνδέεται και με τους 4 Άξονες Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.2 Στρατηγικές και Πολιτικές στην Ελλάδα και την Περιφέρεια Πελοποννήσου

4.3.2.1 Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ)⁷¹

Με το ΕΣΕΚ, η χώρα υιοθέτησε φιλόδοξους ενεργειακούς και κλιματικούς στόχους για το 2030, που συνδέονται άμεσα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και τη στρατηγική για μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα το 2050, και με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Οι στόχοι και προτεραιότητες του προγράμματος Πελοποννήσος 2021-2027 ευθυγραμμίζονται με τους στόχους και τις πολιτικές που περιλαμβάνονται στο ΕΣΕΚ, και οι παρεμβάσεις / δράσεις του ενισχύουν την υλοποίησή των πολιτικών και των παρεμβάσεων που προτείνει το ΕΣΕΚ, σε περιφερειακό επίπεδο.

Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) συνδέεται ιδιαίτερα με τον 1^ο και 2^ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.2.2 Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025⁷²

Η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025 περιλαμβάνει τις αρχές, τους μηχανισμούς και τα έργα που θα υλοποιήσουν τους στόχους του ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας. Σύμφωνα με αυτή τη στρατηγική, οι στόχοι, είναι επτά:

1. Η εξυπηρέτηση των αναγκών των πολιτών άμεσα και αποτελεσματικά μέσω ενός ψηφιακού κράτους.
2. Η προαγωγή και η ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων για όλους τους πολίτες.
3. Ο μετασχηματισμός της χώρας ως το πιο πρόσφορο έδαφος ευδοκίμησης ψηφιακών επιχειρήσεων.
4. Η παροχή βοήθειας σε κάθε επιχείρηση ώστε να καταστεί ψηφιακή.
5. Η απελευθέρωση της παραγωγικής αξίας των δεδομένων του Δημοσίου.
6. Η ικανότητα του Έλληνα πολίτη να εργαστεί αξιόπιστα μέσω Διαδικτύου.
7. Η ένταξη σύγχρονων τεχνολογιών σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Το σχέδιο που έχει καταρτίσει το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης στηρίζεται σε 18 βασικές αρχές, ορισμένες από τις οποίες περιλαμβάνονται και στο eGovernment Action Plan 2016-2020 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Πρόκειται για αρχές που διαφοροποιούν το μέχρι σήμερα σχεδιασμό στα

⁷¹ ΦΕΚ 4893/ Β' / 31.12.2019

⁷² Επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης

έργα τεχνολογίας του δημοσίου, δεκάδες από τα οποία ολοκληρώθηκαν χωρίς να προσφέρουν τις αντίστοιχες υπηρεσίες στους πολίτες. Ειδικότερα, οι 18 αρχές είναι οι ακόλουθες:

1. Ψηφιακή παροχή υπηρεσιών ως προεπιλογή (digital by default).
2. Διασυνοριακές υπηρεσίες ως προεπιλογή (cross-border by default).
3. Παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών (inclusive by default).
4. Αρχή μόνο μίας φορές (once-only principle) για την παροχή δεδομένων πολιτών και επιχειρήσεων προς το Δημόσιο.
5. Ιδιωτικότητα και προστασία δεδομένων, με ενσωμάτωση τους από τη φάση του σχεδιασμού (Personal Data Protection by design and by default).
6. Διαλειτουργικότητα ως προεπιλογή (interoperability by default), με πρόβλεψη κατά το σχεδιασμό δημοσίων υπηρεσιών για την απρόσκοπτη λειτουργία σε όλη την Ενιαία Αγορά και σε οργανωσιακά σιλό, στη βάση της ελεύθερης μετακίνησης δεδομένων και ψηφιακών υπηρεσιών στην ΕΕ.
7. Ανοιχτότητα και διαφάνεια (openness/transparency by default), με το σχεδιασμό των έργων με ανοιχτά πρότυπα και ανοιχτό λογισμικό και το διαμοιρασμό δεδομένων ανάμεσα σε δημόσιους φορείς, την παροχή δυνατότητας σε πολίτες και επιχειρήσεις για έλεγχο πρόσβασης των δεδομένων τους και διόρθωση τους, παρακολούθηση διοικητικών διαδικασιών που τους αφορούν, και εμπλοκή ενδιαφερομένων μερών στη σχεδίαση και την παροχή υπηρεσιών.
8. Έμφαση στην εξυπηρέτηση του πολίτη: σχεδιασμός των υπηρεσιών, συστημάτων και των διεπαφών τους με βάση τις ανάγκες του πολίτη (πολιτο-κεντρική προσέγγιση).
9. Έμφαση στην ευχρηστία των υπηρεσιών, διαθεσιμότητα τους σε βάση 24/7.
10. Θεσμοθέτηση και υλοποίηση δίγλωσσης πρόσβασης στις εξωστρεφείς διεπαφές πληροφοριακών συστημάτων (πιθανώς με τη χρήση συστημάτων και υποδομών αυτόματης μετάφρασης).
11. Συλλογή στοιχείων από τη βάση ή την πηγή, αντί για εκ των υστέρων καταχώρησή τους.
12. Μια μοναδική πηγή για κάθε στοιχείο (αρχή DRY—Don't Repeat Yourself).
13. Συλλογή μόνο κωδικοποιημένων δεδομένων.
14. Μοναδικό σημείο εισόδου και πολυκαναλικές υπηρεσίες.
15. Υιοθέτηση ανοιχτών προτύπων.
16. Υλοποίηση πληροφοριακών συστημάτων αποκλειστικά πάνω σε νεφοϋπολογιστικές υποδομές υπηρεσίες.
17. Υιοθέτηση οριζόντιου σχεδίου αποτύπωσης, διαχείρισης, αξιοποίησης και διασύνδεσης των βασικών και άλλων μητρώων των φορέων του δημοσίου.
18. Συνεχής αξιολόγηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, από αρμόδια υπηρεσία του κάθε φορέα, όπως και από τους χρήστες των υπηρεσιών (πολίτες ή/ και άλλους φορείς).

Η επίτευξη των στόχων θα βασιστεί τόσο στα υφιστάμενα συνθετικά στοιχεία του ψηφιακού μετασχηματισμού, όπως είναι η πύλη e.gov, τα ΚΕΠ, τα μητρώα δεδομένων, το κέντρο διαλειτουργικότητας (ΚΕΔ), τα μεγάλα πληροφοριακά συστήματα (Τaxis, ΟΠΣ ΕΦΚΑ, κτηματολόγιο κ.λπ.), όσο και σε μια σειρά νέων στοιχείων που θα προστεθούν. Τέτοια θα είναι τα κέντρα ειδοποιήσεων και ταυτοποιήσεων, ο νέος ψηφιακός χάρτης της χώρας, τα αποθετήρια δεδομένων, ο Atlas/eΕΦΚΑ κ.ά.

Η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025 συνδέεται ιδιαίτερα με τον 3^ο και 4^ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.2.3 Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης Πελοποννήσου⁷³

Η αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί στρατηγική πολιτική επιλογή για την Περιφέρεια Πελοποννήσου, δεδομένου ότι κατά τη διάρκεια της πρόσφατης οικονομικής κρίσης έχουν οξυνθεί τα φαινόμενα αυτά.

Στρατηγικός Στόχος της πολιτικής είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου για μία αλληλέγγυα κοινωνία πολιτών με ίσα δικαιώματα, χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις, με ένα αξιοπρεπές κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο διαβίωσης για όλους/ες, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή και στοχεύοντας στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι ειδικοί στόχοι της ΠΕΣΚΕ βρίσκονται σε άμεση διασύνδεση με την κοινωνική φροντίδα, την υγεία, την απασχόληση, τη δια βίου μάθηση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων και αφορούν:

- Την καταπολέμηση των συνεπειών της κρίσης.
- Την ενδυνάμωση των δημοσίων πολιτικών πρόληψης και καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Την προώθηση της κοινωνικής ένταξης αναπτύσσοντας παρεμβάσεις σε όλο το φάσμα των τομέων πολιτικής.
- Την υποστήριξη των παραδοσιακών ομάδων - στόχων των προνοιακών πολιτικών, αλλά και άλλων ομάδων του πληθυσμού που απειλούνται με αποκλεισμό από βασικά δικαιώματα, αγαθά και υπηρεσίες.
- Τη διαχείριση του φαινομένου της μετανάστευσης προς όφελος της περιφερειακής ανάπτυξης.
- Την προώθηση στοχευμένων παρεμβάσεων για την υποστήριξη της ομάδας των Ρομά.
- Την εξασφάλιση ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, γεγονός που αποτελεί κεντρικό πολιτικό ζήτημα για την αντιμετώπιση της φτώχειας στην Ελλάδα.
- Τη σύνδεση με την Κοινωνία των Πολιτών.
- Την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής εντός της Περιφέρειας.

⁷³ Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΕΠ Πελοπόννησος

- Την παρουσίαση τεκμηριωμένων στοιχείων με σκοπό την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας καινοτόμων κοινωνικών πολιτικών και το διαρκή επαναπροσδιορισμό της στρατηγικής και τον καλύτερο συντονισμό ανάμεσα σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Η Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης Πελοποννήσου συνδέεται ιδιαίτερα με τον 3^ο και 4^ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.2.4 Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Περιφέρεια Πελοποννήσου (RIS3)⁷⁴

Από την Επιχειρηματική Ανακάλυψη για την περίοδο 2014-2020 και τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Πελοποννήσου οι επιμέρους στόχοι της RIS3 ήταν:

- Η ανανέωση παραδοσιακών κλάδων με τον προσανατολισμό σε δραστηριότητες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και νέες αγορές (niche markets),
- Ο εκσυγχρονισμός με την υιοθέτηση και τη διάδοση νέων τεχνολογιών,
- Η διαφοροποίηση από υφιστάμενες εξειδικεύσεις με συναφή πεδία.

Ενώ είχαν αναγνωριστεί οι τέσσερις τομείς προτεραιότητας:

1. Αγροδιατροφικός Τομέας (πρωτογενής τομέας, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, αγροδιατροφή και γαστρονομία)
2. Τουρισμός – Πολιτισμός & Δημιουργική Βιομηχανία
3. Μεταποιητική Βιομηχανία και Λοιποί Δυναμικοί Τομείς (παραγωγή προϊόντων ξύλου, μετάλλου, προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, παραγωγή ειδών από πλαστικό, ειδών συσκευασίας, μηχανημάτων, οργάνων και δομικών υλικών, μαρμάρου)
4. Οριζόντιοι Υποστηρικτικοί Τομείς (Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, Ενέργεια, Περιβάλλον, Μεταφορές, Εφοδιαστική Αλυσίδα).

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου προχώρησε στο σχεδιασμό δράσεων προκειμένου να επιτύχει τους στόχους που είχαν τεθεί στη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης εστιάζοντας στους τομείς προτεραιότητας που αναδείχθηκαν από τη Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης.

Στο πλαίσιο του ΣΠ1: «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού» ο βασικός στρατηγικό στόχος της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την περίοδο 2014-2020 «Καινοτόμος και αειφόρος αυτοτροφοδοτούμενη εξωστρεφής ανάπτυξη, με διασφάλιση της χωρικής και κοινωνικής συνοχής» εξακολουθεί να παραμένει επίκαιρος, όπως και οι επιμέρους στόχοι της RIS3 για:

- Ανανέωση παραδοσιακών κλάδων με τον προσανατολισμό σε δραστηριότητες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και νέες αγορές (niche markets),
- Εκσυγχρονισμό με την υιοθέτηση και τη διάδοση νέων τεχνολογιών,
- Διαφοροποίηση από υφιστάμενες εξειδικεύσεις με συναφή πεδία.
- Η αντιστοίχιση με βάση τους οχτώ τομείς προτεραιότητας της ΠΠ 2021-2027 είναι οι κάτωθι:

⁷⁴ Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Περιφέρειας Πελοποννήσου

- Αγροδιατροφική Αλυσίδα,
- Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες,
- Υλικά, Κατασκευές & Βιομηχανία

με τους υπόλοιπους τομείς προτεραιότητας να κατατάσσονται αντίστοιχα στις οριζόντιες ανάγκες στόχευσης της Περιφερειακής RIS3.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΣΕΕ) (RIS3) Πελοποννήσου για την περίοδο 2021-2027, προτεραιότητα αποτελεί η βελτίωση / αναβάθμιση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης σε διαδικασίες και συμμετοχές μεγαλύτερου αριθμού συντελεστών του οικοσυστήματος καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας (τετραπλή έλικα), με αξιοποίηση υφιστάμενων και δημιουργίας νέων υποδομών. Απώτερος στόχος αποτελεί η εξειδίκευση της περιφερειακής διάστασης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) αλλά και την τροφοδότηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης που πραγματοποιείται σε εθνικό επίπεδο με νέες καινοτόμες ιδέες.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο έχει διαγνωσθεί το μικρό ενδιαφέρον των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Πελοποννήσου στη συμμετοχή τους στις διαδικασίες επιχειρηματικής ανακάλυψης και στις δράσεις (προσκλήσεις) ενίσχυσης επιχειρήσεων για έρευνα και καινοτομία.

Βασικός στόχος της Προγράμματος είναι η δημιουργία μίας κουλτούρας προς την έρευνα και την καινοτομία μέσα από τη βελτίωση / αναβάθμιση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης σε διαδικασίες και συμμετοχές μεγαλύτερου αριθμού συντελεστών του οικοσυστήματος καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας, με αξιοποίηση υφιστάμενων και δημιουργίας νέων υποδομών.

Σημαντικό ρόλο στη διαδικασία αυτή αναμένεται να διαδραματίσει το “Innovation Office” το οποίο θα ενισχυθεί από το ΠΕΠ Πελοποννήσου και θα υποστηριχθεί στη λειτουργία και το έργο του όχι μόνο από την Περιφέρεια και την ΕΥΔ Πελοποννήσου αλλά και από Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και τα Επιμελητήρια της Περιφέρειας. Απώτερος σκοπός είναι η συνεχής τροφοδότηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης μέσω της καταγραφής των αναγκών των επιχειρήσεων της Περιφέρειας, της παρουσίασης καινοτόμων λύσεων και δράσεων έρευνας που μπορούν να υποστηριχθούν από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και λοιπούς φορείς Έρευνας και Διάδοσης Γνώσεων και την παρουσίαση καλών πρακτικών. Στις επιχειρήσεις μέσω του ΠΕΠ Πελοποννήσου και των λοιπών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων θα προσφέρονται τα απαραίτητα χρηματοδοτικά εργαλεία προκειμένου να λαμβάνουν σημαντικό κίνητρο προς τις επενδύσεις σε έρευνα και καινοτομία.

Στο Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ) περιλαμβάνεται η περιοχή της Μεγαλόπολης (Δήμος Μεγαλόπολης), καθώς και οι όμοροι Δήμοι (Γορτυνίας, Οιχαλίας και Τρίτολης που ανήκουν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Στο σχεδιασμό του ΠΔΑΜ και τη συνέργεια του με τα λοιπά Προγράμματα, έχουν ληφθεί υπόψη οι τομείς προτεραιότητας της νέας ΕΣΕΕ, καθώς και της αντίστοιχης Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Τομείς αιχμής και στρατηγικής στόχευσης παραμένουν οι τομείς της αγροδιατροφής και του τουρισμού πολιτισμού όπως

αναδείχθηκαν από την ΠΣΕΕ της περιόδου 2014-2020 και επικαιροποιήθηκαν για την περίοδο 2021-2027, ενώ σημαντική κρίνεται η συμβολή των οριζόντιων τομέων.

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Περιφέρεια Πελοποννήσου (RIS3) συνδέεται με όλους τους Άξονες Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.2.5 Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Περιφέρειας Πελοποννήσου

Το ΠΕΣΔΑ αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης του συνόλου των αποβλήτων, τα οποία παράγονται στην Περιφέρεια, προσδιορίζει τις γενικές κατευθύνσεις για τη διαχείρισή τους, σε συμφωνία με τις κατευθύνσεις του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων και υποδεικνύει τα κατάλληλα μέτρα που προωθούν ιεραρχικά και συνδυασμένα: α) την πρόληψη, β) την επαναχρησιμοποίηση, γ) την ανακύκλωση, δ) άλλου είδους ανάκτηση, όπως ανάκτηση ενέργειας, και ε) την ασφαλή τελική διάθεση σε επίπεδο Περιφέρειας. Περιλαμβάνεται, επίσης, σχέδιο Πρόληψης για τη Δημιουργία Αποβλήτων.

Οι στόχοι που θέτει, καθώς και τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης τους αποβλέπουν στη διαμόρφωση Οργανωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Απορριμμάτων οι οποίες θα καλύπτουν το σύνολο της Περιφέρειας. Το ΠΕΣΔΑ Πελοποννήσου διαρθρώνεται στους ακόλουθους άξονες δράσης:

- Βιώσιμη διαχείριση αποβλήτων στο σύνολο της Περιφέρειας
- Πρόληψη ή μείωση της παραγωγής αποβλήτων (ποσοτική μείωση), καθώς και μείωση της περιεκτικότητάς τους σε επικίνδυνες ουσίες (ποιοτική βελτίωση).
- Επαναχρησιμοποίηση υλικών από τα απόβλητα.
- Αξιοποίηση των αποβλήτων (ανακύκλωση και ανάκτηση ενέργειας).
- Εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει».
- Εφαρμογή της αρχής της εγγύτητας Χρησιμοποίηση των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη την τεχνολογική εφαρμοσιμότητα και την οικονομική βιωσιμότητα.
- Προώθηση της οργάνωσης, με την ευθύνη του παραγωγού, ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης των άλλων ρευμάτων αποβλήτων, πλην των αστικών: μη επικίνδυνα βιομηχανικά, ελαστικά Αυτοκινήτων, Απόβλητα Εκσκαφών Κατασκευών Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), Οχήματα στο τέλος του Κύκλου Ζωής τους (ΟΤΚΖ), Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), υλίες ΕΕΛ, επικίνδυνα αστικά στερεά απόβλητα, κ.λπ.
- Ουσιαστική συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στους τομείς που παρουσιάζουν επιχειρηματικό ενδιαφέρον.
- Αποκατάσταση όλων των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων.
- Ασφαλής τελική διάθεση των αποβλήτων.

- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού έτσι ώστε να υπάρχει ενεργή συμμετοχή και ευθύνη των πολιτών στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων.

Το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Περιφέρειας Πελοποννήσου συνδέεται κυρίως με τον 1^ο και 3^ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.2.6 Εθνικό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ) και Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) Πελοποννήσου

Κύριος στόχος της Εθνικής Στρατηγικής Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ) είναι η συμβολή της στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της χώρας στις επιπτώσεις που επιφέρει η Αλλαγή του Κλίματος. Ειδικότερα, η ΕΣΠΚΑ αποτελεί βάση για τη στρατηγική προσέγγιση χάραξης κατευθυντήριων γραμμών οι οποίες στοχεύουν στην επίτευξη προσαρμογής. Βασικός είναι ο ρόλος της ΕΣΠΚΑ και στην τεκμηρίωση της αναγκαιότητας διαμόρφωσης ενός κατάλληλου θεσμικού και οικονομικού πλαισίου για την υποστήριξη των αναγκών δημόσιων και ιδιωτικών Δράσεων που έχουν ως στόχο την προσαρμογή. Λόγω του χαρακτήρα της, η ΕΣΠΚΑ, δεν πραγματοποιεί ανάλυση των αναγκών τομεακών πολιτικών εις βάθος, προτείνει μέτρα και δράσεις προσαρμογής σε ένα ευρύτερο επίπεδο και δεν επιχειρεί την ιεράρχηση τους.

Η ΕΣΠΚΑ ορίζει ως αρχικό χρονικό ορίζοντα τα πέντε έτη ώστε να αναπτυχθεί η ικανότητα προσαρμογής της Ελλάδας στην Κλιματική Αλλαγή και να γίνει η υλοποίηση ενός πρώτου συνόλου Δράσεων. Ο σημαντικός βαθμός αβεβαιότητας που έχει η Κλιματική Αλλαγή και οι επιπτώσεις της, οι συνεχείς εξελίξεις και οι νέες πληροφορίες που προκύπτουν, καθώς και ο τακτικός ρυθμός αναθεώρησης των απόψεων που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να πραγματοποιείται η προώθηση της προσαρμογής, χρήζουν συνεχή αξιολόγηση και εξειδικευμένη ανάλυση σε διαρκή βάση.

Επιμέρους βασικοί στόχοι της ΕΣΠΚΑ είναι:

1. Η οργάνωση και η ενίσχυση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων που αφορούν την προσαρμογή.
2. Η προώθηση ενός βιώσιμου αναπτυξιακού προτύπου μέσα από Περιφερειακά/τοπικά σχέδια δράσης τα οποία προωθούν την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή.
3. Η προώθηση Δράσεων και Πολιτικών προσαρμογής σε όλους τους τομείς της ελληνικής οικονομίας με έμφαση στους πλέον ευάλωτους.
4. Η δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης, αξιολόγησης και επικαιροποίησης.
5. Η ενδυνάμωση της προσαρμοστικής ικανότητας της ελληνικής κοινωνίας μέσα από Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Στην ΕΣΠΚΑ έχει πραγματοποιηθεί μια αρχική, πιο σφαιρική ανάλυση επικινδυνότητας και τρωτότητας για όλες τις Περιφέρειες της Ελλάδας, ως προς τις επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της παραπάνω ανάλυσης, στη συνέχεια προτείνονται πιθανές δράσεις και μέτρα στους τομείς που αναμένεται να πληγούν σημαντικά από την Κλιματική Αλλαγή. Τα μέτρα αυτά έχουν έναν πιο γενικό χαρακτήρα και σκοπός τους είναι η χάραξη μιας κατευθυντήριας γραμμής την οποία θα ακολουθούν τα Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ).

Το ΠεΣΠΚΑ λοιπόν, αποτελεί τη συνέχεια της ΕΣΠΚΑ, αφού προσεγγίζει βαθύτερα τα μέτρα και τις δράσεις που πρέπει να λάβουν χώρα σε επίπεδο Περιφέρειας. Βάσει των παραπάνω, είναι φανερό πως το ΠεΣΠΚΑ είναι ένα ολοκληρωμένο σχέδιο το οποίο έχει ως κύριο στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της προσαρμογής σε Περιφερειακό επίπεδο. Το ΠεΣΠΚΑ εξετάζοντας με Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης λεπτομέρεια τα χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος της εκάστοτε Περιφέρειας και τις κλιματικές αλλαγές που αναμένονται, συμβάλλει στην εκτίμηση των κινδύνων που εμπεριέχουν οι αλλαγές αυτές στο περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία. Αποτέλεσμα των προαναφερθέντων είναι ο εντοπισμός των αναγκαίων τομεακών πολιτικών ώστε να γίνει προσδιορισμός και ιεράρχηση των κατάλληλων μέτρων και δράσεων που συμβάλουν στην προσαρμογή της εκάστοτε Περιφέρειας στην αλλαγή του κλίματος. Επιπροσθέτως, το ΠεΣΠΚΑ προσδιορίζει το χρονοδιάγραμμα και το κόστος των δράσεων σε στρατηγικό επίπεδο, δεδομένου ότι η αλλαγή του κλίματος αφενός δεν είναι δυνατό να προβλεφθεί με ακρίβεια και αφετέρου είναι μια χρονοβόρα διαδικασία που οι επιπτώσεις της γίνονται αισθητές σε βραχυπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα.

Κάτι που αξίζει να σημειωθεί είναι πως σύμφωνα με το ΠεΣΚΠΑ οι κυριότερες αιτίες εμφάνισης πλημμυρικών φαινομένων στην Περιοχή Παρέμβασης σήμερα και μελλοντικά, σχετίζονται είτε με τα φυσικά χαρακτηριστικά των χειμάρρων και των ποταμών και τη φέρουσα ικανότητα τους που μπορεί να περιοριστεί λόγω μεταφοράς φερτών υλικών, είτε με την ανεπάρκεια σε τεχνικά έργα διευθέτησης της κοίτης των ποταμών, γεφύρωσης, αποστράγγισης και αντιπλημμυρικής προστασίας, είτε με τη μη κατάλληλη συντήρηση των τεχνικών έργων και το μη έγκαιρο καθαρισμό των ποταμιών και χειμάρρων από τα φερτά υλικά. Η περιοχή του Δήμου Μεγαλόπολης ανήκει στο Υδατικό Διαμέρισμα (ΥΔ) της Δυτικής Πελοποννήσου, το περιλαμβάνει 4 Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ).

Συμπερασματικά, η ανάλυση τρωτότητας, η ιεράρχηση, βάσει κατάλληλων κριτηρίων αξιολόγησης, και η επιλογή μέτρων και δράσεων, ο χρονικός προγραμματισμός και η διερεύνηση της χρηματοδότησης / υλοποίησης τους αποτελούν τους βασικούς άξονες των ΠεΣΠΚΑ. Το ίδιο ισχύει και για την εφαρμογή των δεικτών και άλλων εργαλείων παρακολούθησης της εξέλιξης και εφαρμογής των μέτρων προσαρμογής.

Βασικός στόχος του ΠεΣΠΚΑ Πελοποννήσου είναι η επίτευξη της ανθεκτικότητας της Περιφέρειας στις επιπτώσεις που προκαλούνται από την Κλιματική Αλλαγή:

Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί:

- αναλύοντας εις βάθος τις αναγκαίες τομεακές πολιτικές,
- εξετάζοντας τη σκοπιμότητα εφαρμογής επιμέρους Μέτρων και Δράσεων προσαρμογής σε τοπικό/ περιφερειακό επίπεδο,
- επιχειρώντας την ιεράρχηση των ενδεικτικών Μέτρων και Δράσεων και
- καθορίζοντας τις άμεσες προτεραιότητες προσαρμογής για την εξεταζόμενη Περιφέρεια.

Το Εθνικό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ) και Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) Πελοποννήσου συνδέεται κυρίως με τον 1^ο τον 2^ο και τον 3^ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.2.7 Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Μεγαλόπολης⁷⁵

Η αναγκαιότητα μετάβασης προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία προσδιορίζεται από το σχετικό ενωσιακό πλαίσιο, τους στόχους και τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και από την εθνική στρατηγική, όπως αυτή αποτυπώνεται, για τη χώρα μας, στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), όπου, για την καθαρή ηλεκτροπαραγωγή από ορυκτά καύσιμα, αναφέρεται ως επιδίωξη η μείωσή της κατά 45% έως το 2030, με μηδενική συμμετοχή του λιγνίτη – κάτι ιδιαίτερα καταλυτικό για την περιοχή της Μεγαλόπολης, δεδομένης της εξάρτησής της από τα λιγνιτωρυχεία.

Ισχύουσες δεσμεύσεις

Η Ελλάδα επικύρωσε το Πρωτόκολλο του Κιότο το 2002 και τη Συμφωνία του Παρισιού το 2016. Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα αποτελεί το βασικό εργαλείο διαμόρφωσης της εθνικής πολιτικής για την Ενέργεια και το Κλίμα την επόμενη δεκαετία. Το προκαταρκτικό σχέδιο δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2019, ενώ το τελικό το Νοέμβριο του ίδιου έτους το οποίο Σχέδιο αντικατοπτρίζει τις αυξημένες κλιματικές φιλοδοξίες της πολιτείας και το στόχο που τέθηκε στη Διάσκεψη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για το Κλίμα το Σεπτέμβριο του 2019 για την πλήρη απολιγνιτοποίηση της Ελλάδας έως το 2028.

Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα κυρώθηκε με την Απόφαση Κυβερνητικού Συμβουλίου υπ. Αριθμ. 4/2019 (ΦΕΚ 4893/Β/31-12-2019). Σε αυτό παρουσιάζεται ένας αναλυτικός οδικός χάρτης για την επίτευξη συγκεκριμένων ενεργειακών και κλιματικών στόχων έως το έτος 2030. Στοχεύει i) στη μείωση των συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, εξαιρουμένων εκείνων που σχετίζονται με τις χρήσεις γης, την αλλαγή χρήσης γης και τον τομέα της δασοπονίας (LULUCF), κατά 56% σε σχέση με τα επίπεδα του 2005 (42% από τα επίπεδα του 1990), ii) στη μείωση των εκπομπών εκτός Συστήματος Εμπορίας Εκπομπών της ΕΕ, κατά 36% σε σχέση με τα επίπεδα του 2005, iii) στην αύξηση του μεριδίου των ΑΠΕ και στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας σε τουλάχιστον 35%, iv) στο να περιορίσει την τελική κατανάλωση ενέργειας σε 16,5 εκατομμύρια τόνους ισοδύναμου πετρελαίου (Mtoe) και v) στη μείωση της καθαρής ηλεκτροπαραγωγής από ορυκτά καύσιμα κατά 15,542 TWh μέχρι το 2030 (από 34,674 TWh το 2020 σε 19,132 TWh το 2030), με μηδενική κατά το δυνατόν, συμμετοχή του λιγνίτη.

Η Ελλάδα, όπως και τα περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ, υποστηρίζει σθεναρά το στόχο της κλιματικής ουδετερότητας για το 2050, και έχει αναπτύξει τη Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για το 2050, που περιλαμβάνει σενάρια απαλλαγής από τις ανθρακούχες πηγές. Στο σενάριο βάσης επιτυγχάνονται οι στόχοι του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα για το 2030, οπότε επιταχύνονται τα μέτρα για την ενεργειακή απόδοση και τις ΑΠΕ. Η στρατηγική διερευνά επιλογές που φιλοδοξούν να διατηρηθεί η άνοδος της θερμοκρασίας πολύ κάτω από τους 2°C και να καταβληθούν προσπάθειες για την επίτευξη αύξησης κατά 1,5°C. Στα δύο σενάρια που είναι συμβατά με τη συγκράτηση της αύξησης της παγκόσμιας θερμοκρασίας κάτω από τον 1,5°C, η χώρα

⁷⁵ Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (2021) 'Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Μεγαλόπολης'

επιτυγχάνει μείωση των καθαρών εκπομπών της (εκπομπές μείον απορροφήσεις) κατά 95% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990.

Για την επίτευξη των στόχων που τίθενται, τόσο στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, όσο και στη Μακροχρόνια Στρατηγική για το 2050 και θέτουν, ως προτεραιότητα, τη δέσμευση της Ελληνικής Κυβέρνησης για την απόσυρση όλων των λιγνιτικών μονάδων έως το έτος 2023, πλην μιας (Πτολεμαΐδας V), της οποίας ο αρχικός προγραμματισμός είναι να αποσυρθεί μέχρι το 2028, και την παράλληλη διασφάλιση των θέσεων εργασίας και αξιοποίηση της τεχνογνωσίας του ανθρωπίνου δυναμικού των επηρεαζόμενων περιοχών σχεδιάστηκε η διαδικασία της δίκαιης αναπτυξιακής και ενεργειακής μετάβασης.

Στάδια και δράσεις διαδικασίας μετάβασης

Η μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών ρύπων είναι ιδιαίτερα απαιτητική διαδικασία και επηρεάζει άμεσα τις περιοχές εξόρυξης λιγνίτη, λόγω της απώλειας θέσεων εργασίας στα λιγνιτωρυχεία, στις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής και, εν γένει, στην αλυσίδα αξίας του λιγνίτη. Τις επηρεάζει, δε, και έμμεσα, λόγω της οικονομικής ύφεσης που προκαλείται, ακριβώς επειδή οι σχετικές δραστηριότητες καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος των τοπικών οικονομιών. Εκτός από την αναγκαιότητα να ληφθούν κατάλληλα, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, αντισταθμιστικά μέτρα, τόσο από την πλευρά της προσφοράς, όσο και από την πλευρά της ζήτησης, απαιτείται σοβαρή προετοιμασία με διαρθρωτικές και δομικές αλλαγές σε κεντρικό, αλλά και σε τοπικό επίπεδο.

Η άμβλυνση των επιπτώσεων της μετάβασης προσεγγίζεται μέσω τριών αλληλένδετων διαστάσεων: του ανθρωπίνου δυναμικού, του παραγωγικού κεφαλαίου και του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στον άνθρωπο και την εργασία, δεδομένου ότι η επιδιωκόμενη μετάβαση σε ένα βιώσιμο παραγωγικό πρότυπο απαιτεί περισσότερες και νέες δεξιότητες αναγκαίες για τη δημιουργία καλύτερων θέσεων απασχόλησης. Με την έννοια αυτή, το ανθρώπινο δυναμικό και το παραγωγικό κεφάλαιο αλληλοσυμπληρώνονται. Αντίστοιχα, το περιβάλλον - φυσικό και πολιτιστικό - το οποίο έχει υποβαθμιστεί από την εξορυκτική δραστηριότητα και τους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής, αποτελεί σημαντική συνιστώσα, τόσο για την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων, όσο και για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Σε αυτήν την κατεύθυνση συμβάλλει ενεργά η διαδικασία της δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης των συσχετιζόμενων με τη λιγνιτική δραστηριότητα περιοχών, καθώς και του συνόλου της χώρας. Τα επιμέρους στάδια, πυλώνες και υποστηρικτικές δράσεις στοχεύουν στην επίτευξη, τόσο της απολιγνιτοποίησης της παραγωγής, όσο και της δίκαιης μετάβασης και απορρέουν από τον οδικό χάρτη της Παγκόσμιας Τράπεζας, προσαρμοσμένο στη σημερινή κατάσταση και τα δεδομένα της περιοχής. Ειδικότερα, αναγνωρίζονται δύο στάδια, του σχεδιασμού και της υλοποίησης, καθώς και τρεις πυλώνες:

1. Αποκατάσταση και επανάχρηση υποβαθμισμένων εκτάσεων και εγκαταστάσεων
2. Κοινωνική συνοχή και οικονομικός μετασχηματισμός (δίκαιη μετάβαση σε νέο παραγωγικό μοντέλο)
3. Διακυβέρνηση

Προσδιορισμός επηρεαζόμενων εδαφών

Η διαδικασία της απολιγνιτοποίησης, ήτοι της πλήρους απόσυρσης των λιγνιτικών μονάδων και της περάτωσης λειτουργίας των ορυχείων, εναρμονίζεται με τον ενωσιακό και εθνικό στόχο αναφορικά με τη μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Η εν λόγω μετάβαση, ωστόσο, συνεπάγεται παύση ή/και περιορισμό των δραστηριοτήτων συναφών κλάδων, καθώς και διαφοροποίηση ορισμένων περιοχών της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Ως εκ τούτου, δημιουργούνται επιπτώσεις και προκλήσεις, τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο.

Για τον προσδιορισμό των επηρεαζόμενων εδαφών και την αναγνώριση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων της μετάβασης στην οικονομία μηδενικών ρύπων, καθώς και τη διερεύνηση των αναπτυξιακών προοπτικών αξιοποιείται σειρά μελετών που εκπονήθηκαν για λογαριασμό της Ελληνικής Κυβέρνησης από σημαντικούς διεθνείς και εγχώριους φορείς και οργανισμούς. Οι μελέτες αυτές εστίασαν σε διάφορες πτυχές της απολιγνιτοποίησης και αποτελούν σημαντική πηγή στοιχείων και προτάσεων για το σχεδιασμό της μετάβασης.

Η Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας ανέθεσε σε σύμπραξη μελετητών την εκπόνηση του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, το Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) εκπόνησε μελέτη για τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις και αντισταθμιστικές δράσεις, λόγω της απολιγνιτοποίησης, ενώ το Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (IENE) εκπόνησε μελέτη για την υφιστάμενη κατάσταση και τις προοπτικές για τις περιοχές που βρίσκονται σε μετάβαση στην Ελλάδα. Ακόμη, σημαντική πηγή στοιχείων αποτέλεσε η μελέτη για την περιφερειακή πολιτική στην Ελλάδα μετά το 2020, του ΟΟΣΑ. Στη νέα έκδοση του εδαφικού αξιοποιήθηκε η μελέτη για τη βιομηχανική μετάβαση της χώρας, του Joint Research Centre της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η μελέτη της Παγκόσμιας Τράπεζας για τη δημιουργία ενός οδικού χάρτη για τη μετάβαση στη μεταλιγνιτική εποχή, οι οποίες αν και εστιάζουν στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας περιλαμβάνουν αξιόλογα συμπεράσματα, που δύνανται να αξιοποιηθούν στην περίπτωση της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Από τη διερεύνηση της χωροθέτησης των δραστηριοτήτων εξόρυξης λιγνίτη και παραγωγής ενέργειας από την καύση του, παρατηρείται συγκέντρωση σε δύο Περιφέρειες, της Δυτικής Μακεδονίας και της Πελοποννήσου, και συγκεκριμένα στις Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης, Φλώρινας και Αρκαδίας. Ειδικότερα, το 13% της εγκατεστημένης ισχύος συγκεντρώνεται στην Π.Ε Αρκαδίας και συγκεκριμένα στο Δήμο Μεγαλόπολης. Βάσει του εγχώριου σχεδιασμού, το σύνολο των μονάδων που εντοπίζονται στο Δήμο Μεγαλόπολης θα έχει αποσυρθεί μέχρι το 2023. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να εξεταστούν οι επιπτώσεις που αναμένεται να επιφέρει η απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων στην ευρύτερη περιοχή χωροθέτησης τους.

Εκτίμηση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων της μετάβασης

Η διαδικασία της μετάβασης έχει ξεκινήσει στην ευρύτερη περιοχή της Μεγαλόπολης από το 2014, όταν έκλεισαν οι μονάδες «Μεγαλόπολη 1» και «Μεγαλόπολη 2». Η ύφεση που έπληξε την προηγούμενη δεκαετία το σύνολο της ελληνικής επικράτειας δυσχέρανε την κατάσταση.

Η επιτάχυνση της διαδικασίας της μετάβασης συνεπάγεται ότι οι οικονομικές, κοινωνικές και εδαφικές επιπτώσεις που παρατηρήθηκαν την προηγούμενη περίοδο θα ενταθούν με την απουσία κατάλληλου σχεδιασμού. Συγκεκριμένα πιθανές επιπτώσεις αποτελούν οι παρακάτω:

- Εφόσον δεν ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα, η διαχρονική τάση μείωσης του πληθυσμού της ευρύτερης περιοχής της Μεγαλόπολης εκτιμάται ότι θα συνεχιστεί. Κύριο χαρακτηριστικό της θα παραμείνει η μη ανανέωση του πληθυσμού και η συνεπακόλουθη γήρανσή του, στερώντας την περιοχή από το απαραίτητο για την ανάπτυξή της ανθρώπινο κεφάλαιο. Οι συγκεκριμένες τάσεις θα ενισχυθούν, ακολουθώντας την επιτάχυνση της διαδικασίας της απολιγνιτοποίησης και την αύξηση της ανεργίας, πλήττοντας ακόμη και περιοχές που εμφανίζουν συγκριτικά καλύτερους δημογραφικούς δείκτες, όπως η πόλη της Μεγαλόπολης
- Η άμεση επίπτωση στην απασχόληση θα είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς η ΔΕΗ ΑΕ έχει αντικαταστήσει τους μόνιμους εργαζομένους της από εργαζόμενους με προσωρινές συμβάσεις και, κυρίως, με υπεργολάβους. Οι συγκεκριμένες σχέσεις εργασίας χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη επισφάλεια σε σχέση με τις μόνιμες θέσεις εργασίας στη ΔΕΗ
- Δεδομένων των πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων που επιφέρει η λιγνιτική δραστηριότητα, η επίδραση της απολιγνιτοποίησης στην απασχόληση θα είναι σημαντική. Η μελέτη του IOBE εκτιμά τη συνολική απώλεια θέσεων εργασίας σε επίπεδο χώρας από την απολιγνιτοποίηση έως το 2029 σε περισσότερες από 19 χιλιάδες, εκ των οποίων 3.013 στην ΠΕ Αρκαδίας
- Μεγάλο πρόβλημα για τους κατοίκους της περιοχής αποτελεί το ζήτημα της τηλεθέρμανσης και το γεγονός ότι με την παύση της λειτουργίας των λιγνιτικών μονάδων περίπου το 30% της πόλης, ήτοι 516 κτίρια θα μείνουν χωρίς θερμική ενέργεια για θέρμανση χώρων και ζεστό νερό για οικιακή χρήση. Η αντιμετώπιση του προβλήματος είναι επιτακτική και ως λύση ανάγκης προωθείται η σύνδεση με το δίκτυο φυσικού αερίου, αν και προβλέπεται να δοθούν και εναλλακτικές δυνατότητες (π.χ. αντλίες θερμότητας)
- Ο δείκτης Location Quotient (LQ) (ISIC Rev4, κλάδοι ομαδοποιημένοι σε δέκα τομείς), που υπολογίζει την παραγωγική εξειδίκευση, έχει τιμή για την εξόρυξη και την παραγωγή ενέργειας στην Πελοπόννησο 1,12, όπως προκύπτει από τη μελέτη του ΟΟΣΑ. Η τιμή αυτή, αναγόμενη σε επίπεδο επηρεαζόμενης περιοχής εκτιμάται ως αρκετά υψηλή και δείχνει τη σημαντική εξάρτηση της οικονομικής της δραστηριότητας από τη λιγνιτική παραγωγή. Συνεπώς, η επίπτωση της απολιγνιτοποίησης στην οικονομία της επηρεαζόμενης περιοχής, πρωτίστως δε της Μεγαλόπολης, θα είναι ιδιαίτερα σημαντική
- Η μελέτη του IOBE εκτιμά τη συνολική απώλεια ΑΠΑ σε επίπεδο χώρας από τη μετάβαση σε 1.580 εκατομμύρια €. Στην Πελοπόννησο, η απώλεια εκτιμάται σε περίπου 313 εκατομμύρια € (20% του συνόλου), εκ των οποίων τα €305 εκατομμύρια € στην Αρκαδία
- Την ίδια στιγμή, ιδίως στις περιοχές της Μεγαλόπολης και της Γορτυνίας, ο ρόλος εναλλακτικών παραγωγικών δραστηριοτήτων παραμένει περιορισμένος και χωρικά εστιασμένος. Όπως και στη Δυτική Μακεδονία, η λιγνιτική δραστηριότητα δεν έχει προκαλέσει σημαντικές βιομηχανικές δευτερογενείς επιπτώσεις (spillovers), με την πάροδο

των ετών, ικανές να ενισχύσουν περαιτέρω τη βιομηχανική ανάπτυξη. Στην περισσότερη αστικοποιημένη περιοχή της Τρίπολης, η ανάπτυξη της βιομηχανίας έχει περιοριστεί από τον κορεσμό της εκεί βιομηχανικής περιοχής.

- Οι επιπτώσεις της απολιγνιτοποίησης στο περιβάλλον και την υγεία αφορούν στην περιοχή της Μεγαλόπολης, όπου βρίσκονται τα ορυχεία και οι λιγνιτικές μονάδες. Η απολιγνιτοποίηση αναμένεται να έχει προοπτικά θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, κυρίως λόγω της μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που προκαλείται από τη λειτουργία των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής, αλλά και την εξόρυξη και τη μεταφορά του λιγνίτη από τα ορυχεία στις μονάδες. Ωστόσο, για να υπάρξουν μακροχρόνιες θετικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα των επηρεαζόμενων περιοχών, την ατμόσφαιρα και τα ύδατα, όπου υπήρξε ταπείνωση του υπόγειου υδροφορέα, καθώς και προστασία των εδαφών από τη διάβρωση και τις κατολισθήσεις, θα πρέπει να υλοποιηθούν τα απαραίτητα έργα αποκατάστασης. Τα έργα αυτά θα συμβάλουν και στην ελκυστικότητα της περιοχής ως τόπους κατοικίας και εργασίας

Αντίστοιχα, θα υπάρξουν θετικές επιπτώσεις άμεσα στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζόμενων και των πολιτών. Οι συνθήκες εργασίας στα λιγνιτωρυχεία είναι δύσκολες και ανθυγιεινές. Επίσης, παθήσεις που σχετίζονται με την ατμοσφαιρική ρύπανση αναμένεται να μειωθούν. Ωστόσο, για να είναι οι επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια μακροχρόνιες θα πρέπει να υλοποιηθούν τα απαραίτητα έργα αποκατάστασης των υποβαθμισμένων εκτάσεων και εγκαταστάσεων.

Ανάγκες και αναπτυξιακοί στόχοι

Η αντιστάθμιση των επιπτώσεων που απορρέουν από την απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων αναδεικνύουν συγκεκριμένες ανάγκες, για την εξασφάλιση της οικονομικής και επιχειρηματικής ανάπτυξης στο Δήμο Μεγαλόπολης και τους επηρεαζόμενους όμορους Δήμους, τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και την αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος η ικανοποίηση των οποίων προϋποθέτει τον προσδιορισμό στόχων, προσδοκώμενων αποτελεσμάτων, προτεραιοτήτων και κατηγοριών παρέμβασης.

Άμβλυνση των αρνητικών συνεπειών στο περιβάλλον, την υγεία και την ασφάλεια από την εξόρυξη και την παραγωγή ενέργειας από την καύση λιγνίτη και πρόληψη της δημιουργίας νέων παραγόντων ρύπανσης είναι ο γενικός στόχος από την εφαρμογή του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ) στην περιοχή της Μεγαλόπολης. Στον παρακάτω Πίνακα γίνεται καταγραφή των στόχων που θέτει το Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Μεγαλόπολης, των αναγκών που υπάρχουν, των πιθανών αποτελεσμάτων και των προτεραιοτήτων που τίθενται.

Πίνακας 33. Συνοπτική Περιγραφή Στόχων Εδαφικού Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Μεγαλόπολης.

Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης

Ανάγκη	Στόχοι	Αποτελέσματα	Προτεραιότητες
Αναδιάρθρωση του παραγωγικού συστήματος της περιφέρειας	- Μείωση του ανθρακικού αποτυπώματος στην παραγωγή. - Διαφοροποίηση και ανθεκτικότητα του παραγωγικού συστήματος. - Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.	- Μεταστροφή σε καθαρές μορφές ενέργειας. - Αύξηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που καινοτομούν. - Δημιουργία νεοφυών επιχειρήσεων και τεχνοβλαστών. - Δυνατότητα χρησιμοποίησης υπηρεσιών εκκολαπτηρίου από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. - Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. - Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας ερευνητών.	- Ενίσχυση και προώθηση επιχειρηματικότητας. - Ενεργειακή μετάβαση – κλιματική ουδετερότητα (με εξαιρέση της δράσεις εξοικονόμησης στα νοικοκυριά και τα δημόσια/δημοτικά κτήρια και υποδομές). - Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας – Ευφυείς κοινότητες (ειδικότερα στο σκέλος «ευφυείς κοινότητες»).
Υποστήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και των κοινοτήτων που πλήττονται από την απολιγνιτοποίηση	- Ενδυνάμωση και αναβάθμιση δεξιοτήτων εργατικού δυναμικού. - Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών κατάρτισης. - Αναβάθμιση των υπηρεσιών εύρεσης εργασίας. - Αύξηση της απασχόλησης των γυναικών και των νέων. - Αποσύνδεση της θέρμανσης από την καύση λιγνίτη και αποτροπή της ενεργειακής πείνας. - Βελτίωση της ποιότητας ζωής στους οικισμούς πλησίον του πυρήνα της Ζώνης Απολιγνιτοποίησης.	- Αύξηση του προσωπικού μικρομεσαίων επιχειρήσεων, που ολοκληρώνει συνεχή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. - Αύξηση των καταρτιζόμενων που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας. - Αύξηση χρηστών σύγχρονων κοινωνικο - προνοιακών υποδομών. - Μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. - Αύξηση του αριθμού των μέσων μαζικής μεταφοράς που κινούνται με ηλεκτρική ενέργεια ή καθαρά καύσιμα. - Αύξηση των χρηστών ποδηλατοδρόμων.	- Ενεργειακή μετάβαση – κλιματική ουδετερότητα (ειδικότερα στο σκέλος της εξοικονόμησης στα νοικοκυριά και τα δημόσια/δημοτικά κτήρια). - Δίκαιη εργασιακή μετάβαση και ενδυνάμωση ανθρώπινου κεφαλαίου. - Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας – Ευφυείς κοινότητες (ειδικότερα στο σκέλος «ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας»).
Αμβλυνση των αρνητικών συνεπειών στο περιβάλλον, την υγεία και την ασφάλεια από την εξόρυξη και την παραγωγή ενέργειας από την καύση λιγνίτη και πρόληψη της δημιουργίας νέων παραγόντων ρύπανσης	- Επαναπροσδιορισμός χρήσεων γης. - Αναγέννηση και απορρύπανση των υποβαθμισμένων εκτάσεων και εγκαταστάσεων. - Εξασφάλιση καλής υγείας πολιτών.	- Αποκατεστημένα εδάφη που χρησιμοποιούνται για χώρους πρασίνου, οικονομικές και άλλες δραστηριότητες. - Εγκατάσταση συστημάτων παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.	Αναπροσαρμογή χρήσεων γης - κυκλική οικονομία.

Πηγή: Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Μεγαλόπολης

Είδη προβλεπόμενων πράξεων

Οι παρεμβάσεις που προβλέπει το Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης του Δήμου Μεγαλόπολης και περιγράφονται στη συνέχεια, έχουν ως στόχο να αμβλύνουν με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο τις επιπτώσεις της μετάβασης σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία έως το 2050. Οι προβλεπόμενες παρεμβάσεις λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες και τους στόχους που τίθενται, όπως προέκυψαν από την αξιολόγηση των προκλήσεων που παρουσιάζει η μετάβαση για καθένα από τα προσδιορισθέντα εδάφη, ήτοι: η ενδυνάμωση και η διαφοροποίηση του τοπικού παραγωγικού συστήματος μέσω της αξιοποίησης των εγγενών πλεονεκτημάτων της ευρύτερης περιοχής μετατρέποντας την πόλο επιχειρηματικής ανάπτυξης, η ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας για να επιτευχθεί στη περιοχή πράσινο μετασχηματισμός, εκσυγχρονισμός και διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας, η υποστήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και η βελτίωση της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος. Επίσης, για τον προσδιορισμό των πράξεων λαμβάνονται υπόψη:

- Η επιλεξιμότητα του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης όπως αποτυπώνεται στο Άρθρο 8 του Κανονισμού του ΤΔΜ
- Η διαβούλευση με τις τοπικές κοινωνίες
- Η εκδήλωση ενδιαφέροντος από φορείς εντός και εκτός της περιοχής, ιδιωτικούς και δημόσιους, για την υλοποίηση επενδύσεων, όπως εκφράστηκε στις σχετικές μη δεσμευτικές προσκλήσεις
- Οι δυνατότητες ανάπτυξης συνεργειών για τη χρηματοδότηση της υλοποίησης των απαιτούμενων δράσεων με άλλα προγράμματα και χρηματοδοτικά μέσα
- Οι κατευθύνσεις της μελέτης της Παγκόσμιας Τράπεζας για τη δημιουργία ενός οδικού χάρτη για τη μετάβαση στη μεταλιγνιτική εποχή, οι οποίες αν και δεν αφορούσαν στη συγκεκριμένη περιοχή, περιλαμβάνουν αξιόλογες προτάσεις και ιδέες, το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, η μελέτη για τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις και

αντισταθμιστικές δράσεις, λόγω της απολιγνιτοποίησης, του Ινστιτούτου Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, η Στρατηγική Ψηφιακού Μετασχηματισμού ΣΔΑΜ, η μελέτη για τη βιομηχανική μετάβαση της χώρας, του Joint Research Centre της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η μελέτη για την περιφερειακή πολιτική στην Ελλάδα μετά το 2020, του ΟΟΣΑ

Παραγωγικές επενδύσεις σε επιχειρήσεις άλλες από ΜΜΕ

Ο σχεδιασμός της δίκαιης μετάβασης για τις περιοχές εφαρμογής των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ), περιλαμβάνει τη θέσπιση ενός ελκυστικού και αιτιολογημένου πλαισίου επενδυτικών κινήτρων με αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και θέματα ανθρώπινου δυναμικού, προκειμένου, σε συνδυασμό με λοιπές δράσεις του δημόσιου τομέα, να προσελκύσουν επαρκείς ιδιωτικές επενδύσεις, για την επίτευξη των στόχων μετάβασης. Το εν λόγω πλαίσιο βρίσκεται υπό διαμόρφωση κυρίως ως προς τον καθορισμό των επενδυτικών κινήτρων και θα υλοποιείται μέσω ανοιχτών προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Ως κ τούτου, σε ένα προγραμματικό δεσμευτικό κείμενο δεν είναι εφικτή η αναφορά - ανακοίνωση επενδύσεων οι οποίες αναμένεται να υποβάλουν αίτηση χρηματοδότησης στο πλαίσιο των εν λόγω προσκλήσεων.

Με στόχο την καλύτερη δυνατή προετοιμασία του ΠΔΑΜ και των επενδυτικών κινήτρων, η Συντονιστική Επιτροπή ΔΑΜ, έχει ήδη δημοσιεύσει από τον Ιούνιο 2020 ανοικτή πρόσκληση, χωρίς χρονικούς περιορισμούς, για την υποβολή, από ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, μη-δεσμευτικών επενδυτικών προτάσεων και αναπτυξιακών σχεδίων στις παρακάτω κλαδικές / αναπτυξιακές προτεραιότητες: Ενέργεια, Έρευνα - Τεχνολογική Ανάπτυξη, Βιομηχανία, Αγροτικός τομέας, Μεταποίηση, Υπηρεσίες, Τουρισμός.

Οι επενδυτικές προτάσεις και τα αναπτυξιακά σχέδια υποβάλλονται από τους οικονομικούς και επενδυτικούς φορείς αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή στην ειδικά συσταθείσα για το σκοπό αυτό Τεχνική Επιτροπή Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΤΕΣΔΑΜ), με τη συμπλήρωση τυποποιημένου «Τεχνικού Δελτίου Πρότασης» (ΤΔΠ) και, σύμφωνα με την πρόσκληση, είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα. Περαιτέρω, στον οργανισμό Enterprise Greece έχει συσταθεί επιχειρησιακή μονάδα με σκοπό, μεταξύ άλλων, την υποδοχή, την ενημέρωση και την υποστήριξη επενδυτών για επενδυτικά σχέδια στις περιοχές εφαρμογής των ΕΣΔΜ.

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Για τον έλεγχο της διαδικασίας μετάβασης δημιουργείται κατάλληλη δομή παρακολούθησης και αξιολόγησης. Η δομή αυτή είναι κοινή και καλύπτει το σύνολο των λιγνιτικών περιοχών και των νήσων Β. Αιγαίου, Ν. Αιγαίου και Κρήτης της ελληνικής επικράτειας. Στο πλαίσιο αυτό συστήνεται Παρατηρητήριο ΔΑΜ, το οποίο θα παρέχει συστηματική και έγκυρη πληροφόρηση και ανάλυση για το είδος και την έκταση των προκαλούμενων μεταβολών στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό των επηρεαζόμενων περιοχών, με σκοπό τη διαμόρφωση πολιτικών και τη λήψη διορθωτικών μέτρων παρέμβασης.

Το Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Μεγαλόπολης συνδέεται με όλους του Άξονες Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

4.3.2.8 Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου

Το Σχέδιο Διαχείρισης των Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ) καταρτίζεται σε επίπεδο Υδατικού Διαμερίσματος για τις περιοχές που υπάρχουν δυνητικοί σοβαροί κίνδυνοι πλημμύρας ή είναι πιθανόν να σημειωθεί πλημμύρα οι οποίες ονομάζονται Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας.

Το Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου (ΥΔ 01) αποτελεί ένα από τα δεκατέσσερα υδατικά διαμερίσματα, στα οποία διαιρέθηκε ο ελληνικός χώρος με το Νόμο 1739/1987 (ΦΕΚ 201/Α/20-11-1987). Το Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου εκτείνεται γεωγραφικά στη δυτική και νοτιοδυτική Πελοπόννησο. Η συνολική έκταση του Διαμερίσματος είναι 7.235 τ.χλμ. Από διοικητικής άποψης, σε αυτή την έκταση περιλαμβάνονται, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, οι Περιφερειακές Ενότητες Αρκαδίας, Ηλείας, Αχαΐας, Μεσσηνίας και Λακωνίας. Όσον αφορά στα φυσικά-γεωμορφολογικά όρια του Διαμερίσματος, αυτά είναι προς τα βόρεια οι ορεινοί όγκοι Ερύμανθου και Αροανίων, προς τα ανατολικά τα όρη του Αρτεμισίου, του Μαίναλου και του Ταΰγετου, προς τα νότια ο Μεσσηνιακός Κόλπος και προς τα δυτικά το Ιόνιο Πέλαγος και ο Κυπαρισσιακός Κόλπος. Η μέση ετήσια βροχόπτωση εκτιμάται σε 1.100 χιλιοστά, με τις τιμές να είναι υψηλότερες για τις ορεινές περιοχές της Αρκαδίας και του Ταΰγετου και σημαντικά χαμηλότερες στα παράλια. Στα βόρεια, το Διαμέρισμα συνορεύει με το Υδατικό Διαμέρισμα Βόρειας Πελοποννήσου (ΥΔ 02), ενώ στα ανατολικά, με το Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Πελοποννήσου (ΥΔ 03). Οι Λεκάνες Απορροής Ποταμού Αλφειού (GR29) και Πάμισου – Νέδοντος – Νέδα (GR32) συγκροτούν το εν λόγω Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου (ΥΔ 01).

Το Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου συνδέεται ιδιαίτερα με τον 1^ο και 2^ο Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

5. ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ – ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

5.1 ΑΝΑΛΥΣΗ – ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα εξειδικεύονται οι Άξονες της Στρατηγικής σε προβλεπόμενες Παρεμβάσεις – Δράσεις, που αντιστοιχούν στους Ειδικούς Στόχους. Ειδικότερα περιγράφονται οι προτεινόμενες Δράσεις και Πράξεις του Σχεδίου, που συνδράμουν στην επίτευξη της Στρατηγικής

Πίνακας 34. Εξειδίκευση Αξόνων Στρατηγικής και Ειδικών Στόχων σε Παρεμβάσεις – Δράσεις και Πράξεις (Έργα).

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021- 2027	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ (ΕΡΓΑ)	ΔΕΙΚΤΕΣ (εκρών και αποτελεσμάτων)
ΑΣ 1: Αναζωογόνηση του αστικού ιστού, βελτίωση της λειτουργικότητας των οικιστικών υποδομών και προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης	ΕΣ 1.1: Βελτίωση υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης	Ειδικός Στόχος 5.ii: Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	Δράση 1.1.1: Βελτίωση και επέκταση υποδομών βάσει των αρχών της ενεργειακής και βιώσιμης απόδοσης των πόρων	Πράξη 1.1.1.1: Βιοκλιματικές αναπλάσεις στον παραδοσιακό οικισμό Ίσαρη	RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη. RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται. PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
		Ειδικός Στόχος 2.v: Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού	66: Συλλογή και επεξεργασία λυμάτων σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης		Πράξη 1.1.1.2: Ενίσχυση υποδομών διαχείρισης λυμάτων στους παραδοσιακούς οικισμούς Ίσαρη και Καρύταινα (Προμήθεια δύο compact μονάδων βιολογικού καθαρισμού για την εξυπηρέτηση των παραδοσιακών οικισμών Ίσαρη και Καρύταινα, επέκταση δικτύου	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021- 2027	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ (ΕΡΓΑ)	ΔΕΙΚΤΕΣ (εκρών και αποτελεσμάτων)
					αποχέτευσης στον Ίσαρη)	
		Ειδικός Στόχος 5.ii: Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης & 168: Υλική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων		Πράξη 1.1.1.3: Βιοκλιματική και ενεργειακή αναβάθμιση κέντρου Μεγαλόπολης συμπεριλαμβανομένου της δημιουργίας Δρόμων του πολιτισμού (Διασύνδεση Δημαρχιακού Μεγάρου - Αρχαιολογικού Μουσείου - Αρχ. Θεάτρου - Αρχαίας Αγοράς, Δημιουργία Info point και Ανάπλαση και αναβάθμιση πεζοδρόμων ήπιας κυκλοφορίας)	RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη. RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται. PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
		-	-		Πράξη 1.1.1.4: Δημιουργία Κ.Δ.Ε.Υ.	-
		-	-		Πράξη 1.1.1.5: Διαχείριση όμβριων υδάτων εντός της Μεγαλόπολης	-
		-	-		Πράξη 1.1.1.6: Διαμόρφωση	-

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021- 2027	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ (ΕΡΓΑ)	ΔΕΙΚΤΕΣ (εκρών και αποτελεσμάτων)
					ενεργειακής πλατείας	
ΑΣ 2: Διαφύλαξη και προβολή του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής και του ιστορικού της χαρακτήρα με έμφαση στους τομείς του τουρισμού και του πολιτισμού	ΕΣ 2.1: Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης	Ειδικός Στόχος 5.ii: Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	166: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών	Δράση 2.1.1: Καινοτόμες δράσεις για τον πολιτισμό του Δήμου Μεγαλόπολης	Πράξη 2.1.1.1: Ψηφιακό Αποθετήριο Βιομηχανικής Ιστορίας (αξιοποίηση αποθήκη του ΟΣΕ)	RC074 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη. RC075 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται. RC077 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
		Ειδικός Στόχος 5.ii: Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην	165: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της δημόσιας τουριστικής περιουσίας και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού	Δράση 2.1.2: Αναβάθμιση και ανάπτυξη των υποδομών του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος του Δήμου Μεγαλόπολης	Πράξη 2.1.2.1: Παρεμβάσεις ανάπτυξης τουριστικών υποδομών (Ανοικτή θεατρική σκηνή στην παραλία και ανάπτυξη κωπηλατικού κέντρου στην λίμνη Κυπαρισίων)	RC074 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη. RC075 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021- 2027	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ (ΕΡΓΑ)	ΔΕΙΚΤΕΣ (εκρών και αποτελεσμάτων)
		των αστικών				χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται. RC077 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
		Ειδικός Στόχος 5.ii: Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	169: Πρωτοβουλίες εδαφικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας εδαφικών στρατηγικών		Πράξη 2.1.2.2: Υποστήριξη, παρακολούθηση πορείας υλοποίησης, προβολής, δημοσιότητας κάλυψης αναγκών Τοπικής και Περιφερειακής Ομάδας της Στρατηγικής ΟΧΕ	RC074: Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη RC075: Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται PSR998: Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
		-	-		Πράξη 2.1.2.3: Αρχαιολογικό Μουσείο	-

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021- 2027	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ (ΕΡΓΑ)	ΔΕΙΚΤΕΣ (εκρών και αποτελεσμάτων)
		-	-		Πράξη 2.1.2.4: Αποκατάσταση και ανάδειξη Αρχαίου Θεάτρου Μεγαλόπολης	-
		-	-		Πράξη 2.1.2.5: Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου παλαιοντολογικού Μουσείου	-
		-	-		Πράξη 2.1.2.6: Αναβάθμιση υποδομών μηχανοκίνητου εξοπλισμού (Motocross)	-
ΑΣ 3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας	ΕΣ 3.1: Προώθηση της επιχειρηματικότητας και της πρόσβασης στην απασχόληση	-		Δράση 3.1.1: Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας με ενσωμάτωση της καινοτομίας	Πράξη 3.1.1.1: Επιχειρηματικό Πάρκο Μεγαλόπολης	-
		-			Πράξη 3.1.1.2: Κόμβος Βιοοικονομίας	-
ΑΣ 4: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και συνοχής με επέκταση και αναβάθμιση των	ΕΣ 4.1: Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο	Ειδικός Στόχος 4.1α: Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες,	160: Μέτρα για τη βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής	Δράση 4.1.1: Ενίσχυση των μηχανισμών για την ισότιμη πρόσβαση στο πλέγμα κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου	Πράξη 4.1.1.1: Κινητές Μονάδες Πρόληψης & Προαγωγής Δημόσιας Υγείας - Πρόληψη Καρδιαγγειακών	RC075 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021- 2027	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ (ΕΡΓΑ)	ΔΕΙΚΤΕΣ (εκρών και αποτελεσμάτων)
κοινωνικών υπηρεσιών	Μεγαλόπολης	περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης, εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες, βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης	περίθαλψης (εξαιρουμένων των υποδομών)	Μεγαλόπολης	Νοσημάτων Εγκεφαλικών Επεισοδίων, Άνοιας και άλλων Παθήσεων του πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης όπως στοματικής υγείας, παχυσαρκίας, σακχαρώδη διαβήτη, υπέρτασης, αρρυθμιών, σκελετικής υγείας, οστεοπόρωσης χρόνιας αποφρακτικής πνευμονοπάθειας (Χ.Α.Π).	
		Ειδικός Στόχος 4.ια: Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες,	159: Μέτρα για την αναβαθμισμένη παροχή υπηρεσιών φροντίδας που βασίζονται στην οικογένεια και την τοπική κοινότητα		Πράξη 4.1.1.2: Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες Ανοιχτής Φροντίδας, Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής &	RC075 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021- 2027	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ (ΕΡΓΑ)	ΔΕΙΚΤΕΣ (εκρών και αποτελεσμάτων)
		περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης, εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες, βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης	& 160: Μέτρα για τη βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης (εξαιρουμένων των υποδομών)		Κοινωνικής Ένταξης	
		-	-		Πράξη 4.1.1.3: ΚΗΦΗ - Κέντρο ημερήσιας φιλοξενίας ηλικιωμένων	-

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021- 2027	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ (ΕΡΓΑ)	ΔΕΙΚΤΕΣ (εκροών και αποτελεσμάτων)
		-	-		Πράξη 4.1.1.4: Κέντρο Κοινότητας Δήμου Μεγαλόπολης	-
		-	-		Πράξη 4.1.1.5: Στήριξη της απασχόλησης μέσω προώθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας	-
		-	-		Πράξη 4.1.1.6: Δράσεις Youth - θερινό πανεπιστήμιο και εκπαιδευτικές εβδομάδες	-
		-	-		Πράξη 4.1.1.7: Πράσινο Σχολείο (του ΟΑΕΔ)	-

Στη συνέχεια, ακολουθούν αναλυτικοί πίνακες που αφορούν στην εξειδίκευση των Πράξεων, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν από τους πόρους για την ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης από το Πρόγραμμα «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027.

5.1.1 Άξονας Στρατηγικής 1

ΑΣ 1: Αναζωογόνηση του αστικού ιστού, βελτίωση της λειτουργικότητας των οικιστικών υποδομών και προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης

ΕΣ 1.1: Βελτίωση υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης

Δράση 1.1.1: Βελτίωση και επέκταση υποδομών βάσει των αρχών της ενεργειακής και βιώσιμης απόδοσης των πόρων

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Πράξη 1.1.1.1: Βιοκλιματικές αναπλάσεις στον παραδοσιακό οικισμό Ίσαρη
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η Πράξη 1.1.1.1 αφορά στη συνολική βιοκλιματική αναβάθμιση του παραδοσιακού οικισμού Ίσαρη δίνοντας έμφαση στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική του οικισμού. Στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης 1.1.1.1, προβλέπονται οι παρακάτω ενέργειες: • Κατασκευή πεζοδρομίων με ψυχρά υλικά (πέτρα). • Κατασκευή καλντεριμιών. • Αντικατάσταση δημοτικού φωτισμού με led. • Διάστρωση κεντρικού δρόμου οικισμού (από Ξενώνα Ισραϊκό Σπίτι έως Δημοτικό σχολείο Ίσαρη περίπου 600μ) με κυβόλιθο πέτρας. • Φύτευση δέντρων (Ιτιά , Πλατάνι) με σκοπό την ενεργειακή αναβάθμιση.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	1.700.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η Πράξης 1.1.1.1 αποσκοπεί στη συνολική βιοκλιματική αναβάθμιση του παραδοσιακού οικισμού Ίσαρη, διατηρώντας και αναδεικνύοντας την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του χαρακτήρα. Μέσω των παρεμβάσεων, όπως η κατασκευή πεζοδρομίων και καλντεριμιών με φυσικά υλικά, η αντικατάσταση του δημοτικού φωτισμού με LED και η φύτευση δέντρων, βελτιώνεται η ενεργειακή αποδοτικότητα και προάγεται η περιβαλλοντική βιωσιμότητα του οικισμού. Οι προγραμματισμένες ενέργειες ενισχύουν τη λειτουργικότητα και την αισθητική του δημόσιου χώρου, αναβαθμίζοντας την καθημερινότητα των κατοίκων και την ελκυστικότητα του οικισμού

	για επισκέπτες. Επιπλέον, η χρήση ψυχρών υλικών και η σκίαση από δέντρα συμβάλλουν στον μετριασμό των θερμικών φορτίων, καθιστώντας την Πράξη σημαντική για την προσαρμογή του οικισμού στις σύγχρονες περιβαλλοντικές απαιτήσεις. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 • Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου 2021-2025
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ. 1: «Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων» και του ΕΣ 1.1: «Βελτίωση υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης» . Η Πράξη 1.1.1.1, η οποία αφορά σε βιοκλιματικές αναπλάσεις στον παραδοσιακό οικισμό Ίσαρη του Δήμου Μεγαλόπολης, θα συμβάλλει άμεσα στην επίτευξη του Ε.Σ. 1 μέσω της βιώσιμης αναβάθμισης των δημόσιων υποδομών του Δήμου δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην κλιματική ανθεκτικότητα της περιοχής παρέμβασης.
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RC074 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη. Τιμή στόχου 2029: 8.784 άτομα RC075 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται. Τιμή στόχου 2029: 1 στρατηγική
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης. Τιμή στόχου 2029: 1 φορέας
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/8-8-2016) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή

	στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) "Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία". • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β') ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β'/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐ Δεν απαιτείται ☐ Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης. Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒

ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ημερομηνία Έναρξης Πράξης: 1ο εξάμηνο του 2025 Ημερομηνία Λήξης Πράξης: 2ο εξάμηνο του 2027 Χρονική Διάρκεια Πράξης: 6 εξάμηνα (36 μήνες)
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΕΣ 1.1: Βελτίωση υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης

Δράση 1.1.1: Βελτίωση και επέκταση υποδομών βάσει των αρχών της ενεργειακής και βιώσιμης απόδοσης των πόρων

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Πράξη 1.1.1.2: Ενίσχυση υποδομών διαχείρισης λυμάτων στους παραδοσιακούς οικισμούς Ίσαρη και Καρύταινα (Προμήθεια δύο compact μονάδων βιολογικού καθαρισμού για την εξυπηρέτηση των παραδοσιακών οικισμών Ίσαρη και Καρύταινα, επέκταση δικτύου αποχέτευσης στον Ίσαρη)
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η Πράξη 1.1.1.2 αφορά στην επέκταση δικτύου αποχέτευσης στον παραδοσιακό οικισμό Ίσαρη. Προβλέπεται η προμήθεια 2 compact μονάδων βιολογικού καθαρισμού για κάθε οικισμό (Ίσαρη και Καρύταινα).
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	700.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η Πράξη 1.1.1.2, η οποία αποτελεί ένα έργο ενίσχυσης των υποδομών διαχείρισης λυμάτων στους παραδοσιακούς οικισμούς Ίσαρη και Καρύταινα, αποσκοπεί στην κάλυψη κρίσιμων αναγκών για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Η προμήθεια και εγκατάσταση δύο compact μονάδων βιολογικού καθαρισμού, σε συνδυασμό με την επέκταση του δικτύου αποχέτευσης στον Ίσαρη, διασφαλίζει τη σωστή διαχείριση των λυμάτων και την αποφυγή ρύπανσης του εδάφους και των υδάτινων πόρων. Παράλληλα, το έργο συμβάλλει στη διατήρηση της πολιτιστικής και αισθητικής αξίας των οικισμών, οι οποίοι αποτελούν σημαντικό τμήμα της τουριστικής ταυτότητας της περιοχής. Με την υλοποίησή του, ενισχύεται η βιωσιμότητα των παραδοσιακών οικισμών, προάγεται η δημόσια υγεία και δημιουργούνται προϋποθέσεις για περαιτέρω ανάπτυξη με σεβασμό στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες

	Στρατηγικές και Σχέδια: • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 • Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου 2021-2025
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ. 1: «Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων» και του ΕΣ 1.1: «Βελτίωση υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης» Η Πράξη 1.1.1.2, η οποία αφορά στην ενίσχυση υποδομών διαχείρισης λυμάτων στους παραδοσιακούς οικισμούς του Δήμου Μεγαλόπολης, θα συμβάλλει άμεσα στην επίτευξη του Ε.Σ. 1 μέσω της βιώσιμης αναβάθμισης των υποδομών του Δήμου δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην κλιματική ανθεκτικότητα της περιοχής παρέμβασης.
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027	66: Συλλογή και επεξεργασία λυμάτων σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027)	-
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RC075 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται. Τιμή στόχου 2029: 1 στρατηγική
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/8-8-2016) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) "Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία".

ΕΣ 1.1: Βελτίωση υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης

Δράση 1.1.1: Βελτίωση και επέκταση υποδομών βάσει των αρχών της ενεργειακής και βιώσιμης απόδοσης των πόρων

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Πράξη 1.1.1.3: Βιοκλιματική και ενεργειακή αναβάθμιση κέντρου Μεγαλόπολης συμπεριλαμβανομένου της δημιουργίας Δρόμων του πολιτισμού (Διασύνδεση Δημαρχιακού Μεγάρου - Αρχαιολογικού Μουσείου - Αρχ. Θεάτρου - Αρχαίας Αγοράς, Δημιουργία Info point και Ανάπλαση και αναβάθμιση πεζοδρόμων ήπιας κυκλοφορίας)
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Για την υλοποίηση της Πράξης 1.1.1.3, προβλέπονται οι παρακάτω ενέργειες: • Αντικατάσταση του δημοτικού φωτισμού με led. • Διάστρωση κεντρικών οδών (αρχή Παπαναστασίου έως Ι.Ν Αγ. Νικολάου/ οδό Αγ. Κωνσταντίνου/ αρχή οδού Ι. Ζέρβα έως Τράπεζα Πειραιώς/ τμήμα 100μ της οδού Αρχ. Θεάτρου/ Δημαρχείο Μεγαλόπολης έως Αρχαιολογικό Μουσείο) με ψυχρά υλικά (κυβόλιθοι). • Διαπλάτυνση πεζοδρομίων οδών Αγ. Κωνσταντίνου και Κεντρικής οδού Παπαναστασίου. • Φύτευση κατάλληλων φυτών και δέντρων με σκοπό την ενεργειακή αναβάθμιση. • Δημιουργία ποδηλατοδρόμου σε συσχέτιση με τη Δημιουργία δρόμων Πολιτισμού. • Δημιουργία info points στις κεντρικές οδούς.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	4.701.960,83 € Συγκεκριμένα: • Βιοκλιματική και ενεργειακή αναβάθμιση κέντρου Μεγαλόπολης: 3.701.960,83 € από το πεδίο παρέμβασης 45, • Δημιουργία Δρόμων του πολιτισμού: 1.000.000,00 € από το πεδίο παρέμβασης 168
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η Πράξη 1.1.1.3 στοχεύει στην αναβάθμιση του κέντρου της Μεγαλόπολης, προάγοντας τη βιωσιμότητα και την ενεργειακή αποδοτικότητα. Με τις βιοκλιματικές παρεμβάσεις, όπως η αντικατάσταση του δημοτικού φωτισμού, η διάστρωση των δρόμων με ψυχρά υλικά και η φύτευση κατάλληλων φυτών, βελτιώνεται η ποιότητα ζωής των κατοίκων και επισκεπτών, ενώ ενισχύεται η ενεργειακή απόδοση της περιοχής. Η δημιουργία δρόμων πολιτισμού και η αναβάθμιση των δημόσιων

	χώρων ενδυναμώνει τη σύνδεση σημαντικών πολιτιστικών σημείων, προσφέροντας νέες δυνατότητες για τουριστική και κοινωνική ανάπτυξη. Οι παρεμβάσεις αυτές ενισχύουν τη βιώσιμη κινητικότητα, δημιουργώντας έναν πιο φιλικό και λειτουργικό αστικό χώρο. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 • Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου 2021-2025
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη 1.1.1.3 συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ. 1: «Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων» και του ΕΣ 1.1: «Βελτίωση υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης» Η Πράξη 1.1.1.3, η οποία αφορά στη βιοκλιματική και ενεργειακή αναβάθμιση κέντρου Μεγαλόπολης συμπεριλαμβανομένου της δημιουργίας Δρόμων του πολιτισμού, θα συμβάλλει άμεσα στην επίτευξη του Ε.Σ. 1 μέσω της βιώσιμης αναβάθμισης των υποδομών του Δήμου δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην κλιματική ανθεκτικότητα της περιοχής παρέμβασης.
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης & 168: Υλική ανάπτυξη και ασφάλεια δημόσιων χώρων. & 168: Υλική ανάπτυξη και ασφάλεια δημόσιων χώρων.
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027)	-
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RC074 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη. Τιμή στόχου 2029: 8.784 άτομα RC075 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται Τιμή στόχου 2029: 1 στρατηγική
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης. Τιμή στόχου 2029: 1 φορέας Πηγή: ΟΠΣ
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/8-8-2016) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) "Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία". • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β') ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β'/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐ Δεν απαιτείται ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒

ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ημερομηνία Έναρξης Πράξης: 1ο εξάμηνο του 2025 Ημερομηνία Λήξης Πράξης: 2ο εξάμηνο του 2027 Χρονική Διάρκεια Πράξης: 6 εξάμηνα (36 μήνες)
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

5.1.2 Άξονας Στρατηγικής 2

ΑΣ 2: Διαφύλαξη και προβολή του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής και του ιστορικού της χαρακτήρα με έμφαση στους τομείς του τουρισμού και του πολιτισμού

ΕΣ 2.1: Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης

Δράση 2.1.1: Καινοτόμες δράσεις για τον πολιτισμό του Δήμου Μεγαλόπολης

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Πράξη 2.1.1.1: Ψηφιακό Αποθετήριο Βιομηχανικής Ιστορίας (αξιοποίηση αποθήκη του ΟΣΕ)
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η Πράξη 2.1.1.1 αφορά στην ανάπτυξη φυσικού και ψηφιακού αποθετηρίου - ψηφιακής πλατφόρμας παρουσίασης της βιομηχανικής ιστορίας του Λεκανοπεδίου της Μεγαλόπολης και μελέτης της κοινωνιολογίας της εργασίας. Το προτεινόμενο έργο θα περιλαμβάνει τη διάσωση και τεκμηρίωση της υλικής και άυλης βιομηχανικής και εργασιακής κληρονομιάς υπό το πρίσμα της κυριαρχίας και της εγκατάλειψης του λιγνίτη. Ενδεικτικά θα περιλαμβάνεται η ιστορία της βιομηχανικής κληρονομιάς της περιοχής, θα παρουσιάζονται κυρίως σημεία ενδιαφέροντος, θα αναπτυχθεί αποθετήριο προφορικών μαρτυριών και εφαρμογής εικονικής περιήγησης.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	750.980,42 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η σκοπιμότητα της Πράξης 2.1.1.1 είναι η ανάπτυξη φυσικού και ψηφιακού αποθετηρίου - ψηφιακής πλατφόρμας παρουσίασης της βιομηχανικής ιστορίας του Λεκανοπεδίου της Μεγαλόπολης. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 • Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου 2021-2025
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη 2.1.1.1 συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ. 2: «Διαφύλαξη, αξιοποίηση και ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και του τουριστικού και πολιτιστικού αποθέματος» και του ΕΣ 2.1 «Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης», Η Πράξη 2.1.1.1, η οποία αφορά στο ψηφιακό αποθετήριο βιομηχανικής ιστορίας στο Δήμο Μεγαλόπολης, θα συμβάλλει άμεσα στην επίτευξη του Ε.Σ. 2.1 μέσω της διαφύλαξης, του εκσυγχρονισμού και της προώθησης του πολιτιστικού αποθέματος που σχετίζεται με την βιομηχανικό ιστορικό πλούτο του Δήμου

	Μεγαλόπολης.
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027	166: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027)	-
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RC074 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη. Τιμή στόχου 2029: 8.784 άτομα RC075 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται. Τιμή στόχου 2029: 1 στρατηγική RC077 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται. Τιμή στόχου 2029: 1 χώρος
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης. Τιμή στόχου 2029: 1 φορέας Πηγή: ΟΠΣ
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/8-8-2016) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) "Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία". • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β') ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β'/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐ Δεν απαιτείται ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ημερομηνία Έναρξης Πράξης: 1ο εξάμηνο του 2025 Ημερομηνία Λήξης Πράξης: 2ο εξάμηνο του 2027 Χρονική Διάρκεια Πράξης: 6 εξάμηνα (36 μήνες)
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΕΣ 2.1: Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης

Δράση 2.1.2: Αναβάθμιση και ανάπτυξη των υποδομών του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος του Δήμου Μεγαλόπολης

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Πράξη 2.1.2.1: Παρεμβάσεις ανάπτυξης τουριστικών υποδομών (Ανοικτή θεατρική σκηνή στην παραλία και ανάπτυξη κωπηλατικού κέντρου στην λίμνη Κυπαρισσίων)
------------------------------------	--

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Στο πλαίσιο της υλοποίησης της Πράξης 2.1.2.1, προβλέπεται να γίνουν οι παρακάτω παρεμβάσεις με σκοπό την ανάπτυξη τουριστικών υποδομών στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης Κυπαρισσίων: • Δημιουργία ενός ανοικτού Δημοτικού Θεάτρου (χωρητικότητα 1.200 ατόμων) στο χώρο της λίμνης Κυπαρισσίων με υλικά την πέτρα και το ξύλο. • Δημιουργία περπατητικού μονοπατιού περιμετρικά της λίμνης. • Δημιουργία ποδηλατοδρόμου από τη λίμνη έως και του οικισμό της Καρύταινας. • Χρήση του λιμναίου συστήματος για αθλητικές δραστηριότητες (water sports, kayak)
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	1.000.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η σκοπιμότητα της Πράξης 2.1.2.1 επικεντρώνεται στην υλοποίηση σημαντικών παρεμβάσεων που στοχεύουν στην ανάπτυξη τουριστικών υποδομών στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης Κυπαρισσίων. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 • Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου 2021-2025
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη 2.1.2.1 συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ. 2: «Διαφύλαξη, αξιοποίηση και ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και του τουριστικού και πολιτιστικού αποθέματος» και του ΕΣ 2.1 «Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης». Η Πράξη 2.1.2.1, η οποία αφορά σε παρεμβάσεις ανάπτυξης τουριστικών υποδομών, θα συμβάλλει άμεσα στην επίτευξη του Ε.Σ. 2.1 μέσω της ενίσχυσης του τουριστικού αποθέματος στο Δήμο Μεγαλόπολης.
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027	165: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της δημόσιας τουριστικής παρουσίας και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027)	-

2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη. Τιμή στόχου 2029: 8.784 άτομα RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται. Τιμή στόχου 2029: 1 στρατηγική RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται. Τιμή στόχου 2029: 1 χώρος
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης. Τιμή στόχου 2029: 1 φορέας Πηγή: ΟΠΣ
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/8-8-2016) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) "Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία". • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β') ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β'/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του

	ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐ Δεν απαιτείται ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ημερομηνία Έναρξης Πράξης: 1ο εξάμηνο του 2025 Ημερομηνία Λήξης Πράξης: 2ο εξάμηνο του 2027 Χρονική Διάρκεια Πράξης: 6 εξάμηνα (36 μήνες)
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Πράξη 2.1.2.2: Υποστήριξη, παρακολούθηση πορείας υλοποίησης, προβολής, δημοσιότητας κάλυψης αναγκών Τοπικής και Περιφερειακής Ομάδας της Στρατηγικής ΟΧΕ
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η Πράξη 2.1.2.2 αφορά στην υποστήριξη και παρακολούθηση της υλοποίησης της Στρατηγικής ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης, παρέχοντας συνεχιζόμενη παρακολούθηση της προόδου των έργων και δράσεων, τη διασφάλιση της σωστής προώθησης και δημοσιότητας των αποτελεσμάτων, καθώς και την κάλυψη των αναγκών της Τοπικής και Περιφερειακής Ομάδας Στρατηγικής.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	147.058,75 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ	Η Πράξη 2.1.2.2 είναι κρίσιμη για την αποτελεσματική παρακολούθηση και υποστήριξη της Στρατηγικής ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης, εξασφαλίζοντας την ορθή και έγκαιρη υλοποίηση

ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	των έργων, την ενίσχυση της δημοσιότητας των δράσεων και την αναγνώριση των επιτευγμάτων της περιοχής. Η σωστή κάλυψη των αναγκών της Τοπικής και Περιφερειακής Ομάδας συμβάλλει στην επιτυχία της στρατηγικής και στην ενδυνάμωση της συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 • Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου 2021-2025
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη 2.1.2.2 συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ. 2: «Διαφύλαξη, αξιοποίηση και ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και του τουριστικού και πολιτιστικού αποθέματος» και του ΕΣ 2.1 «Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης». Η Πράξη 2.1.2.2, η οποία αφορά την υποστήριξη, παρακολούθηση πορείας υλοποίησης, προβολής, δημοσιότητας κάλυψης αναγκών Τοπικής και Περιφερειακής Ομάδας της Στρατηγικής ΟΧΕ, θα συμβάλλει άμεσα στην επίτευξη του Ε.Σ. 2.1 μέσω της προώθησης, παρακολούθησης και προβολής της Στρατηγικής ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης.
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027	169: Πρωτοβουλίες εδαφικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας εδαφικών στρατηγικών
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027)	-
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RC074 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη. Τιμή στόχου 2029: 8.784 άτομα RC075 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται. Τιμή στόχου 2029: 1 στρατηγική
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης. Τιμή στόχου 2029: 1 φορέας Πηγή: ΟΠΣ
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως:

	• Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/8-8-2016) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) "Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία". • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»						
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β') ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β'/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.						
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="545 1594 861 1691"> Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου </td><td data-bbox="861 1594 1412 1691"> ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐ Δεν απαιτείται ☒ </td></tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="545 1691 1412 1780"> Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης. </td></tr> <tr> <td data-bbox="545 1780 861 2004"> Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; </td><td data-bbox="861 1780 1412 2004"> ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒ </td></tr> </table>	Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐ Δεν απαιτείται ☒	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.		Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒
Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐ Δεν απαιτείται ☒						
Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.							
Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒						

ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ημερομηνία Έναρξης Πράξης: 1ο εξάμηνο του 2025 Ημερομηνία Λήξης Πράξης: 2ο εξάμηνο του 2027 Χρονική Διάρκεια Πράξης: 6 εξάμηνα (36 μήνες)
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

5.1.3 Άξονας Στρατηγικής 4

Α.Σ. 4: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και συνοχής με επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών

Ε.Σ. 4.1: Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο Μεγαλόπολης

Δράση 4.1.1: Ενίσχυση των μηχανισμών για την ισότιμη πρόσβαση στο πλέγμα κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Μεγαλόπολης

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Πράξη 4.1.1.1: Κινητές Μονάδες Πρόληψης & Προαγωγής Δημόσιας Υγείας - Πρόληψη Καρδιαγγειακών Νοσημάτων Εγκεφαλικών Επεισοδίων, Άνοιας και άλλων Παθήσεων του πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης όπως στοματικής υγείας, παχυσαρκίας, σακχαρώδη διαβήτη, υπέρτασης, αρρυθμιών, σκελετικής υγείας, οστεοπόρωσης χρόνιας αποφρακτικής πνευμονοπάθειας (Χ.Α.Π).
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Στη βάση της διαπιστωμένης ανάγκης του πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης του Δήμου Μεγαλόπολης, ο εν λόγω πληθυσμός παρουσιάζει ολοένα αυξανόμενες ανάγκες φροντίδας, κυρίως λόγω επιπολασμού χρόνιων νοσημάτων, σημαντικής γεωγραφικής απόστασης για την προσέγγιση σε μονάδες Υγείας (Δημόσιες και Ιδιωτικές) και αυτό οδηγεί εν μέρει σε απομόνωση των κατοίκων των δυσπρόσιτων περιοχών και την έλλειψη της δυνατότητας έγκαιρης πρόβλεψης παθήσεων που παρουσιάζονται με αυξανόμενη συχνότητα στον πληθυσμό αυτό. Με την προτεινόμενη Δράση των ΚΙΝΗΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ & ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ επιτυγχάνεται η εξατομικευμένη φροντίδα των κατοίκων της Περιφέρειας, στον τόπο διαμονής τους. Αναλύοντας επιμέρους τις παθήσεις αυτές σημειώνεται ότι: Τα αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια αποτελούν μακράν τα συνηθέστερα νευρολογικά νοσήματα. Ένας στους έξι συνανθρώπους μας θα υποστεί κάποια στιγμή στη ζωή του ποικίλης αιτιολογίας και βαρύτητας εγκεφαλικό. Υπολογίζεται πως περίπου 25.000 Έλληνες νοσούν κάθε χρόνο. Σε παγκόσμια κλίμακα τα εγκεφαλικά αποτελούν πλέον την πρώτη αιτία αναπηρίας και τη δεύτερη πιο συχνή αιτία θανάτου. Είναι προφανές λοιπόν ότι το φορτίο και το κόστος που επιφέρουν τα εγκεφαλικά σε ατομικό, οικογενειακό, αλλά και ευρύτερα κοινωνικό επίπεδο είναι τεράστιο. Θεμελιώδους σημασίας για την πρόληψη εγκεφαλικών είναι η σωστή ρύθμιση των παραγόντων αγγειακού κινδύνου, με πρώτη την αρτηριακή υπέρταση. Η ρύθμιση της πίεσης σε φυσιολογικά επίπεδα ελαττώνει τον κίνδυνο εγκεφαλικού κατά 40%. Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δίδεται στη χοληστερίνη και το σάκχαρο. Η σωματική άσκηση και η

	απώλεια βάρους, η διακοπή του καπνίσματος, ο περιορισμός της χρήσης οινοπνεύματος και η σωστή διαχείριση του στρες αποτελούν επίσης σημαντικούς προστατευτικούς παράγοντες. Με την προτεινόμενη Δράση θα ληφθεί πρόνοια στο θέμα αυτό εξασφαλίζοντας το είδος της προληπτικών εξετάσεων που απαιτούνται στη βάση των Υπηρεσιών επαγγελματιών του Τομέα της Υγείας και στην περιοχή κατοικίας του πληθυσμού. Συγγενής πάθηση μπορεί να θεωρηθεί και όποια προκύπτει από ενδεχόμενο Καρδιαγγειακό νόσημα έτσι λοιπόν απολύτως απαραίτητη κρίνεται και η δράση πρόληψης με την παρακολούθηση των σχετικών παραμέτρων των ομάδων εκείνων του πληθυσμού οι οποίες παρουσιάζουν συχνότερα Καρδιαγγειακά Νοσήματα και δεν έχουν για τον σκοπό αυτό εξεταστεί ως προς την πιθανότητα αυτή. Σημειώνεται ότι η Δράση έχει προληπτικό σκοπό και δεν απευθύνεται σε αυτούς οι οποίοι έχουν διαπιστωμένη πάθηση, αλλά σε εκείνους που παρότι ανήκουν στις Ομάδες που στατιστικά παρουσιάζουν μεγαλύτερη πιθανότητα εμφάνισης, εντούτοις δεν έχουν προβεί στις απαραίτητες εξετάσεις. Σχετικά με τις παθήσεις οι οποίες σχετίζονται με την στοματική υγεία, την παχυσαρκία, τον σακχαρώδη διαβήτη, την υπέρταση την σκελετική υγεία, την οστεοπόρωση και τη ΧΑΠ, ιδιαίτερη μέριμνα θα δοθεί στην ηλικιακή διαστρωμάτωση του πληθυσμού έτσι ώστε τα παιδιά και οι έφηβοι να λάβουν πρόληψη στις περιπτώσεις εκείνες όπου η όποια θεραπεία και οι λοιπές απαραίτητες παρεμβάσεις θα αποδώσουν έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση της πάθησης. Η όλη Δράση θα υλοποιηθεί μέσω ενιαίας ή διαχωρισμένης ανά πάθηση διαγωνιστικής διαδικασίας σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων (Ν.4412/2016), όπως ισχύει, και δεν συνδέεται με τη δημιουργία νέων Δομών. Οι ανάδοχοι που θα επιλεγούν έχουν την ευθύνη της υλοποίησης τους σε κατάλληλους και προσβάσιμους χώρους, ακόμα και στην περίπτωση διάθεσης χώρων του Δήμου-Εταίρου της ΟΧΕ για την υλοποίησή τους.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	1.150.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η σκοπιμότητα της προτεινόμενης Πράξης 4.1.1.1 για τις Κινητές Μονάδες Πρόληψης και Προαγωγής Δημόσιας Υγείας έγκειται στην ανάγκη για βελτίωση της πρόσβασης και της ποιότητας των προληπτικών υπηρεσιών υγείας σε περιοχές που παρουσιάζουν αυξημένες ανάγκες λόγω των γεωγραφικών αποστάσεων και των περιορισμένων πόρων. Ο πληθυσμός αυτών των περιοχών, που πλήττεται από χρόνιες παθήσεις όπως τα καρδιαγγειακά νοσήματα, ο σακχαρώδης διαβήτης, η υπέρταση, η παχυσαρκία και άλλες χρόνιες καταστάσεις, συχνά στερείται της δυνατότητας έγκαιρης διάγνωσης και παρακολούθησης, κάτι που οδηγεί σε απομόνωση και καθυστερημένη φροντίδα. Με την Πράξη αυτή, παρέχεται η δυνατότητα εξειδικευμένων και εξατομικευμένων προληπτικών υπηρεσιών υγείας στον τόπο κατοικίας των πολιτών, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής τους και μειώνοντας την επιβάρυνση των συστημάτων υγείας, ενισχύοντας ταυτόχρονα τη γενική ευημερία

	της κοινότητας μέσω της πρόληψης και της έγκαιρης διάγνωσης. Η πράξη είναι απολύτως συμβατή με τη Στρατηγική της ΟΧΕ καθώς εντάσσεται στον Άξονα Στρατηγικής της ΟΧΕ: ΑΣ.4 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και συνοχής με επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 • Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου 2021-2025
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη 4.1.1.1 θα συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ. 4: «Διασφάλιση κοινωνικής ένταξης και συνοχής με τη στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και την επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών» και του ΕΣ 4.1 «Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο Μεγαλόπολης». Η Πράξη 4.1.1.1, η οποία αφορά σε Κινητές Μονάδες Πρόληψης & Προαγωγής Δημόσιας Υγείας, θα συμβάλλει άμεσα στην επίτευξη του Ε.Σ. 4.1 μέσω της αναβάθμισης των κοινωνικών υπηρεσιών και της προτεραιοποίησης της υγείας των πολιτών του Δήμου Μεγαλόπολης.
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027	160: Μέτρα για τη βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης (εξαιρουμένων των υποδομών)
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027)	-
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RC075 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται Τιμή στόχου 2029: 1 στρατηγική
;ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/8-8-2016) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

	• Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) "Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία". • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β') ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β'/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐ Δεν απαιτείται ☒
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ημερομηνία Έναρξης Πράξης: 7/2025 Ημερομηνία Λήξης Πράξης: 12/2027

	Χρονική Διάρκεια Πράξης: 30 μήνες
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

Ε.Σ. 4.1: Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο Μεγαλόπολης

Δράση 4.1.1: Ενίσχυση των μηχανισμών για την ισότιμη πρόσβαση στο πλέγμα κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Μεγαλόπολης

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Πράξη 4.1.1.2: Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες Ανοιχτής Φροντίδας, Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής & Κοινωνικής Ένταξης
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Μεγαλόπολης
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Σκοπός της Πράξης 4.1.1.2 είναι η ανάπτυξη ενός πλέγματος κοινωνικών υπηρεσιών στο σύνολο της περιοχής παρέμβασης, που στηρίζονται στην εξατομικευμένη προσέγγιση των ωφελούμενων και των οικογενειών τους και εστιάζουν στην ενδυνάμωση των ωφελούμενων, τη συμβουλευτική, την παροχή υπηρεσιών ανοιχτής φροντίδας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής με πρόσθετες δημιουργικές δραστηριότητες, που συνδέονται με την κοινωνικοποίηση και την ενεργό υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν όλοι οι κάτοικοι της περιοχής παρέμβασης με προτεραιότητα όσους ανήκουν σε ευάλωτες και ειδικές ομάδες καθώς και τους δικαιούχους του Ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Παρεχόμενες Υπηρεσίες: • Διάγνωση Αναγκών σε ατομικό και οικογενειακό επίπεδο • Ατομική Συμβουλευτική • Ομαδική Συμβουλευτική • Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη και Καθοδήγηση των οικογενειών σε ειδικές καταστάσεις, περίοδοι ανάρρωσης (μετα-νοσοκομειακή προσαρμογή και φροντίδα), διαχείριση πένθους, λοχεία κτλ. • Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη γονέων και εκπαιδευτικών, ευαισθητοποίηση και απόκτηση δεξιοτήτων για την αποτελεσματικότερη επικοινωνία, αυτογνωσία, τη διαχείριση συναισθημάτων και αποδοχή της διαφορετικότητας

- Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη μαθητών
- Εργαστήρια Δημιουργικής Απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων για παιδιά και ενήλικες
- Βιωματικά Εργαστήρια για την ενθάρρυνση της δημιουργικότητας και την κοινωνική ενδυνάμωση των νέων
- Βιωματική Ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ) με την αξιοποίηση των εκφραστικών-εικαστικών μέσων με στόχο την κοινωνική μάθηση και ψυχική ανθεκτικότητα
- Δραστηριότητες άθλησης και πολιτισμού
- Προώθηση της ενεργού γήρανσης (προκλήσεις που συνδέονται με τη γήρανση μετατρέπονται σε ευκαιρίες μέσω εξειδικευμένων υπηρεσιών)
- Υπηρεσίες ανίχνευσης, έγκαιρης διάγνωσης και υποστήριξης ηλικιωμένων και ατόμων με διαταραχές μνήμης
- Υπηρεσίες Λογοθεραπείας για ενήλικες και άτομα με αναπηρία (ΑΜΕΑ)
- Υπηρεσίες Κινησιοθεραπείας για ηλικιωμένους, άτομα με χρόνιες παθήσεις και άτομα με αναπηρία (ΑΜΕΑ)
- Υπηρεσίες Φυσικοθεραπείας και αποκατάστασης για ενήλικες και ηλικιωμένους
- Υπηρεσία Προσωποποιημένων «ραντεβού» για την κατ' οίκον φροντίδα ηλικιωμένων ατόμων με κινητικά ή άλλα προβλήματα και χρονίως πασχόντων
- Υπηρεσίες εξυπηρέτησης και στήριξης κατ' οίκον των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ) με κινητικά ή άλλα προβλήματα προσαρμοστικότητας, καθώς και αντίστοιχη στήριξη των εμποδιζόμενων ατόμων

Η παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών κοινωνικής ένταξης συμπληρώνει καταλυτικά το προσφερόμενο μίγμα κοινωνικών υπηρεσιών με στοχευμένες δράσεις, εξειδικευμένες υπηρεσίες και στελέχη / επιστημονικές ειδικότητες που δεν διαθέτουν (Κοινωνικοί Λειτουργοί, Ψυχολόγοι, Παιδοψυχολόγοι, Coaches, Φυσικοθεραπευτές, Λογοθεραπευτές, Εργοθεραπευτές, Επισκέπτες Υγείας, Νοσηλευτές, Διαιτολόγοι/Διατροφολόγοι, Εικαστικοί, Οργανωτές Βιωματικών Εργαστηρίων, Γυμναστές).

Επιπλέον συμβάλλει στην ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου δικτύου κοινωνικής ένταξης με έμφαση την εξατομικευμένη και ολιστική προσέγγιση των ωφελοούμενων και των οικογενειών τους.

Σημειώνεται ότι οι προαναφερόμενες δράσεις/παρεχόμενες υπηρεσίες είναι ενδεικτικές και θα εξειδικευτούν περαιτέρω ανάλογα τη στόχευση κατά την οριστικοποίηση του σχεδιασμού της δράσης και διαμόρφωσης της Πρόσκλησης.

	Κατηγορία Δράσης: Δράσεις Στρατηγικών Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) Ενδεικτική κατανομή προϋπολογισμού Ο συνολικός προϋπολογισμός της Πράξης ενδεικτικά θα κατανεμηθεί ως εξής: - Το 75% του συνολικού Π/Υ, δηλαδή το ποσό των 862.500,00 €, θα χρηματοδοτηθεί από το πεδίο παρέμβασης 159 και αφορά σε υπηρεσίες ένταξης, μέριμνας και προστασίας που δύναται να επιλεχθούν. - Το υπόλοιπο 25% του συνολικού Π/Υ, δηλαδή το ποσό των 287.500,00 €, θα χρηματοδοτηθεί από το πεδίο παρέμβασης 160 και αφορά σε υπηρεσίες περίθαλψης που δύναται να επιλεχθούν.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	1.150.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Σκοπός της δράσης είναι η ανάπτυξη ενός πλέγματος κοινωνικών υπηρεσιών στο σύνολο της περιοχής παρέμβασης, που στηρίζονται στην εξατομικευμένη προσέγγιση των ωφελούμενων και των οικογενειών τους και εστιάζουν στην ενδυνάμωση των ωφελούμενων, τη συμβουλευτική, την παροχή υπηρεσιών ανοιχτής φροντίδας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής με πρόσθετες δημιουργικές δραστηριότητες, που συνδέονται με την κοινωνικοποίηση και την ενεργό υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 • Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου 2021-2025
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη 4.1.1.2 συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ. 4: «Διασφάλιση κοινωνικής ένταξης και συνοχής με τη στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και την επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών» και του ΕΣ 4.1 «Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο Μεγαλόπολης», Η Πράξη 4.1.1.2, η οποία αφορά ολοκληρωμένες υπηρεσίες ανοιχτής φροντίδας, βελτίωσης της ποιότητας ζωής & κοινωνικής ένταξης, θα συμβάλλει άμεσα στην επίτευξη του Ε.Σ. 4.1 μέσω της ανάπτυξης ενός πλέγματος κοινωνικών υπηρεσιών στο σύνολο της περιοχής παρέμβασης.
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021-2027	159: Μέτρα για την αναβαθμισμένη παροχή υπηρεσιών φροντίδας που βασίζονται στην οικογένεια και την τοπική κοινότητα & 160: Μέτρα για τη βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης (εξαιρουμένων των υποδομών)
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ	-

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» 2021- 2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RC075 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται. Τιμή στόχου 2029: 1 στρατηγική
;ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/8-8-2016) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) "Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία". • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β') ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β'/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε

	συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐ Δεν απαιτείται ☒
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ημερομηνία Έναρξης Πράξης: 7/2025 Ημερομηνία Λήξης Πράξης: 12/2027 Χρονική Διάρκεια Πράξης: 30 μήνες
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

5.2 ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

Στην παρούσα υποενότητα παρουσιάζεται η ωριμότητα των προτεινόμενων Πράξεων του Σχεδίου Δράσης της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν από το ταμείο ΕΤΠΑ.

Πίνακας 35. Πίνακας Ωριμότητας Προτεινόμενων Πράξεων/Εργων Δημοσίων Επενδύσεων/ ΕΠΤΑ στο Σχέδιο Δράσης.

ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ/ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΑΞΗΣ/ΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)	ΚΩΔ. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΣΤΑΔΙΟ/ΦΑΣΗ ΩΡΙΜΟΤΗΤΑΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ/ΣΧΟΛΙΑ
					1	2	3	4	5	6	
1	Πράξη 1.1.1.1: Βιοκλιματικές αναπλάσεις στον παραδοσιακό οικισμό Ίσαρη	1.1.1.1	1.700.000,00 €	1.1.1					X		
2	Πράξη 1.1.1.2: Ενίσχυση υποδομών διαχείρισης λυμάτων στους παραδοσιακούς οικισμούς Ίσαρη και Καρύταινα (Προμήθεια δύο compact μονάδων βιολογικού καθαρισμού για την εξυπηρέτηση των παραδοσιακών οικισμών Ίσαρη και Καρύταινα, επέκταση δικτύου αποχέτευσης στον Ίσαρη)	1.1.1.2	700.000,00 €	1.1.1					X		

3	Πράξη 1.1.1.3: Βιοκλιματική και ενεργειακή αναβάθμιση κέντρου Μεγαλόπολης συμπεριλαμβανομένου της δημιουργίας Δρόμων του πολιτισμού (Διασύνδεση Δημαρχιακού Μεγάρου - Αρχαιολογικού Μουσείου - Αρχ. Θεάτρου - Αρχαίας Αγοράς, Δημιουργία Info point και Ανάπλαση και αναβάθμιση πεζοδρόμων ήπιας κυκλοφορίας)	1.1.1.3	4.701.960,83 €	1.1.1					X		
4	Πράξη 2.1.1.1: Ψηφιακό Αποθετήριο Βιομηχανικής Ιστορίας (αξιοποίηση αποθήκη του ΟΣΕ)	2.1.1.1	750.980,42 €	2.1.1					X		
5	Πράξη 2.1.2.1: Παρεμβάσεις ανάπτυξης τουριστικών υποδομών (Ανοικτή θεατρική σκηνή στην παραλία και ανάπτυξη κωπηλατικού κέντρου στην λίμνη Κυπαρισίων)	2.1.2.1	1.000.000,00 €	2.1.2					X		

6	Πράξη 2.1.2.2: Υποστήριξη, παρακολούθηση πορείας υλοποίησης, προβολής, δημοσιότητας κάλυψης αναγκών Τοπικής και Περιφερειακής Ομάδας της Στρατηγικής ΟΧΕ	2.1.2.2	147.058,75 €	2.1.2					X		
ΣΥΝΟΛΟ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ			9.000.000,00 €								

Στάδιο/ φάση ωριμότητας *:

1. Σε εξέλιξη εκτέλεσης
2. Με συμβάσεις **
3. Με τεύχη δημοπράτησης **
4. Με οριστικές μελέτες/ μελέτες εφαρμογής **
5. Με προμελέτες **
6. Χωρίς προμελέτες

* Κάθε πράξη/ έργο σε ένα στάδιο/ φάση ωριμότητας

** Κατ' ελάχιστο το κύριο υποέργο

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Πίνακας 36. Πίνακας Ωριμότητας Προτεινόμενων Ομαδοποιημένων Πράξεων/Εργων Δημοσίων Επενδύσεων / ΕΤΠΑ.

ΣΤΑΔΙΟ/ΦΑΣΗ ΩΡΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ/ΕΡΓΑ		ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ/ ΣΧΟΛΙΑ
	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΠΟΣΟ (€)	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	
Σε εξέλιξη εκτέλεσης					
Με συμβάσεις *					
Με τεύχη δημοπράτησης *					
Με οριστικές μελέτες/ μελέτες εφαρμογής *					
Προμελέτες *	6	100,00%	9.000.000,00 €	100,0%	
Χωρίς προμελέτες					
ΣΥΝΟΛΟ	6	100,0%	9.000.000,00 €	100,0%	

* Το κύριο υποέργο (κατ' ελάχιστο)

5.3 ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

Στην υποενότητα αυτή αρχικά παρουσιάζεται ένας πίνακας που αφορά στην τεκμηρίωση της κοστολόγησης των μη συμβασιολογημένων και χωρίς οριστική μελέτη Πράξεων που βρίσκονται στη φάση ωριμότητας 5 ή 6 και θα χρηματοδοτηθούν από το ταμείο ΕΤΠΑ ενώ ο επόμενος πίνακας αφορά στην τεκμηρίωση των έργων που θα χρηματοδοτηθούν από το ταμείο του ΕΚΤ+.

Πίνακας 37. Πίνακας Τεκμηρίωσης της Κοστολόγησης των μη συμβασιολογημένων και χωρίς οριστική Μελέτη Πράξεων / Έργων / Δημοσίων Επενδύσεων ΕΤΠΑ (Στάδιο / Φάση Ωριμότητας 5 και 6).

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ/ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΑΞΗΣ/ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΣΤΑΔΙΟ/ΦΑΣΗ ΩΡΙΜΟΤΗΤΑΣ ¹	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗΣ Ο Π/Υ υπολογίστηκε βάσει αντίστοιχων ομοειδών υλοποιηθέντων έργων στην περίοδο 2014 - 2020 (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ/ΣΧΟΛΙΑ
				(5 ή 6)	(€)		
1	Πράξη 1.1.1.1: Βιοκλιματικές αναπλάσεις στον παραδοσιακό οικισμό Ίσαρη	1.1.1.1	1.1.1	5	1.700.000,00 €	ΝΑΙ	
2	Πράξη 1.1.1.2: Ενίσχυση υποδομών διαχείρισης λυμάτων στους παραδοσιακούς οικισμούς Ίσαρη και Καρύταινα (Προμήθεια δύο compact μονάδων βιολογικού καθαρισμού για την εξυπηρέτηση των παραδοσιακών οικισμών Ίσαρη και Καρύταινα, επέκταση δικτύου αποχέτευσης στον Ίσαρη)	1.1.1.2	1.1.1	5	700.000,00 €	ΝΑΙ	
3	Πράξη 1.1.1.3: Βιοκλιματική και ενεργειακή αναβάθμιση κέντρου Μεγαλόπολης συμπεριλαμβανομένου της	1.1.1.3	1.1.1	5	4.701.960,83 €	ΝΑΙ	

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ/ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΑΞΗΣ/ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΣΤΑΔΙΟ/ΦΑΣΗ ΩΡΙΜΟΤΗΤΑΣ ¹	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗΣ Ο Π/Υ υπολογίστηκε βάσει αντίστοιχων ομοειδών υλοποιηθέντων έργων στην περίοδο 2014 - 2020 (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ/ΣΧΟΛΙΑ
				(5 ή 6)	(€)		
	δημιουργίας Δρόμων του πολιτισμού (Διασύνδεση Δημαρχιακού Μεγάρου - Αρχαιολογικού Μουσείου - Αρχ. Θεάτρου - Αρχαίας Αγοράς, Δημιουργία Info point και Ανάπλαση και αναβάθμιση πεζοδρομών ήπιας κυκλοφορίας)						
4	Πράξη 2.1.1.1: Ψηφιακό Αποθετήριο Βιομηχανικής Ιστορίας (αξιοποίηση αποθήκη του ΟΣΕ)	2.1.1.1	2.1.1	5	750.980,42 €	ΝΑΙ	
5	Πράξη 2.1.2.1: Παρεμβάσεις ανάπτυξης τουριστικών υποδομών (Ανοικτή θεατρική σκηνή στην παραλία και ανάπτυξη κωπηλατικού κέντρου στην λίμνη Κυπαρισσίων)	2.2.1.1	2.2.1	5	1.000.000,00 €	ΝΑΙ	
6	Πράξη 2.1.2.2: Υποστήριξη, παρακολούθηση πορείας υλοποίησης, προβολής, δημοσιότητας κάλυψης αναγκών Τοπικής και Περιφερειακής Ομάδας της Στρατηγικής ΟΧΕ	2.2.1.2	2.2.1	5	147.058,75 €	ΝΑΙ	
	ΣΥΝΟΛΟ				9.000.000,00 €		

1 Στάδιο/ φάση ωριμότητας:

5. Με προμελέτες *

6. Χωρίς προμελέτες

* Κατ' ελάχιστο το κύριο υποέργο

Πίνακας 38. Πίνακας Τεκμηρίωσης της Κοστολόγησης των Έργων Κατηγοριών Δράσεων ΕΚΤ+ & Κατηγοριών Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΕΤΠΑ.

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ/ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΡΓΟΥ/ΕΚΤ+	ΚΩΔΙΚΟΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΟΥ / ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ/ ΣΧΟΛΙΑ
				(ΕΚΤ+ ή ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ)	(€)	Ο Π/Υ υπολογίστηκε βάσει αντίστοιχων ομοειδών υλοποιηθέντων έργων στην περίοδο 2014 - 2020 (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	
1	Πράξη 4.1.1.1: Κινητές Μονάδες Πρόληψης & Προαγωγής Δημόσιας Υγείας - Πρόληψη Καρδιαγγειακών Νοσημάτων Εγκεφαλικών Επεισοδίων, Άνοιξας και άλλων Παθήσεων του πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης όπως στοματικής υγείας, παχυσαρκίας, σακχαρώδη διαβήτη, υπέρτασης, αρρυθμιών, σκελετικής υγείας, οστεοπόρωσης χρόνιας αποφρακτικής πνευμονοπάθειας (Χ.Α.Π).	4.1.1.1	4.1.1	ΕΚΤ+	1.150.000,00 €	ΝΑΙ	
2	Πράξη 4.1.1.2: Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες Ανοιχτής Φροντίδας,	4.1.1.2	4.1.1	ΕΚΤ+	1.150.000,00 €	ΝΑΙ	

Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης

	Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής & Κοινωνικής Ένταξης						
	ΣΥΝΟΛΟ				2.300.000,00 €		

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

5.4 ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΩΝ

Στην υποενότητα 5.4 παρουσιάζεται ο συνολικός χρονοπρογραμματισμός των προτεινόμενων Πράξεων της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

Πίνακας 39. Χρονοπρογραμματισμός των Δράσεων της Στρατηγικής.

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	Ε = έναρξη, Π = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
1	1.1	1.1.1	Πράξη 1.1.1.1: Βιοκλιματικές αναπλάσεις στον παραδοσιακό οικισμό Ίσαρη														
			Πράξη 1.1.1.2: Ενίσχυση υποδομών διαχείρισης λυμάτων στους παραδοσιακούς οικισμούς Ίσαρη και Καρύταινα (Προμήθεια δύο compact μονάδων βιολογικού καθαρισμού για την														

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	Ε = έναρξη, Π = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
			εξυπηρέτηση των παραδοσιακών οικισμών Ίσαρη και Καρύταινα, επέκταση δικτύου αποχέτευσης στον Ίσαρη)														
			Πράξη 1.1.1.3: Βιοκλιματική και ενεργειακή αναβάθμιση κέντρου Μεγαλόπολης συμπεριλαμβανομένου της δημιουργίας Δρόμων του πολιτισμού (Διασύνδεση Δημαρχιακού Μεγάρου - Αρχαιολογικού Μουσείου - Αρχ.														

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	Ε = έναρξη, Π = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
			Θεάτρου - Αρχαίας Αγοράς, Δημιουργία Info point και Ανάπλαση και αναβάθμιση πεζοδρόμων ήπιας κυκλοφορίας)														
			Πράξη 1.1.1.4: Δημιουργία Κ.Δ.Ε.Υ.														
			Πράξη 1.1.1.5: Διαχείριση όμβριων υδάτων εντός της Μεγαλόπολης														
			Πράξη 1.1.1.6: Διαμόρφωση ενεργειακής πλατείας														
2	2.1	2.1.1	Πράξη 2.1.1.1:														

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	Ε = έναρξη, Π = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
			Ψηφιακό Αποθετήριο Βιομηχανικής Ιστορίας (αξιοποίηση αποθήκη του ΟΣΕ)														
		2.1.2	Πράξη 2.1.2.1: Παρεμβάσεις ανάπτυξης τουριστικών υποδομών (Ανοικτή θεατρική σκηνή στην παραλία και ανάπτυξη κωπηλατικού κέντρου στην λίμνη Κυπαρισσίων)														
			Πράξη 2.1.2.2: Υποστήριξη, παρακολούθηση πορείας υλοποίησης, προβολής,														

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	Ε = έναρξη, Π = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
			δημοσιότητας κάλυψης αναγκών Τοπικής και Περιφερειακής Ομάδας της Στρατηγικής ΟΧΕ														
			Πράξη 2.1.2.3: Αρχαιολογικό Μουσείο														
			Πράξη 2.1.2.4: Αποκατάσταση και ανάδειξη Αρχαίου Θεάτρου Μεγαλόπολης														
			Πράξη 2.1.2.5: Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου παλαιοντολογικού Μουσείου														
			Πράξη 2.1.2.6: Αναβάθμιση υποδομών														

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	Ε = έναρξη, Π = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
			μηχανοκίνητου εξοπλισμού (Motocross)														
3	3.1	3.1.1	Πράξη 3.1.1.1: Επιχειρηματικό Πάρκο Μεγαλόπολης														
			Πράξη 3.1.1.2: Κόμβος Βιοοικονομίας														
4	4.1	4.1.1	Πράξη 4.1.1.1: Κινητές Μονάδες Πρόληψης & Προαγωγής Δημόσιας Υγείας - Πρόληψη Καρδιαγγειακών Νοσημάτων Εγκεφαλικών Επεισοδίων, Άνοιας και άλλων Παθήσεων του πληθυσμού της														

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	Ε = έναρξη, Π = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
			περιοχής παρέμβασης όπως στοματικής υγείας, παχυσαρκίας, σακχαρώδη διαβήτη, υπέρτασης, αρρυθμιών, σκελετικής υγείας, οστεοπόρωσης χρόνιας αποφρακτικής πνευμονοπάθειας (Χ.Α.Π).														
			Πράξη 4.1.1.2: Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες Ανοιχτής Φροντίδας, Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής & Κοινωνικής Ένταξης														
			Πράξη 4.1.1.3: ΚΗΦΗ - Κέντρο ημερήσιας														

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	Ε = έναρξη, Π = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
			φιλοξενίας ηλικιωμένων														
			Πράξη 4.1.1.4: Κέντρο Κοινότητας Δήμου Μεγαλόπολης														
			Πράξη 4.1.1.5: Στήριξη της απασχόλησης μέσω προώθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας														
			Πράξη 4.1.1.6: Δράσεις Youth - θερινό πανεπιστήμιο και εκπαιδευτικές εβδομάδες														
			Πράξη 4.1.1.7: Πράσινο Σχολείο (του ΟΑΕΔ)														

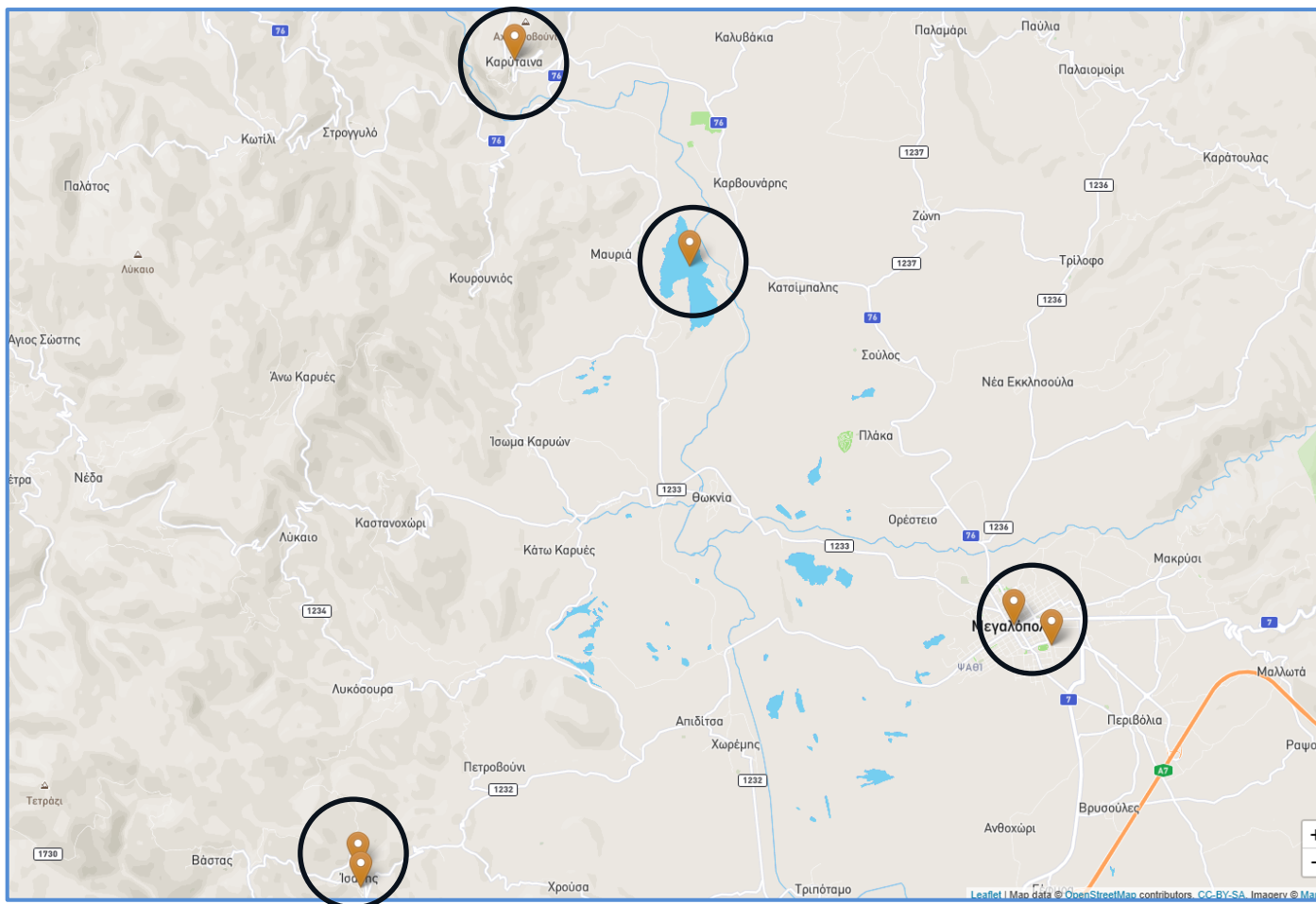
Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Ακολουθεί χάρτης με την χωρική αποτύπωση των προτεινόμενων έργων (ΕΤΠΑ) που προβλέπεται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

Χάρτης 8. Χωρική αποτύπωση των προτεινόμενων έργων (ΕΤΠΑ) της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

Πηγή: OpenStreetMap & ιδία επεξεργασία

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

6. ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

Στη συγκεκριμένη ενότητα παρατίθεται ο Χρηματοδοτικός Πίνακας της Στρατηγικής ΟΧΕ για το Δήμο Μεγαλόπολης. Παρουσιάζονται σημαντικές πληροφορίες σχετικές με τη χρηματοδότηση της κάθε Πράξης, όπως ο συνολικός προϋπολογισμός, η πηγή χρηματοδότησης, το ταμείο κ.λπ.

Πίνακας 40. Χρηματοδοτικός Πίνακας της Στρατηγικής ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ	Π/Υ (€) (Δημόσια Δαπάνη)	ΤΑΜΕΙΟ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ		ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΕΔΙΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
						Πρόγραμμα / Πηγή Χρηματοδότησης	Ειδικός Στόχος Προγράμματος	
1	1.1	1.1.1	Πράξη 1.1.1.1: Βιοκλιματικές αναπλάσεις στον παραδοσιακό οικισμό Ίσαρη	1.700.000,00 €	ΕΤΠΑ	Πόροι για ΟΧΕ - Πελοπόννησος 2021-2027"	5.ii	45
			Πράξη 1.1.1.2: Ενίσχυση υποδομών διαχείρισης λυμάτων στους παραδοσιακούς οικισμούς Ίσαρη και Καρύταινα (Προμήθεια δύο compact μονάδων βιολογικού καθαρισμού για την εξυπηρέτηση των παραδοσιακών οικισμών Ίσαρη και Καρύταινα, επέκταση δικτύου αποχέτευσης στον Ίσαρη)	700.000,00 €	ΕΤΠΑ	Πόροι για ΟΧΕ - Πελοπόννησος 2021-2027	2.v	66
			Πράξη 1.1.1.3: Βιοκλιματική και	4.701.960,83 €	ΕΤΠΑ	Πόροι για ΟΧΕ - Πελοπόννησος	5. ii	45 & 168

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ	Π/Υ (€) (Δημόσια Δαπάνη)	ΤΑΜΕΙΟ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ		ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΕΔΙΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
						Πρόγραμμα / Πηγή Χρηματοδότησης	Ειδικός Στόχος Προγράμματος	
			ενεργειακή αναβάθμιση κέντρου Μεγαλόπολης συμπεριλαμβανομένου της δημιουργίας Δρόμων του πολιτισμού (Διασύνδεση Δημαρχιακού Μεγάρου - Αρχαιολογικού Μουσείου - Αρχ. Θεάτρου - Αρχαίας Αγοράς, Δημιουργία Info point και Ανάπλαση και αναβάθμιση πεζοδρόμων ήπιας κυκλοφορίας)			2021-2027		
			Πράξη 1.1.1.4: Δημιουργία Κ.Δ.Ε.Υ.	-	-	Πράσινο Ταμείο	-	-
			Πράξη 1.1.1.5: Διαχείριση όμβριων υδάτων εντός της Μεγαλόπολης	1.800.000,00 €	-	Άλλοι πόροι	-	-
			Πράξη 1.1.1.6: Διαμόρφωση ενεργειακής πλατείας	-	-	Πράσινο Ταμείο	-	-
				8.901.960,83 €				
2	2.1	2.1.1	Πράξη 2.1.1.1: Ψηφιακό Αποθετήριο Βιομηχανικής Ιστορίας (αξιοποίηση	750.980,42 €	ΕΤΠΑ	Πόροι για ΟΧΕ - Πελοπόννησος 2021-2027	5. ii	166

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ	Π/Υ (€) (Δημόσια Δαπάνη)	ΤΑΜΕΙΟ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ		ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΕΔΙΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
						Πρόγραμμα / Πηγή Χρηματοδότησης	Ειδικός Στόχος Προγράμματος	
			αποθήκη του ΟΣΕ)					
		2.1.2	Πράξη 2.1.2.1: Παρεμβάσεις ανάπτυξης τουριστικών υποδομών (Ανοικτή θεατρική σκηνή στην παραλία και ανάπτυξη κωπηλατικού κέντρου στην λίμνη Κυπαρισσίων)	1.000.000,00 €	ΕΤΠΑ	Πόροι για ΟΧΕ - Πελοπόννησος 2021-2027	5. ii	165
			Πράξη 2.1.2.2: Υποστήριξη, παρακολούθηση πορείας υλοποίησης, προβολής, δημοσιότητας κάλυψης αναγκών Τοπικής και Περιφερειακής Ομάδας της Στρατηγικής ΟΧΕ	147.058,75 €	ΕΤΠΑ	Πόροι για ΟΧΕ - Πελοπόννησος 2021-2027	5. ii	169
			Πράξη 2.1.2.3: Αρχαιολογικό Μουσείο	6.000.000,00 €	-	Π.Δ.Α.Μ.	-	-
			Πράξη 2.1.2.4: Αποκατάσταση και ανάδειξη Αρχαίου Θεάτρου Μεγαλόπολης	1.500.000,00 €	-	Π.Δ.Α.Μ.	-	-
			Πράξη 2.1.2.5: Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου παλαιοντολογικού Μουσείου	500.000,00 €	-	Άλλοι πόροι	-	-
			Πράξη 2.1.2.6:	500.000,00 €	-	Άλλοι πόροι	-	-

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ	Π/Υ (€) (Δημόσια Δαπάνη)	ΤΑΜΕΙΟ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ		ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΕΔΙΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
						Πρόγραμμα / Πηγή Χρηματοδότησης	Ειδικός Στόχος Προγράμματος	
			Αναβάθμιση υποδομών μηχανοκίνητου εξοπλισμού (Motocross)					
				10.398.039,17 €				
3	3.1	3.1.1	Πράξη 3.1.1.1: Επιχειρηματικό Πάρκο Μεγαλόπολης	-	-	Π.Δ.Α.Μ.	-	-
			Πράξη 3.1.1.2: Κόμβος Βιοοικονομίας	-	-	Π.Δ.Α.Μ.	-	-
				-				
4	4.1	4.1.1	Πράξη 4.1.1.1: Κινητές Μονάδες Πρόληψης & Προαγωγής Δημόσιας Υγείας - Πρόληψη Καρδιαγγειακών Νοσημάτων Εγκεφαλικών Επεισοδίων, Άνοιξας και άλλων Παθήσεων του πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης όπως στοματικής υγείας, παχυσαρκίας, σακχαρώδη διαβήτη, υπέρτασης, αρρυθμιών, σκελετικής υγείας, οστεοπόρωσης χρόνιας αποφρακτικής	1.150.000,00 €	ΕΚΤ+	Πόροι για ΟΧΕ - Πελοπόννησος 2021-2027	4.ια	160

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ	Π/Υ (€) (Δημόσια Δαπάνη)	ΤΑΜΕΙΟ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ		ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΕΔΙΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
						Πρόγραμμα / Πηγή Χρηματοδότησης	Ειδικός Στόχος Προγράμματος	
			πνευμονοπάθειας (Χ.Α.Π).					
			Πράξη 4.1.1.2: Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες Ανοιχτής Φροντίδας, Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής & Κοινωνικής Ένταξης	1.150.000,00 €	ΕΚΤ+	Πόροι για ΟΧΕ - Πελοπόννησος 2021-2027	4.ια	159, 160
			Πράξη 4.1.1.3: ΚΗΦΗ - Κέντρο ημερήσιας φιλοξενίας ηλικιωμένων	800.000,00 €	-	Άλλοι πόροι	-	-
			Πράξη 4.1.1.4: Κέντρο Κοινότητας Δήμου Μεγαλόπολης	-	-	Άλλοι πόροι	-	-
			Πράξη 4.1.1.5: Στήριξη της απασχόλησης μέσω προώθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας	300.000,00 €	-	Άλλοι πόροι	-	-
			Πράξη 4.1.1.6: Δράσεις Youth - θερινό πανεπιστήμιο και εκπαιδευτικές εβδομάδες	300.000,00 €	-	Άλλοι πόροι	-	-
			Πράξη 4.1.1.7: Πράσινο	-	-	Π.Δ.Α.Μ.	-	-

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ	Π/Υ (€) (Δημόσια Δαπάνη)	ΤΑΜΕΙΟ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ		ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΕΔΙΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
						Πρόγραμμα / Πηγή Χρηματοδότησης	Ειδικός Στόχος Προγράμματος	
			Σχολείο (του ΟΑΕΔ)					
				3.700.000,00 €				
ΣΥΝΟΛΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ από πόρους «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 21-27				11.300.000,00 €				
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ – ΟΛΕΣ ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ				23.000.000,00 €				
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΑΛΛΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ				11.700.000,00 €				
				5.401.960,83 €				
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ				65,1% του συνολικού Π/Υ του Ειδικού Στόχου 5.ii του Προγράμματος Πελοποννήσου 21-27				

Αιτιολόγηση της ανάγκης για συμπληρωματική χρηματοδότηση από άλλα Προγράμματα - Πηγές Χρηματοδότησης

Για Δράσεις, όπως η 1.1.1, 2.1.2, 3.1.1 και 4.1.1, επισημαίνεται η ανάγκη για συμπληρωματική χρηματοδότηση από προγράμματα εκτός του προγράμματος «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027, όπως το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ) 2021-2027, το Πράσινο Ταμείο και άλλοι πόροι, ώστε να καλυφθούν το σύνολο των αναγκών της περιοχής και να ενισχυθεί ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της Στρατηγικής.

7. ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

7.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

Το Κεφάλαιο αυτό περιγράφει συνοπτικά τη διοικητική οργάνωση του φορέα που προτείνεται ως Χωρική Αρχή. Ειδικότερα, αναλύεται η διοίκηση, η διάρθρωση, το αντικείμενο και η στελέχωση των υπηρεσιών του.

Για την υλοποίηση της ΟΧΕ Μεγαλόπολης της ΠΠ 2021-2027 ως Χωρική Αρχή ορίζεται ο Δήμος Μεγαλόπολης. Οι αρμοδιότητες του αναφορικά με την εκπόνηση Στρατηγικής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης, καθώς και το περιεχόμενο αυτής σε επίπεδο δράσεων και έργων απορρέουν από τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463/2006-Β.3.π1) και από το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» (Ν.3852/2010-Β3.π2). Η διάρθρωση των υπηρεσιών του Δήμου, το οργανόγραμμα και οι αρμοδιότητες κάθε οργανικής μονάδας περιγράφονται αναλυτικά στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας τους. Η διάρθρωση των υπηρεσιών του Δήμου, το οργανόγραμμα και οι αρμοδιότητες κάθε οργανικής μονάδας περιγράφονται αναλυτικά στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου. Αναλυτικά το αντικείμενο και η στελέχωση των υπηρεσιών του Δήμου περιγράφονται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Μεγαλόπολης. Κατ' εφαρμογή των κείμενων διατάξεων, καθότι στον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) του Δήμου Μεγαλόπολης, ο οποίος ψηφίστηκε με τη υπ' αριθμ. 228/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Μεγαλόπολης και εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 5113/10-08-2011 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 1940/τ. Β'/31-08-2011. Να σημειωθεί πως με την Απόφαση με ΑΔΑ: 6Δ76ΩΛ8-56Κ του Δημάρχου, συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας για την τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου.

Ο Δήμος διοικείται από το Δημοτικό Συμβούλιο, την Οικονομική Επιτροπή, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, την Εκτελεστική Επιτροπή και το Δήμαρχο⁷⁶. Οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις. Όργανα διοίκησης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, των Δημοτικών Κοινοτήτων και των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου είναι, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, το Συμβούλιο και ο Πρόεδρος του συμβουλίου της Δημοτικής Κοινότητας ή το Συμβούλιο και ο Πρόεδρος του συμβουλίου της Τοπικής Κοινότητας (ή ο Εκπρόσωπος της Τοπικής Κοινότητας) αντίστοιχα. Οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις. Ο Δήμαρχος υποστηρίζεται στα διοικητικά του καθήκοντά του από τον Γενικό Γραμματέα, ο οποίος υλοποιεί τις αρμοδιότητες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος με απόφασή του. Οι αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνουν ιδίως την εποπτεία και τον έλεγχο των δημοτικών υπηρεσιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των περιοδικών στόχων και προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου. Το Δήμαρχο

⁷⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 26 του ν.5056/23 (ΦΕΚ 163/Α'/06.10.2023): "1.Από την αυτοδιοικητική περίοδο που άρχεται την 1η.1.2024, η οικονομική επιτροπή, η επιτροπή ποιότητας ζωής και η εκτελεστική επιτροπή των Δήμων καταργούνται και τις αρμοδιότητές τους ασκεί η δημοτική επιτροπή που συγκροτείται και εκλέγεται με βάση το άρθρο 8 του Ν. 5056/2023. Σε Δήμους με πληθυσμό κάτω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, όπως ο Δήμος Μεγαλόπολης, στους οποίους οι αρμοδιότητες της επιτροπής ποιότητας ζωής ασκούνται από το δημοτικό συμβούλιο, από την αυτοδιοικητική περίοδο που άρχεται την 1η.1.2024, ασκούνται από τη δημοτική επιτροπή.

επικουρούν οι Αντιδήμαρχοι, που ορίζει ο Δήμαρχος, και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην (π.χ. άσκηση εποπτείας συγκεκριμένων δημοτικών υπηρεσιών) και κατά τόπο (εποπτεία αποκεντρωμένων υπηρεσιών και ζητημάτων που αφορούν συγκεκριμένες ΔΕ).

Στο Γενικό Διευθυντή υπάγονται οι Διευθύνσεις του Δήμου με τις οποίες συνεργάζεται και συντονίζει τις ενέργειές τους. Όλες οι υπηρεσίες του Δήμου συνεργάζονται με τη αντίστοιχη Διεύθυνση Προγραμματισμού κατά το σχεδιασμό και την παρακολούθηση εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, των ετησίων προγραμμάτων και γενικά των προγραμμάτων δράσης του Δήμου. Όλες οι κεντρικές υπηρεσίες του Δήμου συνεργάζονται με τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες και τα Αυτοτελή Γραφεία ΚΕΠ προκειμένου αυτά (α) να ενημερώνουν και να πληροφορούν τους πολίτες για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων σχετικών με τις κεντρικές δημοτικές υπηρεσίες, (β) να παραλαμβάνουν αιτήσεις πολιτών για τη διεκπεραίωση υποθέσεών τους από τις κεντρικές υπηρεσίες και να διαβιβάζουν πλήρεις τους φακέλους των υποθέσεων των πολιτών στην αρμόδια για τη διεκπεραίωσή τους δημοτική υπηρεσία και (γ) να παραλαμβάνουν από τις αρμόδιες κεντρικές υπηρεσίες τα τελικά έγγραφα που έχουν ζητηθεί από τους πολίτες και να μεριμνούν για την παράδοσή τους στους πολίτες.

Οι αρμοδιότητες των επί μέρους οργανικών μονάδων και των Προϊσταμένων τους θεωρούνται ως η γενική περιγραφή του ρόλου τους και αποτελούν το βασικό πλαίσιο λειτουργίας τους. Λεπτομερέστερες περιγραφές αρμοδιοτήτων, μπορούν να γίνουν με τη σύνταξη κανονισμών ή εγχειριδίων λειτουργίας των διοικητικών μονάδων, στο πλαίσιο της πιστοποίησης των κρίσιμων διαδικασιών μεταξύ όλων των υπηρεσιών του Δήμου. Ο λεπτομερής τρόπος λειτουργίας της κάθε μονάδας, η διάρθρωση των Τμημάτων, οι θέσεις εργασίας της κάθε οργανικής μονάδας, οι περιγραφές καθηκόντων, καθώς και οι διαδικασίες διοίκησης και λειτουργίας της μονάδας, ορίζονται με αποφάσεις του Δημάρχου ή καθορίζονται με ειδικούς κανονισμούς λειτουργίας που συντάσσονται με απόφαση του Δημάρχου μετά από εισήγηση των αρμόδιων Προϊσταμένων.

Η διοικητική οργάνωση του Δήμου Μεγαλόπολης αναπτύσσεται σύμφωνα με τη νομοθεσία και τις τοπικές ανάγκες της περιοχής. Η διοικητική οργάνωση του Δήμου Μεγαλόπολης αποτελείται από τις εξής αρμόδιες θέσεις και επιτροπές:

- Δήμαρχος
- Αντιδήμαρχοι
- Δημοτικό Συμβούλιο
- Οικονομική Επιτροπή
- Επιτροπή Ποιότητας Ζωής
- Εκτελεστική Επιτροπή
- Επιτροπή Διαβούλευσης
- Συμβούλια Κοινοτήτων
- Γενικός Γραμματέας

Πιο αναλυτικά:

Οικονομική Επιτροπή

Όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του Δήμου. Ειδικότερα, έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α)** συντάσσει τον προϋπολογισμό του Δήμου,
- β)** ελέγχει την υλοποίηση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του Δήμου. Η έκθεση αυτή στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του Δήμου,
- γ)** προελέγχει τον απολογισμό,
- δ)** αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, εκτός από εκείνες που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις αποφασίζει το δημοτικό συμβούλιο, καθώς επίσης αποφασίζει αιτιολογημένα και για τις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις,
- ε)** καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να συγκροτεί επιτροπές, από μέλη της, δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστήμονες,
- στ)** μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και εισηγείται σχετικά στο δημοτικό συμβούλιο,
- ζ)** εισηγείται προς το δημοτικό συμβούλιο την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών,
- η)** αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών,
- θ)** εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο ετήσιο σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας του Δήμου. Παρακολουθεί την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου και ενημερώνει το δημοτικό συμβούλιο,
- ι)** αποφασίζει για ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης,
- ια)** εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του Δήμου, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 73 παρ.1Β ν) και παρακολουθεί την υλοποίησή τους,
- ιβ)** αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές,
- ιγ)** αποφασίζει για την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων,
- ιδ)** αποφασίζει για το δικαστικό συμβιβασμό και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο για τον εξώδικο συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο μέχρι ποσού τριάντα χιλιάδων (30.000) €,
- ιε)** αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους Δήμους, είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια.

Μπορεί, επίσης, να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνο εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφασή της είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του Δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 281 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

Συνιστάται σε Δήμους άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, είναι αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο άσκησης των σχετικών με την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την πολεοδομία και την προστασία του περιβάλλοντος αρμοδιοτήτων του Δήμου. Κατά την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων της λαμβάνει ειδική μέριμνα για το σχεδιασμό δράσεων που αποβλέπουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και εν γένει την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες.

Εκτελεστική Επιτροπή

Η εκτελεστική επιτροπή ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α)** Παρακολουθεί την εκτέλεση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου.
- β)** Συντονίζει την κατάρτιση και παρακολουθεί την εκτέλεση του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο.
- γ)** Καταρτίζει και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το τεχνικό πρόγραμμα του Δήμου και έχει την ευθύνη της υλοποίησής του.
- δ)** Συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του Δήμου στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού και το ετήσιο πρόγραμμα δράσης προς την οικονομική επιτροπή.
- ε)** Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.
- στ)** Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια: i) Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, ii) Κανονισμού μέτρησης και αξιολόγησης της απόδοσης των δημοτικών υπηρεσιών κατά την ισχύουσα νομοθεσία.
- ζ)** Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το Σχέδιο Χάρτας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων δημοτών και κατοίκων και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση του Οδηγού του Δημότη, στον οποίο περιγράφονται οι διαδικασίες, οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών του Δήμου σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.
- η)** Εισηγείται το σχέδιο του κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών και του κανονισμού διαβούλευσης.
- θ)** Εισηγείται τα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών, σε εναρμόνιση με τα αντίστοιχα σχέδια της Περιφέρειας και του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.
- ι)** Παρακολουθεί, αξιολογεί και συντονίζει τη δράση των νομικών προσώπων και υπηρεσιών του Δήμου και ενημερώνει σχετικά το δημοτικό συμβούλιο.

Επιτροπή Διαβούλευσης

1. Στους Δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους συγκροτείται, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του και εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών, δημοτική επιτροπή διαβούλευσης ως όργανο με συμβουλευτικές αρμοδιότητες. Η διάρκεια της θητείας της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης δεν υπερβαίνει τα δύομιση έτη. Δημοτική επιτροπή διαβούλευσης μπορεί να συγκροτηθεί και σε μικρότερους Δήμους, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης αποτελείται από εκπροσώπους των φορέων της τοπικής κοινωνίας, όπως:

α) των τοπικών εμπορικών και επαγγελματικών συλλόγων και οργανώσεων

β) των επιστημονικών συλλόγων και φορέων

γ) των τοπικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών

δ) των εργαζομένων στο Δήμο και τα νομικά του πρόσωπα

ε) των ενώσεων και συλλόγων γονέων

στ) των αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων και φορέων

ζ) των εθελοντικών οργανώσεων και κινήσεων πολιτών

η) άλλων οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών

θ) εκπρόσωποι των τοπικών συμβουλίων νέων και

ι) δημότες

7.1.1 Αρμοδιότητες Δημοτικής Επιτροπής

Από την αυτοδιοικητική περίοδο που άρχεται την 1.1.2024, όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά ή παραπομπή στην Οικονομική Επιτροπή, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής και την Εκτελεστική Επιτροπή των Δήμων, καθώς και στις αρμοδιότητες αυτών, εφεξής νοείται η Δημοτική Επιτροπή, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες αυτές (άρθρο 74Α παρ. 1 του Ν.3852/10, όπως προστέθηκε από το άρθρο 9 του Ν.5056/23) (ΥΠ.ΕΣ. εγκ.1237/94548/06.11.2023).

7.2 ΠΡΟΤΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Η συγκεκριμένη Ενότητα αφορά στην τεκμηρίωση των διαδικασιών που θα εφαρμόσει και στις υπηρεσίες/στελέχη που θα εμπλέξει η Χωρική Αρχή στο σχεδιασμό και την παρακολούθηση υλοποίησης της ΟΧΕ. Ειδικότερα, αφορά στον τρόπο οργάνωσης των λειτουργιών, στη διάταξη των υπηρεσιών και στην εσωτερική κατανομή εργασιών, στις προβλέψεις για την επαρκή στελέχωση και τον τρόπο κάλυψης όλων των αναγκών που σχετίζονται με τις λειτουργίες Διακυβέρνησης της Στρατηγικής, σχετικά με το σχεδιασμό, την παρακολούθηση και το συντονισμό της προτεινόμενης Στρατηγικής.

7.2.1 Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης σε Επίπεδο Χωρικής Αρχής

Η αποτελεσματικότητα των στρατηγικών ΟΧΕ και ΟΧΕ/ΒΑΑ συνδέεται στενά με τη διακυβέρνηση και την παρακολούθηση. Η αποτελεσματική χωρική διακυβέρνηση πρέπει να είναι δημοκρατική, διαφανής και χωρίς αποκλεισμούς, μακροπρόθεσμη και ολοκληρωμένη, πολυμερής και πολυεπίπεδη, εδαφική, ικανή και στο πνεύμα της ψηφιακής εποχής. Συνδέεται με τρεις κεντρικές συνιστώσες της διαδικασίας των ΟΧΕ, παρέχοντας προτάσεις για την αντιμετώπιση των κύριων συναφών ζητημάτων που διακυβεύονται. Οι τρεις αυτές συνιστώσες είναι:

- Η πολυεπίπεδη, αναφερόμενη στο συντονισμό και την ευθυγράμμιση των δράσεων (παρεμβάσεων) μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης
- Η πολυμερής, που προσεγγίζει και περιλαμβάνει όλους τους σχετικούς παράγοντες καθ' όλη τη διάρκεια των Στρατηγικών
- Η από τη βάση προς την κορυφή συμμετοχική, που χρησιμοποιεί πρωτοβουλίες υπό την ηγεσία της κοινότητας για την ενθάρρυνση της συμμετοχής και της ανταπόκρισης των τοπικών φορέων

Η ανάγκη συγκρότησης ειδικών ομάδων για τη διακυβέρνηση των Στρατηγικών αναδείχτηκε κατά την αποτίμηση της εφαρμογής των χωρικών εργαλείων που ολοκληρώθηκε το 2014-2020. Η αποτίμηση αυτή ανέδειξε ότι τα κενά στη διακυβέρνηση και τη συστηματοποίηση της εμπλοκής των τοπικών φορέων στις διαδικασίες σχεδιασμού και παρακολούθησης δημιουργούν μεταξύ άλλων εμπόδια και επιβραδύνουν την υλοποίηση των έργων. Αποτέλεσμα αυτού είναι η χαμηλή απόδοση των Χωρικών Στρατηγικών στην Ελλάδα, η οποία σε πολύ λίγες περιπτώσεις κατόρθωσε να υλοποιηθεί ολοκληρωμένα και συνεκτικά κατά την ΠΠ 2014-2020.

Οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων στα Χωρικά Εργαλεία Φορέων Διακυβέρνησης για την περίοδο 2021-2027 και ο καταμερισμός τους αποτελούν μια εξέλιξη της εμπειρίας της ΠΠ 2014-2020 και στηρίζονται στις διατάξεις του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων των Ταμείων (ΚΚΔ 1060/2021), όπως έχουν εξειδικευτεί από το Εθνικό Πλαίσιο (Ν.4914/2022).

Η εγκύκλιος της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ) εισάγει το πλαίσιο λειτουργίας των Ομάδων που υποστηρίζουν την υλοποίηση. Σε τοπικό επίπεδο, η Ομάδα Διακυβέρνησης καλείται να ενισχύσει το σύστημα διακυβέρνησης των Στρατηγικών προκειμένου να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες που εντοπίστηκαν την περίοδο 2014-2020 (σύμφωνα με τη σχετική εμπειρογνωμοσύνη) και οι οποίες αποτέλεσαν έναν από τους κυριότερους λόγους, τόσο της μικρής υλοποίησης των ΟΧΕ και ΟΧΕ/ ΒΑΑ, όσο και της ακόμα μικρότερης αναγνώρισής τους από τις τοπικές κοινότητες.

Με Πρόσκληση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ) του ΠΕΠ «Πελοποννήσου» 2021 – 2027 θα κληθεί η Χωρική Αρχή του Δήμου, ως υπεύθυνη για την υλοποίηση της Στρατηγικής ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης, με αξιοποίηση της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης στην Πελοπόννησο να υποβάλει πρόταση για Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση στο πλαίσιο της εφαρμογής της Προτεραιότητας 6 του ΕΠ «Πελοπόννησος» 2021-2027.

Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. πρωτοκόλλου **11921/15-1-2024** έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (Ε.Υ.Δ.) του Προγράμματος «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ», η Χωρική Αρχή του Δήμου

Μεγαλόπολης κλήθηκε να συγκροτήσει την Τοπική Ομάδα Υποστήριξης της ΟΧΕ Μεγαλόπολης, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 2021 – 2027».

Σύμφωνα με την υπ' αριθμόν **72/2024** Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Μεγαλόπολης (ΑΔΑ: Ψ8ΤΕΩΛ8-337), με θέμα: «Σύσταση της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης για την ΟΧΕ Μεγαλόπολης της Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027», στους στόχους της χωρικής στρατηγικής κάθε περιοχής περιλαμβάνονται η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης και απασχόλησης, η με κοινωνικούς όρους βελτίωση της καθημερινής ζωής των πολιτών και η διατήρηση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, με βάση την αειφόρο προσέγγιση της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Αντικείμενο της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης αποτελούν τα παρακάτω:

- Συντονίζει τον σχεδιασμό και τη διαβούλευση Στρατηγικής και τη διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς και την τοπική κοινωνία.
- Διαμορφώνει το Σχέδιο Δράσης για την Ωρίμανση των έργων και την υλοποίηση της Στρατηγικής.
- Παρακολουθεί την πορεία ωρίμανσης και υλοποίησης των πράξεων της Στρατηγικής.
- Επιλύει προβλήματα κατά την πορεία υλοποίησης.
- Ενημερώνει την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (Ε.Υ.Δ.) και την Περιφερειακή Ομάδα.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στη με **ΑΠ 124143/ΕΥΣΣΑ/21.12.2022** εγκύκλιο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για τις «Κατευθύνσεις για την επιλογή και το σχεδιασμό των στρατηγικών στο πλαίσιο των ΟΧΕ-BAA και ΤΑΠΤΟΚ», η εν λόγω Ομάδα δύναται να αποτελείται από:

- Στελέχη των αρμόδιων Χωρικών Αρχών που αποδεδειγμένα διαθέτουν την απαιτούμενη εμπειρία και τεχνογνωσία στο σχεδιασμό και υλοποίηση των χωρικών στρατηγικών και πράξεων.
- Εκπροσώπους φορέων που μετέχουν στο σχήμα υποβολής του φορέα και που αποδεδειγμένα διαθέτουν την απαιτούμενη εμπειρία και τεχνογνωσία στο σχεδιασμό και υλοποίηση των χωρικών στρατηγικών και πράξεων.
- Εξωτερικούς Εμπειρογνώμονες.

Η Συνεκτική Ομάδα σε επίπεδο Χωρικών Αρχών ανά ΟΧΕ, όφειλε να έχει συγκροτηθεί από τις αρμόδιες Χωρικές Αρχές πριν την έγκριση της Στρατηγικής, το οποίο και πραγματοποιήθηκε όπως αναλύεται παρακάτω, έτσι ώστε να αποτελεί τμήμα της Απόφασης Έγκρισης της Στρατηγικής από την ΕΥΔ του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027.

Με βάση τα ανωτέρω, η Χωρική Αρχή του Δήμου Μεγαλόπολης, αποφάσισε και ενέκρινε τη συγκρότηση Συνεκτικής Ομάδας σε επίπεδο Χωρικής Αρχής με σκοπό τη Διακυβέρνηση της ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης για την περίοδο 2021-2027, η οποία όπως αναφέρεται παραπάνω, όφειλε να αποτελείται από τους/τις κάτωθι:

- Στελέχη της Χωρικής Αρχής
- Εκπροσώπους φορέων που μετέχουν στο σχήμα υποβολής

- Εξωτερικούς εμπειρογνώμονες

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης θα πρέπει να λειτουργεί σε συνέργεια και διαρκή συνεργασία με τις μονάδες διοίκησης και υλοποίησης του Εδαφικού Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης του Δήμου Μεγαλόπολης.

Με βάση τα ανωτέρω, σύμφωνα με την υπ' αριθμόν **72/2024** Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Μεγαλόπολης (ΑΔΑ: Ψ8ΤΕΩΛ8-337)⁷⁷ (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι), με θέμα: «Σύσταση της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης για την ΟΧΕ Μεγαλόπολης της Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027», η οποία αποτελεί απόσπασμα από το Πρακτικό της αριθμ. 5/2024 συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου που έλαβε χώρα την 23^η Φεβρουαρίου, 2024, εγκρίθηκε η σύσταση Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης των Στρατηγικών Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) Δήμου Μεγαλόπολης με τους / τις κάτωθι:

1. **Ταμπακόπουλος Φίλιππος**, Δημοτικός Σύμβουλος, με αναπληρωτή του τον Δημοτικό Σύμβουλο **Μπελιά Νικόλαο**.
2. **Καράμπελα Δήμητρα**, δημοτική υπάλληλος, ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών, με αναπληρωτή της το δημοτικό υπάλληλο **Κρόκο Γεώργιο**, ΤΕ Πολιτικών Μηχανικών.
3. **Τσίρη Χριστίνα**, δημοτική υπάλληλος, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού με αναπληρώτριά της τη δημοτική υπάλληλο **Παπαδοπούλου Δήμητρα**, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.
4. **Μπερέτσος Μαρίνης**, Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας «Αναπτυξιακή Πάρνωνα Ανώνυμη Εταιρεία - Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Πάρνωνας α.ε.)», Δασολόγος Α.Π.Θ., με αναπληρώτριά του την **Μπάρλα Ευαγγελία**, Μηχανικός Περιβάλλοντος MSc, Πρ. Τμήματος Ακίνητης Περιουσίας ΟΤΑ.
5. **Μπουκιάς Φώτιος**, Διπλωματούχος ΕΜΠ, εμπειρογνώμονας, με αναπληρωτή του τον **Κακκαβά Πολύβιο**, Πτυχιούχος Πολιτικός Μηχανικός, εμπειρογνώμονας.

Ως **Πρόεδρος** της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης των Στρατηγικών Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) Δήμου Μεγαλόπολης, ορίζεται ο κ. **Φώτιος Μπουκιάς**.

Επιπλέον, ως **μέλος**, στην **Περιφερειακή Ομάδα Υποστήριξης της Διακυβέρνησης** των Στρατηγικών Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ), που έχει σκοπό την καλύτερη συνεργασία και τον συντονισμό των Ομάδων που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα, ορίζεται ο Πρόεδρος της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης ΟΧΕ Μεγαλόπολης κ. **Φώτιος Μπουκιάς**.

7.2.2 Εκπόνηση Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) επιδιώκει την ανοιχτή επικοινωνία και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ του Δήμου, της Περιφερειακής Αρχής και των υπηρεσιών της ΕΥΔ του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027, όπως και των Δικαιούχων των δράσεων/πράξεων που συνθέτουν τη Στρατηγική ΟΧΕ, με στόχο την πλήρη επίτευξη των στόχων της.

⁷⁷ Απόσπασμα από το Πρακτικό της αριθμ. 5/2024 συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Μεγαλόπολης.

Οι κύριοι άξονες της Στρατηγικής που εφαρμόζει η Συνεκτική Ομάδα είναι οι εξής:

- **Συνεργασία.** Υποστηρίζει τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος εργασίας όπου οι συμμετέχοντες μοιράζονται τις διαθέσιμες πληροφορίες και συνεργάζονται για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής ΟΧΕ.
- **Ανοικτή Επικοινωνία.** Δημιουργεί σαφείς διαύλους επικοινωνίας, διασφαλίζοντας ότι όλα τα μέλη είναι ενημερωμένα για την πρόοδο της Στρατηγικής. Αυτό περιλαμβάνει την οργάνωση τακτικών συναντήσεων και την προώθηση εργαλείων για συζήτηση και σχόλια. Επιπλέον, προβλέπει για την κυκλοφορία αναφορών προόδου για την πορεία υλοποίησης της Στρατηγικής προς όλα εμπλεκόμενα μέρη. Για το σκοπό αυτό αξιοποιούνται ψηφιακά εργαλεία, όπως email, λογισμικό διαχείρισης έργου ή ψηφιακές πλατφόρμες επικοινωνίας.
- **Αξιολόγηση.** Η υλοποίηση της Στρατηγικής αξιολογείται τακτικά, ώστε να διασφαλίζεται ότι ακολουθεί τους εγκεκριμένους ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους. Κεντρικό σημείο της αξιολόγησης αποτελεί η έγκαιρη διαπίστωση τυχόν προβλημάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν.
- **Διαχείριση Κινδύνων.** Επεξεργάζεται, επικαιροποιεί και εξειδικεύει το εγκεκριμένο Σύστημα Διαχείρισης Κινδύνων.
- **Υποστήριξη Δικαιούχων.** Η Συνεκτική Ομάδα αναπτύσσει στρατηγικές για να υποστηρίξει και να βελτιώσει τη διαχειριστική ικανότητα και αποτελεσματικότητα των Δικαιούχων όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο και εφικτό.
- **Διαχείριση συγκρούσεων.** Διαχειρίζεται αποτελεσματικά τις συγκρούσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, με τρόπο που να προωθεί αποδοτικά και δίκαια την υλοποίηση της Στρατηγικής.
- **Ευελιξία.** Η Συνεκτική Ομάδα είναι προετοιμασμένη να τροποποιήσει την εγκεκριμένη Στρατηγική ΟΧΕ, εφόσον οι συνθήκες στο εξωτερικό/εσωτερικό περιβάλλον αλλάζουν, βάσει και της πορείας υλοποίησης και των αποτελεσμάτων της εν εξελίξει διαβούλευσης.

Ειδικότερα, η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) κατά τη φάση σχεδιασμού της Στρατηγικής παρέχει και τις παρακάτω υποστηρικτικές ενέργειες:

- Παροχή κατευθύνσεων προς τη Χωρική Αρχή για θέματα που αφορούν τον προσδιορισμό της Περιοχής Παρέμβασης, το μείγμα των προβλεπόμενων δράσεων, τη στοχοθεσία και το χρονο-προγραμματισμό.
- Διασφάλιση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών και της τοπικής κοινωνίας, τόσο στις διαδικασίες σχεδιασμού, όσο και στις προβλεπόμενες διαδικασίες υλοποίησης.
- Συντονισμό σε τοπικό επίπεδο με άλλες χωρικές στρατηγικές που υλοποιούνται με γεωγραφική επικάλυψη ή στην περιοχή άμεσης επιρροής.

Επιπλέον, η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) συνδράμει στην επίτευξη της υλοποίησης των έργων της Στρατηγικής μέσα από την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της Χωρικής Αρχής και των Δικαιούχων, την καθοδήγησή τους και την παροχή τεχνογνωσίας και εμπειρίας.

Η επίσπευση και ο συντονισμός της υλοποίησης του συνόλου της Στρατηγικής σχετίζεται με την παρακολούθηση και την καλή γνώση των ζητημάτων και των κινδύνων που αντιμετωπίζει συνολικά το Σχέδιο, αλλά και χωριστά το κάθε έργο, καθώς και των δυνατοτήτων παρέμβασης και αντιμετώπισης αυτών.

7.2.3 Παρακολούθηση Υλοποίησης Πράξεων

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) συνεργάζεται με τη Χωρική Αρχή και τις υπηρεσίες της ΕΥΔ του ΠεΠ για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής και των Πράξεων του Σχεδίου Δράσης. Ειδικότερα:

- Συμβάλλει στην καταλληλότητα και την εγκυρότητα του προτεινόμενου συστήματος δεικτών και διατυπώνει απόψεις προς το Χωρικό Φορέα για βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης.
- Υποστηρίζει το Χωρικό Φορέα στη διασφάλιση στοιχείων που εξυπηρετούν το βέλτιστο σχεδιασμό (evidence based).
- Διαμεσολαβεί στις σχετικές υπηρεσίες των δικαιούχων και των ωφελούμενων για τη συλλογή ποσοτικής και ποιοτικής πληροφορίας που θα αξιοποιηθεί για την παρακολούθηση (εκτός δεδομένων ΟΠΣ που παραλαμβάνει από την Περιφερειακή Ομάδα ή απευθείας από την ΕΥΔ).
- Τα μέλη δύναται να παρέχουν ποσοτική και ποιοτική πληροφόρηση σχετικά με τον τομέα αναφοράς τους.
- Κινητοποιεί στο μέτρο του εφικτού την Κοινωνία των Πολιτών και την τοπική κοινωνία και διασφαλίζει τη συμμετοχή τους σε όλο το φάσμα του σχεδιασμού, υλοποίησης και παρακολούθησης της Στρατηγικής. Δύναται να καταστρώσει Τοπικό Σχέδιο Δράσης για την κινητοποίηση των τοπικών φορέων και των πολιτών στην περιοχή της ΟΧΕ.
- Αποτελεί το σημείο επαφής (focal point) σε τοπικό επίπεδο.
- Παρακολουθεί την εξέλιξη της Στρατηγικής καθ' όλη τη διάρκεια και όπου απαιτείται διαμορφώνει προτάσεις προς τη Χωρική Αρχή για την προσαρμογή της Στρατηγικής ή / και τη λήψη μέτρων επίσπευσης.

Οι βασικές διαδικασίες για την παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής της Στρατηγικής ΟΧΕ βασίζονται σε ένα σύστημα ενημέρωσης και επικοινωνίας του Φορέα Στρατηγικής με τους εμπλεκόμενους στην υλοποίηση φορείς.

Πέραν αυτών, στην παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης της Στρατηγικής προβλέπεται η συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων στη διαβούλευση φορέων. Στους εν λόγω φορείς ενδεικτικά περιλαμβάνονται:

- Δημοτικές επιχειρήσεις και φορείς
- Φορείς της Πανεπιστημιακής Κοινότητας
- Επιμελητήρια

- Επαγγελματικοί σύλλογοι
- Λοιποί φορείς (όπως πολιτιστικοί φορείς, αρχαιολογικές υπηρεσίες κλπ.)
- Πολίτες

Για το σκοπό αυτό, ο Δήμος Μεγαλόπολης προτείνεται να προβεί στις κάτωθι ενέργειες:

Ενέργειες ενημέρωσης

- Η ανάρτηση δελτίων τύπου και λοιπών ενημερώσεων - σχετικά με την εφαρμογή της Στρατηγικής ΟΧΕ στην ιστοσελίδα του Δήμου σε ειδικό χώρο που θα διαμορφωθεί για την ΟΧΕ.
- Η οργάνωση ετήσιων συναντήσεων με τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων και πολιτών όπου θα γίνεται ενημέρωση για την πορεία εφαρμογής της Στρατηγικής. Στις εν λόγω συναντήσεις οι συμμετέχοντες θα έχουν ενεργό συμμετοχή μέσω της διατύπωσης απόψεων, κατάθεσης προτάσεων, υποβολής ερωτημάτων κλπ.
- Ηλεκτρονική επικοινωνία με τους εμπλεκόμενους για θέματα που σχετίζονται με την ΟΧΕ

Αξιολόγηση Στρατηγικής

- Κατά το στάδιο της αξιολόγησης θα διαμορφωθεί κατάλληλη φόρμα/ερωτηματολόγιο που θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Δήμου στον ειδικό χώρο που θα έχει διαμορφωθεί για την ΟΧΕ και θα μπορούν να συμπληρώσουν οι ενδιαφερόμενοι φορείς και πολίτες. Τα στοιχεία που θα συλλεχθούν από την εν λόγω διαδικασία θα αξιοποιηθούν από τον Αξιολογητή για τη διατύπωση συμπερασμάτων και προτάσεων στο πλαίσιο της εφαρμογής της Στρατηγικής ΟΧΕ.
- Ενημέρωση των ενδιαφερομένων για τα ευρήματα και συμπεράσματα της αξιολόγησης

7.2.4 Διαδικασίες διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ανασχεδιασμού της Στρατηγικής

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) συνεργάζεται με τη Χωρική Αρχή και τις υπηρεσίες της ΕΥΔ του προγράμματος «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027 για τη διαχείριση, παρακολούθηση, αξιολόγηση και τον ανασχεδιασμό της Στρατηγικής ΟΧΕ.

Το Σχέδιο Δράσης αποτελεί τη βάση για την αποτελεσματική παρακολούθηση και υλοποίηση της Στρατηγικής. Αφετηρία του Σχεδίου Δράσης είναι η Στρατηγική και τροφοδοτείται περαιτέρω από τις Εκθέσεις Παρακολούθησης της Πορείας Υλοποίησης και περιεχόμενό του είναι οι προτάσεις ενεργειών ωρίμανσης και επίσπευσης της υλοποίησης των έργων στο πλαίσιο της Στρατηγικής. Η λογική του Σχεδίου Δράσης επικεντρώνεται στην επίλυση των προβλημάτων της Στρατηγικής. Για το λόγο αυτό, εστιάζει στη χαρτογράφηση του προβλήματος που έχει ανατρέψει τον αρχικό σχεδιασμό και την αποτύπωση μιας σαφούς στρατηγικής για την απεμπλοκή του.

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) συνδράμει στην επίσπευση της υλοποίησης των έργων της Στρατηγικής μέσα από την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της Χωρικής Αρχής και των Δικαιούχων, την καθοδήγησή τους και την παροχή τεχνογνωσίας και εμπειρίας.

Η επίσπευση και ο συντονισμός της υλοποίησης του συνόλου της Στρατηγικής σχετίζεται με την παρακολούθηση και την καλή γνώση των ζητημάτων και των κινδύνων που αντιμετωπίζει συνολικά το Σχέδιο, αλλά και χωριστά το κάθε έργο, καθώς και των δυνατοτήτων παρέμβασης και αντιμετώπισης αυτών. Για την άσκηση του ρόλου αυτού οφείλει να γνωρίζει το «χάρτη» εμπλεκόμενων φορέων στη διαχείριση, την υλοποίηση και την υποστήριξη της Στρατηγικής ΟΧΕ, περιλαμβανομένων και των φορέων και μέσων παροχής Τεχνικής Βοήθειας.

Στο πλαίσιο των τακτικών συναντήσεων της Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης:

(α) Αξιολογείται η πρόοδος της Στρατηγικής, ανά πράξη και συνολικά, με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης που παρουσιάστηκαν προηγούμενα σε συνδυασμό με το βαθμό επίτευξης των εγκεκριμένων επιμέρους ειδικών στόχων. Διαπιστώνονται τα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν.

(β) Χαρακτηρίζεται η πρόοδος της Στρατηγικής, ανά πράξη και συνολικά, είτε ως ικανοποιητική είτε ως χαμηλού ή υψηλού κινδύνου.

(γ) Όταν ο χαρακτηρισμός είναι χαμηλού κινδύνου, ενεργοποιείται από τη Χωρική Αρχή το εγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης κινδύνου που εξειδικεύεται ανά περίπτωση σε συνεργασία με τους Δικαιούχους και την ΕΥΔ.

(δ) Όταν ο χαρακτηρισμός αλλάξει σε υψηλού κινδύνου εφαρμόζεται το εξειδικευμένο σχέδιο διαχείρισης κινδύνου.

(ε) Η Χωρική Αρχή με την υποστήριξη της Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης εξασφαλίζει ότι η υλοποίηση των απαραίτητων ενεργειών είναι σύμφωνη με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου Συγχρηματοδοτούμενων Πράξεων 2021-2027, καθώς και με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζει κατά περίπτωση η Διαχειριστική Αρχή.

Για την τεκμηρίωση των θέσεων του, ο Φορέας μπορεί να επισυνάψει τα χρήσιμα κατά την κρίση του έγγραφα.

7.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται η διαδικασία της ανάλυσης κινδύνου που θα ακολουθηθεί κατά την εφαρμογή της Στρατηγικής ΟΧΕ. Η εν λόγω διαδικασία αποτελεί διακριτή ενέργεια στο πλαίσιο της παρακολούθησης της υλοποίησης της Στρατηγικής και στοχεύει στην έγκαιρη διάγνωση κινδύνων που μπορεί να εντοπιστούν, στη συστηματική καταγραφή δυσχερειών ή και προβλημάτων που παρουσιάζονται και στην ανάληψη μέτρων για την αντιμετώπιση αυτών.

Η διαδικασία της ανάλυσης κινδύνου θα βασιστεί στη μεθοδολογία «Διαχείριση κινδύνων (Risk Management)», η οποία περιλαμβάνει 4 βήματα, ως ακολούθως:

- **Βήμα 1^ο:** Αναγνώριση κινδύνων
- **Βήμα 2^ο:** Αξιολόγηση κινδύνων
- **Βήμα 3^ο:** Διαχείριση κινδύνων
- **Βήμα 4^ο:** Συστηματική επισκόπηση κινδύνων

Βήμα 1^ο: Αναγνώριση κινδύνων

Αφορά τον εντοπισμό των κινδύνων που αναδεικνύονται κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή της Στρατηγικής και στηρίζεται στην κατά το δυνατόν μεγαλύτερη ανάλυση των απαιτήσεων υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης και των επιμέρους παρεμβάσεων αυτού.

Για την αναγνώριση των κινδύνων:

- Γίνεται ανάλυση των απαιτήσεων των έργων της ΟΧΕ κατά το στάδιο σχεδιασμού τους (θεσμικό πλαίσιο, οικονομικοί πόροι, απαιτήσεις σε ανθρώπινο δυναμικό, περιβαλλοντικοί περιορισμοί, αδειοδοτήσεις/ λουπές εγκρίσεις που απαιτούνται και διάρκεια αυτών κλπ.).
- Λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία που θα συγκεντρώνονται από την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής
- Πραγματοποιούνται συναντήσεις εργασίας με στελέχη της Χωρικής Αρχής για την καταγραφή των απόψεών τους.

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας έχουν οριστικοποιηθεί οι βασικές κατηγορίες κινδύνων της Στρατηγικής.

Βήμα 2^ο: Αξιολόγηση κινδύνων

Στο στάδιο αυτό γίνεται αξιολόγηση της σοβαρότητας των κινδύνων που καταγράφηκαν, ως προς:

- Την πιθανότητα να εμφανιστούν (σχεδόν βέβαιο, σχετικά πιθανό, σχεδόν απίθανο).
- Το βαθμό επίδρασης που θα έχουν στην εφαρμογή της Στρατηγικής (χαμηλός, μεσαίος, υψηλός).

Για τη συστηματοποιημένη αποτύπωση των κινδύνων αναπτύσσεται ένας πίνακας, στον οποίο περιγράφεται το είδος των κινδύνων, η πιθανότητα εμφάνισής τους, ο βαθμός επίδρασης στους επιδιωκόμενους στόχους, καθώς και οι εμπλεκόμενοι φορείς για την παρακολούθησή τους.

Βήμα 3^ο: Διαχείριση κινδύνων

Το τρίτο βήμα αφορά τη διαχείριση των κινδύνων και περιλαμβάνει την ελαχιστοποίηση της πιθανότητας εμφάνισης ενός κινδύνου που έχει εντοπιστεί και τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων ενός κινδύνου στην περίπτωση που έχει ήδη παρουσιαστεί.

Ως εκ τούτου, οι ενέργειες που λαμβάνουν χώρα χαρακτηρίζονται ως:

- Προληπτικές ενέργειες, που έχουν στόχο να ελαχιστοποιήσουν ή και να εξαλείψουν την πιθανότητα εμφάνισης του κινδύνου, ή να ελαχιστοποιήσουν τη σοβαρότητά του.
- Ενέργειες αντιμετώπισης του κινδύνου, που πρέπει να εκτελεστούν εάν ο κίνδυνος τελικά εμφανιστεί.

Σε κάθε περίπτωση, οι ενέργειες που πρέπει να εκτελεστούν καταγράφονται αναλυτικά και για καθεμία από αυτές προσδιορίζονται:

- Οι εμπλεκόμενοι για την υλοποίησή της
- Οι αρμόδιοι για την παρακολούθησή της εκτέλεσή της.

- Ο χρόνος ολοκλήρωσης της ενέργειας.

Βήμα 4^ο: Συστηματική επισκόπηση κινδύνων

Το τέταρτο και τελευταίο βήμα της μεθοδολογίας περιλαμβάνει τη συστηματική παρακολούθηση όλων των δυνητικών κινδύνων που απορρέουν από την εφαρμογή της Στρατηγικής ΟΧΕ και παρέχει τη δυνατότητα έγκαιρης διάγνωσης και αντιμετώπισης προβλημάτων και αποκλίσεων από τον αρχικό στόχο. Αναφορικά με τη συχνότητα εκτέλεσης της εν λόγω διαδικασίας, θα γίνεται σε τακτική βάση, από την έναρξη εφαρμογής της Στρατηγικής και καθ' όλη τη διάρκειά της.

Στους πίνακες που ακολουθούν γίνεται αναγνώριση και ιεράρχηση των κινδύνων που μπορούν να παρουσιαστούν στο πλαίσιο της εφαρμογής της Στρατηγικής, καθώς και παρουσίαση του πλαισίου διαχείρισης των ενδεχόμενων αυτών κινδύνων.

Πίνακας 41. Αναγνώριση και Ιεράρχηση Κινδύνων.

ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΔΡΑΣΕΙΣ – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλός, Μεσαίος, Υψηλός)
Ωρίμανση Έργων	Καθυστερήσεις στα προπαρασκευαστικά στάδια για την υλοποίηση έργων (π.χ. τεχνικές μελέτες, αποφάσεις εγκρίσεων, αδειοδοτήσεις, τεύχη δημοπράτησης)	Ιδιαίτερα δράσεις που αφορούν ενεργειακές αναβαθμίσεις του κτιριακού αποθέματος του Δήμου	ΧΑΜΗΛΗ	Καθυστερήσεις στην ένταξη των έργων	ΧΑΜΗΛΗ	Μη δυνατότητα έγκαιρης έκδοσης απαιτούμενων αδειοδοτήσεων στον προκαθορισμένο χρόνο, όπως ορίζεται στην πρόσκληση.	ΧΑΜΗΛΟΣ
	Συχνές επανυποβολές Τεχνικών Δελτίων εκ μέρους των δικαιούχων μέχρι την ένταξη της πράξης	Όλες οι δράσεις	ΜΕΣΑΙΑ	Επίπτωση στον ετήσιο προγραμματισμό του, καθώς τίθενται συγκεκριμένοι ετήσιοι στόχοι ενεργοποίησης και απορρόφησης του ΠΕΠ	ΜΕΣΑΙΑ	Χαμηλός βαθμός ωριμότητας των πράξεων που υποβάλλονται	ΜΕΣΑΙΟΣ
Εκ πλήρωσης Απαιτήσεων Χρηματοδότησης	Χαμηλή απορροφησιμότητα των διαθέσιμων κονδυλίων	Όλες οι δράσεις και ιδιαιτέρως αυτές που αφορούν ενεργειακές αναβαθμίσεις και ανακαινίσεις κτιρίων και δημόσιων	ΧΑΜΗΛΗ	Ενδεχόμενες καθυστερήσεις στην έναρξη των προγραμματισμένων παρεμβάσεων	ΧΑΜΗΛΗ	Απλούστευση διαδικασιών	ΧΑΜΗΛΟΣ

ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΔΡΑΣΕΙΣ – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλός, Μεσαίος, Υψηλός)
		υποδομών					
	Μη ανταπόκριση με τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στη χρηματοδότηση του έργου	Όλες οι δράσεις και ιδιαιτέρως αυτές που αφορούν ενεργειακές αναβαθμίσεις και ανακαινίσεις κτιρίων	ΧΑΜΗΛΗ	Καθυστερήσεις στο χρονοπρογραμματισμό/ υλοποίηση των πράξεων	ΧΑΜΗΛΗ	Απλούστευση διαδικασιών	ΧΑΜΗΛΟΣ
Δημοπρατήσεις Έργων	Καθυστερήσεις στις δημοπρατήσεις των έργων	Μη ώριμες δράσεις, νέα σχεδιαζόμενα έργα/ πράξεις	ΜΕΣΑΙΑ	Καθυστέρηση υλοποίησης προγραμματισμένων δράσεων, Κίνδυνος μειωμένης απορρόφησης κονδυλίων από το Πρόγραμμα	ΜΕΣΑΙΑ	Ελλιπής προετοιμασία και προπαρασκευή τους πριν τη φάση της Δημοπράτησης, Σφάλματα του φορέα κατά την κατάρτιση της μελέτης και των τευχών δημοπράτησης	ΜΕΣΑΙΟΣ
	Μη τήρηση του θεσμικού πλαισίου περί δημοσίων συμβάσεων (Ν.4412/2016, όπως ισχύει σήμερα)	Όλες οι δράσεις	ΧΑΜΗΛΗ	Καθυστερήσεις στο χρονοπρογραμματισμό των έργων/ πράξεων λόγω ενδεχόμενων προβλημάτων στη νομιμότητα των ενεργειών	ΧΑΜΗΛΗ	Ανεπαρκής γνώση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου	ΧΑΜΗΛΟΣ

ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΔΡΑΣΕΙΣ – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλός, Μεσαίος, Υψηλός)
Υλοποίηση Δράσεων	Μη παρακολούθηση των δικαιούχων των έργων	Όλες οι δράσεις	ΜΕΣΑΙΑ	Πιθανές καθυστερήσεις στην έναρξη και υλοποίηση πράξεων	ΜΕΣΑΙΑ	Μη τήρηση των ορόσημων που έχουν προγραμματιστεί, κάτι που δύναται να προκαλέσει καθυστερήσεις στην υλοποίηση του προγράμματος	ΜΕΣΑΙΟΣ
	Μη κάλυψη των προβλεπόμενων από το οργανόγραμμα θέσεων εργασίας της Χωρικής Αρχής	Όλες οι δράσεις	ΜΕΣΑΙΑ	Μη έγκαιρη ή πλημμελής υλοποίηση καθκόντων της Χωρικής Αρχής και προβλήματα στην ομαλή υλοποίηση του Προγράμματος	ΜΕΣΑΙΑ	Μη τήρηση των ορόσημων που έχουν προγραμματιστεί, κάτι που δύναται να προκαλέσει καθυστερήσεις στην υλοποίηση του προγράμματος	ΜΕΣΑΙΟΣ

Πίνακας 42. Διαχείριση Κινδύνων.

ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλό, Μεσαίο, Υψηλό)	ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ
Ωρίμανση Έργων	Καθυστερήσεις στα προπαρασκευαστικά στάδια για την υλοποίηση έργων (π.χ. τεχνικές μελέτες, αποφάσεις εγκρίσεων, αδειοδοτήσεις, τεύχη δημοπράτησης)	Ιδιαίτερα δράσεις που αφορούν ενεργειακές αναβαθμίσεις του κτιριακού αποθέματος του Δήμου	ΧΑΜΗΛΗ	Αξιοποίηση του Αναπτυξιακού Οργανισμού Μοριάς ΑΕ, που αποτελεί τον κεντρικό αναπτυξιακό οργανισμό της Περιφέρειας Πελοποννήσου, για την ταχύτερη ωρίμανση των έργων μέσω υλοποίησης τεχνικών μελετών	Σωστός χρονοπρογραμματισμός και τήρηση των ρητρών των συμβάσεων των έργων
	Συχνές επανυποβολές Τεχνικών Δελτίων εκ μέρους των δικαιούχων μέχρι την ένταξη της πράξης	Όλες οι δράσεις	ΜΕΣΑΙΑ	Συντονισμός και προγραμματισμός της διαδικασίας σχεδιασμού και ένταξης έργων	Θέσπιση ανώτατου ορίου υποβολής Τεχνικών Δελτίων
Εκκλήρωση Απαιτήσεων Χρηματοδότησης	Χαμηλή απορροφησιμότητα των διαθέσιμων κονδυλίων	Όλες οι δράσεις και ιδιαιτέρως αυτές που αφορούν ενεργειακές αναβαθμίσεις και ανακαινίσεις κτιρίων	ΧΑΜΗΛΗ	Μείωση του χρόνου ωρίμανσης των έργων (με την αξιοποίηση της Τεχνικής Βοήθειας του Προγράμματος)	Απλούστευση των διαδικασιών (μείωση της γραφειοκρατίας)
	Μη ανταπόκριση με τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στη χρηματοδότηση του έργου	Όλες οι δράσεις και ιδιαιτέρως αυτές που αφορούν ενεργειακές αναβαθμίσεις και ανακαινίσεις κτιρίων	ΧΑΜΗΛΗ	Αυστηρή παρακολούθηση και τήρηση των όρων και προϋποθέσεων χρηματοδότησης των έργων/ πράξεων	Απλούστευση των διαδικασιών (μείωση της γραφειοκρατίας)

ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλό, Μεσαίο, Υψηλό)	ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ
Δημοπρατήσεις Έργων	Καθυστερήσεις στις δημοπρατήσεις των έργων	Μη ώριμες δράσεις, νέα έργα/πράξεις	ΜΕΣΑΙΑ	Λεπτομερής προ-δημοπρασιακός έλεγχος των δικαιούχων	Νομική και διαχειριστική ενίσχυση/υποστήριξη της αρμόδιας Μονάδας της Χωρικής Αρχής για την επιτυχή και αποτελεσματική υλοποίηση του προ-δημοπρασιακού ελέγχου
	Μη τήρηση του θεσμικού πλαισίου περί δημοσίων συμβάσεων (Ν.4412/2016, όπως ισχύει σήμερα)	Όλες οι δράσεις	ΧΑΜΗΛΗ	Εφαρμογή διαδικασιών ελέγχου και αξιολόγησης για τον περιορισμό του κινδύνου παρέκκλισης από το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο	Σε περίπτωση που διαπιστωθούν αστοχίες στην τήρηση του θεσμικού πλαισίου προτείνεται η ακύρωση της σύμβασης και η προκήρυξη νέου διαγωνισμού για την ανάληψη του έργου/πράξης από άλλον δικαιούχο
Υλοποίηση Δράσεων	Μη παρακολούθηση των δικαιούχων των έργων	Όλες οι δράσεις	ΜΕΣΑΙΑ	Για την αξιολόγηση και το συστηματικό έλεγχο των δικαιούχων προτείνεται ο καταμερισμός της εν λόγω διαδικασίας σε ομάδες εργασίας της Χωρικής Αρχής	Αξιοποίηση της Τεχνικής Βοήθειας για υποστήριξη μέσω Τεχνικού Συμβούλου, ο οποίος εξειδικεύεται στην παρακολούθηση πράξεων
	Μη κάλυψη των προβλεπόμενων από το οργανόγραμμα θέσεων εργασίας της Χωρικής Αρχής	Όλες οι δράσεις	ΜΕΣΑΙΑ	Ενίσχυση της Χωρικής Αρχής με εξειδικευμένα στελέχη	Χρήση Τεχνικής Βοήθειας για την υποστήριξη του έργου της Χωρικής Αρχής

8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ – ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

8.1 Πλαίσιο διαβούλευσης ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης

Η παρούσα Ενότητα παρουσιάζει αναλυτικά τις ενέργειες διαβούλευσης κατά τη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης, που ακολουθήθηκαν για το σχεδιασμό της πρότασης ΟΧΕ και τα αποτελέσματά τους.

Η διαβούλευση με τους φορείς και τους πολίτες του Δήμου Μεγαλόπολης αποτελεί μια πολύ ουσιαστική παράμετρο για την εκπόνηση και την υλοποίηση μιας επιτυχημένης Στρατηγικής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ). Οι διαδικασίες διαβούλευσης αποτελούν τμήμα της εκπόνησης του Σχεδίου Δράσης και βασίζονται στους Στόχους και τους Άξονες Προτεραιότητάς του.

Σε αυτό το πλαίσιο, η επιλογή και ιεράρχηση των δράσεων και πράξεων καθορίζεται από έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό, που λαμβάνει υπόψιν του τις ανάγκες και τις αναπτυξιακές προοπτικές του Δήμου, καθώς και τις διαθέσιμες πηγές χρηματοδότησης. Οι διαδικασίες διαβούλευσης έχουν συνήθως δύο μορφές, μια εσωτερική και μια εξωτερική.

Η εσωτερική διαβούλευση περιγράφει τον ουσιαστικό συν-σχεδιασμό της Στρατηγικής με τις υπηρεσίες του Δήμου. Η εσωτερική διαβούλευση έχει ήδη εκκινήσει μέσα από τη συνεργασία του Δήμου και των Υπηρεσιών του για τη διαμόρφωση του Οράματος, των Αξόνων Προτεραιότητας και του Σχεδίου Δράσεως της ΟΧΕ. Στόχος της εσωτερικής διαβούλευσης είναι να αξιοποιήσει τις προτάσεις που απορρέουν από τις γνώσεις και την εμπειρία των εμπλεκόμενων υπηρεσιών του Δήμου, ανάλογα με την ωριμότητα και τη σχέση του με τους αντίστοιχους Άξονες Προτεραιότητας. Επιπλέον, στόχο αποτελεί η αξιολόγηση και η ιεράρχηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων σε ένα ενιαίο προγραμματικό στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό, όπως επίσης και η ένταξη αυτών των παρεμβάσεων στο χρηματοδοτικό πλαίσιο.

Στόχος της εξωτερικής διαβούλευσης είναι να κάνει την τοπική κοινωνία συμμετοχο στην αναπτυξιακή διαδικασία για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Να καταγράψει τα προβλήματα και τις ανάγκες, καθώς και τις προτάσεις, τόσο των φορέων του Δήμου Μεγαλόπολης, όσο και των ιδίων δημοτών και στη συνέχεια να συλλέξει και να αξιολογήσει πιθανές προτάσεις για δράσεις και έργα.

Βασικό εργαλείο για τη διεξαγωγή της εξωτερικής διαβούλευσης και τη διαμόρφωση ισχυρής εταιρικής σχέσης με τους πολίτες, τους τοπικούς οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους, αποτελεί το ερωτηματολόγιο, το οποίο διαμορφώνεται καταλλήλως και ψηφιακά, για την εισροή και αξιοποίηση στοχευμένης πληροφορίας και αξιολογικών κρίσεων επί των προτεραιοτήτων της Στρατηγικής, εκ μέρους του κοινού.

8.1.1 Ενέργειες και αποτελέσματα διαβούλευσης για την ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης

Η εσωτερική διαβούλευση της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης έχει ολοκληρωθεί μέσω της συνεργασίας της Δημοτικής Αρχής και των κατά περίπτωση αρμόδιων υπηρεσιών. Μέσω των διαβουλεύσεων,

διαμορφώθηκαν το Όραμα, οι Άξονες Προτεραιότητας και γενικότερα όλο το Σχέδιο Δράσης της Στρατηγικής ΟΧΕ.

8.1.1.1 Πρώτη Διαβούλευση

Στον πρώτο κύκλο εσωτερικής διαβούλευσης, η Δημοτική Αρχή πραγματοποίησε την πρώτη εσωτερική Διαβούλευση στα γραφεία του Δήμου Μεγαλόπολης για τον προσδιορισμό του Σχεδίου Δράσης και την οριστικοποίηση των Αξόνων της Στρατηγικής ΟΧΕ, των Ειδικών Στόχων και των κατηγοριών Δράσεων. Συζητήθηκαν, επίσης, πιθανές Δράσεις και Πράξεις, που θα μπορούσαν να ενταχθούν στη Στρατηγική.

8.1.1.2 Δεύτερη Διαβούλευση

Με σκοπό την εποικοδομητική συζήτηση πάνω στη συνολική ανάπτυξη του Δήμου Μεγαλόπολης και την περεταίρω διαμόρφωση του Σχεδίου Δράσης της ΟΧΕ, πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή συνάντηση μεταξύ εκπροσώπων του Δήμου Μεγαλόπολης, της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (Ε.Υ.Δ.) Προγράμματος Πελοπόννησος 2021 – 2027, του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ), του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών με την παρουσία των Συμβούλων, όπου συζητήθηκε διεξοδικά το Σχέδιο Δράσης της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης, πιθανές Δράσεις και Έργα καθώς και η χρηματοδότησή τους. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ευθυγράμμιση και την συνέργεια των Δράσεων που προωθεί και το ΠΔΑΜ, που αφορούν κυρίως αναπτυξιακές παρεμβάσεις που στοχεύουν στην αναζωογόνηση των λιγνιτικών εδαφών.

8.1.1.3 Τρίτη Διαβούλευση⁷⁸

Η επόμενη συνάντηση διαβούλευσης έλαβε χώρα στην έδρα της Περιφέρειας Πελοποννήσου, την Τρίπολη, την Τρίτη 23 Απριλίου 2024. Ο κύριος σκοπός της συνάντησης ήταν ο καλύτερος προγραμματισμός των προτάσεων ΟΧΕ, όπως του Δήμου Μεγαλόπολης, που προορίζονται για ένταξη και θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ 2021-2027 της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Όπως αναφέρθηκε, στόχος της Περιφέρειας είναι η αποφυγή επικαλύψεων με άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα και η εξασφάλιση των απαιτούμενων πόρων.

Στη συνάντηση συμμετείχαν ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου, κ. Δημήτρης Πτωχός, ο Δήμαρχος Μεγαλόπολης, κ. Κωνσταντίνος Μιχόπουλος, ο Αναπληρωτής Περιφερειάρχης με ευθύνη τα αντικείμενα Συντονισμού-Οικονομικών-Προγραμματισμού, κ. Χρήστος Λαμπρόπουλος και τέλος ο Εκτελεστικός Γραμματέας, κ. Γεώργιος Σπίνος⁷⁹.

Εικόνα 4. Στιγμιότυπο από την εσωτερική διαβούλευση της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης στις 24 Απριλίου, 2024 στην Τρίπολη.

⁷⁸ Ανακτήθηκε από:

<https://megalopoli.gov.gr/%ce%b4%ce%b9%ce%b1%ce%b2%ce%bf%cf%8d%ce%bb%ce%b5%cf%85%cf%83%ce%b7-%ce%b3%ce%b9%ce%b1-%cf%84%ce%b7%ce%bd-%ce%bf-%cf%87-%ce%b5-%ce%bc%ce%b5%ce%b3%ce%b1%ce%bb%cf%8c%cf%80%ce%bf%ce%bb%ce%b7%cf%82-%cf%84/>

⁷⁹ Arcadiaportal.gr, 2024. «Τον Δήμαρχο Μεγαλόπολης Κώστα Μιχόπουλο συνάντησε ο Περιφερειάρχης Δημήτρης Πτωχός». Ανακτήθηκε από: <https://www.arcadiaportal.gr/news/ton-dimarho-megalopolis-kosta-mihopoylo-synantise-o-perifereiarhis-dimitris-ptohos>

Πηγή: <https://www.arcadiaportal.gr/news/ton-dimarho-megalopolis-kosta-mihopoylo-synantise-o-perifereiarchis-dimitris-ptohos>

8.1.1.4 Τέταρτη Διαβούλευση

Ο Δήμος Μεγαλόπολης διοργάνωσε με επιτυχία μια δημόσια Διαβούλευση, την Τετάρτη 13 Νοεμβρίου 2024 στις 17:00 στο Δημαρχείο, στην αίθουσα Μαρίνας και Αθανασίου Μαρτίνου, για τη σύνταξη του Σχεδίου Δράσης της Στρατηγικής Ο.Χ.Ε. (Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων). Στη διαβούλευση συμμετείχαν εκπρόσωποι φορέων και επιχειρήσεων, καθώς και πολίτες, διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο στη συζήτηση.

Η Διαβούλευση πραγματοποιήθηκε με στόχο την κατάθεση προτάσεων από τους φορείς και τους πολίτες για την εξαγωγή συμπερασμάτων για τις ανάγκες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η περιοχή.

Τονίστηκε ότι τα προτεινόμενα έργα θα πρέπει να καλύπτουν και να επιλύουν πραγματικές ανάγκες και προτεραιότητες, να έχουν στόχο την ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας, τη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής, τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και να συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

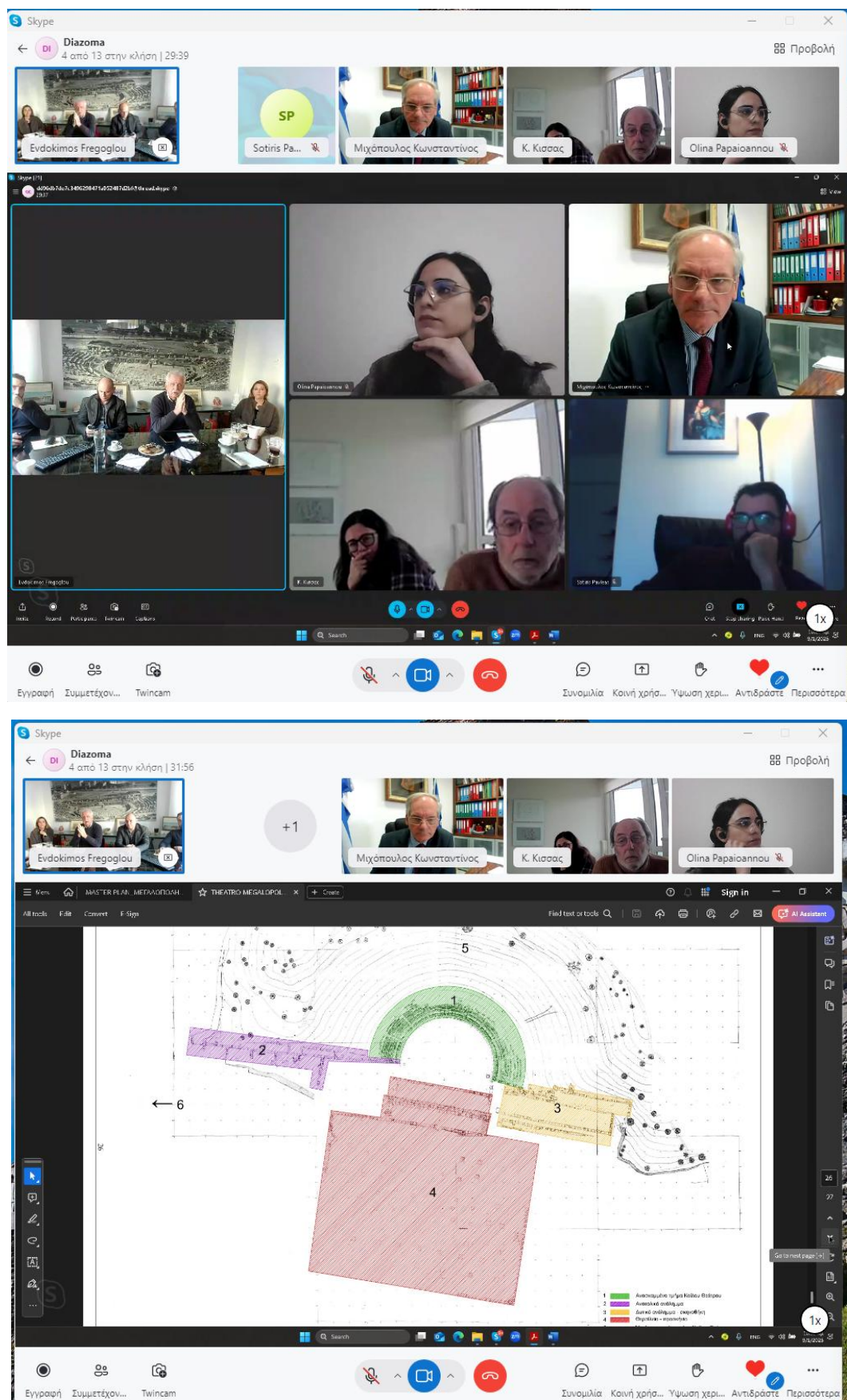
8.1.1.5 Πέμπτη Διαβούλευση

Η πέμπτη σε σειρά διαβούλευση πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά στις 9 Ιανουαρίου 2025, όπου συμμετείχαν ο κ. Μιχόπουλος Κωσταντίνος, Δήμαρχος της Μεγαλόπολης, ο κ. Μπένος Σταύρος, Πρόεδρος του Σωματείου «ΔΙΑΖΩΜΑ», ο κ. Κίσσας Κωνσταντίνος, Προϊστάμενος της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κορινθίας, η κα Ψαθά Ελένη, Αρχαιολόγος του Υπουργείου Πολιτισμού, ο κ. Φρέγκογλου Ευδόκιμος, Συντονιστής Αναπτυξιακών Προγραμμάτων του Σωματείου «ΔΙΑΖΩΜΑ» και άλλα μέλη του ίδιου σωματείου και τέλος, οι σύμβουλοι κ. Τσάμης Δημήτρης, κ. Παυλέας Σωτήρης και κα Παπαϊωάννου Ολύνα.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, παρουσιάστηκε το Όραμα και το Σχέδιο Δράσης της ΟΧΕ ενώ συζητήθηκαν εις βάθος οι ανάγκες και ελλείψεις του Δήμου Μεγαλόπολης καθώς και οι δυνατότητες και οι αναπτυξιακές ευκαιρίες της περιοχής, οι οποίες πρέπει να τεθούν ως προτεραιότητα στην ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027. Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στο μοναδικό πολιτισμικό πλούτο του Δήμου Μεγαλόπολης, όπου ξεχωρίζουν το Αρχαίο Θέατρο, η Αρχαία Λυκόσουρα, ο ανακηρυγμένος παραδοσιακός οικισμός της Καρύταινας, καθώς οι πολιτισμικοί πόροι της περιοχής αποτελούν αναμφισβήτητα έναν από τους κύριους τομείς που πρέπει να επενδύσει ο Δήμος για την ουσιαστική ανάπτυξή του κατά τη μεταλινιτική περίοδο.

Τέλος, συζητήθηκε ενδελεχώς το Σχέδιο Δράσης και παρουσιάστηκαν τα ενδεικτικά έργα που προτείνονται στο πλαίσιο της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027, τα οποία θα συμβάλλουν ενεργά στην ανάπτυξη της περιοχής παρέμβασης ενώ προτάθηκαν δυνητικές πηγές χρηματοδότησης που θα μπορούσε να αξιοποιήσει ο Δήμος έτσι ώστε να υλοποιηθούν ανεξαιρέτως οι προτεινόμενες Πράξεις στην περιοχή μελέτης.

Εικόνα 5. Στιγμιότυπο από τη Διαβούλευση της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027 (9/1/2025).

8.1.1.6 Έκτη Διαβούλευση

Την Τετάρτη 08/01/25 έλαβε χώρα συνάντηση στο γραφείο του Περιφερειάρχη μεταξύ του κ. Πτωχού, του Δημάρχου Μεγαλόπολης κ. Μιχόπουλου, του συντονιστή της Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης της ΟΧΕ κ. Μπουκιά, του Προϊστάμενου της ΕΥΔ του Προγράμματος «Πελοπόννησος» κ. Ψαράκη, της Προϊστάμενης Μονάδας Α της ΕΥΔ κ. Τουρλούκη και εξωτερικού συνεργάτη του Δήμου Μεγαλόπολης κ. Παυλέα.

Παρουσιάστηκε από τη Δημοτική αρχή, η τελική πρόταση του Σχεδίου Δράσης για την ΟΧΕ, συζητήθηκαν προσαρμογές και βελτιώσεις, ώστε να διασφαλιστεί η επιτυχής υλοποίηση της Στρατηγικής.

8.1.1.7 Έβδομη Διαβούλευση

Την Παρασκευή 17/01/25 έλαβε χώρα συνάντηση των μελών της Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης, με παρόντες/ούσες τον Δήμαρχο κ. Μιχόπουλο, τον Αντιδήμαρχο Κ. Ταμπακόπουλο, την κ. Τσίρη υπάλληλο του Δήμου, τον κ. Μπερέτσο Διευθύνοντα Σύμβουλο Αναπτυξιακής Πάρωννα ΑΕ (συμμετείχε διαδικτυακά) και τον κ. Μπουκιά, εμπειρογνώμονα και Πρόεδρο της Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης της ΟΧΕ.

Εν όψει της επικείμενης επίσημης υποβολής της Στρατηγικής ΟΧΕ στο πλαίσιο της σχετικής Πρόσκλησης, τα μέλη της Τοπικής Ομάδας συνεδρίασαν και συζήτησαν τον οριστικοποίηση των έργων και δράσεων που συμπεριλαμβάνονται στο Σχέδιο δράσης, όπως και τις τελευταίες παραμέτρους προετοιμασίας του Δήμου ως αρμόδια Χωρική αρχή για την επιτυχή επίσημη υποβολή.

8.1.2 Ψηφιακή Διαβούλευση της ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης

Ο Δήμος Μεγαλόπολης προωθεί την από κοινού ενεργό συμμετοχή των κατοίκων και των φορέων στο έργο του, καθώς και τη διαφάνεια των διαδικασιών του. Για το λόγο αυτό, ο Δήμος Μεγαλόπολης προωθεί την ηλεκτρονική ιστοσελίδα της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027 (<https://megalopoli.espa2127.gr/>) ως βασικό εργαλείο διάχυσης και ενημέρωσης και προώθησης της Στρατηγικής ΟΧΕ, στην οποία έχει ενσωματωθεί ένα ερωτηματολόγιο.

Το εν λόγω ερωτηματολόγιο έχει αναρτηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Μεγαλόπολης (<https://megalopoli.gov.gr/>), της Περιφέρειας Πελοποννήσου (<https://www.ppel.gov.gr/>) καθώς και της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027 (<https://eydpelop2127.gr/basiki-selida/ohesbaa>), με σκοπό την άμεση ανταπόκριση των ενδιαφερόμενων κατοίκων/φορέων και την ενεργή συμμετοχή τους.

Συγκεκριμένα, στις 9 Οκτωβρίου 2024 ο Δήμος Μεγαλόπολης προσκάλεσε τους φορείς, τους πολίτες και τις επιχειρήσεις του Δήμου Μεγαλόπολης να συμμετέχουν στη δημόσια διαβούλευση μέσω του online ερωτηματολογίου που έχει δημοσιευτεί, με στόχο τη συμβολή τους σε μια σειρά από αναπτυξιακά ζητήματα, η οποία καθίσταται απαραίτητη και πολύτιμη για τη διαμόρφωση μιας

ισχυρής εταιρικής σχέσης κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση της στρατηγικής ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης για την ΠΠ 2021-2027.⁸⁰

Όλοι οι όροι και οι αρχές διαφάνειας τηρήθηκαν βάσει της σχετικής νομοθεσίας, κατά την υλοποίηση της εσωτερικής διαβούλευσης και την προετοιμασία της εξωτερικής διαδικασίας διαβούλευσης.

Οι ενότητες της ιστοσελίδας «Πύλη Ενημέρωσης και Διαβούλευσης ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης» και το περιεχόμενο αυτών παρουσιάζονται ακολούθως:

⁸⁰ Δήμος Μεγαλόπολης, 2024. «Διαβούλευση Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης Δήμου Μεγαλόπολης». Διαθέσιμο σε: <https://megalopoli.gov.gr/%ce%b4%ce%b9%ce%b1%ce%b2%ce%bf%cf%8d%ce%bb%ce%b5%cf%85%cf%83%ce%b7-%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%ba%ce%bb%ce%b7%cf%81%cf%89%ce%bc%ce%ad%ce%bd%ce%b7%cf%82-%cf%87%cf%89%cf%81%ce%b9%ce%ba%ce%ae%cf%82-%ce%b5/>

Στρατηγική ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης

Προετοιμασία της Νέας ΟΧΕ 2021 - 2027

Ερωτηματολόγιο διαβούλευσης Στρατηγικής ΟΧΕ

Η παρούσα διαδικασία Διαβούλευσης αφορά στην προετοιμασία για την κατάρτιση της **Στρατηγικής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης**.

Η «Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση» (ΟΧΕ) αποτελεί χρηματοδοτικό και προγραμματικό εργαλείο υλοποίησης συνεκτικών αναπτυξιακών σχεδίων στο πλαίσιο του Περιφερειακού Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021- 2027.

Η Περιοχή Παρέμβασης στην οποία θα υλοποιηθεί η Στρατηγική ΟΧΕ αφορά στο Δήμο Μεγαλόπολης που ανήκει στην ΠΕ Αρκαδίας. Η εν λόγω Στρατηγική θα υλοποιηθεί σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με το Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης και Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) Μεγαλόπολης

Η διαβούλευση αποτελεί ένα κρίσιμο στάδιο για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για τις ανάγκες, τα προβλήματα και τις προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η περιοχή. Τα συμπεράσματα αυτά θα αξιοποιηθούν για τη χάραξη της καταλληλότερης Στρατηγικής για το Δήμο Μεγαλόπολης.

Με το παρόν ερωτηματολόγιο καλούνται **κάτοικοι, φορείς, επιχειρήσεις**, να καταθέσουν την συμβολή τους, σε μια σειρά από αναπτυξιακά ζητήματα, η οποία καθίσταται απαραίτητη και πολύτιμη για τη διαμόρφωση μιας ισχυρής εταιρικής σχέσης κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση της Στρατηγικής **ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης**.

Τονίζεται ότι η συμβολή στα ερωτήματα των συμμετεχόντων ΔΕΝ θα δημοσιοποιηθεί, θα αξιοποιηθεί ΜΟΝΟ για στατιστική επεξεργασία και την εξαγωγή συμπερασμάτων επί του συνόλου του δείγματος. Θα τηρηθούν όλοι οι όροι και οι αρχές εμπιστευτικότητας βάσει της σχετικής νομοθεσίας.

Η έρευνα δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί χωρίς τη δική σας συμβολή. Παρακαλούμε να αφιερώσετε λίγο από το χρόνο σας στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Ιδιότητα *

- Επιλέξτε -

Τόπος διαμονής/έδρας *

1. Γνωρίζετε τι είναι η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης; *

- ☐ Ναι
☐ Όχι

[ΕΠΟΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ >](#)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ > ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ

Εκκίνηση διαδικασίας της Στρατηγικής ΟΧΕ προγραμματικής περιόδου 2021–2027

▽ **ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΤΗΝ ΠΠ 2021-2027**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Τα Χωρικά Εργαλεία στην Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 συγχρηματοδοτούνται κυρίως από το Στόχο Πολιτικής (ΣΠ) 5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και των τοπικών πρωτοβουλιών» των ΠΕΠ και των ειδικών στόχων:

- **5.i** την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές.
- **5.ii** την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών.

Η Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη μέσω των χωρικών Εργαλείων ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ στηρίζεται στις κάτωθι κανονιστικές προβλέψεις για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027:

- Άρθρα 28 - 34 του Καν 1060/22 Κανονισμού Κοινών Διατάξεων
- Άρθρα 3 , 9, 10 και 11 Κανονισμού 1058/22 για το ΕΤΠΑ/ΤΑ
- Προοίμιο (23) Κανονισμού 1059/22 για το ΕΚΤ+
- Άρθρο 4.2 Κανονισμού 1059/22 για το ΕΚΤ+
- ΕΣΠΑ 2021-2027

Η Πολιτική Συνοχής συμβάλλει αποφασιστικά στη σύγκλιση, όχι μόνο μέσω των απαραίτητων πόρων, αλλά και με τη δημιουργία κινήτρων για μια περισσότερο αποτελεσματική διακυβέρνηση, βασισμένη στην εταιρική σχέση, στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και στην ολοκληρωμένη τοπική χωρική προσέγγιση (place based approach).

Σύμφωνα με τη Στρατηγική του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027, για την υλοποίηση ΟΧΕ στο πλαίσιο του Ειδικού στόχου 5ii, οι στρατηγικές ΟΧΕ θα σχεδιασθούν στη βάση συγκεκριμένων κριτηρίων αξιολόγησης, με κυρίαρχο κριτήριο τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα των παρεμβάσεων και τη συμμετοχική διαδικασία κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή των στρατηγικών, των τοπικών φορέων και της κοινωνίας των πολιτών.

Επισημαίνεται ότι οι στρατηγικές ΟΧΕ που θα εφαρμοσθούν θα απαντούν ολιστικά σε συγκεκριμένες προκλήσεις των Περιοχών Παρέμβασης που θα επιλεγούν και θα εστιάσουν στην:

- Ολοκληρωμένη αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων, ιδίως ως προς τη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη τοπική οικονομία μέχρι και το 2030 ή/και
- Ολοκληρωμένη στήριξη της ανάπτυξης της Περιοχής Παρέμβασης μέσω της αξιοποίησης του δυναμικού των ψηφιακών τεχνολογιών για σκοπούς καινοτομίας

Επιπροσθέτως, προβλέπεται η αξιοποίηση Πεδίων Παρέμβασης και εκτός του Στόχου Πολιτικής 5, ιδίως των Πεδίων Παρέμβασης των Στόχων Πολιτικής 1, 2 και 4. Οι στρατηγικές θα εγκριθούν το ταχύτερο δυνατόν, ενώ ειδικότερα αυτές της ΠΠ 2014 – 2020 που επικαιροποιούνται για την ΠΠ 2021-2027 θα εγκριθούν το αργότερο 18 μήνες μετά την έγκριση των Περιφερειακών

Προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό και λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα μελέτης της ΕΥΔΕΠ Πελοποννήσου, προγραμματίζεται να εφαρμοστούν οι ακόλουθες 4 Στρατηγικές ΟΧΕ:

- Περιοχή Παρέμβασης Δήμων Ξυλόκαστρου - Ευρωστίνης, Σικυωνίων και Νεμέας
- Περιοχή Παρέμβασης Δήμων Ναυπλίου, Επιδαύρου και Ερμιονίδας
- Περιοχή Παρέμβασης ορεινού όγκου Ταυγέτου
- **Περιοχή Παρέμβασης Μεγαλόπολης, σε συνέργεια και πλήρη συντονισμό με το ΠΔΑΜ και με θεματική στόχευση τους τομείς τουρισμού και πολιτισμού ως εναλλακτικούς μοχλούς ανάπτυξης της περιοχής.**

Στρατηγική ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης
Προετοιμασία της Νέας ΟΧΕ 2021 - 2027

Χωρική ανάπτυξη στην Περιφέρεια Πελοποννήσου την ΠΠ 2021-2027

Τα Χωρικά Έργα στην προγραμματική περίοδο 2021-2027 συγχρηματοδοτούνται κυρίως από τον Στόχο Πολιτικής (ΣΠ) 5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και των τοπικών πρωτοβουλιών» των ΠΕΠ και των ειδικών στόχων:

- 5.i την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές.
- 5.ii την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών.

Η Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη μέσω των χωρικών Εργαλείων ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ στηρίζεται στις κάτωθι κανονιστικές προβλέψεις για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027:

- Άρθρα 28 - 34 του Καν 1060/22 Κανονισμού Κοινών Διατάξεων
- Άρθρα 3, 9, 10 και 11 Κανονισμού 1058/22 για το ΕΤΠΑ/ΤΑ
- Προϊόνιο (23) Κανονισμού 1059/22 για το ΕΚΤ+
- Άρθρο 4.2 Κανονισμού 1059/22 για το ΕΚΤ+
- ΕΣΠΑ 2021-2027

▽ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ (ΣΥΝΟΨΗ)

Η εφαρμογή της ΟΧΕ στο Δήμο Μεγαλόπολης εντάσσεται στο Περιφερειακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027.

Το όραμα της ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 διαμορφώνεται ως εξής:

«Αναδιαμόρφωση του παραγωγικού προτύπου της περιοχής μέσα από την ενίσχυση της τουριστικής και πολιτιστικής ταυτότητάς της, για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της περιόδου απομείωσης της λιγνιτικής παραγωγής ως προς το ανθρώπινο δυναμικό, την οικονομία, το αστικό και το φυσικό περιβάλλον.»

Ως **Στρατηγικοί Στόχοι (ΣΣ)** της προτεινόμενης Στρατηγικής ΟΧΕ 2021-2027 του Δήμου Μεγαλόπολης τίθενται οι κατωτέρω:

ΣΣ 1: Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων.

ΣΣ 2: Διαφύλαξη, αξιοποίηση και ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και του τουριστικού και πολιτιστικού αποθέματος.

ΣΣ 3: Ενίσχυση των παραγωγικών δραστηριοτήτων στη βάση της πράσινης οικονομίας, της ψηφιακής μετάβασης και της διασύνδεσης τουρισμού και πολιτισμού.

ΣΣ 4: Διασφάλιση κοινωνικής ένταξης και συνοχής με τη στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και την επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών.

Στρατηγική ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης
Προετοιμασία της Νέας ΟΧΕ 2021 - 2027

Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης Δήμου Μεγαλόπολης

Η εφαρμογή της ΟΧΕ στο Δήμο Μεγαλόπολης εντάσσεται στο Περιφερειακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027.

Το όραμα της ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 διαμορφώνεται ως εξής:

«Αναδιαμόρφωση του παραγωγικού προτύπου της περιοχής μέσα από την ενίσχυση της τουριστικής και πολιτιστικής ταυτότητας της, για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της περιόδου απομείωσης της λιγνιτικής παραγωγής ως προς το ανθρώπινο δυναμικό, την οικονομία, το αστικό και το φυσικό περιβάλλον.»

Ως Στρατηγικοί Στόχοι (ΣΣ) της προτεινόμενης Στρατηγικής ΟΧΕ 2021-2027 του Δήμου Μεγαλόπολης τίθενται οι κατωτέρω:

- ΣΣ 1: Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων.
- ΣΣ 2: Διαφύλαξη, αξιοποίηση και ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και του τουριστικού και πολιτιστικού αποθέματος.
- ΣΣ 3: Ενίσχυση των παραγωγικών δραστηριοτήτων στη βάση της πράσινης οικονομίας, της ψηφιακής μετάβασης και της διασύνδεσης τουρισμού και πολιτισμού.
- ΣΣ 4: Διασφάλιση κοινωνικής ένταξης και συνοχής με τη στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και την επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών.

▽ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ

Οι **Στρατηγικοί Στόχοι** εξειδικεύονται σε **Άξονες Στρατηγικής (ΑΣ)** και **Ειδικούς Στόχους (ΕΣ)** του Σχεδίου Δράσης. Ειδικότερα, το Σχέδιο Δράσης της ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης για την ΠΠ 2021-2027 διαρθρώνεται σε τέσσερις Άξονες Στρατηγικής που αναφέρονται κατωτέρω, οι οποίοι με τη σειρά τους εξειδικεύονται σε Ειδικούς Στόχους (ΕΣ):

ΑΣ 1: Αναζωογόνηση του αστικού ιστού, βελτίωση της λειτουργικότητας των οικιστικών υποδομών και προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης

- **ΕΣ 1.1:** Βελτίωση υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης

ΑΣ 2: Διαφύλαξη και προβολή του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής και του ιστορικού της χαρακτήρα με έμφαση στους τομείς του τουρισμού και του πολιτισμού

- **ΕΣ 2.1:** Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης

ΑΣ 3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

- ΕΣ 3.1: Προώθηση της επιχειρηματικότητας και της πρόσβασης στην απασχόληση

ΑΣ 4: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και συνοχής με επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών

- ΕΣ 4.1: Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο Μεγαλόπολης

Στρατηγική ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης
Προετοιμασία της Νέας ΟΧΕ 2021 - 2027

Σχέδιο Δράσης Στρατηγικής ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης

Οι Στρατηγικοί Στόχοι εξειδικεύονται σε Άξονες Στρατηγικής (ΑΣ) και Ειδικούς Στόχους (ΕΣ) του Σχεδίου Δράσης. Ειδικότερα, το Σχέδιο Δράσης της ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης για την ΠΠ 2021-2027 διαρθρώνεται σε τέσσερις Άξονες Στρατηγικής που αναφέρονται κατωτέρω, οι οποίοι με τη σειρά τους εξειδικεύονται σε Ειδικούς Στόχους (ΕΣ):

ΑΣ 1: Αναζωογόνηση του αστικού ιστού, βελτίωση της λειτουργικότητας των αστικών υποδομών και προώθηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης

- ΕΣ 1.1: Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης.

ΑΣ 2: Διαφύλαξη και προβολή του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής και του ιστορικού της χαρακτήρα μέσω της χρήσης καινοτόμων τεχνολογιών που θα επικεντρώνονται στους τομείς του τουρισμού και του πολιτισμού

- ΕΣ 2.1: Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας του Δήμου Μεγαλόπολης για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα
- ΕΣ 2.2: Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης

ΑΣ 3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω της ανάπτυξης πρωτοβουλιών ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας, της δικτύωσης και της εξωστρέφειας των τοπικών προϊόντων και επιχειρήσεων, μέσω αξιοποίησης καινοτόμων ιδεών προαγωγής της επιχειρηματικότητας

- ΕΣ 3.1: Προώθηση της πράσινης επιχειρηματικότητας μέσω της αιφύρου διαχείρισης των τοπικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης

ΑΣ 4: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και συνοχής με επέκταση και αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών

- ΕΣ 4.1: Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο Μεγαλόπολης

▽ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ

Η αποτελεσματικότητα των στρατηγικών ΟΧΕ και ΟΧΕ/ΒΑΑ συνδέεται στενά με τη διακυβέρνηση και την παρακολούθηση. Για την υλοποίηση της προτεινόμενης στρατηγικής ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης ως Χωρική Αρχή ορίζεται ο οργανισμός του Δήμου Μεγαλόπολης.

Στο πλαίσιο της υποβολής της πρότασης ΟΧΕ και για την υποστήριξη της διακυβέρνησης της Στρατηγικής ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης απαιτείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στη με ΑΠ 124143/ΕΥΣΣΑ/21.12.2022 Εγκύκλιο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για τις «Κατευθύνσεις για την επιλογή και σχεδιασμό των στρατηγικών στο πλαίσιο των ΟΧΕ - ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ» να συγκροτηθεί μια Συνεκτική Ομάδα σε επίπεδο Χωρικής Αρχής με στόχους:

- Το συντονισμό του σχεδιασμού της Στρατηγικής και τη διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς και την τοπική κοινωνία
- Τη διαμόρφωση του Σχεδίου Δράσης για την ωρίμανση των έργων και την υλοποίηση της Στρατηγικής

- Την παρακολούθηση της πορείας ωρίμανσης και υλοποίησης των πράξεων της Στρατηγικής
- Την επίλυση προβλημάτων στην πορεία υλοποίησης

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) επιδιώκει την ανοιχτή επικοινωνία και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ της Δημοτικής Αρχής, της Περιφερειακής Αρχής και των υπηρεσιών της ΕΥΔ του ΠΕΠ Πελοποννήσου, όπως και των Δικαιούχων των δράσεων/πράξεων που συνθέτουν τη Στρατηγική ΟΧΕ, με στόχο την πλήρη επίτευξη των στόχων της.

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) συνεργάζεται με τη Χωρική Αρχή και τις υπηρεσίες της ΕΥΔ του ΠΕΠ για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής, των Πράξεων του Σχεδίου Δράσης, όπως και την αξιολόγηση και ανασχεδιασμό της Στρατηγικής ΟΧΕ, εφόσον κριθεί απαραίτητο.

Η Συνεκτική Ομάδα σε επίπεδο Χωρικών Αρχών ανά ΟΧΕ συγκροτείται από τις αρμόδιες Χωρικές Αρχές πριν την έγκριση της Στρατηγικής και αποτελεί τμήμα της Απόφασης Έγκρισης της Στρατηγικής από την ΕΥΔ του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027.

Στρατηγική ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης
Προετοιμασία της Νέας ΟΧΕ 2021 - 2027

Σύστημα Διακυβέρνησης της στρατηγικής ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης

Η αποτελεσματικότητα των στρατηγικών ΟΧΕ και ΟΧΕ/ΒΑΑ συνδέεται στενά με τη διακυβέρνηση και την παρακολούθηση. Για την υλοποίηση της προτεινόμενης στρατηγικής ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης ως Χωρική Αρχή ορίζεται ο οργανισμός του Δήμου Μεγαλόπολης.

Στο πλαίσιο της υποβολής της πρότασης ΟΧΕ και για την υποστήριξη της διακυβέρνησης της Στρατηγικής ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης απαιτείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στη με ΑΠ 124143/ΕΥΣΣΑ/21.12.2022 Εγκύκλιο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για τις «Κατευθύνσεις για την επιλογή και σχεδιασμό των στρατηγικών στο πλαίσιο των ΟΧΕ - ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ» να συγκροτηθεί μια Συνεκτική Ομάδα σε επίπεδο Χωρικής Αρχής με στόχους:

- Το συντονισμό του σχεδιασμού της Στρατηγικής και τη διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς και την τοπική κοινωνία
- Τη διαμόρφωση του Σχεδίου Δράσης για την ωρίμανση των έργων και την υλοποίηση της Στρατηγικής
- Την παρακολούθηση της πορείας ωρίμανσης και υλοποίησης των πράξεων της Στρατηγικής
- Την επίλυση προβλημάτων στην πορεία υλοποίησης

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) επιδιώκει την ανοιχτή επικοινωνία και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ της Δημοτικής Αρχής, της Περιφερειακής Αρχής και των υπηρεσιών της ΕΥΔ του ΠΕΠ Πελοποννήσου, όπως και των Δικαιούχων των δράσεων/πράξεων που συνθέτουν τη Στρατηγική ΟΧΕ, με στόχο την πλήρη επίτευξη των στόχων της.

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) συνεργάζεται με τη Χωρική Αρχή και τις υπηρεσίες της ΕΥΔ του ΠΕΠ για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής, των Πράξεων του Σχεδίου Δράσης, όπως και την αξιολόγηση και ανασχεδιασμό της Στρατηγικής ΟΧΕ, εφόσον κριθεί απαραίτητο.

Η Συνεκτική Ομάδα σε επίπεδο Χωρικών Αρχών ανά ΟΧΕ συγκροτείται από τις αρμόδιες Χωρικές Αρχές πριν την έγκριση της Στρατηγικής και αποτελεί τμήμα της Απόφασης Έγκρισης της Στρατηγικής από την ΕΥΔ του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027.

Ερωτηματολόγιο Διαβούλευσης για το σχεδιασμό της Στρατηγικής ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης

Σκοπιμότητα και Αντικείμενο Διαβούλευσης

Η παρούσα διαδικασία Διαβούλευσης αφορά στην προετοιμασία για την κατάρτιση της **Στρατηγικής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης.**

Η «Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση» (ΟΧΕ) αποτελεί χρηματοδοτικό και προγραμματικό

εργαλείο υλοποίησης συνεκτικών αναπτυξιακών σχεδίων στο πλαίσιο του Περιφερειακού Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021- 2027.

Η Περιοχή Παρέμβασης στην οποία θα υλοποιηθεί η Στρατηγική ΟΧΕ αφορά στο Δήμο Μεγαλόπολης που ανήκει στην ΠΕ Αρκαδίας. Η εν λόγω Στρατηγική θα υλοποιηθεί σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με το Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης και Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) Μεγαλόπολης.

Η διαβούλευση αποτελεί ένα κρίσιμο στάδιο για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για τις ανάγκες, τα προβλήματα και τις προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η περιοχή. Τα συμπεράσματα αυτά θα αξιοποιηθούν για τη χάραξη της καταλληλότερης Στρατηγικής για το Δήμο Μεγαλόπολης.

Με το παρόν ερωτηματολόγιο καλούνται **κάτοικοι, φορείς, επιχειρήσεις**, να καταθέσουν τη συμβολή τους σε μια σειρά από αναπτυξιακά ζητήματα, η οποία καθίσταται απαραίτητη και πολύτιμη για τη διαμόρφωση μιας ισχυρής εταιρικής σχέσης κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση της Στρατηγικής **ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης**.

Τονίζεται ότι η συμβολή στα ερωτήματα των συμμετεχόντων ΔΕΝ θα δημοσιοποιηθεί, θα αξιοποιηθεί ΜΟΝΟ για στατιστική επεξεργασία και για την εξαγωγή συμπερασμάτων επί του συνόλου του δείγματος. Θα τηρηθούν όλοι οι όροι και οι αρχές εμπιστευτικότητας βάσει της σχετικής νομοθεσίας.

Η έρευνα δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί χωρίς τη δική σας συμβολή. Παρακαλούμε να αφιερώσετε λίγο από το χρόνο σας στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Ιδιότητα (κάτοικος, φορέας, επιχείρηση)	
Τόπος διαμονής/έδρας (υποχρεωτικό)	

1. Γνωρίζετε τι είναι η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης;

Ναι

Όχι

Αν ναι, πώς ενημερωθήκατε γι' αυτό;

2. Αξιολογήστε τη Σπουδαιότητα των παρακάτω δυνητικών ΑΝΑΓΚΩΝ/ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ στην περιοχή (κυκλώστε την επιλογή σας):

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ / ΑΝΑΓΚΕΣ	1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη
----------------------	-----------------------------

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ / ΑΝΑΓΚΕΣ	1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη				
Μειωμένη παραγωγικότητα στην τοπική οικονομία	1	2	3	4	5
Δυσκολίες προσβασιμότητας & κινητικότητας (οδικό δίκτυο, κίνηση πεζών, ποδηλάτων κ.λπ.)	1	2	3	4	5
Έλλειψη επιχειρηματικού πνεύματος και αδυναμία ενσωμάτωσης καινοτομίας, λόγω ελλιπούς ενημέρωσης και κατάρτισης	1	2	3	4	5
Έντονα φαινόμενα ατμοσφαιρικής ρύπανσης και ηχορύπανσης στην περιοχή παρέμβασης	1	2	3	4	5
Αρνητικές συνέπειες της απολιγνιτοποίησης στην τοπική αγορά εργασίας	1	2	3	4	5
Διαρροή πληθυσμού/παραγωγικού δυναμικού στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα ή στο εξωτερικό	1	2	3	4	5
Υψηλή κατανάλωση ενέργειας από δημόσια κτίρια και υποδομές	1	2	3	4	5
Εξάρτηση της περιοχής παρέμβασης από συμβατικές πηγές ενέργειας (λ.χ. λιγνίτης)	1	2	3	4	5
Αυξανόμενη ανεργία/ Έλλειψη θέσεων εργασίας	1	2	3	4	5
Έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού	1	2	3	4	5
Ενεργειακή φτώχεια	1	2	3	4	5
Έλλειψη τουριστικών υποδομών, χαμηλής ποιότητας προσφερόμενο τουριστικό προϊόν, καθώς και περιορισμένη προβολή τουριστικού προϊόντος και πόλων έλξης	1	2	3	4	5
Ανεπαρκής προστασία και ανάδειξη του φυσικού/οικολογικού πλούτου	1	2	3	4	5
Ανάγκη ενδυνάμωσης και διαφοροποίησης του τοπικού παραγωγικού συστήματος στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης	1	2	3	4	5
Ανεπαρκής προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων (μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, κτλ.)	1	2	3	4	5
Ελλιπής αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των αποβλήτων και την ανακύκλωση	1	2	3	4	5

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ / ΑΝΑΓΚΕΣ	1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη
Ανάγκη ενσωμάτωσης έξυπνων προσεγγίσεων στον τομέα προώθησης του τουρισμού και πολιτισμού	1 2 3 4 5
Ανεπάρκεια περιβαλλοντικών υποδομών για απορρίμματα, ανακύκλωση, απόβλητα, ύδρευση κτλ.	1 2 3 4 5
Χαμηλή ποιότητα και επάρκεια οικιστικών υποδομών (πεζοδρόμια, πλατείες, πάρκα, κτλ.)	1 2 3 4 5
Ανεπαρκή συστήματα πολιτικής προστασίας από φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές, πλημμύρες, κτλ.), προσαρμογής και διαχείρισης των φαινομένων κλιματικής αλλαγής	1 2 3 4 5
Ανεπαρκείς υποδομές παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (υγείας, φροντίδας, στήριξη οικογένειας, παιδιών, ηλικιωμένων, ευάλωτων ομάδων κτλ.)	1 2 3 4 5
Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο – έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού	1 2 3 4 5
Φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας	1 2 3 4 5
Αναφέρετε άλλη Ανάγκη / Πρόκληση:	1 2 3 4 5

3. Αξιολογήστε τη Σπουδαιότητα των παρακάτω δυνητικών ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ/ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ στην περιοχή (κυκλώστε την επιλογή σας):

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ / ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη
Αναδιάρθρωση του παραγωγικού συστήματος της τοπικής οικονομίας στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης	1 2 3 4 5
Περαιτέρω άμβλυνση των αρνητικών συνεπειών στο περιβάλλον, την υγεία και την ασφάλεια κατά την μετάβαση από το λιγνίτη σε άλλες μορφές ενέργειας	1 2 3 4 5
Αξιοποίηση και ανάδειξη φυσικών πόρων (υδατικοί πόροι, δασικοί πόροι, κ.λπ.)	1 2 3 4 5

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ / ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη				
Περαιτέρω ενσωμάτωση καινοτομίας και ψηφιακών εργαλείων στη λειτουργία των επιχειρήσεων	1	2	3	4	5
Περαιτέρω προώθηση της καθαρής και έξυπνης ενέργειας	1	2	3	4	5
Περαιτέρω ενσωμάτωση ψηφιακών/έξυπνων εργαλείων στη λειτουργία του Δήμου και των δημόσιων φορέων	1	2	3	4	5
Αποκατάσταση και αναπροσαρμογή περισσότερων εκτάσεων εντός του λιγνιτικού πεδίου της περιοχής παρέμβασης	1	2	3	4	5
Αξιοποίηση των αποκατεστημένων εδαφών και εγκαταστάσεων στο λιγνιτικό πεδίο της περιοχής παρέμβασης	1	2	3	4	5
Διαθεσιμότητα πλούσιων πολιτιστικών πόρων/υποδομών – πολιτιστικές διαδρομές	1	2	3	4	5
Πρόληψη δημιουργίας νέων παραγόντων ρύπανσης	1	2	3	4	5
Δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών τουριστικών δραστηριοτήτων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού	1	2	3	4	5
Δυνατότητες ανάπτυξης αγροτικών δραστηριοτήτων και προϊόντων αγροδιατροφής (ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικά κ.ά.)	1	2	3	4	5
Υποστήριξη, κατάρτιση & επανακατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού που πλήττεται από την απολιγνιτοποίηση/ προσαρμοστικότητα εργαζομένων & επιχειρήσεων	1	2	3	4	5
Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και των πράσινων υποδομών (πεζοδρόμια, πλατείες, πάρκα, χώροι πρασίνου, κτλ.) με βιοκλιματικούς όρους	1	2	3	4	5
Βελτίωση των υποδομών και συστημάτων πολιτικής προστασίας έναντι φυσικών καταστροφών	1	2	3	4	5
Βελτίωση της ενεργειακής εξοικονόμησης σε δημόσια κτίρια και υποδομές	1	2	3	4	5
Ενίσχυση του τουρισμού με βάση τις ορεινές διαδρομές, το φυσικό πλούτο και τα πολιτιστικά μνημεία	1	2	3	4	5
Σύνδεση της αγροδιατροφής και γαστρονομίας με τις τουριστικές	1	2	3	4	5

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ / ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη
δραστηριότητες	
Ανάπτυξη εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων εντός των λιγνιτωρυχείων	1 2 3 4 5
Ενίσχυση διασύνδεσης τουριστικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων	1 2 3 4 5
Ενδυνάμωση της τοπικής απασχόλησης (κυρίως για το ανθρώπινο δυναμικό που επηρεάζεται από την απολιγνιτοποίηση)	1 2 3 4 5
Ενδυνάμωση της κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες	1 2 3 4 5
Προσέλκυση νέου ανθρώπινου δυναμικού στην περιοχή	1 2 3 4 5
Βελτίωση της προσβασιμότητας σε κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου	1 2 3 4 5
Βελτίωση της οργάνωσης και της προβολής της πολιτιστικής/τουριστικής ταυτότητας του Δήμου μέσω νέων τεχνολογιών	1 2 3 4 5
Ενίσχυση της εξωστρέφειας της περιοχής και της δικτύωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων	1 2 3 4 5
Αναφέρετε άλλο Πλεονέκτημα / Δυνατότητα:	1 2 3 4 5

4. Αξιολογήστε τους τομείς που θεωρείτε ότι πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο η στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης της περιοχής:

ΤΟΜΕΙΣ	1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη
Υποδομές & οικιστικές λειτουργίες	1 2 3 4 5
Ενεργειακή εξοικονόμηση, κυκλική οικονομία και μείωση της ρύπανσης	1 2 3 4 5
Βιώσιμη διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος	1 2 3 4 5
Ψηφιακή αναβάθμιση - Καινοτομία	1 2 3 4 5
Βιώσιμη διαχείριση και ανάδειξη πολιτιστικού αποθέματος	1 2 3 4 5

TOMEIS	1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη
Τουρισμός – Προβολή ταυτότητας και εικόνας της περιοχής	1 2 3 4 5
Ανασυγκρότηση της τοπικής οικονομίας στο πλαίσιο της απολιγνιτοποίησης	1 2 3 4 5
Κοινωνική ένταξη & συνοχή – Κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες	1 2 3 4 5
Άλλο:	1 2 3 4 5

5. Επιλέξτε (X) τους πιο σημαντικούς Ειδικούς στόχους της στρατηγικής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης για την περιοχή (μέχρι 3 επιλογές):

Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης	
Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας του Δήμου Μεγαλόπολης για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα	
Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης	
Προώθηση της πράσινης επιχειρηματικότητας μέσω της αειφόρου διαχείρισης των τοπικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης	
Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο Μεγαλόπολης	

6. Αξιολογήστε τις παρακάτω κατηγορίες Δράσεων βάσει της σπουδαιότητάς τους για τη Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης στην περιοχή:

ΔΡΑΣΕΙΣ	1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη
Βελτίωση και επέκταση υποδομών βάσει των αρχών της ενεργειακής και βιώσιμης απόδοσης των πόρων	1 2 3 4 5
Παρεμβάσεις ενίσχυσης ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων φαινομένων της κλιματικής αλλαγής	1 2 3 4 5

ΔΡΑΣΕΙΣ	1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη				
Επέκταση και αναβάθμιση δημόσιων υποδομών βάσει των αρχών της βιώσιμης απόδοσης	1	2	3	4	5
Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών	1	2	3	4	5
Δράσεις για αναπροσαρμογή & επανάχρηση των υποβαθμισμένων εκτάσεων & εγκαταστάσεων στο λιγνιτικό πεδίο του Δήμου Μεγαλόπολης	1	2	3	4	5
Ολοκληρωμένη προβολή της τουριστικής ταυτότητας του Δήμου Μεγαλόπολης	1	2	3	4	5
Προστασία, ανάπτυξη και προβολή του τουριστικού αποθέματος του Δήμου Μεγαλόπολης	1	2	3	4	5
Προστασία, ανάπτυξη και προβολή του πολιτιστικού αποθέματος του Δήμου Μεγαλόπολης	1	2	3	4	5
Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της φυσικής κληρονομιάς του Δήμου Μεγαλόπολης	1	2	3	4	5
Αποκατάσταση χώρων αρχαιολογικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος εντός των λιγνιτωρυχείων για ανάπτυξη εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων	1	2	3	4	5
Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας με ενσωμάτωση της καινοτομίας	1	2	3	4	5
Προώθηση της πρόσβασης στην απασχόληση	1	2	3	4	5
Ενίσχυση των μηχανισμών για την ισότιμη πρόσβαση στο πλέγμα κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Μεγαλόπολης	1	2	3	4	5
Δράσεις προώθησης της κοινωνικής ένταξης και συνοχής στο Δήμο Μεγαλόπολης	1	2	3	4	5

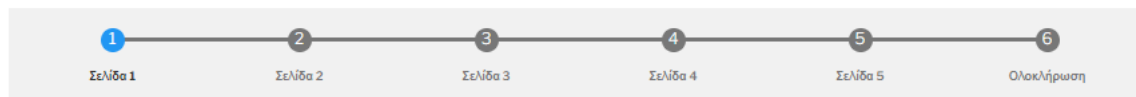
ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ!

Στρατηγική ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης

Προετοιμασία της Νέας ΟΧΕ 2021 - 2027

Ερωτηματολόγιο διαβούλευσης Στρατηγικής ΟΧΕ

Η παρούσα διαδικασία Διαβούλευσης αφορά στην προετοιμασία για την κατάρτιση της Στρατηγικής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης.

Η «Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση» (ΟΧΕ) αποτελεί χρηματοδοτικό και προγραμματικό εργαλείο υλοποίησης συνεκτικών αναπτυξιακών σχεδίων στο πλαίσιο του Περιφερειακού Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021- 2027.

Η Περιοχή Παρέμβασης στην οποία θα υλοποιηθεί η Στρατηγική ΟΧΕ αφορά στο Δήμο Μεγαλόπολης που ανήκει στην ΠΕ Αρκαδίας. Η εν λόγω Στρατηγική θα υλοποιηθεί σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με το Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης και Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) Μεγαλόπολης

Η διαβούλευση αποτελεί ένα κρίσιμο στάδιο για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για τις ανάγκες, τα προβλήματα και τις προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η περιοχή. Τα συμπεράσματα αυτά θα αξιοποιηθούν για τη χάραξη της καταλληλότερης Στρατηγικής για το Δήμο Μεγαλόπολης.

Με το παρόν ερωτηματολόγιο καλούνται **κάτοικοι, φορείς, επιχειρήσεις**, να καταθέσουν την συμβολή τους, σε μια σειρά από αναπτυξιακά ζητήματα, η οποία καθίσταται απαραίτητη και πολύτιμη για τη διαμόρφωση μιας ισχυρής εταιρικής σχέσης κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση της Στρατηγικής ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης.

Τονίζεται ότι η συμβολή στα ερωτήματα των συμμετεχόντων ΔΕΝ θα δημοσιοποιηθεί, θα αξιοποιηθεί ΜΟΝΟ για στατιστική επεξεργασία και την εξαγωγή συμπερασμάτων επί του συνόλου του δείγματος. Θα τηρηθούν όλοι οι όροι και οι αρχές εμπιστευτικότητας βάσει της σχετικής νομοθεσίας.

Η έρευνα δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί χωρίς τη δική σας συμβολή. Παρακαλούμε να αφιερώσετε λίγο από το χρόνο σας στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Ιδιότητα *

- Επιλέξτε -

Τόπος διαμονής/έδρας *

1. Γνωρίζετε τι είναι η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης; *

- ☐ Ναι
☐ Όχι

[ΕΠΟΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ >](#)

Ερωτηματολόγιο διαβούλευσης Στρατηγικής ΟΧΕ

2. Αξιολογήστε τη Σπουδαιότητα των παρακάτω δυνητικών ΑΝΑΓΚΩΝ/ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ στην περιοχή (1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη):

	1	2	3	4	5
Μειωμένη παραγωγικότητα στην τοπική οικονομία	☐	☐	☐	☐	☐
Δυσκολίες προσβασιμότητας & κινητικότητας (οδικό δίκτυο, κίνηση πεζών, ποδηλάτων κ.λπ.)	☐	☐	☐	☐	☐
Έλλειψη επιχειρηματικού πνεύματος και αδυναμία ενσωμάτωσης καινοτομίας, λόγω ελλιπούς ενημέρωσης και κατάρτισης	☐	☐	☐	☐	☐
Έντονα φαινόμενα ατμοσφαιρικής ρύπανσης και ηχορύπανσης στην περιοχή παρέμβασης	☐	☐	☐	☐	☐
Αρνητικές συνέπειες της απολιγνιτοποίησης στην τοπική αγορά εργασίας	☐	☐	☐	☐	☐
Διαρροή πληθυσμού/παραγωγικού δυναμικού στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα ή στο εξωτερικό	☐	☐	☐	☐	☐
Υψηλή κατανάλωση ενέργειας από δημόσια κτίρια και υποδομές	☐	☐	☐	☐	☐
Εξάρτηση της περιοχής παρέμβασης από συμβατικές πηγές ενέργειας (λ.χ. λιγνίτης)	☐	☐	☐	☐	☐
Αυξανόμενη ανεργία/ Έλλειψη θέσεων εργασίας	☐	☐	☐	☐	☐

Ερωτηματολόγιο διαβούλευσης Στρατηγικής ΟΧΕ

3. Αξιολογήστε τη Σπουδαιότητα των παρακάτω δυνητικών ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ/ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ στην περιοχή (1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη):

	1	2	3	4	5
Αναδιάρθρωση του παραγωγικού συστήματος της τοπικής οικονομίας στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης	☐	☐	☐	☐	☐
Περαιτέρω άμβλυνση των αρνητικών συνεπειών στο περιβάλλον, την υγεία και την ασφάλεια κατά την μετάβαση από το λιγνίτη σε άλλες μορφές ενέργειας	☐	☐	☐	☐	☐
Αξιοποίηση και ανάδειξη φυσικών πόρων (υδατικοί πόροι, δασικοί πόροι, κ.λπ.)	☐	☐	☐	☐	☐
Περαιτέρω ενσωμάτωση καινοτομίας και ψηφιακών εργαλείων στη λειτουργία των επιχειρήσεων	☐	☐	☐	☐	☐
Περαιτέρω προώθηση της καθαρής και έξυπνης ενέργειας	☐	☐	☐	☐	☐
Περαιτέρω ενσωμάτωση ψηφιακών/έξυπνων εργαλείων στη λειτουργία του Δήμου και των δημόσιων φορέων	☐	☐	☐	☐	☐
Αποκατάσταση και αναπροσαρμογή περισσότερων εκτάσεων εντός του λιγνιτικού πεδίου της περιοχής παρέμβασης	☐	☐	☐	☐	☐
Αξιοποίηση των αποκατεστημένων εδαφών και εγκαταστάσεων στο λιγνιτικό πεδίο της περιοχής παρέμβασης	☐	☐	☐	☐	☐

Ερωτηματολόγιο διαβούλευσης Στρατηγικής ΟΧΕ

4. Αξιολογήστε τους τομείς που θεωρείτε ότι πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο η στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης της περιοχής (1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη);

	1	2	3	4	5
Υποδομές & οικιστικές λειτουργίες	☐	☐	☐	☐	☐
Ενεργειακή εξοικονόμηση, κυκλική οικονομία και μείωση της ρύπανσης	☐	☐	☐	☐	☐
Βιώσιμη διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος	☐	☐	☐	☐	☐
Ψηφιακή αναβάθμιση - Καινοτομία	☐	☐	☐	☐	☐
Βιώσιμη διαχείριση και ανάδειξη πολιτιστικού αποθέματος	☐	☐	☐	☐	☐
Τουρισμός – Προβολή ταυτότητας και εικόνας της περιοχής	☐	☐	☐	☐	☐
Ανασυγκρότηση της τοπικής οικονομίας στο πλαίσιο της απολυντοποίησης	☐	☐	☐	☐	☐
Κοινωνική ένταξη & συνοχή – Κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες	☐	☐	☐	☐	☐

Στρατηγική ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης

Προετοιμασία της Νέας ΟΧΕ 2021 - 2027

Ερωτηματολόγιο διαβούλευσης Στρατηγικής ΟΧΕ

6. Αξιολογήστε τις παρακάτω κατηγορίες Δράσεων βάσει της σπουδαιότητάς τους για τη στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης στην περιοχή

	1	2	3	4	5
Βελτίωση και επέκταση υποδομών για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας	☐	☐	☐	☐	☐
Παρεμβάσεις ενίσχυσης ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων φαινομένων της κλιματικής αλλαγής	☐	☐	☐	☐	☐
Επέκταση και αναβάθμιση δημόσιων υποδομών βάσει των αρχών της βιώσιμης απόδοσης	☐	☐	☐	☐	☐
Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών	☐	☐	☐	☐	☐
Δράσεις για αναπροσαρμογή & επανάχρηση των υποβαθμισμένων εκτάσεων & εγκαταστάσεων στο ληνικό πεδίο του Δήμου Μεγαλόπολης	☐	☐	☐	☐	☐
Ολοκληρωμένη προβολή της τουριστικής ταυτότητας του Δήμου Μεγαλόπολης	☐	☐	☐	☐	☐
Προστασία, ανάπτυξη και προβολή του τουριστικού αποθέματος του Δήμου Μεγαλόπολης	☐	☐	☐	☐	☐
Προστασία, ανάπτυξη και προβολή του πολιτιστικού αποθέματος του Δήμου Μεγαλόπολης	☐	☐	☐	☐	☐

Ερωτηματολόγιο διαβούλευσης Στρατηγικής ΟΧΕ

Η υποβολή σας καταχωρήθηκε με επιτυχία.

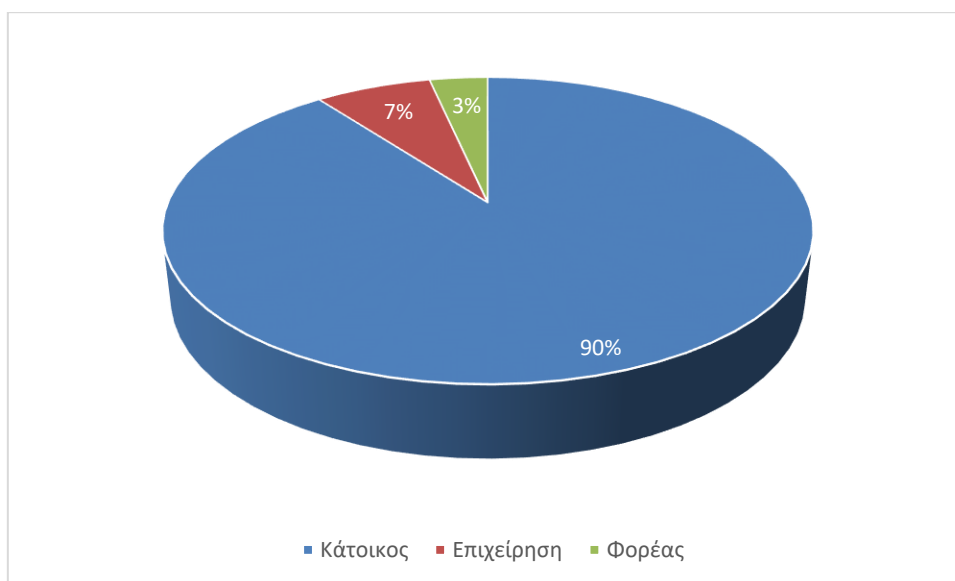
Ευχαριστούμε για τον χρόνο σας στη συμπλήρωση του παρόντος ερωτηματολογίου και την παράθεση των απόψεων/προτάσεων σας, οι οποίες αναμένεται να συμβάλουν σημαντικά για την προετοιμασία της Στρατηγικής ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης.

8.1.2.1 Αποτελέσματα ψηφιακής διαβούλευσης της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης

Στη διαδικασία ηλεκτρονικής διαβούλευσης, η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027, ανταποκρίθηκαν 29 περιπτώσεις, απαντώντας στο ερωτηματολόγιο σχετικά με τα αναπτυξιακά αξιολογικά μέρη της Στρατηγικής. Τα αποτελέσματα της Διαβούλευσης παρουσιάζονται ακολούθως:

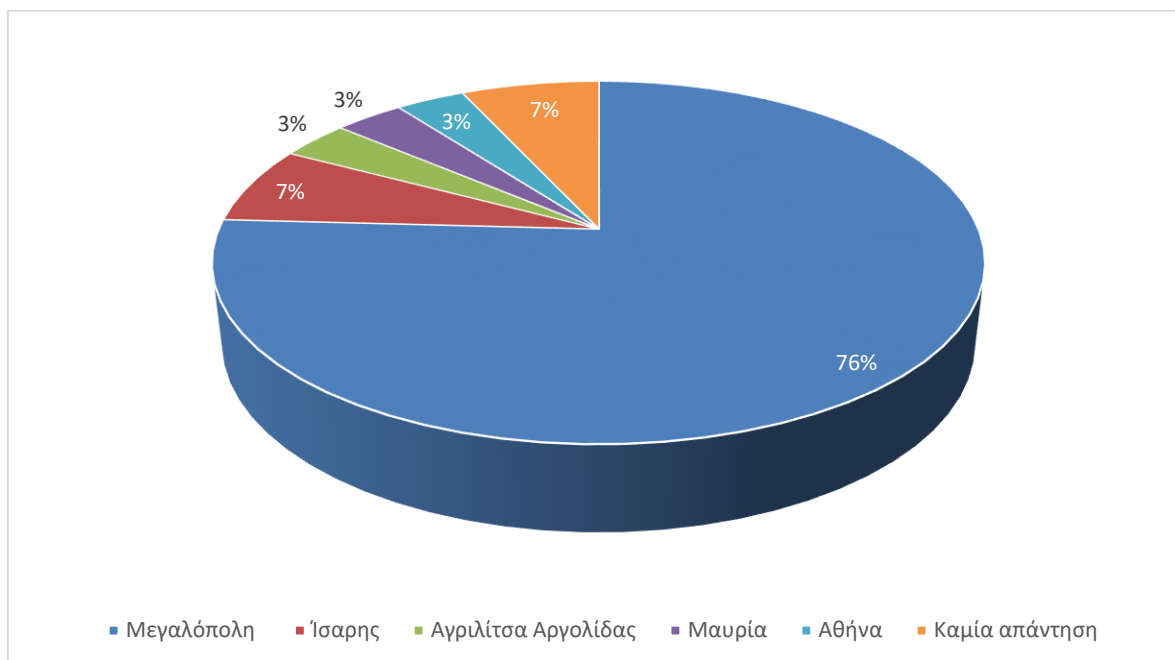
Αρχικά, από τους 29 ερωτηθέντες, η πλειοψηφία, και συγκεκριμένα το 90%, ήταν κάτοικοι, το 7% ήταν εκπρόσωποι επιχειρήσεων ενώ μόλις το 3% ήταν εκπρόσωποι φορέων.

Διάγραμμα 22. Ιδιότητα των συμμετεχόντων στην ηλεκτρονική διαβούλευση.

Στη συνέχεια, οι περισσότεροι ερωτηθέντες δήλωσαν ως τόπο διαμονής τους τη Μεγαλόπολη (22%) ενώ συμμετείχαν και κάτοικοι από οικισμούς του Δήμου Μεγαλόπολης, όπως τον Ίσαρη (7%) και τα Μαυριά (3%). Επιπλέον, φαίνεται πως έδειξαν ενδιαφέρον για τη διαβούλευση και κάτοικοι από την Αθήνα (3%) και την Αग्रιλίτσα Αργολίδας (3%).

Διάγραμμα 23. Τόπος διαμονής των συμμετεχόντων στην ηλεκτρονική διαβούλευση.

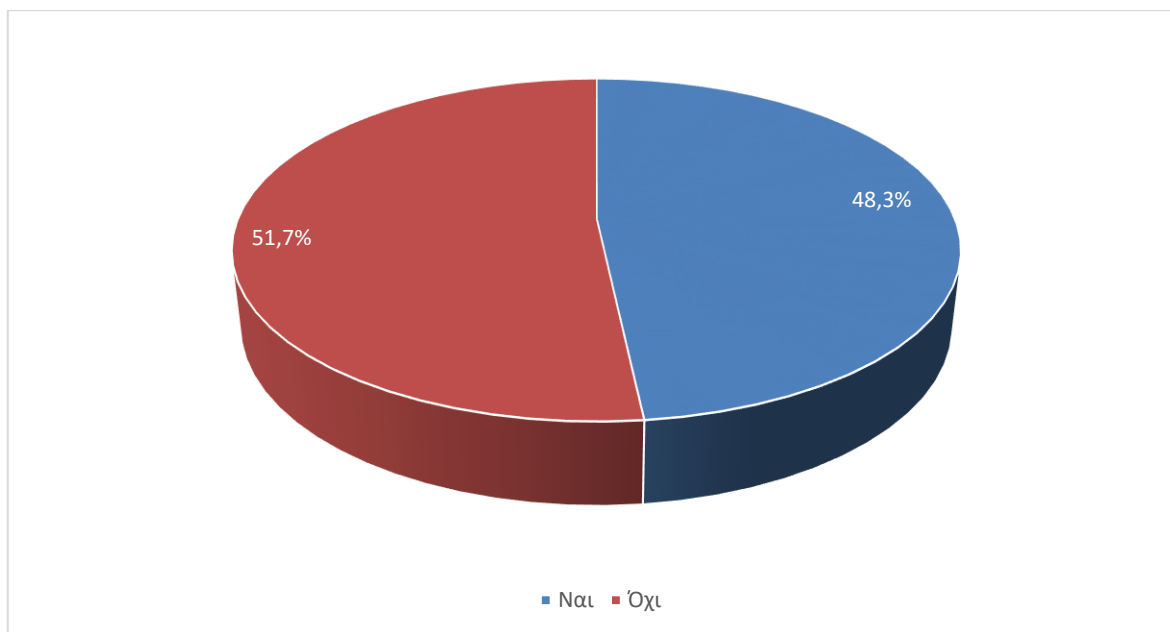
Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ακολουθούν αναλυτικά οι ερωτήσεις και οι απαντήσεις του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο διαβούλευσης της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027.

1. Γνωρίζετε τι είναι η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης;

Το 48,3% ισχυρίζεται ότι γνωρίζει τι είναι η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης ενώ το υπόλοιπο 51,7% δεν είναι ενήμερο.

Διάγραμμα 24. Γνωρίζετε τι είναι η Στρατηγική Ολοκληρωμένη Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης;

1.1 Αν ναι, πως ενημερωθήκατε για αυτό;

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τη Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) του Δήμου Μεγαλόπολης από:

- Σχετικά άρθρα,
- την ιστοσελίδα του Δήμου Μεγαλόπολης,
- άλλους τοπικούς ιστότοπους,
- ανακοινώσεις της Περιφέρειας Πελοποννήσου,
- λόγω επαγγελματικής ιδιότητα και τέλος,
- λόγω προσωπικού ενδιαφέροντος και ενασχόλησης με τα κοινά.

2. Αξιολογήστε τη Σπουδαιότητα των παρακάτω δυνητικών ΑΝΑΓΚΩΝ/ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ στην περιοχή (1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη):

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ / ΑΝΑΓΚΕΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Μειωμένη παραγωγικότητα στην τοπική οικονομία	4,32
Δυσκολίες προσβασιμότητας & κινητικότητας (οδικό δίκτυο, κίνηση πεζών, ποδηλάτων κ.λπ.)	2,96
Έλλειψη επιχειρηματικού πνεύματος και αδυναμία ενσωμάτωσης καινοτομίας, λόγω ελλιπούς ενημέρωσης και κατάρτισης	4,07
Έντονα φαινόμενα ατμοσφαιρικής ρύπανσης και ηχορύπανσης στην περιοχή παρέμβασης	2,54

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ / ΑΝΑΓΚΕΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Αρνητικές συνέπειες της απολιγνιτοποίησης στην τοπική αγορά εργασίας	4,70
Διαρροή πληθυσμού/παραγωγικού δυναμικού στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα ή στο εξωτερικό	4,70
Υψηλή κατανάλωση ενέργειας από δημόσια κτίρια και υποδομές	2,85
Εξάρτηση της περιοχής παρέμβασης από συμβατικές πηγές ενέργειας (λ.χ. λιγνίτης)	4,22
Αυξανόμενη ανεργία/Έλλειψη θέσεων εργασίας	4,78
Έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού	3,69
Ενεργειακή φτώχεια	3,41
Έλλειψη τουριστικών υποδομών, χαμηλής ποιότητας προσφερόμενο τουριστικό προϊόν, καθώς και περιορισμένη προβολή τουριστικού προϊόντος και πόλων έλξης	4,30
Ανεπαρκής προστασία και ανάδειξη του φυσικού/οικολογικού πλούτου	4,11
Ανάγκη ενδυνάμωσης και διαφοροποίησης του τοπικού παραγωγικού συστήματος στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης	4,30
Ανεπαρκής προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων (μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, κτλ.)	4,30
Ελλιπής αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των αποβλήτων και την ανακύκλωση	3,67
Ανάγκη ενσωμάτωσης έξυπνων προσεγγίσεων στον τομέα προώθησης του τουρισμού και πολιτισμού	4,07
Ανεπάρκεια περιβαλλοντικών υποδομών για απορρίμματα, ανακύκλωση, απόβλητα, ύδρευση κτλ.	3,54
Χαμηλή ποιότητα και επάρκεια οικιστικών υποδομών (πεζοδρόμια, πλατείες, πάρκα, κτλ.)	3,48
Ανεπαρκή συστήματα πολιτικής προστασίας από φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές, πλημμύρες, κ.τλ.), προσαρμογής και διαχείρισης των φαινομένων κλιματικής αλλαγής	3,70

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ / ΑΝΑΓΚΕΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Ανεπαρκείς υποδομές παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (υγείας, φροντίδας, στήριξη οικογένειας, παιδιών, ηλικιωμένων, ευάλωτων ομάδων κτλ.)	3,63
Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο – έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού	3,48
Φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας	3,30
Αναφέρατε άλλη Ανάγκη/Πρόκληση	
Ανεπαρκείς υποδομές τεχνολογίας	4
Ερήμωση των χωριών, μείωση και γήρανση του πληθυσμού της Μεγαλόπολης	5
Ανάγκη ενός Ολοκληρωμένου Σχεδίου Μετάβασης στη μετα-λιγνιτική εποχή με κατεύθυνση	
Αδυναμία αξιοποίησης του πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής – Η Μεγαλόπολη είναι μοναδική στην ποιότητα και στην ποσότητα πολιτιστικών πόρων σε όλη την Πελοπόννησο	5
Ανάγκη διαφοροποίησης του παραγωγικού μοντέλου της περιοχής – προτεραιότητα στους άξονες πολιτισμός-τουρισμός, αγροδιατροφή, κτηνοτροφία και τη διασύνδεσή τους	5
Δημιουργία Επιχειρηματικού Πάρκου Μεγαλόπολης για την εγκατάσταση επιχειρήσεων.	5

Ακολουθεί διάγραμμα που απεικονίζει τα προβλήματα και τις ανάγκες σε σειρά προτεραιότητας, σύμφωνα με τη βαθμολογία που έδωσαν οι συμμετέχοντες.

Διάγραμμα 25. Μέσος όρος επίδοσης στις δυνητικές ανάγκες/προκλήσεις στην περιοχή παρέμβασης ΟΧΕ.

3. Αξιολογήστε τη Σπουδαιότητα των παρακάτω δυνητικών ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ/ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ στην περιοχή (1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη):

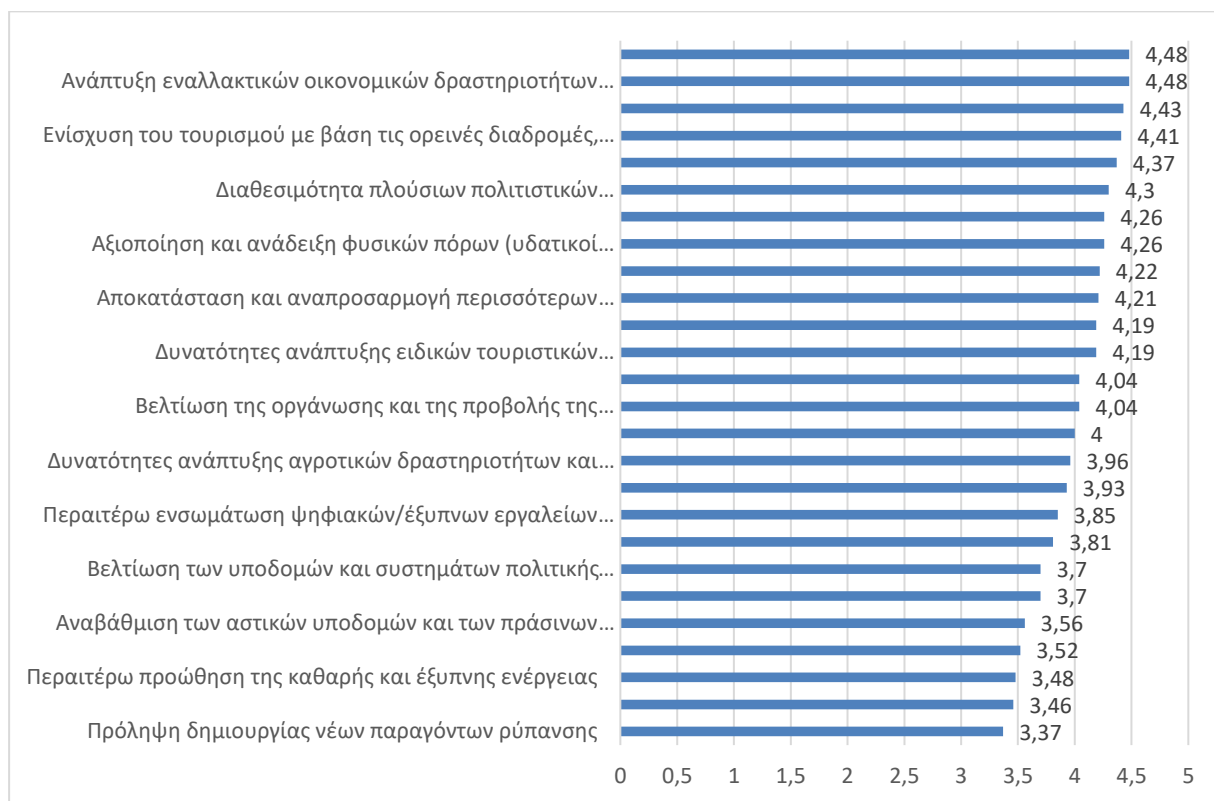
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ / ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Αναδιάρθρωση του παραγωγικού συστήματος της τοπικής οικονομίας στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης	4,37
Περαιτέρω άμβλυνση των αρνητικών συνεπειών στο περιβάλλον, την υγεία και την ασφάλεια κατά την μετάβαση από το λιγνίτη σε άλλες μορφές ενέργειας	3,93
Αξιοποίηση και ανάδειξη φυσικών πόρων (υδατικοί πόροι, δασικοί πόροι, κ.λπ.)	4,26
Περαιτέρω ενσωμάτωση καινοτομίας και ψηφιακών εργαλείων στη λειτουργία των επιχειρήσεων	3,70
Περαιτέρω προώθηση της καθαρής και έξυπνης ενέργειας	3,48

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ / ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Περαιτέρω ενσωμάτωση ψηφιακών/έξυπνων εργαλείων στη λειτουργία του Δήμου και των δημόσιων φορέων	3,85
Αποκατάσταση και αναπροσαρμογή περισσότερων εκτάσεων εντός του λιγνιτικού πεδίου της περιοχής παρέμβασης	4,21
Αξιοποίηση των αποκατεστημένων εδαφών και εγκαταστάσεων στο λιγνιτικό πεδίο της περιοχής παρέμβασης	4,43
Διαθεσιμότητα πλούσιων πολιτιστικών πόρων/υποδομών – πολιτιστικές διαδρομές	4,30
Πρόληψη δημιουργίας νέων παραγόντων ρύπανσης	3,37
Δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών τουριστικών δραστηριοτήτων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού	4,19
Δυνατότητες ανάπτυξης αγροτικών δραστηριοτήτων και προϊόντων αγροδιατροφής (ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικά κ.ά.)	3,96
Υποστήριξη, κατάρτιση & επανακατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού που πλήττεται από την απολιγνιτοποίηση/ προσαρμοστικότητα εργαζομένων & επιχειρήσεων	4,00
Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και των πράσινων υποδομών (πεζοδρόμια, πλατείες, πάρκα, χώροι πρασίνου, κτλ.) με βιοκλιματικούς όρους	3,56
Βελτίωση των υποδομών και συστημάτων πολιτικής προστασίας έναντι φυσικών καταστροφών	3,70
Βελτίωση της ενεργειακής εξοικονόμησης σε δημόσια κτίρια και υποδομές	3,46
Ενίσχυση του τουρισμού με βάση τις ορεινές διαδρομές, το φυσικό πλούτο και τα πολιτιστικά μνημεία	4,41
Σύνδεση της αγροδιατροφής και γαστρονομίας με τις τουριστικές δραστηριότητες	4,22
Ανάπτυξη εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων εντός των λιγνιτωρυχείων	4,48

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ / ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Ενίσχυση διασύνδεσης τουριστικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων	4,19
Ενδυνάμωση της τοπικής απασχόλησης (κυρίως για το ανθρώπινο δυναμικό που επηρεάζεται από την απολιγνιτοποίηση)	4,48
Ενδυνάμωση της κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες	3,81
Προσέλκυση νέου ανθρώπινου δυναμικού στην περιοχή	4,26
Βελτίωση της προσβασιμότητας σε κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου	3,52
Βελτίωση της οργάνωσης και της προβολής της πολιτιστικής/τουριστικής ταυτότητας του Δήμου μέσω νέων τεχνολογιών	4,04
Ενίσχυση της εξωστρέφειας της περιοχής και της δικτύωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων	4,04
Αναφέρετε άλλο Πλεονέκτημα / Δυνατότητα	
Εγκατάσταση πράσινων εναλλακτικών τεχνολογικών λύσεων στις πρώην βιομηχανικές περιοχές της Μεγαλόπολης σύμφωνα με το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης	5

Ακολουθεί διάγραμμα που απεικονίζει τα πλεονεκτήματα και τις δυνατότητες του Δήμου Μεγαλόπολης σε σειρά προτεραιότητας, σύμφωνα με τη βαθμολογία που έδωσαν οι συμμετέχοντες.

Διάγραμμα 26. Μέσος όρος επίδοσης στα δυνητικά πλεονεκτήματα/δυνατότητες στην περιοχή παρέμβασης ΟΧΕ.

4. Αξιολογήστε τους τομείς που θεωρείτε ότι πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο η στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης της περιοχής (1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη);

ΤΟΜΕΙΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Υποδομές & οικιστικές λειτουργίες	3,89
Ενεργειακή εξοικονόμηση, κυκλική οικονομία και μείωση της ρύπανσης	3,74
Βιώσιμη διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος	3,96
Ψηφιακή αναβάθμιση - Καινοτομία	3,74
Βιώσιμη διαχείριση και ανάδειξη πολιτιστικού αποθέματος	4,33
Τουρισμός – Προβολή ταυτότητας και εικόνας της περιοχής	4,37
Ανασυγκρότηση της τοπικής οικονομίας στο πλαίσιο της απολιγνιτοποίησης	4,46

ΤΟΜΕΙΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Κοινωνική ένταξη & συνοχή – Κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες	3,57
Άλλος τομέας	
Πρώθηση του δευτερογενή τομέα με έμφαση στην μεταποίηση	5
Ενεργειακή αναβάθμιση και εξοικονόμηση, με χρηματοδότηση ειδικού - ξεχωριστού τοπικού προγράμματος «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» για τις κατοικίες στον Δήμο Μεγαλόπολης με σκοπό τη μείωση ρύπων και δημιουργία θέσεων εργασίας	5
Δημιουργία πράσινων σημείων και μιας νέας μονάδας ανακύκλωσης στην πρώην βιομηχανική περιοχή με σκοπό την πρώθηση της κυκλικής οικονομίας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας	5
Δημιουργία θέσεων εργασίας	5

Ακολουθεί διάγραμμα που απεικονίζει τους τομείς που θεωρούν οι συμμετέχοντες ότι πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο η Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης του Δήμου Μεγαλόπολης σε σειρά προτεραιότητας, ανάλογα με τη βαθμολογία που τους δόθηκε.

Διάγραμμα 27. Τομείς που πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο η Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης του Δήμου Μεγαλόπολης.

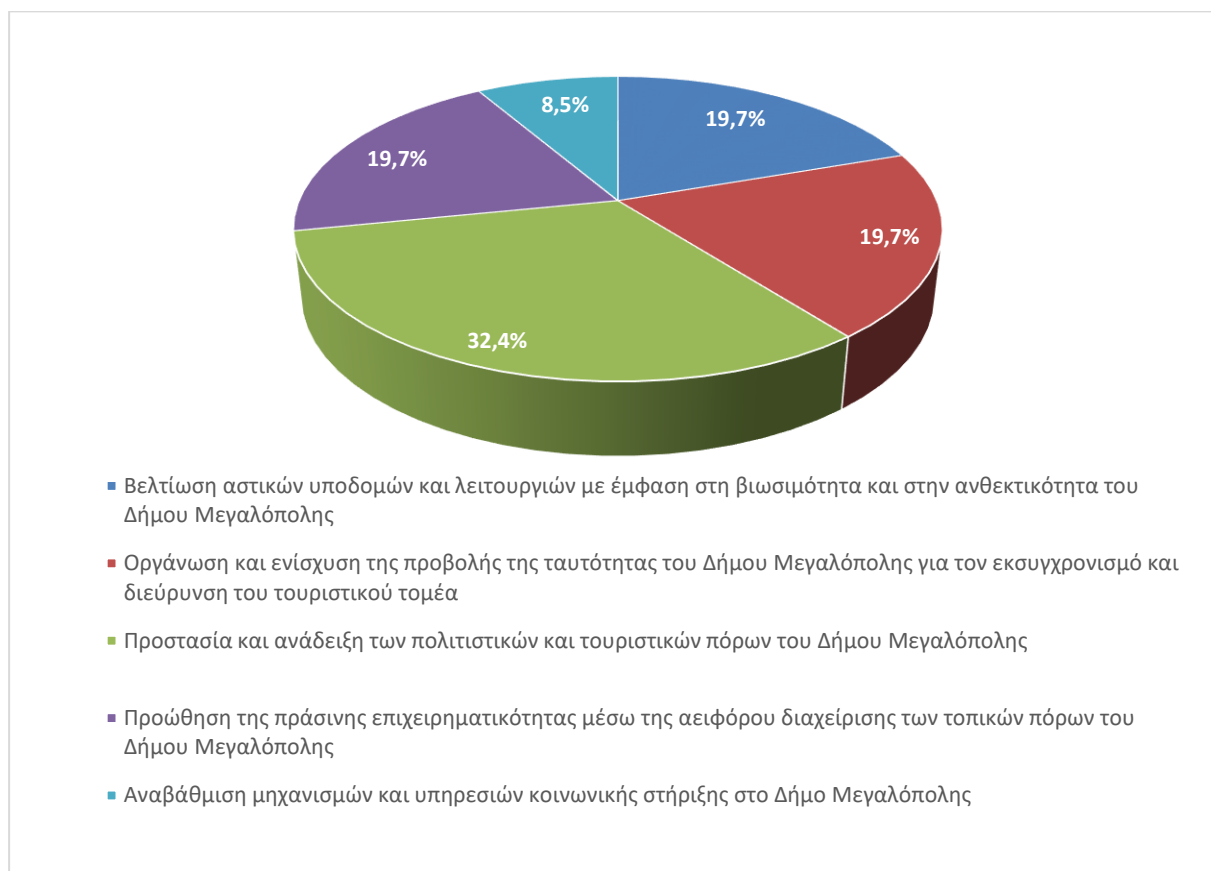

5. Επιλέξτε (X) τους πιο σημαντικούς Ειδικούς στόχους της στρατηγικής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης για την περιοχή (μέχρι 3 επιλογές):

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΟΧΕ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (%)
Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Μεγαλόπολης	19,7%
Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας του Δήμου Μεγαλόπολης για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα	19,7%
Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης	32,4%
Πρωώθηση της πράσινης επιχειρηματικότητας μέσω της αειφόρου διαχείρισης των τοπικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης	19,7%
Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης στο Δήμο Μεγαλόπολης	8,5%

Ακολουθεί διάγραμμα με τους σημαντικότερους Ειδικούς Στόχους της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης, σύμφωνα με το ποσοστό επιλογής των συμμετεχόντων.

Διάγραμμα 28. Σημαντικότεροι Ειδικοί Στόχοι της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης σύμφωνα με το ποσοστό επιλογής των συμμετεχόντων.

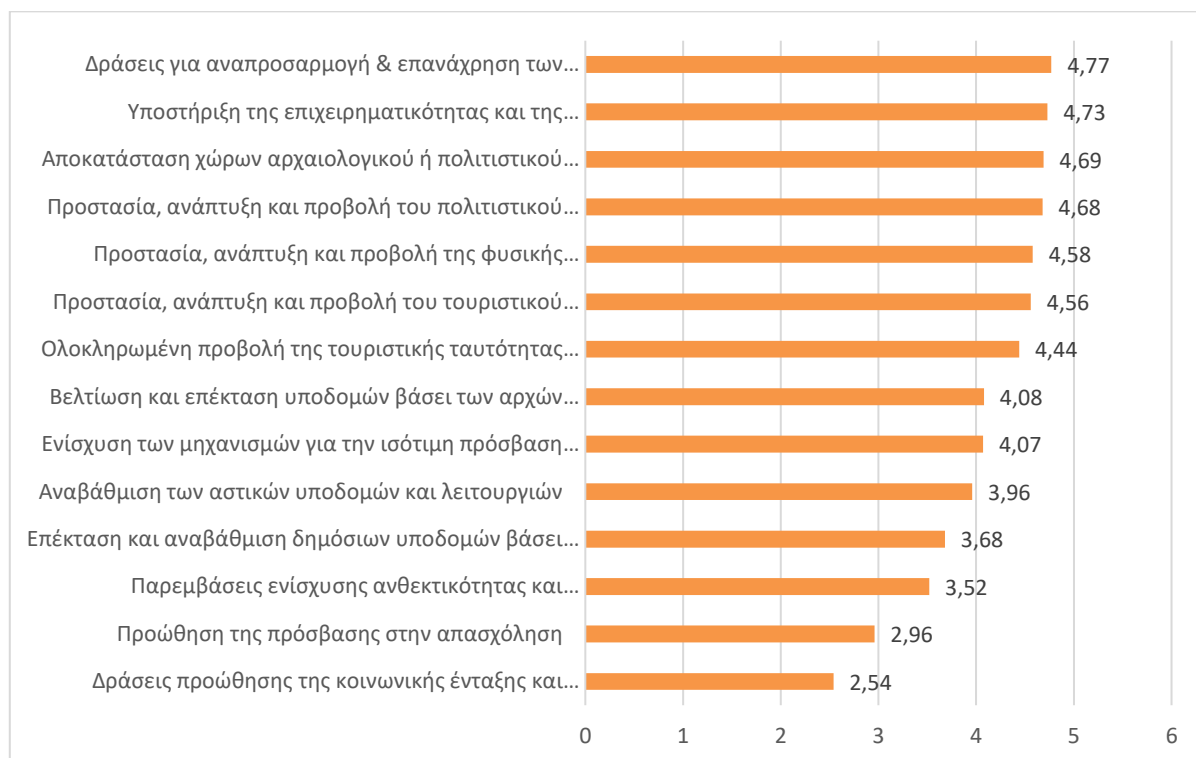
6. Αξιολογήστε τις παρακάτω κατηγορίες Δράσεων βάσει της σπουδαιότητάς τους για τη Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης στην περιοχή:

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Βελτίωση και επέκταση υποδομών βάσει των αρχών της ενεργειακής και βιώσιμης απόδοσης των πόρων	4,08
Παρεμβάσεις ενίσχυσης ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων φαινομένων της κλιματικής αλλαγής	3,52
Επέκταση και αναβάθμιση δημόσιων υποδομών βάσει των αρχών της βιώσιμης απόδοσης	3,68
Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών	3,96
Δράσεις για αναπροσαρμογή & επανάχρηση των υποβαθμισμένων εκτάσεων & εγκαταστάσεων στο λιγνιτικό πεδίο του Δήμου Μεγαλόπολης	4,77
Ολοκληρωμένη προβολή της τουριστικής ταυτότητας του Δήμου Μεγαλόπολης	4,44

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Προστασία, ανάπτυξη και προβολή του τουριστικού αποθέματος του Δήμου Μεγαλόπολης	4,56
Προστασία, ανάπτυξη και προβολή του πολιτιστικού αποθέματος του Δήμου Μεγαλόπολης	4,68
Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της φυσικής κληρονομιάς του Δήμου Μεγαλόπολης	4,58
Αποκατάσταση χώρων αρχαιολογικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος εντός των λιγνιτωρυχείων για ανάπτυξη εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων	4,69
Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας με ενσωμάτωση της καινοτομίας	4,73
Προώθηση της πρόσβασης στην απασχόληση	2,96
Ενίσχυση των μηχανισμών για την ισότιμη πρόσβαση στο πλέγμα κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Μεγαλόπολης	4,07
Δράσεις προώθησης της κοινωνικής ένταξης και συνοχής στο Δήμο Μεγαλόπολης	2,54

Ακολουθεί σχετικό διάγραμμα με τις κατηγορίες Δράσεων βάσει της σπουδαιότητάς τους για τη Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης στην περιοχή παρέμβασης, σύμφωνα με τη βαθμολογία που έδωσαν οι συμμετέχοντες.

Διάγραμμα 29. Κατηγορίες Δράσεων βάσει της σπουδαιότητας τους για τη Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης στην περιοχή σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων.

Συμπεράσματα της εξωτερικής διαβούλευσης της ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027

Στο πλαίσιο της εξωτερικής διαβούλευσης για την ΟΧΕ Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027, διεξήχθη έρευνα με 29 συμμετέχοντες. Η ανάλυση των απαντήσεων αναδεικνύει σημαντικά συμπεράσματα για την ανάπτυξη την περιοχής μελέτης τη μεταλignιτική περίοδο που διανύει.

Με βάση τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, οι οποίοι ήταν κυρίως κάτοικοι (90%) με τόπο διαμονής τη Μεγαλόπολη (76%), οι σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή μελέτης είναι η αυξανόμενη ανεργία/έλλειψη θέσεων εργασίας (4,78/5), η διαρροή πληθυσμού/παραγωγικού δυναμικού στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα ή στο εξωτερικό (4,70/5) και οι αρνητικές συνέπειες της απολιγνιτοποίησης στην τοπική αγορά εργασίας (4,7/5). Τα λιγότερο σημαντικά προβλήματα που φαίνεται να μην απασχολούν τους συμμετέχοντες όσο τα ανωτέρω είναι τα έντονα φαινόμενα ατμοσφαιρικής ρύπανσης και ηχορύπανσης στην περιοχή παρέμβασης (2,54/5) και η υψηλή κατανάλωση ενέργειας από δημόσια κτίρια και υποδομές (2,85/5).

Ωστόσο, η περιοχή μελέτης παρουσιάζει σημαντικά δυνητικά πλεονεκτήματα και δυνατότητες, με κυριότερα την ανάπτυξη εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων εντός των λιγνιτωρυχείων (4,48/5), την ενδυνάμωση της τοπικής απασχόλησης (κυρίως για το ανθρώπινο δυναμικό που επηρεάζεται από την απολιγνιτοποίηση) (4,48/5) και την αξιοποίηση των αποκατεστημένων εδαφών και εγκαταστάσεων στο λιγνιτικό πεδίο της περιοχής παρέμβασης (4,43/5). Την χαμηλότερη βαθμολογία συγκέντρωσαν η πρόληψη δημιουργίας νέων παραγόντων ρύπανσης (3,37/5) και η βελτίωση της ενεργειακής εξοικονόμησης σε δημόσια κτίρια και υποδομές (3,46/5).

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες αναγνωρίζουν ως τους βασικότερους τομείς που πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο η Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης του Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027 την ανασυγκρότηση της τοπικής οικονομίας στο πλαίσιο της απολιγνιτοποίησης (4,46/5), τον τουρισμό και την προβολή ταυτότητας και εικόνας της περιοχής (4,37/5) και τη βιώσιμη διαχείριση και ανάδειξη πολιτιστικού αποθέματος (4,33/5) ενώ έδειξαν μικρότερο ενδιαφέρον για την κοινωνική ένταξη και συνοχή – Κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες (3,57/5).

Αναφορικά με τους σημαντικότερους Ειδικούς Στόχους της ΟΧΕ, οι συμμετέχοντες έδειξαν ιδιαίτερη προτίμηση στην προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Μεγαλόπολης (32,4%).

Εξετάζοντας τις κατηγορίες Δράσεων βάσει της σπουδαιότητας τους για τη Στρατηγική της ΟΧΕ, υψηλότερη βαθμολογία έλαβαν οι Δράσεις για αναπροσαρμογή και επανάχρηση των υποβαθμισμένων εκτάσεων & εγκαταστάσεων στο λιγνιτικό πεδίο του Δήμου Μεγαλόπολης (4,77/5), η υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας με ενσωμάτωση της καινοτομίας (4,73/5) και η αποκατάσταση χώρων αρχαιολογικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος εντός των λιγνιτωρυχείων για ανάπτυξη εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων (4,69/5).

Συνοψίζοντας, η έρευνα αναδεικνύει ότι οι κάτοικοι της Μεγαλόπολης αντιμετωπίζουν ως κύριες προκλήσεις την αυξανόμενη ανεργία και τη διαρροή του παραγωγικού δυναμικού, ως άμεσες συνέπειες της απολιγνιτοποίησης. Ωστόσο, αναγνωρίζουν σημαντικές αναπτυξιακές ευκαιρίες μέσω της αξιοποίησης των λιγνιτωρυχείων και των αποκατεστημένων εδαφών για εναλλακτικές οικονομικές δραστηριότητες.

Είναι αξιοσημείωτο ότι οι κάτοικοι δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην ανασυγκρότηση της τοπικής οικονομίας και την τουριστική ανάπτυξη, με προτεραιότητα στην προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων. Αυτό αντανακλάται και στη υψηλή βαθμολογία που έλαβαν οι δράσεις επανάχρησης των υποβαθμισμένων εκτάσεων, υποστήριξης της επιχειρηματικότητας και αποκατάστασης χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος, υποδεικνύοντας μια σαφή κατεύθυνση για το μέλλον της περιοχής στη μεταλιγνιτική εποχή.

Η συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία διαβούλευσης για την ΟΧΕ του Δήμου Μεγαλόπολης 2021-2027 υπήρξε καθοριστική και εξαιρετικά χρήσιμη για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης. Η ενεργός συμμετοχή κατοίκων, επιχειρήσεων και φορέων προσέφερε πολύτιμη γνώση και εμπειρία για τις πραγματικές ανάγκες της περιοχής, συμβάλλοντας καθοριστικά στην ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και στον προσδιορισμό των αναγκαιών παρεμβάσεων. Η διαδικασία της διαβούλευσης επιβεβαίωσε τη σημασία της συμμετοχικής προσέγγισης στο σχεδιασμό αναπτυξιακών στρατηγικών, καθώς οι προτάσεις και οι απόψεις των συμμετεχόντων εμπλούτισαν ουσιαστικά το περιεχόμενο της στρατηγικής ΟΧΕ και συνέβαλαν στην καλύτερη στόχευση των προτεινόμενων παρεμβάσεων.

9. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Σε αυτήν την Ενότητα, παρατίθενται αναλυτικά οι ενέργειες Δημοσιότητας – Επικοινωνίας της Στρατηγικής και των Δράσεων/Πράξεων αυτής.

Πρόκειται για την περιγραφή Δράσεων για τη δημοσιοποίηση του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της διάδοσης των αποτελεσμάτων της Στρατηγικής. Οι Δράσεις θα περιγράφονται και θα καταγράφονται τα μέσα για την υλοποίηση του Σχεδίου, οι διαδικασίες που θα ακολουθηθούν, καθώς και ο ενδεικτικός προϋπολογισμός. Απαιτείται η κάλυψη των εξής προϋποθέσεων:

- Στοχευμένη επικοινωνία και πληροφόρηση του συνόλου των Ομάδων Στόχου και δικαιούχων της Στρατηγικής
- Αξιοποίηση έντυπων και ψηφιακών εργαλείων ενημέρωσης και επικοινωνίας
- Ενέργειες που δίνουν έμφαση στη διάδραση με το κοινό των Ομάδων Στόχου και τους δικαιούχους
- Ένταξη της διάστασης της αναπηρίας και προσβασιμότητας των ΑμεΑ στο επικοινωνιακό σχέδιο
- Πληρότητα και σαφήνεια του προτεινόμενου επικοινωνιακού σχεδίου

Η Στρατηγική Επικοινωνίας και Προβολής της Χωρικής Αρχής του Δήμου Μεγαλόπολης για τη δημοσιότητα και επικοινωνία των δράσεων της Στρατηγικής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης που συγχρηματοδοτείται από το ΠΕΠ «Πελοπόννησος» 2021-2027, λαμβάνει υπόψη τον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων COM(2018) 375, τα άρθρα 17(3), 35-37 και 41-45, καθώς και τις Οδηγίες που δόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Εθνική Αρχή Συντονισμού.

Η Στρατηγική Επικοινωνίας στοχεύει στη δημιουργία σαφούς εικόνας για τις υλοποιούμενες δράσεις, τις ευκαιρίες συμμετοχής και τις θετικές επιπτώσεις που δημιουργούν. Επιπλέον, καθορίζει τον τρόπο και τα μέσα προβολής ώστε να αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύνολο δραστηριοτήτων που αντιστοιχίζονται με τους Άξονες Στρατηγικής της ΟΧΕ της Χωρικής Αρχής και το κοινό στο οποίο απευθύνεται.

Βασικός στόχος της Στρατηγικής Επικοινωνίας είναι η ανάδειξη και προβολή της συμβολής των αποτελεσμάτων και της προστιθέμενης αξίας των Στόχων Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Προτεραιοτήτων του Περιφερειακού Προγράμματος της Πελοποννήσου που επιτυγχάνονται μέσω της υλοποίησης της προτεινόμενης ΟΧΕ, με κεντρικό σημείο αναφοράς την ενεργοποίηση των πολιτών κατά την εφαρμογή του.

Οι ειδικοί στόχοι Επικοινωνίας είναι:

- Έγκυρη/άμεση ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων για τις ευκαιρίες και διαδικασίες χρηματοδότησης
- Ενημέρωση του κοινού για τα επιτεύγματα της Πολιτικής Συνοχής μέσω του Προγράμματος και των ΕΔΕΤ

- Σύνδεση του Προγράμματος με τις επιμέρους Ευρωπαϊκές, Εθνικές και Περιφερειακές Στρατηγικές
- Διασφάλιση της μέγιστης διαφάνειας ως προς τη διαχείριση/υλοποίηση του ΠΠ και της εμπιστοσύνης στις ευκαιρίες που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση
- Υποστήριξη των Δικαιούχων ώστε να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά τις δράσεις τους με βάση τα προαπαιτούμενα των Κανονισμών.

9.1 Κοινό Στόχο

Με βάση τη γνώση και την εμπειρία που έχει σωρευθεί από την υλοποίηση Στρατηγικών Επικοινωνίας κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, παρουσιάζεται παρακάτω μία κατηγοριοποίηση των ομάδων κοινού, με μία στρατηγική προσέγγιση των μέσων/μέτρων και μεθόδων επικοινωνίας ανά κατηγορία κοινού και ανά κατηγορία παρεμβάσεων του Προγράμματος.

9.1.1 Δυνητικοί Δικαιούχοι & Δικαιούχοι

Η Χωρική Αρχή με την υποστήριξη της Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης, εξασφαλίζει την ευρεία διάδοση στους δυνητικούς δικαιούχους και σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΟΧΕ, των στόχων και των ευκαιριών χρηματοδότησης που προσφέρει η χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα με αναλυτικά στοιχεία της χρηματοδοτικής συνδρομής από τα οικεία Ταμεία.

Σε ό,τι αφορά τους δικαιούχους, η Χωρική Αρχή τους ενημερώνει ότι η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής τους στον κατάλογο των πράξεων που δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 49, παρ. 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 2021/1060. Επιπλέον, υποστηρίζει τους δικαιούχους στην τήρηση των υποχρεώσεών τους για την ενημέρωση και επικοινωνία, την έγκαιρη και σωστή υλοποίηση των πράξεων.

Οι Δυνητικοί Δικαιούχοι & Δικαιούχοι είναι οι εξής:

- Ο Δήμος και Εποπτευόμενοι φορείς του Δήμου
- Ο Αναπτυξιακός Οργανισμός της Περιφέρειας
- Οργανισμοί του Δημοσίου (ΝΠΔΔ & ΝΠΙΔ)
- Οικονομικοί & Κοινωνικοί Εταίροι (επιμελητήρια, κλαδικοί φορείς, επαγγελματικές ενώσεις, κ.ά.)

9.1.2 Ειδικές Κοινωνικές Ομάδες

Οι δράσεις ΕΚΤ+ παρουσιάζουν ιδιαιτερότητα της άμεσης σύνδεσης της αποτελεσματικότητας της επικοινωνίας με την αποτελεσματικότητα στην υλοποίηση των παρεμβάσεων. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των δράσεων του ΕΚΤ+ επιτάσσουν έναν ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα στις ενέργειες επικοινωνίας που τις συνοδεύουν, καθώς έχουν άμεσο και προσωπικό αντίκτυπο στη ζωή των πολιτών. Αφορούν στις ειδικές ομάδες κοινού όπως κοινωνικά ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, μακροχρόνια άνεργοι, άστεγοι, ΑμεΑ κ.ά.

9.1.3 Ευρύ κοινό

Η Χωρική Αρχή με την υποστήριξη της Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης μεριμνά για την ισότιμη πρόσβαση των πολιτών στην ενημέρωση σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης στο πλαίσιο του Προγράμματος, αλλά και στη δημοσιοποίηση του τρόπου με τον οποίο επενδύονται οι δημοσιονομικοί πόροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το κοινό-στόχος αφορά στους πολίτες του Δήμου, αλλά και της Περιφέρειας.

9.2 Μέσα Διάδοσης και Ενημέρωσης

Τα μέσα διάδοσης και ενημέρωσης των κοινών στόχων είναι τα ΜΜΕ, οι Διαμορφωτές Κοινής Γνώμης στο διαδίκτυο και στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (bloggers, αρθρογράφοι, influencers), καθώς επίσης και τα επικοινωνιακά εργαλεία φορέων (αναπτυξιακών, οικονομικών, κοινωνικών). Για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων επικοινωνίας, οι στόχοι και οι τρόποι επικοινωνίας θα διαμορφώνονται ανάλογα με το στοχοθετούμενο κάθε φορά κοινό.

9.2.1 Επιλογή Μέσων Επικοινωνίας

Τα βασικά μέσα επικοινωνίας που προγραμματίζεται να αξιοποιηθούν κατά την εφαρμογή της Επικοινωνιακής Στρατηγικής προκειμένου να δημοσιοποιηθούν ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η διάδοση των αποτελεσμάτων της Στρατηγικής ΟΧΕ της Χωρικής Αρχής είναι τα παρακάτω:

9.2.1.1 Internet/Ιστοσελίδα

Το διαδίκτυο αποτελεί το βασικό επικοινωνιακό εργαλείο. Για τους δικαιούχους αποτελεί το βασικό αγωγό παροχής πληροφορίας, υποδειγμάτων και οδηγιών, ενώ για τους δυνητικούς δικαιούχους αποτελεί εύκολη και γρήγορη μέθοδο παροχής «χρηστικής» πληροφόρησης με στόχο την αξιοποίηση των χρηματοδοτικών ευκαιριών που προσφέρει η ΟΧΕ. Για τους κατοίκους της πόλης, τις ειδικές ομάδες πληθυσμού και τις επιχειρήσεις αποτελεί την έγκαιρη και έγκυρη πηγή πληροφόρησης σχετικά με τις ευκαιρίες που τους δίνονται από ΟΧΕ για χρηματοδότηση, την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών σε ειδικές ανάγκες τους, καθώς και για τις αναπτυξιακές δράσεις. Επιπλέον, για το ευρύ κοινό, αποτελεί αποτελεσματικό μέσο ενημέρωσης για την πορεία υλοποίησης της ΟΧΕ. Παράλληλα δε, αποτελεί σημαντική πηγή άντλησης πληροφοριών για τα ΜΜΕ.

Η διαδικτυακή πύλη αποτελεί βασικό επικοινωνιακό εργαλείο, θα περιλαμβάνει μηχανή αναζήτησης προσκλήσεων για όλες τις κατηγορίες δυνητικών δικαιούχων, τις εντάξεις έργων, πληροφορίες για δικαιούχους κλπ. Η οργάνωση του περιεχομένου θα είναι κατανοητή και η πλοήγηση στις ενότητες της ιστοσελίδας εύκολη. Η ιστοσελίδα θα είναι προσβάσιμη για ΑμεΑ σε επίπεδο προσβασιμότητας τουλάχιστον «ΑΑ» δίνοντας τη δυνατότητα για την επικοινωνία του συνόλου της πληροφορίας στα άτομα με αναπηρία.

9.2.1.2 Ενημερωτικές Εκδηλώσεις και Ημερίδες

Οι ενημερωτικές εκδηλώσεις και η διοργάνωση ημερίδων, εξασφαλίζουν την προσωπική επαφή με το στοχοθετούμενο κοινό και λειτουργούν συμπληρωματικά στις υπόλοιπες δράσεις επικοινωνίας,

ως προωθητικές και υποστηρικτικές ενέργειες. Στην περίπτωση των δικαιούχων, οι πάσης φύσεως ενημερωτικές εκδηλώσεις είναι καίριας σημασίας, διότι προσφέρουν την ευκαιρία στο κοινό στόχο να διατυπώσει τους προβληματισμούς και τις απορίες του, στις οποίες δίνονται απαντήσεις άμεσα και κατανοητά. Επιπλέον, οι εκδηλώσεις αυτές είναι εξαιρετικά χρήσιμες στην περίπτωση των πολλαπλασιαστών πληροφόρησης δεδομένου ότι καλούνται στη συνέχεια να μεταδώσουν οι ίδιοι την πληροφορία προς τα κοινά της ευθύνης τους.

9.2.1.3 Συναντήσεις εργασίας

Αποτελούν ένα εργαλείο διάχυσης της πληροφόρησης που λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο που λειτουργούν οι ενημερωτικές εκδηλώσεις, ημερίδες κλπ. όταν απευθύνεται στους δικαιούχους.

Οι συναντήσεις εργασίας είναι κρίσιμης σημασίας όταν απευθύνονται στα μέλη των δικτύων, για την ορθή λειτουργία τους, με στόχο τη μεγιστοποίηση της επικοινωνίας και την εγκυρότητά της. Οι συναντήσεις εργασίας προτείνεται να λαμβάνουν χώρα μια φορά το χρόνο μεταξύ Χωρικής Αρχής και δικαιούχων, ώστε να συζητείται η πρόοδος των έργων και να τίθενται ερωτήματα και τυχόν δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι δικαιούχοι στην υλοποίηση των έργων (επιλεξιμότητα, οικονομική διαχείριση, δημοσιότητα κ.ά.). Επιπλέον, οι συναντήσεις αυτές και τα συμπεράσματα που προκύπτουν μπορούν να συνδεθούν και με τη Συνεκτική Ομάδα της Χωρικής Αρχής.

9.2.1.4 Ενημερωτικό Υλικό

Το ενημερωτικό υλικό, που περιλαμβάνει ηλεκτρονικά φυλλάδια και οδηγούς,, παρέχει εξειδικευμένες οδηγίες προς τους δυνητικούς δικαιούχους για τον τρόπο συμμετοχής τους στις δράσεις της ΟΧΕ και λειτουργεί στους δικαιούχους στη συνέχεια ως υποστηρικτικό υλικό για την υλοποίηση των έργων τους. Επιπλέον, παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη συνολική πορεία υλοποίησης του Προγράμματος.

9.2.1.5 Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Η λειτουργία των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (Ραδιόφωνο, Τηλεόραση, Έντυπος και Ηλεκτρονικός τύπος) ως πολλαπλασιαστών πληροφόρησης και διαμορφωτών κοινής γνώμης αποτελεί ένα εργαλείο μέσω του οποίου επιδιώκεται η ευρεία ενημέρωση σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο με βάση τον κατάλληλο επικοινωνιακό και διαφημιστικό προγραμματισμό. Η προβολή του Προγράμματος μέσω των ΜΜΕ έχει ως κύριους στόχους την εξασφάλιση ακρίβειας, αξιοπιστίας και σαφήνειας για πληροφορίες που αφορούν στη ΟΧΕ και την προβολή των αποτελεσμάτων από την υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων.

9.2.1.6 Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Social Media)

Τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Facebook, LinkedIn, YouTube, Instagram) αποτελούν ένα εξαιρετικό επικοινωνιακό εργαλείο για τη δημοσιότητα της ΟΧΕ, αφού είναι προσαρμοσμένο στη σύγχρονη τάση επικοινωνίας και ταυτόχρονα συνδυάζει στοχευμένη προβολή και ποιοτικά αποτελέσματα. Η χρήση των Social Media ενθαρρύνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό των χρηστών δραστηριοποιείται μέσω των κοινωνικών δικτύων.

Η μέθοδος επικοινωνίας αποτελεί συνάρτηση του κοινού στόχου, των γενικών και ειδικών στόχων επικοινωνίας και βασίζεται πάνω στις στρατηγικές επιλογές. Περιλαμβάνει τα βασικά μέτρα ενημέρωσης και επικοινωνίας που θα λάβει η Χωρική Αρχή για την ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων, των δικαιούχων/ωφελομένων και των πολλαπλασιαστών ενημέρωσης και των πολιτών.

Στο πλαίσιο αυτό, η μεγιστοποίηση του επικοινωνιακού αποτελέσματος εξασφαλίζεται μέσα από τη συνέργεια, τη συμπληρωματικότητα, τη συνεκτικότητα και τη μέγιστη δυνατή ομοιογένεια, λαμβάνοντας υπόψη τις παρακάτω γενικές στρατηγικές κατευθύνσεις της Διαχειριστικής Αρχής και της Εθνικής Αρχής Συντονισμού:

- Την ενιαία σηματοδότηση με τη χρήση μιας ενιαίας οπτικής ταυτότητας σε όλες τις εφαρμογές και ενέργειες προβολής, διαφάνειας και επικοινωνίας, που συμβάλει στην αναγνωρισιμότητα των έργων και των δράσεων από τον πολίτη
- Την αξιοποίηση της αναγνωρισιμότητας του ΕΣΠΑ με τη διατήρηση ίδιου ονόματος, καθώς αποτελεί πλέον ισχυρό brandname
- Τον περιορισμό των λογοτύπων με στόχο τη δημιουργία μιας εύκολα αναγνωρίσιμης εικόνας και την αποφυγή σύγχυσης στο κοινό
- Την απλοποίηση της γλώσσας που χρησιμοποιείται. Οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται στο πλαίσιο των ενεργειών επικοινωνίας των Προγραμμάτων θα πρέπει να γίνονται εύκολα αντιληπτές από όλους τους πολίτες. Για το σκοπό αυτό να επιδιώκεται η χρήση απλής και κατανοητής γλώσσας αποφεύγοντας τους εξειδικευμένους όρους διαχείρισης
- Τις φωτογραφίες και τα βίντεο με αξιοποίηση της δύναμης της εικόνας
- Το αφήγημα (storytelling) - Εκπαίδευση του κοινού με την παρουσίαση εννοιών, στόχων, έργων και δράσεων με τη μορφή αφηγημάτων, συμπεριλαμβανομένων μαρτυριών και παραδειγμάτων, τα οποία το κοινό μπορεί να κατανοήσει και να συσχετίσει με τη δική του πραγματικότητα. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα να διαδοθεί το αναπτυξιακό όραμα.

9.3 Η ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Με βάση το άρθρο 9, παρ.3 του Καν ΕΕ 2021/1060 κάθε ΕΠ κατά την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 πρέπει να διασφαλίζει την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία ή/και ειδικές δυσκολίες στην πληροφόρηση για το ρόλο των Ταμείων και τις δυνατότητες χρηματοδότησης που παρέχουν.

Η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στα μέσα πληροφόρησης, λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις της ΕΣΑμΕΑ μπορεί να διασφαλιστεί με τους εξής τρόπους.

Κατά τη διοργάνωση πάσης φύσεως εκδηλώσεων θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για τα ακόλουθα:

- Η πρόσκληση της κάθε εκδήλωσης να αποστέλλεται στα συλλογικά όργανα εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία, ενδεχομένως και σε περιφερειακό/τοπικό επίπεδο, προς διανομή στα μέλη τους.
- Η επιλογή των χώρων πραγματοποίησης των εκδηλώσεων θα πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης στους χώρους εκδηλώσεων μέσω ραμπών, ανελκυστήρων ή αναβατορίων, θυρών ικανού πλάτους. Επίσης, θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη προσβάσιμων χώρων υγιεινής και θέσεων στάθμευσης οχημάτων ΑμεΑ πλησίον του χώρου εκδηλώσεων.
- Σε περίπτωση διοργάνωσης εκθέσεων, τα εκθέματα θα τοποθετούνται σε τέτοια ύψη και θέσεις, ώστε να είναι δυνατή, αφενός η πρόσβαση σε αυτά από χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων και αφετέρου η ανεμπόδιστη διακίνηση ατόμων με κινητικές αναπηρίες ή συνοδευόμενων ατόμων, δια μέσου των εκθεμάτων.
- Θα εξασφαλίζεται η διερμηνεία στην ελληνική νοηματική γλώσσα και κράτηση θέσεων κωφών και βαρήκων ατόμων, ώστε να εξασφαλίζεται η ορατότητα προς το διερμηνέα νοηματικής.
- Θα πρέπει να προβλέπεται η παροχή έντυπου ενημερωτικού υλικού σε προσβάσιμες μορφές (π.χ. ηλεκτρονικά αρχεία, CDs, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, έντυπα σε γραφή Braille κλπ). Εναλλακτικά, το ενημερωτικό υλικό θα διατίθεται ηλεκτρονικά σε προσβάσιμη ιστοσελίδα.
- Θα πρέπει να προβλέπεται η ανεμπόδιση συνοδεία τυφλών και ατόμων με αναπηρία.

Κατά τη μετάδοση των ραδιοφωνικών μηνυμάτων, ενδείκνυται να επιλέγεται τουλάχιστον ένας ραδιοφωνικός σταθμός που διαθέτει σύστημα ραδιοπληροφόρησης (Radio Data System - RDS), ώστε να μεταδώσει ένα κρίσιμο για την πρόσβαση στην πληροφόρηση τμήμα του ραδιοφωνικού μηνύματος π.χ. Προγράμματα απασχόλησης Τηλ. 19999 ή www.....gr, ώστε να είναι προσβάσιμο στα κωφά και βαρήκοα άτομα.

Κατά το σχεδιασμό και την παραγωγή τηλεοπτικών μηνυμάτων λαμβάνεται μέριμνα, ώστε αυτά να είναι προσβάσιμα και στους κωφούς, ή βαρήκοους/τυφλούς, ή άτομα με προβλήματα όρασης, με χρήση υποτιτλισμού, αφήγησης, διερμηνείας στη νοηματική κλπ.

Οι ιστοσελίδες που απευθύνονται στο ευρύ κοινό πρέπει να συμμορφώνονται πλήρως με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού έκδοση 2.0 σε επίπεδο προσβασιμότητας τουλάχιστον «ΑΑ» (WCAG 2.1 Level AA και Υ-ΑΠ/Φ.40.4/1/989 «Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης», Παράρτημα Ι – Ενότητα 7 «Προσβασιμότητα», ΚΥ. 49 και ΚΠ. 27).

Το ενημερωτικό υλικό παράγεται κατά περίπτωση και σε προσβάσιμες μορφές (π.χ. ηλεκτρονικά αρχεία, CDs, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, έντυπα σε γραφή Braille κλπ.) και διατίθεται στους συλλογικούς φορείς των ατόμων με αναπηρία ή κατόπιν αιτήματος απευθείας στα ίδια τα άτομα με αναπηρία. Εναλλακτικά, το υλικό διατίθεται ηλεκτρονικά σε προσβάσιμη ιστοσελίδα και η ανάρτηση γνωστοποιείται στους συλλογικούς φορείς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Σύσταση της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης για την ΟΧΕ Μεγαλόπολης της Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027

(Αριθμός Απόφασης 72/2024 - Απόσπασμα Από το Πρακτικό της αριθμ. 5/2024 συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου.)

ΑΔΑ: Ψ8ΤΕΩΛ8-337

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ministry of
Digital
Governance

Digitally signed by Ministry
of Digital Governance
Date: 2024.03.12
10:14:54 EET
Reason:
Location: Athens

Αριθμός Απόφασης 72/2024

Απόσπασμα
Από το Πρακτικό της αριθμ. 5/2024 συνεδρίασης
του Δημοτικού Συμβουλίου.

ΘΕΜΑ: Σύσταση της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης για την ΟΧΕ Μεγαλόπολης της Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027.

Στη Μεγαλόπολη και στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΙΘΟΥΣΑ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ & ΜΑΡΙΝΑΣ ΜΑΡΤΙΝΟΥ) σήμερα την εικοστή τρίτη (23^η) του μήνα Φεβρουαρίου του έτους 2024, ημέρα Παρασκευή και ώρα 15:00 μ.μ., συνήλθε σε τακτική συνεδρίαση (δια ζώσης) το Δημοτικό Συμβούλιο Μεγαλόπολης, μετά την από 22/10/19-02-2024 έγγραφη πρόσκληση του Προέδρου, η οποία επιδόθηκε σε καθένα από τους Συμβούλους χωριστά, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 67 του Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/07-06-2010 τεύχος Α'), από το άρθρο 74 του Ν. 4555/18 (ΦΕΚ 133/19.07.2018 τεύχος Α') και τροποποιήθηκε από το άρθρο 6 του ν. 5056/2023 (ΦΕΚ 163/06.10.2023 τεύχος Α').

Και αφού διαπιστώθηκε ότι υπάρχει νόμιμη απαρτία δεδομένου ότι σε σύνολο 19 μελών ευρέθησαν παρόντα 17, ήτοι:

Παρόντες

1. Χίνης Βασίλειος, Πρόεδρος Δ.Σ.
2. Μαρκολιάς Γεώργιος
3. Μπελιάς Νικόλαος
4. Ταμπακόπουλος Φίλιππος
5. Κατσούλας Ηλίας
6. Αντώνιας Νικόλαος
7. Κουρουνιώτης Βασίλειος
8. Γιώτης Δημήτριος
9. Νικητόπουλος Παναγιώτης
10. Αθανασόπουλος Σταύρος
11. Χριστογιαννόπουλος Αθανάσιος
12. Σιέμπος Δημήτριος
13. Παπαδάκης Αλέξιος (Αλέκος)
14. Μανιάτης Παναγιώτης
15. Κανέλλος Βασίλειος
16. Τσίχλης Σταύρος
17. Παναγάκης Παναγιώτης (Τάκης)

Απόντες

1. Μποζά Λυμπεροπούλου Ελένη
2. Γκριτζαλής Βασίλειος

Απών Πρόεδρος Δημ. Κοιν. Μεγαλόπολης

1. Κιντής Μάριος του Παναγιώτη

Παρόν Πρόεδρος Δημ. Κοιν. Καρταίνης

1. Κοτέλος Γεώργιος

Απόντες Πρόεδροι Δημοτικών Κοινοτήτων Δ. Μεγαλόπολης

1. Καλαντζής Φώτιος, Δημ. Κοιν. Ποταμιάς
2. Τζώρτζης Μιχαήλ, Δημ. Κοιν. Σουλαρίου

Στη συνεδρίαση μετείχε ο Δήμαρχος Μεγαλόπολης **κ. Κωνσταντίνος Μιχόπουλος**, ο οποίος νομίμως κλήθηκε στη συνεδρίαση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 67 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-06-2010 τεύχος Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 74 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ 133/19.07.2018 τεύχος Α') και τροποποιήθηκε από το άρθρο 6 του ν. 5056/2023 (ΦΕΚ 163/06.10.2023 τεύχος Α').

Για την τήρηση των πρακτικών παραβρέθηκε η υπάλληλος του Δήμου Αθανασία Κούτσουρα του Ηλία, που ορίστηκε με την αριθμ. 28/15-01-2024 Απόφαση Δημάρχου.

Ο Πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της τακτικής συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου παρουσία του Δημάρχου Μεγαλόπολης, απόντος του Προέδρου της Δημοτικής Κοινότητας Μεγαλόπολης και παρόντων & απόντων των Προέδρων των λοιπών Δημοτικών Κοινοτήτων Δήμου Μεγαλόπολης, οι οποίοι νομίμως είχαν κληθεί, και έδωσε το λόγο **στο Δημοτικό Συμβούλιο της πλειοψηφίας κ. Ταμπακόπουλο**, ο οποίος εισηγούμενος το **8^ο θέμα** της ημερήσιας διάταξης με τίτλο «**Σύσταση της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης για την ΟΧΕ Μεγαλόπολης της Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027**», εξέθεσε ότι:

Σύμφωνα με το υπ' αριθμ πρωτοκόλλου 11921/15-1-2024 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (Ε.Υ.Δ.) του Προγράμματος «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ», καλούμαστε σήμερα να εγκρίνουμε τη συγκρότηση Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης ΟΧΕ Μεγαλόπολης, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 2021 – 2027».

Προς διευκρίνιση, ΟΧΕ είναι οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις και αποτελούν το εργαλείο Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης για την εφαρμογή των αναπτυξιακών στρατηγικών συγκεκριμένων χωρικών ενότητων. Οι περιοχές αυτές είτε παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν με συνολικό τρόπο, είτε διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν και να μεγιστοποιηθούν, με βάση το ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο.

Στους στόχους της χωρικής στρατηγικής κάθε περιοχής περιλαμβάνονται η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης και απασχόλησης, η με κοινωνικούς όρους βελτίωση της καθημερινής ζωής των πολιτών και η διατήρηση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, με βάση την αειφόρο προσέγγιση της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Αντικείμενο της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης αποτελούν τα παρακάτω:

- Συντονίζει τον σχεδιασμό και τη διαβούλευση Στρατηγικής και τη διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς και την τοπική κοινωνία.
- Διαμορφώνει το Σχέδιο Δράσης για την Ωρίμανση των έργων και την υλοποίηση της Στρατηγικής.
- Παρακολουθεί την πορεία ωρίμανσης και υλοποίησης των πράξεων της Στρατηγικής.
- Επιλύει προβλήματα κατά την πορεία υλοποίησης.
- Ενημερώνει την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (Ε.Υ.Δ.) και την Περιφερειακή Ομάδα.

Τη σύσταση θα την ανακοινώσει ο κύριος Δήμαρχος.

Ο Δήμαρχος Μεγαλόπολης κ. Κωνσταντίνος Μιχόπουλος: Πρόκειται περί μίας Επιτροπής, η οποία χρειάζεται εξειδικευμένη γνώση. Χρειάζεται να ασχοληθεί εντατικά η ομάδα αυτή με τις προτάσεις και μάλιστα, με μία διαδικασία ολοκλήρωσης μελετών θα έλεγα, αν είναι δυνατόν, που αφορά ένα μεγάλο πρόγραμμα περί Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων.

ΑΔΑ: Ψ8ΤΕΩΛ8-337

3

Μέσα από αυτό το πρόγραμμα οι Δήμοι, ιδιαίτερα οι μικροί, αν και εφόσον είναι έτοιμοι με ώριμες μελέτες και με πρόγραμμα σε όλους τους τομείς, θα μπορέσουν να ενταχτούν σε ένα μεγάλο χρηματοδοτικό εργαλείο, το οποίο θα έχει και αποτέλεσμα για την περιοχή μας.

Έτσι λοιπόν, προτείνω τον κο Ταμπακόπουλο Φίλιππο με αναπληρωτή τον κο Μπελιά Νικόλαο, την μηχανικό κα Καραμπελα Δήμητρα, την υπάλληλο του Δήμου κα Τσίρη Χριστίνα για το κοινωνικό κομμάτι, τον κο Μπουκιά Φώτη και τον εκπρόσωπο από την Αναπτυξιακή Εταιρεία «Πάρωνας α.ε.» με αναπληρώτρια την κα Μπάρλα. Ως Πρόεδρο, που νομίζω ότι είναι γνώστης και εύχομαι να έχουμε όλοι καλή συνεργασία – άλλωστε άμισθες είναι αυτές οι θέσεις – προτείνω τον κο Μπουκιά Φώτη, που έχει γνώση από τα περιφερειακά και αναπτυξιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ, ο οποίος θα είναι και εκπρόσωπος της ομάδας αυτής στην Περιφέρεια.

Όμως, μπορεί να μεγαλώσει ο κατάλογος και αν η αντιπολίτευση θέλει να συμμετέχει με ένα μέλος ή και δύο μέλη, μπορούμε να βάλουμε.

Ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Βασίλειος Χίνης: Δεν μπορεί να συμμετέχει.

Ο Δημοτικός Σύμβουλος της μείζονος μειοψηφίας, από την παράταξη «Βήμα στο Αύριο», κ. Σιέμπος: Μπορούμε να βάλουμε πολίτες.

Ο Δήμαρχος Μεγαλόπολης κ. Κωνσταντίνος Μιχόπουλος: Μη εκλεγμένους πολίτες.

Ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Βασίλειος Χίνης: Αν θέλετε κάποιον, μπορούμε να βάλουμε.

Ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Βασίλειος Χίνης: Βασικά, εδώ θα πάμε στο κομμάτι των εκπροσώπων, οι οποίοι θα είναι εμπειρογνώμονες λοιπών φορέων εταιρικού σχήματος, με επαρκή σχετική εμπειρία υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, περιφερειακής ανάπτυξης, διαχείρισης υποδομών, ενίσχυσης επιχειρηματικότητας, περιβάλλον κτλ. Αν έχουν τέτοια εμπειρία, μπορούν να μουν.

Εγκρίνεται το θέμα ως εισήχθη προς συζήτηση; Ομόφωνα.

Εν συνεχεία, **ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Βασίλειος Χίνης** κάλεσε το Δημοτικό Συμβούλιο να αποφασίσει σχετικά, με την εισήγηση του θέματος.

Υπέρ της πρότασης ψηφίζουν οι Δημοτικοί Σύμβουλοι (10) της πλειοψηφίας, από την παράταξη «Νέα Αρχή», κ. Χίνης, κ. Μαρκολιάς, κ. Μπελιάς, κ. Ταμπακόπουλος, κ. Κατσούλας, κ. Αντώνιας, κ. Γιώτης, κ. Κουρουνιώτης, κ. Νικητόπουλος, κ. Αθανασόπουλος.

Υπέρ της πρότασης ψηφίζουν οι Δημοτικοί Σύμβουλοι (5) της μείζονος μειοψηφίας, από την παράταξη «Βήμα στο Αύριο», κ. Χριστογιαννόπουλος, κ. Σιέμπος, κ. Παπαδάκης, κ. Μανιάτης, κ. Κανέλλος.

Υπέρ της πρότασης ψηφίζουν οι Δημοτικοί Σύμβουλοι (2) της ελάσσονος μειοψηφίας, από την παράταξη «Ανεξάρτητη Δύναμη Πολιτών», κ. Τσίχλης, κ. Παναγάκης.

Το Δημοτικό Συμβούλιο μετά από διαλογική συζήτηση, αφού έλαβε υπόψη του τις διατάξεις του ν. 3463/2006 του Δ.Κ.Κ. «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (ΦΕΚ 114/8.6.2006 τεύχος Α'), τις διατάξεις του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/7.6.2010 τεύχος Α'), τις διατάξεις του Ν. 4555/2018 «... - Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι» (ΦΕΚ 133/19.07.2018 τεύχος Α'), τις διατάξεις του ν. 4623/2019 (ΦΕΚ 134/09.08.2019 τεύχος Α') και την ανωτέρω εισήγηση,
ΟΜΟΦΩΝΑ:

ΑΔΑ: Ψ8ΤΕΩΛ8-337

4

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Ι. Εγκρίνει τη σύσταση **Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης των Στρατηγικών Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) Δήμου Μεγαλόπολης**, με στόχο την παροχή διοικητικής οργανωτικής και λειτουργικής ικανότητας στο Δήμο Μεγαλόπολης/Χωρικό Φορέα, για την καλύτερη λειτουργία, την ενίσχυση των συστημάτων διακυβέρνησης και την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των στρατηγικών του, **στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 2021 – 2027»**, αποτελούμενη από τους παρακάτω:

1. **Ταμπακόπουλος Φίλιππος**, Δημοτικός Σύμβουλος, με αναπληρωτή του τον Δημοτικό Σύμβουλο **Μπελιά Νικόλαο**.
2. **Καράμπελα Δήμητρα**, δημοτική υπάλληλος, ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών, με αναπληρωτή της το δημοτικό υπάλληλο **Κρόκο Γεώργιο**, ΤΕ Πολιτικών Μηχανικών.
3. **Τσίρη Χριστίνα**, δημοτική υπάλληλος, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού με αναπληρώτριά της τη δημοτική υπάλληλο **Παπαδοπούλου Δήμητρα**, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.
4. **Μπερέτσος Μαρίνης**, Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας «Αναπτυξιακή Πάρωνα Ανώνυμη Εταιρεία - Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Πάρωνας α.ε.)», Δασολόγος Α.Π.Θ., με αναπληρώτριά του την **Μπάρλα Ευαγγελία**, Μηχανικός Περιβάλλοντος MSc, Πρ. Τμήματος Ακίνητης Περιουσίας ΟΤΑ.
5. **Μπουκιάς Φώτιος**, Διπλωματούχος ΕΜΠ, εμπειρογνώμονας, με αναπληρωτή του τον **Κακκαβά Πολύβιο**, Πτυχιούχο Πολιτικός Μηχανικός, εμπειρογνώμονας.

ΙΙ. Πρόεδρος της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης των Στρατηγικών Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) Δήμου Μεγαλόπολης, **ορίζεται ο κ. Φώτιος Μπουκιάς**

Έργο της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Εγκύκλιο και τον Οδηγό Εφαρμογής, είναι:

- Συντονίζει το Σχεδιασμό της Στρατηγικής και τη Διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς και την τοπική κοινωνία.
- Διαμορφώνει το Σχέδιο Δράσης για την Ωρίμανση των Έργων και την Υλοποίηση της Στρατηγικής.
- Παρακολουθεί την Πορεία Ωρίμανσης και Υλοποίησης των πράξεων της Στρατηγικής.
- Επιλύει προβλήματα κατά την πορεία υλοποίησης.
- Ενημερώνει την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) του Προγράμματος "ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ" και την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης της Περιφερειακής Ομάδας (ΕΥΔΠΕΠ).
- Θα μετέχει στις τακτικές (και τουλάχιστον μία φορά το έτος) κοινές συνεδριάσεις Της Περιφερειακής Ομάδας με τις Τοπικές Ομάδες. Σε αυτές η Τοπική Ομάδα δύναται να παρουσιάζει τα αποτελέσματα των εργασιών της, να συζητά αναλυτικότερα τα ζητήματα της υλοποίησης, τις ανάγκες για τεχνική υποστήριξη και ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του/των Χωρικού/Χωρικών Φορέα/Φορέων και των Δικαιούχων.

ΑΔΑ: Ψ8ΤΕΩΛ8-337

5

- ✓ Θα υποστηρίζεται από την Περιφερειακή Ομάδα σχετικά με κατανόηση των εξελίξεων σε σχέση με το πλαίσιο υλοποίησης των ΟΧΕ και ΟΧΕ/ΒΑΑ, κατευθύνσεις που εκδίδονται σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και για δυνατότητες ενίσχυσης της Διοικητικής Ικανότητας του Χωρικού Φορέα ή των Δικαιούχων των πράξεων.

Οι συνεδριάσεις της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης πραγματοποιούνται μετά από πρόσκληση του Προέδρου ή μετά από αίτημα δύο (2) τουλάχιστον μελών. Η Ομάδα συνεδριάζει όποτε κρίνεται απαραίτητο και τουλάχιστον τέσσερις (4) φορές ετησίως.

ΠΙ. Ορίζει, ως μέλος, στην Περιφερειακή Ομάδα Υποστήριξης της Διακυβέρνησης των Στρατηγικών Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ), που έχει σκοπό την καλύτερη συνεργασία και τον συντονισμό των Ομάδων που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα, τον Πρόεδρο της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης ΟΧΕ Μεγαλόπολης κ. Φώτιο Μπουκιά.

Η απόφαση αυτή έλαβε αύξοντα αριθμό 72/2024.

Γι αυτό συντάχθηκε το παρόν πρακτικό και υπογράφεται όπως κατωτέρω.

**Ο Πρόεδρος
Υπ/φή**

**Τα Μέλη
Υπ/φές**

**Μεγαλόπολη 23 / 02 / 2024
Ακριβές αντίγραφο
Ο Πρόεδρος**

Βασίλειος Χίνης